

Friedrich Gerstäcker

Egy kőszívű anya
lányai

Friedrich Gerstäcker

Egy kőszívű anya lányai

Friedrich Gerstäcker:
Eine Mutter

Hungarian translation © Nagy Károly, 2019

ISBN 978-963-89793-9-1

Előszó

Ennek a műnek az eredetije 1867-ben jelent meg *Eine Mutter – Egy anya* címen, amelyhez Friedrich Gerstäcker az alábbi előszót írta:

„Az *Egy anya* című elbeszélés valamivel több, mint öt év elteltével a *Kolónia* című műhöz kapcsolódik anélkül, hogy annak folytatása lenne.

Teljesen önálló könyvről van tehát szó, csupán három, a *Kolónia* című műben előforduló személy: Rottack gróf, Helene és Jeremias háziszolga további sorsát követi.

A szerző”

A fordító megjegyzése

A Kolónia című regény magyar nyelven 2018-ban jelent meg a Magyar Elektronikus Könyvtár kínálatában. A mű részletes ismerőjeként, mivel jómagam voltam a fordító, csak ajánlani tudom mindenkinek, aki kedveli a szórakoztató irodalmat, hogy olvassa el, mert bár a szerzőnek abban kétségtelenül igaza van, hogy mindössze három személy további sorsát követi az *Egy kőszívű anya lányai* című regényben, azonban többször történik visszahivatkozás a *Kolónia* eseményeire is, és a folytatás olvasásakor az olvasó előtt ezek élményszerűen megjelenhetnek, ha ismeri a történetet. A szerző talán arra gondolhatott, hogy az olvasók nem vesznek meg egy olyan könyvet, melynek az általuk esetleg nem ismert első része öt évvel korábban jelent meg, és már nem kapható.

Nagy Károly
Fordító

Fürchtegott Pfeffer

Élénk és zajos élet volt jellemző ezen a napon az egyáltalán nem jelentéktelen és számos idegen által látogatott Hassburg nevű vidéki városra.

A régi helyiségnek már az elhelyezkedése is elbűvölő volt, és ezért számos jómódú ember telepedett le a városban vagy annak közvetlen környékén, így barátságos villáik és lakóházaik díszítették a környező dombok lejtőit.

Ma különös alkalom következtében rengeteg kiöltözött ember töltötte meg a szűk, girbegörbe utcákat és szabad tereket, mivel éves vásár volt, és ebből az alkalomból tartották meg a hassburgi madárlövészetet is. Így a környező települések népe is itt tolongott. Különösképpen a környékbeli parasztok igyekeztek csapattól a vásárba. A fő közlekedési utak úgy néztek ki, mintha népvándorlás lett volna.

Közvetlenül a város előtt elterülő nagy szabad térségen, az úgynevezett lövészmezőn állítottak fel számos bodegát, miközben azok közvetlen közelében egy alacsony, hosszú épületben az egymás mellett sorakozó lőállásokban öreg lövészek puffogtattak fáradhatatlanul a céltáblákra.

A forgalom is itt, a külterületeken volt a legnagyobb, jóllehet a belvárost is ellepték a bódék, és miközben gyilkosságok rémképeivel dekorált számtalan verkli, cseh muzsikuskok bandái, fantasztikus, szerény képességű, szutykos fehér ruházatot viselő tornászok és rajzművészek árasztották el a sétányokat, ezeken a helyeken tolongott leginkább a bámészkodó nép, továbbjutásukat pedig gyakran akadályozták csoportos felvonulások.

A külterületi sétány ezen a részen érte el a várost, annak sűrűn egymás mellett szorongó keskeny, magas házaival, és miközben azok itt látható homlokzatai szűk, dohos utcákra tekintettek, ahonnan bejárataik is nyíltak, a hátsó épületrészek szerény körülményeket nyújtó lakásai legalább szabad kilátást biztosítottak a zöld fák és a kék ég felé, most pedig ráadásként a vásári forgatag

zűrzavaros tolongására, közvetlenül az ablakok alatt nyüzsgő emberek tömegeire.

Az egyik ilyen keskeny épület második emeletén lakott a hassburgi színháznál alkalmazott Fürchtegott Pfeffer komikus a húgával és annak tizennyolc éves Henriette nevű lányával, kicsinyke, szűkös lakásukban. Ugyanilyen szerény volt a gázsija is, és bármennyire fura és excentrikus egyéniség is volt Pfeffer, mégis meglehetősen jól vezette háztartását, és az is különlegességgnek számított, hogy szinte egyedüli volt, vagy legalább is azon kevesek közé tartozott a hassburgi színház személyzetének köreiből, aki nem volt eladósodva.

Az egész lakás két egymás melletti szobából állt, mindkettő kis hálófülkével, továbbá egy szűk, gyéren világított konyhával, és egy piciny fűskamrával.

Az egyik szobát Pfeffer lakta, amely dolgozó- és lakószobája volt, és az abból nyíló alkóvban aludt. A másik szobában az anya lakott a lányával, és aligha lehetne két egészen azonos kivitelű helyiséget teljesen másmilyennek elképzelni, mint ahogyan ez a két szoba kinézett.

A két hölgy szobája olyan volt, mint egy babaszoba. A meglehetősen szétmosott függönyök patyolat tiszták voltak, a gondosan felsúrolt padló úgyszintén. A fényesre polírozott égerfa bútorokon egyetlen porszem sem volt látható. Mindenfelé a legnagyobb, szinte kínos rend uralkodott, és csak az ablak mellett álló keskeny munkaasztalon, amely mellett Henriette üldögélt és ízléses koszorút készített műibolyákból és hóvirágokból, heverték a munkájához szükséges kellékek olyan összevisszaságban, ami a munkavégzés elkerülhetetlen velejárója.

Minden jel arra utalt, hogy itt gondos és rendszerető női kezek tevékenykednek, ámde hogyan nézett ki ehhez képest a szomszéd szoba, ahol Pfeffer nagybácsi gazdálkodott, és pedig mint a helyiség korlátlan ura. A szobába lépve első pillantásra át sem lehetett tekinteni, mivel az egyébként sem világos szobát a gomolygó dohányfüst örök, titokzatos félhomályba burkolta. Amikor azon-

ban az ember szeme ehhez lassacskán hozzászokott, és a művészi szentélybe lépve nem botlott meg rögtön az ajtó közelében felhalmozott nyomtatványokban, könyvekben és különféle irományokban, lassacskán kibontakozott Fürchtegott Pfeffer, mint egy varázsló szellemképe, hajcsavarókkal becsavart frizurával, igen koszos, hosszú, vattával bélelt hálóköntösben, bal kezében hoszsúszárú pipával. Jobbjában papírtekercs, amelyből éppen valami szöveget magolt, és mindkét kezét maga előtt tartva olykor megállt a szoba közepén olyan pózban, mintha kérdezni akarná: Ki merészel zavarni már megint?

A szoba úgy nézett ki, mintha a benne uralkodó rendetlenség szándékos lenne, amibe sem testvére, sem unokahúga nem avatkozhatott be. Pfeffer ugyanis azt állította, talán nem is teljesen alaptalanul, hogyha valaha egyszer rendet raknának nála, soha többé nem találná meg, amit keres, és pokolian sok munkába kerülne visszarendezni használható állapotba. Ez pedig a használatban lévő és nem használt holmik valódi káoszát jelenti.

A függönyök minden esetre a hónap elején, amikor felrakták, ugyanolyan tiszták és fehérek voltak, mint a szomszédos szobában, de a közben eltelt három hét alatt mostanra már rémesen néztek ki, mintha hamu hullott volna rájuk. Megfeketedett széleikkel lógtak le a plafonról, és egyre csak szállt feléjük a sűrű füst, rátelepedve a korábbi koromszemcsékre.

A falakon színházi nagyságok képei függtek, valamennyi azonban egyszerű barna, vagy fekete keretben. Ami azonban megosztotta a művészetet, itt ismét egyesülhetett, ugyanis a tarka kartonanyaggal bevont szófa felett egymás mellé kerültek a legfőbb helyre Bogumil Dawison és Emil Devrient, sőt kettőjüket babérkoszorú kötötte össze.

Ott díszelgett Ludwig Löwe és Laroche, Charlotte Ackermann, az öreg Schröder és még jó néhány színész és színésznő képe is, továbbá Schiller, Goethe, Lessing, Iffland, viszont egyetlen tenorista vagy primadonna képe sem volt látható, sőt másé sem, aki a legcsekélyebb mértékben is paródiára vagy bohózatra utalhatott volna.

Pfeffer nem csak az operát, hanem a bohózatot is utálta, és talán éppen azért volt olyan kiváló komikus, mert szerepeit elkese-redetten, szinte halálos gyűlölettel játszotta el, mintha csak arra vágyott volna, bárcsak már túl lenne az előadáson.

A szobában volt még egy öreg, diófából készült íróasztal is, tetejétől az aljáig megpakolva könyvekkel, tekercsekkel, kosztümök képeivel, újságlapokkal, és a dohányzáshoz szükséges mindenféle eszközzel, dohányos ládikóval és zacskóval, pipaszárakkal, cigaretta szipkákkal és hasonlókkal. Egy kis asztalka egyúttal a komród szerepét is betöltötte, közepén fényképalbummal. Tőle jobbra egy használaton kívüli mahagóni dohányos ládika állt faragott oldalfalakkal, balra egy hasonló kivitelű szivardoboz, valamint egy ezüstveretű tajték pipafej, nyitott fedéllel. Valamennyit vastag porréteg fedte, mert a port senkinek sem volt szabad letörlnie.

A két ablak között kicsi, tükrös faliszekrény állt, de a tükröt védő függöny annak teljes felületét eltakarta, csak annyi helyet hagyva szabadon, amennyire Pfeffernek a borotválkozáshoz szüksége volt.

Az általa és testvére által lakott szoba között volt egy ajtó, látszólag használaton kívül, legalább is az ő oldalán vastag gyapjútakaró lógott előtte, és egy kis könyvespolc úgy volt elhelyezve, hogy teljesen kitöltötte az ajtónyílást. Azonban nem azért, mintha a testvérek képtelenek lennének elviselni egymást, hiszen aligha képzelhető el két testvér, akik jobban szerették volna egymást, jöllehet Pfeffer ezt sohasem nyilvánított ki. Ha azonban az ajtó használatban lett volna, a folyamatosan gomolygó borzalmas dohányfüst elkerülhetetlenül áthömpölygött volna a hölgyek szobájába, ami ellen Pfeffer saját maga intézkedett.

Így ha nem is olyan gyorsan, de mindenesetre gyakran átjártak egymáshoz a kis előszobán keresztül, amely a lépcső felé nyitott volt, így a dohányfüstöt a huzat szabadon kivitte anélkül, hogy bejutott volna a testvére szobájába. Hallgatólagos megállapodás értelmében ezért pipával nem szokott belépni a szomszéd szobába, legalább is sohasem, amikor az ablakok be voltak csukva.

Meleg nyári napok alkalmával, amikor az ablakok tárva-nyitva voltak, olykor egy-egy pillanatra „gyárkéményként”, ahogyan saját magát nevezte, mégiscsak betért. Néha nem is szólt egy szót sem. Ilyenkor a füstöt kifújta a szabadba, majd visszatért saját, füstös odújába.

Ma reggel különösen rossz hangulatban volt, mert számtalan muzsikussal zenélt, közülük olykor kettő azonos időben teljesen más dallamot játszva az ablaka alatt, lehetetlenné téve a szövegtanulást. Mit sem segített, hogy az ablakokat zárva tartotta, még a rolókat is leeresztve, hogy a lenti kavarodásból a lehető legkevesebbet hallja és lássa. Az éles hangok mégiscsak áthatottak. Végül olyan sűrűvé és kellemetlenné vált a dohányfüst, hogy már ő maga sem tudta elviselni.

Félig elharapva egy visszafojtott káromkodást, ismét felhúzta a redőnyöket, kinyitotta az ablakszárnyakat, majd szobája ajtaját a jó átszellőzés érdekében nyitva hagyva egy pillanatra átment a testvéréhez, ahol odalépett az egyik tárva-nyitva lévő ablakhoz.

– Képtelen vagy ma dolgozni ebben a lármában, bácsikám? – kérdezte őt a fiatal lány, aki egyszerű, majdnem szegényesnek mondható, polgáris ruhában ült az egyik ablak előtt lévő kis asztalka mellett, és nagy gonddal művirágokat készített. Jól látta az öregúr, hogy bosszankodik. Ilyen helyzetekben még ő tudott kijönni vele a legjobban.

– Még, hogy dolgozni – morogta Pfeffer, pipájának szára mellett, és még mielőtt válaszolt volna, kipöfékelt néhány füstkarikát a kéklő, napfényes légbe. – Dolgozni, ilyen botrányos körülmények között? Tényleg, szinte szétmegy tőle az ember feje. Nem is bírom tovább. Vigyen el az ördög, ha nem mondom fel holnap ezt a lakást, és költözzünk el innen város másik szélére! Inkább élnék egy toronyszobában, a magasban, egy mérföldnyire a színháztól, mint itt ebben a Szodoma és Gomorában.

Henriette csendben maga elé mosolygott, ugyanis eme döntését bácsikája minden ilyen vásár alkalmával megfogalmazta, azonban gondosan távol tartotta magát attól, hogy végre is hajtsa, ugyanis a

lakás túl kényelmes volt számára, itt a színház közelében ahhoz, hogy könnyelműen feladja. Ma bosszús hangulatban volt, és ilyenkor hagyni kellett, hogy kitombolja magát, végül aztán magától mindig megnyugodott.

Most persze ábrázata leginkább viharfelhőkre emlékeztetett, borúsan összevont szemöldökeivel, mély ráncokkal a homlokán, arcvonásai alapján legszívesebben megmérgezte volna az egész világot. Ekkor azonban hirtelen, mintha világító lövedékek sorozata világította volna be a sötét éjszakát, pipáját kivette szájából, arcvonásai hirtelen barátságot sugároztak, és mély meghajlással, a legelkötelezettebb mosollyal üdvözölt valakit, aki ekkor odalent éppen elhaladt, miközben a legjóságosabb ábrázatával befelé hal-
kan megjegyezte: – Bárcsak kitörnéd a nyakad, te csámpás lábú gazember, ócska zsarnok. – Kifelé pedig így szólt: – Alázattal ajánlom magam.

– Ki volt az? – kérdezte a húga, egy a harmincas éveiben járó, ámde kedves, barátságos asszony, aki a szófán fekvé úgy tűnt, nem érzi jól magát.

– Az igazgató úr – jegyezte meg mosolyogva Henriette.

– Hogyan terpeszti a lábait – mondta Pfeffer, aki közben ismét felvette korábbi, borús ábrázatát, amikor az igazgató már nem nézett felfelé – mint egy trampli, színházi kocsis. A gazember még fel is köszönt!

– Ó, bácsikám, nézd csak, milyen kedves gyerekek ülnek abban a hintóban! – kiáltotta Henriette, aki feltekintett munkájáról, miközben Pfeffer még mindig a főnöke után bámult. – Bizonyára idegenek lehetnek, mert nem emlékszem rá, hogy valaha is láttam volna őket.

Odalent az ablak előtt ebben a pillanatban egészen lassan, mivel a tömegben csak lépésben haladhattak, egy könnyű, igen elegáns hintó haladt el. Egy livrébe öltözött kocsis vezette, az utastérben elől egy hölgy és egy úr ült utazóruhában, a hátsó ülésen pedig egy fiatal lány, feltehetően nevelőnő, aki éppen azon igyekezett, hogy két igen kedves kisgyereket, egy körülbelül négyéves

fiúcskát, és egy talán két és fél éves leánykát próbáljon nyugodtan az ülésen tartani. Úgy tűnt, ez nem csekély fáradozásába kerül, mert az eleven párocska az ismeretlen, élénk környezetben annyi figyelemre méltó dolgot vett észre, hogy apró karjaikkal egyre csak ide-oda mutogattak, apjuk és anyjuk figyelmét felkeltve, és legszívesebben odaszaladtak volna, amit éppen felfedeztek.

A szülők azonban, akik alig vetettek egy-egy pillantást a körülöttük hullámozó tömegre, csak mosolyogtak a gyerekek vidám nyugtalanságán, és maguk is igyekeztek nyugtatgatni őket, hogy megfűkezzék izgatott buzgalmukat.

– Igen, ezek tényleg idegenek – jegyezte meg Pfeffer, aki mogorva pillantást vetett a jelzett irányba. – Csak úgy nyüzsögnek most itt Hassburgban az ilyen idegenek. Előkelő csöcselék, felfuvalkodott társaság. Miért is érdekelnének bennünket az effélék!

– Milyen bájos az asszonyka, és milyen csodás a frizurája! – folytatta Jettchen.

– Persze, mint a nagynénéd, Bassini kisasszony. Igazi aranycsikó. Hogyan is örülhet valaki egy vörösróka színű hajnak!

– De hiszen nem is vörös a haja, bácsikám, hanem a legpompásabb aranyszőke, amelyet valaha is láttam egész életemben.

– Aranyszőke – morogta maga elé megvetően Pfeffer. – Vörösróka. Mit ki nem talál sz. Még, hogy aranyszőke.

– Rossz hangulatban vagy ma, bácsikám – mondta mosolyogva Henriette. – És ebben a hangulatban még az égszínkék ellen is lenne valami kifogásod.

– Tényleg? – morogta Pfeffer, és még erőteljesebben pőfekt. – Mit meg nem jegyzel, okoska. Azok a lovak is aranyszőkék odalent, nem igaz?

– Az a gazdag Monford hintója – mondta Jettchen, aki megint vetett egy pillantást kifelé az ablakon, de aztán zavartan elpirulva, anélkül, hogy nagybátyja észrevette volna, köszönt valakinek, aki odalent elhaladt.

– Csak úgy hemperegnek az aranyban – szólalt meg Pfeffer. Istenem, hát igazság ez? A nép nem is tudja, hogyan igyekeznek ezek ezeket kihajítani az ablakon, nekünk meg néha krumplira és heringre is alig telik.

– És ki tudja, vajon olyan boldogok-e, mint mi!

– Boldogság! Mi hiányozhatna az ő boldogságukhoz? Meg van mindenük, amit egy ember kívánhat magának, ha elég arcátlan: Nagy, gazdag család, van egy fiúk, egy lányuk, egészségesek és előkelők. A szószeréről vagy a színházban jól hangzik a mondat: „A gazdagság nem boldogít”. A való életben azonban... De ezer ördög – szakította félbe magát, pipáját is hirtelen kivéve a szájából. – Csak nem a huszonhetedik hősszerelmesünk, Rebe úr szimatol már megint odalent, a klasszikus keresztnévvel? Horatius Rebe – Horatius Cocles, legalább is testvérek. Hogy vinné el az ördög!

– De drága bácsikám – mosolyodott el Henriette, de azért mégiscsak zavarban egy kicsit, kissé jobban elpirulva, mint tulajdonképpen indokolt lett volna. – Mit tehet egy ember a keresztnévéről? Hiszen nem ő adta saját magának.

– Ostobaság, hogy saját magának adta, persze, hogy nem ő adta magának a nevét, hanem egy hozzá hasonlóan ostoba keresztapa, de mégiscsak megszabadulhatna tőle, ha lenne annyi esze, hogy meg tudjon különböztetni egy hálósipkát egy gyertyaollótól! – kiáltotta a bácsi, aki úgy tűnt, elhatározta, hogy ezen a napon minden bosszantani fogja. – Horatius, Horatius! Minden tisztességes embernek ezen a világon legalább két vagy három különböző keresztnéve van, amelyek közül joga van kiválasztani azt, amelyik a legjobban tetszik neki. És miért nem tesz így ő is? De erre nem is gondol. Valószínűleg még büszke is erre a Horatiusra, hogy vinné el a hóhér. Adnék én neki Horatiust, ha az én fiam lenne!

– De bácsikám! – nevetett csendben maga elé Henriette – és mi lenne, ha a többi neve sem tetszene neked éppúgy, mint ez?

– Ostoba fecsegés – kiáltott fel Pfeffer. – Mit is tudsz te egyáltalán az ő többi nevéről, he? Na, erre mondj valamit!

– Semmit, bácsikám, most éppen ennek a fehér rózsának a leveleit számolgom.

– Ó egek! – fortyant fel Pfeffer, aki miközben beszélt, nem tévesztette szem elől a fiatalembert. – Ez megint feljön ide, a házunk felé tart! Jettchen, Jettchen, mondanék én neked valamit. Kezdem gyanítani, hogy a fiatalember nem feleslegesen koptatja a cipőtalpát, amikor minden nap itt mászkál az ablak alatt. Ennél tisztességesebbnek tartottalak téged.

– De bácsikám!

– Hagyjuk a tréfát! – folytatta Pfeffer. Nincs semmi másod, mint amit a két kezéd munkájával fáradságosan megkeresel, neki pedig az égvilágon semmije sincs a művészet szeretetén kívül, ahogyan költőien szokta kifejezni magát, és ami nem hozott több eredményt számára, mint azt, hogy kiviheti a székeket, legfeljebb olykor bejelentheti egy lovag érkezését. Abban egyébként jól passzoltok egymáshoz, hogy egyiketeknek sincs semmije, de a szerelemnek vége is lenne azzal, hogy boldogtalanná tennétek egymást, és tönkremenne az életetek!

– De bácsikám, hiszen ő nem is gondol ilyesmire!

– Még, hogy nem is gondol ilyesmire? Te akarsz engem emberismeretre tanítani? Előre tudom, hogy már megint azzal a módszerével jön fel, hogy engem akar meglátogatni. Na, ezt az örömet ezúttal megszerzem neki. Úgysem tudok ma dolgozni. Csak ne tartsátok itt magatoknál. Ezzel elől összefogta hálóköntösét, és az előszobán keresztül visszavonult a saját szobájába.

Henriette hallgatagon ülve maradt a munkájánál, az anyja pedig felállt, és helyet foglalt vele szemben az ablaknál.

– A fiatal Rebe gyakran fordul elő itt az utóbbi időben, gyermekem – szólalt meg végre, miközben tekintete végigsiklott az ablaka előtti tarka embertömegen anélkül, hogy felfogta volna a látványt.

– Kedves mama ...

– Azt hiszem, a bácsikádnak igaza van, gyermekem – folytatta az asszony bánatosan. – Ezzel nem azt akarom mondani, hogy bármi kifogásom lenne a fiatalember ellen. Derék, és rendes embernek látszik, egész viselkedéséről is csak jót lehet hallani. A színház azonban veszélyes terep a fiatalemberek számára, és ráadásul senki sem tudja, hogy tényleg tehetséges-e, és valaha is vinni fogja-e valamire.

– De hiszen olyan szorgalmasan tanul! – válaszolta Henriette.

– Igen, gyermekem – sóhajtott fel az asszony – ez önmagában még nem elég, és ebben a vonatkozásban egy művész hátrányos helyzetben van egy tudóshoz képest. Minden más hivatás esetén egy tényleg rátermett ember szorgalommal és kitartással elérheti az előbbre jutást, ha nincsenek túlzott igényei, a művészet esetén azonban nem ez a helyzet. Az ő helyzetén nem csak a rátermettség segíthet, hanem szerencsésnek is kell lennie, ha vinni akarja valamire. Ha minderre nincs lehetősége, jobb megoldás lett volna, ha kitanul valami egyszerű kézműves szakmát ahelyett, hogy egész életében jelentéktelen színpadokon tengeti napjait másod- vagy harmadrangú szerepeket játszva. Ilyen esetben szívecském nyomorúságos és szomorú élettel jár a színészi állás, hidd el nekem!

– De hiszen te magad is színházi környezetben éltél, mama – válaszolt Henriette. – A bácsikám is ott van, megboldogult édesanyád is, és ahogyan oly gyakran meséled, szintén derék énekes volt, a bátyád még most is komédiás szerepeket játszik!

– Ez mind igaz, szívecském – bólintott rá az anyja. – Az egész családunk a színházhoz tartozik, mégis hálát adok Istennek, hogy kenyered, bármilyen szerény körülmények között is, képes vagy más módon megkeresni. Persze, ha valaki főszerephez jut, és valamelyik nagy színpadon a publikum kedvencévé válik, az tiszteletreméltó helyzetbe kerül, és teljes mértékben élhet a művészetének. Az igazgatóságnak szüksége van rá, és biztosítva van a jövője, de ezek közül milyen keveseknek adatik meg ez, akik

alárendelt szerepekkel próbálkoznak hol itt, hol ott, emitt szerény gázsiért alkalmazva, majd ismét valahol vidéken keresve állást. Biztosíthatlak róla, kedves gyermekem, hogy nagyon szomorú kenyér ez, és rosszabb, sokkal rosszabb, mint napszámosként vágni valahol a fát!

– De hát az emberek nem keresnek annyit, amennyire a lét-fenntartáshoz szükségük van?

– Igen, talán. Mindaddig, amíg önállóak és egészségesek maradnak, valahogy átverekedik magukat a nehézségeken, és a könnyelműség, mely szerencsés öröksége ennek a létformának, néha olykor át is segíti őket a nehézségeken. Ha azonban megházasodnak, és családjuk lesz, túl gyakran találkoznak az élet rettenetes komolyságával, és gyakran kerülnek nehéz helyzetbe anélkül, hogy lenne olyan hely, ahol nyugodtan álomra hajthatnák fejüket. Mindezt nem is kell nagyon bizonygatnom neked. Saját magad is láthatod, alig múlik el úgy egy hét, hogy egyik vagy másik fel ne bukkanna errefelé, és adományokból tengődve igyekeznek csillapítani mardosó éhségét, és segíteni magán szorongatott helyzetében. Minden tallér azonban, amivel támogatják őket, csak cseppnyi víz egy forró kőre, és nem a nyomorúságuk végét jelenti. Zokon vennéd nekem és a bácsikádnak, ha igyekszünk megkímélni téged egy ilyen sorstól?

– Drága anyám ...

– Mi meg csak fecsegünk és egyre csak fecsegünk itt – szakította őt félbe az asszony. – Közben milyen hamar telt az idő, hiszen már tizet üt az óra. Gyermekem, most utána kell nézned az ebédnek, különben bácsikád a végén még megharagszik, ha az ebéd nincs időben az asztalon.

– Igen, igenis mama – kiáltotta Henriette, gyorsan félretolva a munkáját, és máris indult a konyha felé. Anyja elmélkedve nézett utána, aztán fejét kezére támasztva lelke mélyéből felsóhajtott:

– Ó, bár csak ne lennénk ennyire szegények!

– Pfeffer közben belépett a teljes mértékben átszellőzött szobájába, és éppen becsukta maga mögött az ajtót, amikor kopogtattak.

– Jó reggelt, Pfeffer úr – szólalt meg ebben a pillanatban a fiatal Rebe, aki megjelent a küszöbön. – Remélem nem zavarok?

– Miből gondolja, igen tisztelt Horatius Rebe úr, ha szabad kérdezni? – morogta Pfeffer, akinek a hangulata a legcsekélyebb mértékben sem javult.

– Mert világosan látom magán – mosolyodott el a fiatalember. – Ugyanis amikor szorgalmasan dolgozik, akkor rendszerint meglehetősen komoly füstfelhő veszi körül.

– Remélem, a dohányzást nem tartja kellemetlennek? – kérdezte Pfeffer bizalmas hangon olyan mozdulattal, mintha éppen félre akarná tenni a pipáját a sarokba.

– Drága jó Pfeffer uram, – mondta Rebe szomorkás vonásokkal az ajkai körül – igen jól tudom, hogy nekem semmi sem lehet kellemetlen. Különben jómagam is ismét dohányoznék, ha a gázsím egy kicsit magasabb lenne.

– Valóban? És minek köszönhetem a mai látogatását?

– Látom, nincs valami jó hangulatban – válaszolta Rebe. – Beszélhetnék talán a hölgyekkel?

– Nem. A testvérem beteg, Jettchen pedig ápolja őt.

– Komolyan?

– Persze, egészen komolyan ápolja.

– Nem, nem úgy gondoltam ...

– Óhajt még valamit?

– Kedves Pfeffer uram, mondja csak meg kérem, miért akar ma engem ilyen rémesen lerázni? – kérdezte Rebe szívélyesen, miközben felé igyekezett, és megpróbálta megragadni a kezét, de Pfeffer zsebre vágta. – Talán megbántottam valamivel?

– Nem, még nem, de szándékában áll! – morogta mogorván a férfi.

– Szándékomban állna?

– Igenis. Elcsavarja a lánynak, a Jettchennek a fejét!

– De drága Pfeffer úr!

– Képes lenne maga táplálni egy asszonyt?

– Még nem, de remélem ...

– Remélem. Ostoba szóbeszéd. Remélem, remélem. Ez fabatkát sem ér. Ebből semmire sem futja, sokkal kevésbé egy egész háztartásra. Mennyi ideje is van a színháznál?

– Egy éve.

– Hm. És korábban mivel foglalkozott?

– Tanultam.

– Na persze. Körülbelül erre is gondoltam. És miután ez súlyos pénzekbe került a szüleinek, elszaladt a színházhoz. Hihetetlen, mennyire ostobák egyes emberek. Betegre tanulja magát, hogy utána az egészet a szögre akassza, és elkezdjen kószálni a nagyvilágban. Akkor meg minek tanult?

– Tényleg azt gondolja, hogy színészként mindez veszendőbe ment volna? – mosolyodott el Rebe. Pont itt válhat igazán hasznomra, és ha a művészetek iránti vonzalmam ...

– Most már hagyja abba! – kiáltotta Pfeffer. – Művészetek iránti vonzalom. Bárcsak ne kéne többé hallanom ezt az ostobaságot. Vonzalom a ... Majdnem mondtam valamit, Horatius úr! Apropó, a Horatius tálán a színházi neve? És azt hiszi, különösen jól mutatna egy színházi plakáton: Horatio szerepében Horatius Rebe úr?

– Erre a névre kereszteltek, – mondta mosolyogva a fiatalember – és nem is szeretnék nevet váltani.

– De az ördögbe is, bizonyára vannak más nevei is! – kiáltotta Pfeffer. – Miért nem választ azok közül?

– Persze, Pfeffer úr, – válaszolta Rebe némileg zavarban – de a többi sem hangzik jobban. Teljes nevem Horatius Scipio Quintus.

– Nahát, ez már valami! – kiáltott fel Pfeffer csodálkozva. – Semmi több?

– Apám szegény iskolai tanító volt – folytatta Rebe –, aki rajongott a régiekért. De ő már régen meghalt – fűzte még halkan hozzá – és nem akarom a sírjában azzal megbántani, hogy eldobom a számára egykor oly kedves nevet.

– Ez igen tiszteletre méltó, Horatius Cocles, bocsánat, Rebe-t akartam mondani – morogta Pfeffer. – Azt hiszem azonban, hogy halott apját sokkal inkább megbántaná azzal, hogy a színészetet választotta, vagy ha önnek jobban tetszik, komédiássá vált. Semmi esetre sem kellett volna tanulmányokat folytatnia ahhoz, hogy egy rossz színésszé váljék.

– De én remélem, hogy jó színész leszek.

– Megint csak ez a remélem, közben legfeljebb székeket hord ki a színpadról, esetleg olykor kap kisebb szerepeket.

– Azért, mert nem kaphatok nagyobbat! – kiáltott fel Rebe. – Hát nem lehetne az igazgatót rábeszélni, hogy legalább egyszer megpróbáljam? Legalább egyetlen alkalommal nem engedhetné meg, hogy megmutassam, mire vagyok képes? Drága Pfeffer úr, legalább egy alkalommal szólna az érdekemben, hogy ...

– Tartsa magát távol tőlem – kiáltotta Pfeffer mogorván. Semmi közöm az ilyen rábeszélésekhez. Eljátszom a szerepemet, és ezzel be is fejeztem. Ha a vezetés közül valaki beleegyezik a játékába, nekem nincs ellene semmi kifogásom, de semmi másba nem vagyok hajlandó belekeveredni. Egyvalamit azonban megmondok magának: Ezen a helyen, ha tényleg tehetséges, semmire sem fogja vinni. Handor minden szerepet eljátszik, az ön számára

nem marad semmi kilátás, ezért nagyon komolyan kérném, hogy a továbbiakban nem bolondítsa azt a szegény lányt, a Jetthent!

– De drága Pfeffer úr!

– Remélem, megértette, amit mondtam?

– Teljes mértékben!

– Rendben van, akkor erről többet nem is kell beszélünk, és a magam részéről ...

Ekkor félbeszakították, mert ebben a pillanatban felvágódott az ajtó, és a legnagyobb igyekezettel, „jó reggelt mindenkinek” köszönéssel berontott rajta Bassini kisasszony, Pfeffer legidősebb lánytestvére, szintén tagja a helybéli városi színháznak, hatalmas vörös parókával a fején, fantasztikus öltözetben és dekoltázzsal, és minden körülményeskedés nélkül felkiáltott:

– Fürchtegott! Otthon felejtettem a dóznimat, és rohannom kell a próbára. Add kölcsön a tiédet!

Bassini kisasszony – színházi nevén, mivel a Pfeffer név számára túl prózainak tűnt – karakter- és gardedám szerepeket játszott, de minden porcikájában igazi színésznő volt, és bár negyvenes éveinek elején járt, amit egyébként makacsul tagadott, mégis annyira szeretetreméltóan kacér volt, mint egy tizenhét éves fiatal lány.

– Már megint – mondta Pfeffer, láthatóan nem különösebben elragadtatva a támadástól. – Figyelemre méltó, hogy a cicomáidból sohasem felejtesz el semmit. Ostoba nőszemély, hogy nézel ki megint ma reggel? Mint egy feldíszített pünkösdi ökör!

– Milyen durva vagy már megint! – kiáltott fel Bassini kisasszony, miközben minden további nélkül felkapta az asztalon heverő cigarettatárcát, és eltette. – Mit fognak rólad gondolni az emberek? – Jó reggelt, Rebe úr!

– Át sem akarsz nézni a testvéredhez? Nem érzi jól magát.

– Már tízet ütött az óra, és az első felvonásban lépek színre – kiáltotta Bassini kisasszony, és ezzel el is tűnt az ajtóban.

Amint kinyitotta, Rebe meglátta Henriettet odakint a konyhában állni.

– Tehát, kedves Pfeffer uram?

– Nos, hát úgy gondolom, önnek is a próbára kell igyekeznie, az egyik báli vendég szerepében.

– Sajnos – sóhajtott fel a fiatalember, de csak a második felvonás végén kerül rám a sor.

– Részemről a szerencse – mondta Pfeffer olyan ábrázattal, mintha nagy kedvvel, vagy éppen kedvetlenül ki akarta volna hajítani őt az ajtón.

Rebe meghajolt, és elhagyta a szobát. Amint becsukta maga mögött az ajtót, a kis félhomályos konyhában, ahová némi fény az előszoba ablakán keresztül szűrődött be, rátalált Jettchenre.

– Kedves kisasszonykám, köszönöm a sorsomnak, hogy legalább jó reggelt kívánhatok önnek.

– Jó reggelt, Rebe úr! – válaszolta halkán Henriette.

– Anyukája nem érzi jól magát?

– Remélem, csak egy kis megfázás.

– Remélhetőleg. Maga pedig szorgalmasan dolgozzat?

– Persze, hiszen muszáj.

– El sem tudja képzelni, milyen hosszú volt számomra a tegnapi nap, és milyen hosszú lesz még a hátralévő életem.

– Nem értem magát – mondta Jettchen halkán.

– A bácsikája meglehetősen világos szavakkal kitiltott a házból, és jómagam is érzem, hogy igaza van. Ne haragudjon rám, kedves Jettchen, ha engedelmeskedek a parancsának. Belátom, hogy ennek így kell történnie.

Odabent a szobában csengettek.

– Anyám hív – kiáltotta erre a fiatal lány.

– Ég önnel, Jettchen – mondta Rebe, kezét nyújtva neki, amit ő szerényen elfogadott. Ekkor ismét megszólalt a csengő, mire eleresztve a kezét átszaladt a szobába. Horatius Rebe bánatosan utánanézett, majd igen nyomott és szomorú hangulatban elhagyta a házat, ahová néhány perccel korábban oly jó hangulatban tért be.

A bódék között

A kocsi, mely az előbb magára vonta Henriette figyelmét, a fiatal párral és a gyerekekkel, egy ideig még lépésben haladt tovább a tolongó emberek között, míg végül egy nyíltabb helyre ért. A kocsis onnantól hagyta a lovakat egy kicsit poroszkálni, és a könnyű jármű rövidesen egy nem túl nagy, de igen barátságos úri ház előtt állt meg, amelynek kerti bejáratánál különféle szolgák álltak, akik az uraság érkezésére vártak.

A fiatalember elsőként ugrott le, amint a kocsi megállt, majd leemelve a két kicsit és átnyújtva az odasiető szolgálólányoknak, a fiatalasszonyt is lesegítette a kocsiból, akinek azonban alig volt szüksége segítségre.

Elbűvölő, karcsú termetű alkat volt, csodálatos, aranyszőke hajjal, és élénk, ámde mégis mélyen érző szemekkel. Alig támaszkodott a felé nyújtott karra, oly könnyedén ugrott le a kocsiról. Azonban amint leért, állva maradt, és félig kíváncsi, félig aggódó tekintettel körbenézve halk, szinte reszkető hangon szólalt meg:

– És most már tényleg megérkeztünk Hassburgba, Felix? Tényleg célba értünk, amire oly régen vágytunk?

– Persze, tényleg Hassburgban vagyunk – válaszolta mosolyogva a férje, és karon fogva feleségét elindult a ház felé, gyer-

mekei és szolgálai által követve. – És minden más is jóra fordul. Most azonban kedves asszonykám, mindenekelőtt megmutatom neked új hazánkat, és remélem, mindennel meg leszel elégedve.

– Milyen jó vagy Felix, hogy mindenről gondoskodszt!

– Te leszel a tanú, – mosolygott rá a férje – hogy ezúttal még saját magamon is túltettem.

És valóban nem volt túlzás mindaz, amit megígért. A barátságos ház, amely egy elbűvölő, gondosan ápolt kert közepén állt, paradicsomi idillre emlékeztetett. Minden gazdagon, de ízlésesen, a rangjuknak megfelelően volt elrendezve. Amint feleségével végigjárta a helyiségeket, Helene, a fiatal Rottack grófnő alig talált megfelelő szavakat, hogy mindezt megköszönje férjének.

Így sétáltak végig az egész házon, és végül, amikor már mindent alaposan megtekintettek, kiléptek egy kicsinyke, vaskorlátos erkélyre, ahonnan csodálatos kilátás nyílt meg előttük a tájra, a Hassburgot körülvevő dombokra és hegyekre. Helene elragadtatva és meglepődve a pompás látványtól, fejét férje vállára hajtva suttopta neki:

– Hogyan is köszönhetném meg neked, Felix, hogy még a legapróbb, talán ostoba kívánságaimat is teljesítetted? Egyáltalán hogyan tehetem jóvá életem során mindazt, amit néhány év alatt tettél értem, a szegény, örömtelen lányért, egy árváért? Fogalmam sincs róla, hiszen teljes szívem eltölti a hála, az irántad érzett szerelem, te drága, jóságos ember!

– Heleném, szívecském – kiáltotta Rottack gróf magához szorítva feleségét, vajon melyikünk tartozik több hálával a másiknak, te nekem, vagy én neked? Mi mást tettem én, mint viszonztam az irántam tanúsított szerelmedet, miközben te pedig egész boldogságod, egész életed bizalommal tetted a kezembe!

– Drága Felix!

– Mi lett volna belőlem – folytatta a fiatalember, még mindig a karjaiban tartva őt, ha nem fogadtál volna el engem annak idején? Olyan hangulatban voltam, ami a legvadabb gondolatokra

készítetett, talán bele is pusztultam volna. Te egyedül voltál az, aki életben tartott, én pedig Isten segítségét kérem, hogy adja meg számodra azt a megbékélést, amire annyira vágyódsz, sikerüljön megszereznem neked azt, amire mindeddig képtelen voltam, anyád szeretetét!

– Hát nem tetted meg azt a lépést, amely közelebb vitt bennünket hozzá? – mondta kedvesen Helene.

– Igen, szívecském – válaszolta Felix gróf, elengedve őt, és kezével zavartan beletúrt sötét hajfürtjeibe. – Nem szeretném azonban, ha túlzott mértékben átadnád magad ennek a várakozásnak, hiszen attól tartok, hogy célunktól most éppoly távol vagyunk, mint korábban.

– Nem bízol benne ...

– Őszintén szólva tényleg nem – válaszolta a férje. Tudod, hogy Monford grófnő, amikor öt évvel ezelőtt visszatértünk Brazíliából, férjével egy körutazáson volt, és három éven át szórakozott Olaszországban, Görögországban és Egyiptomban. Aztán néhány hónapra visszatértek, majd ismét elutaztak Párizsba és Londonba, és nem lehetett tudni, éppen merre járnak. Most körülbelül hat hónapja viszont letelepedtek ősi birtokukon, és sikerült a legpontosabb híreket megszereznem róluk.

– És mit mondtak róla idegen emberek?

– Az idegenek pontosan tudják, hogyan mutatkozik más idegenek előtt – mondta Rottack gróf, vállát vonogatva. – Nekünk pedig fel kell készülnünk arra, hogy idegenként fog kezelni bennünket.

– A saját lányát?

– Drága gyermekem, tudod, hogy a nyilvánosság előtt nem ismerhet el téged, ha nem akarja magát teljes mértékben kompromittálni az egész világ előtt. Monford gróf nem csupán egy nagyon gazdag, hanem rémesen büszke ember is, aki olyan tisztelettel csüng a családfáján, mintha azt Isten annak idején együtt telepítette volna be az első szőlővesszővel. Noé ősapának kertjé-

be. Ha csak megsejtené, hogy folt esett rajta, az többet jelentene egy szerencsétlenségnél. Egész háza pusztulásának tekintené, és ha meggyőződne a történekről, akkor hidd el nekem, jól ismerem az ilyenfajta uraságokat, könnyörtelenül szétépné azt a köteléket, ami a feleségéhez fűzi. A felesége pedig tudja ezt, ebben biztos lehetsz.

– Az érzelmeinek azonban meg kellene szólalniuk benne – mondta lágy és szívélyes hangon Helene.

Rottack gróf szívesen válaszolt volna valamit erre, de türtőztette magát. Karba öltött kezekkel egy pillanatra elgondolkodva tekintett a napsütötte hegyoldalakra. Végül arcával ismét a félénken rátekinő felesége felé fordult, és barátságosan a szemeibe nézve így szólt: – Tudod Helene, mindent megtettem eddig, hogy teljesítsem a kívánságaid, és elősegítsem terveidet. Minden megtörtént, hogy közelebb kerüljünk hozzá, és megszűnjön az elidegenedés közted és anyád között. Mielőtt azonban megtennénk az utolsó lépést, nyugodtan beszéljük meg a dolgot, hogy ne jelentessen számodra váratlan megrázkódtatást, ha csalódnod kell reményeidben.

– Tényleg azt hiszed, hogy ...

– Azt hiszemről egyelőre még szó sem lehet szívecském, azonban tudod, hogy életének azon bizonyos félrelépését követően anyád hogyan szabadult meg tőled, és azóta tulajdonképpen semmit sem tett érted azon kívül, hogy tartásdíjat fizetett utánad annak a Brazíliába áttelepedett asszonynak, akinek teljesen átengedett téged. Arról azonban teljes mértékben meg lehetsz győződve, hogy az a bizonyos madam Baulen nem jelentette anyádnak gyermeke elmenekülését, hanem még mindig fogadja az érted járó tartásdíjat. Valódi édesanyád tehát azt hiszi, hogy még mindig Brazíliában vagy.

– Mindig is kértelek rá, hogy egyszer írdjál neki – mondta halalkan Helene.

– Isten őrizzen, csak semmi levél, kincsem – válaszolta nevetve a férje. – Amit az ember titokban akar tartani, azt sohasem

szabad papírra vetni, hiszen az ember nem tudhatja, hogy egy ilyen levél véletlenül kinek a kezébe kerülhet. Gondolj csak arra, hogyan fedezted fel te magad, a születésed titkát: Csak annak köszönheted, hogy anyád megfélekezett erről a legfontosabb óvatosságról, mivel a kezébe, tehát illetéktelen kézbe került a levele. Ilyesmiről csak szóban, és pedig tanúk nélkül lehet tárgyalni, már csak anyád, és ennek kapcsán a te érdekedben is. Én pedig egy alkalommal már tettem is egy kísérletet.

– Láttad őt, Felix? – kiáltott fel Helene hirtelen és félénken. – És erről nekem nem szóltál egy szót sem? – fűzte még hozzá halkán és szemrehányóan. – Ezt így rendjén valónak találod?

– Mert nem akartam neked felesleges fájdalmat okozni., kincsem.

– És ő mit mondott?

– Annak idején, amikor a házat vásároltam, egy harmadik helyen bemutatott neki és a férjének, és amikor a vásárlás lezárult, kihasználtam az alkalmat, hogy szomszédként meglátogassam őket saját otthonukban. Ez természetesen csak egy tisztelgő látogatás volt, de persze arra is kíváncsi voltam, hogy felbukkanásom kivált-e valamilyen reakciót a grófnőből. Ha így történt volna, az feltétlenül azt jelenti, hogy madam Baulen Santa Clara-ból várakozásom ellenére mégiscsak jelentést tett neki.

– És anyám mit mondott?

– Nem csalódtam régi brazíliai barátnőnkben – nevetett fel Felix. Monford grófnőnek fogalma sem volt semmiről, a szempillája sem rebbent, nevem nem váltott ki semmi emléket lelkéből. Teljesen idegen ember voltam a számára.

– És rendesen, barátságosan viselkedett? – kérdezte Helene, miközben tekintetével aggodalmasan figyelte férje ajkait.

– Igen előkelően, és nagyon büszkén viselkedett – válaszolta Felix némi késlekedés után. – Képtelen voltam derűs hangulatba kerülni nála, de ez ne okozzon neked semmi gondot, gyermekem – folytatta szívélyesen, amikor szomorú vonásokat vett észre fele-

sége arcán. – Egy teljesen idegen emberrel szemben nem is viselkedhetett volna másként. Nem szabad elkapkodnunk semmit, először össze kell ismerkednünk a családdal. Meg kell, ismerjen és kedveljen téged, aztán majd adódik valami alkalom, amikor te, legjobb lenne, ha itt nálunk, tanúk jelenléte nélkül beszélnél vele, és felfednéd előtte kilétedet. Rám bízod ezt?

– Szívesen, Felix – mondta mély átérzéssel Helene. – Ki másra is bízhatnám lelkem leghőbb vágját, mint terád, hiszen már olyan sokszor bebizonyítottad, mennyire szeretsz, szándékaid mennyire őszinték velem szemben.

– Rendben van, babám – nevetett fel Felix régi, megszokott derűs hangulatával, magához ölelve feleségét. – De akkor most már vágj megint vidám képet, és felejts el minden bánatot és gondot. Ami megtörténhet, az meg is fog történni, legalább is mi a magunk részéről nem tehetünk majd szemrehányást, és most kedvesem, legelőször is vedd gondjaidba a gyerekeket, mert a kis társaság pokoli lármát csap odakint.

– Képtelen vagyok megfékezni őket, gróf úr – kiáltotta ebben a pillanatban a nevelőnő, aki a szomszéd szobából bukkant fel velük. – Günter mindenképpen vissza akar menni a vásárba a bódék közé, és Helenke is tovább akarja hallgatni a zenét.

– Pompás, hát akkor menjünk vissza a bódék közé – mondta nevetve Felix, akinek éppen jól jött, hogy valamivel elterelheti fiatal felesége figyelmét. Erre a gyerekek ujjongása volt a válasz.

Helene ezzel nem igazán értett egyet, de az apróságok már hallották a beleegyezést, és a szükséges előkészületek rövidesen meg is történtek.

Ekkortájt körülbelül két óra lehetett. A vacsora, melyet a fiatal pár rendszeresen közösen fogyasztott el a gyerekekkel és a nevelőnővel, öt órára lett megrendelve. Felix kézen fogva az ujjongó fiúcskát, miközben Helene a kislányát vezette a nevelőnő és egy szolgálólány kíséretében, akit azért vittek magukkal, hogy időnként segítsen cipelni a legkisebbet, elindultak kifelé a forgatagba, amelynek a lármája egészen a házukig elhangzott. A lövészmező

nem is volt olyan messze tőlük, az üstdob hangját, valamint egyes trombitahangokat, a céllövő puskák durranásait, bár a távolság következtében mérsékelten, mégis határozottan hallani lehetett.

A gyerekek boldogak voltak, mert mindenfelé valami újdonságot, váratlant láttak.

Emitt egy paprikajancsis bódé állt, apró, mozgó figuráival, és egy titokzatos dobozból felcsendülő hanggal. Amott egy nagy, számos néző által körülállt kerek asztalon tarka öltözetű majomcsalád adta elő műsorát. Odaát egy sor felállított céltáblára és csillagra lövöldöztek légpuskákkal, és találat esetén festett, hegyes sipkás, tarkára mázolt emberalak ugrott fel, vagy hangos durranás jelezte a találatot.

És a karusszelek! Micsoda ujjongásba kezdett a kis párocska, amikor meglátták a tarka zászlókkal díszített lovacskákat és kosikat, és persze nem nyugodtak addig, míg be nem ülhettek a nevelőnő és szolgálólány felügyelete mellett, hogy megtegyenek néhány kört. A kis Günter nem nyugodott addig, míg fel nem ülhetett az egyik lovacskára is, megígérve, hogy ügyesen kapaszkodni fog. Mindkét kézzel úgy kapaszkodott a vasrudacskában, mintha az élete függene tőle.

Anyukája kezdetben attól tartott, hogy esetleg leeshet, bár ő maga nem félt a legvadabb lótól sem, kis kedvencéért azonban mégis aggódott. Apja persze nevetve megengedte neki, és a kis fickó büszkén ült festett lován, melynek oldalait megdolgozta cipője sarkával, míg a karusszel el nem indult. Akkor azonban igencsak hevesen, aggodalmasan kapaszkodott, mert ennyire gyorsnak mégsem képzelte el a mozgást.

Aztán bódék következtek szelíd pónijaikkal, rikoltozó papagájaikkal, gusztustalanul elhízott emberekkel, akik pénzért muto-gatták magukat, tarkára mázolt indiánokkal és szelídített hiénákkal, bűvészekkel, tűznyelőkkel és hasonló, természetellenes mutatványosokkal. A gyerekek persze mindebben a csodákat, a csillogó flittereket látták, miközben a felnőttekből undort és együttérzést váltottak ki, amikor az ilyesfajta sarlatánságokra emberek

mindennapi kenyerük megszerzése érdekében kényszerültek, de nyomorúságukat képtelenek voltak megszüntetni kacatjaikkal és csillogásukkal.

A fiatal párból is undort váltottak ki ezek az üzelmek, amit csak a gyerekek kedvéért voltak hajlandók végignézni. Ők azonban nem nyugodtak, míg be nem léphettek néhány mutatványos bódéba. A legnagyobb ujjongást a marionett játékok váltották ki belőlük, ahonnan csak erőszakkal sikerült kivinni őket.

– Maradj csak egy kicsit még ülve, mama – kiáltotta Helenke, amikor aláhullott a függöny. – Mindjárt megint felmegy! – Rottack gróf nevetve karjára kapta a kicsit, hogy a tolongásban kivigye a szabadba, és mély lélegzetet vett, amikor odakint megint meglátta maga felett a kék eget. Kint azonban olyan nagy volt a tumultus, hogy szólt a nevelőnőnek, vigyázzon a kisfiúra, és feleségével karonfogva igyekezett átjutni az utca túloldalára, ahol szabadabb teret talált.

A marionettes bódé volt az utolsó, és annak közvetlen közelében húzódott a várost körülvevő sétány, ahol rendszerint az előkelőségek sétakocsikáztak. Éppen ekkor közeledett egy hintó lassú lépésben, utat keresve magának az embertömegben, és az útjából félrehúzódók ebben a pillanatban olymértékben akadályozták a továbbjutást, hogy Rottack gróf kénytelen volt megállni övéivel, míg a hintó tovább nem halad.

Helene érezte, amint Felix szorosan magához szorítja karját, és egy hirtelen támadt sejtelem hatására gyorsan, rémülten suttozva megkérdezte: – Kik ezek?

– Légy erős, drágám, és mozdulataiddal ne áruld el magad! – figyelmeztette őt a férje. – A Monford házaspár ül a kocsiban.

– Az én ...

– Pszt, kedvesem! – figyelmeztette gyorsan Felix. – Már nem tudunk kitérni előlük. Karolj csak belém szorosan!

A kocsi odaért hozzájuk, és közvetlenül mellettük haladt el. Az utastérben csak a gróf és a grófnő ült a hátsó ülésen. A gróf már

jól benn járhatott hatvanas éveiben, fehér, dús hajjal és jól ápoltságjal.

Felesége, egy a negyvenes éveiben járó hölgy, tekintélyes és előkelő jelenség, elegáns, de nem túlcicomázott öltözetben, miközben a gróf maga mindössze egy zöld galléros vadász-zekét viselt. A hölgy hanyag mozdulattal ült mellette, és monokliján át a kocsi mellett tolongó embertömeget figyelte.

Rottack gróf, aki még mindig karján tartotta kislányát, üdvözölte őket, és Helene, aki reszkette kapaszkodott a karjába, szintén meghajolt. Monford gróf, felismerve a fiatalembert, barátságosan visszaköszönt, miközben a grófnő éppen, hogy csak elmozdítva szeme elől a monoklit, lassan biccentett fejével.

A grófnő egykor csodaszép lehetett. Még most is szép volt, és látszólag tudatában is volt ennek. A kocsi továbbhaladt, és Rottack gróf először körülnézve, hogy övéi valamennyien megvannak-e, Helenével átment az út másik oldalára, hogy kikerüljenek a tolongásból. Ott kislányát átadta a nevelőnőnek.

– Megismerted azt az urat? – kérdezte a kocsiban Monford gróf a feleségét, amint túlhaladtak.

– Nem Rottack gróf volt az, aki nemrég meglátogatott bennünket?

– Ő bizony, valószínűleg fiatal felesége társaságában. Itt vetek maguknak házat. Csinos fiatal pár.

– De az asszonyka nagyon betegesnek látszik, egyetlen vércsepp sem volt az arcában.

– Lehetséges, hogy az utazás miatt. Az is lehet, hogy a férje éppen egészségügyi problémák miatt hozta ide. Annyit tudok róla, hogy amerikai.

– Amerikai?

– A férje is hosszasan tartózkodott ott ...

A társalgás itt megszakadt. A grófnő elmélyedt saját gondolataiban, a gróf pedig felegyenesedett, hogy kinézzen a lovakra, mert a jobboldali ló megijedt egy a közelében elvonuló tevétől, és csak nehezen sikerült megnyugtatni.

Helene közben szótlanul kapaszkodott férje karjába, és teljes lelki erejét össze kellett szednie, hogy uralkodni tudjon megindultságán, mely anyja első megpillantásakor magával ragadta.

– Ó, mennyire ridegnek és büszkének látszott – suttogat végül halkan maga elé.

– Nyugodj meg szívecském. Mennyire elsápadtál. Légy erős, gyermekem. Hidd el, minden jóra fog fordulni.

– Hagyjál csak egy pillanatra, Felix – kérte a fiatalasszony.
– Csak az első pillanatban, az első meglepődés hatása miatt volt így. Látod, máris jobban érzem magam, hiszen csak egy ostoba gyerek vagyok, aki megszeppent a büszke asszony látványa miatt. Rájöhetett vajon, hogy ki áll a kocsija mellett? Mennyire kedves, és szép volt az arca! Igazad van, Felix. Tényleg lehet, hogy minden jóra fog fordulni.

Az út közepén egy alacsony termetű, kövérekés úr közeledett feléjük, zsebre tett kézzel, fején igen magas cilinderrel. Jóllehet nagyon rendes, egyszerű öltözetet viselt, de mozdulatai, apró, kövérekés testének billegése és szórakozott arcvonásai egy pillanatra magára vonták Rottack tekintetét. Ámde ilyen alkalmakkor, mint vásár és madárlövészet, gyakran verődnek össze furcsa emberek, és éppen tovább akart haladni a feleségével, amikor az idegen észrevette őket.

Meglepő volt ekkor arcvonásainak megváltozása. Az apró, szórakozottnak látszó ember egy szempillantás alatt elkomolyodott, sőt azt is lehet mondani, hogy elcsodálkozott, és a következő pillanatban jobb kezét előrántva nadrágja zsebéből, és kalapját lekapva fejéről, ami alól előbukkant vakítóan kopasz feje, mélyen meghajolva továbbhaladt, de mintha meg lett volna döbbenve.

Rottack grófnak alig sikerült elnyomnia egy mosolyt a fura emberke láttán, de barátságosan visszaköszönt, és az errefelé már egyre szabadabbá váló úton tovább haladt, az innen nem messze lévő lakásuk felé.

Helene arcáról is eltűntek eddigre az árnyak, melyek kedves arcvonásaira telepedtek, és arcának színe is visszatért. Kislányát, aki nem akarta, hogy továbbra is vigyék, jobb kezénél fogva vezette. A kicsi élénken tipegett mellette, és szabadon lévő kezével ujjongva ide-oda mutogatott, egyre újabb és érdekes dolgokat felfedezve.

– Elnézését kérem – szólalt meg ebben a pillanatban egy hang Rottack mellett, és amint arrafelé nézett, legnagyobb csodálkozására a fura emberkét pillantotta meg, aki kalapját ismét lekapva torpant meg mellette, illetve lépett tovább egy lépéssel, és feltekintve rá folytatta: – Csak nem abban a szerencsében van részem, hogy Rottack grófot üdvözölhetem?

– A nevem Rottack – válaszolta Felix elcsodálkozva, de fogalmam sincs róla ...

– Hát nem ismer meg? És a grófnő sem? – kiáltotta, kalapját ismét fejére csapva. Lábai szétterpesztve, és kezeit behajlított térdeire téve felkiáltott. – Hurrá! Mit látok! Ez már a kis család?

– Jeremias! – Kiáltott fel ebben a pillanatban csodálkozva Helene.

– Jeremias! Egek! – nevetett fel ekkor Rottack, miközben kezét nyújtotta a még mindig a gyerekek elé lekuporodó ember felé. – Ember! Maga meg honnan pottyant ide?

– Direkt Brumzíliaból, gróf úr – válaszolta komoly ábrázattal a kisember, miközben felegyenesedett, hevesen és szívélyesen rázogatva a felé nyújtott kezét, és úgyszintén zavartalanul, barátságosan fogadta Helene kezét is. – Direkt Santa Clara-ból, abból a régi fészekből, és őszintén szólva nincs ember a világon, akivel szívesebben találkoztam volna, mint éppen önökkel! Ez a látvány

jót tesz beteg szemeimnek. És ez pedig a kis család? Atyaisten! Micsoda két szép baba! És milyen fürgék!

Helene arca fájdalmasan megrándult, amint a távoli kolóniából előbukkanó idegen megpillantása már majdnem elfelejtett borús emlékeket idézett fel előtte, de aztán ez, mint egy könnyed fuvalat el is illant, és szelíd arcvonásaira rövidesen ismét visszatelepedt a napsugár.

Mindig is igen kedvelte Jeremiast, és jól érezte, hogy ennek az embernek a komikus, izgatott lénye jóindulatú lelket rejt, aki hűséges, és őszintén vélekedik. Rottack nagyon megörült, hogy viszontlátja a kisembert, aki feltehetően számos ismerősről hozhatalt hírt. Egyébként jól látta, hogy Jeremias életében feltehetően kedvező változás állt be, bár ő maga bizonyára a régi maradt.

Nem csupán igen rendes öltözetet viselt, hanem csinos, és tiszta is volt. Semmiféle arany ékszert nem viselt magán, de ruházata a legjobb anyagból készült, és inge is hófehér volt. Csak a munkában megkeményedett kezei nem akartak hozzászokni a kesztyű viseléséhez, persze az is lehet, hogy nem talált megfelelő méretet, mert mindkét kesztyűje a tenyerénél fel volt repedve. Mozdulatai azonban szabadok és elfogulatlanok voltak, mint régen.

– Nos, hát mindenekelőtt azt mesélje el nekem Jeremias, – kiáltott fel végül Rottack gróf, miután magához tért a váratlan találkozás hatása alól – hogyan került maga éppen Hassburgba! Erről a vidékről származik, vagy csupán a véletlen sodorta ide?

– Egyik sem stimmel – válaszolta a kisember, aki azonban mintha zavarba jött volna a kérdés hatására. – Hosszú történet ez, gróf úr, amit nem lehet hirtelen elmesélni itt az utcán.

– Akkor tartson velünk, Jeremias – válaszolta gyorsan a gróf. – Éppen vacsorázni igyekszünk hazafelé.

– De gróf úr! – kiáltotta Jeremias tényleg meglepetten.

– Ne körülményeskedjen! – válaszolta nevetve Felix, aki nagyon megörült, hogy éppen most adódik valami lehetőség, amivel

elterelheti Helene figyelmét és visszaadhatja jó hangulatát. – Magunk között leszünk, és jó hangulatban elbeszélgethetünk. Őszintén vágyok rá, hogy ismét halljak valamit Brazíliáról.

– Hát, ha nincs jobb ötlete – nevetett fel Jeremias, akin azonban látni lehetett, mennyire hízelgő volt számára a kitüntető meghívás. – Részemről rendben van. Atyaisten, milyen különös dolgok történhetnek meg az emberrel!

– Tehát velünk tart? – kérdezte mosolyogva Helene, aki maga is túl sokáig élt a tengerentúli kolóniákban ahhoz, hogy rendkívülinek találja azt, ha egy korábban velük ráadásul alárendelt viszonyban lévő ember most a vendégük lehet, sőt saját magát is hajtotta a kíváncsiság, hogy valami újdonságot hallhasson korábbi életük felől, amit mostanra természetesen már végérvényesen lezártnak tekintett.

– Még, hogy önökkel tartok-e? – mondta nevetve Jeremias. – A legnagyobb örömmel, sőt szívesen vinném is a kis hercegnőt. – Ezzel karjára akarta venni Helenkét, ez a mozdulat azonban túl bizalmasnak tűnt a kislány számára, hiszen még nem is ismerte az idegent, és „neked nem szabad” felkiáltással visszaretent, kis kezeit védekezően tartva maga elé.

– A vérében van – mosolyodott el Jeremias, miközben félrebillentett fejjel lenézett rá. – Hiszen még be sem mutattak a gróf-kisasszonynak, de én tudom, hogyan kell viselkedni. Kérem, várjanak egy pillanatig! És még mielőtt Rottack gróf és Helene bármit is válaszolhattak volna, elfordulva szapora léptekkel elindult a közelben lévő cukorkás bódé felé, ahol eltűnt, és néhány pillanattal később megjelent egy hatalmas, aranyszínű papírból készült cukorkás zacskóval.

– Nos, kegyelmes kisasszonykám, – kiáltotta, a nyitott zacskót a gyerekek felé tartva ehhez mit szól? Markoljon bele természetesen. – A gyerekek persze mind egyformák, az emberi természet általános. – És most indulhatunk vacsorázni, ha a grófnőnek nincs ellene kifogása. – Majd minden további nélkül karjára kapta a kicsit, aki ezt most már nyugodtan tűrte, és miközben Felix és

felesége elindultak a házuk felé, útközben társalogni kezdett a mindedig csodálkozva és mosolyogva hallgató nevelőnővel.

A randevú

Enyhén melengető sugaraival világította meg a nap a szép tájat, és mágikus fénysugarakat vetett egy fenyőerdő fáinak vöröslő törzseire, amely sűrűn fedte be a közeli dombhátat, és a lábazatánál húzódó széles, jól ápolt mezőt, ahol szürkés lombosított fűzfák által szegélyezett kis folyó kanyargott. Elszórtan magas törzsű égerfák is előfordultak közöttük, festői látványt képezve. A folyócska gyors áramlással, csobogva csörgedezett tova közöttük, és játékos fénysugarakkal tükrözte vissza a nap sugarait.

Odalirányban egy kisebb, virágzó bokrokkal és fákkal, köztük néhány olasz nyárfával betelepített domb húzódott, amelyek közül tekintélyes kastély falai bukkantak elő, miközben a dombok között jobb felé Hassburg házainak piroscserepes tetői és a dóm tornya voltak láthatóak.

Odalent a völgyben, közvetlenül a kis folyó partján nyírfák elszórt csoportjai, csomós tölgyek, hársfák, vérbükkök nőttek, mintha a véletlen folytán csíráztak volna ki arrafelé. Valójában azonban mesterségesen lettek odatelepítve, és nagy gonddal ápolták őket, és csak azt a célt szolgálták, hogy az egész környék jól ápolt park benyomását keltse anélkül, hogy eredeti természetességük karakterét elveszítették volna.

Az egész környék valójában a kastélyhoz közvetlenül csatlakozó kert kiterjesztett része volt, és egy keskeny, de jó állapotban tartott, kavicsos borított lovaló- és kocsit vezetett át rajta a kastély felé, követve a folyó kanyarulatait. Az egészet zöldre festett drótkerítés vette körül, amit azonban messziről nem is lehetett látni, így a park még inkább szabad vidék benyomását keltette.

Embereket sehol sem lehetett látni, csak odalent a folyónál, ahol a magas víz egy ősrégi égerfa földet összetartó gyökereit úgy alámosta, hogy azok egy tetőszerű alakzatot képeztek, kuporgott valaki egy a víz sodrása által kimosott gödör mellett, és horgászott.

Vajon jogosult volt erre? Nem így tűnt, mert minden sokkal inkább arról árulkodott, hogy tiltott területen jár, vagy legalább is tiltott tevékenységet végez. Egy nagyon ügyesen kifundált és elkészített horgászbotot használt, amely összetolva pontosan belepasszolt öreg tölgyfabotjába, és a bot aljába betekert csavar teljesen elrejtette. Ezen kívül volt még egy öreg, agyonhasznált vadásztáskája, amelyben többi, a horgászáshoz szükséges holmiját tartotta, melyekből kívülről semmit sem lehetett észrevenni.

Az egész fickó egyébként öregnek és nagyon lestrapáltnak látszott. Zsíros gallérú, foszladozó kabátot, öreg, bőrből készült lábszárvédőt és durva cipőt viselt, fején kopott, szürke sapka, volt még rajta egy pamut mellény, amelyet a legszegényebb parasztok szoktak viselni. Nem látszott fiatalnak. A sapkája alól előbukkanó haja, ha nem is volt teljesen fehér, de már jelentősen őszült. Csak apró, bozontos bajusza, mely előnytelenül mutatta a tubakolás nyomait, volt teljesen fehér, amit a fehérneműjéről sajnos nem lehetett elmondani, de az egész ember ennek ellenére úgy nézett ki, mintha korábban jobb napokat is megélt volna, bármennyire is lepusztult mostanra. Homloka magas volt és ívelt, és apró, élénk, szürke szemei, ha éppen nem pillantott félénken körbe maga körül, gyakran dacosan villantak ki bozontos szemöldökei alól.

Megengedett, vagy ezen a helyen tiltott tevékenységével nem is tűnt ügyetlennek, mert a rövid, ott eltöltött idő alatt már két, több mint fél fontos pisztrángot fogott ki a halban gazdag áramlatból. Fejeiket pillanatokon belül átszúrta egy lestrapált, de borotvaéles tarkókéssel, és az így elpusztított halakat elrejtette a tarisznyájában.

Egyébként alig mutatott félelmet, bármennyire is elrejtőzködve tevékenykedett. Rövid pipából pöfékelt, melynek szipkája úgy nézett ki, hogy minden más emberrel örök életre megutáltatta

volna a dohányzást. Fejét ritkán emelte fel, csak olyankor, amikor halat fogott, hogy végignézzon a parkon. Volt azonban egy kísé-
rője is, aki vigyázott rá.

Odafent, az égerfa alatt egy apró termetű kutya, fajtáját tekint-
ve spitz üldögélt, ugyanolyan öreg, borzos és őszülő, mint a gaz-
dája. Egyik szeme csukva, mintha az a fele aludna, míg a másik-
kal ide-oda figyelt, és annyira mozdulatlan volt, mintha a gyöke-
rek része lenne, melyek alatt kuporgott. Az öreg horgász teljesen
gondtalan volt, mivel jól tudta, hogy az apró, rafinált állat azonnal
jelezné bármiféle ember közeledtét, hiszen erre be volt tanítva.

Az öreg egyébként jogosult volt arra, hogy itt, a parkban tar-
tózkodjon, mert az volt az állítólagos foglalkozása, hogy elfogja a
réten túrkáló vakondokat, amihez különös képességgel rendelke-
zett. A környéken, ahol ezt a foglalkozását már három éve üzte,
elég jól ismerték, és a nép egyszerűen „vakondvadász”-nak ne-
vezte. Patkányok és egerek elleni mérget is tartott magánál. Más
kártévők elleni eszközöket is ismert, és a környékbeli parasztok
arról is meg voltak győződve, hogy sokkal többhöz ért, mint a
kenyérevéshez, azaz természetfeletti dolgokban is járatos, és a
„fekete mágia” terén is számos tapasztalata van, amivel ha akar,
úgy hasznára, mint kárára is lehet embertársainak.

A grófi főerdész, aki a vakondvadászt talán már csak azért is
gyűlölte, mert az mindig „kollégaúr”-nak szólította őt, mindene-
setre közelebb volt az igazsághoz, amikor úgy vélekedett, hogy ez
az ember egy hétpróbás gazember, és éppoly kevésbé kínozná a
lelkiismeret, ha a hurkot nem csupán a vakondoknak, hanem egy
nyúlnak, vagy esetleg egy őznek rakná ki. Legalább is talált már
ilyeneket, de a tettesnek sohasem akadt a nyomára. Amennyiben
tényleg az öreg Fritz volt az elkövető, ahogyan a fickót a környé-
ken általában keresztnevéen emlegették, akkor sokkal rafináltabb
volt, mintsem, hogy hagyja magát elkapni az erdésztől, és mivel
törvénytelen cselekedeteket nem lehetett rábizonyítani, Monford
gróf, aki a birtok tulajdonosa volt, nem engedett erdésze unszoló-
sának, hogy a gyanúsítottak tiltsák meg a belépést az uraság
területére. Mindig azt válaszolta az erdésznek, hogy szorgalmasan

figyelje meg őt, és ha egyszer sikerül rajtakapnia, akkor még mindig ráérnek elzavarni, korábban pedig nem.

A férfi körülbelül egy órája ülhetett horgászva az égerfa alatt, és éppen megint egy méretesebb halat emelt ki a vízből, amikor Spitz odafent halkán morogni kezdett.

– Bravo, kutyácskám – nevetett maga elé az öreg. – Éppen időben, mert ezt a helyet néhány napra békében kell hagynom.

Ezen szavak kíséretében kivégezte ficáncoló zsákmányát, bedugta a többi közé a tarisznyájába, aztán amilyen gyorsan lehetett, igyekezett odalent eltüntetni minden nyomot, amelyek elárulhatják volna tevékenységét, majd óvatosan felemelkedett. Nem is kellett sokáig körülnéznie, hogy melyik irányból közeledik valaki, mert okos kutyája fejével meg is adta a pontos irányt, és arrafelé nézve rövidesen meg is állapította, hogy ettől a rendbontótól nem kell tartania.

Egy nagyon elegáns, majdnem feltűnő öltözetű úr, olyan személyiség, akit mintha valami divatlapból vágtak volna ki, gondosan ápoltt hajfürtökkel, keskeny, finom bajusszal, fényesre pucolt csizmában közeledett, tehát minden rendben volt rajta, ami az elegáns megjelenéshez szükséges. Nem volt azonban rendben, hogy nem a kapu felőli úton érkezett, hanem a réten keresztül, tehát kétségtelenül a drótkerítésen kellett bemásznia. Minden bizonnyal nem közönséges sétán volt, hanem sokkal inkább keresett, vagy várt valakit. A ravasz vakondvadász figyelmét azonban semmi esetre sem kerülte el, hogy óvatosan körülnézegetett minden irányban, és a réten keresztül haladva az útját úgy választotta meg, hogy a bokrok és facsoportok között takarásban maradjon a kastély ablakain át kitekintők elől.

– Spitz, gyere le! – suttogta ekkor az öreg a kutyájának, mert változtatott azon a tervén, hogy elhagyja rejtékhelyét, és pillanatnyilag az volt a szándéka, hogy inkább megfigyeli, mit akar erefelé az idegen. Az is lehetséges, hogy az észre sem vette őt, és legjobb, ha várakozik egy kicsit, míg el nem tűnik egyik vagy másik facsoport mögött. Különben is igen csekély volt annak ve-

szélye, hogy ez a piperkőc elárulja őt, vagy akár megsejtené, hogy mivel foglalkozott.

Spitz egyébként pillanatnyilag csendben volt. Mint egy ravasz róka, lelapult a földre, és közvetlenül az éger gyökerei mellett elkúszott a törzs mögé, ahonnan leugrott a folyópartra. Itt persze szimatolni kezdett a lemészárolt halak már elszivárgott vérnyomai után. Aztán néhányszor körbefordult a homokon, míg végül talált egy megfelelő helyet, és összegömbölyödve ismét leheveredett. Tudta, hogy szolgálataira pillanatnyilag nincs tovább szükség.

A vakondvadász közben, kutyájára a továbbiakban már nem is figyelve, állát ökölbe szorított kezeire támasztva, hosszasan figyelte a folyó mentén közeledő idegen mozdulatait. Jól tudta, hogy ő maga nem látható, mivel szürke haja és szürke sapkája onnan nézve beleolvadt a talaj színébe. Hirtelen azonban elfojtott mosoly jelent meg arcvonásain, mert a kastély felől a bokrok közötti réseken áttekintve egy könnyű női ruha közeledtét fedezte fel, ami úgy tűnt, összefüggésben van a látogatóval.

Az öregnek persze kiváló szemei voltak, de pillanatnyilag jobbnak látta, kabátja belső zsebéből előszedni egy kis távcsövet, amit széthúzott, és figyelni kezdte vele a közeledő hölgyet. Mindössze néhány másodpercig nézegette figyelmesen, és máris halcan maga elé füttyentett, majd felnevetve így mormolt:

– No lám, no lám, már a Paula grófkisasszony is vadászni jár, és amint látható, ő is csak egy tiltott vadorzó. Hát mi mindent meg nem él az ember, mire megöregszik! És ki az ördög lehet az a finom úriember, aki nem léphet be nyíltan a kastélyba, hanem kénytelen hátulról a kerítésen át bemászni, hogy tiltott gyümölcsből csemegézzon? Hm, az arcvonásait nem ismerem – fűzte még halkán hozzá, amikor a távcsövet felé irányította. –Elégge kicsípte magát, és a ruhája is elég jól vasalt ahhoz, hogy beleillene az oda-fenti aranyláncokkal, gyűrűkkel és kacsatokkal díszített társaságba, de bizonyára valami igencsak hiányozhat neki, talán egy régi, nemesi cím. Hát igen, barátocskám, így nemigen van esélyed a fiatal Monford grófkisasszonyra.

Aztán hirtelen félbeszakítva mondókáját, megfordulva lelapult a víz közelében, és régi emlékeibe elmélyedve a csillogó vízfelületre meredt, miközben gúnyos, rejtélyes mosoly rándult meg ajkai körül.

– Phú – hallatta a hangját végül, pipájának gomolygó füstjét fújva ki magából. – Nincs semmi új a nap alatt, volt ilyen már máskor is. Lassan kezd unalmassá válni, hogy tovább szédelegjek itt. Gyere Spitz, szedjük össze magunkat, mi közünk van nekünk ehhez?

Ezzel horgászbótját gondosan a helyére tolta. Spitz is feltápázkodott, és a hátralévő időt arra használta, hogy néhány feleslegesnek tartott bolhát levakarjon magáról. Gazdája közben még egyszer végignézett a folyóparton, de távcsövét ekkor már nem vette igénybe.

A fiatalok egymásra találtak. A lány az idegen karjaiba omlott, fejét keblére hajtva. Aztán hódolója jobb karjába karolva elindultak a facsoportok között kanyargó keskeny ösvényen. Arrafelé már a lány világos színű ruháját sem lehetett észrevenni. Ekkor a vakondvadász felkapta az ehhez már hozzászokott kutyáját, feldobta a partra, és maga is utána mászott, hogy visszatérjen a városba, ahol lakott.

Szintén nem az ösvényen ment azonban, mint a fiatalember az előbb, hanem kutyájával a nyomában, aki úgy lógatta a farkát és füleit, mintha háromig sem tudna számolni, átvágott a mezőn, és pedig egyenesen a lugas felé, ahol a szerelmes pár eltűnt. Nem kíváncsiságból tette, hanem a legrövidebb útja vezetett éppen arrafelé, és lépteit még csak nem is lassította. Csak régi szokása szerint nézegetett maga körül, de a párocskát semerre sem látta. Rövidesen megint kiért a mezőre, és a várhegy alatt húzódó főút felé tartott.

Röviddel mielőtt elérte volna, észrevette a grófi hintót, amely a város felől közeledett. Megállt a valamivel magasabb, füvel benőtt útszélen, és miközben ismét a régi, gúnyos mosoly rándult meg

ajkai körül, majdnem eltűzött tisztelettel lekapta sapkáját az uraságok előtt.

A gróf, aki csak futó pillantást vetett felé, enyhe fejbólintással válaszolt, a grófnő azonban figyelemre sem méltatta őt.

– A legalattvalóbb, legalázatosabb szolgájuk, igen tisztelt grófi uraság – dadogta utánuk közben a vakondvadász, lekapott sapkáját még mindig a kezében tartva. – Kellemes utat, és sok szerencsét a grófi családfához, melyen mindeddig folt nem esett, továbbá a felbukkanó új, titokzatos vőhöz, hahaha – nevetett fel bolondosan és vidáman, miközben visszagyömöszölte sapkáját a fejére. – Hát nem kész röhej, amikor az ember visszagondolva a régi időkre, ott látja a kocsiban üldögelni Grethe-t, magasan hordott orrával? Hej, vakondvadász és féregirtó! Ma este odalent tartunk majd erre egy grófi vacsorát, a régi szép idők emlékére, és a boldog jegyespár egészségére kiürítünk egy üveg jófajta bort, amilyenben már régen nem volt részünk. Hurrá!

Ezzel a halaktól nehéz tarisznyáját bal kezébe kapva leugrott az útra, és szapora léptekkel folytatta útját Hassburg felé.

– Milyen soká nem csókolhattam meg kedves szemeidet, drága Paulám, – panaszkodott közben a fiatalember, akit a vakondvadász belopakodni látott a parkba – magához vonva a megszeppent lányt, majd csókolgatni kezdte a homlokát és szemeit.

– Ah, Rudolph, – sóhajtott fel Paula, aki még mindig félénken nézegetett körül, hogy valami leselkedő nem veszi-e észre őket – csak néhány percig volt rá lehetőségem, hogy kilopakodjak, hiszen el sem tudod képzelni, hogy az a vénséges nevelőnő, akit a társalkodónőnek hívnak, mennyire gyötör és kínoz engem. Mondhatom, szép kis társalkodónő, arra sem hagy némi időt, hogy a hosszú nap során rád gondoljak, mert örökös locsogásával, könyveivel, zenéivel és unalmas klasszikusaival képtelen békén hagyni.

– Szegény, szegény gyermekem! – kezdett sajnálkozni felindultan Rudolph. – De el fog jönni az az idő, amikor majd a világ előtt egymáshoz tartozhatunk. A szüleid ...

– Ah Rudolph, - sóhajtott fel ismét a szegény lány könnyek között – öbennük ne reménykedjél. Csak utalást tettem rá a közelmúltban, hogy úgy gondolom, egy nálam alacsonyabb rangú férfival is képes lennék boldog lenni, mire anyám magán kívül lett. A legrosszabbtól is tartok.

– „Én pedig semmitől sem félek, csak szerelmed múlásától” – kiáltott fel a fiatalember némileg eltúlzott pátosszal. – Az irántad érzett szerelmem határtalan. Még ha hegyek kerülnének is közénk, azokat is megmásznom, hogy Lujza karjaiba repülhessek.

– Lujza karjaiba? – kérdezte rémülten a fiatal lány.

– Hát a te karjaidba, szívecském – mosolyodott el kedvese. – Hát nem ismered az „Ármány és szerelem” legsodálatosabb részét?

– Ah Rudolph, oly nehéz a szívem. Mit is tehetnék szüleim akarata ellenére?

– „Lássuk csak, – idézett tovább Rudolph a műből – vajon nemesi adománylevelem, vagy a világmindenség örök rendje a régibb? Ki bonthatja meg két szív szövetségét, vagy szakíthatja félbe egy dallam hangjait!”

– Neked fogalmad sincs róla Rudolph, mennyire rémesen szigorúak képesek lenni a szülők, ha hitük szerint házuk becsületéről van szó. Az én szavam teljesen hiábavaló.

– Hát akkor szökjél el velem, szerelmem – győzködte őt tovább. – Mit ér nekünk a fény és pompa, ha közben elvérzik a szívünk? A művészetem majd táplálni fog bennünket, bármerre is járunk. A Handor nevet ujjongva fogadja az egész művészvilág, és szabadon élhetünk a múzsáknak és szerellemnek.

– Ah, Rudolph! Elhagyjam anyámat és apámat?

– „Hagyd el apád és anyád, és kövesd a férjed” – ajánlja maga a szentírás is.

– Szegény apám!

– Meg fogja bánni a szigorát, amikor látja majd, milyen dicső pályát választottál, és meglágyulva hív majd vissza, hogy szívére ölelhessen.

– Ki fog átkozni engem!

– Hát jól van, akkor maradj! – mondta Rudolph beletörődve, karját elutasítóan maga elé tartva. – Maradj csak egész életedben régi előítéletek és formaságok rabszolgája! Kövesd a kezet, mely könyörtelenül a vérpadhoz vezet. Rudolphod képes lesz lemondani rólad. Számomra nincs más boldogság, csak a halál. – És arcát kétségbeesve temette kezeibe.

– Ó, Rudolph, Rudolph, ne mondj ilyeneket, hiszen tudhatod, hogy ezektől a szavaktól megszakad a szívem, ne tégy ilyet velem!

– De mi más maradhat a számomra, mint a halál? Tudod, hogy képtelen vagyok nélküled élni, tudod, hogy belepusztulnék, ha tiszta szíved nem bilincselne az élethez! De mit érdekel mindez téged – fűzte még hozzá keserűen. – Apád és anyád követed, a szegény Rudolph meg nyugodtan elpusztulhat, hiszen ő csak egy színész.

– Hát megérdemlem én ezt tőled, Rudolph? – mondta csendes szemrehányással Paula, miközben fájdalomtól megindult arccal felnézett rá. – Hát nem bizonyítottam be neked újra meg újra, hogy egész lelkemmel mennyire ragaszkodom hozzád, és más boldogságot nem is ismerek rajtad kívül ezen a világon?

– És mégis le akarsz mondani rólam – válaszolta a fiatalember fájdalmas hangon. – Mégiscsak lehetségesnek tartod, mégiscsak le tudsz mondani rólam, miközben nekem már a pusztá gondolattól is jéggá dermed a vérem, és szívem felhagy dobogásával?

– Adj nekem időt, Rudolph, hogy gondolkodni tudjak – kérte őt a szegény gyermek. – Légy elnéző gyengeségem miatt, ha egy pillanatig is képes voltam tétovázni! Még nincs mindennek vége, még az is lehetséges, hogy képes leszek megindítani szüleim szívét. Legalább is szeretném megpróbálni. Mindent meg akarok tenni, amire képes vagyok, hogy elkerüljek egy olyan lépést, amely súlyos hatással lenne egész további életemre melletted, és súlyos szemrehányás terhelné.

– És ha semmi sem sikerül?

– A tiéd vagyok, Rudolph, a tiéd mindörökre – kiáltotta Paula. Isten legyen irgalmas hozzám, de mást nem tehetek, bármi történjék is, bármilyen próbának teszt is ki engem az ég, érzem, hogy az irántad érzett szerelmem sokkal erősebb, mint bármi más.

– Leánykám, drága életem – kiáltotta Handor. – Megtépázott szívemben újra felvillan a remény, de szüleid megpróbálnak majd kényszeríteni téged!

– Az erőszakkal szemben én is felléphetek engedetlenséggel – kiáltotta Paula szenvedélyesen. – Ha a legszélsőségesebbre ragadtatnak el, akkor viselniük kell a következményeket is. Isten nem ültette volna el szívemben az irántad érzett szerelmet, Rudolph, én pedig követni fogom akaratát. Most azonban mennem kell.

– „Ah, sose lesz csak egy kis óránk, melyben nem zavarva, szív szíven, lelkem lelkedbe forrna?” – mondta Rudolph, Goethe Faustját idézve. *(Fordító megjegyzése: Az idézet Kozma Andor fordítása.)*

– Nem maradhatok tovább – mondta Paula. Félek, hogy szüleim már visszatértek, és érdeklődnek utánam.

– És mikor láthatlak ismét?

Paula egy pillanatig késlekedett a válasszal. – Túl gyakran nem találkozhatunk – mondta végül. – El sem tudod képzelni, hány szempár figyel bennünket. De mégis előfordulhat, hogy holnap

hírt szeretnék eljuttatni neked. Ezért legyél holnap este ... Holnap este ugye nincs színházi előadás?

– Nincs, szívecském. Egész nap, és este is szabad vagyok.

– Rendben van, akkor legyél holnap este a szokott helyen, az öreg őrtorony mellett. Lehet, hogy jómagam is tudok időt szakítani, hogy egy pillanatra odajöjjek, de ha ez nem lehetséges, akkor a szokott helyen találsz majd egy cédulát.

– Ezer köszönet, édes életem! – kiáltotta Rudolph szenvedélyesen átkarolva őt, és többször is megcsókolta. Néhány másodpercre a lány is átadta magát a cirógatásnak, de aztán csendben kibontakozott az ölelésből.

– Isten veled, Rudolph, isten veled – kiáltotta, még egy búcsúcsókot adva ajkaira, aztán, mint egy elriasztott őzike eltűnt a bokrok között, hogy majd feljebb, távolabb érje el az ösvényt, ahonnan lassan, mintha csak egy sétáról érkezne, visszainduljon a kastély felé.

– Mennyei leányzó – suttogta maga elé Rudolph, aki egy ideig még ott állt, jóleső mosollyal nézve utána. – Csupa tűz és parázs, igazi, eleven Júlia! És az öregúr? Ugyan már, egy ideig majd dühöngeni fog, prüszköl egy kicsit, mert a grófkisasszony lelépett egy komédiással, aztán marad az örök, régi történet. Hiszen mi mást tehetne? Az egyetlen lányáról van szó, és bár jóllehet, a veje nem igazán lesz kedves a számára, mégiscsak jó képet kell vágnia a kellemetlen történethez. Beképzelt, bolond vén nemmes.

Jókedvűen és elégedetten dörzsölgetve kezeit, felkapta kis sétatálcáját a földről, miközben előbbi kétségbeesésének már nyoma sem volt, és lassan elindult a legközelebbi út felé. Ott még egyszer megállt, hogy zsebkendőjével megtisztogassa a száraz levelektől porossá vált fényes csizmáját, majd ugyanazt az irányt véve, amerről érkezett, kis kerülővel elkerülte a kastélyt és annak közvetlen környezetét, hogy észrevétlenül visszatérjen a városba.

A grófi család

Monford gróf hintója eközben lassan haladt felfelé az úgynevezett kastélyhegyre, mivel a gróf rendkívüli módon vigyázott a lovaira, és sohasem viselte el, hogy feleslegesen túlterheljék azokat, és semmit sem büntetett szigorúbban, mint az erre vonatkozó parancsainak megsértését. A könnyű kocsi kerekei csikorogtak a kavicsos gazdagon felszórt úton. Az urasági épület lépcsőjéig vezető utat teljes virágzásban lévő bodzákból, aranyesőkből, akácokból és hortenziákból álló flóra díszítette, mindenféle konténeres növényekkel kiegészítve, melyek a művészien megmunkált márványlépcsőt szegélyezve egészen a kerti szalonig vezettek fel, egy teljesen virágba borult kerthez hasonlóan, a nyitott ablakokon át a kastély valamennyi helyiségét elárasztva virágaik illatával.

Minden helyiség gazdagon és ízlésesen volt berendezve, mivel Monford jelentős vagyonnal rendelkezett, és távoli utazásai során alkalmat nyílt rá, hogy megszerezze magának messzi országok luxustermékeit anélkül, hogy házáat túlzsúfolta volna azokkal. A legdrágább festmények, a legpompásabb szobrok és kisebb képek díszítették a szobákat, és bárhol, ahol ezek a szerzeményei el voltak helyezve, úgy tűnt, hiányoznának, ha nem lennének ott.

A házat számos szolganép népesítette be. Monford gróf korábban az apjától örökölt nyugat-indiai birtokon élt, és hozzászokott ahhoz, hogy számos szolgálattelvő vegye körül. Istállóiban pompás lovak álltak, csikói számára tágas, a park jelentős részére kiterjedő legelőkkel.

Amint kiszálltak a kocsiból, a felesége felment, hogy átöltözzön a vacsorához, a szolgák pedig közben felvitték a városból magukkal hozott számos csomagot, a gróf pedig egy ideig még odalent maradt, két sárga csikóját nézegetve, akik az ácsorgás miatt türelmetlenül vetették fel és le szép fejüket.

– A Soliman még mindig fél, és képtelenek vagyunk leszoktatni róla – szólalt meg, miközben vizsgálódó tekintete végigsik-

lott az állatokon, gondot okozva ezzel a kocsisnak, hátha a gazda valami szokatlant fedezett fel.

– Szelíd lett, mint egy bárány, gróf úr – válaszolta azonban az ember, miközben ostorának nyelével igyekezett óvatosan elzavarni egy bögölyt az említett állat nyakáról. – Az a sok idegen a városban! Majdnem minden ló megriadt miattuk.

A gróf bólintott erre, és belépett az alsó terem finom indiai szőnyegekkel fedett márványpadlójára, miközben a kocsis, mivel a kocsiból közben mindent eltávolítottak, halkan csettintett a nyelvével, és tovább indult az istállóépületek felé.

Monford gróf hozzá volt szokva, hogy a szalonban a lánya siet elé. Ma azonban csak az igen elegánsan kiöltözött Beautemps társalkodónőre, a szikár francia kisasszonyra talált, kissé mogorva vonásokkal keskeny ajkai körül, és igen merev, öntudatos testtartásával.

– Hol van Paula, mademoiselle?

– Éppen indultam, hogy megkeressem, gróf úr – válaszolta a hölgy. – Anélkül ment ki sétálni a kertbe, hogy legalább szolt volna nekem.

– Ez persze felelőtlen volt – válaszolta a gróf, miközben mintha gúnyos mosolyra rándultak volna ajkai. – Különösképpen, ha meggondoljuk, hogy a gyermek még csak tizenhét éves, és jövőre valószínűleg férjhez fog menni. A komornája is vele ment?

– Teljesen egyedül ment ki.

– Teljesen egyedül? Persze tudhatja, hogy ötkor vacsorázunk, és időben vissza fogunk érni.

– Arra sem marad ideje, hogy rendbe szedje az öltözetét. Ha a gróf úr megengedné, hogy ...

– Elkerülhetik egymást, és akkor maga is elkésik a vacsoráról. Hagyja csak, majd előkerül! – És ezzel belépett a szobájába, amely szintén a földszinten volt.

Mademoiselle Beautemps ajkába harapott, válaszként azonban méltóságának tudatában formálisan meghajolt, amit az öregúr nem is vett észre, majd kilépett a lépcsőhöz, hogy nevetetlen neveltjének érkezését látszólagos türelemmel várja, miközben belső idegességében szaporán topogott a márványlapokon.

Egy lovas közeledett vágatva, felfelé az úton. Megállt a lépcsőnél, leugrott a nyeregből, és kimelegedett lovának gyeplőjét odadobta az őt követő lovásznak, és néhány ugrással fenn termett a nevelőnő mellett.

– Ah, jó napot, mademoiselle. Karl, dörzsöld le rendesen azt a lovat, aztán nyergeljétek fel Fingalt! Vacsora után visszatérek a városba. Hol van Paula, mademoiselle?

– Sajnos ezt nem tudom megmondani önnek, gróf úr – mondta a hölgy vállát vonogatva. – Úgy tűnik, a grófkisasszony saját kezébe vette az irányítást.

– Lelépett? – nevetett fel a fiatalember, miközben lehúzta kesztyűit, és lovaglókabátja zsebébe dugta. – Szüleim azonban már itthon vannak, amint látom – fűzte még hozzá, egy pillantást vetve a kocsikerék nyomaira. – És tényleg, rögvest öt óra. Ezer ördög, nincs már egy percnyi vesztegetni való időm se! – Ezzel gyorsan belépett a házba, és felszaladt a saját szobájába.

Mademoiselle Beautempsnek legalább abban az elégtételben volt része, hogy nem kellett továbbra is feszülten várakoznia, mert ebben a pillanatban a grófkisasszony közeledett a parkon át. Nagyon igyekezhetett, mert izgatottnak látszott.

– De grófkisasszony, az isten szerelmére, merrefelé bujkált? Az ember egy pillanatra sem fordíthat hátat magának!

– A szüleim már itthon vannak?

– Már régen. Rögtön tálalnak, és maga meg hogy néz ki! Ezzel a frizurával meg sem jelenhet az asztalnál. Merre járt?

– A parkban voltam. Már George is itthon van?

– Mindenki. Pillanatokon belül kezdődik a vacsora. Tényleg kérem, hogy a jövőben ...

Paula nem hagyta, hogy végigmondja. Elsuhant mellette, és végigsietett a termen saját kis budoárjába, ahol Berta, a komornája már várt rá, és amint mademoiselle követni akarta, rossz néven véve, hogy félbeszakították, és be akarta fejezni prédikációját, a gondos komorna addigra belülről bereteszte az ajtót, és már senki sem mehetett be.

Paulának azonban csak rendkívül rövid időre volt szüksége, hogy rendbe szedje magát. Dús, pompás hajának természetes fűrtjei szinte maguktól rendeződtek el, és még mielőtt anyja, a grófnő belépett volna az ebédlőbe, ahol ebben a pillanatban éppen a levest szolgálták fel, már ott is volt.

Bátyja már az ablaknál állva egy csomó újság között lapozgattott.

– Ah, hiszen már itt is vagy – szólt a testvére felé. Mondd csak kincsem, súgta oda neki, a papa mondott már neked valamit?

– Nekem, George? – kérdezte Paula csodálkozva. – Mit kellett volna mondania? Semmiről sem tudok.

– Nos, hát akkor majd megtudod – mosolyodott el George, barátságosan bólintva felé. – Apropó, Paula, mész színházba kedden? A „Rablók” című színművet adják. Handor pompásan játssza Karl Moor szerepét.

– Nem tudom – válaszolta Paula elpirulva. Ha a papa megengedné ...

– Remélem, hogy nem, grófkisasszony – jegyezte meg a társalkodónő, aki éppen időben lépett be a helyiségbe, hogy meghallja a kérdést. – Mivel a magam részéről nem értek egyet a túl gyakori színházlátogatással. Bűnös szenvedélyek szentélye a színház, ahol fiatal lányoknak semmi keresnivalójuk sincs.

– Mademoiselle! – akart George ingerülten ráförmedni, de közben nyílt az ajtó, és a szülők léptek be rajta. A társalgásnak ezzel vége szakadt.

– George! Ah, már itt is vagy, Paula! Sétálni voltál, gyermekem?

– Kedves papa ...

– Jól van, jól van, hiszen időben visszaértél. Figyelj csak, George! A fekete paripádat már megint túlhajszoltad. Ha hallgatnál a tanácsomra, jobb lenne, ha kímélnéd azt a lovat.

– Elkéstem, papa, és csak egy kicsit vágtattunk hazafelé. Vacsora után a fehér lábút választom.

– Megint el akarsz menni?

– Egy parti whistre ígérkeztem el Boltenékhez, és előtte van még néhány elintézni valóm.

– Foglaljunk helyet!

A vacsorát szokás szerint szótlánul fogyasztották el, mivel Monford gróf étkezés közben nem szerette a társalgást. Csak teljesen közömbös dolgokról lehetett szót ejteni a lehető legrövidebben, pedig George már vacsora közben is nagyon szeretett volna a színházról beszélni, ahová szenvedélyesen szeretett eljárni. De hát erre nem volt lehetőség, mert előre is tudta, hogy vagy nem kap választ, vagy pedig rendre utasításban lesz része.

George hú mása volt lánytestvérének, csak két vagy három évvel idősebb nála, azonban ugyanazokkal a nemes, nyílt vonásokkal, ugyanolyan gesztenyebarna, hullámos hajjal, és jóságos, sötétbarna szemekkel, azonban egy kicsit túl önálló életkorához képest, amihez persze nagyban hozzájárult a szülői házban kapott nevelés.

Fiatalként egy udvarmester felügyelete alatt kíméletlen vasszigorral nevelték addig a pillanatig, amikor egyetemre kezdett járni, ahol hirtelen egy csapásra saját szabad urává vált. Természetesen

a hirtelen és váratlanul kapott szabadságot nem csak kihasználta, hanem gyakran vissza is élt vele.

Ehhez hozzájárult még az is, hogy Monford gróf és grófnő évekre elutaztak, miközben a gyerekek felügyeletét idegenekre bízták. A szüleiket nem is látták, és a neveltetés ilyen körülményei között másra nem is lehetett számítani, minthogy az érintettek egyre inkább elidegenedtek egymástól.

Monford gróf és grófnő valóban nem takarékoskodtak a költségekkel és igyekezettel, hogy gyermekeikkel mindent megtaníttassanak, amire szükségük lehet, de igen nagy házat vezettek, és az ilyen nagy házaknál sajnos gyakran előfordul, hogy előtérbe helyezik a társadalmi kötelezettségeket a szülői kötelezettségekhez képest, amint azt bebeszéli maguknak. Az embernek tekintettel kell lennie a kötelezettségeire (legalább is így magyarázzák), különben is vannak megbízható emberek a háznál, akikre nyugodtan rá lehet bízni a gyerekeket. Egyik társaság követi a másikat otthonukban vagy házon kívül, a gyerekek azonban mindebből ki vannak hagyva, és rövidre szabott fiatal éveik hamar elszaladnak anélkül, hogy emlékezni tudnának arra, hogy anyjuk egy vagy két alkalomnál többször ölébe vette volna őket.

Egy gyermeknek azonban nem csak gondoskodásra van szüksége. Ezt megkaphatja minden felbérelt és jó alkalmazottól is. Szeretetre is szüksége van, és ha ezt megvonják tőle, anélkül is felnővekszik. Friss lesz és erős, szívében azonban egy üres, sivár térség marad, amit aztán saját képességei szerint tölt meg, gyakran kártékony anyaggal. Idegenek felügyelete alatt felnővekedve persze szüleik iránt, akiknek már felcseperedetten jutottak a közelébe, nagy tiszteletet tanúsítottak, más érzelmeket azonban nem ismertek, és ezt a tiszteletet tartották szeretetnek, miközben a szülők büszkéek, igen büszkéek voltak gyermekeikre, ők pedig ezt a büszkeséget tartották szeretetnek. Így mindkét fél tévedésben volt érzelmeik tekintetében, a környezetük is, pedig mindkét gyermek tiszta szívből jóságos és derék volt, és szüleik is szilárdan meg voltak győződve róla, hogy mindent megtettek az érdekükben, ami erejükből kitelt, hogy igényt tarthassanak a hálájukra.

A szeretet azonban, amit a szülők sokkal inkább tudatlanul, mint szándékosan vontak meg tőlük, a testvéreket annál gazdagabb mértékben juttatta közelebb egymáshoz. Végtelen szeretettel ragaszkodtak egymáshoz, bármennyire eltérő is volt jellemük.

Paula, törekeny testi felépítésével, dús fantáziával megáldva, sokkal inkább hajlamos volt az ábrándozásra. Sokat olvasott, és sajnos a francia nevelőnő irányítása mellett nem mindig a legmegfelelőbb könyveket. Emellett szenvedélyesen szerette a színházat, és valamely jól előadott színjáték vagy szomorújáték úgy fel tudta izgatni, hogy könnyeivel fél éjszakán át nedvesítette párnáját. Szerencsétlen módon annál a családnál, melynek gondjaira bízta őt szülei távollétében, szenvedélye további táplálékra talált, mert a család saját lakásában kis műkedvelő színházat működtetett, így gyakran találkozott művészekkel, és ez a Paula szívében szunnyadó parazsat lobogó lánggá élesztette.

Technikailag nem voltak képesek a kisebb, ott előadott színdarabokat tökéletes színvonalra emelni, vagy túl körülményesnek tartották annak megvalósítását. Szükségük volt egy ügyes vezetőre, és Paula ott ismerte meg Handort.

George a maga részéről nem volt más, mint egy izgága lélek, és sokkal inkább a realitások híve. Ő is szerette a színházat, mert szórakoztatta, lényegében azonban semmiféle vonzalmat nem érzett iránta. Sokkal inkább foglalkoztatták őt a származásához illő lovagi gyakorlatok. Perfekt, vakmerő lovas volt, életkorához képest szorgos és igen jó vadász, különösen jó lővész volt, és bár mindemellett némileg zenével és festészettel is foglalkozott, és szórakozásból jó könyveket is elolvasott, de nem igazán érzett késztetést ezek iránt. Mindegyikből értett valamennyit anélkül, hogy valamely témában tökéletességre vitte volna, és mivel ezt jómagam is érezte, hamarosan a kedve is elment tőlük.

Kezdetben a műkedvelő színházban is nagy lelkesedéssel vett részt, és nagy szorgalmat is tanúsított, de hamarosan belefáradt, és éppúgy, mint bármi másban, ebben sem lelt szórakozást hosszabb ideig, és amikor március végén elkezdődött a fajdok párási időszak, teljes mértékben fel is hagyott vele, és inkább éjjel kiment

az erdőbe, hogy hajnali kettőkor vagy háromkor a dürgés helyszínén legyen.

A műkedvelő színház kapcsán azonban megismerkedett néhány művésszel, akiknek a szabad és nyílt lénye kedvére volt, mert kötetlenül érintkezhetett velük, és érzékeny gondolatvilága megtalálta azt, ami megszokott köreiből alapvetően hiányzott: a lelkesedést és megelégedettséget. Egy szóval a művészek köreiből jobban és kellemesebben érezte magát, mint a merev, de persze igen előkelő társaságokban, ahol egyébként otthonos volt, vagy legalább is otthonosnak kellett volna lennie.

Otthon is kényelmetlenek voltak számára a terhes formaságok. Gyakran hallott és olvasott róla, micsoda varázslat rejlik az egyetlen rövidke „odahaza” szóban, és saját hazáknak mennyire a legkedvesebbnek és legdrágábbnak kellene lennie a világon. Mindeztől azonban semmiféle együttérzést nem tapasztalt ezzel kapcsolatban, és úgy tartotta, hogy más fellengzőségekkal együtt ez is a költők dolga, akik teljes mértékben jogosultak arra, hogy a világnak egy picinyke pontját paradicsomként ábrázolják, legyen az egy szeretetreméltó tündérvilág, vagy akár egy emberi lakás.

Hosszasan ezért odahaza sem volt képes békén maradni, persze szívesen elcsevegett egy félórásckát a testvérével, és azt is tudta, hogy illendően be kell tartania az étkezések körüli szertartást, ha éppen nem járt valamerre odakint vadászni, vagy fogadta el valaki meghívását, és odahaza a szabályoknak megfelelően jelentette távolmaradását. Egyébként semmi sem kötötte őt az atyai házhoz.

Az étkezést befejezték, és felszolgálták a kávé az ebédlő melletti kisebb szobában. Átment szüleivel együtt, derekánál átkarolva Paulát, és közben egy pusztit nyomott az arcára.

- De hát mi van veled George?
- Semmi, szívecském – mosolyodott el a testvére. – Azt kívéve, hogy annyi dolgom van, azt sem tudom, hol kezdjem.
- Neked?
- George bólintott, és el akarta hagyni a szobát.

- Már megint elmész, George? – kérdezte őt az anyja.
- Igen, mama. Ma este úgyis találkozunk még Boltenéknél, nem igaz? Ugye ti is odajöttök?
- Még nem tudom, fiam – válaszolta a grófnő. – Kicsit fáj a fejem, de azért lehet, hogy mégis.
- Már alig lehet itthon látni, George – jegyezte meg az apja. – Tényleg már csak étkezéskor lehet találkozni veled.
- Igen, drága apám – nevette el magát George –, három lovat kell most belovagolnom, és ezt mégsem tehetem itt a parkban. A Fingal okozza a legtöbb gondot.
- De hiszen az egy pompás ló – bólintott az apja. – Jó vételt csináltál, én is jónak tartom.
- Tényleg pompás, mint a szemeim – nevette el magát a fiatalember. – Tehát viszont látásra a városban! És a következő pillanatban már el is tűnt.

Paula egyedül maradt a szüleivel a szobában, mivel mademoiselle Beauteemps nem szokott kávézt inni, és ezt a rövidke időt mindig arra használta, hogy szobájában tartson egy negyedórányi sziesztát, ahol Paula sohasem zavarta. Most is igyekezett elhagyni a kis, barátságos szobát. Ekkor az atya, aki hátratett kezekkel fel-alá járkált, halkán megszólalt:

- Paula!
- Igen, apám!
- Én, és anyád szeretnénk néhány szót váltani veled.
- Velem, apám?
- Igen, gyermekem – válaszolta az öregúr, miközben megállt előtte, jobbával kissé megemelve lánya állát, majd barátságosan folytatta: – Látod, kincsem, már két hónappal ezelőtt betöltötted a tizenhetedik életéved, és többé már nem vagy gyerek ...

– Mademoiselle Beautemps azonban még mindig annak tart – válaszolta szinte tudat alatt Paula, mivel fájdalmas, jeges érzés szorította össze ebben a pillanatban a keblét. Sejtette, hogy most mi következik.

– Mademoiselle Beautemps ... – mondta gyorsan az apja, de aztán hirtelen félbehagyta. Köhintett egyet, és csendben maga elé mosolygott. – Nos, hát már nem sokáig kell gyötrődnöd vele, gyermekem – fűzte még hozzá száraz humorral. – És amit most éppen meg akarok beszélni veled, azaz én és az édesanyád, éppen arra szolgál, hogy megszabaduljál tőle.

– Drága apám – suttozta Paula, egy pillantást vetve anyja felé, aki az ablaknál állt, és egy kis ollóval néhány elvirágzott rózsát vágott le egy töről, és a szirmokat kidobta az ablakon.

– Érted mire gondolok?

– Nem, apám – suttozta a fiatal lány.

– Pedig úgy nézel ki, mintha értenéd – nevette el magát az öregúr. – De rövidre fogom, gyermekem, mert hosszas körülményeskedésre nincs közöttünk semmi szükség. Ezért nyíltan megkérdem tőled, szívecském, nem gondoltál még arra, hogy egy életre szóló társat kellene választanod magadnak?

– Drága, kedves apám!

– De George! – szólalt meg a grófnő fejcsóválva. – Azért ez egy kicsit túlzás, hiszen ajtóstól rontasz be a házba. Ez igazán nem volt diszkrét kérdés egy fiatal lányhoz, aki különben is legszívesebben a szüleire bízna ezt a témát.

– Hát, ami azt illeti, nem is vagyok benne olyan biztos – mosolyodott el az öregúr –, hogy Paula ezzel igazán egyetértene. Mivel azonban azt hiszem, hogy gondolataink félúton találkoznak, mégiscsak diszkrétén érdeklődtem, hiszen meg vagyok győződve róla, nem tévedek nagyot, ha úgy vélem, kedveled az ifjú Bolten grófot, igaz kincsem? Legalább is minden bálon fáradhatatlan táncosod, és a közelmúltban is közösen fogyasztottátok el azt a

mogyorót, amelyben két mag volt. Nem kell fűlig elvörösödnöd, kislányom, mi sem voltunk jobbak, amikor fiatalok voltunk.

Bár Paula arcát és homlokát hirtelen elöntötte a vér, de a következő pillanatban arcáról eltűnt a pír, holtsápadttá vált, miközben halkán, de határozottan kijelentette: – Tévedsz apám, én nem szeretem a fiatal grófot.

– Nem szereted? – ismételte meg anyja, csodálkozva a lánya felé fordulva. – És a lány ezt olyan határozottan jelenti ki, mintha ezzel az egész ügy le lenne rendezve, és el lenne hárítva!

– Apám kérdezett meg engem, Mama, és ő feltétlenül őszinte választ várt tőlem.

– Persze, így is van, szívecském – mondta az öregúr nyugodtan, miközben kíváncsian tekintett lányára. – Tényleg elvárom az őszinteséget, de meg is tudod indokolni a választ?

– És egyáltalán beszélhetnénk szerelemről, apám, ha az ember meg is tudná indokolni?

– Hm – hümmögött az öregúr, mert zavarba hozta a válasz. – Úgy tűnik, hasznot húzol a tanulmányaidból, kislányom. Az ügy azonban komolyabb természetű annál, hogy egy szójátékkal ki lehessen térni előle, így hát hallgasd meg, mit mondanék én neked ezzel kapcsolatban! A Bolten családra nem kell egyetlen szót sem elvesztegetnem. Valamennyien kedveljük őket, és már hosszú, hosszú évek óta jó barátságban vagyunk velük. Azt is tudod, milyen nagybecsülésnek és tiszteletnek örvendenek az egész országban, ezen kívül azt is tudod, hogy a mi ősi nevünknek sem kell szégyellnie magát az övék mellett. Ráadásul Hubert egy szeretetreméltó fiatalember, tehetséges, jóindulatú, jöllehet néha kisé túl hamar lobban haragra, az évek múltával ez azonban mérsékklődni fog, ráadásul szüleinek egyetlen gyermeke. Már régebben megfigyeltem, és be kell vallanom, öröömre, hogy számodra sem közömbös, és ezt mindenki láthatta, aki néhányszor megfigyelt benneteket. Ehhez jön még hozzá, kedves gyermekem, hogy mindkettőnknek, anyádnak és nekem is örömet okozna ez a kapcsolat a Bolten családdal, és meg vagyok győződve róla, hogy

mindezt figyelembe véve, ha jól meggondolod a dolgot, mindez meg fogja határozni a döntésedet. Még csak azt akarom elmondani neked, hogy ma reggel, amikor a városban jártunk, az öreg gróf a fia nevében megkérte a kezéd nálam, és remélem, hogy ma este kedvező választ adhatunk neki. Hogyan vélekedsz minderről, leányom?

– Drága apám, hiszen én ... én még olyan fiatal vagyok!

– Ebben igazad van, és jómagam ugyanezt válaszoltam Bolten barátomnak. Ezt ő is teljes mértékben belátja, és semmiképpen sem akarnak téged siettetni. Ezért abban állapotodunk meg, hogy az esküvőre tizennyolcadik életéved előtt nem kerül sor. Annak érdekében azonban, hogy biztosítsuk gyermekeink boldogságát, a következő pénteken szeretnénk megtartani az eljegyzést itt nálunk. Ebből az alkalomból anyád kisebb bált kíván szervezni. Egyetértesz ezzel?

– Ne nyaggasd annyira, George – szólalt meg ekkor a mama némileg barátságosabb hangon, mint eddig tette. – Ti férfiak mind egyformák vagytok. Egyik ütés követi a másikat, és a szegény gyerekek minden kérdésre azonnal választ kellene adnia! Magától érthető, hogy így akarja, de láthatod, hol elvörösödik, hol elsápad. Hagyj neki némi időt, hogy levegőhöz jusson!

– Drága anyám! – kiáltott fel Paula, és túláradozó érzelemtől elragadtatva anyja keblére vetette magát.

– De leányom! – szólalt meg ő halkán, rémülten kibontakozva az ölelésből. – Mondd csak szívecském, mire ez a felindultság? Tudhatod gyermekem, hogy ez mindig az idegeimre megy, különben is úgy fáj ma a fejem.

– De én nem szeretem őt, mama! – kérlete Paula halálos rémületben. – A fiatal gróf derék, szeretetre méltó ember, de ...

– De, gyermekem? – kérdezte erre szigorúan az anyja.

– Ő nem illik hozzám. Semmi sem érdekli a lovain és a fegyverein kívül. Utálja a zenét és a könyveket, ő egy ...

– Csupa vétkes hajlam, nem igaz? – szakította félbe gúnyos mosollyal az anyja. – És ezért nem válhat jó férj belőle?

– És a szívnek egyetlen szava sem lehet, mama? – suttogta a szegény, elkínzott gyermek. Hát mindig csak holt rangoknak és gazdagságnak kell kapcsolatokat kötni, és örökre egymáshoz láncolni embereket, akik e nélkül sohasem keresték volna egymást, és nem is találtak volna egymásra?

– Holt rang és gazdagság, leányom? – szólalt meg az apa komolyan. – Úgy gondolom, hálás lehetnél nekünk azért, mert a számodra is fenntartottuk a neked járó előjogokat, és azt hiszed, valaha is kiházásitanálak téged rangon alul?

– Hát nem akarsz boldognak látni engem, apám? – kérdezte Paula megható hangon.

– Minden bizonnyal, gyermekem, ez a leghőbb vágyam – válaszolta az apja –, és éppen ezért kell most vigyáznom rád, hogy felizgatott szíved ne készteszen olyan lépésre, amit később nagyon megbánhatnál, és ami miatt minden bizonnyal boldogtalanná válnál. De éppúgy, ahogyan én azzal tartozok neked, hogy gondoskodjak a boldogságodról, ugyanúgy te is tartozol nekünk azzal, hogy fenntartod a házunk becsületét, és akik ebben a vonatkozásban a legjobb tanácsot adhatják neked, azok minden bizonnyal mégiscsak maguk a szüleid.

– És ha már előre is tudom, hogy boldogtalan leszek?

– Paula! – szólalt mag az apja komoly hangon. – Kérlek, hogy most, amikor az egész jövődről van szó, hagyd ki a játékból a regényes elképzeléseidet és fantasztikus ideáidat! Az utóbbi időben egyszer már utaltál rá, hogy el tudnád magad képzelni boldognak egy szegényebb férfi oldalán is, ha lelkeitek, kedvenc megfogalmazásod szerint, harmonizálnának egymással. A régi mondás, amely szerint „nem kell más, csak egy kunyhó, és szerető szív” badarság, és csak addig helytálló, míg a szívnek be nem kell költöznie a kunyhóba, ahol aztán rövidesen szűknek találja a teret. Hidd el nekem, gyermekem, az ilyesfajta ideák nagyon jól mutatnak a papíron, és jó el lehet ábrándozni rajtuk egy meleg szobá-

ban, holdfényes éjszakán, de arra a vízfelszíni csillogó bugyogásra emlékeztet, amely messziről pompás látványt nyújt, de ha az ember odaérve belenyúl, nem marad más hátra, mint sáros buborékok, amit undorodva próbál meg lerázni magáról. „Azonos az azonossal társul legszívesebben”, mondja egy régi és igaz közmondás, és a természetben ezt tapasztaljuk mindenfelé, bármerre is nézünk. Odafele a magasban lebegő sas éppoly kevésbé volna képes összekötni életét egy pulykával, majd magocskákon és krumplihéjon élni, mert lelkeik esetleg szimpatizálnak egymással. Ez egyszerűen nem működik. És egy grófkisasszony is nyomorúságosnak és boldogtalannak érezné magát, ha aláereszkedne a megszokott szférájából, és egy kunyhóban kellene leélnie életét. Mindezek csupán ifjúkori álmok, amit jómagam nem becsülök túl sokra, de azért szívesen megbocsátok érte. Most azonban légy okos, kislányom, hiszen már elég idős vagy hozzá. Mi már választottunk a számodra, ami csak hálával és örömmel töltheti el a szíved irántunk, tehát nyugodjál bele, hiszen azt is tudnod kell, hogy a szüleid sohasem adnák beleegyezésüket egy rangon aluli kapcsolatba, ha tényleg annyira ostoba lennél, hogy erre komolyan gondolnál.

– Apám ...

– Hagyd csak, gyermekem, hiszen úgyis tudtam, hogy a jó kislányom nem fog ellenszegülni szülei kedvenc elképzelésének. Tehát a továbbiakat már jómagam fogom elrendezni Boltenékkal. Közben szedd rendbe a báli ruhádat – fűzte hozzá még nevetve, miközben lánya állát megemelve egy csókot lehelt a homlokára. – Arról pedig meg vagyok győződve, hogy végül egy eleven, vidám menyasszonyocskát fogunk látni ...

Ebben a pillanatban az egyik komornyik nyitott be az ajtón, és merev tartásban megállva a küszöbön jelentette: – Halldorf bárónő érdeklődik, hogy a kegyelmes uraságnak alkalmas volna-e ...

– Örömmel látjuk – válaszolta a grófnő, aki megörült az alkalomnak, hogy félbeszakadhat a kínos beszélgetés. – De kincsem, nagyon kivörösödtek a szemeid, szaladj fel a szobádba, és borogasd egy kicsit rózsavízzel, odalent majd várunk rád.

A látogatót fogadni kellett, és szegény Paula, akinek oly nehéz volt a szíve, hogy majd megszakadt, visszavonult a szobájába, berendezte maga mögött az ajtót, és lerogyott a szófára.

– Semmi együttérzésük sincs a saját gyermekük után – sutogta maga elé. – Fel sem merült a kérdés, hogy ez a szív esetleg már választott valakit, és dönthetett. Semmi, semmi más, csak az üres látszat, csak a rang és a gazdagság. Ó, milyen boldogtalan vagyok! – És csendesén sírdogálva arcát kezeibe rejtette.

Paradicsom és pokol

A hassburgi Kastély utcában, mivel a régi város egykor érseki székhely volt, és fénykorának megnevezéseit továbbra is hűségesen megtartotta, egy nem túl nagy, de csodálatos díszítésű épület állt. Masszív, sötétszürke, időmarta homokkő falakkal, és a kőfaragók munkájával nem spórolva, faragványai egészen az oromsúcsig díszítették.

A megszámlálhatatlan csoport, jelenet és arabeszk jelentése mi lehetett eredetileg, nehéz volna kibogozni, lehet, hogy még a szerző maga sem tudna számot adni róla. Határozottan felismerhető volt azonban felfújt képű angyalkák egész légiója kürtökkel és egyéb zenészerszámokkal, amelyek minden valamelyest használható teret kitöltöttek, a ház felső részét teljesen befedve, miközben viharok és időjárás viszontagságai által igencsak megviselt két óriás, melyek sárkányfejek és a szörnyek farkai között foglaltak helyet, igyekeztek tartani a kapu boltozatát.

Eredetileg tarka és pompás lehetett a ház, amikor frissen kikerült a művész kezei közül, ugyanis a mélyebben lévő, és ez által védettebb helyeken a mai napig felismerhetőek maradtak a korábbi aranyozások és festékek nyomai, amiktől különösképpen az angyalok eszközei csillogtak-villogtak.

Ennek a múltó pompának a renoválására persze most már senki sem gondolt. A ház egy olyan család kezeibe került, akik elhelyezkedését gazdasági tevékenységhez alkalmasnak találták, mivel srégen szemben volt a színházzal, ráadásul a dóm és a tanácsháza közelében, és az új tulajdonos, akinek aligha volt fogalma arról, hogy a számos angyal az eljövendő boldogság jelképe lehet, a belül folytatott gazdálkodásukat a kinti képekhez igazodva egyszerűen „A paradicsomhoz” címzett fogadó névvel nevezték meg.

A tulaj sok pénzt keresett, és amikor megöregedve már zavarta a lárma és az ilyesfajta életből adódó saját kényelmetlen helyzete, felhagyott a fogadó működtetésével, a felső szintet családi otthonnak rendeztette be, és csak az alsó szintet a pincékkel együtt tartotta fenn továbbra is vállalkozása számára, ahol egy egészen kiváló borozót működtetett.

Az öreg Trauvest már kezdettől fogva kiváló borismerő volt, és mindig nagyra értékelte a jó italokat. Borozója ezért rövidesen híres lett, és a Hassburgban tanyázó „művészek”, ez a vidám és könnyelmű népség, akik mindig is keresgéltek az ilyesfajta helyeket, művészkozmának választották, amihez a gazda, hogy ne kelljen egy asztalhoz ülniük a szokásos száraz nyárspolgárokkal és törzsvendégekkel, gondosan berendezett egy kisebb helyiséget, melyet ráadásul tölgyfa lambériával is burkoltatott. Egy öreg, csodálatosan faragott szekrényt, néhány antik fotelt, százéves kupákat és fedeles krigliket, régi fegyvereket és páncélzatokat is bepakolt, röviden mindenféle régiséget felhajtott, így a kis, festői-en díszített helyiség rövidesen igazi ritkaságnak számított.

A ház végül tényleg híressé vált erről, és Hassburgban nem járt idegen úgy, hogy ne igyekezett volna a „Paradicsom”-ban meglátogatni és megismerni a művészkozmát, amit a vidám népség az épület nevével ellentétes értelemben a „Pokol”-nak nevezett.

Néhány szót a művészekről: A Hassburgban tartózkodó festők, szobrászok és írók, de még a színészek is, egyaránt vonzalmat éreztek a hely iránt. A jó bor már régebben is a „Paradicsom”-ba csábította őket, a „jobb társaság” pedig a „Paradicsom”-ból átvo-

nult a „Pokol”-ba, a szabad művészetek képviselői pedig tárt karokkal fogadták őket.

A színész egyébként a legjobb társasági ember a világon, és minden más művésszel is képes a legközelebbi és legbensőségebb kapcsolatba kerülni. Éppúgy, mint a festő, neki is tanulmányoznia kell a karaktert, hogy az ne csak megjelenjen a vásznon, hanem valódi, eleven képet nyújtson. A költővel együtt kell éreznie és lelkesednie, a győzelem vagy a nyereség határozza meg a következő pillanatot, a következő estét.

Minden más művész nem csupán a saját korának alkot, hanem abban reménykedik, hogy az elkövetkező generációk is örömlüket fogják lelteni műveiben, és nevét még akkor is emlegetni fogják, amikor ő már nem létezik ezen a világon. Nem így vannak a színészek, akik a pillanatnyi sikerre vannak utalva, és ezért küzdenek. Jutalma az őt néző és hallgató publikum tetszésnyilvánítása. Ennek elérésére törekszik, és ha ez biztosítva van számára, akkor örömmel és bizalommal kezdi el következő szerepét.

A pillanatnak ez a sikere természetesen döntő hatással van egész életére, mert egybeforr vele, és osztozik egész karakterében. A múlt nem létezik számára, hiszen mi más is lenne, mint egy már eljátszott komédia. És mi a helyzet a jövővel? Egy új, briliáns szerep rózsás lehet a számára, akkor meg minek izguljon miatta, már most előre. Jelenlegi szerződése még folyamatban van, a publikum kedveli, vagy már megszokta őt, és ami a többi apróbb kellemetlenséget és bosszúságot illeti, és végül is megfűszerezi egész életünket, bőségesen adódnak a vezetés vagy kollégái áskálódásaiban, vagy egy rosszindulatú és nem tisztességes úton honorált színházi kritikus kritikáiban. Hát kell ennél több?

A könnyű vér a magasban lebeg, ez a könnyű vér egész létének jellemzője, és éppen ez, a legtöbb esetben szeretetreméltó könnyed életfelfogás teszi lehetővé számára, hogy életének derűsebb részét ragadja meg, és mindent kihozzon belőle, ami egyáltalán lehetséges.

A jó, és sokat foglalkoztatott színészeknek és színésznőknek képzett embereknek kell lenniük, és szinte minden esetben azok is, miközben énekesek és énekesnők néhány kivételtől eltekintve csak a kottáikat tanulmányozzák, és csak igen keveset foglalkoznak a szöveggel, csak a művészi feladattal és megvalósítandó karakterrel törődnek. A színészek a társas érintkezés mindenféle formájának teljes mértékben urai, az élet minden terén bizonyos mértékig ösztönösen, biztonsággal képesek helytállni, ami azzal jár, hogy kerülnek mindent, ami merev és unalmas, és életet visznek minden, az általuk látogatott társaságba.

Röviden mondván egy boldog, vidám népségről van szó, és aki köreikben nem melegszik fel, és gondosan ápolta merevségéről rövid időre sem hajlandó megfélemezni, arról nyugodtan lemondhatunk. Az ilyen ember elveszett a vidám élet szempontjából, és csak a fennköltebb társasági életbe képes beilleszkedni.

Könnyű elképzelni, hogy a „Pokol”-ban is a vidám hangvétel uralkodott, és mindenekelőtt az volt a legfőbb szabály, hogy semmit sem szabad rossz néven venni, még durva tréfa esetén sem. Még az ajtó fölött lévő fekete táblára is ki volt írva vastag, aranyszínű, ónémet betűkkel a némileg esetlen vers:

*Ember, ki ide belépsz,
Hagyj fel minden bosszúsággal és viszályal!*

És a társadalomnak éppen ezt az elvet valló fiataljai, akik egyébként nem szívesen tértek be „polgári vendéglőkbe”, érezték késztetést arra, hogy olykor betérjenek ide, és egy óráskát elszórakozzanak a művészek között, akik között mindig találtak egy-egy ismerőst is. Különösképpen néhány tűzértiszt is rendszeres látogatója volt a „Pokol”-nak, akik maguk is rajzoltak és festettek, és társaikat is szívesen vitték magukkal.

Ez volt a helyzet ezen az estén is, miközben elől a borozóban a merevebb polgárok, hivatalnokok és professzorok üldögéltek, a „Pokol”-ban vidámabb népség talált egymásra, és szaporán emelgették poharaikat az öreg Trauvest jófajta boraival. A színházból csak a színészek voltak jelen, mert ezen az estén egy operát adtak

elő. Egyébként vegyes társaság ülte körül a hosszú asztalt, uniformisokban, bársonykabátokban és zekékben, és a társalgás éppen az egyik borfajtáról szólt, melyet Trauvest „Markobrunner” néven tett eléjük. Éppen Seidlitz kapitány vitte a szót, valami fogadásra biztatva a többieket, akik ezt lelkesen fogadták.

– Vajon Handor hol marad ma este? – kiáltott fel Höfken, aki a színházban a karakterszerepeket szokta játszani. – Az ő nyelve a legszórakoztatóbb valamennyiünké közül, én pedig az ő véleményéhez igazodnék.

– Biztos mindjárt megérkezik – kiáltották többen az ellentáborból.

– Handor körül valami nincs rendben – vélekedett Berthel, a hős atya. – Már vagy öt hete nagy gondot fordít az öltözetére ...

– Ugyan már – kiáltott fel az egyik festő. – Első hősszerelmesként ügyelnie kell a megjelenésére, hiszen a szebbik nem számára Hassburgban ő jeleníti meg a legújabb divatot, akárcsak egy divatlap.

– Még, hogy divatlap – morogta Pfeffer, aki az asztal végénél üldögélt egy fél üveg bor társaságában. – Eladósodott egy alak. Csupa haszontalan kacat, amivel elkápráztatja az embereket, nagy számár, aki hagyja magát ettől elvakítani.

– Nem hiszem, szerintem Höfkennek igaza lehet – szólt közbe Berthel. – Valami más lehet a dolog hátterében. Ami pedig az adósságot illeti, aki már annyira eladósodott, hogy tudja, sohasem lesz képes visszafizetni, többé már nem is okoz számára gondot. Handorral pedig ez a helyzet. Biztosan valami másban sántikál ...

– Egy üveg pezsgőt, pincér! – kiáltotta ebben a pillanatban egy hangos, vidám hang, és amint valamennyien arrafelé fordultak, Handor, az előbb említett első hősszerelmes állt a nyitott ajtóban. – Persze jégbe hűtve, értve? – fűzte még hozzá gyorsan. – Vagy inkább mindjárt két-három palackkal, fiúk, mert ma este rém szomjas vagyok, és rémesen szórakozott. Jó estét, uraim!

– Hé, Handor, jesszusom, hát te meg honnan kerültél elő, fiú? Éppen rólad beszéltünk. Merre jártál?

– Az égben, gyermekeim, a hetedik mennyországban – kiáltotta a fiatalember, kalapját és botját az egyik fogasra akasztva, majd leült a Höfken melletti székre, aki helyet szorított neki. – Direkt a mennyei szférákból ereszkedtem alá ide a „Pokol”-ba, és csak egy mennyei ital pótolhatja azt, amitől megváltam.

– Psssz – sziszegett Pfeffer a fogai között. – Az eget, ahol ez az alak bujkált, jól ismerem.

– Ezer ördög, Handor – nevetett fel a festő is –, úgy tűnik, nagyszerű napja lehetett ma.

*Amíg a kocsmáros tovább hitelez,
Mi jól szórakozunk, és semmi gond nem lehet.*

Idézett valahonnan Pfeffer.

– Éljen minden apróság! – kiáltotta Handor, egy húzásra kiűrtve egy felé nyújtott poharat.

– Állj! – szólalt meg Höfken. – Mi most éppen fogadásban vagyunk. Handor, mielőtt elmesélnéd a kalandodat, mondd meg, miféle bor ez!

– És egyáltalán ki állította, hogy el fogom mesélni a kalandomat?

– Mintha képes lenne elhallgatni – nevetett fel egy másik. – Már megint a fiatal takarítónőd, vagy a bankár dagadt lánya körül szeleskedtél, vagy a kis zsidó lánnyal együtt olvastad Rómeót? Istenem, ennek az embernek milyen mázlija van! Csak irigyelni lehet.

– Ostobaság! – nevetett Handor megvetően. – Melyik borról is van szó?

– Ami ebben a pohárban van, de óvatosan kóstold meg, mert fogadásban vagyunk!

– Adjatok előbb egy falat kenyeret!

Amit kért, megkapta, és miközben Handor a bort hozzáértő képpel megvizsgálta és megkóstolta, néma csend uralkodott a kis helyiségben. Trauvest, aki éppen ekkor ért az ajtóhoz, megtorpant a küszöbön.

– Nos, hát merrefelé termett az a szőlő?

Handor még egyszer megkóstolta. Rüdesheimer hegy – jelentette ki aztán.

– Rüdesheimer?

Handor bólintott.

– Uraim! – szólalt meg Trauvest – közölnöm kell önökkel, hogy tegnap két hordót fejtettem le. Az egyikben Markobrunner, a másikban Rüdesheimer volt, és amint az előbb éppen a pince-mesteremtől hallottam, véletlenül felcserélte a címkéket, tehát ő felel a tévedésért. Handor úrnak igaza van, persze, hogy Rüdesheimer.

– Ördög és pokol – kiáltott fel Seidlitz kapitány. Ennek a Handornak a nyelve sokba kerülhetett!

– Vagy éppen másoknak került sokba – vélekedett Pfeffer.

– Nagy elismerés illeti egyébként a nyelvét, Handor úr – folytatta Trauvest –, és ha fel akar hagyni a színházzal, akkor utazó ügynökként szívesen alkalmaznám. Komoly jutalékra számíthat.

– Szívből köszönöm az ajánlatát, kedves Trauvest – nevetett fel az első hősszerelmes –, meg vagyok győződve a jóságáról. Jelenlegi állásomban azonban jobban érzem magam, de ha egyszer abba a helyzetbe kerülnék ...

– Akkor forduljon csak hozzám, tartani fogom a szavam – biccentett az öregember.

– Apropos, Handor! – kiáltotta Arnold, a festő, aki vele szemben ült. – Láta már azt a szép idegen asszonyt, a Rottack grófnőt, aki ma érkezett? A család most költözött ide Hassburgba.

– Nem! – kiáltott fel Handor. – Tényleg csinos?

– Csodaszép – biztosította Arnold, egészen feltüzelve. – A vásári bódék között mutatta nekem valaki, ahol a férjével és a gyerekeivel sétált. Elbűvölő egyéniség olyan arccal, amilyennel a jóisten csak kevés kedvezményezettjét ajándékozta meg, akit az embernek első látásra meg kell kedvelnie. És milyen csodálatos aranszöke haja van! Egy ideig követtem őket, csak azért, hogy a hajának csillogásán lássam a nap tündöklését.

– Ó egek! – kiáltott fel Pfeffer. – Ha annyira el van bűvölve a vörös hajtól, akkor miért nem festi le egyszer a testvéremet, a Bassinit? Ő aztán igazán tűzvörös.

Valamennyien felnevettek.

– Ez a Pfeffer egy teljesen semmirekellő kegyúr, még a saját édes testvéréből is gúnyt űz – vetette közbe Berthel.

– Még, hogy békén hagyni! – szólt vissza Pfeffer. – Nyugi, hiszen parókát visel!

– Hagyja nekem békén a Bassinit! – kiáltott közbe Höfken. – Egészen derék személyiség, még akkor is, ha vannak néha fura megnyilvánulásai. És milyen ügyes az a mondása is, hogy az egész városban egyetlen pfennig adóssága sincs!

– A Handor is ezt állítja magáról – vélekedett Pfeffer.

– Bár csak így lenne – jegyezte meg Trauvest szárazon, mire mindenfelől hangos nevetés harsant fel.

– Ne vessetek csak – mondta erre az első hősszerelmes, miközben gúnyos mosoly ült ki ajkai köré. Majd négy hét múlva nézzük meg, kinek lesz a legkevesebb adóssága az itteniek közül, nektek, vagy nekem!

– Csak nem tettél meg némi pénzt a lottón? – kérdezte Höfken.

– Nem, hanem csak feleségül akar venni egy nevelőnőt, és a házasságtól majd kormányzónak képzei magát – vélekedett Pfeffer.

– Ostobaság – kiáltott fel Handor. – Már jön is a pezsgő. Poharakat ide, és teli poharat ürítsünk a legszebb szempárra!

Ebben a pillanatban a poharak töltögetése, a koccintások és az ivás olyan mértékben lekötötte a jelenlévők figyelmét, hogy észre sem vették egy újabb vendég érkezését.

A fiatal Monford gróf volt, elég gyakori látogatója a művész-krimónak, mivel biztos volt benne, hogy ott mindig jó társaságra talál.

– De most már végre megnevezhetnéd a legszebb szempárt, Handor – kiáltotta oda neki Höfken, mert ha egy pohárkával őt is meg akarjuk kínálni, akkor tudnom kell, hogy az égbolt mely részén találom meg azt a csillagot.

– Indiszkrét sohasem leszek, barátocskám – nevetett Handor. – Igyon mindenki arra a szempárra, melyet a legszebbnek talál.

– Ebből az alkalomból én is poharat ragadok – kiáltotta George Monford. – Hé, pincér, hozzon még pezsgőt!

– Handor gyorsan a hang felé fordult, és arca abban a pillanatban teljesen elsápadt, de a tumultusban ezt nem vette észre senki, Handor pedig elég gyorsan visszanyerte önuralmát.

– Monford gróf! – kiáltotta örömmel, kezét nyújtva neki, és szívélyesen rázogatta a felé nyújtott kezét. – Hát hajlandó végre megint megmutatni magát itt nálunk?

– Tulajdonképpen csak azért jöttem, hogy néhány percig beszéljek magával – mondta a fiatalember.

– Velem?

– Majd később. Üzleti ügyről van szó – mondta nevetve George. – Nem kell megrémülni. Tehát a legszebb szempárra, uraim,

és remélem nincs itt senki, aki nem inna ennek a pohárköszöntőnek az alkalmából.

– Elnézést kérek – szólt közbe Pfeffer. – Ha ilyesmire koccintok, akkor az legfeljebb a legjobb szemüvegnek szólhat. Vigye el az ördög a szép szemeket, ha az ember este már nem képes olvasni velük.

– Hahaha, ez a Pfeffer barátunk milyen méregzsák mindig.

George gróf ekkor közelebb húzta székét az asztalhoz, és a beszélgetés általánossá vált. Csak Handor volt feltűnően szótlan, és amennyire jókedvűnek látszott kezdetben, mostanra annyira hallgatagga vált, hogy ez már asztaltársainak is feltűnt. Miután azonban lehúzott néhány pohárral a tüzes italból, valamivel élénkebbé vált, de a néhány szó, amit korábban a fiatal gróf mondott neki, még mindig nyomasztotta őt. Mit is akarhat tőle? Mi lehet az a bizonyos üzleti ügy? Csak nem akadt a nyomára a testvérével folytatott szerelmi kapcsolatának, csak nem akarja párbajra kihívni? A gavallérok az ilyesmit üzleti ügynek szokták nevezni. Ez az érzés végül is annyira kellemetlen és nyomasztó volt számára, hogy felállt, odament George gróf székéhez, és vállát megérintve megszólította: – Kedves gróf úr, az előbb valamit közölni kívánt velem. Ha kérhetném, mert már nem sokáig maradhatok.

– Ja, persze – kiáltott fel George felugorva, miközben órájára nézett. – Rövidesen nekem is mennem kell. Volna egy kérésem – folytatta aztán halkán, belekarolva Handorba, és kicsit félrevonult vele.

– Hozzám?

– Először is közölnöm kell önnel, hogy holnaphoz egy hétre, tehát pénteken lesz Paula testvérem eljegyzése a házunkban ...

– Paula testvére eljegyzése?

– Pszt, ne olyan hangosan, a dolog még titokban van tartva, legalább is túl korán nem kerülhet nyilvánosságra, és ezért öntől is diszkréciót kérek. Tehát Paula eljegyzését fogjuk megünnepelni a házunkban, és ebből az alkalomból azon a napon több más mel-

lett, amit kigondoltam, egy csinos kis színdarab bemutatásával szeretném meglepni őt a kis műkedvelő színházunkban. Van valami ötlete, valami igazán kedves újdonság, amit addigra betanulhatnánk, és talán arra is hajlandó lenne, hogy támogasson bennünket a rendezésnél és a próbákon? Természetesen mindezt teljesen titokban kell tartani, hiszen sem a mennyasszony, sem a vőlegény nem szerezhethet tudomást róla.

– Gróf úr – mondta Handor, miközben erőt kellett vennie magán, hogy kinyögje a szavakat, annyira megbénította a minden reménységét veszélyeztető hír –, minden bizonnyal fogok találni valami megfelelőt, és örömmel állok a rendelkezésére.

– Köszönöm magának, kedves Handor – válaszolta a fiatalember, megszorítva a kezét. – Végtelenül lekötelez vele bennünket, hiszen maga is tudja, a testvérem mennyire kedveli a színházat, és mennyire rajong érte. Talán valami jópofa vígjáték Scribe-től, ami nem túl hosszú, de hiszen maga tudja a legjobban megítélni, hogy ilyen célra mi a legalkalmasabb.

– Minden bizonnyal, gróf úr, minden bizonnyal. Feltétlenül fogok találni valamit, csak ebben a pillanatban ...

– Természetesen nem lehet ilyesmit egy csapásra megbeszélni – mondta George gróf. – Fontolja meg a dolgot, és kérem, legkésőbb holnap estig adjon választ. Most mennem kell, mert be vagyok szervezve egy whist partira. Tehát agyó, Handor, a vizszontlításra! Ezzel kezét nyújtva neki odaszólt a többieknek is. – Vizszontlításra, uraim.

Handor visszalépett az asztalhoz, és tényleg erőt kellett vennie magán, hogy megőrizze a nyugalma. Rendelt még egy üveg pezsgőt, és mohón ivott. Gondolatai azonban nem hagyták békén. Egyedül akart lenni, és végül felállt, hogy elhagyja a társaságot, mert látta, észrevették izgatottságát.

Néhány vendég még kukkolni akarta szétszórtsága miatt, de nem ment bele a tréfáikba, és végül némileg tétován elnézést kérve elhagyta a szobát.

Odakint a lépcsőnél, mely felvezetett az utcára, Trauvesttel találkozott, és rövid üdvözléssel el akart surranni mellette.

– Figyeljen csak, kedves Handor! – szólította meg őt a vendéglős.

– Igen, Trauvest?

– Ne vegye tőlem rossz néven – folytatta, de tényleg kérem kell, hogy legalább egy részét fizesse meg a gyalázatosan megnövekedett számlájának. A napokban ki kell egyenlítenem az újabban érkezett borszállítmány számláját, és tényleg zavarban vagyok, honnan kerítsem elő rá a pénzt.

– Hm, persze, Trauvest, tulajdonképpen mennyivel is tartozok körülbelül magának?

– A mai fogyasztását nem számolva háromszázhetven talléról van szó.

– Háromszáz? Ezer ördög, hát igencsak felgyülemlett!

– Édes istenem – mondta Trauvest vállát vonogatva –, olcsó borokat nem iszik, és jó kis idő is eltelt azóta, amikor kifizette az utolsó számláját.

– Igaza van, Trauvest – mondta Handor, miközben begombolta a kabátját. – Hányadika is van ma?

– Közeledik a hónap vége.

– Elsején gondolni fogok magára. Első lesz a többiek előtt.

– Csak meg ne feledkezzen róla, Handor úr!

– Semmi esetre sem, öreg barátom. Jó estét!

És ezzel felszaladt a lépcsőn, mely kivezetett a szabadba.

Jeremias

Még mielőtt elérték volna Rottack gróf mindössze kétszáz lépésnyi távolságra lévő új otthonát, Jeremias és a kis eleven, francia nevelőnő, aki már meglehetősen jól beszélt németül, máris a legjobb barátokká váltak, és még maga a kis Helénke is jól érezte magát legújabb őrjöjénél, aki vele is folyamatosan csevegett és nevetgélt, így a kislány már a legcsekélyebb mértékben sem tartott tőle. Csak a kis Günter nézegette őt oldalról még mindig némileg félénken és bizalmatlanul. Láthatóan még nem jött tisztába vele, és Jeremias is annyira más volt mindenkihez képest, akikkel eddig érintkezett, hogy a kis emberke szinte akaratlanul is tartózkodott tőle.

Jeremias azonban közben saját magával is eléggé el volt foglalkozva, hiszen bármennyire is elfogulatlanul viselkedett minden élethelyzetben, ebben a pillanatban, amikor belépett Rottack gróf új, és igen elegáns otthonába, egy számára teljesen szokatlan szférába, mégis némi időre volt szüksége ahhoz, hogy összeszedje magát.

Brazíliában többször is érintkezett a gróffal és grófnővel, de azok teljesen más viszonyok voltak. Persze nevük és rangjuk már akkor is volt. A külső pompa azonban hiányzott. Óhazájukban az ő viszonyaik között a rangot mégiscsak figyelembe veszik. Bármennyire is minden feszélyezettség nélkül fogadta el a fiatal gróf vacsorameghívását, akire még jól emlékezett, amint annak idején Santa Clara-ban hegedűjével mászkált, és Bohlos asztalánál itta a sörét, ahová ő maga is betért olykor, most hirtelen mégis zavarban volt, meglátva az egyenruhás komornyikokat, akik odaugrottak, amint a gróf és a grófnő beléptek a házba, és észrevette azt a tiszteletet, mellyel a fiatal párt minden vonatkozásban körülvették. Igen, tényleg a legnagyobb zavarba került, amikor Helénkét letette a földre, és egy komornyik odaugrott hozzá, hogy elvegye tőle a kalapját, miközben egy másik, aki éppen Rottack grófét vette át, őhozzá is odalépett, hogy segítsen neki levenni a kabátját.

– Kérem – mondta Jeremias riadtan – ezt az egyet mégsem ...” – Hirtelen elhallgatott, mivel észrevette, hogy a nevelőnő alig képes visszatartani a nevetést, és a komornyik is döbbenten lépett vissza, mert észrevette, hogy zavarba hozta az idegent.

– Jöjjön csak be, öreg barátom – hívta Rottack, aki véget akart vetni a kínos helyzetnek. – Tegyen csak nyugodtan úgy, mintha otthon lenne. Elkészült a vacsora?

– Bármely pillanatban találhatunk, gróf úr.

– Rendben van, akkor találjanak!

Jeremias örömmel fogadta a szíves meghívást, de ekkor még távol állt tőle, hogy jól is érezze magát. Először is elvették tőle a kalapját, és most nem tudta, mihez kezdjen a kezeivel. Aztán odakint elfelejtette használni a lábtörlőt, és most ezen a szép szőnyegen kellene körbeszaladnia az oly szépen megterített asztal körül, amilyet még sohasem látott.

Rottack azonban, aki elképzelte magában, mi játszódhat le a kisember lelkében, úgy tűnt, szilárdan elhatározta, hogy megkíméli őt minden zavarától, és morfondírozásának hamar véget vetett azzal, hogy számára odatolt egy széket az asztalhoz, ahová az egyik figyelmes komornyik már elhelyezett egy terítéket, majd így kiáltott: – Nos, Jeremias, üljön csak le ide, és Helene, aki pillanatokon belül visszatér, majd egyik oldalán és Günter a másikon foglal helyet. Egy kicsit társalogjon most a gyerekekkel, én pedig rögtön visszajövök.

Jeremias körülnézett. A komornyikok, akik előtt a leginkább érezte zavarban magát, szintén elhagyták a helyiséget, a nevelőnő pedig azzal volt elfoglalva, hogy levegye a gyerekek sapkáit és kabátkáit, ezeket aztán átvitte a szomszédos szobába. Jeremias magára maradt, és csak néhány percre volt szüksége, hogy összebarátkozzon a kis Günterrel. Egy szempillantás alatt az egyik aranyszegélyes szalvétából csákót készített neki, és amikor Felix visszatért, fiacskája vendége térdén nagyokat nevetgált és kiáltozott örömeiben a lovacszkázástól, és egyre vadabb lendülettel vette fel hopp-hopp kiáltások kíséretében a ritmust.

Felix felnevetett, amint belépett a szobába, Helenke pedig éppen fel akart mászni a kis, barátságos ember másik térdére, hogy ő is részt vehessen a vad lovaglásban.

Helene szintén visszatért, és feltálták a levest. Az apróságoknak le kellett higgadniuk, és mindenki helyet foglalt.

– Milyen érdekes – szólalt meg Jeremias, hogy a nagyvilágban szétszóródott emberek ismét egymásra találhatnak.

– El nem tudtam volna képzelni, hogy itt fogom viszontlátni magát – mondta mosolyogva Felix. – Nos, hát meséljen el nekünk elsősorban mindent, ami magával történt, és hogyan került vissza Németországba! Képzelteri, mindez mennyire érdekel bennünket.

– El tudom képzelni – mosolyodott el Jeremias, aki miután maga előtt látta az evőeszközöket és a levesestányért, megfedekezett mindenről, ami körülötte új és idegen volt számára. – Hát tudja, gróf úr, annak idején, amikor távozott, micsoda idők voltak azok! Megszabadultunk attól a nagyképű Reitschen úrtól, és visszakaptuk a régi, jóságos Sarno urat. Annak idején – ekkor óvatosan körülnézett, hogy a személyzetből kiment-e mindenki a szobából – még felgyűrt ingujjal szaladgáltam a kékizsákkal, bizonyára emlékszik még rá, és pucoltam mások ... – itt körülnézett, mert a nevelőnő jelenléte még zavarta egy kicsit, és nehezen szánta rá magát, hogy folytassa. – Mindenféle munka akadt, amivel szép pénzt kerestem, és úgy takarékoskodtam, mint egy hörcsög, és feleslegesen egyetlen milreist sem adtam ki. Hat hónappal később meghalt Bohlos, hiszen maga is ismerte Bohlosékat. Az öreg szép csendben halálra itta magát, pedig kívülről sohasem lehetett észrevenni rajta semmit. Halála után a vendéglőt eladták.

– Buttlich, aki von Reitschen úrral együtt érkezett, és szélhámos üzleteléssel foglalkozott, már ezt megelőzően három hónappal lelépett. A szegény báró a szélhámos miatt el is veszített néhány száz milreist. Én meg gondoltam, ha Bohloséknak jól ment a bolt, lehetne kezdeni vele valamit. Rohrland úr is ezt tanácsolta nekem.

– És hogyan alakult az ő sorsuk? – kérdezte Helene.

– Nagyon jól – bólintott Jeremias. Rohrland kiváló ember, mindig talpon van a gáton, mindig szorgalmas, és csodálatra méltó asszony a felesége is. Minden évben keresztelő volt náluk. Egymás után születtek a kisfiúk, de egyszer egy kislány is. Csak úgy nyüzsgtek körülöttük a gyerekek.

– És maga megvásárolta a vendéglőt? – kérdezte Felix, miközben Helene csendesen maga elé mosolygott, a nevelőnő pedig fülig vörösödött.

– Hát persze – válaszolta Jeremias, visszazökkenve régi stílusába. – A házat bagóért adták, a berendezést is meg lehetett fizetni, és az italokat, amire szükségem volt, Rohrland úr szállította nekem. Az üzlet flottul beindult. Santa Catharina-ban elterjedt, hogy a mi kolóniánkban milyen rendes a direktor, aki megbecsüli a kolonistákat. Ez Rio-ban is ismertté vált, és ettől kezdve mindenfelől érkeztek a bevándorlókat szállító hajók, annyira, hogy a direktor és én olykor nem is tudtuk, hol áll a fejünk. A pénz viszont ömlött. Úgy tűnt, mintha áldás lenne az öreg ház, és amikor hozzáépíttettem egy újabbat, még mindig nem volt elegendő a hely. Mivel azonban nem akartam készpénzt tartani a ládában, Buxék és cinkostársaik miatt, akik annak idején jól rám ijesztettek, földet vásároltam, amit nem tudtak volna ellopni tőlem. Ezen megint jót kerestem. Röviden szólva négy éven belül jómódú lettem. És amikor már annyim volt, hogy a kolóniában a legjobbakkal is felvehettem a versenyt, egyszer csak honvágym lett, és elhatároztam, hogy visszatérek hazámba, Németországba. A házaimat dupla annyiért adtam el, mint amennyiért vettem, a földjeimet bérbe adtam szegényebb kolonistáknak, akiknek még nem volt saját területük, és, hát végül itt vagyok ...

– És milyen körülmények között hagyta ott régi barátainkat az öreg kolóniában? – kérdezte Felix. – Mi van Sarno-val, és tud valamit Günter von Schwartzau-ról is?

– Sarno úr még mindig a régi – mesélt tovább Jeremias. – Mindig a csúcson van, és körülötte igen jól mennek a dolgok. Aki nem passzol a kolóniába, abba beleharap. A többiek valamennyien jól érzik magukat, ha meg mégsem, akkor az a saját hibájuk. Egy új lelkipásztoruk is van, egy derék, rendes ember, aki fél óránál

lelkipásztoruk is van, egy derék, rendes ember, aki fél óránál többet sohasem prédikál ...

– És von Schwartzau-ról semmit sem tud?

– De igen. Tavaly megint járt a kolóniában, és néhány hétig a direktornál lakott. Sokáig beteg volt, és igen rosszul nézett ki. Mostanra azonban már jobban van, és röviddel az előtt, mielőtt útnak indultam, hallottam, hogy ő maga is direktor lett San Sebastianban, vagy isten tudja, hogy is hívják az új kolóniát.

– Szegény Günter – sóhajtott fel Felix. – Tehát még mindig a távolban kószál, és nem tud megnyugodni ...

– És mivel foglalkozik a báró? – kérdezte Helene, akinek lett volna még egy másik kérdése is, amit azonban nem mert megkérdezni.

– A báró még mindig ugyanabban a nanking nadrágban jár, amely egyre rövidebb lesz, amikor kimossák. Szegény ördög. – Hé, barátom, még nem vagyok kész – szakította félbe, két kézzel megragadva tányérját, mert a komornyik látva, hogy abbahagyta az evést, éppen el akarta vinni.

– Felix felnevetve intett, hogy hagyják őt békén, és Jeremias, aki elé visszakerült a libacomb, folytatta:

– Szegény ördög nyomorúságosan körülmények között tengeti az életét. Dolgozni nem tud, mert nem ért semmihez, és nem is akar. Megjárzott előkelőségével pedig semmire sem megy a kolóniában. Buttlich szép kis összeggel átverte. Fogalmam sincs róla, hogyan szedte ki belőle. Ezt követően von Pulteleben úrral kezdett valami közös vállalkozást. Ajjaj! – kiáltott fel hirtelen, félbeszakítva elbeszélését, mert azt hitte, hogy nem megfelelően bánt az evőeszközökkel.

– Meséljen csak nyugodtan tovább – nevetett fel Felix. – Tehát von Pulteleben is ott van még mindig a kolóniában ...

– Most már nem – válaszolta Jeremias, aki teljesen elvörösödött, és kétségbeesett pillantást vetett Helene felé. – Jóindulatú

ember volt, csak kissé ügyetlen, és az a szerencsétlen ötlete támadt, hogy gyöngyhalászatba kezd a báróval a tengerparton.

– Gyöngyhalászatba?

– Igen, persze, és halásztak is szorgalmasan – vélekedett Jeremias, de annyi eredményt nem értek el, hogy abból nyakendőtűket lehetett volna készíttetni. Először a bárónak lett elege, mert nem volt rá elég pénze. Von Pulteleben úr aztán elköltözött Rio Grande-ba, és ezt követően többé már nem hallottam róla.

– És Baulen grófnő – kérdezte Helene nyugodtan – még mindig Santa Clara-ban van?

– A mamája? Ó, igen – kiáltotta Jeremias, akinek persze semmi tudomása sem volt az ott történekről. – Még mindig a régi, igen figyelemre méltó hölgy – fűzte még hozzá gyorsan és riadtan. – Határtalan a vállalkozói kedve, mindig kitalál valami újat, amin töprengeni lehet. Oskar gróf azonban odébb állt.

– Elment? Hová? – kiáltott fel Helene hirtelen.

– Azt a jóisten tudja – válaszolta Jeremias vállát vonogatva. Ó, egek, hát a fiatal vér ki akarja tombolni magát, Brazília pedig elég nagy. Az anyjának némi nehézsége támadt a Spenker pékkel, akié a ház volt, ahol laktak, és ki kellett költöznie. Egy kis házat bérelt ki aztán, közvetlenül a báróval szemben, ahonnan egy szép reggel a fiatal gróf úr felfedezőútra indult, amint állította, és ezután többé már őt sem sikerült felfedezni. De mindezt bizonyára már megírta önnök az anyja. Édes istenem, Brazíliában gyakran előfordul, hogy egy fiatalembernek elege lesz a helyből, ahol él, és körülnéz egy másik után, amely esetleg jobban megtetszik neki.

– És mi lett annak a gyilkosnak, a Buxnak a feleségével? – kérdezte Felix, aki a beszélgetést másfelé akarta terelni.

– Neki jól megy a sora – válaszolta Jeremias. – Ő egy derék, jóindulatú asszony volt, és miután rendbe jött a rossz bánásmód elmaradása után, derekasan dolgozni kezdett. Gyerekeit hamar elhelyeztük kolonistáknál, később az asszonyt pedig magamhoz

vettem a szállodámba, ahol kiválóan teljesített. A mai napig ott dolgozik, és csinos kis pénzt keres.

– És az a Bux?

– Őt Rio-ba vitték, ahol valószínűleg felakasztották, vagy börtönbe dugták. Többé nem hallottam róla.

– Mégis milyen különös egybeesés – szólalt meg elmosolyodva Helene –, hogy épp itt, Hassburgban találkoztunk.

– Ráadásul mindjárt az első nap, amikor ideértem – kiáltott fel Jeremias.

– Apropó, el is akarta mesélni, hogy mi vezette éppen ide, Hassburgba – mondta Felix –, hiszen említette, hogy nem is erről a vidékről származik ...

– Hm – vélekedett Jeremias, egy pillantást vetve a felszolgáló komornyik, majd a nevelőnő felé. – Ez megint csak egy hosszabb történet.

– Rendben van, akkor majd a kávé mellett – bólintott a fiatal gróf, akinek nem kerülte el a figyelmét, hogy az apró emberkének valami még nyomja a szívét. – De előtte igyunk még egy pohár bort, Jeremias, mi a véleménye? Ne aggódjon, ember, a bor iható.

– Pompás egy anyag – igazolta Jeremias, aki gondolataiban elmerülve azon mélázott egy kicsit, hogy a fiatal grófnő nem is érdeklődött annyira az „anya” iránt, mint az várható volt, és a testvére eltűnéséről szóló hír hallatán sem tűnt a legkevésbé sem izgatottnak. De korábban bizonyára minderről már értesült levélben, sőt, talán még azt is tudja, merre lehet. Arról Jeremias nem tett említést, hogy nem jelentéktelen összeggel tartozik is neki. Egyszerű megjelenése ellenére igen jóindulatú volt, Rottack azonban rájöhetett, vagy legalább is gondolhatott erre, és persze a körülmények nem szorultak különösebb magyarázkodásra.

Az asztalt közben leszedték, és felszolgálták a kávé. A nevelőnő a gyerekekkel elhagyta az ebédőt, és a fiatal pár magára maradt Jeremiassal.

– És most, öreg barátom – szólalt meg Felix –, kezdjen hát bele. Valami még nagyon nyomja a szívét.

Jeremias tulajdonképpen nem csekély mértékben örült annak, hogy szerencsésen túl van az étkezésen, mert mindaddig, amíg tartott, bizonyos mértékig izgalom vált úrrá rajta, hátha valami baklövést követ el. De úgy tűnt, meglehetősen jól alakultak a dolgok, mert kivéve azt, hogy a neki felszolgált ételekről makacsul levette a villákat, és maga mellé tette úgy, hogy végül már hét vagy nyolc ilyen eszköz birtokában volt, és maga is megrettent ekkora készletől, de a legcsekélyebb mértékben sem követett el más illetlenséget. Most azonban hirtelen minden észrevehető ok nélkül mélyen elvörösödött, és az eddigieknél sokkal inkább zavartban volt.

– Igen, hát persze, gróf úr, tulajdonképpen ... De ki fog nevetni, ha elmondom, hiszen a grófnő máris nevet.

– Semmi esetre sem, Jeremias, ha valami komoly dologról van szó – mondta mosolyogva Helene –, akinek persze viccesnek tűnt az apró emberke zavart nyugtalansága.

– A dolog persze komolynak mondható – válaszolta fejével bólintva maga elé a vendégük –, de nevetni azért bizonyára mégiscsak fognak – fűzte még hozzá rezignáltan –, hiszen magam is nevetnék rajta, ha ..., ha ...

Ekkor elakadt, elővette a zsebkendőjét, hogy homlokáról és fejéről letörölje vele az izzadságot.

– Tehát meséljen nekünk, Jeremias – mondta Helene barátságosan. – Tudhatja, hogy jóindulatúak vagyunk maga iránt, és ha Felix segíthet önnek valamiben, akkor szilárd meggyőződése, hogy a legnagyobb örömmel meg is fogja tenni.

– Én is így gondolom, grófnő – nyugtázta Jeremias jóhiszeműen, és mintha bátorságot akarna önteni magába, közben egy húzásra kiürítette a poharát, melyet a fiatal gróf még egyszer tetelöltött neki. – És meg is kell tudniuk mindent – fűzte még hozzá –, hiszen tudom, hogy jóindulattal vannak irántam. De előbb en-

gedjék meg, hogy ígyak egy csésze kávé, mert a fejembe szállt az erős bor, és nem akarok ostobaságokat fecsegni. A dolog már úgy van, ahogy van. Nos, hát köszönöm, és most hallgassák meg az élettörténetem, de csupán egészen rövidre fogva, mert pillanatnyilag már készen is vagyok vele, hiszen minden olyan hihetetlenül gyorsan történt, és tulajdonképpen nincs is oly sok elmondani valóm, csak éppen az a feleség ne lenne.

– A felesége?

Jeremias mélyen felsóhajtott, megitta a kávéját, amit Helene maga töltött ki neki, majd belekezdett: – Fiatalkoromban könnyelmű kópé voltam, megszöktem a szüleimtől, és beálltam egy színházhoz.

– Egy színházhoz? – kérdezte Felix csodálkozva.

– Ez azt jelenti, hogy a kórusban énekeltem – folytatta Jeremias –, és segédkeztem a balettnél. Annak idején még karcsú voltam és hajlékony, és a lábaim is megfeleltek hozzá. Kerestem is annyit, amennyire szükségem volt, magányos emberként ugyanis, és ekkor – most fog nevetni, grófnő –, utolért a szerelem, és megházasodtam.

– Maga házas ember, Jeremias? – kiáltottak fel mindketten egyszerre, és csodálkozva.

– Igen, de bárcsak magam is tudnám, pontosan mi a helyzet – mondta Jeremias igen komikus kifejezéssel és kétségekkel az arcán. – Éppen az a szerencsétlenség, hogy nem tudom, hogy az vagyok-e, vagy voltam, és éppen ezért jöttem vissza Németországba.

– Tehát nem tudja, hogy a felesége él-e még?

– Így van, a fején találta a szöveget, grófnő, de hallgassák csak tovább. A feleségem derék volt és jószákos, és szintén a színháznál volt alkalmazásban. Kisebbszerepeket játszott, és ketten körülbelül annyit kerestünk, amennyire éppen szükségünk volt. Aztán ő megbetegedett, mire elbocsátották, a család pedig gyarapodott, és ...

Jeremias ekkor szemlátomást nagy zavarba került, jó ideig egyetlen szót sem mondott. Ivott egy kortyot a kávéjából, a kábatját igazgatta, és fészkelődött a székén. Mivel azonban maga is ráeszmélt, hogy ez így nem mehet tovább, erőt vett magán, és végül kinyögte:

... én pedig nagyon lezüllöttem. Higgye el nekem grófnő, hogy egy egészen züllött alak lett belőlem. Ittam és kártyáztam, és amikor végül a derék feleségem elhagyott, azzal koronáztam meg romlottságom, hogy leléptem. Hála istennek, a legrosszabb részt ezzel már el is mondtam, és tuják, a többi már csak apróság – folytatta, mély lélegzetet véve. – Eleinte Németországban kószáltam, éveken keresztül, míg végül már kenyérre sem tellett. Akkor áthajóztam Amerikába, ahol tovább próbálkoztam, de ott sem ment. Régi életem még minden porcikámban jelen volt, és a helyett, hogy pénzt küldtem volna haza az asszonynak és a gyerekeknek, elvettem mindent, amit kerestem, míg végül magával ragadott a bűnbánat. Ajjaj, micsoda ostobaságokat műveltem, büntettem saját magam, de ez segített! Elhatároztam, hogy rendes emberre válok, és hogy kiszabaduljak abból a társaságból, akikkel Amerikában csavarogtam, hajóra szálltam, és elutaztam Brazíliába, ahol új életet kezdtem. Ahhoz sohasem voltam hozzászokva, hogy sokat dolgozzak, de Brazíliában feltűrtem az ingem ujját, és derekasan nekiláttam. Önök is tudják, hiszen odaát láttak engem szorgoskodni. A hosszú évek során azonban nem gondoltam az otthoniakra, de ha néha mégis, olyankor erőt vettem magamon, hogy ne emlékezzek rájuk. Miben is segíthettem volna, mihez kezdhettem volna odahaza mindaddig, amíg semmim sem volt? Amikor azonban elkezdtem pénzt keresni, és ahogyan az egyre csak gyarapodott, és kezdtem meggazdagodni, még erősebben jelentkezett a bűnbánat a múltam, a hanyag életem miatt, és akkor jelentkezett a honvágy. Azon rágtam magam, hogy szegény feleségem talán nem is halt bele a bánatba, és ideát gondok és szükség között él. Ekkor írtam Németországba, hogy megtudjam a címét, de eredménytelenül. Senki sem tudott nekem felvilágosítást adni, és a legtöbb levélre még csak választ sem kaptam. A legszívesebben összecsomagoltam és útnak indultam volna, de azok az idők

nagyon kedvezőek voltak, túl gyorsan és túl sokat kerestem, és még többet akartam, és többet is kaptam. De végül már nem bírtam tovább odaát Brumziliában, és gőzössel tértem vissza, hogy minél hamarabb ismét itt lehessenek.

– És megtalálta a feleségét? – kérdezte gyorsan Helene, aki mély részvétellel követte a rövid, egyszerű beszámolót.

– Ezer bocsánat, de éppen itt bujkál az ördög! – mondta Jeremias, és ismét törölgetni kezdte az izzadtságot a homlokán. – Már hat hete utazgatok körbe-körbe az országban, de semmi pontos hírre nem akadtam. Először Regensburgba mentem, ahol annak idején laktunk, és ott szerencsére senki sem ismert fel. Csak annyit tudtam meg, hogy már évekkal korábban Erlangenbe költöztek, és állítólag ismét beállt egy színházhoz. Erre Erlangenbe mentem, ahol semmi mást nem tudtam meg, csak annyit, hogy annak idején a társulat Poroszországba, a Rajna vidékére távozott. Erre elutaztam a Rajna vidékére. Mainzban véletlenül rátaláltam egy emberre, aki elmesélte, hogy lakik a környéken egy idős színész, aki most zongoraórákat ad. Őt is felkerestem. Én jól ismertem azt az embert, de ő nem ismert fel engem, a kopaszságom miatt, és ő elmesélte, hogy a feleségem állítólag újra felvette a leánykori nevét, és továbbállt Frankfurtba. Erre továbbindultam Frankfurtba, ahol semmi nyomra nem akadtam, míg végül tegnapelőtt Kölnben ismét rábukkantam egy öreg színészre, aki azt állította, hogy a nevét olvasta egy színházi lapban. Rávetettük magunkat a régi újságokra, közben hozattam néhány palack bort, és az öreggel úgy dolgoztunk, mint az állat, és hat vagy nyolcórányi keresgélés után rábukkantunk egy cikkre, ami tovább hajszolt engem, éspedig ide Hassburgba.

– És végül is itt van? – kiáltott fel Felix.

– Hát ezt még nem tudom – sóhajtott fel Jeremias, mert amikor találkoztunk, éppen akkor érkeztem meg ide, és éppen körül akartam nézni, hátha véletlenül találkozok valami színházi emberrel, hiszen azokat rögtön fel lehet ismerni, bármennyire egyszerűen öltözködnek is. Fogalmam sincs róla, hogy ennek mi lehet az

oka, de egy színházi embert ezer másik közül is azonnal felismer-
nék.

– Legalább a nevét tudja? – kérdezte Felix. – Mert akkor minden bizonnyal meg lehet őt találni.

– Persze – válaszolta Jeremias halkán. – A színházi neve annak idején Bassini volt, és állítólag egy Bassini kisasszonynak szerződése van az itteni színházzal, legalább is a színházi újság szerint, azonban ...

– Azonban? ...

– Azonban – sóhajtott fel Jeremias – most amikor ilyen közel vagyok a célhoz, pokoli félelem jött rám, hogy egyedül csak úgy beállítsak hozzá. Minden vétkem újra felmerül bennem, és olykor tényleg úgy vélem, bárcsak még mindig Brazíliában lennék.

– Hát nem azért jött ide, hogy mindent jóvátegyen, amit korábban vétkezett? – kérdezte Helene szívélyesen.

– De, persze, azonban ...

– Magával megyek, Jeremias – kiáltott fel gróf Felix, felnevetve. – Segíteni fogok magának, megkeresni a feleségét!

– Ah, gróf úr – mondta zavarban a kisember –, ha ön ... ha ön erre tényleg hajlandó volna, hatalmas kő esne le a szívemről!

– Magával megyek – ismételte meg még egyszer Rottack gróf, mert tényleg érdeklődött a kétségbeesett kisember iránt, hiszen régi emlékeket idézett fel lelkében korábbi, tengerentúli saját magából, másfelől annak is örült, hogy tanúja lehet a kis családi dráma fejleményeinek.

– És mikor akar indulni? – kérdezte Helene.

– Ma persze már későn van – mondta Rottack, de a mai estét felhasználhatja arra, hogy megtalálja elhagyott felesége otthonát, és holnap délután kettőkor jöjjön el értem! Ez megfelel magának? Korábban nem érek rá.

– Úgy legyen – kiáltotta Jeremias, őszintén nyújtva felé széles tenyerét. – Most már nekem is visszatért a bátorságom, és holnap majd megtudjuk, mire jutottunk.

– Máris menni akar?

– Ha megengedi, grófnő, akkor igen, mert égni kezd a lábam alatt a talaj, míg rá nem jövök mindenre, de holnap délután kettőkor ismét itt leszek.

– Dohányzik, Jeremias? – kérdezte Felix.

– Hát persze – mondta a kisember, miközben mély meghajlás mellett elvett egyet a felkínált Havanna szivarokból. – Talán emlékszik még rá, amikor egyszer ... – hirtelen megint mélyen elpirosvolt, mivel rájött, hogy ismét valami ostobaságot követett el. ... – de ne is beszéljünk róla, szakította félbe magát gyorsan, miközben meggyújtotta a szivart a belépő komornyik által felé tartott gertyánál, amit aztán igen barátságosan megköszönt neki. – Most pedig minden jót önöknek, és ne vegyék rossz néven, hogy ilyen sokáig untattam magukat!

– Csak bátorság, Jeremias, Felix majd mindent el fog rendezni – mosolyodott el barátságosan Helene.

– Jeremias köszönettel bólintott felé, majd megfordult, és visszatért az utcán odakint tolongó nyüzsgésbe.

Az első találkozás

Éppen delet harangoztak a Monford gróf kastélyához tartozó kápolnában, amikor a grófnő a férjével a folyó menti kavicsos úton tett sétáról visszatérőben volt. A kastély felé tartottak.

A park csendes volt, és magányos, mint mindig. Messze lent a drótkerítésnél néhány dámszarvas rágcsálta az ágakat, a mező

közepén pedig egy lehajlott emberalak lopakodott, akit egy kistermetű kutya követett. Más élőlényt semmerre sem lehetett látni.

A vakondvadász volt, aki a csapdáit ellenőrizte, és a fekete prémes gonosztevőket nem annyira társaik elriasztása végett, hanem inkább azért, hogy látható legyen munkájának eredménye, ott helyben a mezőn felkötötte egy bot végére.

Úgy tűnt, pillanatnyilag befejezte a munkáját, de az is lehet, hogy csak egy kicsit pihenni akart, és elfogyasztani az ebédjét. Elballagott a legközelebbi hársfáig, amely közvetlenül a kavicsos út mellett állt, és ahol védelmet talált a ma meglehetősen forrón tűző nap elől. Letette maga mellé a tarisznyáját, elővett egy darab kenyeret és kolbászt, valamint egy kisebb palackot borpárlattal. Elővette a tarkókését is, miközben Spitz letelepedett elé, és kissé félrebillentett fejjel figyelmesen nézte őt, és tekintetével végigkísért minden falatot, amit a szájába vett.

A két sétáló embert, akik az úton arrafelé közeledtek, ahol ült, bizonyára észrevette. Spitz is jelzett, mert néhányszor a közeledőket nézte, de az öreg a legcsekélyebb mértékben sem vett tudomást róluk, mivel teljesen jogosnak érezte, hogy itt legyen, és az ő hivatása tekintetében a hársfa alatt elfoglalt hely az étkezés idejére a sajátjának számított.

– Ugye Rottackék tizenkettőre jelezték érkezésüket – kérdezte a grófnő, miután egy idő óta szótlanul lépegetett a férje mellett.

– Igen, gyermekem – mondta az öregúr. – Éppen most harangoztak delet, de az óráink néhány percet sietnek. Éppen időben fogunk felérni.

– Csak azt szeretném tudni – folytatta a grófnő némi szünet után –, hogy milyen származású a fiatalasszony. Különös szokás, hogy a névjegyen semmit sem tüntetnek fel. Csupán ennyi áll rajta: Rottack gróf és felesége. Így akár egy cipész, vagy szabó is lehetne.

– Szívecském – mosolyodott el a gróf, vállát vonogatva – bizonyára nem akar feltűnést kelteni a felesége származásával, és elég okos ahhoz, hogy ne tegyen említést róla, ezért egyszerűen elhagyta.

– Ez az irántunk tanúsított figyelmességük valami egészen rendkívüli. Amint az előbb tudomásomra jutott, csak tegnap érkeztek meg a városba.

– Kicsit óvatosnak kell lennünk ennek a kapcsolatfelvételnek a során – jegyezte meg a gróf –, legalább is addig, amíg pontosabban meg nem tudunk a családi viszonyairól. A fiatal Rottackot egyébként egészen szimpatikusnak találtam, csak egy kicsit fesztelen, ami általában jellemző azokra, akik hosszabb időn át idegen földrészeken és republikánusok között csatangoltak.

– A felesége német?

– Túl sokat szeretnél megtudni, szívecském. Megjelenése alapján mindenesetre az lehet, mivel ha nem tévedek, a haja szőke. De majd meglátjuk. Ha a kapcsolatot kellemetlennek találjuk, vagy valami felmerül ellene, akkor számos lehetőség van rá, hogy a legbarátságosabb módon megszakítsuk, vagy legalább is megnehezítsük, és ha aggodalmunk alaptalan, akkor kellemesen gyarapodik az egyébként nem túl széleskörű társaságunk.

Ebben a pillanatban odaértek, ahol a vakondvadász egyszerű ebédjét fogyasztotta.

– Jó napot gróf úr, jó napot grófnő! – mondta a fickó anélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben zavartatta volna magát elfoglaltságában, vagy ezúttal további tiszteletadást szükségesnek tartott volna. Csupán kézfejével, melyben a kést tartotta, kissé feljebb tolta öreg sapkáját,

– Jó napot, emberem! – válaszolta az öregúr, miközben a grófnő a monokliján keresztül nézegette őt, és már túlhaladt mellette, amikor megállt, és fejével visszafordulva megszólította: – Figyelj csak, barátom! Az erdész folyamatosan panaszkodik rád,

és állandóan azt hallom tőle, tiltsam meg, hogy beléphess a területünkre.

– És akkor a vakondokat a birtokhatáron túlról szimpátiával üzzem el? – nevetett fel csendesesen a fickó, aztán ismét egy darabka kenyeret és kolbászt dugott a szájába.

– Nem a vakondokról van szó – válaszolt az öregúr, kevésbé a válasz miatt, hanem inkább a fickó tiszteletlen viselkedése miatt. – A vadász elmondása szerint a vakondokon kívül mást is szoktál fogni. Az embereim szigorú parancsot kaptak, hogy figyeljenek téged, és el fognak kapni, legyen akár egyetlen alkalommal gyanús a viselkedésed. Tehát vigyázz magadra!

– Na persze – morogta maga elé az ember.

– Mostantól kezdve azt is megtiltom, hogy naplemente után mászkáljál itt. A vakondjaidat nappal is megfoghatod. Na, isten veled! – fűzte még hozzá gyorsan, mintha attól tartott volna, hogy választ kap. Már így is túl hosszúnak tartotta, amennyit ezzel az emberrel csevegett.

Ezzel ismét lassan továbbsétált a grófnővel a kavicsos úton, amely a kastély felé vezetett, a vakondvadász pedig fejével utánuk fordulva még hosszasan nézte őket. Végül aztán odafordult a kutyájához, és így szólt: – Hallottad Spitz, mit parancsolt a kegyelmes gróf úr?

Spitz néhányszor topogott a mellső lábaival, aztán felemelte az orrát, és röviden tüsszentett.

– Úgy véled? Na, hát nekem úgy is jó – válaszolta a gazdája. – Tedd meg nekem azt a szívességet, hogy te is ehhez tartod magad. El tudod képzelni, mivel jár, ha naplemente után elkapnak itt? Hé, van fogalmad róla?

– A Spitz tovább topogott, és még egyszer tüsszentett.

– Nos, hát akkor több szó ne is essék erről – bólintott az öreg, csendben maga elé nevetve, de a magával folytatott társalgást, bár a rágcsalást nem hagyta abba, tovább folytatta: – Milyen fura,

hogy a gyerekek töltött lőfegyverrel játszanak, pedig milyen könnyen elsülhet, és az egész töltet az arcukba csapódik! Meg az is, ahogyan a grófnő felsöpri maga mögött a port a kavicsos úton. Tulajdonképpen a kertésznek a munkásasszonyokra is ilyen kacatot, krinolint kellene adnia, amire hátul uszályt is vehetne, és akkor egész évben megspórolhatná a gereblyézést, csak minden reggel ki kellene őket küldenie a parkba sétálni. Asszonynépség, asszonynépség – morogta fejét csóválva, miközben Spitznek oda dobott egy darab kolbászt, amit az ügyesen elkapott, és farkát csóválva elrágta. – Hihetetlen, és hogy megbámult engem a monokliján keresztül. Nagyon gyenge memóriája lehet, hiszen már elég sokszor látott, és még szemüveg sem kellett neki hozzá. Úgy tűnik, a beképzeltség minden mást száműzött a fejéből, pedig nekem még úgy itt van a szemem előtt, mintha tegnap történt volna ...

A Spitz felmordult, és a fejével jobbra fordult.

– Halló – folytatta a vakondvadász, miközben ő is arrafelé nézett. – Kik jönnek erre, csak nem látogatók? Na, bizonyára nem minket akarnak meglátogatni, Spitz. Annyira előkelőek mi már nem vagyunk.

Egy úr és egy hölgy volt, akiket körülbelül ötvenméternyire egy livrébe öltözött szolgáló követett.

– Azt hittem, Helene – mondta Rottack gróf, amint az úton közeledtek –, hogy kicsit túl korán érkezünk, de az uraság most ért vissza a házhoz, hogy várakozzanak ránk. Látod, már ott is van. Csak most szedd össze magad! – fűzte még hozzá halkán. – Csak most ne gyengülj el, mert ez az első, és számodra legkínosabb találkozás. Most mutasd meg azt a lelki erőt, amit nekem már annyiszor bizonyítottál!

– Ne aggódjál, Felix – válaszolta Helene –, nem fogsz csalódni. Erős vagyok, és bár nem tudok szabadulni az érzéstől, mintha elszorulna a szívem, de külsőleg nem lehet majd észrevenni rajtam semmit, abban biztos lehetsz. Csak a legeslegelső üd-

vözlő szavaktól félek, de azon is gyorsan túl leszünk, és attól tartok, a grófnő nagyon meg fogja ezt könnyíteni nekem.

A beszélgetés közben a vakondvadász közelébe értek, ő azonban nem tekintett fel rájuk, hanem nyugodtan folytatta az evést. Csak akkor nézett fel, amikor közvetlenül előtte megálltak, és Felix megszólította őt, mire tekintete határozottan és csodálkozva pihent meg a fiatalasszony kedves arcán.

– Kedves barátom – szólította őt meg közben Felix –, meg tudná mondani nekem, hogy ezek az egy úrtól és hölgytől származó, egészen frissnek látszó lábnyomok Monford gróftól és grófnőtől származnak? Azt mondták nekünk, hogy kimentek sétálni a parkba.

– Arrafelé a bokrok között még láthatja a grófnő világos színű ruháját – válaszolta az ember, aki azonban ebben a pillanatban úgy tűnt, teljesen felhagyott korábbi morcoságával. Szinte tudat alatt levette sapkáját a fejéről, és döbbenten nézett a barátságosan elköszönve távozók után, mintha egy jelenséget látott volna.

– Vigyen el engem az ördög! Hát ez maga a csoda! – mormolta csendesen maga elé. – És éppen ebben a pillanatban! Mint ha kísértetet láttam volna, és pont ezen a helyen!

– A fiatal párt követő szolga éppen ekkor ért oda, és üdvözlésként a fa alatt üldögélő ember felé biccentett. Már túlhaladt rajta, amikor az öreg utána kiáltott.

– Kedves uram, meg tudná mondani nekem, ki volt az a szép fiatal hölgy, aki az előbb elment itt előttem?

– Az uraságom, Helene grófnő, és Rottack gróf. – válaszolta a férfi, és továbbment. Az öreg pedig fejét csóválva ülve maradt, és gondolataiba mélyedve kettévágta, és kutyája felé nyújtotta ebédjének maradékát, és észre sem vette, amikor az kivette a kezéből.

A kastélytól jobbra, attól alig százlépcsnyi távolságra egy kisebb domb emelkedett, amelyen a monda szerint a korábbi évszázadok során valamikor, talán még a rómaiak idején épített őrtorony állt. Ez a hely mostanában már a park része volt, és az öreg tornyot nem csekély nehézségek árán az elpusztíthatatlan bejárati kockaköveinél kibővítve kilátótoronynak használták, ahonnan jó kilátás nyílt az alatta húzódó völgy felé.

Az egész környéken alig volt olyan hely, ahol kedvezőbb lett volna a kilátás az odalent elterülő Hassburgra, annak kertjeivel és létesítményeivel, és a mögötte messzire húzódó beépített és növényekkel beültetett hegyoldalra.

A régi, négyszögletes torony körül alacsony, borostyánnal sűrűn befutott, lőrészekkel meg-megszakított fal húzódott, és a hegyoldal fáinak ágait úgy metszették, hogy az így keletkező réseken keresztül is messzire el lehetett látni. A körkörös falat azonban a magas fák úgy vették körül, hogy törzseik között szabad maradt a kilátás, de bármennyire is elbűvölő volt ez a hely, mégis csak ritkán használták. Néha előfordult, hogy az uraság itt étkezett, ami különösen forró nyári napokon fordult elő, és ha vendégeik voltak, néha itt szolgálták fel a kávé. Egyébként csak a kertész járt erre, aki errefelé is rendet tartott, és néha megöntözte az aloe növényeket, melyek kőből faragott, vázaszerű edényekben voltak elhelyezve a körbefutó fal mellett.

Paula is meglátogatta időnként ezt a helyet, és ezen a napon is eljött egyedül ide. Tegnap óta több szabadságot engedtek neki. Feltehetően az apja beszélhetett az öreg, csúf francia nevelőnővel, és valami kellemetlent mondhatott neki., mire az vitatkozni kezdett, és azóta feltűnően hanyagolta neveltjét. Paula végre első ízben fellélegezhetett.

A keskeny úton egyedül jött fel, de járása túl gyors volt ahhoz, hogy sétának tűnt volna. Odafele a toronynál hirtelen megállt, majd visszatekintett az ösvényen, és hallgatózni kezdett, hogy nem követi-e valaki. A környék és az öreg torony azonban magányos volt, mint mindig. Falait körbejárva odalépett a harmadik aloe vázához, lehajolt, kezével óvatosan megtapogatta, majd köz-

vetlen ezt követően előhúzott egy rózsaszínű, összehajtott papírlapot, amit először ajkaihoz emelt, majd vállai felett félénk pillantást vetve hátrafelé, szétnyitotta.

Cím és aláírás nem volt rajta, csak az alábbi néhány sor:

Szívecském!

Ma este kilenc és tíz óra között feltétlenül beszélnem kell veled, akkor is, ha csak később lehet. Rettenetes hír jutott el hozzám, ami képtelenné tesz arra, hogy gondolkodni tudjak. Élet, vagy halál kérdése, amit ajkaidról hallani fogok. Bármikor is jössz, kilenc órától várni fogok rád.

Örökké a tiéd

– Tehát tudomására jutott – mondta Paula, futó pillantást vetve a sorokra. – Ó istenem, mit is tehetnék. Szegény, szegény Rudolph. Szegény, szegény Paula!

A papírral a kezében a mellvédre támaszkodott, fejét jobbjával megtámasztva, és könnyező szemekkel nézett a távolba a fák zöldje felett.

– Hát itt bujkál az én kis ábrándozóm – kiáltotta közvetlenül mögötte egy hangos, nevető hang, aminek hatására félig elfojtott sikoly mellett kezében gyorsan összegyűrte az árulkodó papírt.

– Sőt, még meg is ijedt? – folytatta ugyanaz a hang, mire felismerte testvérét, George-t, aki sarkantyús csizmában, ostorral a kezében, mint aki éppen most ugrott le a lóról, úgy szaladt fel ide. – Mi van veled kislány? Hiszen neked könnyes a szemed! Ez a szomorú arc nem illik egy menyasszonykához!

Paula, aki csak az első pillanatban volt meglepve, gyorsan visszanyerte lélekjelenlétét. A könnyed szívű, és a legkevésbé sem bizalmatlan testvérétől nem kellett tartania, hogy rájön valamire. Persze, ha mademoiselle Beautemps, a sárkány lett volna, akkor más lenne a helyzet.

– Ah, George – mondta szomorúan, miközben zsebébe rejtette az összegyűrűt levelet. –, egyáltalán nem úgy érzem magam,

mint egy menyasszony, legkevésbé a számomra kiválasztott vőlegénnyel. Hiszen még nem is akarok megházasodni.

– De hiszen most még nem is kell, te bolondos gyermek – nevetett fel George. – Még majdnem egy teljes éved van, hogy megfontold ezt a számodra legfontosabb lépést, ahogyan a papa mondta.

– De mit tudnék még megfontolni, amikor már jegyes vagyok? Ó istenem, bár csak egy szegény, egyszerű parasztlány lennék, hogy a papa és a mama ne törődne annyit a házasságommal!

George hangosan felnevetett. – Hát azt hiszed, hogy akkor más lenne a helyzet? – kiáltotta. – Akkor rosszul ismered a parasztjainkat. Ha négyfogatúja van, akkor négyfogatúval rendelkező gazda fiához mehet feleségül. Ha meg hatfogatúja lenne, akkor még súlyosabb az etikett. Az egész világ ahhoz az alapszabályhoz igazodik, hogy azonos az azonossal társul a legszívesebben.

– Persze, te és az apád szerint – kiáltotta Paula hevesen. Az igaz, hogy azonos az azonossal társul a legszívesebben, de nem úgy, ahogyan ti értitek, arany és ezüst, ostoba grófi és bárói rang, hanem azonos szívek, azonos szellemiség, azonos lelkek. Persze mindez mellékes, ezek nem láthatók, ezek belső adottságok, ezért nem is kell figyelembe venni. De a pénz, a rang persze olyan dolgok, amelyek kiszúrják a szemet, és ezért ezekre tekintettel kell lenni.

– Na nézd csak, a kis filozófus – mondta nevetve George. – Ki nézte volna ki mindezt ebből a lánykából?

– Ugyan, hagyj már békén, csak gúnyolódni tudsz rajtam!

– Nem, kincsem – mondta gyorsan George. – Eszemben sincs. De mondd meg nekem egészen komolyan, hogy van-e valami kifogásod Hubert ellen! Hát nem egy derék, rátermett gavalér, és nem kedvel téged teljes szívből?

– Fele annyira sem, mint a lovait és kutyáit – válaszolta Paula keserűen.

– De szívem leánykája, most meg milyen igazságtalan vagy – kiáltotta George. – Hubert igen jólelkű ember, bár kicsit indulatos, és remélhetőleg azt sem veted a szemére, hogy szenvedélyes vadász és lovas, miközben apád és bátyád ugyanennek a szenvedélynek a hódolói.

– Remélem, pusztán ezért nem kell őt szeretnem? Lovagolhat és lövöldözhet, amennyit csak akar, ebben bizonyára nem fogom megakadályozni. De miért éppen engem akar kiválasztani, és boldogtalanná tenni mások előtt?

– Boldogtalanná, Paula?

– Igen, végtelenül – mondta a szegény lány, miközben könnyecseppek törtek elő szemeiből. – Hallani sem akarok róla. Nem akarok férjhez menni, a legkevésbé pedig a te Hubert barátodhoz. Ezt mondd meg neki!

– Gyerekes vagy, szívecském – nevetett George, húga majdnem gyerekes dacosságán –, és még nem is ismered igazán Hubertet. Ismerd meg őt előbb, kincsem, és ha azt követően tényleg leküzdhetetlen ellenszenvet érzel iránta, akkor magam próbálom meg rábeszélni a papát, hogy bocsásson szabadon.

– És minek most ez az eljegyzés?

– Ez a mama ötlete volt – mondta George vállát vonogatva –, és lebeszélni őt arról, amit egyszer a fejébe vett, az rendkívül nehezen fog menni, de szilárdan meg vagyok győződve róla, hogy boldog leszel Huberttel.

– Meg vagy győződve róla?

– Igen, kincsem. Nézd csak a papát és a mamát! Jonas, az öreg kertész, aki már negyven éve áll a papa szolgálatában, egyszer maga mesélte el nekem a történetet. A mama sem szerette annak idején a papát, amikor hozzá kellett mennie. El akart szaladni, és nézd meg, most milyen boldogan és megelégedetten élnek egymás mellett!

– A mama nem akart hozzámenni a papához?

– Isten őrizzen, állítólag kézzel-lábbal tiltakozott ellene, valószínűleg hasonló fantasztikus ideái is voltak, mint neked, de a nagypapa igen szigorú uraság volt, és semmiféle alkudozásba nem ment bele, és végül az eredmény bebizonyította, hogy igaza volt.

– És azt el tudod képzelni, hogy szegény szíve mennyit szenvedhetett? – kérdezte Paula mély átérzéssel. – Képesek vagytok ti férfiak olvasni egy női lélekben?

– És apánk talán ne lenne jó és derék? Hát nem hordta őt a tenyerén, egy egész életen át?

Paula sóhajtozva nézett maga elé, és halkán megjegyezte: – Ő nem értesz te engem, George!

– Saját magadat sem érted, szívecském – válaszolta George barátságosan. – Valami fantasztikus álmra esküdtél fel, és mivel nem jön össze, boldogtalannak érzed magad. Gyere, vágj megint barátságos képet, senki sem szokott hozzá, hogy szomorúnak lásson, és ha mégis az vagy, az egész házat kellemetlenné teszed!

– No nézd csak – szakította félbe gyorsan saját magát – látogatók érkeznek, ezek a Rottackék lesznek! A papa komornyikja mondta nekem, hogy várják őket. Inkább gyere le rögvest velem, különben érted fognak jönni!

– Menj előre, George – kérlelte őt Paula. – Még ki vannak vörösödve a szemeim. Nemsokára utánad jövök.

– De tényleg ne tartson sokáig! Jómagam is kíváncsi vagyok, és szeretném megismerni az új szomszédainkat. Boltensék már beszéltek róluk. A grófnő állítólag egy briliáns szépség.

– Menj csak előre, George, rögtön utánad jövök! – mondta Paula, és néhány másodpercig még ott állt, amikor a bátyja már elment, és utána nézett. Aztán kivette a zsebéből a levelet, számtalan apró darabra tépte, és a papír fecniket a mellvéden át leszórta, a szél pedig szétvitte azokat a fák felett.

Mindeközben Monford gróf és grófnő beléptek lakásukba. Az egyik komornyik máris jelentette, hogy Rottack gróf és felesége

érdeklődött irántuk, majd kimentek a parkba, hogy megkeressék őket, és most közvetlen mögöttük közelednek. A fiatal pár valóban szinte mindössze százlépésnyi távolságra volt mögöttük, és a két uraságnak éppen csak annyi ideje maradt, hogy visszalépjenek a fogadószobába, és máris jelentették nekik a látogatókat.

Helenével a karján Rottack belépett az alsó szinten lévő terembe, ahonnan a szárnyas ajtón és egy kicsi, szépen gondozott teraszon át barátságos, napfényes kilátás nyílt a távoli vidékre. Monford gróf eléjük ment, és a grófnő is gyorsan felállt a szófáról, ahová egy pillanattal korábban gyorsan leült. Monford kezét nyújtott Rottacknak, és szívélyesen megszólította: – Gróf úr, végtelen örömet okoz számunkra, hogy elhozta hozzánk kedves feleségét. Grófnő, igen boldognak mondhatom magam, hogy Hassburgban üdvözölhetem, ráadásul szomszédunkként. Engedjék meg, hogy bemutassam a feleségem!

Monford grófnő, aki a belépő fiatalasszonyt merev tekintettel mérte végig, ridegen és előkelően meghajolt, és Helene, aki szinte hódolattal üdvözölte, érezte, hogy megremegnek a térdei, és minden erejét össze kell szednie, hogy legyőzze kezdeti, megbocsátható gyengeségét. Azonban már fiatal kora óta arra szoktatták, hogy képes legyen uralkodni magán. Jól tudta, hogy ez éppen most mennyire fontos, és bár érezte, hogy orcái egy pillanatra elsápadnak, mégis hősiesen összeszedte magát, sőt néhány szóval meg is válaszolta az idős úr üdvözlő szavait, persze szinte tudat alatt anélkül, hogy rájött volna, tulajdonképpen mit is mondott.

Az ilyen esetekre azonban a társasági megnyilvánulások egészen kiválóak, hiszen megfelelő arckifejezéssel valóban lehet összefüggéstelen formulákat fecsegni, hogy ugyanazt a hatást érjük el, mint egy tisztességesen, jól átgondolt beszéd esetén. Milyen ostobaságokat hallgatnak meg és válaszolnak meg olykor a legkomolyabb arckifejezés mellett, ilyen üdvözlések alkalmával! Hiszen ezek csak szavak, melyeket elvárnak, és értelmüknek nincs is semmi jelentősége.

– A közelmúltban érkeztek Hassburgba? – fordult Monford grófnő a fiatal látogatóihoz, mivel valamiről beszélniük kellett.

– Tegnap, grófnő – válaszolta Helene, és még nem érezte elég erősnek magát ahhoz, hogy tekintetét az asszonyra emelje, miközben Felix a gróffal beszélgetve figyelmesen nézte a hölgy arcvonásait.

– És azt tervezik, hogy itt fognak letelepedni?

– Remélem, igen. A környék nagyon megfelelőnek tűnik számunkra.

– Ebben igaza van, kegyelmes asszonyom – mosolyodott el az öregúr. – Nehezen találna ennél szebb helyet Németországban, bár hazánkban vannak még hasonlóan szép helyek. De nem ülnének le inkább?

– A hölgyek a szófán, az urak székeken foglaltak helyet, és ekkor általános dolgokról kezdtek beszélgetni, téma akadt bőven. Helene is kezdte kötetlenebbül és megkönnyebbültebben érezni magát, mivel a beszélgetésben Felix és Monford gróf is részt vett, így a grófnő tekintete ekkor már nem csak egyedül őreá tapadt.

– De ön grófnő, minden bizonnyal német – mondta Monford gróf, amikor Helene éppen a gyermekeiről mesélt, és arról, hogy azok mennyire örültek a tegnapi vásárnak. – Legalább is kiválóan beszél németül, még csak dialektust sem lehet észrevenni.

– Persze – válaszolta Helene, mélyen elpirulva –, mivel Németországban születtem, bár főként egy tengerentúli országban nevelkedtem.

– Egyébként jól tették, hogy elköltöztek onnan, mondta az öregúr. – Istenem, micsoda vircsaft lehet most Amerikában! A háború csak nem akar véget érni, pedig már évek óta tart.

– Mi nem az észak-amerikai szabad államokból érkeztünk – válaszolta Felix –, és ott, ahol laktunk, csak keveset hallottunk a polgárháborúról. A mi tartózkodási helyünk Brazíliában volt – és eközben tekintete mintha nem is szándékos lenne, a grófnőn pihent.

– Brazíliában? – kérdezett rá ő akaratlanul.

– Ej, az már jobban tetszik – kiáltott fel erre Monford gróf. Ott legalább szabályozottabbak az állapotok, bár lehet, hogy az állandó ottani hőséggel nem lehet megbarátkozni. Egy távolabbi rokonom szintén Rio-ban él. Pontosabban merre éltek?

– Az egyik délvidéki kolóniában – válaszolta Felix, pillanatszerűen még kitérve a konkrét válasz elől.

– Akkor persze a kedves feleségének hálásabbak lehetünk azért, mert meg van elégedve a mi környezetünkkel, hiszen a trópusokkal nem mérhetjük össze magunkat. Ennek ellenére nagyon szép a mi vidékünk is. Kérem, grófnő, lépjen ki ide a teraszra, és nézze meg, mennyire lenyűgöző az öreg Hassburg fekvése. Arra jobbra, azt hiszem még a házuk teteje is felismerhető, sőt a háznak egy része is. Ah, de ott jön George, a fiam, Rottack grófnő.

Helene az öregúrral kilépett a ház előtti nyitott teraszra, hogy megtekintse a kilátást, és örömmel kapott az alkalmon, hogy éppen ekkor, amikor először került szóba Brazília, kiléphetett a szabad levegőre, hogy elpirulásával ne árulja el megindultságát.

Monford grófnő is felállt, és vele együtt Felix, hogy kövessék kettőjüket, de kissé még tétozott. Egy kérdés már a nyelve hegyén volt, de félt feltenni, ámde ennek mégis meg kellett történnie. Rottack gróf észrevette, hogy a hölgyet nyugtalanítja valami, de tartózkodott attól, hogy elébe menjen. A grófnő azonban ezt a pillanatot, amikor egyedül volt a szobában az idegennel, nem akarta elmulasztani, és amikor már úgy volt, hogy kilépnek a teraszra, még egyszer odafordult a fiatalemberhez, és olyan közömbös hangon, amennyire egyáltalán lehetséges, így szólt hozzá:

– Mi a neve a kolóniának, ahol laktak, gróf úr?

– Santa Clara, kegyelmes grófnő – válaszolta Felix, enyhe meghajlással. Helene az ott élő Baulen grófnő lánya.

– Valóban? – suttogta a grófnő, és egy pillanatra kezével megtámaszkodva az egyik széken, amely mellett éppen el akart menni, megállt, de ez mindössze egyetlen pillanat volt. Ah, ott

jönnek a gyerekeim – szólalt meg aztán. Kérem, gróf úr, nincs kedve önnek is kijönni a teraszra?

Lassan előre ment, és Rottack szándékosan időt hagyott neki, hogy teljesen össze tudja szedni magát, miközben előbb a fiatal George grófnak, majd testvérének, Paulának is bemutatták, és barátságosan beszélni kezdett velük.

És Helene ott állt Paulával szemben, aki szelíd, gyermeketeg szemeivel szinte félénken nézett fel rá. Ó, milyen szívesen ölelte volna magához a kedves, szelíd gyermeket. Szorosan az így még sohasem használt, hűséges testvéri karjaiba vonta volna! Milyen kedvesnek és jóságosnak látszott, de mégis milyen szomorú és komoly volt ez a fiatal szív, amelybe máris gond és bánat telepedett. Nem is akarta ennyiben a rideg, szokásos formában hagyni. Odalépett a magas termetű, nemes alak előtt szerényen meghajló lányhoz, és Paulát félig karjaiba zárva megcsókolta a homlokát.

És a grófnő?

Felix a két Monford gróffal a teraszon állt, a vidéket és az alattuk elterülő város nyüzsgését figyelve. Ekkor ismét a grófnő felé fordult, és éppen azon kapta, amint tekintete kutatóan, de a belső megindultság legcsekélyebb jele nélkül Helénén csüngött. Alighogy észrevette azonban, hogy a fiatal gróf szeme reá tapad, odafordult hozzá, kilépett vele a teraszra, és megszokott, nyugodt módján az alattuk elterülő látvány egyes szépségeire kezdte felhívni figyelmét.

Az elfogultság legcsekélyebb jelét sem lehetett felfedezni rajta, belső megindultság egyetlen jele sem volt látható, amit egy ilyen felismerésnek, mint amilyenben az előbb éppen része volt, tulajdonképpen elő kellett volna idéznie. Előkelő volt, mint mindig, bár kissé beszédesebb, mint eddig, és Rottack gróf sem akarta látogatását a szokásosnál hosszabb időre elnyújtani. A mag mindeusztal lett vetve, és a hajtások majd meghozzák gyümölcsüket is.

A fiatalok ezt követően nemsokára ajánlották magukat a grófi családnak, és az öreg gróf kifejezésre juttatta azon óhaját, hogy

gyakrabban találkozhatnak. A fiatalasszony is igen kedvező benyomást keltett benne, éppúgy, mint ahogyan Paula szívét is viharosan meghódította. A kocsit előállt, és a könnyű jármű rövidesen visszaindult velük a városba.

Bassini kisasszony

A házastársak egy ideig némán ültek egymás mellett a kocsiban. Úgy tűnt, mintha mindketten tartózkodtak volna attól, hogy beszélni kezdenek. Végül Helene halkán mégiscsak megszólalt:

– Micsoda büszke asszony! Ó, milyen nehéz lesz legyőzni ezt a szívet.

– Szegény Heleném!

– Vajon megsejtette, hogy közelebb állhatok hozzá, amikor megtudta, hogy Brazíliából érkezünk?

– Kedves szívecském – mondta Felix halkán –, már azt is tudja, hogy a lánya vagy.

– Már tudja? – kiáltott fel Helene rémulten.

– Megneveztem neki azt az asszonyt.

– És mégis milyen hideg, mennyire kemény maradt!

– Emiatt nyugodjál meg, Helene – mondta Felix barátságosan. – Az első találkozás alkalmával másra nem is számíhattunk. Túl nagy volt a meglepetés. Láttam rajta, erőt kellett vennie magán, hogy megőrizze tartását, ami persze a számomra megmagyarázhatatlan lelki erejével sikerült is neki. Hagyj neki most időt, hogy külső befolyásoktól mentesen csendes magányában megfontolja a hallottakat. Tedd lehetővé számára, hogy először saját magával tisztázza a helyzetet, és majd ő maga fog hozzád fordulni, hiszen ezt meg kell tennie, hacsak nem mentes minden érzelemtől.

- És ha nem teszi meg, Felix?
- De miért aggódnánk most olyasmi miatt, ami úgyszólván lehetetlen? Biztosan meg fogja tenni, gyermekem.
- És ha mégsem teszi meg?
- Akkor megpróbáljuk a legutolsót. Akkor majd felkérem, hogy beszéljen veled, és ezt nem tagadhatja meg tőled. Az öregúrnak meg majd mond valamit. És abban is biztos vagyok, hogy nem lesz képes ellenállni neked. Ha egyszer már befogadott a szívébe, akkor többé már nem is fog eleresztetni, pláne, ha megtudja, hogy a titka biztonságos és hűséges kezekben nyugszik, és te semmit, az égvilágon semmi mást nem kívánsz tőle, csak a szeretetét ...

A kocsiközben megtette a rövid távolságot, és miközben behajtott a kertbe, és megállt a ház előtt, észrevették, hogy Jeremias már megérkezett, és a gyerekekkel van elfoglalva. Lovascskát és kocsit játszottak, és miközben a szórakozástól kapálódzó kis Helenét a karján tartotta, Günter a háta mögött frakkjának két szárnyába kapaszkodva kiáltotta: – Gyia, gyia! – és igyekezett hol jobbra, hol balra kormányozni.

Csak amikor a szülei behajtottak a kertbe, eresztette el őt a kisfiú, és a kapu felé szaladt, hogy az első legyen, aki üdvözlí őket, és Helenke is hangos ujjongással nyújtotta feléjük karocskáit, így Jeremias kénytelen volt jól-rosszul előadott, még félbe sem hagyott galoppját arrafelé irányítani.

- Régen vár már rám Jeremias? – kiáltotta felé a fiatal gróf.
- Éppen ebben a pillanatban harangoztak kettőt – válaszolta Jeremias, aki közben a kis Helenét átnyújtotta az anyjának –, és a kis vidám népség közben jól megoldoztatott.
- És akkor most készen áll?
- Még mindig úgy gondolja, hogy velem tart?
- Hát persze, hiszen ebben már megállapodtunk. Közben sikerült megtalálnia a lakást?

– Nincs is messze innen, mindjárt itt van a legközelebbi utcában.

– Jól van, Jeremias. Csak felveszem a kabátom, és máris indulhatunk.

Néhány percen belül ott is volt a kertben, és Jeremias társaságában, aki közben ajánlotta magát Helene-nek, kiléptek az utcára, és elindultak a jelzett ház felé.

Útközben keveset beszéltek. Felix még a saját gondolataival volt elfoglalva. Megpróbált úrrá lenni szegény felesége miatti aggodalmán, amit ma Helene anyjának rideg, összeszedett viselkedése keltett benne. Jeremias pedig még inkább nyomott hangulatban volt, erre az első találkozásra gondolva, mert bár lehet szép és emelkedett érzés egy régen elkövetett hiba jóvátétele, egy sok évvel korábbi adósság törlesztése, mégis nyomasztó volt számára az a tudat, hogy be kell vallania, annak idején rosszul és könnyelműen viselkedett, és megbánást érez a történetek miatt.

Így gyorsabban maguk mögött hagyták az utat, mely a Jeremias által jelzett háztól elválasztotta őket. A kis ember azonban itt hirtelen megállt, behúzódott a bejárati boltív alá, és megszólalt:

– Pontosan úgy érzem magam, mintha a fogamat akarnám kihúzatni. Ojjé, bárcsak már túl lennék ezen a látogatáson!

– Itt lakik?

– Igen, a második emeleten. Pontosan megérdeklődtem, tegnap néhányszor már el is mentem erre, de mást nem láttam, csak egy narancsszínű sálát, vagy reggeli köntöst, mely odafent az egyik ablak mögött többször is elsuhant.

– Rendben, hát akkor menjünk fel!

– Tegyen nekem egy nagy szívességet, gróf úr, és várjon még egy pillanatig – kérte a kisember –, hogy szippanthassak még egy kis levegőt, a torkom úgy összeszorult.

Felix nevetett, és maradt, miközben Jeremias mellette állva a homlokán gyöngyöző izzadtságot törölgette. Végül mégiscsak összeszedte magát, hiszen mit is számított volna, ha tovább késlekedik, mégiscsak meg kell történnie, tehát előre!

– Pokoli szerencse, hogy velem van – súgta oda a fiatal grófnak –, mert egyedül nem merem volna. Vinne el az ördög, de inkább leléptem volna, hogy előbb még egyszer körbefussam az egész várost!

– Ihatott volna előbb egy pohár bort!

– Megittam egy egész üveggel – válaszolta Jeremias –, csak azért, hogy egy kis bátorságot gyűjtsek, de semmi sem segít. Olyan volt, mint amikor az ember vizet önt egy forró kőre, úgy sistergett. Na mindegy, felőlem, robbanhat a bomba, jöjjön csak, gróf úr, most már indulhatunk a rohamra!

Ezzel határozottan kinyitotta a kaput, és belépett.

Kicsi, ódivatú, jelentéktelen ház volt, mint Hassburg többi öreg háza, odalent kőlapokkal burkolt keskeny előtérrel, aminek nagy részét elfoglalta egy ott felállított mosóhenger. A földszinten jobbra egy suszter lakott. A hőség miatt a műhely ajtaja nyitva volt, és látni lehetett, amint a mester és két tanonc odabent dolgozik, miközben egészségtelen szag áramlott ki az előtérbe.

– Hogyan is hívják a hölgyet? – kérdezte Rottack halkán a kísérőjét.

– Bassini – suttogta vissza amaz.

– Megmondaná nekünk, kérem, lakik egy Bassini nevű hölgy ebben a házban? – szólt be szobába a fiatal gróf, tisztelettelően megszólítottatva a kalapját.

– A színházi hölgyre gondol? – kérdezte vissza bólintva a mester. – Igen, odafent a másodikon.

– Legyenek olyan jók, és pucolják le előbb a csizmájukat – kérlelte őket egy asszony, aki egy nagy vödörrel a kezében lépett

elő, mintha a kulisszák mögül jelent volna meg. – Éppen most súroltam végig a lépcsőt.

Felix nevetve, beleegyező meghajlással bólintott, majd a lehető legnagyobb alapossággal végrehajtotta a kért műveletet egy ott lévő, már igen erősen letaposott, keretben lévő szalmán, és elindult, miközben Jeremias követte példáját, majd ő is elindult a még nedvességtől párolgó lépcsőn felfelé.

Jeremias a legnagyobb élvezettel pucolta volna tovább odalent egész délután a csizmáját, csak ne kelljen neki is felmennie, de hát végül is nem volt más megoldás.

Az első emelet alacsony előteréből két ajtó nyílt. Az egyikén négy szeggel egy papír volt rögzítve, melyen jól láthatóan az alábbi felirat állt: G. Borsig, szabómester. A másikon egy kis sárgaréztábla volt látható. Ott egy gravírozó lakott.

Az öreg falépcső rémesen recsegett, de aztán mégis feljutottak a másodikra, és itt ugyanúgy, mint lejjebb, szintén két ajtót találtak, azonban anélkül, hogy a bennlakók vették volna maguknak a fáradságot, hogy hírt adjanak a nevükről. Bassini kisasszony lakása talán az egész második emeletre kiterjedt? Jeremiasnak erről fogalma sem volt, így nem maradt más hátra, mint kopogni az első ajtón, és ott érdeklődni.

Rottack gróf átvette az irányítást. Jeremias pillanatnyilag teljesen zavart volt, és miután körülnézett a szűk helyen, erőteljesen kopogott a másik ajtón is.

– Szabad! – hallatszott odabentről hangosan egy hang.

A fiatal gróf kinyitotta az ajtót. – Meg tudná talán mondani nekem ...

– Hát persze, lépjenek csak közelebb – kiáltotta egy alacsony termetű, vézna alak, aki egy törökös fazonú, de végtelenül koszos hálóköntösben, hosszú pipával a szájában, és vörös, puha papucsban sétálgatott a szobában. – Lépjenek csak közelebb.

– Elnézést – szólította meg Felix, akinek rögtön az volt a benyomása, hogy Bassini kisasszony nem lakhat itt.

– Minden rendben, kérem, jöjjenek csak be, képtelen vagyok elviselni ezt az átkozott huzatot – kiáltotta a török.

Rottack a legszívesebben visszacsukta volna az ajtót, hogy a másikinál próbálkozzon, amely feltehetően a helyes volt, de jóérzése nem hagyta, hogy illetlenséget kövessen el. Nem akarta megsérteni az embert, és tényleg kíváncsivá vált, hogy egy pillantást vessen ennek a fura embernek a birodalmába.

Jeremias akaratlanul követte, mint egy áldozat, akit a kivégzőpadhoz vezetnek, és beletörődött a sorsába.

– Így már rendben van – kiáltotta a kis ember ismét, maga előtt lengetve pipája szárát. Már egész délelőtt vártam magukra, minden készen áll – folytatta, felnyitva egy hatalmas, a fél falat befedő ruhásszekrényt, ahonnan elővett egy nagyon viseltes bohócabátót, és egy másik, fantasztikus maskarát, amely rémes kámforszagot árasztott szét a szobában. – Olyan jól fog állni, mintha magára szabták volna, még majdnem teljesen új, legfeljebb egy, vagy két alkalommal hordták. Gróf Ruchovski viselte a harlekint a legutolsó álarcos bálon.

– De igen tisztelt uram – szólalt meg elmosolyodva Rottack, aki a legnagyobb jóindulattal is csak most jutott szóhoz első ízben –, én nem kételkedek jelmezeinek a minőségében, de ...

– Na, hát akkor tegye is el – mondta a kis török kedélyesen, de olyan hangosan, mintha egy folyó felett kiáltana át a túlsó part-ra, miközben az egyébként már meglehetősen gyűrött holmikat kompakt csomaggá tekerte össze. – Mindjárt magával is vihetné, mert nincs, akivel elküldhetném – fűzte még hozzá.

– Bassini kisasszony itt lakik ebben a házban? – kérdezte ekkor Rottack, mert jól látta, hogy másként nem éri el célját.

– Igen, mindjárt itt a szemben lévő ajtó az övé! – kiáltotta az ember, miközben pipáját fogai között tartva befejezte a csomagolást, és kötöző madzagot kezdett keresni a szobában.

– Ön valószínűleg tévedésben van – folytatta Rottack, kihasználva ezt a rövidke szünetet. – Nekünk semmiféle jelmezre nincs szükségünk, és nem is ezért jöttünk fel ide. Csupán Bassini kisasszonnyal szerettünk volna beszélni.

– Bassini kisasszonnyal? – kiáltott fel a török elképedve.

– Bocsásson meg kérem, hogy zavartuk magát!

– Hát nem maguk rendelték a bohócruhát és a Saladin szultánt?

– Nem mi voltunk, tisztelt uram – válaszolta Rottack barátságosan. Olyat én még sohasem hallottam, hogy valaki nyár közepén akarna jelmezbált tartani.

– Na, hát ez igen furcsa – kiáltotta csodálkozva az emberke, a csomagot egyre szorosabbra fogva. – De hiszen az a két ember ma délelőtt akart érte jönni!

– Bizonyára másik két emberről van szó. Elnézését kérjük, hogy megzavartuk magát.

– Kérem, kérem, válaszolta olyan ábrázattal, mintha már ennek gyanúja is megsértette volna önérzetét. – De hát ez igen furcsa. Várjanak csak egy pillanatra, mindjárt utána nézek, hogy a kulcs benne van-e a zárban! – és anélkül, hogy válaszra várt volna, a csomagot meglehetősen kíméletlen mozdulattal behajította az egyik sarokba, és kettejük mellett kiosont az ajtón.

Rottack körülnézett, és be kellett vallania magának, hogy nagyobb zűrzavart még életében nem látott, mint itt, ebben a szobában.

Vajon író lehetett ez az ember? Mindenfelé halmokban álltak a brosrák, kéziratok és nyomtatott füzetek, melyek befedték az asztalt és a padlót is, ami utalhatott erre. A szófa felett pedig gipsz konzolokon jobbra és balra Goethe és Schiller mellszobrai álltak, utóbbi fején koszorúval. De vajon miért hiányozhatott mindketőjüknek az orra?

Egyik ajtó mögött mosogatóasztal nyitott fedéllel, indiszkrétén árulkodva egész tartalmáról, a szoba közepén pedig egy csizma-húzó szolga állt, szarvaival, mint két füllel az ablak felé nézve, jobbra és balra mellette egy-egy csizma ugyanabban a helyzetben, ahogyan a szoba boldog tulajdonosa tegnap késő éjszakai hazatértekor lehúzta magáról.

A falakon napóleoni ütközetek képei lógtak, természetesen szörnyű litográfiák, feltehetően a lakás bérbeadójának tulajdonában, csak egy az íróasztal felett függő olajfestmény lehetett a lakóé, mert valószínűnek látszott, hogy egy róla készült festmény lehet, frakkban, egy rémes aranylánccal, széles, fehér kravátlival, és normál frizurával, jobb kezében egy szál rózsát tartva, pusztán csak azért, hogy látni lehessen a nagy, arany pecsétgyűrűjét.

Rottack szívesen nézelődött volna még tovább is a szobában, mert kezdte őt érdekelni ez az ember. A török azonban visszatért a hírrel, azaz inkább bekiáltott az ajtón, hogy a kulcs a zárban van, így megszűnt minden ok, hogy továbbra is maradjanak.

Köszönő meghajlással ajánlották magukat. A szoba tulajdonosa valószínűleg némileg bosszúsan, mert nem sikerült túladnia jelmezein, meglehetősen hevesen becsapta maga mögött az ajtót, Rottack pedig az előszobában minden további nélkül odalépett a következő ajtóhoz, amelyen szerényen bekopogott.

A szobából zene hangjai szűrődtek ki. Valaki zongorázott, és egy hölgy énekelt hozzá. A kopogást semmi esetre sem hallhatták.

Miközben Jeremias gyámoltalanul és tanácstalanul álldogált mellette, a fiatalember erőteljesebben kopogott, de az eredmény változatlan maradt. Odabent tovább játszottak és énekeltek, és mivel Rottacknak nem volt kedve, hogy hosszabb időt töltsön eredménytelen kopogással, egyszerűen benyitott az ajtón.

A zongora mellett rikító narancssárga reggeli köntösben egy hölgy ült, számtalan hajcsavaróba csavart frizurája fénykoszorúként övezte fejét. Ebben a pillanatban azonban másra nem figyelhetett, mert a meglepett szépség élesen felsikoltva felugrott a zon-

gora mellől, és mint egy narancssárga fénycsík elhúzott a szomszédos szobácskába.

– Na végre, megtaláltuk – nevetett fel Felix gróf, Jeremias felé fordulva. – Láttá maga is a hölgyet?

– Hiszen előttem állt, gróf úr, én csak a kiáltást hallottam! – válaszolta Jeremias, a fejét vakarva.

– Kit keresnek? – kérdezte ebben a pillanatban a kis, sötét konyhából előlépő mindenes, aki a takarítónőtől a komornáig bárki lehetett.

– Bassini kisasszonyt – válaszolta Rottack. – Jó helyen járunk?

– A hellyel nincs is semmi baj, csak a kisasszony még nincs felöltözve.

– Csak nem beteg?

– Az nem, de ha nincs próbája, akkor nem sietős a dolga, aztán meg ha jön valaki, akkor felsikolt. Maguk meg kicsodák, és mit akarnak?

Túl közvetlen volt a kérdés ahhoz, hogy félreérthető legyen, és mivel Jeremias rángatni kezdte a fiatal gróf kabátját, mert nem akarta, hogy néven nevezzék, ezért így válaszolt:

– Kérem, mondja meg a kisasszonynak, hogy Rottack gróf van itt, mert egy családi ügyben szeretne felvilágosítást kérni. Kérem, adja át a névjegyemet a hölgynek. Megkérdezhetném, esetleg mikor jöhetnénk vissza, mivel a hölgy most valószínűleg nem fog fogadni bennünket.

– Hm – brummogott az idősebb asszony, aki a felét sem értette annak, amit a fiatalember mondott. – Várjon csak egy pillanatra, majd beviszem ezt az izét a kisasszonynak.

Ezzel becsukta az orruk előtt az ajtót, és a két urat otthagytá álldogálni az előtérben, de egészen rövid idő múlva visszatért, kinyitotta az ajtót és kiszólt: – Lépjenek csak be, a kisasszony

rögtön jön. – És valószínűleg abban a tudatban, hogy mindent megtett, ami órá tartozik, eltűnt a konyhájában, ahol a félhomályban, mint egy titokzatos kísértet, tovább tevékenykedett.

Rottack és Jeremias azonban alighogy eleget tettek az invitálásnak, és beléptek a szobába, kissé megnyílt a kisszoba ajtaja, és egy hang kiszólt: – Megkérhetném a gróf urat, hogy egy pillanatra foglaljon helyet? – Rögtön jövök! – és az ajtó ismét becsukódott.

– Hát itt volnánk – nevetett fel Rottack, kezét Jeremias vállára téve. – Most hogyan érzi magát?

– Kutyaúl – suttogta a kisember. – De milyen csinos ez a szoba. Hál’ istennek nem is mehetett olyan rosszul neki. Bárcsak már túl lennénk az egészen!

Ez a szoba persze egészen másként nézett ki, mint a szemben lévő, és azt sem lehetett félreismerni, hogy itt egy asszony verte fel tanyáját. Túl nagy rend azonban itt sem uralkodott, éppúgy, mint odaát, hiszen valamennyi széken valamilyen ruhadarab hevert, miközben az asztalon az éppen használt kávékészlet és egy dohányos doboz, és egy befejezetlen pasziánsz néhány kártyalapja volt látható.

A nyomok azonban mégis gondos női kezekre utaltak. Minden gondosan le volt törölve, az asztalt pedig meglehetősen szép fehérre mosott horgolt terítő fedte. A szegényesnek tűnő függönyök is tiszták voltak, a falon pedig néhány bibliai történet könyomata függött, továbbá Mária Magdaléna hátborzongató karikatúrája olajfestményként.

A komód sem maradt díszek nélkül. Különféle porcelánfigurák álltak rajta, néhány kisebb kép, és beszáradt csoki figurák, melyek tavaly, vagy talán még korábban egy karácsonyfa díszei lehettek. Középen viaszból kiöntve a háromkirályok és jászolban a kisded, tőlük jobbra és balra egy-egy üveg gyertyatartó félig leégett sztearingyertyával.

– Ojjé – suttogta Jeremias, aki közben lábujjhegyen körbejárta a szobát, hogy felmérje a fennálló helyzetet, és két uja közé

csippentve felemelt egy vörös műhaj tincset, megjegyezve – vajon ez a feleségem egy darabja lehet?

– Felixnek tényleg türtőztetnie kellett magát, hogy ne neveszen fel hangosan, és odalépve Jeremiashoz halkán így szólt hozzá:

– Ez a szimpátia félreismerhetetlen jele volna, mert ha jól emlékszem, korábban maga is hasonló színű parókát viselt.

– Igen, de olyan furcsának találom – mondta Jeremias döb-benten. – Hiszen ez teljességgel lehetetlen, a feleségemnek barna színű haja volt!

– Csak nem tévesztette el a nevet? Mert az jó kis hecc volna – mondta nevetve Felix.

– Isten őrizzen! Minden pontosan stimmel ...

– A keresztnéve is?

– Azt nem is sikerült megtudnom, mert a cetlin nem volt fel-tüntetve, de hiszen ekkora tévedés nem is lehetséges! Minden stimmel úgy, mint egy egyházi regiszter, én pedig Regensburgból követtem a nyomát egészen idáig.

– Akkor nincs más megoldás, várnunk kell. Különben is, most már itt vagyunk, és nem léphetünk le úgy, hogy előtte ne beszél-nénk a hölgygel. Elég sokáig készülődik a toalettjével.

– Alázattal elnézésüket kell kérnem, de hiányos reggeli negli-zsében leptek meg, gróf úr! – szólalt meg ebben a pillanatban mögöttük egy hang, és amint mindketten rémülten hátrafordultak, ott állt előttük a küszöbön egy hölgy, narancsszínű reggeli kön-tösben, frizurájából azonban már ki voltak szedve a hajcsavarók.

Jeremias ekkor, mint egy fuldokló, aki kapkod minden után, ami az útjába kerül, Rottack kabátját megrántva, félelemtől fojtott hangon odasúgta neki: – Ez nem ő!

Rottack igen nagy zavarba került, mert a hölgy feltehetően meghallotta a szavakat. Most mi legyen? – Kegyelmes kisasz-zony! – szólította meg erre a hölgyet, dadogva.

– Igen, kérem, de nem foglalnának inkább helyet? – szakította őt félbe a hölgy, kisebb térdhajlítás kíséretében, ami ezúttal a „kegyelmes” megszólításért járt. – Sajnos még nem raktunk rendet. Mi művészek meglehetősen hanyag népség vagyunk.

– Kegyelmes kisasszony – ragadta magához Rottack ismét a szót –, engedje meg, hogy inkább mi kérjünk elnézést azért, mert hívatlanul zavartuk meg önt. Egy egészen különös ügyben járunk, amelyben talán ön az egyetlen, aki felvilágosítást adhat nekünk.

– De uraim, nem foglalnának tényleg helyet? Kérem önöket!

A kérlelés elől nem lehetett kitérni, és miközben Rottack közelebb húzta magához az egyik széket, és leült rá, Jeremias egy másiknak egészen a szélére telepedett le, és helyzete veszélyesnek látszott, mert bármely pillanatban lecsúszhatott.

A hölgy, rikító reggeli köntösébe burkolódzva a szófán foglalt helyet velük szemben, és a legnagyobb figyelemmel várakozott a fejleményekre.

Már nem volt fiatal, negyvenes éveinek elején járhatott. Csinosnak sem volt mondható, arca kissé markáns, jóllehet szemei élénkek, fogai pedig különösen fehérek voltak. Arca sápadt volt, amint az a vörös hajúak esetében gyakori, és hajának színe különösen zavarta Rottackot, mert tekintetét gyakran vonta magára a számtalan, hajcsavaróval bongyorított lokni, melyek előnytelenül ütöttek el a rikító narancssárga köntösétől. Jeremias azonban, akinek jelenlegi közérzete olyan volt, mintha a vádlottak padján ülne, gyakorlatilag semmit sem látott. Szemei előtt minden összefolyt egy vörösen csillogó, meghatározhatatlan valamivé, és csak egyetlen érzés uralkodott el rajta: Mihamarabb el innen!

– Tehát miről adhatnék felvilágosítást önöknek? – kérdezte végül Bassini kisasszony, akinek túl hosszúnak tűnt a szünet, és akaratlanul a dőznija felé nyúlt, de aztán riadtan visszahúzta a kezét.

Rottack masszívan elakadt. Átkozott egy történet volt ez, mivel fogalma sem volt róla, hogyan kezdjen bele, és Jeremias sem

nyitotta ki a száját. Közvetlenül mégsem kérdezhetette meg a hölgyet, hogy volt-e valaha megházasodva. Valaminek azonban törtennie kellett, hiszen némán nem üldögélhettek egymással szemben. Ezért végül szinte erőszakot véve magán, megszólalt:

– Van önnek esetlen egy lánytestvére, vagy rokona, akinek ugyanaz a neve, mint az öné, és szintén színészként tevékenykedik?

– Nincs – mosolyodott el Bassini kisasszony, nem hagyván ki az alkalmat, hogy megvillantsa fogait. – Ilyenről nincs tudomásom.

Megint hallgatás következett.

– Ez furcsa – mondta a fiatal gróf némi szünet után –, ugyanis a közelmúltban egy barátomtól azt a megbízást kaptam Amerikában, hogy érdeklődjek a család után, és derítsem ki a címüket, és mivel ez számára, mármint a barátomnak igen fontosnak tűnik, őszintén sajnálnám, ha kérését nem tudnám teljesíteni.

– Megkérdezhetem a barátja nevét? – kérdezte Bassini kisasszony, szeretetre méltó elfogulatlansággal, és ezzel Rottackot még nagyobb zavarba hozta, hiszen Jeremiast hogyan is hívják tulajdonképpen? Másként nem ismerte őt, csak a keresztnévén, és eddig még sohasem gondolt arra, hogy más neve is lehet, és most, ennek a hölgynek a jelenlétében mégsem érdeklődhet a teljes neve iránt.

– Egy családi ügyről van szó – dadogta végül némi szünet után, és eddigi életében még sohasem érezte magát ennyire kellemtelenül, mint most itt, amikor nem tudta az igazságot, és különben sem mondhatta volna meg. De ez így nem mehetett tovább, a hölgyet legalább arról kellett meggyőznie, hogy látogatásának tényleg van valami komoly oka, ezért határozottan folytatta: – Kegyelmes kisasszonyom, szeretnék teljesen őszinte lenni. Amerikai barátom korábban itt Németországban férje volt egy hölgynek, akinek ugyanaz volt a neve, mint az öné.

– Ugyanúgy hívták, mint engem?

– Viszály tört ki a házastársak között, amiben a barátom volt leginkább hibás, és végül elváltak, ő pedig elhagyta Európát ...

– Auguste! – kiáltott fel hirtelen Bassini kisasszony, összecsapva kezeit, miközben Rottack határozott és erőteljes rántást érzett a kabátján.

– Így hívták – suttogta közben Jeremias.

– És az a csavargó tényleg érdeklődne az elhagyott felesége iránt? – kiáltotta Bassini kisasszony, és ekkor már semmi kétsége sem volt afelől, hogy miről van szó, teljesen megfedkezve arról, hogy a gróf az előbb ezt a csavargót a barátjának nevezte. – Megérdemli, hogy így nevezzem, mert miatta a szegény testvérem már régen belepusztulhatott volna a nyomorúságba és szenvedésbe.

Jeremias körülnézett, hová süllyedhetne.

– A testvére? – kiáltott fel Rottack, gyorsan felfogva a szó értelmét, hiszen ez volt az első nyom, amire rábukkant az egész történet során. – És ő most hol van?

– Hogy hol van, gróf úr? Hát itt él Hassburgban, és a bátyjánál lakik. Isten a megmondhatója, milyen nyomorúságos körülmények között, teljesen elszegényedve. Gyakran kell megvonnia szájától a legszükségesebb falatot is, és ha nem lenne gyermeke, a Henriette, az a derék lány, aki éjjel-nappal kénytelen dolgozni, hogy néhány fillért keressen, már régen vége lenne, hiszen örökösen beteg, és ő maga már képtelen dolgozni.

– És mi a neve az ön bátyjának, drága, kedves kisasszony? – kiáltotta Rottack. – Szintén Bassini? Hiszen az előbb azt mondta, hogy nincs több ilyen nevű ...

– Pfeffernek hívják. Pfeffer színész. Komikus szerepeket játszik az itteni színházban. Rátermetten komikus, ezt az irigyei is nyugodtan beismerhetik.

– De tisztelt kisasszony – mondta Rottack, aki még nem látta tisztán a rokoni kapcsolatokat –, ha Pfeffer annak a hölgynek a

bátyja, aki az ön testvére, akkor tulajdonképpen Pfeffer önnek is a bátyja?

– Pontosan ez a helyzet – biztosította őt Bassini kisasszony.

– De Bassini és Pfeffer ...

– Ó, a neveket nem érti? – hát édes istenem – mondta a hölgy –, a színházi nevek körül nem lehet mindig rendet tartani, és a Pfeffer név kiválóan illik egy komikushoz, egy hölgyhöz, pláne egy primadonnához meg nem, akihez a mi időnkben inkább egy olaszos végződésű név illik. Anyánk azonban, született Bassenich, primadonna volt, és egyszerűen Bassininek nevezte magát, házasságát követően pedig Pfeffer-Bassininek, mi lányok pedig anyánk leánykori nevét vittük tovább, Fürchtegott Pfeffer pedig maradt.

– Fürchtegott?

– Hát a bátyám, a komikus.

– A nővére tehát a bátyjánál lakik?

– Igenis, Neumarkt utca huszonhárom, bejárata a sétány felől, közvetlenül a színház mellett. Bármelyik gyerek meg tudja mutatni a házat. Most pedig kérem, gróf úr – folytatta Bassini kisasszony, miközben kissé oldalra hajolt, hogy egy pillantást vessen a fiatalember kísérlőjére is, aki amennyire lehetséges volt, a háta mögé húzódott – mi a helyzet azzal az emberrel, azzal a Stelzhammerrel?

– Stelzhammert mondott, kisasszony? – kérdezte Rottack, aki már teljesen össze volt zavarodva a nevek körül.

– Hát a barátja Amerikában – válaszolta a hölgy.

– Stelzhammer, hát persze – Jeremias Stelzhammer – tényleg így hívják – mondta Rottack, és ismét érezte, hogy hátul megrángatják a kabátját. – De kedves kisasszony, engedje meg, hogy előbb a bátyja iránt érdeklődjek. Nem lehetek indiszkrét, mivel határozott ígéretet kellett tennem a barátomnak, hogy csak közvetlenül érdeklődök.

– Hát arra az emberre igazán nem kell tekintettel lennie! – kiáltotta Bassini kisasszony –, egy olyan vagabundra, aki szégyenteljesen elhagyta a derék, becsületes feleségét!

– És ha szándékában állna, hogy jóvátegyen mindent, amit elkövetett, ha megbánná a történeteket?

– Na persze – mondta Bassini kisasszony megvetően – de talán pénzt is küldött?

– Én elsősorban azt a speciális megbízást kaptam, hogy derítsem ki, a felesége él-e még, és hogy van. Miután mindez tudomásomra jutott, magától érthető, hogy pontosan be fogok számolni neki, és ha ő maga nem tér vissza, ami igen valószínű, akkor minden bizonnyal gondoskodni fog róla, hogy attól kezdve a felesége ne nélkülözzön. Tehát, kegyelmes kisasszony – folytatta, miközben felállt, és mögötte Jeremias olyan gyorsan felugrott, mintha egész idő alatt tűkön ült volna –, pillanatnyilag fogadja szívélyes köszönetemet barátságos közléseiért, ami minden bizonnyal jó eredményhez fog vezetni, és legyen biztos benne, hogy hűségesen be fogok számolni önnek, a barátomnak írt levelem eredményéről.

– De tulajdonképpen hol lakik most ez a Stelzhammer úr, és mivel foglalkozik? – kérdezte Bassini kisasszony, szintén felemelkedve. – Mindenesetre tudnom kellene valamit róla, hogyan és merre él, ha megkérdeznék.

– Mindent meg fog tudni, kegyelmes kisasszony, mindent, ami egyáltalán érdekelheti – hárította el Rottack. Engedje meg nekem azonban, hogy előbb a fő ügyet tegyem rendbe, és biztos lehet benne, hogy magam fogom önt tájékoztatni, hiszen igen elkötelezett a felvilágosítással, amit adott nekem.

– Igen, de – akarta folytatni Bassini kisasszony, aki nem tudott belenyugodni abba, hogy pillanatnyilag tájékoztatlanul hagyják. Rottacknak azonban égett a talaj a lába alatt, és igen tisztelteljesen meghajolva, amire a hölgy mély térdhajlással válaszolt, elindult az ajtó felé, Jeremias pedig követte, mint a villám. Mindketten abban voltak érdekelték, hogy amilyen hamar csak lehet, kijussanak a szabadba, és úgy tűnt, Jeremias odafent egész idő

alatt visszafojtott lélegzettel figyelte a fejleményeket, mert mély lélegzetet vett, amikor odakint meglátta maga felett a tiszta, kék eget.

A kulisszák mögött

Miközben ezen a reggelen Rottack gróf fiatal feleségével kilátogatott Monfordékhoz, a színházban a „Rablók” című színdarabot próbálták.

A társulat egyébként ebben az időben nagyon elfoglalt volt, mert a „Hamlet” következő héten tartandó díszbemutatójára készültek, ugyanis a soron következő napokban a trónörökös látogatását várták, és a direktor megérdeklődte, hogy ő királyi fensége mit szeretne látni a színházban, mire a „Hamlet” volt a válasz. Az előadást követő napon egy nagy bál megtartását is tervezték, röviden szólva igyekeztek mindent megtenni azért, hogy a fiatal és magas rangú uraság tartózkodását a városban kellemessé tegyék, amennyire csak lehetséges.

A „Hamlet”-et azonban újra be kellett tanulni, és a már szintén régebben nem játszott „Rablók” című darab valamelyest keresztelte ezt, a helyzeten azonban semmi sem segített. A publikum látni akarta az ilyesfajta darabokat, a színészeknek pedig igazodniuk kellett ehhez.

A színházban, melyet ilyenkor nem lehetett teljes fénnel kivilágítani, sivár félhomály uralkodott. A kinti fény szegényesen világított be a nyitott oldalablakokon, és csak egyetlen napsugár jutott el az egyik sarokba, megvilágítva az ottani kulisszát, egy vászonra festett fát.

Csak a sугólyuk előtti két lámpa égett, és jobbra a színpadon, ahol egy asztal és néhány szék állt, ült a direktor bő kabátjában, és a beteges lévén nagy filc-cipőiben, a kinti meleg ellenére prémka-

bátjába burkolódzva, hiszen a levegő idebent pincyszerű volt, és folyamatos huzatot is lehetett érezni.

A színpadon rendesen felöltözött urak és felgyűrt ingujjú emberek járkáltak egymás között, mindegyik ment a saját dolga után. Egyik csoportot a színészek, a másikat a gépészek, díszletrendezők és lámpatisztítók képezték, miközben hátul a színpadon egy hölgy, lefátyolozott kalapban, kéziratot a kezében még mindig a szöveget gyakorolva járkált fel-alá, és olykor a kéziratot, a szerepét, gesztikulálva eltartva magától halkán tragikus szavakat mormolt. Amalia volt ő, Rottenhöfer kisasszony, a hassburgi színház első tragikus hősszerelmese.

– Harmadik jelenet, uraim! – kiáltotta a rendező, és csengett.

A színészek közelebb léptek egymáshoz. A jelenet díszlete, a cseh erdő már állt. A jelenet a második képnél kezdődött, miután a rablók már kiszabadították Rollert, és ismét összegyűlnek.

Spiegelberg szerepét Pfeffer alakította. Ezúttal a színház minden erejét fontolóra kellett venni, hogy a számtalan szerepet a lehető legjobban be lehessen tölteni, és az emberek is a legnagyobb igyekezetet tanúsították. Csak Schwarz belépésénél kellett beugrót alkalmazni.

Ekkor Rollert jelentették, de Karl Moor, a kapitány még nem volt ott, a ló, akit Hassburgban lelkiismeretesen színre vittek, a leghátsó kulissza mögött állva türelmetlenkedett.

Ratzmann: – Roller, Schweizer, Blitz, Donner, Hagel és Wetter!

– Hol van Karl Moor? – kiáltotta a rendező, felugorva a székről.

– Az előbb még a társalgóban volt, rendező úr – mondta az inspektor, akinek épp egy pillanattal korábban lépett a ló a lábára, és istenkáromló szavakkal sántikált a díszletek mögött.

– De miért nem szólítja már végre valaki? Handor úr, ne vegye rossz néven, de egy ilyen klasszikus darabnál ...

– Elnézést kérek – mondta Handor, aki borúsan összevont szemöldökkel kilépett a kulisszák közül, és a színpadon keresztül odament a lóhoz. – Kérem uraim, még egyszer a végszót!

Ratzmann ismét: – Roller, Schweizer, Blitz, Donner, Hagel és Wetter!

Handor fellendült a nyeregbe, és megsarkantyúzva a lovát, áthaladt a színpadon csattogó patákkal, és mintha jégén járna, óvatosan lépkedett tovább.

Moor, a rabló: – Szabadság, szabadság ...!

– Engedje már el azt a lovat!

A közbeszólás az egyik gépésznek szólt, aki túlzott buzgalmában előlépett, de visszaugrott, amikor rászólt a rendező.

– Még egyszer uraim, ha kérhetem! – kiáltotta a rendező. – A lónak hozzá kell szoknia, hogy magától kijöjjön!

Moor, a rabló félig elharapott szitkozódással visszafordította az öreg, türelmes és valamelyest inaszakadt fehér gebét, és Ratzmannak ismét el kellett mondania harmadszor is a végszót.

Most végre sikerült. A ló minden sarkantyúzás ellenére lassan kiballagott, és „vezesd el a fekete lovam, Schweizer, mosd le őt borral” kiáltással Karl Moor leugrott a nyeregből.

– Handor úr! – kiáltotta a rendező, ismét felállva –, korábban már felhívtam a figyelmét arra, hogy fehér lovon lovagol.

– A szövegben fekete ló van – mondta Handor bosszúsan.

– Igen, persze, de mit csináljak, ha nincs fekete lovunk, én pedig emiatt az egyetlen jelentéktelen szó miatt nem mázoltathatom át feketére a lovat.

– Jól van ez így: „Vezesd el fehér lovam Schweizer, és mosd le borral!”

– Örülten erőlködni kellett – súgta oda az egyik lámpatisztító, miközben Schweizer küszködve igyekezett továbbhaladásra bírni a lovat.

A következő jelenet úgy, ahogy lement. Karl Moor ingerültnek tűnt, és miközben a rablók hőstetteikről meséltek, tudomást sem vett róluk. Amint azonban Schufterle (Horatius Rebe) beszélni kezdett, néhányszor türelmetlenül dobantott a lábával, és közbeszólását olyan halkán motyogta a szakállába, hogy Schufterle alig értette meg a végszót.

– Egy kicsit hangosabban, Handor úr, ha kérhetném! – mondta a rendező, könyvét az asztalon égő gyertya elé tartva.

– Akkor szóljon Rebe úrnak is, hogy a szerepét érthetőbben adja elő – jegyezte meg Handor –, hiszen a közönségnek itt nevetnie kell!

– Semmi feltűnőt nem vettem észre – válaszolta a rendező. – Kérem Rebe úr, mondja el még egyszer a szavait!

Rebe megtette, és elért az utolsó mondathoz: „Szegény állat, hiszen te majd megfagysz.”

– Egészen jó, bólintott a rendező.

– Csak látni sem érdemes – kiáltotta Handor ingerülten. – Mikor azt mondja, hogy „hiszen te majd megfagysz”, úgy áll ott, mint egy karó!

– Elnézést kérek Handor úr – mondta Rebe nyugodtan. – Maga egyáltalán nem hangsúlyoz, és az ember nem tudja, hogy hozzánk szól, vagy a sűgővel beszél ...

– Uram, mit merészel megengedni magának!

– Merészkedésről itt szó sincs ...

– Kérem uraim, ne civakodjanak a próbán. Mit óhajt Handor úr, mit tegyen Rebe úr?

– Mozogjon, hadonásszon a karjával, amikor azt mondja, „szegény állat, hiszen te majd megfagysz”. Jeleznie kell a vele együtt játszóknak.

– Azt hittem, magának elég, ha hallja a végszót – mondta Rebe nyugodtan.

– Uram! – kiáltotta Handor ingerülten – olyan ember részéről, aki alig tud kivinni egy széket, ez a válasz tiszteletlen egy művésszel szemben!

– Handor úr ...!

– Handor úr! – kiáltotta a rendező is, felugorva a székéből –, ne szentségtelenítse meg a művészetet ilyen beszólással. Ön vétkezett a színpadi szabállyal szemben, és ezért kénytelen vagyok megbüntetni.

– Ezt nevezi maga próbának? – kiáltotta Handor hevesen. – Hát már statisztákat sem szabad rendre utasítanom, hogyan kell viselkedniük?

– Handor úr – kiáltotta ekkor Rebe ingerülten –, a próba után majd megmondom, mi a véleményem magáról. Itt a színpadon pedig betartom a szabályzatot.

– Uraim – kérlelte a rendező – nagyon beleélik magukat a szerepeik karakterébe, és még szerencse, hogy a kellékestől nem kaptak töröket és pisztolyokat. Rebe úr, kérem ismét a végszót!

– Rebe meglehetősen mogorván engedelmeskedett az utasításnak, Handor pedig még inkább felingerelte azzal, hogy a „te szörnyeteg, ne lássalak többé a bandámban” szavakat különös hangsúllyal ejtette ki. Az adott pillanatban azonban ez ellen nem volt mit tenni, majd el kellett hagynia a színt, miközben Karl Moor a későbbi monológját mogorván, a szakállába motyogva mondta el.

Schufterle ezt követően már csak egyetlen alkalommal került színre, és elmehetett volna, de mégis maradt, hogy kívárja a próba

végét, amikor még egy vita tört ki, éspedig magával a hősszerelmes színésznővel.

A Karl Moor és Amalia közötti jelenetben történt, melyet Handor nagyon szétszórta játszott el, és az igen lelkiismeretes rendező véleménye szerint is ezen a napon egyáltalán nem volt formában. A „kisasszony, mi lenne, ha a szeretője minden csóknál valamelyik gyilkosságát sorolná fel?” – szavaknál Rottenhöfer kisasszony karját olyan hirtelen és hevesen ragadta meg, hogy a gyöngysor zsinórja, melyet a karján viselt elszakadt, és a szétszakadt gyöngysor némelyik hamis gyöngye felsértette a karját.

A hölgy felháborodott, és azt állította, hogy partnerének ebben a jelenetben nem is lett volna szabad megérintenie őt, amaz pedig röviden úgy válaszolt, a hölgy talán azt hiszi, hogy ő nem érti a szerepét, a gyöngysor árát pedig megfizeti neki.

Később volt még egy jelenet, amikor magának a direktornak kellett közbelépnie, mert Rottenhöfer kisasszony úgy nyilatkozott, hogy egy ilyen durva, képzetlen alakkal nem akar fellépni.

Handor valami olyasmit mormolt a fogai között, ami úgy hangzott, mintha „libát” mondott volna, ami egyáltalán nem is volt a szerepében, mire a hölgynek más ötlete nem volt, mint elájulni.

Persze el lehet képzelni, hogy ezek után Handor nem volt a legjobb hangulatban, ami később sem javult, amikor a próba végén, mely ezen a napon majdnem délután kettőig tartott, végre túl volt mindenben, és a színházból kilépve ott várt rá Rebe, aki nyugodtan odalépve hozzá, megszólította:

- Handor úr, egy szóra!
- Mit akar? – kérdezte röviden a hősszerelmes.
- Semmi mást, csak elégtételt a mai sértegetéséért.
- Elégtételt?
- Remélem, érti, mire gondolok!

– Maga megőrült, Rebe – mondta Handor, és el akart fordulni, de ilyen olcsón nem úszta meg.

– Ebben az esetben egy gyáva csavargónak nyilvánítom magát, Handor úr! – mondta a fiatalember, aki belső izgalmától krétafehérré vált, és reszketett dühében.

Handor összeszorította a fogait.

– Rendben van, hát akkor legyen elégtétel, ahogyan maga nevezi. Megérdemel egy kis testi fenyítést, de nem most. Tudja, mi áll előttünk a jövő héten. A „Hamlet” előadást nem szabad megzavarnunk azzal, hogy esetleg nem tudna fellépni. A „Hamlet” után a rendelkezésére állok.

– Rendben, tehát az előadás után, vagy a rákövetkező reggel.

Handor csak bólintott, sarkon fordult, és elindult lefelé az utcán.

Pfeffer éppen a színház előtt jött el, és bár még nem volt elég közel, hogy pontosan megértse a szavakat, de azért mégis megsejtette, hogy miről van szó.

– Nem rossz ötlet, Horatius Cocles úr – szólította meg, miközben megállt előtte, és szigorú tekintettel végigmérte –, a leg-egyszerűbb mód persze ez lenne, megkapni valakinek a szerepét, ha az ember egyszerűen agyonlövi. Teljesen megszállta magát az ördög, ember? Egy ilyen erőszakos cselekedettel akarja tönkretenni a karrierjét?

– Pfeffer úr!

– Ugyan már, mit pfefferezik itt nekem! Mihez akar kezdeni, ha felmondják a szerződését?

– A becsületem nekem többet ér, mint az életem! – kiáltotta büszkén a fiatalember.

– Hú! Ha egy ilyen lump alak képes elvenni a becsületét, akkor az annyit sem ér, hogy az ember lehajoljon érte! És a többi baj, ami ezzel járna, ahhoz mit szól?

– A többi baj? – kérdezte Rebe szomorúan. Hát nem maga tiltott ki a házából, Pfeffer úr, és gondolja, hogy egyetlen szem is könnyezne utánam egész Hassburgban, ha eltűnnék innen vagy meghalnék?

– Hú! – hallatta hangját ismét Pfeffer, egy darabig maga elé nézve, majd mindkét kezét zsebre vágva elindult a saját lakása felé.

Fürchtegott Pfeffer direkt a szobájába ment, ahol a kalapját le sem véve, kezeit háta mögött összekulcsolva és teljes erővel, hangerősen fütyülve, igen nagy vehemenciával elkezdett fel-alá járkálni. Sétája nem volt teljesen akadálytalan, mert kupacokban heverték szanaszét kéziratok, könyvek és újságok, amelyekhez senki sem nyúlhatott hozzá. Elszántan lépegetett át azonban mindenen, és annyira el volt foglalva a saját gondolataival, hogy semmit sem látott és hallott.

– Mi lehet ma a bácsikámmal? – szólalt meg Jettchen, aki vasszorgalommal ült a munkája mellett. A trónörökös tiszteletére tartandó bál alkalmából ugyanis olyan mennyiségű megrendelést kapott mindenfelől a művirágokra, hogy a szegény gyermek kénytelen volt egész éjjel is dolgozni, hogy mindenki kívánságát teljesíteni tudja, nehogy elveszítse a vevőit. Nyáron, amikor a Teremtő odakint hagyta szárba szökni pompás, friss és illatos virágait, csak nagyon kevés munkához és jövedelemhez jutott, ezért egy ilyen szerencsés alkalmat nem volt szabad elmulasztani.

Az anyja megint a szófán feküdt. Ma valamivel jobban érezte magát, de még mindig nagyon gyenge és levert volt.

– Nem tudom – mondta halkan. – Valószínűleg megint valami bosszúság érthette a próbán.

– Amikor így fütyül, akkor mindig rossz hangulatban van – sóhajtott fel Jettchen –, de most nem is a próbáról jött, hiszen az előbb már idefent volt ebédelni, az utolsó felvonásban pedig nincs semmi dolga.

– Hagyd csak őt, gyermekem – mosolyodott el az asszony bánatosan. – Ilyen alkalmakkor általában jól kifütyüli magát, és utána visszatér a jókedve, csak közben nem szabad megzavarni.

– Tényleg milyen gyatra ez a színházi élet – mondta halkan a szegény lány. – Mindig csak bosszúság és vita, mintha az emberek képtelenek volnának békésen egymás mellett élni, és este, amikor kigyúlnak a fények, mindebből semmit sem lehet észrevenni. Akkor pompában és örömben lubickol mindenki.

– Mindez csak hamis látszat, kincsem – bólíntott halkan maga elé az anyja. – De hiszen nem csak a színházban van ez így, gyermekem, ahol a színpadon egymás karjaiba omlanak, utána a kulisszák mögött pedig a szívbajt hozzák egymásra. A való életben sincs másként. A világ előtt, amely maga a publikum, csillog és villog mindenki, és a kulisszák mögött, azaz otthon a saját házukban, ahol a családi körben igazán uralkodnia kellene a szeretetnek, barátságoknak, békének és egyetértésnek, gyomot vet a gonosz, aminek jajgatás és nyomorúság a vége.

– De nálunk nem így van, mama – mondta szívélyesen a fiatal lány.

– Nem, gyermekem, nálunk nem – sóhajtott a asszony, akinek emlékei elkalandoztak a távoli múltban. – Mi, gyermekem többé már nem jelenünk meg odakint a publikum, a világ előtt, mi megalapítottuk itt a saját, kicsiny világunkat, és elég tapasztalatot gyűjtöttünk az életben, hogy ne romboljuk le szándékosan.

Henriette hallgatott, és félrehajtotta a fejét, hogy anyja, ha véletlenül arrafelé nézne, ne vegye észre árulkodó könnyeit, melyek megcsillantak szemeiben, hiszen attól még szomorúbbá válna.

– Na, Guste, hogy vagy? – kérdezte hirtelen Pfeffer, aki bedugta a fejét az ajtón. Kicsit jobban?

– Köszönöm, Fürchtegott. Gyere csak beljebb!

– Dohányzok.

– Nyitva van az ablak, így nem zavar a dohányfüst.

– Hm – hallatta hangját Pfeffer, aki ekkor belépett az ajtón, behúzta maga mögött, és odalépett a szófához. – Még mindig rém rosszul nézel ki, és ez a pokoli láрма odakint! Ha kitekerhetném a nyakát annak a fickónak, amelyik a hülye gyilkos történeteivel lármázik, mennyire meg lennék elégedve.

– Na persze, bácsikám, aztán jönne a rendőrség, becsuknának és lefejeznének, aztán egy másik majd a te történeted fogja előadni, akár énekelve is, a borzalmas nyakkitekerő Fürchtegott Pfeffert.

– Hogy miket nem tud ez a kisasszony! – válaszolta a nagybácsi, miközben mintha egy mosoly suhant volna át az arcán. – Vigye el az ördög. Az állatkínzást büntetik, az emberek meg szabadon rohangálhatnak össze-vissza, és szégyentelenül még pénzt is kérnek érte. De ezer ördög – szakította félbe meglepetten saját magát, amint beszéd közben odalépett Jettchen asztalához, és meglátta munkáját. – Azt a koszorút csak tegnap este kezdted el, amikor lefeküdni mentem, kislány. Csak nem dolgoztál rajta egész éjjel?

– Kedves bácsikám – mondta Henriette kérlelve –, ne haragudj, de annyira sürgetett az idő. A bálig, ami a jövő héten lesz, még annyi rendelésem van ...

– És ahogy kinézel, sápadtan és nyúzottan. Ez így nem mehet tovább, kincsem, így tényleg nem mehet, ezt nem nézem jó szemmel!

– Én is kértem, hogy feküdjön le – mondta az anya – de a dafke gyerek nem volt hajlandó.

– Ha túl leszünk a bálon, akkor egy egész héten át aludni fogok – mosolyodott el Henriette. – Gondold csak meg bácsikám, most milyen jó kis pénzt kereshetek.

– Pfeffer semmit sem válaszolt. Az ablaknál állt, füstkarikákat fújva kifelé, és lábujjhegyével a padlón dobolt, amikor hirtelen felvágódott az ajtó, és Bassini kisasszony fejét bedugva a szobába így kiáltott: – Volt már itt?

– Kicsoda? – kérdezte Pfeiffer, hirtelen megfordulva a sarkán. Mi az ördög van veled, hogy csak így beviharzol a szobába? Hát nem tudod, hogy a testvéred beteg? Kinek kellett volna itt lennie?

– Hát a grófnak – mondta a hölgy, behúzza maga mögött az ajtót.

– A gróf! – te becsavarodtál? Miféle grófról beszélsz?

– Tehát ti még semmit sem tudtok?

– Na, most már elég legyen a locsogásból – morogta Pfeiffer. Szedd le azt a virágoskertet a fejedről, és ülj le végre a ... majd nem mondtam valamit. Ezt a nőszemélyt nagyon nyugtalanítja valami. Apropó, visszahoztad a dóznimat?

– Nem, tényleg elfelejtettem, de Fürchtegott, Auguste, Jettchen, tudjátok ki volt nálam?

– Ne locsogjál badarságokat! Honnan tudnánk, hogy ki volt nálad? – kiáltotta Pfeiffer. – Talán a fodrász, egy újabb parókával?

– Faragatlan alak! Egy gróf volt nálam, egy igazi, élő gróf, rendjelekkel. Nem, rendjelek mégsem voltak rajta, ez tényleg igaz. Furcsa, hogy egy gróf csak úgy rendjelek nélkül rohangelhet, mint bármelyik másik ember.

– Ez a nő nem komplett – morogta a bátyja. – Na és mit akart?

– Azt még egy év alatt sem találod ki.

– Bizonyára arra akart kérni, hogy ne óbégass annyira, mert előszínpadi páholya van.

– Milyen kiállhatatlan vagy ma!

– De mondd már meg végre, hogy mit akart, nénikém! Kitalálni úgysem tudjuk az életben! – kérlelte Henriette.

– Ez a gyerek sokkal tisztességesebb, mint te – válaszolta Bassini kisasszony. – Kitalálni tényleg úgysem tudnátok, kincsem. Azért jött, hogy Auguste után érdeklődjön.

- Utánam? – kiáltott fel az asszony.
- És ezért ment hozzád?
- Igen, hozzám, okoska, mert azt hitte rólam, hogy a testvérem vagyok.
- Ezzel a parókával?
- Úristen! Ez az ember tényleg megőrjít engem!
- Hagyd már végre, hogy kibeszélje magát, Fürchtegott.
- Hát akadályoztam én ebben? Hát mond ez itt mást, mint hülyeséget? Ha a sűgő nem szól közbe, sohasem jut el a végére.
- Bizonyára megint kedvenc napod van ma, de nem hagyom bosszantani magam.
- De mit akarhatott tőlem az a gróf? – kérdezte az asszony, hitetlenül ingatva a fejét.
- Hát éppen ez a csodálatos – kiáltotta Bassini kisasszony, egészen fellelkesülve attól, hogy ő hozhatta meg hírt. – A barátja megbízásából jött, ahogyan mondta. És tudod ki a barátja? A Stelzhammer úr!.
- Ó, istenem! – sóhajtott fel a beteg asszony, miközben teljesen elsápadt.
- A barátja? – kiáltott fel Pfeffer bosszúsan. – Mindjárt gondolhattam volna, és, hogy valódi gróf lenne, aki téged meglátogatott? Talán egy fotográf, vagy egy telegráf. Annak a csavargónak a barátja. Na, hát add át üdvözlétem neki! Jézusom, micsoda egy bolond nőszemély vagy!
- Úgy beszélsz, ahogyan vélekedsz! – kiáltotta Bassini kisasszony ingerülten. A Stelzhammer Amerikában gazdag ember lett, és most megszólalt a lelkiismerete. Arra kérte a gróf urat, hogy érdeklődjön utánad errefelé, hogy megy a sorod, mivel foglalkozol, és nincs-e szükséged valamire.

– Nafene! Micsoda gondos hitves lett belőle – mondta gúnyosan Pfeffer, jobb kezével a térdére csapva. Már tizennyolc éve, hogy lelépett, és végre egyszer érdeklődik, hogy van a felesége!

– Hát nem váltak el bíróság előtt? – kiáltotta Bassini kisasszony, aki ekkor figyelemre méltó módon hirtelen megváltoztatta eddigi véleményét, amely egyezett a bátyjával. – Hát kötelezi őt a törvény, hogy egyáltalán érdeklődjön iránta?

– Ki hallott még ilyet! – mérgelődött Pfeffer. – Megkövetelte ezt tőle valaki? Talán én kértem fel a grófodat, hogy látogasson meg? Talán egy férfi, aki elvált a feleségétől, ne lenne mégis arra kötelezett, hogy továbbra is gondoskodjon róla? Vagy talán azt hiszed, hogy az a gazember idejön, hogy újra megházasodjon, majd ismét elváljon és odébálljon, mint egy disznó a vályútól?

– Mindig is durva alak voltál, és az is maradsz. És mi van, ha megbánta, amit tett?

– Legfőbb ideje – dörögte Pfeffer. – Akkor most meséld el végre tisztességesen, ha egyáltalán képes vagy rá, mit akart az idegen, és miért éppen hozzád ment!

– Tulajdonképpen ketten voltak – kezdte beszámolóját Bassini kisasszony –, de a másikon nem tudtam kiokosodni. Gondolom, talán a komornyikja lehetett. Egész idő alatt ki sem nyitotta a száját. Alacsony termetű, kövérkés ember, akkora kopasz folttal a fején, mint a konyhaasztal.

– Na, így hazudozol te, meg az ördög!

– És a másik tényleg egy gróf volt? – kérdezte Henriette.

– Úgy, ahogy mondtam, gyermekem. Még itt van nálam a névjegye – folytatta Bassini kisasszony, táskájában kotorászva utána. – Igen, megvan. Ez áll rajta: Felix Randolph, Rottack grófja. Ide van nyomtatva, és most végre te is elhiszed Thomas bátyám?

Pfeffer átvette a névjegyet, megtekintve a fejét csóválta, majd az asztalra dobta. – És mit akart tulajdonképpen, kérdezte aztán.

– Semmi mást, csak érdeklődött Auguste iránt. Amerikai barátjától megbízást kapott, hogy errefelé kutasson, és amikor megtudta, hogy én csak a testvére vagyok, mivel úgy tűnt, engem tartott Auguste-nak, felállt, és azt mondta, hogy akkor személyesen ellátogat ide.

– Ide, mihozzánk? – kérdezte az asszony rémülten.

– Na, belénk harapni bizonyára nem fog, dörmögte Pfeffer. Engem mégis inkább az érdekelne, hogy mit akar az a fickó, a férjecskéd. Egyáltalán nem csodálkoznék rajta, ha pénzt akarna, és meg akar pumpálni.

– De bácsikám!

– Drága gyermekem – brummogta Pfeffer – fordultak már elő bolond dolgok a világban, és nem ez lenne a legnagyobb bolondság. Mindenesetre vicces volna, az biztos, de a legviccesebb az lesz, ahogyan azt a grófot én majd lerendezem.

– Hogyan vagy képes így beszélni, Fürchtegott – kérlete az asszony. – El sem tudod képzelni, milyen bánatot okozol nekem ezzel?

– Ugyan már – válaszolta amaz, ekkor azonban már több kedélyességgel a hangjában. – Tudom, mindig is a pártját fogtad.

– Szívből jó ember volt ő – mondta az asszony. – Igen jó és derék, csak elképesztően könnyelmű, és annak idején még mind a ketten olyan fiatalok voltunk. Isten tudja, milyen rosszul mehetett neki a nagyvilágban.

– Nem rosszabbul, mint amit megérdemelt – zsörtölődött tovább Pfeffer. – De tulajdonképpen mikor járt nálad az a gróf, Lise?

– Ah, alig egy félórával ezelőtt – kiáltotta Bassini kisasszony –, és képzeljétek, még fel sem voltam öltözve. Egész délelőtt a szerepemet magoltam a reggeli pongyolámban. A zongoránál ültem, egy kicsit elmélázva, és egyszer csak nyílt az ajtó, és a gróf kukucskált be a szobába. Azt hittem, menten agyvérzést kapok.

– Kész csoda, hogy a grófot nem kavarta fel, amikor meglátott abban a negligésben! – nevetett Pfeffer.

– De bácsikám!

– A te negligésd persze sokkal szebb – kiáltotta Bassini kisasszony – a hálóköntösödben, mely hozzáragad a falhoz, ha odavágják, azzal az undorító dohányszagoddal! De nem azért jöttem ide, hogy bosszantani hagyjam magam – kiáltotta, felállva székéről. Csak Auguste számára akartam meghozni a hírt, veled meg nincs is semmi dolgom. – És tényleg bosszankodva becsukta maga mögött az ajtót.

– Legközelebb ne feledkezz meg a tubákos szelencémről! – kiáltotta utána a bátyja, mire Bassini kisasszony fejét megvetően hátra vetve feltépte az ajtót, de hirtelen kifelé tiszteletteljes térdhajlítást tett, aztán suttogva, de elég érthetően visszaszólt a szobába: „A gróf!”

Rottack gróf Pfefferéknél

– És most hogyan tovább? – kérdezte Felix, amint lefelé lépkedtek az utcán, és Jeremias még egy bátortalan pillantást vetett hátrafelé, mintha attól tartana, hogy követheti az a rémes, narancs-sárga hölgy. – Menjünk rögvest Pfefferékhez?

– Gróf úr – sóhajtott fel az emberke –, most képtelen vagyok rá. – Szavamat adom, hogy azalatt a negyedóra alatt odafent annál a rémes nőszemélynél többet álltam ki, mintha egész idő alatt egy kőpadon feküdtem volna!

– De hát semmit sem tudott erről a testvérről?

– Azt tudtam, hogy a feleségemnek van egy testvére, de annak idején már hosszabb idő óta egy kisebb színháznál, valahol Poroszországban volt szerződése, és különben se nagyon tudta elviselni a hűgát.

- És a bátyjuk?
- Ő komikus volt a mi színházunknál, de szintén szakított az akkori feleségemmel, mert ellene volt a házasságunknak, és ezért nem tartott kapcsolatot velünk.
- Fura egy madár lehetett maga annak idején, Jeremias.
- Ne beszéljünk róla – mondta a kisember, keble mélyéről felszakadó sóhaj kíséretében –, de mindez már múlté, és nem kell, hogy még egy sógornővel is büntessen a sors, amikor még feleségem sincs.
- De most mi a szándéka? Az a hölgy kétségtelenül azonnal elrohan a beteg testvéréhez, és riasztani fogja őt.
- Az bizony megeshet.
- Biztos lehet benne – mondta Felix –, és meg vagyok győződve róla, hogy ebben a pillanatban már öltözködik is. Nos, mi legyen?
- Ha én most magam megyek oda, a szegény asszonyt talán halálra rémítem, hiszen az elmúlt évek nem teltek el nyomtalanul felettem.
- Figyeljen ide, Jeremias – mondta Rottack gróf, az órájára pillantva. – Van még egy félórányi időm. Ha már egyszer belekezdtem, felmegyek egyedül ahhoz a Pfeffer úrhoz, és körülnézek nála, mi a helyzet.
- Ó, drága, kedves gróf úr, ha megtenné az érdekemben, utána elküldhet engem akár a pokolba is, mint a megboldogult Taminot Mozart varázsfuvolájában, tűzön, vízen át, vagy bárhová, ahová csak akar.
- Mindent végül is mégsem tehetek meg magam, Jeremias – mondta Rottack gróf –, sőt, ellenkezőleg, a jelenlétem később még zavaró is lehet. Utána már egyedül kell felmennie.
- Igen, persze, a legnagyobb örömmel! – kiáltotta a kisember, akinek a homloka gyöngyözött a rémülettől. – Csak előbb mesélje

el neki a történetet. Mondja el, milyen szorgalmasan dolgoztam, és milyen rendes fickó vált belőlem, és kérje meg, hogy többé már ne haragudjon rám, és legalább azt engedje meg, hogy segítsék neki.

- Volt egy gyermeke is, Jeremias?
- Igen, egy kislány – válaszolta halkán.
- Már felnőhetett, és nem is ismeri az apját.
- Kedves, drága gróf úr, tegyen meg nekem egy szívességet, egy szót se többet, különben elveszítem azt a kevés eszemet is, ami még megvan. Menjen fel, én pedig közben idelent fel-alá fogok járkálni!
- De hol is van az a ház?
- Itt kell lennie valahol, legalább is ez az az utca, és ajjaj, láthatja mag is, milyen igaza volt, ott közeledik éppen a narancssárga sógornőm, felismerem a frizurájáról. Szerencsére nem vett észre bennünket.
- Rendben van, akkor hagyok neki egy kis időt, hogy megtörje a jeget – mondta mosolyogva Rottack. – Jöjjön, induljunk el lefelé az utcán, aztán visszajövünk, és utána meglátogatom a rokonait.
- Én pedig addig idelent vesszőfutást járok.
- Az túl feltűnő lenne. Odaát a túloldalon van egy sörlokál, menjen be, és üljön az ablak mellé, hogy szemmel tudja tartani a kaput.
- Ez jó ötlet – mondta Jeremias, mindennel egyetértve, amivel megspórolhatta az első nehéz lépéseket, és amikor úgy gondolták, már elég időt hagytak Bassini kisasszonynak, hogy előadja az újdonságot, és visszaértek a ház kapujához, Rottack elindult könnyűnek nem nevezhető útjára. Jeremias pedig követve a tanácsot, letelepedett a szomszédos vendéglő ablakához, és gondolataiba mélyedve, aggodalmában egyik pohár sört itta a másik után.

A fiatal gróf közben lassan felment a lépcsőn. Még odalent a házban megtudta, hogy Pfeffer a második emeleten lakik, és amikor odafent elérte az előteret, azonnal tudta, merre forduljon, amint felfedezte a hölgy meglepett arcát és narancssárga öltözetét, és az előtte hirtelen becsapódó ajtót.

Rottack azonban nem az az ember volt, aki szerényen kívárta volna a hívást. Minden további nélkül odament az ajtóhoz, bekopogott, és Pfeffer valamelyest barátságtalan „szabad” kiáltására benyitott. Annak ugyanis nem maradt annyi ideje, hogy visszamenjen a saját szobájába, és levegye öreg, szakadt hálóköntösét, mivel előbb át kellett volna mennie az előtérre, és amint az idegen belépett, óvatosan a falnak támaszkodott, hogy amennyire lehet, így javítson a helyzeten. A hálóköntös tényleg igazán szomorú állapotban volt.

– Abban a szerencsében van részem, hogy Pfeffer úrral beszélhetek? Ah, kisasszony, az előbb már abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy ...

– Igen, uram – szólt közbe Pfeffer, nem akarván megmutatni szegényes öltözetét. – A nevem Pfeffer, Fürchtgott Pfeffer.

– És a hölgy a felesége? Kérem, maradjon csak fekve, asszonyom, a világ minden kincséért sem akarom zavarni, és máris elnézést kell kérnem, hogy minden további nélkül bejöttem.

– Kérem, a hölgy nem a feleségem, hanem a húgom, Auguste, ő pedig a másik húgom Lise. Elise-t akartam mondani, a másik kisasszony pedig az unokahúgom, Henriette. Kihez van szerencsém?

– A nevem Rottack, és ha egy családi ügy kellős közepén tolok be, mert feltételezem, hogy a kisasszony már közölte látogatásom célját, akkor mentségemre szolgáljon, a legjobb szándékkal történt, és abban a reménységben, hogy mindkét fél részéről kedvező eredménnyel fog járni.

– De nem foglalna helyet, Gróf úr? – kiáltotta Bassini kisasszony, elindulva az ablak felé, hogy odahozzon egy üres széket.

– Pardon, kegyelmes kisasszony! – kiáltotta Rottack, megelőzve őt, miközben Pfeffer savanykásan komikus képet vágott a „kegyelmes” szó hallatán, de kihasználta a kínálkozó alkalmat, hogy kiosonjon az ajtón, szólván, a gróf úr bizonyára megengedi, hogy ...

Rottack megragadta a széket, és közben pillantása Henriette munkájára esett, aki munkaasztala mellett ülve aggodalmas feszültséggel felállt.

– Ah, kedves kisasszony, milyen elbűvölő, ízléses munkát végez! A virágok akár Párizsban is készülhetek volna. A koszorú is milyen pompás!

– Ön nagyon jó hozzám, gróf úr – suttogta Henriette szerényen és mélyen elpirulva. – Nagyon gyorsan kellett dolgoznom rajta.

– Valóban nagyon kiváló – folytatta Rottack, felemelve és a fény felé tartva a díszet.

– Ugye Jettchen milyen szépen dolgozik? – szólalt meg Bassini kisasszony, aki szintén odalépett az asztalhoz, és úgy érezte, hogy a dicséret neki is hízeleg. – Senki sem képes utána csinálni, pláne ilyen gyorsan. El sem tudja képzelni!

– Igénybe vehetném én is egyszer az idejét, kedves kisasszonykám – kérdezte a fiatalember –, és megkérhetném, hogy készítsen egy koszorút ilyen ibolyákkal és gyöngyvirágokkal? Tudom, nagy örömet tudnék szerezni vele a feleségemnek.

– Igen, gróf úr – szólalt meg ebben a pillanatban Pfeffer, aki eddig még soha nem látott sebességgel szobájában a sarokba hajtotta hálóköntösét, és felvette helyette hosszú, barna kabátját. – Csak nem most, a lány már majd halálra dolgozta magát az átkozott bál miatt ...

– Nem fogom sürgetni őt – mosolyodott el Rottack –, akkor sem, ha a koszorú öt-hat hét múlva készül el.

– Hamarabb meg fogja kapni – mondta Henriette barátságosan. – Csak most vagyok néhány napig annyira elfoglalt.

– És mi lenne az, gróf úr, amit el kíván mondani nekünk? – robbant ki a kérdés Bassini kisasszonyból, aki képtelen volt tovább féken tartani türelmetlenségét, hogy megtudja a várva várt titkot.

– Igaza van, kisasszonyom – mondta Rottack komolyan. – Pfeffer úr, a húga asszonyság számára volna fontos közölni valami, aminek tulajdonképpen négy szemközt kellene megtörténnie. Mivel azonban a szegény hölgy beteg, megkérném Henriette kisasszonyt, ugye így hívják a fiatal hölgyet, hogy legyen ő is jelen, mivel az ügyben ő is érintett.

– Rendben van, gróf úr – mondta Pfeffer, aki a mondottakat nem érthette félre. – Na, akkor addig gyere át hozzám, Lise!

– De hát tulajdonképpen mi is a családhoz tartozunk! – kiáltotta Bassini kisasszony, aki le volt döbbenve attól a gondolattól, hogy már megint nem hallhat semmit.

– Na gyere csak, öreglány – mondta nevetve Pfeffer. – Mit sem segít, amit mondtál. Odaát meg még azt sem engedem majd meg, hogy hallgatózzál. – De még valamit, gróf úr, kérem, fogja rövide, és ne izgassa fel nagyon Guste-t, hiszen már most is reszket egész testében.

– Semmi szomorú dolgot nem kell közölnöm vele, kedves uram – mondta Rottack barátságosan. Biztosíthatom, hogy minden, amit el kell mondanom, a legkíméletesebben fogom előadni.

Pfeffer kézen fogta Bassini kisasszonyt, aki erőszakkal mégsem maradhatott, jöllehet kedve lett volna hozzá, majd elhagyták a szobát.

– Jettchen! – szólította lányát az asszony.

– Kedves, drága anyám – kiáltotta Henriette, odarepülve mellé, és a szófánál letérdelt előtte.

– Nyugodjon meg, tisztelt asszonyom – mondta Rottack szívélyesen. – Egy igazán jó hírt kell közölnöm önnel. Mindenek előtt tudnia kell, hogy pontosan ismerem a családi viszonyait, sőt személyes, jó barátságban vagyok az ön elvált férjével ...

– És ő él még? – kérdezte az asszony reszketve.

– Igen, él – bólintott Rottack barátságosan –, és nem csak, hogy mélyen és őszintén megbánta korábbi elsietett tettét, hanem mindent meg is tett, ami erejéből tellett, hogy jóvátegye elkövetett hibáit, amennyire lehetséges.

– És én annyi hosszú éven át semmit sem hallottam felőle. Hát érdeklődött valaha is, legalább egyszer a gyermeke iránt?

– Anyám, drága jó anyám, ne izgasd fel magad!

– De hol van most? – kérdezte az asszony. – Soha többé nem fog visszatérni Németországba?

– Megbocsátana neki, ha visszatérne?

– Mit bocsáthatnék meg? – mondta az asszony szomorúan. – Annak idején mindketten fiatalok voltunk és tapasztalatlanok. Talán azonos mértékben vétkeztünk, és sohasem gondoltam, hogy képes lenne engem teljesen elfelejteni.

– És ha én elmondom önnek, hogy sohasem felejtette el, hogy ott a messzi távolban egy idegen országban szorgalmas volt, és dolgozott, mint egy derék, becsületes ember, hogy kezdetben nagyon nyomorúságos volt a sorsa? Egész idő alatt nem kímélte magát, míg végül elérte célját, és nem csak vasszorgalommal, hanem szerencsés spekulációkkal és körültekintéssel is olyan vagyona tett szert, amivel itt Németországban nyugodt életet élhet.

– És szerencséje során gondolt valaha ránk? – kérdezte az asszony halkán, akaratlanul összekulcsolva kezzeit.

– Ennél többet is tett – folytatta Rottack szívélyesen. Nem volt nyugta odaát Brazíliában. Elhagyott családja képe mindig előtte lebegett, és amikor végül szabad, független embernek tud-

hatta magát, otthagytta az idegen országot, és visszatért Németországba.

– Itt van Németországban? – kiáltott fel hirtelen Henriette, az asszony pedig sápadt arcát kezeibe temette.

– Igen, itt van – mondta Rottack halkán. – Itt van a városban, és engem, akit odaát Brazíliában ismert meg, küldött fel ide, hogy megkérdezzem önt, meg tudna-e bocsátani neki, és láthatja-e ismét a gyermekét.

Henriette arcát anyja vállába temette, aki nem válaszolt. Csendben és mozdulatlanul feküdt, de nagy, világos könnycseppek gördültek ki ujjai közül, és folytak le sápadt arcán, benedvesítve a párnát, amelyen feküdt.

– Ó, drága, kedves anyám, ugye visszatérhet apám? – kérlelte a gyermek, miközben hevesen átkarolta sírdogáló anyját –, hiszen hányszor töltöttél könnyek között hosszú éjszakákat, mert elment, és milyen gyakran mondtad nekem, mennyire örülne, ha láthatna engem, az ő Jettchenkéjét? És neked is mennyivel jobb lenne – suttogta neki halkán. Megint egészséges és erős leszel, és nem lesznek gondjaid, és semmiről sem kell majd lemondanod, mint annyi mindenről mostanáig ...

Az asszony levette kezét szemeiről, széttárta karjait, átkarolta vele gyermekét, és ajkát annak forró homlokához szorította.

– Igen, gyermekem – mondta közben halkán. – Visszatérhet. Annyi mindent kiáltunk egymás nélkül. Igen, annyi mindent. Az egyik többet, a másik kevesebbet. De valaha mégiscsak szeretttük egymást, és mégiscsak jó, ha nem kell haraggal elválnunk egymástól.

– Drága, jóságos, szeretett anyám!

– De nem ma – folytatta az anyja. – Ma nem. Nagyon megrendített a hír. Talán el sem viselném, vagy nagyon megrémiszteném Jeremiast, ha ilyen nyomorúságos állapotban látna. Ma nem, inkább majd holnap reggel. Jobb lesz így, mindkettőnknek. Lesz

elég időnk, hogy összeszedjük magunkat, és felkészüljünk a találkozásra. Ugye nem ma akar eljönni hozzánk, kedves uram?

– Nem kell ma jönnie, tisztelt asszonyom – mondta Rottack, akit bensőségesen érintett anyja és lánya megindultsága, de elég gyengéd volt ahhoz, hogy közben ne szóljon egy szót sem. – Ne fáraszsa, és izgassa fel magát nagyon, de biztos lehet benne, hogy nem fogja megbánni barátságosságát. Jeremias derék, tisztességes, már idősebb és meglehetősen testesebb emberré vált, bár lehet, hogy ön emlékeiben más képet őrzött meg róla. Mindenesetre derék, rendes ember, és boldog lehet, hogy a történetek miatti bűnbánat nem akadályozta meg abban, hogy megbékéljen.

Henriette felnézett rá, miközben beszélt, és örömteli hála csilant meg arcán a jószágos szavakért.

– És hogyan mondhatnánk köszönetet önnek azért, mert bennünket, szegény, idegen embereket ilyen szeretetteljesen és jószágosan fogadott el? – kérdezte szívélyesen.

– Nekem, kedves kisasszony, semmit sem kell megköszönniük – mondta mosolyogva Rottack. Így rendeltetett számomra a világon, hogy olyasmivel kell foglalkoznom, amihez tulajdonképpen semmi közöm, és annál is inkább nyújthatom a kezem önök felé, mivel az apját hosszú évek óta ismerem, és megfigyelhettem szorgalmát, persze anélkül, hogy annak idején tudtam volna, hogy milyen itteni kötelezettségek alól vont ki magát. És most legálább átadhatom neki az üdvözlőket?

– Ó, persze, igen. Adja át neki szívélyes üdvözlőnket! – kiáltotta Henriette.

– Igen, jöhet – bólintotta az asszony –, holnap délelőtt tíz órakor, nem korábban. Várni fogom. Adja át neki az én üdvözlőtemet is, kedves uram, de azt is mondja el neki, milyen állapotban talált rá arra az asszonyra, akit annak idején fiatalon elhagyott. Ne rémüljön meg, amikor meglát. Igencsak megöregedtem és elgyengültem az elmúlt évek alatt.

– De most megint egészséges leszel, anyácskám.

– Reméljük, gyermekem – válaszolta az asszony halkán.

– Most magukra hagyom önöket – mondta Rottack –, és ha megengedik, később egyszer majd még visszatérek Jeremias barátom társaságában, meglátogatni, hogy van, és hogy érdeklődjek a korszorú után, kedves kisasszonyom.

– És apám?

– Holnap délelőtt küldöm őt, amikor tízet harangoznak.

– Ezzel felkapva kalapját elhagyta a szobát, mielőtt az asszony ráeszmélt volna, hogy már el is ment.

Alig lépett ki azonban odalent a házból az utcára, máris észrevette, hogy Jeremias az ablak mögött felugrik a helyéről. Erre szapora léptekkel elindult lefelé az utcán, nehogy esetleg odafentről észrevegyék együtt őket, aztán bevárta, míg Jeremias utoléri.

Ő azonban nem jutott ki olyan gyorsan a vendéglőből. Amikor észrevette a grófot kilépni a kapun, melyről egész idő alatt le sem vette a szemét, felugrott, felkapta a kalapját, és minden másról megfeledkezve ki akart rohanni az ajtón.

– Holla! – kiáltott rá a pincér, gyorsan elállva útját. – Fizesen előbb, aztán már futhat is!

– Igen, hogyne – válaszolta Jeremias egészen ledöbbenve. – Majdnem el is felejtettem.

– Na persze, ezt már ismerjük – válaszolta pimaszul a fickó. – Furcsa, milyen rövid memóriája van az embereknek ilyenkor vásár idején, azonban ... – de hirtelen csodálkozva elhallgatott, amikor Jeremias anélkül, hogy hagyta volna magát tovább feltartani, egy tíz garasost nyomott a markába, félretolta, és kiviharzott az ajtón, a pincér pedig bizalmatlanul nézett körül azon a helyen, ahol az idegen ült, hogy a nagy sietség közben nem vitt-e magával valamit, de mindent rendben talált. A tűzszerszám, az újság az asztalon volt, szék sem hiányzott, kabátok és kalapok különben sem voltak az ablak közelében. A pincér a fejét csóválta, de elég óvatos volt ahhoz, hogy felváltsa a tíz garasost, amely valódinak

bizonyult, és csak annyit tegyen be a kasszába, amennyit a különös idegen tényleg fogyasztott.

Jeremias alig szabadult ki, máris viharzott a tovasiető Rottack után.

– Volt odafent?

– Persze, de forduljunk csak be előbb itt a sarkon, Jeremias, hogy a házból ne vegyenek észre bennünket! Úgy, most már mehetünk lassabban is. Igen, jártam odafent, barátom, és beszéltem a feleségével és a lányával is.

– A lányommal! – sóhajtott fel a kis ember – milyen furcsán hangzik: A lányom. És felmehetek hozzájuk?

– Igen, de nem ma.

– Hála istennek! – sóhajtott fel Jeremias, akinek ezzel hatalmas kő esett le a szívéről. – Ma képtelen lettem volna rá, túl izgatott vagyok. De hogyan nézett ki a feleségem, drága gróf úr?

– Nagyon megviselten, Jeremias, igen betegesen és nyomorúságosan, amihez talán pillanatnyi izgatottsága is hozzájárult, de örült annak, hogy viszontláthatja.

– Örült neki?

– Igen, a lánya pedig egy kedves, szívélyes gyermek, azaz már nem is gyermek, hanem egy fejlett, felnőtt, csinos lány.

– Csinos lány – mondta maga elé Jeremias halkán.

– Tényleg – mosolyodott el Rottack –, ezen kívül nagyon ügyesen készít művirágokat, és úgy tűnik, ezzel keresi kenyerét. A szobájuk nagyon rendben és tisztán van tartva, úgy néz ki, mint egy babaszoba, bár igen szegényes, de ettől nem kevésbé barátságos.

– És holnap?

– Holnap pontosan tíz órakor legyen odafent. Ezt megígértem nekik. Ebben az ügyben a magam részéről már nem tehetek sem-

mi többet. Kettőkor vagy háromkor aztán majd jöjjön el hozzám, és mesélje el, mi történt.

Ó, édes istenem – sóhajtott fel Jeremias –, bárcsak már holnap délután kettő vagy három lenne! És amit még kérdezni akartam: A narancssárga sógornő is ott volt?

– Igen, de kiküldtem a szobából.

– És mit mondott Pfeffer?

– Pfeffer egy komikus alaknak tűnik, de azt hiszem, el tudják majd viselni egymást. És most, agyó, Jeremias, dolgom van oda-haza, és már jól elszaladt az idő.

– Drága gróf úr, ha egyszer hasonló zavarba kerülne ...

– Remélem, arra nem kerül sor, Jeremias – nevetett fel hangosan a gróf –, de ha mégis, akkor maga lesz a közvetítőm, ezt megígérem. – És ezzel búcsúzásként kezét nyújtva a kisembernek, gyorsan elsietett lefelé az utcán.

Jeremias a másik irányba tartott, hogy visszatérjen a hotelbe, ahol pillanatnyilag lakott, amikor valaki hirtelen a fülébe kiáltott:

– Na, megtalálta a hölgyet?

– Ajjé – mondta a kisember összerezdülve –, de megijesztett. Ja, persze, maga az a ma reggeli ember a báli ruhával.

– Igen – kiáltotta ismét az ember. – Megtalálta a hölgyet?

– Persze, kedves uram – mondta Jeremias szerényen, hiszen körülöttük már kezdtek megállni a járókelők, mert azt hitték, hogy ezek itt ketten civakodni kezdenek. – De meg kell jegyeznem, hogy egyáltalán nem vagyok süket, kiváló a hallásom, ezért semmi szükség rá, hogy ilyen hangosan beszéljen.

– Nem is maga miatt teszem – kiáltozott tovább az ember –, hanem saját magam miatt.

– Saját maga miatt?

– Nem saját magam miatt! – üvöltötte tovább ekkor már egész rendesen a rémes ember. – Én vagyok a sűgő az itteni színházban!

– Na, ne vegye tőlem rossz néven – mondta Jeremias –, de ha ott is így üvöltözik ...

– Hát éppen itt van a kutya elásva – kiáltotta ismét az ember. Ha egész nap próba van, este pedig előadás, amikor az ember csak suttoghat. Így annál jobban esik, ha végre kiordibálhatom magam. Kedélybeteg lennék, ha napközben néha nem lármázhatnék egy kicsit.

– Úgy? Tehát ezért?

– Merre tart? Ihatnánk esetleg együtt egy pohár sört?

– Nagyon köszönöm – válaszolta Jeremias, már a gondolattól is megrémülve, hogy a délutánt egy ilyen óbégató alakkal töltse el. – Pillanatnyilag nagyon el vagyok foglalva.

– Tényleg? – kiáltotta ismét az ember. – Hát akkor minden jót! – és ezekkel a szavakkal odabólintva felé belépett a legközelebbi sarokházba, melynek cégtáblája „Bajor sör”-t ígért.

A régi őrtoronynál

A délután folyamán igen nagy csönd honolt Monfordék parkjában. A gróf és a grófnő elfogadtak egy meghívást a városba, ami alól Paula fejfájásra hivatkozva kivonta magát, Georg pedig ebéd után rögtön ellovagolt az egyik szomszédos birtokra, ahol állítása szerint egy újonnan vásárolt lovat akart megtekinteni, valójában azonban a baráti földbirtokos együttműködését akarta megszervezni az eljegyzés estéjén tartandó színházi előadással kapcsolatban.

Az eljegyzést ugyanis már végérvényesen elhatározták. Paula persze a délelőtti folyamán tett még egy kísérletet, hogy legalább némi halasztást kérjen szüleitől ehhez a döntő lépéshez, de eredménytelenül. Az anyja borúsabb és megközelíthetlenebb volt, mint korábban bármikor, és röviden elutasította, apja pedig egyszerűen megkérdezte, mi lenne az oka egy ilyen halasztásnak. Ő pedig nem merte Handort megnevezni. Jól tudta, micsoda megdöbbenést, haragot és szülei visszautasítását váltaná ki egy ilyen vej gondolata. A szív igényeit egyikük sem hagyta volna érvényesülni, amikor véleményük szerint a család becsülete forog kockán.

Még egy polgári származású sem merészelte volna megkérni az ország leggazdagabb grófja lányának kezét, sokkal kevésbé tartották volna lehetségesnek ezt egy színész részéről, akiket maga a gróf, a haladástól egyébként igen elzárkózott ember, még mindig alárendelt osztálynak tekintett. Még az is nehézséget jelentett, engedélyt kapni arra, hogy a kis műkedvelő színházuk próbáihoz valódi színészeket is bevonjanak. Az érintett előadások estéjén azonban szülei sohasem vettek részt.

Paula igen boldogtalan volt, és reszketve, aggodalommal várta az estét, de már előre is jól tudta, milyen kétségbeesett lesz Rudolph, és mit is mondhatna neki, amivel megvigasztalná.

Odakint a kertben az öreg kertész, Jonas szorgoskodott, aki annak idején fiatal fiúként, szinte gyerekként lépett a grófnő apjának szolgálatába, és később költözött át ide vele. Régi bútordarabnak számított a háznál, és bár a büszke grófnő a legcsekélyebb társalgást is kerülte szolgálival, az öreg Jonassal gyakran elcsevegett, amikor lent járt a parkban, és ha munka közben találkozott vele, megkérdezte, hogy van, és éppen mivel foglalkozik, és olykor egy-egy pénzérmét is a markába nyomott, hogy kedvében járjon. Az öregember ezért nagy szeretettel és tisztelettel ragaszkodott hozzá.

Jonas ma azzal volt elfoglalva, hogy a különböző bokrokról és rózsatövekről eltávolítsa az elnyílt virágokat, és végiggereblyézza a kastély közeli utakat, mert magában a parkban a felügyeletet alárendeltje, egy fiatal kertész látta el. Miközben végezte a dolgát,

Mäder erdész közeledett felfelé a bokrok között, puskával a vállán, rövid pipájával a szájában, és még mielőtt észrevette volna az öregot, útközben alaposan körülnézett mindenfelé. Az öregember gereblyézésével azonban minden nyomot eltüntett, az erdész ezért mérgében a pipája szára mellett csendben szitkozódott. Éppen vissza akart fordulni, hogy elinduljon lefelé az úton, amikor észrevette az öregot, aki rövid létráján az egyik bokor tetején tevékenykedett serényen.

– Hé, Jonas! – szólította meg őt. – Maga még sötétedés után is szokott néha mászkálni a parkban. Soha sem vette észre, hogy olyan későn valami csavargó bujkál errefelé a bokrok között?

– Jó estét, erdész úr! – biccentett felé az öreg. – Igazán szép esténk van ma.

– Süket számár! – morogta haragosan a szakállába az erdész, mivel nem volt valami jó hangulatban. Aztán hangosabban megismételte a kérdést, majdnem kiáltozva, miközben közvetlenül a létra alá lépett.

Az öreg a fejét rázta. – Nem, jóságos erdész úr – válaszolta nyugodtan. – Csavargók egyáltalán nem jöhetnek be a parkba, különben is azonnal kizavarnánk őket. Az egyetlen, akivel néha találkoztam esténként, amikor erre jártam, az öreg Fritz volt, aki a csapdái után nézett.

– Na, éppen órá gondoltam.

– Igen, de neki engedélye van rá – mondta bólintva a kertész –, másról meg nem tudok. A gróf úr azonban ma neki is megtiltotta, amint mondta nekem, mielőtt kocsival távozott itthonról. Naplemente után többé nem léphet be az urasági területre, aminek a vakondok bizonyára nagyon örülni fognak, de a mezővel mi lesz, az már más kérdés.

– Pont ő az a csavargó, aki összefogdossa a fácánjaimat – kiáltotta mérgelődve az erdész.

Az öregember a fejét rázta. – Nem – mondta – a fácánok nem ártnak a mezőnek, sőt ellenkezőleg, összeszedik a szöcskéket, és egyébként is illedelmes állatok.

– Atyaisten az égben! – mérgelődött csendben maga elé az erdész. – Hát ez már bőven elég ahhoz, hogy elhagyjon az eszem! – És hogy tovább ne bosszankodjon, visszatért a bokrok közé, és elindult a lejtőn a mező felé.

Az erdész ezen a napon tényleg nagyon bosszús volt, talán jogosan is, mert képtelen volt magába fojtani dühét, hogy vadorzók garázdálkodnak a reá bízott területen. Arra meg végképp képtelen volt, hogy elkapja a vétkezt, bármennyire is igyekezett.

Ehhez persze elég előnytelen helyen lakott. A gróf tulajdonképpen vadászterülete, egy nagy, igen jelentős erdős vadaskert nem ért el a városig, hanem a következő falunál kezdődött, melynek a területe a városhoz tartozó mezővel volt határos. Arrafelé jelentős volt az őzállomány, és volt még egy állatkert is szarvasokkal és dámszarvasokkal. Csak egy kis fácános volt a kastélyhoz közvetlen közeli fenyvesben, és a fácánok több gondot és munkát okoztak az erdésznek, mint az összes többi vadállomány együtt, mivel a fácán ostobán bizalmas állat, és így négy lábú és kétlábú rablónak egyaránt könnyen esik áldozatul.

Ma azonban megint egészen tagadhatatlan bizonyítékokat talált arra, hogy valaki meglátogatta a fácánokat, mert nemcsak, hogy egy idő óta aggasztóan sok tollat talált a bozótban, ahol estefelé elpihennek, hanem egy beteg izabellaszínű kakas is előkerült, aki már képtelen volt odébbállni, és a kutyája hozta oda neki. Amint megvizsgálta, nagy horgot talált a testében, amelyhez egy rövidebb madzag volt hozzákötve.

Bármennyire is törte a fejét, hogy az ég szerelmére hogyan képes valaki horgászbottal fácánt fogni, az azonban nem volt kétséges, hogy valami haszontalan gazember keze van a dologban. Ráadásul egy izabellaszínű volt az áldozat, melyekből a gróf drága pénzért mindössze három darabot vásárolt, és külön a lelkére

kötötte, hogy vigyázzon rájuk, mivel a grófnő kedvencei! De egyáltalán mit lehet ilyenkor tenni?

Az egész erdőséget a leggondosabban átkutatta, hátha talál valami támpontot, mert abban teljesen biztos volt, hogy a semmi-rekellő vakondvadász keze van a dologban, de teljesen eredménytelenül. Ha ő volt a tettes, akkor nagyon ravaszul látott hozzá, nehogy árulkodó nyomokat hagyjon, és most már nem maradt más hátra, mint megkettőzni éberségét, hátha sikerül elkövetés közben elkapnia a tettest.

– De akkor majd jól megjáród! – gondolta magában, ökölbe szorított kezét megrázva a mező felé, amerre az az ember rendszerint tevékenykedni szokott, és ahol egy órával ezelőtt még látta is őt.

A kastély felől Paula közeledett lassan. A kedves, és egyébként oly vidám arcát komoly, fájdalmas ráncok tarkították. Fellepett a kis teraszra, és anélkül, hogy tudomást vett volna az öreg kertészről, aki még mindig a bokrával volt elfoglalva, odalépett az alacsony falhoz, és rendesen összerezzen az „isten hozta, kegyelmes grófkisasszony” megszólításra.

– Ah, Jonas, mennyire megijesztett! – mondta elmosolyodva. – Maga meg mit művel ott a létra tetején?

– Mindjárt kész vagyok, kegyelmes grófkisasszony – mondta az öreg, barátságosan megbiccentve a sapkáját. – A többi várhat holnapig, mert még a virágtöveknek is utána kell néznem a kastélynál, hogy eltávolítsam a már elhervadt virágokat.

Közben lemászott a létrájáról, a vállára kapta, hogy elinduljon előre, de még egyszer megállt a fiatal hölgy mellett, aki iránt olyan szeretetet érzett, amilyenre csak egy öreg szolga képes a ház azon gyermeke iránt, aki a szeme előtt cseperedett fel.

– És különben hogy van, Jonas? – kérdezte Paula barátságosan.

– Hát igen, mindig van mit tenni, kegyelmes grófkisasszony – bólintott felé az öregember mosolyogva. Egy ekkora kertben se vége, se hossza a tennivalóknak, egész évben, télen, nyáron.

– Gondolom nem jól hall, Jonas – mondta Paula, miközben egészen közel hajolt a füléhez, és igen hangosan beszélt.

– Ó nem, kegyelmes grófkisasszony – mosolyodott el az öreg, a fejét rázva. – Az előbb jó ideig társalogtam az erdősszel, és minden szót megértettem. Úgy-ahogy még elmegy. Persze annyira már nem jó a hallásom, mint régen, de ha önnel beszélek, egészen jól hallok. Édes istenem, ha arra gondolok, hogy ugyanezen a helyen hogyan mászkált négykézláb a homokban és játszadozott a gróf úr akkori nagy újfundlandi kutyájával. Szegény Tyrast, odaát az alatt a nagy aranyeső bokor alatt hantoltuk el! Hogy múlik az idő. Mostanra mekkorára megnőtt, és milyen csinos és előkelő hölgy lett. Én azonban még mindig látom magam előtt, milyen kedves, szívélyes kisgyerek volt, hosszú, szőke hajfűrtjeivel, és hányszor kaptam fel a karomra, és galoppoztunk körbe az öreg torony körül.

– Drága, öreg, jóságos Jonas! – mondta Paula meghatottan. – Tényleg, én is még egészen jó emlékszem a Tyras nevű kutyánkra.

– Na – nevetett fel az öregember –, a kegyelmes mama gyakran persze nem nagyon örült neki, ha együtt hancúroztunk, de végül ő maga is nevetett rajta.

Paula jól látta, hogy az öregemberrel valójában már nem lehet beszélgetni, de fájdalmat sem akart okozni neki, csak barátságosan biccentett, aztán odalépett a falhoz, ahol megállt, és elmélázva lenézett a város felé. Csak néha tekintett vissza az öreg felé, aki még mindig ott matatott a kerti szerszámaival, míg végül ismét vállára kapta a létrát, és „Isten óvja, kegyelmes kisasszony” szavakkal elköszönve elindult lefelé a kavicsos úton.

Alighogy elment, Paula kis cetlit vett elő a zsebéből, összehajtogatta, óvatosan még egyszer körülnézett, és ugyanoda rejtet-

te, ahonnan reggel kivette a rózsaszínű papírt. Aztán lassan, és igen bánatosan felsóhajtva visszaindult a ház felé.

Így telt el a délután. Alkonyodott, és a ház körüli parkban a madarak éjszakai pihenőjükre kezdtek készülődni. A feketerigó, aki egész nap hallgatott, és vasszorgalommal gyűjtögette a táplálékot magának és fiókáinak, elbűvölően dallamos énekbe kezdett, amit mint esti imát, ékesszólóan, ujjongva adott elő egy virágzó bokor legmagasabb csúcsáról. Imitt-amott egy-egy vörösbegy csicsergett, hogy magához szólítsa társait, és velük együtt keresen fel valami védett helyet egy bokorban, ahol éjszaka nem találhat rájuk egy falánk, a nappali fényt nem kedvelő bagoly. Ekkor nagy, nehéz madár csapkodott szárnyaival. Egy fácánkakas volt, aki fellendült az egyik fiatal fára, majd ostoba ribilliót csapva, rikácsolva hirdette szomszédainak, hogy szerencsésen felérkezett oda, ahol el szeretné tölteni az éjszakát. Nem is hagyott fel a lármával mindaddig, amíg kellőképpen el nem helyezkedett, és tollazatát fel nem borzolta.

Aztán jött egy másik, meg még egy másik, mire kezdett besötétedni, és a denevérek már cikkcakokban röpködtek, miközben odafent a magas légben az esti szürkületben szinte már láthatatlanul egy csapat varjú hangos rikácsolással keresett magának pihenőhelyet, elhúzva a hegyoldalt borító fenyves felett.

Végül minden elcsendesedett, és mélységes volt a csend. Csak a tücskök ciripeltek még a fák között, és odalentről a tó felől álmos békák monoton kuruttyolását lehetett hallani. A keleti égbolton ekkor emelkedni kezdett vöröslő fénnel és fenségesen a hold, és miközben odalent a völgyben sűrű köd ereszkedett alá, idefent lágy fényben tündökölt a csúcsok körül.

Volt azonban másfajta mozgás is.

A parkhoz vezető kavicsos úton egy lovas ügetett felfelé. A fiatal George gróf volt az, aki a látogatásból tartott hazafelé. Lovát az elé igyekvő istállósolgára bízta, majd felszaladt a szobájába.

Ugyanebben az időben az öreg torony környéke is megelevenedett. Először a fal mellett álló fiatal fák egyikének csúcsa rez-

zent meg titokzatos módon, majd a fal felett óvatosan felbukkant egy fej, de hosszú perceken át figyelmesen, mozdulatlan maradt ebben a helyzetben, és a sűrűn egymás mellett álló fák csúcsainak árnyékában még a teraszról sem lehetett volna felismerni. Miután meggyőződött róla, hogy minden nyugalomban van, az alak ismét megmozdult, és a vakondvadász a gróf szigorú tilalma ellenére, amely szerint megtiltotta sötétedés után a birtokára lépést, óvatosan odébb mászott az alacsony falon, és leugrott a bokrokat övező füves részre, hogy a lábnyomait ne lehessen felismerni az elgereblyezett úton.

Az öreg fickó bizonyára valami turpiságra adhatta a fejét, különben nem kereste volna óvatosan fák legsötétebb árnyékát, és nagyon ügyelt rá, hogy fel ne fedezzék. Bármennyire is sötétségbe burkolódzott a fák által körülzárt kis térség, nem sokáig maradt ott. Még egyszer hallgatózni kezdett, hogy biztonságban van-e, majd eltűnt egy kisebb tujacsoport bozótjában, mely falként rejtette el őt.

És legfőbb ideje volt, hogy odébbállt, mert alig telt el öt perc, miután elhagyta a helyet, amikor a parkból felvezető keskeny ösvényen egy másik óvatos látogató osont felfelé, éppoly óvatosan, mint az őt megelőző alak. Figyelmesen hallgatózott minden irányba, majd lassan felment a kis dombra, amelyen az öreg torony állt.

A mostani látogató sötét kabátot, és ugyanolyan sapkát viselt, és amikor felért, óvatosan megállt, és ismét hallgatózni kezdett. Azonban semmi sem mozgott, a környéken halotti csend uralkodott, csak jobbra a bozótban verdesett szárnyaival egy kis madár, és pihenőhelyéről felriadva félénk csicsergéssel a domb felett átrepülve berepült a közeli bozótba, mire a rejtélyes látogató rémulten kapta fel a fejét

Handor, mert nem más volt a késői látogató, nem gondolt arra, hogy valami oka lehet annak, amitől a kis állat megriadt. Talán ember is lehetett, akivel itt és most semmiképpen sem találkozott volna szívesen. Teljesen megnyugodott, amikor látta, hogy a zaj oka csak egy apró, vétlen madárka volt. Az őrtoronynál senki sem

volt, és amint erről meggyőződött, odalépett a falhoz, ahhoz a helyhez, ahol Paula délután elrejtette a kis cédulát. Meg is találta és kinyitotta, de a hold bizonytalan fénye mellett a ráadásul sötétebb színű papírra írt finom kézírást nem lehetett elolvasni. A cédulát ezért zsebre tette, majd várakozás végett félig belépett abba a tujacsoportba, ahol a vakondvadász eltűnt. Annyira azonban mégsem, hogy ne tudta volna teljes mértékben áttekinteni az idefenti szabad térséget, miközben ő maga valamiféle veszély közeledte esetén eltűnhetett volna a bozótban.

Így állt ott körülbelül negyedórán át mozdulatlanul, a legcsekélyebb zajra is figyelve, amikor hirtelen egy nagy madár szárnyainak csapkodására figyelt fel, beljebb a bozótban. Hallgatózni kezdett, de a zaj alig tartott tíz-tizenkét másodpercnél tovább, aztán megint halotti volt a csend.

– Mi lehet ma ezekkel az átkozott madarakkal – suttogetta Handor halkán és bosszúsan maga elé. – Engem semmiképpen sem vehettek észre.

Nem sok ideje maradt azonban, hogy ezen elmélkedjen, mert a kavicsok csikorgása alapján könnyű léptek közeledtét vélte felismerni, és közvetlen ezt követően egy sötét alak bukkant fel az úton, gyorsan és riadtan közeledve. A hold fénye ekkor reá esett. Paula volt az, és Handor a következő pillanatban máris karjaiban tarthatta szerelmét.

Édes, hízeglő szavakkal akarta üdvözölni őt, Paula azonban zokogott, hiszen a félelem és zaklatottság végsőkéig feszítették idegeit, és ebben a pillanatban minden más érzést elnyomtak.

– Kedvesem – suttogetta Handor – nyugodjál meg, hiszen itt vagyok veled, és ismét a karjaimba tartlak! Mi van veled, minden porcikádban reszketsz, mint a nyárfalevél?

– Félek, hogy felfedeznek, Rudolph – válaszolta a szegény lány. – Ó, ne haragudj rám, nehéz szívvel szántam rá maga erre a lépésre, a szüleim kényszerítettek, akik a származási előítéleteik miatt akarnak feláldozni engem.

- Tehát igaz lenne a borzalmas hír?
- Sajnos igen. Holnaphoz egy hétre kell eljegyeznem a fiatal Bolten grófot. Kérleltem őket és könyörögtem, de eredménytelenül. Apám és anyám nem könyörülnek meg a gyermeküknek, erőszakkal akarnak engem az oltár elé vonszolni.
- Ezt nem tehetik meg, szívecském – kiáltotta Handor – ez az ország törvényei ellen lenne, és ha megtagadod ...
- De hogyan is tehetném? – mondta panaszosan a szegény lány. – Hát vagyok én abban a helyzetben, hogy megmondhassam nekik, téged, és csakis téged szeretlek, és sohasem nyújtanám a kezem másnak, és egy már elajándékozott szívvel csapjam be a jövődöbelimet?
- Drága Paulám ... !
- Nem merném megtenni – folytatta a grófkisasszony. – Jól ismerem az apámat, jól ismerem az anyámat, akik már a gondolatot sem bocsátanák meg nekem.
- Akkor szökjél el velem, szerelmem! – kérlelte Handor. Mi tart még itt, ahol még abban sem reménykedhetsz, hogy az utált és gyűlölt kapcsolat elől képes legyél elmenekülni, ahol egy sivár, vigasztalan élet vár rád? Ó, tudom jól – folytatta szomorúan –, nem leszek képes az nyújtani neked, ami annak a grófnak a karjaiban vár rád. Terebélyes kastélyt, csillogó hintót, számos szolgát nem adhatok, de amit a szerelem nyújthat neked, amivel a művészet örömet szerezhet, Paula, az minden bizonnyal a tiéd lehet, és a szüleid nem is lennének emberek, ha mindettől megfosztanák egyetlen gyermeküket, és örökre eltaszítanák maguktól a saját lányukat. Apád bizonyára dühös lesz, és üldöztetni fog bennünket, hogy erőszakkal visszaszerezzen, de ne félj semmitől, az én oltalmam alatt biztonságban leszel, és ha már kitombolta lerombolt terve miatti első haragját, csalódással elmúlt füstbe ment reménysege, már a legkevésbé sem lesz embertelen. Gondolj csak arra szívecském – folytatta, miközben Paula félénken és reszketve hozzá simult –, azokra a boldog időkre, amikor már kibékültem a szüleiddel, és ismét elvezethetlek hozzájuk, amikor már egyesülve

lábaik elé omolhatunk, áldásuk fogja megszentelni azt a boldog köteléket, amit az ég már a Földön megadott nekünk.

– Ó, Rudolph, drága Rudolphom, milyen boldoggá, milyen mérhetetlenül boldoggá tenne, ha az enyém lehetnél! – kiáltotta a fiatal, szenvedélyes leány –, hiszen képtelen lennék nélküled élni. Isten a megmondhatója, gondolataim éjjel, nappal veled vannak, és ha arra gondolok, hogy elragadnak mellőled, és kiszolgáltatnak egy olyan embernek, akit nem szeretek, akit képtelen lennék szeretni, akkor ridegnek és sötétnek látom az egész eljövendő életem, mint egy örök, végtelenül hosszú téli éjszakát!

– Drága Paula! – kiáltotta Handor, szorosan magához ölelve őt, de a következő pillanatban hirtelen és rémülten felfigyelt. Odabent a bozótban ismét egy madár csapkodott a szárnyaival, de most távolabb, mint az előbb, és úgy tűnt számára, mintha egy ember lépteit hallotta volna a kavicsos talajon.

– Gyere – suttogta halkan, és maga után húzta a rémült lányt a bozótosba. – Túl világosan süt a hold, árulkodó szemek megláthatnak bennünket.

– Nem maradhatok tovább, ha keresni kezdenek ...

– Gyere csak, úgy tűnt, mintha hallottam volna valamit – és a félig-meddig ellenkező lányt magával húzta a tuják védelmébe, melyek biztonságot és fedezéket nyújtottak nekik.

Handor egyébként ezúttal nem tévedett, hiszen éppen ebben a pillanatban vállán puskával egy férfi keresztezte a kavicsos utat, mely közvetlenül a domb alatt vezetett. Az erdész volt az, aki már sötétedés óta lopakodott a parkban, és miután a legtávolabbi helyeket is óvatosan végigkutatta, hogy a fácántolvaj nyomára bukkanjon, most a kastély körüli erdőséget is át akarta kutatni, mert eddig semmi gyanúsat sem talált, miközben a mai este kifejezetten kedvező volt a vadorzáshoz.

Egy fácántolvaj ugyanis a sötétben semmire sem megy. Még holdfény mellett is, ha nincs annyira világos, mint éppen ezen az estén, a dolga különösen nehéz, mert a lombos fák túl nagy árnyé-

kot vetnek. Meg is találta annak bizonyítékait, hogy egy ravasz tolvaj mégis próbálkozik, és nem is eredménytelenül, hiszen egy csomó tollat és horgászhoroggal feltépett nyakú fácánt talált az erdőben, és az, akinek egyszer már szerencséje volt, ezt az estét aligha mulasztaná el, hogy folytassa a tolvajlást.

Éppen ezért keresztezte ekkor a facsoport árnyékában a mező felől érkezve a kavicsos utat. Úgy tűnt számára, mintha valami zajt hallott volna, ezért behúzódott az őrtorony dombja alatti sűrűbe, ahol éjszakánként húszegynéhány fácán szokott a fákra telepedni egy kisebb nyírfásban lévő tisztás körül, ahol persze némi veszélynek voltak kitéve.

Hangokat azonban nem hallott. Jó fél órán keresztül állt mozdulatlanul őrhelyén. Egyszer csak hirtelen egy fácán görcsös szárnycsapásait hallotta meg, amitől jól meg is ijedt. Ugyanaz volt, amelyik korábban Handort már kétszer is megijesztette anélkül, hogy ő tudta volna, hogy a zaj mit jelent. Az öreg erdész azonban túl jól ismerte ezt a hangot ahhoz, hogy akár egy pillanatra is kétségei lettek volna felőle. Szinte akaratlanul kézbe kapta fegyverét, ámbár azt is jól tudta, hogy azzal pillanatnyilag semmi sem megy. Tovább hallgatózott. A madár még mindig csapkodott a szárnyaival. Ekkor már pontosan tudta, merre van, és hamarosan, a fűvön igyekezve, amely elnyelte léptei zaját, nemsokára már ott is volt a létesítményt körülvevő nem túl sűrű bozótban, ahol a nyírfák álltak.

Az öreg vakondvadász közben alig érte el a bozótot, ahol a terep minden talpalatnyi helyét pontosan ismerte, és óvatosan leereszkedett a lejtőn, majd arrafelé tartott, ahol a fácánok éjszaka pihenni szoktak. Fegyvert nem hordott magával, amiről azt lehetett volna hinni, hogy veszélyt jelenthet rájuk. Semmi más nem volt nála, csak az öreg tölgyfabotja. Azt is jól tudta továbbá, hogy ilyen közel a kastélyhoz úgysem lövöldözhet, ha nem akarja magát kitenni annak a veszélynek, hogy a kastély emberei azonnal körülállják és elfogják.

Az öreg fickónak azonban ennél jobb ötlete is volt, és minden látszat szerint nem az első ízben készült a vadorzásra.

A legnagyobb óvatossággal és nyugalommal osont lassan előre, míg el nem érte a kis nyírfá erdőcskében lévő tisztást, itt aztán tovább fürkészett, a hold fényes korongját keresve a fák mögött, míg végül elérte azt a helyet, ahol a fácánok tanyáztak. Kezdetben azonban ez sem volt elég, mert az első, amelyekre rábukkant, túl magasak voltak a fákon ahhoz, hogy elérhette volna őket, de úgy tűnt, hogy nem mindegyik volt ennyire óvatos. Nemsokára rábukkant egy vastagon felfuvalkodott kakasra, aki a fejét szárnyai alá dugva mélyen aludt az egyik ágon, és még a közeledését sem vette észre.

Az öreg vakondvadász nem is zavarta őt. Lassan, óvatosan tíz- vagy húszlépcsnyit hátrált, míg egy sötét bokor alá nem ért, ahol belekezdett az előkészületeibe.

Először lecsavarta botjának zárókupakját, amit mellénye zsebébe rejtett, hogy el ne veszítse. Aztán kihúzta a horgászbót, majd annak csúcsára egy hatalmas horgot rögzített, akkorát, amekkorát a szárazföld belsőbb részein élő kisebb halakhoz nem is szoktak használni. Ezt a horgot úgy kötözte hozzá szorosan a horgászbothoz, hogy a horog csúcsa lefelé mutatott, és amikor annyira biztonságosan rögzítette, hogy ne tudjon elszabadulni, mint ahogyan a közelmúltban járt, egy pompás, hízott kakassal, lassan felemelkedett, és teljesen zajtalanul odalopakodott annak a fának a törzséhez, amelyen a kiszemelt zsákmány aludt.

Egy gyakorlatlan szem azonban aligha lett volna képes a fa lombozata között pontosan felismerni azt a helyet, ahol a vad tanyázott. Az öreg fickó azonban ennél ügyesebb volt, és miután a fa alatt fejét billegetve néhányszor körbenézett, hirtelen abbahagyta a fürkészést, horgászbótját felemelte, és a törzs mellett lassan és zajtalanul a magasba emelte a horgot.

A fácán mélyen aludt. Minden mozdulat olyan ügyesen volt végrehajtva, hogy abból alig vehetett volna észre valamit, mert az ember alakja a fa alatt megkülönböztethetetlenül egybeolvadt az azonos színű aljzattal. Ekkor azonban a horog, anélkül, hogy a vakondvadász alulról észrevette volna az akadályt, nekiütközött

egy apró, száraz ágnak, mire a kakas rémulten felegyenesedett és egy halk, kotkodácsoló hangot hallatott.

Az öreg a fa alatt meg sem moccan. Úgy állt ott, mintha hozánőtt volna a fa törzséhez. Csak jobb keze irányította óvatosan a horgot az akadály körül. A bot alsó részén volt egy jel, amely jelezte, hogy horog hajlata odafent merre mutat. Ekkor már a kakas felett kellett lennie. Egy hirtelen mozdulattal visszarántotta a botot, és ezzel a boldogtalan fácánt lerántotta biztosnak vélt helyéről.

Az állat persze teljes erejéből csapkodni kezdett a szárnyaival, de ez nem tartott sokáig. A vadorzó egy pillanat alatt elkapta, és ugyanolyan gyorsan kitekerte a nyakát, majd begyömöszölte a majdnem teljesen üres vadásztáskájába, és óvatosságból, mielőtt újabb zsákmány után nézett volna, betolta a legközelebbi bokor alá, és várt egy kicsit, hogy az elkerülhetetlen zaj a végén nem csal-e a közelbe hívatlan tanút.

Azonban semmit sem lehetett hallani. Az erdő csendes volt, mint máskor, és csak imitt-amott mocoogtak a fákon a szomszédos fácánok, akik felébredtek bajtársuk haláltusájától, és egy-egy kotkodácsoló hangot hallattak.

Ekkor tovább suhant, mint egy árnyék. Az öreg karcsú alakja meggörnyedve osont az éjszakai harmattól nedvessé vált lombok között, míg végül az előbb élénkké vált madarak között kinézett magának egy újabb zsákmányt.

Mit is számított, hogy egy kicsit magukhoz tértek! A fácán sötétedés után csak nagy ellenérzések mellett mozdul odébb az egyszer már elfoglalt helyéről, mert igen jól tudja, hogy mennyire nehéz lenne éjszaka újabb helyet találni, és kellő óvatosság mellett a vadorzónak semmi nehézséget nem okozott, a törzs fedezékében a botját lassan feljuttatni a magasba

A másodikat ugyanúgy megszerezte magának, és amikor leszedte, a közelben egy egészen alacsonyan lévő ágon felfedezett egy harmadikat.

Ennek ellenére a vakondvadász ismét jó ideig várakozott a sűrűben, mielőtt visszamerészkedett volna a ritkásabb részre, mivel jól tudta, hogy az öreg erdész már régen gyanakszik rá, és azt is tudja, mikor szokott elindulni a vadászatra.

Eredetileg az volt a terve, hogy ezen az estén meglegszik két fácánnal. A harmadik fácán azonban annyira csalogató volt a nyírfá majdnem legalsó ágán, hogy szinte kézzel is elérhette volna. Ennyire kedvező alkalom ritkán adódik, még ha egy hónapig is járna utána. Némi idő elteltével ezért ismét felemelkedett, és lassan a fa felé kezdett osonni. Az ostoba madár a fejét ismét visszadugta a szárnya alá, és már egészen alá ért, amikor az elkerülhetetlen nesz ismét felriasztotta, mire hirtelen felkapta a fejét, de ez már nem segített rajta. A végzetes horog ekkor már közvetlenül a gallérja felett volt, a vadász megrántotta, és a foglyul ejtett fácán lezuhant az ágról.

Annyira alacsonyban ült azonban, hogy a bot vége, amikor a vakondvadász lefelé rántotta, beleütközött a talajba, és ennek következtében a fácán kiszabadult a horogból. Mielőtt azonban a szárnyát használni tudta volna, a vadász egy ugrással máris rávetette magát, elkapta a nyakánál, körbecsavarta a fejét, majd gyorsan bedugta a tarisznyájába a többi közé. Ekkor azonban riadtan ugrott fel, mert gyorsan közeledő lépteket hallott az avarban. Hallgatózni kezdett. Talán egy felriasztott dámvad lehet, gondolta, aki itt a közelben pihent, és most elmenekült? Azonban nem ez történt. A léptek nem vadtól származtak. A tolvaj felkapta a botját, és gyorsan menekülni kezdett, ahogy csak bírt, a legközelebbi, védelmet nyújtó bozótos felé.

– Állj meg, te szélhámos! Gazember, most elkaptalak. Állj, vagy lövök! – kiáltotta egy hang, amit a vakondvadász nagyon jól ismert, hiszen nem másé, mint öreg barátjáé, az erdészé volt, aki azonban ha azt hitte, hogy ezzel tényleg megállásra bírja késztetni őt, akkor tévedett, mert a dörzsölt fickónak eszében sem volt megállni, hiszen már ott volt a bozótos közvetlen közelében, mely teljes mértékben fedezni tudta visszavonulását. A fák sötét árnyékában biztonságos lövésre úgysem volt lehetőség, és így egy pil-

lanatot sem vesztegetve beugrott a közeli sűrű bokor mögé, miközben az öreg vadász fegyverét az állához emelte.

Az erdész persze tudta, hogy egy ilyen tettért nem löhet agyon rögvest egy embert, ezért lefelé célzott, hogy a lábát találja el. Puskája lövedékét különben sem láthatta volna. A menekülő alakja árnyként suhant a sötét talaj fölött, és még mielőtt meghúzta volna a ravaszt, a tolvaj már el is tűnt a bokorban.

Ez azonban még nem jelentette azt, hogy már sikerült is meglépnie, mert pont ott, amerre tartott, húzódott meglehetősen meredeken lefelé a parkot körülvevő fal. Az erdész véleménye szerint azon nem juthat át, így más lehetősége nem maradt, mint közvetlenül a kis őrtoronydomb alatt, a kastély közelében tovább menekülni, és ha sikerül riasztani az ottaniakat, talán mégiscsak el tudják őt kapni.

Ezzel a gondolattal felfelé tartva elsütötte a puskáját, és kiáltozni kezdett: „Fogják meg, fogják meg, tolvaj!” – és futni kezdett visszafelé, ahogy csak bírták a lábai, kissé balra tartván, megkeverülve a legnagyobb bozótost, hogy ezzel, ha kiér a nyílt terepre, elvágja a menekülő útját. Ha esetleg ettől megriadna, és elrejtőzve maradna a bozótban, akkor kihív mindenkit a szolgákkal együtt a kastélyból, körülveszik a bozótot, és így majd biztosan sikerül elkapni.

A lövést és a kiáltozást persze meghallották a kastélyban, de másokat is felriasztott.

– Rudolph, az ég szerelmére, elárultak bennünket! – suttogetta Paula, kiszabadítva magát kedvese karjaiból. – Ó, édes istenem!

– Még nem, szívecském – kiáltotta Handor, aki szintén rémülten hallgatózott, de el sem tudta képzelni, hogy a távolabbi bozótban elsütött lövés miatta történt volna. – Szaladjál, valami más történhetett. Adj majd hírt, mikor láthatlak! Menj, arrafelé, a bokrok között! Nem láthatnak meg együtt bennünket. Én közben visszalapakodok az úton, amerről jöttem.

Mielőtt Paula válaszolhatott, vagy akár egyetlen lépést is tehetett volna, jobbra tőlük recsegni kezdtek a bokrok, de csak egy sötét alakot lehetett felismerni, aki ott törtetett át. Handor, aki már annyira a szélén volt a bozótnak, hogy át is láthatott rajta, rémülten arra nézett, de amit meglátott, attól nem kellett tartaniuk. A fickó, aki láthatóan maga is menekülőben volt, egyetlen ugrással fenn termett a falon, ahol úgy tűnt, egy pillanatig késlekedik, de ez tényleg csak egy pillanat volt, mert a következőben már el is tűnt a fal mögött álló fiatal fa ágai között, miközben a fatörzs csúcsa, amelyen lefelé mászott, a hold fényében láthatóan lengett és reszketett.

– Most induljál! – suttogta Handor, aki persze azt hitte, hogy a menekült ott fogják üldözni, ahol ő utoljára látta. – Szaladj erre gyorsan egyenesen, az alacsony bokrok között a kastélyhoz, én pedig balra megyek. Ne félj semmitől, édesem! – És gyorsan még egy csókot adva a szájára, aztán barátságos, de határozott mozdulattal áttolta őt a kavicsos út túloldalára, miközben ő maga, amikor látta, hogy sötét árnyát már eltakarják a bokrok, gyorsan elindult lefelé a kavicsos úton, hogy kitérjen azok útjából, akik esetleg a menekülő üldözésére indulnak.

Ez azonban nem volt jó ötlet. Pont a bokros rész szélén száguldó öreg erdész elé került, aki hirtelen, mint egy tigris a zsákmányára, úgy ugrott feléje, közvetlen előtte állához kapta a pus-káját és hangos, mennydörgő hangon ráüvöltött:

– Állj meg, gazember! Most elkaptalak, átkozott fácántolvaj. Egy lépést se, vagy úgy beledurrantok a lábaidba, hogy hat hétig egy lépést sem tudsz tenni!

– Az ég szerelmére, ne lőjön, kedves barátom – kiáltotta Handor, aki első pillanatban persze megrémült, de a lélekjelenlétét egy pillanatra sem veszítette el. Jobb is, ha feltartja itt ezt az embert, gondolta, mert így Paula biztonságosabban elérheti a kastélyt.

– Ha állva maradsz, akkor nem lövök – kiáltotta vissza az öregember, aki ekkor határozottan azt hitte, hogy a fácántolvajt

kapta el –, de a legcsekélyebb mozdulatra megteszem, hidd el, nem viccelek! – Hé, halló, kezdett kiáltozni aztán olyan hangosan, ahogy csak bírt, mert innen hallaniuk kellett őt, mivel nyáron a kastély minden ablaka nyitva volt. Ide, halló ide!

– Lenne olyan jó, és megmondaná nekem, miért tart itt fogva és miért csap ekkora lármát? – kérdezte Handor nyugodtan.

– Hé, halló, hé, erre! – kiáltozott azonban tovább az öreg anélkül, hogy válaszra méltatta volna, a kastély felől pedig egyes hangok már válaszoltak. Odabent az emberek a szokatlan lövésre és az első kiáltozásra már felfigyeltek, és kiszaladtak a kapu elé.

Paula közben elérte az elülső teraszt, és azon keresztül éppen a szobájába akart menekülni, amikor odafent meglátta a bátyját az ablakában, miközben odalent a kertkapuban már összeverődött a szakács fehér kötényében és sapkájában, valamint néhány szolga. Így számára nem maradt más lehetőség, mint odaosonni az egyik kis erkélyhez, amelyet vasrács vett körül, és a kilátás miatt építették ide. Ha azonban továbbra is itt marad, akkor észreveszik, ha egyáltalán eddig is nem keresték már a szobájában. A legjobb, amit tehetett az volt, hogy megmutatkozik.

Mintha eddig ott álldogált volna, kilépett a holdfénybe, és felkiáltott a testvérének:

– Mi ez a lárma, George?

– Te vagy az, Paula? – kiáltotta vissza amaz. – Várjál, mindjárt lejövök! – mire eltűnt az ablakból. Néhány másodperc múlva már ott állt mellette, puskájával a kezében. – Te meg mit csinálsz ilyen későn idelent a kertben, kincsem?

– Úgy fáj a fejem, hogy majd szétmegy. Mit jelent ez a lárma?

– Isten tudja, menj be a házba, majd én körülnézek – kiáltotta a fiatalember, és futni kezdett néhány szolgával a nyomában arra felé, ahol az öreg erdész még mindig kiáltozott a csendes éjszakába: Hé, halló, ide!

– Ezer ördög, nevetett fel George, amikor a közelébe ért, saját fegyverét lövésre készen tartva. – Mi történik itt? Ez meg kicsoda?

– Én vagyok gróf úr – kiáltotta az erdész, aki már a hangjáról megismerte őt. – Elkaptam azt az átkozott fácántolvajt!

– Valóban? Tehát ezt az urat itt? Te meg ki vagy, fiacskám? – kiáltotta a fiatal gróf, miközben a szolgák körülvették a foglyot, aki ekkor persze már nem reménykedhetett abban, hogy leléphet, de a legcsekélyebb szándékában sem volt, hogy menekülni kezdjen. Közben George közvetlenül a fogoly közelébe lépett, és meglepve ismerte fel a holdfényben a mosolyogva felé forduló idegen arcát. – Handor! – kiáltott fel erre, elképedve.

– Tehát maga is ismeri? – kérdezte az öreg erdész, aki ekkor puskájának kakasát nyugalmi állapotba tette. – Elkaptam a fickót!

– Bocsásson meg, gróf úr – mosolyodott el Handor a legnagyobb nyugalommal – azért, mert itt a nagy nyilvánosság előtt fácántolvajként mutatnak be! Fogalmam sincs róla, hogy ez a jóember miért gyanakszik rám, hiszen általában csak akkor szoktam fácánokkal foglalkozni, amikor sülve, tálon teszik eléem.

– De hogy a csudába kerül ide éjszaka a parkba? – kérdezte George.

– Csak azért jöttem, hogy magával beszéljek – válaszolta Handor. – Nem tudtam – fűzte még hozzá halkán, odahajolva a fiatal grófhhoz –, hogy az eljegyzési estével kapcsolatos meglepetés a szüleire is vonatkozik-e, és mivel erről akartam beszélni magával ...

– De drága Handor barátom, ez igazán nagyon derék öntől! Kedves erdész úr, ez az úr itt nem fácántolvaj, erről biztosítom magát.

– Nem fácántolvaj? – kiáltotta az erdész rémulten. – Hát akkor az előbb, egész este nem gubbasztottam a bozótban, és hallgatóztam, nem hallottam a fácán szárnycsapásait, és amint odaugrottam, nem a tolvajt láttam elmenekülni a bozótban?

– Ezt az urat itt?

– Igen, különben hányan nyüzsögnének itt az éjszaka során? A falon nem juthatott át, és amikor előugrottam, éppen itt jött lefelé az úton, és a kastély mellett elhaladva akart meglépni.

– Azt éppen nem – mondta nevetve Handor, aki ekkor már teljes biztonságban érezte magát. – Persze láttam valakit átugrani a falon, vagy jobban mondva lemászni az egyik fán, néhány perccel később, vagy inkább közvetlenül azt követően, amikor eltévesztettem a kanyargós utat, és az öreg torony melletti terasz felől jöttem.

– Ó, tehát ott – akkor a madárcája tényleg meglépett, erdész úr – nevetett fel George. – És most, Handor – szólította meg a fiatalembert, belé karolva és odébb vonva – mesélje el nekem, milyen ötlete van, és időben meg tudjuk-e valósítani! Sétáljunk itt az úton kicsit fel-alá, mert a kastélyhoz most nem vezethetem el. A testvérem az előbb még odakint volt a teraszon.

Ezzel a két fiatalember elindult az úton anélkül, hogy az erdésszel tovább törődtek volna, és Handor elmondta, hogy talált egy elbűvölő vígjátékot, aminek könnyűszerrel meg lehetne valósítani a szereposztását. Rögvest magával is akarta hozni, de otthon felejtette az asztalon, és holnap korán reggel majd felküldi.

– Már megint fácánokat loptak? – kérdezte az egyik szolga az erdészt, amikor a két fiatal hátat fordított nekik. Az öreg azonban nem válaszolt. Gyalázkodó káromkodással vállára kapta a fegyverét, és visszaindult arrafelé, ahol először látta a vadorzót, hogy nyomokat keressen, és bizonyítékokat találjon a későbbi vádemeléséhez.

Handor és George még egy negyedórát fel-alá járkáltak a parkban, hogy megbeszéljék a szükségeset a szereposztásról és a próbákról, aztán Handor a széles úton elindult vissza a városba.

Amikor George visszaért a kastélyba, és Paula után érdeklődött, a komorna beszámolt róla, hogy a grófkisasszony visszavonult a szobájába és lefeküdt.

A viszontlátás

Nehéz éjszakája volt Jeremiasnak, legalább is hosszú idő óta nem volt ilyen nyugtalan, és szüntelenül forgolódott fekhelyén, míg végül az égbolt keleten ismét színesedni kezdett. Ekkor végre rövid, álmokkal kínzott álomba merült. Az álom azonban különös módon a legcsekélyebb kapcsolatban sem volt azzal, ami egész nap foglalkoztatta, és lelkét betöltötte. Ismét Brazíliában és Dél-Amerikában volt, és minden fatális helyzet, amelybe élete során belekerült, bolondos, torz képekben ismétlődött meg gondolataiban, míg végül hangosan felkiáltva riadtan felült fekhelyén, halálra rémítve ezzel a háziszolgát, aki éppen ekkor érkezett, hogy a ruháit kivigye megtisztítani.

– Uram-atyám – szólalt meg az ember, rendesen összerezdülve –, minek ordibál így? Hiszen nem bántja senki, csak a ruháit akarom kiporolni!

– Jó reggelt! – mondta Jeremias, elképedve nézve körül, még mindig félálomban. – Hány óra van?

– Hét múlt. Talán álmodott valamit?

– Igen, egy kicsit – ismerte be Jeremias, aki elszégyellte magát a háziszolga előtt, és közben lopva benyúlt a párnája alá ellenőrizni, hogy ott van-e még a pénztárcája. Aztán másik oldalára fordulva lefeküdt, mintha tovább akarna aludni, de már nem aludt el. Képtelen lett volna rá, és nyolckor felkelt, megitta a kávéját, aztán szapora léptekkel elkezdett fel-alá járkálni a valamelyest hosszú, de keskeny szobájában. Bármennyire gyorsan szedte a lábát, az idő mégis csak nagyon lassan telt. Százszor is rátekintett az órájára, odatartotta a füléhez, mert azt hitte, hogy megállt, a mutató annyira lassan haladt előre.

Végre valahára fél tíz volt, és elkezdett öltözködni., de ezzel sem telt el sok perc. Még tíz perc hiányzott, amikor felbukkant a ház, de még nem mert a közelébe menni.

Tíz előtt tíz perccel Pfeffer felöltözve testvére szobájában állt, mert próbára kellett indulnia.

A beteg ma sokkal jobban érezte magát, de megviseltebbnek látszott, mint korábban bármikor, mert az eljövendő óra miatti izgalom minden vért kiűzött arcából, és szemeinek szinte földöntúli csillogást kölcsönzött.

– Figyelj csak, Guste! – mondta Pfeffer, miközben fejét csóválva testvérét nézte. Egyáltalán nem tetszel ma nekem, és ha tudnám, hogy az a fickó, a Stelzenhammer visszatértével a végén még betegebbé tesz, mint annak idején, amikor meglépett, akkor inkább várnék még egy kicsit odakint az előtérben, és egyszerűen lelőkném a meredek lépcsőn.

– Ma sokkal jobban érzem magam, Fürchtegott – mondta az asszony mosolyogva. Csak egy kicsit megviseltnék látszok.

– Isten tudja – morogta Pfeffer –, csak legalább tudnám, hogy mit akar. Elváltatok, és elválnak is kell maradnotok ...

– És zokon veszed, hogy látni szeretné a gyermekét?

– Hm – mordult bosszúsan a testvére a szakállába –, hát elég sokáig tartott, míg erre rájött.

– Fürchtegott!

– Na, miattam, ezt ti majd lerendezitek egymás közt. Most indulnom kell a próbára, de arról biztosíthatlak, hogy nekem nem tetszik ez az egész. Jobb lett volna, ha előbb kitapasztalhattam volna az uraságot. Azt a szélkakast. Uramisten, három perc múlva tíz, és már kezdek ... Na, tehát tarts ki derekasan, öreglány – mondta, és több szívélyességgel, mint egyébként szokta, kezét nyújtott neki. – Ne izgasd fel magad nagyon. Jettchen! A lelkedre kötöm, vigyázz nagyon rá! Egy kis sírás-rívás biztosan lesz, és jobb is, hogy nekem nem kell jelen lennem. – Ezzel kalapját fejére csapva gyorsan elhagyta a szobát.

Odalent az utcán kalapját homlokára húzva, bal kezét hátra vetve, jobbját elől begombolt kabátjába dugva, szapora léptekkel

igyekezett a dolgára, amikor egy alacsony termetű, testesebb uraságot vett észre, aki úgy tűnt, mintha semmi határozott célja nem lenne. Néhányszor megállt, felnézve a házakra, mintha a házsámot keresné.

Amikor Pfeffer közelébe ért, az bizalmatlanul vette őt szemügyre a szemüvege felett. Talán csak nem a sógora lehet? Közvetlenül a házuk közelében, éppen tíz óra előtt?

Az idegen mindenesetre látta őt kilépni a házból, szintén megnézte magának, és amint egymás mellett elhaladtak, mindketten kölcsönösen még egyszer jól megnézték egymást.

De mégsem ő lehet, mert tovább ment a kapu előtt. Pfeffer egyébként is egészen másmilyennek képzelte el, de pillanatnyilag több időt nem vesztegethetett el azzal, hogy ezen elmélkedjen, a tanácsház toronyórája éppen tizet ütött, és a világon semmi más nem utált jobban, egy pohár rossz sört kivéve, amit késés esetén büntetésként fizetnie kell.

Mégiscsak Jeremias volt, és neki is alapos volt a gyanúja, hogy az úr, akivel találkozott, és alaposan megnézte, többet tud róla, mint az pillanatnyilag kellemes lett volna számára. Ezért túlmént a házon, és valóban, a férfi visszanézett, aztán tovább ment lefelé az utcán, míg végül a legközelebbi sarkon befordult. Jeremias csak ekkor fordult vissza. A toronyóra éppen tizet ütött. Ez volt a megbeszélte idő, és eljött a pillanat, amire évek óta vágyódott, de egyúttal tartott is tőle. Ekkor sarkon fordulva határozott léptekkel bement a házba.

Az első lépcsőn még meglehetősen jól haladt. Szaporán lépkedett felfelé, számolva a lépcsőket, miközben rájuk lépett, de a számot aztán rögtön el is felejtette, és amikor a harmadik lépcsőpihenőre ért, meg kellett állnia, mert elfogyott a lélegzete, és kapkodnia kellett a levegő után, mint egy szárazra vetett halnak. És hogy zakatolt közben a szíve! Az életben el sem tudta volna képzelni, hogy ilyen szaporán is verhet. De most már semmi sem segített. Be volt jelentve, az idő pedig csak telt, és minél tovább késlekedik ... Fogait összeszorítva újabb lendületet vett, és ekkor

felért. Odabent a szobában már hallhatták a lépteit. Már ott állt az ajtóban, és ujját kopogásra emelte. Az erek zakatoltak a homlokában, mintha szét akarnák robbantani a szívós szövetet. Nincs mese, be kell lépnie. Kopogtatott.

– Szabad!

Lassan kinyitotta az ajtót. A szoba közepén sápadtan és reszketve egy kedves, fiatalos gyereklány állt, a szófán pedig egy komoly, de mégis barátságos asszony, akinek azonban csak a körvonalait látta, melyek homályosan, mintha köd lett volna, szivárványos szélekkel folytak össze.

Belépett a szobába, becsukta maga mögött az ajtót, és egyetlen lépésnyit sem mert továbbmenni.

– Hát tényleg te lennél az, Jeremias? Tényleg visszatértél végre, hogy még egyszer láthasd a nejed és gyermeked? – szólalt meg az asszony lágy, de fájdalomtól megindult hangon.

Jeremias képtelen volt válaszolni, kalapja leesett a földre, arcát két kezébe temette, és forró, perzselő könnyek törtek elő szemeiből.

Henriette azonban nem bírta tovább.

– Apám! – kiáltotta, odaszaladt hozzá, és átkarolta a nyakát. – Apám, drága kedves apám! Végre rátaláltam erre a szóra. Soha többé nem mehatsz el tőlünk, soha többé nem hagyhatod el a mamát, és soha többé nem hagyhatod el a gyermekedet!

Ez megtörte a jeget. Jeremias levette kezait a szemeiről, átkarolta, és magához szorította a gyermekét, és könnyek között zokogta: – Jettchen, Jettchen, hát megismered világgá ment apádat?

– Drága apám, anyám is milyen örömmel várt erre a pillanatra! Gyere oda a mamához! – És csendesén odavezette a szófához, ahol könnyeivel elárasztva ült az asszony, de ezek a könnyek örömkönnnyek voltak, bár némely könnycseppben azért szomorúság is tükröződött.

Ekkor odaért, látni alig volt képes, mert színes, csillogó fények úsztak el szemei előtt, de megérezte a felé nyújtott kezet, és még mielőtt rájött volna, hogyan is történt, ott ült a szófán a felesége mellett, aki fejét fáradtan keblére hajtva sírdogált.

– Drága, jóságos Auguste, hát képes vagy megbocsátani annak a romlott embernek, aki gyáva volt ahhoz, hogy megossa veled a szükségét és nélkülözést, és elszaladt a nagyvilágba, mint egy igazi vagabund?

– Szegény Jeremiasom, mennyi mindent kellett elviselni mindkettőnknek!

– Csak az Isten tudja, csak Isten tudja – sóhajtott a kisember, miközben először próbálta letörölni könnyeit. – Sokat kellett kiállnunk, Auguste, és talán nem is érdemeltük meg ennyire, hiszen mindketten még fiatalok voltunk, és még fogalmunk sem volt róla, mi minden tartozik az élethez. Most azonban ismét itt vagyok, és vétkeimnek legalább egy részéért vezekelhetek.

Az asszony felsóhajtott, mélyen a kebléből, de nem szólt egy szót sem. csak fejét még szorosabban hajtotta elveszetett és újra megtalált férje vállára, és Jeremias megcsókolta a homlokát, miközben a könnyecseppek szaporábban gördültek le arcán, mint korábban bármikor.

Jeremiasnak azonban nem az volt a természete, hogy hosszasan és készségesen átadja magát az ilyesfajta érzelmi megnyilvánulásoknak. Könnyek. Nem emlékeztet rá, hogy valaha is könnyek gördültek volna elő szemeiből, most pedig úgy sírdogált, mint egy kisgyerek! Ez így nem mehetett tovább. Határozott mozdulattal megragadta piros, már egészen átnedvesedett selyem zsebkendőjét, megtörölte szemeit, és megszólalt:

– És te lennél a Jettchen? Isten az égben, ha visszagondolok arra az estére, amikor utoljára csókoltam meg a gyermekemet! De ennek már vége, ezen már túl vagyunk! Most már megint itt vagyok veletek. Rossz ember voltam annak idején, de nem, mégsem voltam rossz, Auguste, hidd el nekem! Sohasem voltam rossz, csak könnyelmű, mérhetetlenül könnyelmű, és most már semmi

más dolgom nincs a világon, csak az, hogy mindent jóvátegyek, amennyire erőmből kitelik ...

– Drága apám ...

– Hát tényleg szeretsz engem, gyermekem? – kérdezte Jeremias megindultan. Te jó isten, már olyan régen volt, hogy alig tudok visszaemlékezni rá, valaha is szeretett-e engem valaki az életben!

– Jeremias ...

– Igen, Auguste, te tényleg szerettél – mondta szívélyesen –, én pedig rosszul bántam azzal az egyetlen lénnyel, aki tényleg szeretett engem.

– És én vajon nem vétkeztem?

– Nem, Auguste, te tényleg nem! Ne higgyél neki, Jettchen! Mindig jó volt és derék, túlságosan is jó. Túl jó volt ő hozzám képest, és ezt odakint voltam kénytelen belátni. A távolban, idegen emberek között kellett belátnom, akik ide-oda taszítottak engem. Szeretet? Ki szeret valakit egyáltalán odaát?

– Szegény apám!

– Igen, gyermekem, joggal mondhatod: „szegény apám”. Nem csak az volt a nehéz, hogy rosszul ment a sorom, éhezni és nélkülözni kellett. Mindezt elviseltem, sőt, olykor még örültem is neki, de mindehhez hozzájárult még a bűntudat, a megbánás, hogy rosszul bántam veletek, és csak amikor már láttam, hogy valamikor legalább részben jóvátehetem, amit elkövettem, akkor kezdett javulni a közérzetem. Annak idején még jócskán nyomorogtam, de közben már takarékoskodtam, minden pénzt félretettem, amit csak lehetett, és akkor jó érzés töltötte el a szívemet, egyre vidámabb és boldogabb lettem, most pedig – dicsőség és hála Istennek, már túl vagyok mindenem, és nektek sem kell soha többé nélkülöznetek!

– Mi még nem nélkülöztünk, Jeremias – mondta az anya csendesen.

– De mégis, Auguste, mégis! – kiáltotta Jeremias, miközben megint törölgetni kezdte a szemeit, és körülnézett a szobában. Mindenem látom, mennyire nyomorúságosan éltetek. És az az asztal amott? Miért olyan sápadtak ennek a gyermeknek az orcái, és miért van annyira kipirulva a szeme környéke?

– A sírástól, apám, az örömkönnyektől, hogy ismét velünk leszél!

– Mégsem hiszem el. Rottack gróf már mindent elmesélt nekem, és bár kifelé nem mutattam, mégis majd megszakadt a szívem!

– Annyira mégsem rossz a helyzet – mondta mosolyogva Henriette. Dolgoznia mindenkinek kell, én pedig nem is akarok munka nélkül élni.

– Isten áldjon meg azért, amit anyádért tettél, gyermekem, és ő is összeszedi majd magát, csak fel a fejjel, és bár annak idején a fiatal Jeremias lelépett, de visszatért az öreg, aki majd rendbe hozza a történeteket. Most azonban a család többi tagját is ide kellene hívnunk. Hol rejtőzik a sógor?

– A bácsikámnak tízkor próbája van, apám, és nem sokkal az előtt ment el itthonról, amikor jöttél.

– Szinte gondoltam is, hogy ő lehet – bólintott maga elé Jeremias. Hát ezért nézett meg annyira engem! Én viszont nem ismertem volna meg őt ...

– Láttad őt, Jeremias?

– Azt hiszem, igen, odalent a ház előtt. És mikor jön vissza?

– Sokáig nem maradhat el, csak egy egyfelvonásos vígjáték próbája van ma. Nemsokára hazaér.

Jeremias csak most nézte meg első ízben figyelmesebben az asszonyt, és sajátos, fájdalmas érzés járta át a szívét, amint a sápadt, megviselt arcot nézegette, és a pillanatnyi izgalom miatti pír sem tévesztette meg. – De Auguste – szólalt meg halkán –, te tényleg betegnek látszol. Mi bajod van? Nincs orvosod?

– De van, Jeremias – mondta mosolyogva az asszony. Van orvosom, de csak ritkán jön el hozzám, mert úgysem tud rajtam segíteni, de személyedben a legjobb orvos érkezett meg most hozzánk: A boldog érzés, hogy nem feledkeztél meg rólunk teljesen, és ha egyszer távoznom kell, szegény Jettchent nem hagyom itt magára egyedül a nagyvilágban.

– Anyám!

– Hagyd csak, gyermekem! Egy ideig talán még együtt maradhatunk, és a bácsikádban is támaszra találtál volna, de így mindenképpen jobb lesz.

– Te tényleg nagyon beteg vagy, Auguste ...

Az asszon mosolyogva a fejét rázta. – Messze nem vagyok annyira beteg, mint gondolod. Most azonban meséld el, nekem és a gyermekednek, merre jártál a hosszú évek alatt, és hogyan alakult a sorsod! Elhiheted, mennyire kíváncsiak vagyunk, hogy hallhassuk a történeted.

– Jeremias jól érezte, hogy az asszony csak el akarja terelni magáról a figyelmet, és félénk pillantást vetett Jettchen felé, akinek ismét könnyek csillantak meg a szemeiben, de ha ő is így kívánja, nem akart ellenszegülni a kérésüknek. Így mellette üldögélve, és megfogva a kezét, rövid áttekintést adott egész, mozgalmas életéről. Közben azonban, megfeledkezve a jelenről, gyakran ismét feltört belőle régi, fura humora, és olykor mosolyt csalt vele anya és lánya arcvonásaira. Minél jobban belejött elbeszélésébe, annál inkább bemelegedett, és amikor arról az időszakról mesélt, amikor javulni kezdtek a körülményei, és elkezdett pénzt keresni, és napról napra közelebbinek látta, amikor visszatérhet az övéihez, akkor kövérkés, jóságos képe sugározni kezdett az örömtől. Aztán arról is mesélni kezdett, mennyi pénzt keresett, és végül gyorsan és könnyedén kijelentette, hogy most már nem fognak nélkülözni, és kéz a kézben milyen gondosan fogja ápolni feleségét és óvni egész hátralévő életében.

Miközben elbeszélése közepénél tartott, hirtelen felvágódott az ajtó, és Pfeffer állt a küszöbön.

– Mindjárt gondoltam – mondta bólintva. – Tehát ez lenne a Stelzhammer úr? No lám, máris milyen otthonosan érzi magát ...

– Bácsikám – kiáltotta Henriette, odaszaladva hozzá –, milyen boldog vagyok, hogy apám visszatért hozzánk!

– Na nézzük csak – vélekedett Pfeffer, átnézve Henriette válla felett. – Tehát íme a boldog család. Komikus látvány boldognak látni ...

Nem jutott tovább. Henriette kezét a szájára tapasztotta, és nem hagyta, hogy folytassa, Jeremias pedig felállt, és kezét nyújtva neki, jóindulatúan megszólalt:

– Sógor, Pfeffer sógor, nem lehetnénk mi is jó barátok?

Fürchtegott Pfeffer mindkét kezét óvatosan hátra tette, és amikor Henriette eleresztette, tetőtől talpig figyelmesen végigmérte újdonsült sógorát, majd testvérét is, aki bár sápadtan és megviselten, ámde arcvonásain mégis rég nem látott boldogsággal üldögélt a szófán.

– Látja Stelzhammer, mit művelt? – kérdezte végül.

– Pfeffer sógor, add a kezed! – sürgette Jeremias.

– Láthatja, milyen sora volt itt a többieknek, mialatt maga Brazíliában szórakozott Pomare királynőnél, és isten tudja, még merrefelé kószált? – folytatta Pfeffer könyörtelenül.

– Kedves Pfeffer, bátyám, bácsikám – szólaltak meg a többiek is egyszerre – add a kezed, légy jó, hiszen megígérte, hogy kedvelni fog valamennyiünket!

– Nem megyek el megint, sógor – mondta Jeremias. – Örülök, hogy végre megint itt lehetek, és amennyire csak lehetséges, szeretném jóvátenni mindazt, amit korábban helytelenül elkövettem, hiszen fájdalmat okoz a lelkemnek, ami történt!

– Fájdalmat? Úgy? – mondta Pfeffer –, és ennyi elég is neki. Persze egészen mást érdemelt volna, de mivel ma Guste egészen boldognak látszik, ami már hosszú évek óta nem fordult elő vele.

Na ... itt van az én kezem is, Jeremias, és légy üdvözölve Németországban.

– Pfeffer sógor! – kiáltotta Jeremias meihatottan, miközben elfogadta a felé nyújtott kezét, és szívélyesen megszorongatta, de aztán már nem tudott úrrá lenni érzelmén, és megfogva az előtte álló ember fejét, szívélyesen csókolgatni kezdte, amit Pfeffer rendíthetetlen nyugalommal tűrt. Mikor azonban úgy érezte, hogy már elég, megszólalt:

– Úgy, akkor hát foglalj helyet, és viselkedj rendesen. Isten tudja, talán most még ő is elbőgi magát. Na. hát akkor most átmennék a szobámba, és felvenném a gumicsizmámat.

– De nem mehetsz el, bácsikám – mondta Henriette, megragadva a karját. Itt kell maradnod velünk, és gumicsizmára sincs már szükséged. Nézd csak, már megint száraz minden odakint!

– Hm, na, miattam – dörmögte Pfeffer, aki úgy tűnt, még mindig nem érzi egészen jól magát, mert az új helyzet nem tetszett neki. – Odaát kényelmesebb, és egy pipa mellett ... Dohányzol, Jeremias?

– Persze, sógor!

– Ez legalább tisztességes dolog. Úgy jobban meg lehet beszélni ezt-azt, amit éppen meg kéne beszélünk.

– Ma itt is dohányozhattok – mondta az asszony barátságosan. – Ma sokkal könnyebbnek érzem a keblem.

– Na, azért ne vezessük be mindjárt az első nap – mondta a testvére –, hogy telefüstöljük ezt a szobát. Az ember nem gyármény, és ... de Jeremias, Jeremias! – kiáltott fel hirtelen, miközben új sógorát, jobban mondva régi sógorát szemügyre vette, és közben elgondolkodva vakargatott jobb füle mögött. – Barátocskám, barátocskám, a hajad meg hol hagytad? Brazíliában kopszodtál meg ennyire?

– Igen, kedves Pfeffer sógor.

– Ezer ördög – kiáltott fel aztán hirtelen. – Te jártál tegnap odaát a Lise-nél a gróffal?

– A Lise-nél?

– Hát a másik testvéremnél, a Bassininál.

– Igen, persze – mosolyodott el Jeremias zavartan. – Úgy gondoltuk ... De hová mész, Jettchen?

– A konyhába, apám, hogy gondoskodjak az ebédről. Ugye itt maradsz velünk?

– Hát mit gondolsz, csak nem fog vendéglőbe menni? – hangoskodott Pfeffer.

– Ha tényleg azt akarjátok, hogy maradjak ...

– Még, hogy akarjátok. Ostobaság. De mekkora szemeket fog mereszteni, ha megérkezik, és itt talál téged! Hát ez volt az, amit mondott: „Akkora kopasz folt van a fején, mint a konyhaasztal.”

– De hol lehet Elise? – kérdezte az asszony elmosolyodva. – Csodálom, hogy még nincs itt.

– Megállás nélkül fecsegett ma mindenféle ostobaságot a próbán – nevetett Pfeffer. Az egész feje tele volt az új sógorával, engem meg néhányszor Jeremiasnak nevezett. A jelenetét ezért még egyszer végig kell próbálnia, különben pokoli zűrzavar lenne ma este. De még valami, míg Jettchen odakint van. A Rebe körül megint zűr van!

– A Rebe körül? – kérdezte az asszony felindultan.

– Rebe? Az meg kicsoda?

– Hm – mordult egyet Pfeffer. A negyedik, vagy ötödik hősszerelmes, aki állandóan a művészetekkel van elfoglalva, és mivel a színpadon nem kaphat szeretőt, bogarat ültetett a Jettchen fejébe.

– A Jettchen fejébe?

Pfeffer bólintott, és egy dalt kezdett dúdolni maga elé.

– A Rebe – mondta az asszony – derék, tisztességes és rendes emberek gyermeke, de koldusszegény, és szenvedélyesen rajong a színház iránt.

– És tehetsége is van hozzá?

– Hát nem mondható egészen tehetségtelennek, és néha egészen jól végzi dolgát, valójában még nem is rontott el soha semmit, de mit is jelenthet ez? Nagy szerepet nem bízhatnak rá, mert nem tehetik, az összes ilyen szerepet egyedül Handor játssza, és ha az életben nem jut tovább, mint a jelenlegi szerencsétlen lehetőségei, akkor tízezerszer jobban járt volna, ha a suszter, vagy szabó szakmát választja.

– És Jettchen kedveli őt?

– Attól tartok, hogy igen – bólintott az asszony –, de erről nem beszél.

– Ez éppen a legrosszabb – mondta Pfeffer – ha többet beszélne róla, akkor a helyzete nem lenne olyan kegyetlen, de így egész nappal, és gyakran éjszaka is ott üldögél annál az átkozott munkaasztalánál, és csak tépelődik, elmélkedik és sóhajtozik, és így a helyzete egyre jobban bemarkálja magát a szívébe. Lise azért nem lett igazán sohasem szerelmes, mert azonnal elmesélte mindenkinek.

– És nem lehetne valami más lehetőséget találni a fiú számára? – kérdezte Jeremias –, hogy becsülettel meg tudja keresni a kenyerét? Amit megtehetek ennek érdekében ...

Pfeffer a fejét rázta. – A fiú tanult, sőt azt hiszem, hogy érettségizett is, de hát az ég szerelmére, nekünk komédiákat kell játszsanunk, őt pedig a „művészet” szólította magához, és inkább teszi nyomorulttá magát és Jettchent, mintsem arról lemondana.

– És mi történt ma megint vele? – kérdezte az asszony.

– Ah, hát az örökös csipkelődés azzal a beképzelt Handorral – mondta indulatosan a bátyja. Az az ember nem tudja elviselni a fiút, és állandóan cukkolja, amikor csak alkalom adódik rá. És a

mi igazgatónk, igazi lump alak, ahogyan a nagykönyvben meg van írva, mivel a Handort nem nélkülözheti, felmondott Rebe-nek.

– Édes istenem, sóhajtott fel az asszony – szegény Jettchen!

– De még az is lehet, hogy éppen ez a szerencséje – mondta Jeremias –, és arra fogja készíteni őt, amire mi is rá akarjuk bírni, hogy hagyja ott a színházat. Bárcsak tudnék beszélni vele!

– Azt el sem tudom képzelni róla! – kiáltotta Pfeffer. Elvárásolta őt a sűgődoboz, és addig nem nyugszik meg, míg egyszer komolyan meg nem dobálják almával és más zöldségfélével, és ki nem fűtyülik a színpadról. Akkor eljut abba a stádiumba, amikor a publikum hálátlanságán és korunk rossz ízlésén háborog, és ezek után talán majd lehetőség nyílik rá, jobb belátásra bírni őt. Korábban bizonyára nem.

Az asszony igen mélyen felsóhajtott, és Jeremias, aki le nem vette róla a szemét, szívélyesen megszólalt:

– Ne bánkódj, Auguste, talán még minden jóra fordul, hiszen most már én is itt vagyok, és majd meglátod, hogy be fogom tartani, amit megígértem.

– Abba azonban nem fogok beleegyezni, hogy a Jettchen egy rossz színészhez menjen feleségül – kiáltotta indulatosan Pfeffer. – Akkor inkább menjen egy napszámoshoz, úgy legalább előre tudják, hogy éhezniük kell, és nem fecsegnek összevissza babérkoszorúról és hivatásról! Jeremias, térj észhez, emlékezz rá, hogy te mit műveltél!

– Valóban, Pfeffer testvér, igazad van – mondta Jeremias halkán. Mindenesetre keserves egy történet.

– Itt van? – kiáltotta ekkor odakint egy éles hang. Megjött, Jettchen?

– Isten könyörüljön rajtunk! – mondta Pfeffer. – Most Bassini kisasszony lép a színre, jól figyeljen mindenki! Inkább ne is ismerném az édestestvéremet!

– Ebben a pillanatban feltépték az ajtót, és Bassini kisasszony tényleg a színre lépett, de nem úgy, ahogyan a bátyja talán számított rá, türelmetlen sietséggel, hanem méltósággal. Lassan, fel-emelt fejjel, szinte hátradőlt testtartással lépett be a szobába. Tekintete azonban alighogy rátalált a keresetre, teljesen kiesett a szerepéből, mert legnagyobb csodálkozására azonnal felismerte azt, akit a gróf komornájának tartott, és ezért meglehetősen tisztetlen volt vele.

– Te jó ég! – kiáltotta. De hiszen ez a ...

– Az ember, a konyhaasztalnyi kopaszsággal – fejezte be a mondatot Pfeffer. – Igenis, Bassini kisasszony, kérem, foglaljon helyet, rögvest széket is hozok. Abban a megtiszteltetésben van részem, hogy bemutatathatom önnek az egy időre eltűnt sógoromat, aki újabban mégiscsak előkerült: Jeremias Stelzhammer úr.

– Kedves sógornőm – szólalt meg Jeremias, aki jóságos ábrázattal közeledett felé, kezét nyújtva neki.

– Stelzhammer úr – mondta Bassini kisasszony előkelően – nagyon örvendek ...

– Ugyan már, lárifári! – kiáltotta Pfeffer. Egy postai nappal késve érkeztl. Egy más között már megtárgyaltuk az egész ügyet. Add a kezed és csókold meg, és legyetek jó barátok.

– Na de Fürchtegott!

– Majd csak lesz valahogy, sógornőm – mondta nevetve Jeremias, miközben széttárt karokkal közeledett felé.

– Hát ilyen gyorsan azért mégsem megy – kiáltotta Bassini kisasszony, pillanatnyilag még hátrálva. – Ne vegye rossz néven, sógor, de ez így ... Azonban nem jutott tovább. Jeremias nem az az ember volt, akit ilyen egyszerűen vissza lehetett volna utasítani, és miközben Jettchen éppen benyitott az ajtón, hogy segítsen apjának, ha a nénikéje esetleg, ami egyébként szokása volt, kifogásokat emelne, Jeremias éppen elkapta sógornője fejét, és szívélyes csókot nyomott a szájára.

- Na de sógor – kiáltott Bassini kisasszony –, a hajfürtjeim!
- A teremburáját fiú – kiáltotta Pfeffer – tényleg figyelj rá, mit csinálsz! Romba döntöd a frizuráját.
- Már megint durva vagy, Fürchtegott!
- És most béke és barátság – mondta Pfeffer. – Gyere csak, Lise, légy tisztességes. A Jeremias régen tényleg könnyelmű ember volt, de mostanra rendes fickó vált belőle, Auguste pedig nagyon örül neki, hogy megint itt van, a Jettchen is, tehát nekünk ebbe semmi beleszólni valónk sincs, hiszen ez az ő családi ügyük.
- És mi talán nem tartozunk a családhoz?
- Pillanatnyilag igen, de nem többet, mint amennyi szükséges és most, Jettchen, mi a helyzet az ebéddel?
- Rögtön készen van, bácsikám, csak meg szeretném teríteni az asztalt, de tányér az kevés lesz, ennyi vendégre nem vagyunk felkészülve.
- Na, azon majd segítünk, ugye Jeremias?
- Édes istenem – válaszolta amaz – egyáltalán nincs is ma étvágyam! Olyan vidám, annyira boldog vagyok, hogy képes lennék egy lábon táncolni ...
- Hát az pompás látvány lenne – nevetett fel Pfeffer –, és most adjatok helyet, hogy a lány meg tudja teríteni az asztalt. Ma végre egyszer együtt itthon ebédelünk.

Különböző érdekek

Rottack gróf ezen a reggelen a városban járt bevásárolni. Amikor visszatért, Helenet egyedül találta a szobájában, fejét kezeibe támasztva, megcsillanó könnycseppekkel szemeiben, miközben a gyerekek vidáman játszadoztak körülötte a földön.

– Megint szomorú vagy, szívecském? – szólította meg őt férje, odalépve hozzá. Csendesen átkarolta, és megsókolta a homlokát. – Hát már soha többé nem tudok mosolyt csalni az arcodra?

– Ah, Felix – sóhajtott fel a fiatalasszony, fejével hozzá simulva. – Ne haragudj rám, tudom, hogy helytelenül viselkedek, mindenekelőtt veled szemben, mert senki másnak nem lenne rá több oka a világon, hogy boldog legyen, mint nekem, de a tegnapi délelőtt nem akar kimenni a fejemből. Tudta, hogy a gyermeke vagyok, tudnia kellett, hiszen megmondtad neki annak az asszonynak a nevét, és mégis milyen rideg és büszke maradt velem szemben! Egyetlen arcvonása sem árulta el, hogy szíve legalább ezred részét érezte volna annak a vágnak, mint amely engem elemészt, hogy a karjaimba repüljön.

– Erőszakot kellett vennie saját magán, szívecském – nyugtatgatta őt Felix. Ki tudhatja, közben mennyire szenvedett.

Helene csendben és szomorúan megrázta a fejét. – Azok a rideg vonások – suttozta. – Nem úgy nézett ki, mintha szíve valaha is szenvedett volna. Hideg volt, mint a jég, és a szemei kíváncsián, de minden szeretet nélkül meredtek rám.

– Mégis lehet, hogy tévedtél, Helene! – mondta Felix. –Amikor meglátott, nem a félelem lehetett az első, ami hatalmába kerítette? Attól való félelem, hogy elárulva látta a titkát? Legyetek egyszer kettesben, beszélj vele négy szemközt, és hagyd, hogy kedves, jóságos szemeidbe nézzen, és anyai szíve akkor majd fel fog olvadni, és gyermekét a karjaiba fogja zárni.

– Ah, semmi mást nem kívánok a világon, Felix, csak azt, hogy egyszer, legalább egyetlen alkalommal megpihenhessek a szívén, és kimondhassam azt az édes szót, hogy anyám. Utána már soha többé nem fogom megzavarni a nyugalma. Elköltözők veled innen, bárhová is vezetsz engem, és boldog leszek, úszni fogok a boldogságban, amikor visszaemlékezek arra a pillanatra.

– És ez a kívánságod teljesülni fog, Helene – mondta Felix barátságosan. Hidd el nekem, lehet, hogy egy ideig még ellenálást fog tanúsítani, mivel nem tudja, nem tudhatja, milyen irányú-

ak az elvárásaid vele szemben. Addig erőszakot fog venni a saját szívéen, de nem tovább, és később áldani fogja azt az órát, mely téged ismét a karjaiba vezetett. Elhiszed ezt nekem?

– Ó, annyira szívesen elhiszem neked, drága Felixem – kiáltotta Helene, magához vonva őt –, hiszen tudom, hogy mennyire jóindulatú vagy irántam!

– És most már ne szomorkodjál tovább, kincsem – mondta nevetve a fiatal gróf. – Légy vidám, és tovább már ne emészd magad! Nézd csak ezt a kis, vidám népséget, akik ott hancúroznak a földön, vagy gyere, inkább zenéljünk egy kicsit, az úzi el legjobban a rossz gondolatokat. Gyere! – És a zongoráról máris levette a hegedűjét, felhangolta, mialatt a gyerekek szintén abbahagyták eddigi bolondozásukat, és Günter ujjongva felkiáltott:

– Jaj de jó, most táncolhatunk egy kicsit, Lenchen!

Az anya kénytelen volt alkalmazkodni. Még látni lehetett a bánat vonásait finom ajkai körül, de már ismét mosolygott, és a zene hamarosan kifejtette rá teljes varázsát, és minden másról megfeledkezett. Hamarosan annak a dallamnak a közepénél tartottak, amit Felix annak idején, egy csendes éjszakán szerelmének ablaka alatt játszott, és a gyerekek tekintet nélkül az ütemre és hangokra, táncolva ujjongtak körbe-körbe a szobában, csak afeletti jókedvükben, hogy hallották a zenét. Ekkor az egyik szolga benyitott az ajtón, és megkérdezte, hogy George Monford gróf részesülhetne-e abban a megtiszteltetésben, hogy beszéljen az urasággal. Közben a névjegyet is átadta.

– Monford gróf? – Helene érezte, hogy elsápad.

– A fiatal gróf – súgta oda neki Felix halkán. – Szedd össze magad szívecském, tisztelgő látogatás. Majd odaszólt a szolgának: – Örömmel fogadjuk.

Néhány másodperccel később nyílt az ajtó, és George gróf lépett be, de nem merev látogatóként, amint Felix gondolta, hanem a maga kedves, nyitott módján, és már az ajtóban barátságosan így kiáltott:

– Nem tudom megbocsátani magamnak, hogy megzavarom önöket, és végtelenül kedves öntől, kegyelmes grófnő, hogy egy tulajdonképpen még teljesen idegen embernek feláldozza egyik legkedvesebb óráját! Kedves gróf úr, a legkomolyabban elnézését kell kérnem!

– Legyen szívből üdvözölve! – mondta Rottack barátságosan, aki máris megkedvelte a nyílt és őszinte fiatalembert. – Kérem, foglaljon helyet velünk, további formaságokra semmi szükség. Őszintén örülünk, hogy üdvözölhetjük otthonunkban.

– Még akkor is, ha rögtön egy kérésem lenne?

– Talán még jobban, ha rögvest alkalmat ad arra, hogy szívesseget tehessünk – mondta mosolyogva Rottack.

– Szavánál fogom – válaszolta nevetve George. – Így hát, ahogy mondják, rögvest ajtóstól rontok be a házba, hogy ne tartsam soká önöket távol a hangszereiktől, és folytathassák.

– És mivel szolgálhatunk önnek?

– Egy mókáról van szó. Egy hét múlva lesz Paula húgom eljegyzése, éspedig a fiatal Bolten gróffal, és mivel Paula annyira odavan a színházért, és különösképpen a mi kis műkedvelő színházunkban maga is szerzett érdemeket, ezért az ünnepi estre egy kis meglepetést gondoltam ki. A saját köreinkben ugyanis egy kedves, kis vígjátékot adnánk elő, a szöveget holnap reggel fogom megkapni, de szerencsétlen módon, több szereplő van a darabban, mint ahány „művészt” ki tudok állítani, és mivel egyébként sürget az idő, kétségbeesésemben az a merész gondolatom támadt, hogy önnél és kedves feleségénél fohászkodjak támogatásért.

– Ez persze nagyon kedves öntől, drága grófom – mosolyodott el Rottack, miközben Helene enyhén elsápadt –, de őszintén szólva olyan területre tévednénk, ahol mi ketten még sohasem jártunk. Igaz, Helene?

– Még soha – suttogetta halkán a fiatalasszony.

– Aztán egy ilyesfajta előkészülethez túl kevésnek tűnik az idő. Itt van a darab magánál?

– Nem, mivel csak egy példány létezik, és a megbízottam éppen most rohángál vele a városban, és megpróbál néhány nyomdában érdeklődni, hogy kinyomtatnának-e néhány példányt. De holnap korán reggel mindenesetre lesz elegendő példányunk, és legkésőbb tíz óráig a kezükben lehet. Kis szerepeik lennének, és minden bizonnyal nem okozna gondot a megtanulásuk. Édesanyám lesz olyan jó, és magára vállalja az olvasópróba vezetését. Segítsenek egy szegény, boldogtalan színházi vállalkozón!

Rottack elmélázva nézett maga elé. Most hirtelen felkínálkozott egy régen várt alkalom, hogy barátságosabb és közelebbi kapcsolatba kerüljenek az egyébként csak nehezen megközelíthető Monford családdal, de mit szól ehhez Helene?

– Legalább küldje el nekünk előbb a darabot – mondta végül mosolyogva –, és jelölje meg benne a nekünk szánt szerepeket. Azonnal haditanácsot fogunk tartani a feleségemmel, és semmi esetre sem hagyjuk sokáig kétségek között. Ha a kivitelezés lehetségesnek tűnik, akkor a magam részéről rendelkezésre állok.

– Kedves, drága gróf úr, hogyan is köszönhetném meg önnek? – kiáltotta George vidáman. És a felesége? – de most nem áll szándékomban erőszakoskodni – szakította félbe hirtelen – és egy olyan ígéretet sem préselnék ki önökből, ami később kellemetlen lehetne, de biztosítom arról, hogy valamennyiünknek nagy örömet szereznének ezzel, különösen Paulának, akinek viharos sebességgel hódította meg a szívét, grófnő, mert tegnap abba sem akarta hagyni, hogy magáról beszéljen.

– Akkor érzelmeink teljesen kölcsönösek voltak, gróf úr – mosolyodott el Helene –, mert biztosíthatom róla, hogy már első találkozásunk alkalmával nagyon megkedveltem a hűgát, és ezért duplán örülök annak, amit mondott.

– Ön nagyon jóságos, asszonyom – mondta George. – Figyelemreméltó, hogy egyes emberek milyen hamar éreznek vonzalmat valaki iránt, pedig néhány szónál alig beszéltek többet, és máris barátságot kötnek, miközben másokkal szemben, akik a legcsekélyebb mértékben sem adtak rá okot, ugyanolyan hamar megmagyarázhatatlan ellenszenvet éreznek.

– Ez a szellem szabadkőművessége – mondta mosolyogva Felix –, amely titkos, gyakran felismerhetetlen jelek alapján ért meg és ismer fel valamit, és jó, vagy rosszindulattal fejt ki hatalmát. A jó emberek nem találhatnak hamarabb egymásra, mint néhány igazi gazember, akik olykor néhány futó pillantás alapján is megértik egymást és kötnek barátságot, de legalább is bajtársi kapcsolatba kerülnek.

– Én a magam részéről rendkívül sokat adok az első benyomásra, amit egy idegen gyakorol rám – mondta George.

– Ezzel én is így vagyok – vélekedett Felix –, és nyugodtan kijelenthetem, hogy csak ritkán, vagy sohasem csalódom. Ha azonban valamilyen véletlen hatására eltekintek első benyomásomtól, akkor számíthatok rá, hogy vezetelni fogok miatta.

– És ebbe az első benyomásba vetett hit, melyet egy idegen gyakorol ránk, nem válhat később egy nagy igazságtalanság okozójává vele szemben? – szólalt meg Helene. – Mit is tehet például egy ember arról, ha nem szép az arca, mely sohasem fog tetszeni nekünk, miközben lehet, hogy a legjobb szív rejlik alatta?

– Egy szép arc persze igen jó ajánlás az életben – mondta George –, és aki ilyennel van megáldva, nem lehet elég hálás Istennek. A csúnyaságot olyannak kell tekinteni, mint egy betegséget, vagy valami másféle balszerencsét.

– És kedvezőtlen arcvonásokkal ne lehetne bárki, mégis jóságos és barátságos? – kérdezte a fiatalasszony.

– Dehogynem, grófnő, és milyen gyakran találkozunk ilyen esettel, de a karakter azért mégiscsak kifejeződik benne.

– Ezek szerint, ha valakit például a természet ajkai körül haragos vonásokkal teremt meg – vélekedett Helene fejét csóválva – , annak alapvetően rosszindulatúnak kell lennie, és ezért nem is lehet felelősségre vonni?

– Fordítva, kincsem – kiáltott fel a férje. – Amit mondtál, az szerencsétlenség lenne az ilyen szegény emberek számára, és nem olyan tulajdonság, ami elkerült bennünket. Nem attól lesz valaki rosszindulatú, hogy kedvezőtlen vonásai vannak a szája körül, hanem aki gonosz, az minden bizonnyal megkapja ezeket a vonásokat. Ez azt jelenti, hogy az embernek éppen a karaktere fejeződik ki az évek elteltével az arcvonásain. Minél idősebb, annál világosabbá válik, és aki ért hozzá, le tudja olvasni ezt az üzenetet.

– Néha azonban mégiscsak tévedünk – mondta George. Ismerek itt helyben például egy fiatal színészt, ő a mi elsőszámú hősszerelmesünk, és derék művész, aki első pillantásra nemes arcvonásai ellenére visszataszító benyomást keltett bennem, amint az előbb említette, és aminek ezek szerint mérvadónak kellene lennie számunkra. Én azonban nem hagytam magam elriasztani ettől, és közelebbi ismeretséget kötöttem vele, vagyis ez inkább külső körülmények hatására történt, és be kell vallanom, ezúttal nem vált be az emberismeretem, mert minden esetben kedves, szellemes és különösen nagyszerű férfinek bizonyult, akivel szemben már sokszorosán elkötelezett vagyok.

– Édes istenem, hát bizony tévedhetünk – mondta Felix. – Én a magam részéről azonban a figyelmeztető jelek alapján, ahogyan nevezném, mégiscsak igen óvatos lettem volna vele szemben, talán igazságtalanul.

– Csak diskurálunk, én pedig távol tartom önöket a zenéléstől.

– Csak azért zenéltünk, hogy múlassuk az időt – mosolyodott el Helene. A társalgással persze ez az ok megszűnt.

– És ha most arra kérném önöket, hogy folytassák?

– Ha örömét leli benne, akkor szívest, örömet – válaszolta Helene, minden további nélkül felállva székéről, és Felix-szel együtt hamarosan folytatták a korábban abbahagyott számot.

A piacon, a „Sárkány” patika és egy másik, igen előkelő és magas épület között, amely egy selyemkereskedő tulajdonában állt, volt egy négyemeletes ház, mindössze kétablakos homlokzattal, mely a szemlélőben olyan benyomást keltett, mintha egy összehúzódtott ember szorult volna be egy óraszekrénybe, ahol moccanni sem tud.

Ebben a házban a második emeleten tanyázott dr. Feodor Strohvisch költő és író, vagy sokkal inkább privát tudós, ahogyan a címjegyzékben állt, aki azonban egy kis napilapot is igazgatott, és ebben lengette ostorát a színház felett. És nem csak a színház felett. Minden, ami előfordult, minden szakma, minden művészet kérlelhetetlen kritikusra talált benne, vagyis jobban mondva nem volt egészen kérlelhetetlen kritikus, hiszen voltak olyan eszközök, amivel meg lehetett lágyítani őt. Ezzel a pimaszsággal csépelte mindenre, ami elég függetlennek hitte magát ahhoz, hogy figyelmen kívül hagyja őt, és a széles tömeg, amelynek ritkán van saját véleménye, kritikáit végül készpénznek vegye, és mindezen felül még tudós voltát is csodálja.

A színház tagjai, legalább is nagyrészüket, gyűlölte őt, de egyúttal tartottak is tőle, mert lapjával szemben nem lehetett tiltakozni, mivel a számára kellemetlen cikkeket nem fogadta be. Különböleg majdnem mindenki nyugodtan viselkedett vele szemben, és tűrte rosszindulatú ítéleteit, mert ily módon ki lehetett térni a még gonoszabb megnyilvánulásai elől.

Strohvisch lényegében bármit kimondhatott, és ezt meg is tette, és az évek múlásával olyan tévedhetetlenségre és biztonságra tett szert, ami tényleg nem hagyott kívánni valót maga után.

A szobájában nagy rend volt, és környezete nagyon tudományosnak nézett ki. Egy nagy mahagóni íróasztal, melynek saját kiegyenlített számláját egyik fiókja rejtette gondosan, mintha

szégyenkezne miatta, az egyik sarokban állt, közvetlenül az ablaknál. Négy vagy öt könyvespolc, a Brockhaus lexikon egy újabb, és egy sokat használt kiadásával foglalta el az egyik falat, a másikat egy kissé lestrapált szófa, felette aranykeretes tükörrel.

A szófán négy vagy öt hímzett párna hevert, az asztalon szintén hímzett, de nyitott szivartárca. A tükör alatt bölcс újévi üdvözlét függött, emberhajból font díszítéssel dekorálva. Az asztalt fehér, horgolt terítő borította, világoskék nefelejcs virágokkal. Röviden szólva mindenfelé asszonyi kezek munkájának nyomai voltak láthatóak, a lábzsámolyon, levéltartón, papírkosáron, levélnehezéken, stb.

Az íróasztal felett két babérkoszorú függött, az egyik világoskék, a másik rózsaszín selyemszalaggal, rajta finom asszonykézzel írt szöveggel, amit azonban alulról a dohányfüsttől elszíneződött anyagon nem lehetett elolvasni.

A falat két francia rézmetszet díszítette, néhány az illendőség határát súroló fürdőző, és a fürdés után táncoló nimfával, a tükör mellett jobbra és balra volt még két szintén francia tanulmányfej, a keret aljáig kivágott ruhában.

Valamennyi szék egyébként új, még fel nem vágott, sárga, szürke, zöld, kék és piros papírba csomagolt könyvekkel volt megpakolva, és még a földön is hevert egy csomó a szivarcsutkák, papírhulladék és szétvagdalt újságok között.

Feodor dolgozott. Forgószéken ült, szájában szivarral, mely elől égett, a másik végét pedig rágcsálta. Néha írt egy-egy sort, aztán áthúzta.

Ekkor hangosan kopogtak az ajtón, és „szabad” kiáltására Handor lépett be, kalapja hanyagul a fején, egyik kezén glaszékesztyű, a másikat kezében tartva.

– Jó napot, doktor! Zavarok?

– Legalább is nem rontott el semmit. Már megint egy átkozott alkalmi költeménnyel kínlódok.

- Csodálom, hogy még nincs elege! – nevetett fel Handor.
- Kétségbeejtő egy munka – panaszkodott a doktor –, amikor muszáj valami pikáns dolgot mondani, amikor ...
- Semmi sem jut az ember eszébe. Reménytelen helyzet!
- Na, ez volna még a legkevesebb – jegyezte meg Strohvisch –, ráadásul az ember nem is akarja az összes löporát egyetlen ügyre elpuffogatni, ami ráadásul semmit sem hoz a konyhára, esetleg egy vacak ebédre valót.
- Honoráriumra nem is számíthat?
- Isten őrizzen, hiszen a kereskedelmi tanácsos számára készül, aki holnap ünnepli kereskedelmi tanácsosi karrierjének huszonötödik évfordulóját. Micsoda alkalmakat talál magának az emberiség az ünneplésre! De magát meg mi szél hozta? Úgy látom, rossz hangulatban van!
- Ugyan már! – válaszolta Handor, miközben kivett egy szivart a nyitott szivartárcából és rágyújtott. – Már megint felboszszantottam magam a csavargó Rebe miatt. Egy beképzelt számár! De most megjárta, az igazgató felmondott neki, távoznia kell. Maga meg tehet egy szívességet, írjon neki egy jó kis sírfeliratot!
- Azt meg is teszem szívesen – nevetett fel a doktor, szórakozottan dörzsölgetve a kezét. – Ráadásul versben megfogalmazva, és olvasói véleményként beküldött formában. Csak az a baj, hogy az unalmas nevéhez nem igazán lehet megfelelő rímeket találni.

Horatius Rebe,
 Reszkessen ki hallja
 E fény kialvását,
 De Rebe megbocsátja,
 Hogy már nem hiányzik nekünk.

- Talán jó is lesz így, nem gondolja?
- Ne legyen ennyire unalmas – mondta Handor, kalapját az asztalra dobva, benne kesztyűivel, magát pedig hanyagul a szófán lévő párnák közé vetve.

– Mit is akarok mondani, doktor, nem tudja véletlenül pontosan, mikor érkezik a trónörökös?

– Nos, ez magától érthető. Hogy ne tudnám pontosan! Következő péntek reggel a tízórai vonattal. Nagy fogadás lesz, természetesen katonai tiszteletadással. Mindenki egyenruhában, már igazgatják is az arany vállbojtokat és fényesítik az érdemjeleket. A polgármester egyedül fog frakkban rohángálni a csorda élén a város képviselőjeként, mint egy fekete birka. Délben ebéd a tanácsházán, este díszelőadás a színházban. A „Hamlet” kerül színre a trónörökös kifejezett kívánságára. Színház után fáklyásmenet, aztán kocsimázás másnap reggelig, miközben a lestrapált szerkesztőnek még a tudósítását is meg kell írnia.

– Hm, ez figyelemre méltó – mondta Handor, aki úgy tűnt, ez utóbbi szavakra egyáltalán nem is figyelt oda.

– Figyelemre méltó? Micsoda?

– Ó, semmi, csak éppen az jutott eszembe, hogyan találhat egymásra ennyi minden egyetlen napon.

– Mindössze két napig fog Hassburgban maradni, és a második napon nagy bál lesz, ahová meg van hívva az egész előkelőség. Csodálatos élete lehet ennek a hercegnek! Istenemre mondom, azt hiszem, nekem is elég jó természetem van, de ha csak egyetlen hetet kellene így átkorhelykednem, minden bizonnyal rámennék!

– Kedves doktor! – szólalt meg Handor közömbösen –, ha egy ilyen herceg mindennaposan átadná magát az ilyesfajta élvezeteknek, mint ahogyan általában maga teszi, akkor ő sem bírná sokáig. De amit már mindig is kérdezni akartam, kitől kapta tulajdonképpen azokat a babérkoszorúkat, amelyek az íróasztala felett függenek?

– Ó – mondta Feodor szerényen – csak a hölgyektől.

– Csak hölgyektől?

– Igen, az irodalmi klubunkban néha szellemi olimpiai játékkal szórakoztatjuk egymást ...

– Az istenek egyesületében – nevetett fel Handor –, ahol kölcsönösen imádják, a hátuk mögött pedig becsmérlik egymást.

– Na, figyeljen csak, Handor, ez azért egy kicsit mégis túlzás!

– Hagyja csak, egyszer engem is elcipeltek oda, hogy egy csésze forró fahéjas víz, amit a ház úrnője teának nevezett, és három alig látható méretű vajás zsemle mellett halálosan unatkoznak hat órán keresztül. Borzalmas egy este volt, doktor!

– Tényleg eltúlozza – kiáltott fel Feodor, hátravetve a fejét. – Hiszen én is felolvastam a költeményeimet.

– Sajnos!

– Ma nagyon kiállhatatlan, és bárcsak már hegyen-völgyön túl lenne az a boldogtalan lélek, a Rebe, mert előbb nem talál rá ismét a saját humorára.

– Ugyan már, mit számít a Rebe – mondta Handor megvetéssel. – Azt gondolja, hogy az a fickó akár egyetlen órát is képes lenne megmérgezni?

– Na, akkor mondja meg végre, mi bujkál magában! Adósságai vannak? Drága, kedves barátom, remélhetőleg bizonyára már maga is eljutott arra az álláspontra, ha valakinek egy adósság miatt ténylegesen gondjai kell, hogy legyenek, az döntő mértékben csak a hitelező lehet, aki abban reménykedik, hogy valaha is visszazakapja a pénzét. Hahaha!

– Hát úgy nézek én ki, mint akinek adósság miatt lennének gondjai? – gúnyolódott Handor, miközben szivarjának hamuját a földre pöccentette.

– Akkor bizonyára szerelmes – kiáltott fel Feodor. – He? Eltaláltam? Hassburg legnagyobb szívtiprója végre méltó hölgyre talált? Handor, a hassburgi színház első hősszerelmese tényleg szerelmes lett, smink és gázlámpák fénye nélkül. Mennyei fejle-

mény! Egyébként is, hallotta a nagy hírt, ami épp most jutott a tudomásomra, és amely szerint a Rebe nek pokoli szerencséje van?

– Pokoli szerencséje? Miféle?

– Feleségül veszi a csinos kis művirágkészítő Jettchent, azt a törékeny, ostoba kicsikét, az öreg Pfeffer unokahúgát, akinek az apja milliomosként tért vissza Kelet-Indiából.

– Badarság – mondta Handor –, ez is az egyik a maga szokásos hírlapi kacsái közül.

– Na, majd meglátja. A Rebe már régen csapta a szelet annak a lánynak, de csak úgy szegényesen, valamelyik sarokban. Most meg már alakul a dolog. A végén sohasem szabadulunk meg tőle.

– A színházban mindenképpen, a többi meg nem érdekel – válaszolta Handor közömbösen, miközben fogta a kalapját, és felállt.

– Már megy is?

– Dolgom van. Apropó, doktor, nem tudná legalább egy részét visszaadni annak a száz tallérnak, amit a közelmúltban adtam kölcsön magának? A Trauvest állandóan nyaggat a néhány tallér miatt, amivel tartozok neki.

– Kedves, drága barátom – kiáltotta Feodor – pillanatnyilag csupasz vagyok, mint egy denevér. Nagyon siralmasan folynak be a pénzek, és az utóbbi időben nem is nagyon tudtam keresni, mert állandóan magával voltam elfoglalva.

– Velem?

– Hát a levelezésem a különböző lapokkal. Megmondom úgy, ahogy volt. A szereplésével kapcsolatos kritika négy teljes órámba került. Ennyire részletesen tárgyaltam végig mindent, és minden munkaórám tarifája egy Lajos-arany.

– Azért az egy kicsit sok.

– A szellemi munka, kedves barátom nem favágás. Ököllet mindig lehet alkotni valamit, a fejnek azonban géniuszra van szüksége, és ha az kimarad, akkor elakad.

– És végül is mikor tudunk elszámolni?

– Jelentős honorárium megfizetésére számítok a közeli napokban.

– Hát jól van, akkor a viszontlátásra, doktor!

– Viszontlátásra, kedves Handor, a viszontlátásra!

Handor becsukta maga mögött az ajtót, Feodor pedig kezével integetve barátságosan nézett utána, de aztán csendben maga elé mormolta:

– Együgyű, beképzelt alak. Azt akarja, hogy minden lapban dicsérjék és kiemeljék, aztán még a kölcsönadott pénzt is vissza akarja kapni. Hát ez tényleg elképesztő! Végül is ki képes őt itt tartani ennél a színháznál? Senki más, csak jómagam, és ha leve szem róla a kezem, tizennégy napon belül megbukik. Egyetlen kéz sem fog megmozdulni érte, különben nem ismerném eléggé a hassburgiaikat. Jössz itt nekem! – Majd lerázva magáról a kellemtelen gondolatokat, körbefordult a székén, felkapta a tollát, és ismét nekilátott a kereskedelmi tanácsost méltató költeménynek, ami a nagy igyekezet ellenére sem akart sikerülni neki. A géniusz még nem érkezett meg.

Horatius Rebe

A Kastélyutca felső végén, a „Paradicsom”-mal srégen szemben egy igen nagy, masszív épületben fent a negyedik emeleten egy szerény és parányi padlásszobában lakott Horatius Rebe, a hassburgi színház második, vagy tulajdonképpen negyedik és ötödik hősszerelmese, és az övénél szerényebb otthont tényleg aligha lehet elképzelni.

A bútorzat egy faasztalból, mely reggel mosdóasztalként, a nap folyamán pedig munkaasztalként szolgált, egy nagyon kifakult, és már többszörösen foltozott kartonhuzattal bevont, feltehetően vasforgáccsal kitömött szófából, legalább is annyira kemény volt, és két ordenáré csővázaz székből állt. Tartozéka volt még a szobácskának egy szegényes tükör, egy lakkozott komód, valamint egy gyalult deszkából készült könyvespolc, és mindennek ellenére a kis helyiség a lehetőségekhez képest tiszta és barátságos benyomást keltett.

Azt éppen nem lehetett állítani, hogy mintaszerű rend uralkodott benne, hiszen emitt nyitott könyv hevert az asztalon, melyben tulajdonosa feltehetően nemrég olvashatott, amott az ablakban néhány kotta hevert, előtte kis citeraasztal állt, rajta a citerával, az asztal alá ferdén betolt székkal. Egy szoba azonban egyáltalán nem látszik otthonosnak, ha gondosan rendbe van téve, és minden el van rendezve. Látszania kell annak, hogy valaki tényleg használja, különben sivár és titokzatos benyomást kelt, lehet bármilyen egyszerűen vagy pompásan berendezve.

Ez pedig tényleg használatban volt, hiszen egy parányi alkóvon kívül, melyben alig fért el egy ágy és egy sárgára festett keskeny ruhásszekrény, túl rövid kartonfüggönnyel elválasztva a szobácskától, ez volt az egyetlen helység, amely Horatius Rebe rendelkezésére állt, és ezért rendezte be annyira barátságosan, amennyire anyagi helyzete lehetővé tette.

A szófa felett egy litográfia függött, mely Schillert ábrázolta fehér ingben, nyitott gallérral, a munkaasztal felett egy másik, Bogumin Dawisonról, hetyke, kihívó, de gazdag szellemiséget sugárzó arccal. Mindössze ez a két kép volt a tulajdonában, kivéve a már elhunyt anyjáról készült kis fényképet, amely az ágya felett talált méltó helyet.

A helyiségben azonban voltak még más dísz tárgyak is. Schiller képe alatt két dobverő keresztezte egymást, egy régi diákegyelet sokat viselt szalagjával átkötve, melynek egykor tagja volt, alatta pedig háromszínű diáksapka, most már csak régi emlékek jelképeként óratartóként volt szolgálatban.

Az ablakban virágok nyíltak, egy pompás rózsza, és két rezeda köztük két heliotróp, Dawison képe alatt pedig megtévesztően hű nefelejcs, ibolya és gyöngyvirág szálakból készített kis művirág-csokor volt rögzítve.

Mindössze ennyi volt a díszítés, ha eltekintünk a szerény könyvtártól, amely mindössze húsz kötetből állt. Volt közöttük egy könyv Byron műveivel, Schiller drámái, Lessing, Goethe és Rückert költeményei, és egy vastag kötet Shakespeare összes művével, az eredeti szöveggel. Ez a kötet az asztalon hevert, a „Hamlet”-nél kinyitva.

Rebe feltehetően pillanatnyilag éppen ezt olvasta, de még ez az olvasmány sem tudta őt lekötni. Más gondolatok cikáztak a fejében, egyébként is ma igen sápadtnak és megviseltnek látszott, mintha álmatlan, vagy talán átmulatott éjszakája lett volna.

De édes istenem, mulatni? Vajon miből? Szerény gázsijából éppen, hogy csak meg tudott élni a drága városban. Még egy szivar élvezetéről is kénytelen volt lemondani, ha nem akart adósságba keveredni. Délben egy sör az extra vagány kiadásai közé tartozott. Életének súlyos gondjai terhelték a szívét.

A sűgő, aki szomszédjától, Bassini kisasszonytól tudta meg, persze hétepcsétes titokként árulta el neki, hogy Bassini kisasszony sógora, Henriette apja, állítólag gazdag nagybácsiként tért vissza Amerikából. Azonban ugyanazon a napon, felmondták kis, alárendelt állását az itteni színházban, és még annyi pénze sem volt, hogy elutazzon új állást keresni, még kevésbé, hogy egy ideig élni tudjon valamiből, ha nem sikerül rögtön elhelyezkednie egy másik színháznál, és hol remélhetett ilyet most nyáron, amikor a legtöbb színház ráadásul zárva tart?

És Henriette – merhet-e ezek után egyáltalán közeledni hozzá, mikor ő maga is kenyér nélkül maradt, és a szerelmén kívül semmit, az égvilágon semmi mást nem nyújthat neki? Nem utasítaná el őt, ebben biztos volt, de elfogadhatna tőle ekkora áldozatot? Soha! Önbecsülését veszítené el örökre, és többé senkinek sem merne a szemébe nézni.

Azt már nem! Előbb neki magának kell megfelelő helyzetet teremtenie az életében, képesnek kell lennie arra, hogy önállóan megálljon a lábán, és aztán bármennyire is szerény lehetőségeket nyújt számára a sors, amit felkínálhat szerelmének, csak akkor közeledhet hozzá szabadon és nyíltan, és újíthatja fel kapcsolatukat. Most mindenesetre elveszítette, és elérhetetlenné vált számára.

És kinek köszönhette mindezt? Senki másnak, mint ennek a képzetlen, felfuvalkodott piperkőcnek, ennek a Handornak, akit csak az tart meg az itteni színpadon, hogy a publikum már megszokta, és az asszonynépség belebolondult a csinos ábrázatába. Hát nem próbálta meg már az elmúlt két év során más színházaknál is szerencsét próbálni, jobb szerződéshez jutni, és nem volt kénytelen végül mégis visszatérni ide, mint végső menedékhelyre? De most mindenesetre bosszút akar állni rajta. A „Hamlet” előadását még ki kell várni, ezt ő maga is belátta, azt tényleg nem szabad megzavarni, de aztán már nem tagadhatja meg a kért elégtételt. És aztán mi lesz? Ugyan már, egyáltalán mi függ ettől? Az élete elhibázott, boldogsága megsemmisülve és lerombolva, mi függ egyáltalán attól, hogy mi történik vele? Akár el is pusztulhat, az sem számít!

Élete elhibázott? Szívesen sírt volna keserű könnyeket, amikor arra gondolt, hogy milyen szeretettel és szenvedéllyel taszított el magától mindent, amit mások teremtettek meg számára, csak azért, hogy kizárólag a művészet karjaiba vesse magát!

Talán igaza lenne a vak, ítéletre képtelen tömegnek, ha ezt is csak kenyérkeresetnek tekinti? Hát tényleg ne lenne egy magasabb, fennköltebb cél is, és talán amit a szívében égi tűz szikrájának tartott, amely magával ragadta és lelkesítette, ne lenne más, mint hazugság, mint önámítás, csak egy homályos, rideg lidércfény, ami csak arra jó, hogy elterelje a helyes útról?

Ez volt a legkeserűbb gondolat, ami kínozza. Minden mást könnyedén és szívesen elviselt volna, a nélkülözést, gondokat, háttérbe szorítást. Édes istenem, mindez hozzátartozik a pályához, és minden talentum számára ilyen pályán át vezet az út a fényhez

és szabadsághoz és az embernek ezen gyakran át kell küzdenie magát. De tényleg, van hozzá tehetsége? Igaza lenne Handornak abban, amit tegnap rideg, gúnyos szavakkal mondott, hogy soha nem fogja többre vinni, mint hogy székeket vigyen ide-oda a színpadon? Vagy mindez csak gonoszság, semmirekellő álnok gonoszság volt a részéről? A maga részéről lelkesedést és erőt érzett magában, hogy vállalja és leküzdje a legnehezebbet is, de tényleg volna hozzá tehetsége? És az igazgató, akiről jól tudja, hogy a legnagyobb igyekezettel próbál meg bevonni fiatal, rátermett erőket, ilyen könnyedén eleresztette volna, ha a tehetségnek a legcsekélyebb nyomát is felfedezi benne?

Ó, ezek a kétségek saját magával szemben, mennyire kínozták, és elűzték egyébként oly friss bátorságát! És senki, az égvilágon senki sem volt, aki egyetlen szóval vigasztalta volna. Egyetlen barátja sem volt, akinek a keblére borulva kiönthette volna a szívét! Hol is találhatna ilyet? Vendéglőkbe nem járt, szerény anyagi lehetőségei nem tették lehetővé, hogy sörözőket, borozókat látogasson. Az ebédjét egy egészen félreeső, gyanús kifőzdében fogyasztotta el, ahol viszonylag jó kosztot kapott mérsékelt áron. Ő maga senkit sem látogatott meg, attól tartva, hogy bárkinek is a terhére lenne, és őt ki látogatta volna meg a szegényes padlásszobájában? Magányos volt, egészen egyedül a világban, és az egyetlen lényt, aki nem vetette meg és felnézett rá, az egyetlen lényt, aki szerelemmel és hűséggel tartott ki mellette, kerülnie kell, még a közelébe sem mehet, és maga is érezte, hogy milyen áthághatatlan korlátok tornyosulnak közöttük.

Karba öltött kezekkel és összevont szemöldökkel járkált fel-alá kicsinyke szobájában, amikor egyszer csak hevesen kopogtak az ajtón. Még mielőtt elkialthatta volna magát, hogy „szabad”, az ajtó máris kinyílt, és Mauser súgó sovány, vörös ábrázata jelent meg a küszöbön, hangosan kiáltva: – Jó reggelt, Rebe úr!

– Jó reggelt, Mauser úr – mondta Rebe. – Mi jót hozott?

– Mit hoztam volna? – nevetett fel a belépő, miközben behúzta maga mögött az ajtót, annyit sem adva magára, hogy elnyomja a szivarját. – Hoztam én valaha is valakinek valamit, ki-

véve újévkor egy kis repertoár huncutságot? Ilyesmi elő sem fordulhat, de váltanék magával néhány bizalmas szót, és ezért jöttem.

– Valóban? – válaszolta Rebe, fejét csóválva –, de kérem, akkor foglaljon helyet, és mi lenne az, amit bizalmasan elmondana nekem?

– Látja, Rebe úr – folytatta Mauser, de aztán ismét félbeszakította mondandóját, mert kialvóban volt a szivarja, és egy ideig hevesen szívogatnia kellett, hogy a paraszt életre keltse –, tulajdonképpen semmi titkot sem akarok magára bízni, hanem ... ez az átkozott szivar csak nem akar égni. Nem tudna adni egy másikat?

– Én egyáltalán nem dohányzok, Mauser úr.

– Na persze. Bárcsak én se kezdtem volna el. Gyalázatos összegbe kerül évente. Csak egy jó tanácsot adnék magának, ha hajlandó lenne megfogadni, hiszen a művészuraknak megvannak a maguk hóbortjai, és valamennyien azt hiszik, hogy egyedül is képesek lennének, de mire jutnának a sugó nélkül, he? Ha én egyszer odalent becsukom a könyvem, akkor odafent vége a történetnek úgy, mint ahogyan egy lejárt felhúzó zenedobozzal történik, és akkor már nincs más hátra, mint leereszteni a függőnyt.

– Bizonyára igaza van – mosolyodott el Rebe szomorkásan. – Sokaknál valóban ez a helyzet.

– Persze, hogy igazam van! Higgye el nekem, kedves Rebe, a sugó nem feleslegesen kukucskál egész évben a kulisszák mögé, és hajszol végig minden próbát. Az igazgató és a rendező, amikor odafent ülnek az asztaluknál, és hangoztatják a nagy szavakat, gyakran hiszik, hogy egyedül ők azok, akik nagykanállal ették a bölcsességet. Én nyugodtan meg tudnám mondani nekik, hol a hiba, és hol vannak az akadályok, mert a kezemben tartom az egész történet vezérfonalát! Mauser azonban okos ember, Mauser befogja a száját, és így elmélkedik: Ahol nem viszket, ott ne vakarózzál! Legalább is én így gondolom.

– Mi köze van azonban ennek ahhoz a jó tanácshoz, amit adni akar nekem, Mauser úr? – kérdezte Rebe, aki éppen ma nem

érezte magát olyan hangulatban, hogy végighallgassa ennek az embernek a fecsegését. – Nem igazán értem ...

– Majd mindjárt elmondom – szakította őt félbe Mauser, miközben a már végképp kialudt és félig elrágott szivarját bosszúsán és meglehetősen tiszteletlenül a legközelebbi sarokba hajította, ahogyan ezt a sörözőben megszokta. – A barátja vagyok, Rebe, jók a szándékaim maga iránt, ismerem az egész szélhámosságot és a maga történeteit is, de ha hallgat rám, akkor csukja be a bódét!

– Csukjam be a bódét?

– Igenis, azaz hajítsa el a tarka jelmezeket, és többé ne lépjen fel!

– Ne lépjek fel többé?

– Tényleg ne, és hagyja ott a színházat! Egyszerűen nem való közéjük. Magának nincsen igazi, zseniális dobása. Hiányzik magából. Egy szóval mondván, maga nem színész!

– Ha lenne olyan szíves, és mindezt egy kicsit halkabban adná elő, kedves Mauser uram – jegyezte meg Rebe, akinek azonban a hallottak jeges érzésként hatoltak át a szívére. – A szomszéd lakásban lakik egy fiatalember, akit remélem, mégsem akar beavatni ebbe a titokba.

– Titokról beszél? Átkozottul kevés a titok ebben, Rebe! – kiáltotta Mauser. – Az egész város tudja! Maga meg azt is tudja, hogy nem tudok halkabban beszélni. Nekem mindig kiabálnom kell, ha nem üldögélek abban az átkozott kasztniban, ott pedig eleget kell ülnöm, az ég a megmondhatója. Délelőtt négy-öt órát, és este is majdnem ugyanannyit!

– Akkor inkább tegyünk egy kis sétát!

– Köszönöm, de előbb most enni megyek, utána meg alszok egy kicsit. Csak azért másztam fel ide, hogy mindazt elmondjam, amit hallott. Higgye el nekem Rebe, a szándékaim jók maga iránt. Egyszerűen nem való maga azok közé a gazemberek közé. Maga

egy rendes fickó, de egy rendes fickó még nem számít egyúttal első hősszerelmesnek is, és soha nem is fog azzá válni.

– Köszönöm önnek, Mauser úr – mondta ridegen Rebe, mert már kezdte bosszantani ez az ember. – Majd megfontolom a dolgot.

– Ezt már ismerjük – mormolta maga elé a sűgő. – A „megfontoljuk” azt jelenti, hogy egy ideig még próbálkozik, aztán a továbbiakban majd azt teszi, ami tetszik. Régi történet. De miattam, aki nem hallgat a szép szóra, az majd viselheti a következményeket, és én ezt már előre látom. Addig nem nyugszik, míg valahol végre nem kap egy nagyobb szerepet, aztán majd szépen kifütyül a színpadról. Utána békesség lesz.

– Maga nagyon keményen ítélkezik.

– Nem vagyok én több, csak egy sűgő, de ismerem a szélhámosságokat, Rebe úr, nekem ne játssza meg magát. Néhányukat már sikerült a helyes útra terelnem. Ez a hivatásom.

– Azt azért mégiscsak eliheti nekem, hogy az igazi és áldozatkész szeretet az ügy iránt ...

– Lárifári! Ne beszéljen nekem itt áldozatkészségről és szeretetről – kiáltotta a sűgő. – Homokot a szembe, ez az igazi szélhámosság. Egyik fül odalent a kasztniban, közben úgy tesznek, mintha sűgő egyáltalán nem is lenne a világon. Még hogy, az ügy szeretete! Kérdezze csak meg egyszer Pfeffert! Apropos! Hallotta már, hogy a Pfeffer hűgának a férje, az a dagadt Stelzhammer, kőgazdagon visszatért Brazíliából, és a Jette egy grófhoz megy feleségül?

– Egy grófhoz?

– Ügy bizony! Az öreg direkt erre a célra hozott egyet magával. Már jártak nálam, és elmondták az egész svindlit. Mekkora szerencséje van annak a lánynak!

– De hiszen ez nem is lehetséges!

– Ne lenne lehetséges? Ugyan mondjon már valamit, ami ne lenne lehetséges ezen a bolond világon. Nekem legalább is nincs ilyesmiről tudomásom. De most már eleget fecsegetem itt magának. A mindenit, már öt perccel múlt tizenkettő. A végén még kihűl a levesem! Tehát fogadja meg a tanácsomat, Rebe! Hagyja a színészkedést másokra, akik jobban értenek hozzá. A legjobb, ha mindjárt a milliomosok közé megy. Ha azonban ott nincs szabad hely, akkor válasszon magának valami becsületes kézműves szakmát, legyen inkább tapétázó, vagy szíjgyártó, mint rossz színész. Maga még fiatal, bármit megtanulhat, és hogy a barátja vagyok, abból is láthatja, hogy megmondom magának az igazat. Minden jót, Rebe! – és ezzel felkapva a kalapját, és megtapogatva a zsebeit, hogy nem felejt-e itt valamit, elhagyta a szobát, és lebökladozott a valamelyest sötét és meredek lépcsőn.

Rebe fel volt háborodva ennek az embernek a kíméletlen viselkedésén, és ki tudja, hogy más alkalommal nyugodtan viselte volna-e az önteltségét. Most azonban meg volt törve, és a sugó alig csapta be maga mögött az ajtót, arcát kezeibe temette, és hosszasan üldögélt mozdulatlanul, maga sem tudta, meddig, megfeledkezve az idő múlásáról, és a saját ebédjéről is, és csak egyetlen érzés dolgozott benne: a nyomorúságának és boldogtalanságának az érzése.

Egyszer csak megint léptek hallatszottak odakint. Idegen lehetett, mert ide-oda járkált. Rebe figyelte. Mellette, egy zárt padlásajtón kopogtak. Odament az ajtóhoz és kinyitotta, mert a kis előtérben egészen sötét volt.

- Van itt valaki? – kérdezte.
- Elnézést kérek, a Rebe úr itt lakik?
- Én magam vagyok. Kérem, lépjen közelebb!
- Remélem, nem zavarok?
- Nem. Kit tisztelhetek önben?

– Saját magamat kell bemutatnom, drága uram – mondta elmosolyodva, kissé zavarban az idegen –, és – és csak egy mind-

kettőnk által barátnak tekintett család érdekében jöttem. A nevem Jeremias Stelzhammer.

– Stelzhammer úr? – kiáltott fel Rebe, és érezte, hogy abban a pillanatban hirtelen vér önti el az arcát. – Stelzhammer úr Brazíliából? – de nem foglalna helyet?

– Kérem ... igen – mondta Jeremias, akinek valójában fogalma sem volt róla, hogyan kezdjen bele. Maga ... maga tehát ismer engem, és már hallott rólam?

– Igen, uram, megtudtam, hogy Hen... hogy Henriette kisasszony apja hosszú távollét után állítólag visszatért, és ... ennek igazán megörültem.

– Köszönöm önnek – mondta Jeremias, aztán ismét elakadt. Valami nyomta a szívét, és nem igazán tudta, hogyan kezdjen bele, ezért zavartan nézett körül a szobában. Te jó isten, milyen szegényesnek látszott ez a szoba, de ennek ellenére milyen csinos és tiszta volt!

– És minek köszönhetem a megtiszteltetést? – szólalt meg némi szünet után végül Rebe.

– Igen, hát látja – kezdett bele Jeremias kényszeredetten, arra gondolva, ami ide vezette őt ma reggel – ez egy egészen különös történet, és egy kicsit távolabbról kellene kezdenem, de talán úgyis megy, ha egyből beleugrok a közepébe. Tulajdonképpen hátulról gondoltam megközelíteni az ügyet, tudja, csak úgy elbeszélgetve, de az ön arca igazán szimpatikus nekem, Rebe úr, és azt hiszem, hogy nem kell mellébeszélnem.

– Ezzel nagyon lekötelezne – válaszolta Rebe, akinek ijesztőnek tűnt a hosszú bevezetés. Mit akarhat ez az ember tulajdonképpen? Mostanáig senki sem törődött vele, ma pedig egyik adja a másiknak a kilincset. Talán csak nem egy újabb barát, olyasmi, mint a sűgő?

Jeremias érezhette, hogy zavarba hozza a fiatalembert, ha továbbra is tartózkodó, és ezért folytatta, most tényleg a kérdéses pont közepébe ugorva, de kezdetben kissé még dadogva:

– Látja, Rebe úr, én Henriette apja vagyok, és szeretném boldognak látni a gyermekemet, amit bizonyára meg fog érteni. Pfeffer, a sógorom tegnap este elmesélte nekem az egész történetet, én pedig arra szeretném kérni önt ...

– Hogy többet ne tegyem be a lábam Pfeffer úr házába. Nem így van, Stelzhammer úr? – mondta Rebe keserűen. – De ne aggódjon, ezért nem is kellett volna meglátogatnia, mert jómagam is érzem, hogy most, miután eltávolítottak az állásomból, és alig vagyok abban a helyzetben, hogy saját magam fenntartsam, és nincs jogom arra, hogy egy másik, számomra drága lényt összekössem az enyémmel. Ne tartson tőle, hogy terhes leszek az önök számára, bárhová is taszítana a sors. Miután a szerződéselem ennek a hónapnak a végével lejár, elhagyom Hassburgot, és aligha hiszem, hogy valaha is hallani fognak rólam.

– Látja – szólalt meg Jeremias, aki közben hallgatagon és fejét csóválva hallgatta végig –, most nekivadul, mint egy riadt ló, és egyre csak a téves irányba menekül. Hát úgy nézek én ki, mint egy abszolút zsarnok, aki éppen csak idedugta az orrát Németországba, és gyermekét, akivel hosszú éveken át mit sem törődött, rögvest boldogtalanná akarná tenni? Beszéljük meg tisztességesen a dolgot, Rebe úr, és azt hiszem, találtam egy kiutat a maga számára, vagy legalább is vizsgáljuk meg, hogy találhatunk-e valami megoldást.

– Fogalmam sincs róla, hogy mire gondol ...

– Ha őszinte akarok lenni, akkor tulajdonképpen pillanatnyilag magam sem tudom igazán – mondta Jeremias, megvakarva a füle tövét –, hiszen nem akarok én fájdalmat okozni magának, és más utat magam sem látok, mint ...

– Kérem, ne zavartassa magát – nevetett fel Rebe keserűen. Miért éppen magának kellene az egyetlen embernek lennie a világon, aki tekintettel van rám?

– Most megint nekivadul – bólintott Jeremias –, de ez mit sem segít. Így sohasem jutunk a végére. Így inkább elmondom magának, hogy mit beszélünk meg tegnap Pfeffer sógorommal.

Jettchen persze mit sem tud róla. Aztán halljuk, hogy minderről mi a maga véleménye.

- Tényleg nagyon kíváncsivá tesz!
- Pfeffer úgy vélekedik – folytatta Jeremias –, hogy a színháznál rendkívül csekélyek a kilátásai arra, hogy valaha is vigye valamire, és kár lenne magáért, ha erre pazarolná az erőit.
- Ez nagyon kedves a Pfeffer úrtól ...
- Ne gondolja, hogy bármi kifogása lenne maga ellen – kiáltotta gyorsan Jeremias. Szándékai tényleg jók, és csak jókat mondott önről, és azt, hogy egyébként derék és tisztességes ember!
- Tényleg?
- Igen, csak a színházhoz nem alkalmas. Maga túlságosan ... ajjaj – szakította félbe magát Jeremias. – Átkozott egy helyzet, amikor az ember jó szándékkal van valaki iránt, és mégis durvaságokat kell mondania neki, de másként nem megy, és ha az ember kénytelen valakinek kihúzni a beteg fogát, akkor is fájdalmat kell okoznia, miközben tudja, hogy nincs más megoldás!
- Eddig – jegyezte meg Rebe ridegen – a beszédéből csak azt látom, Pfeffer úr ítélete alapján azt a tanácsot akarja adni nekem, hogy mondjak le arról a pályámról, mely mindeddig a pillanatig életem egyetlen boldogsága volt, és hogy utána miből éljek, az Pfeffer úr számára sem világos, eltekintve attól, hogy tényleg képes leszek-e fenntartani magam.
- Hát éppen ez az, amiért én idejöttem – kiáltotta gyorsan Jeremias. Azt hiszi talán, hogy pusztán azért akartam itt kellemtelenkedni, hogy olyasvalamit mondjak magának, amiben tényleg nem lelné örömét?
- Az legalább a kedvemre van, hogy ezt maga is belátja – válaszolta Rebe nyugodtan –, és én hálás vagyok a jóindulatáért. Ezen kívül mivel szolgálhatok még?
- Hát persze, most mindjárt ki is akar dobni! – mondta Jeremias komikus kétségek között –, de azért mégiscsak hallgas-

son meg! A színház tényleg nem nőhetett annyira a szívéhez, hogy másfajta életet el se tudjon képzelni magának! Édes istenem, mi mindent nem űznek az emberek, hogy rendes körülmények között átverekedjék magukat az életen, és ha mindazt elmesélhetném magának, hogy mi minden voltam már, bizony elcsodálkozná, ezt mondhatom, de nekem most már jól megy – folytatta határozottan, mielőtt Rebe egy szóval is válaszolhatott volna. – Megspóroltam magamnak valamennyit, és most már csak az az egyetlen kívánságom, hogy boldoggá tegyem, és elégedettnek lássam azokat az embereket, akikről egy kicsit már korábban kellett volna gondoskodnom. Jettchen egy kedves, szívből jóságos gyermek, én pedig a jötevője szeretnék lenni, és bár eddig még nem mondta ki, de én mégiscsak rájöttem, hogy kedveli magát, és ezzel kapcsolatban az égvilágon semmi ellenvetésem sem volna, ha abban a helyzetben lenne, hogy megkérhetné a kezét.

– Azonban? – mondta erre Rebe, miközben igyekeznie kellett, hogy uralkodni tudjon magán. – Megkérném, hogy fejezze be a gondolatot.

– Azonban jelenleg ön még nincs ebben a helyzetben – folytatta határozottan Jeremias –, és látszólag erre hosszabb időn át sem lesz lehetősége, és ezen a téren szeretnék én magának segíteni.

– Maga, Stelzhammer úr? – kiáltott fel Rebe csodálkozva. – És hogyan tudna maga nekem segíteni? Gondolja, valaha is képes lennék arra, hogy a feleségem tartson el?

– Ha így vélekednék, akkor egyáltalán nem is jöttem volna ide. Arról akartam beszélni magával, hogy nem lehetne-e más útra rábeszélni, és előbb, mint Jettchen apja, arra kérem, ne vegye tőlem rossznéven, őszinte lelkiismeretére mondja meg, tiszta szívből szereti-e azt a lányt, és ha meg tudná keresni a kenyerét, akkor feleségül is venné?

– Stelzhammer úr! – szólalt meg erre Rebe megindultan, kezét nyújtva felé –, mielőtt még megválaszolnám ezt a kérdést,

elnézését kell kérnem egy igazságtalanságért, amelyet ön ellen követtem el!

– Ellenem?

– Igen, mert amikor belépett ebbe a szobába, és egy ideig még azt követően is, olyan jó szándékú barátnak tekintettem, aki azért keresi a barátságot, hogy jogot formálhasson arra, hogy durva legyen. Láthatja, én őszintén ...

– Kérem, ne restellje magát – mondta Jeremias.

– Tehát elnézését kérem ezért – folytatta Rebe szívélyesen, miközben a kis ember kezét, melyet még mindig a sajátjában tartott, határozottan megrázta. – Igazságtalan voltam önnel szemben, hiszen most már érzem, hogy tényleg jók a szándékai irántam és Henriette iránt!

– Úgy legyen – bólintott a kis ember. – Tudtam, hogy rá fog jönni, ha egy ideig elbeszélgetünk.

– Ezek után biztosíthatom róla – folytatta Rebe –, hogy a lányát túlságosan is őszintén és nagyon szeretem ahhoz, hogy a saját szerencsétlen helyzetem órá is kiterjesszem. Most ki fogok lépni a nagyvilágba, csekély reménységgel, de határozott, férfiúi elhatározással, hogy megküzdök a saját életemért, mint ahogyan ezt sok ezren már megtették előttem. Ha belepusztulnék, akkor csak egy haszontalan lénnel lesz kevesebb. Ha azonban sikerül, és minden eddigi sikertelenségem ellenére egy hang még mindig azt súgja bennem, hogy sikerülni fog, akkor tisztelt uram, remélem, be tudom bizonyítani önnek, milyen forró szerelemmel ragaszkodom Henriettehez, és azt, hogy méltó is vagyok hozzá!

– Kedves uram – mondta Jeremias, hátrébb mozdulva a széken –, mindez nagyon szép és jó, de egy lépéssel sem juttat bennünket közelebb az ügghöz, hiszen ha Jettchen tényleg kedveli magát, úgy bizonyára nem gondolhatja, hogy szívességet tesz neki azzal, ha eltűnik, bármennyire is tiszteletre méltónak tűnne az elhatározása.

– De mi mást tehetnék?

– Maga egyetemet végzett, ugye?

– Igen ...

– Hát itt van a kutya elásva – vélekedett Jeremias, megvakarva a füle tövét. – A tanult emberekkel lehet a legkevesebbet kezdeni. Tud görögül és latinul, és még sok minden mást, amit a mindennapi életben alapvetően semmire sem lehet használni. Ha az ember valami gyakorlatias dolgot akarna kezdeni magával, akkor mindenféle akadály merül fel. Szinte hihetetlen, mekkora tanult embertömeg kószál szerteszét Amerikában, akik hálát adnának Istennek, ha fiatal korukban megtanultak volna valamilyen kézműves szakmát! De hagyjuk ezt – szakította félbe magát gyorsan, amikor észrevette, hogy Rebe válaszolni akar –, talán mégiscsak találunk valamit, aztán majd meglátja, hogy a szándékaim tényleg jók maga iránt, fiatalember, és úgy fogok kitartani maga mellett, mint egy igazi jó barát. Csak el kell jutnunk valahogy a megfelelő pontra.

– De mire kellene rátalálnom, drága uram. Egy szerződés ...

– Többé ne beszéljünk erről – mondta Jeremias jóindulatúan. Ha nem illik a színházba, akkor ezen a helyzeten semmiféle szerződés sem segít, és kár lenne az ott elfecsérelt újabb időért. Valami máshoz fogunk kezdeni. Egy csomó terv van a fejemben, és majd meglátja, hogy négy héten belül úgy rá fogom beszélni valamelyikre, hogy saját maga is kedvét és örömét fogja lelteni benne.

– Stelzhammer úr – mondta Rebe barátságosan, de szilárdan és határozottan – elfecsérelt idő, amit most itt rám pazarol, mert nem tud eltéríteni attól a pályától, amit magamnak választottam.

– De drága uram!

– Kérem, engedje meg, hogy én is kifejtsem a véleményemet. Jól ismerem Pfeffer urat. Tudom, hogy tiszta szívvel jó, derék és őszinte ember, de igen mogorva természetű, és valami különös örömét leli abban, hogy szidalmazza a színházat. Ha az ember végighallgatja őt, arra a következtetésre jut, hogy minden új szerepénél ő a legboldogtalanabb ember. Így morfondírozik, és ked-

vetlenül lát neki minden alkalommal, hogy betanulja a szerepét, de próbálja csak meg egyszer felszólítani rá, hogy hagyja ott a színházat, majd meglátja, mit fog válaszolni!

– Pfeffert? Inkább ma, mint holnap.

– Én jobban ismerem őt. Alapvetően mindenkit lebeszél arról, hogy színpadra lépjen, és ami a rólam alkotott ítéletét illeti, bármennyire is jó színész lehet a saját maga területén, annak számomra nincs döntő értéke, hiszen látott ő engem valaha is egy valóban jó, vagy akár csak egy közepes szerepben is? Hiszen az itteni színházban, fogalmam sincs róla miért, kaptam én legalább egyetlen alkalmat arra, hogy megpróbáljam megmutatni, mire vagyok képes? Ilyen sohasem történt. Csak statisztaszerepek jutottak nekem, vagy alig több annál. Csak kis, száználmas szerepekre osztottak be, melyekben alig néhány szót kellett szólnom, és magam is szégyelltem, amikor méltatlan szerepemben álltam a publikum előtt. Most, amikor mardossa a szívem, hogy többre is képes vagyok, el kellene hagynom a színpadot? Azt hiszi, drága uram, hogy valami másfajta foglalkozással, amit jóságosan kigondolt számomra, nyugalommal és megelégedetten érezném, hogy képes leszek kitartani mellette, miközben bensőmben még mindig fortyog, és az igazi művészet iránt érzett vágy emészt engem, miközben minden másra képtelenné tenne?

– Igen, fiatal barátom – mondta Jeremias megindultan –, ez tényleg kétségbeejtő helyzet lenne, és miközben maga odakint a nagyvilágban az „igazi művészet” után kutatna, amit én magam sohasem találtam meg, bármilyen öreg is vagyok, a szegény Jettchen idehaza vörösre sírná a szemeit, és a végén még vénkissasszonnyá válna. Gondolja csak végig rendesen a dolgot! El sem tudja képzelni, mi mindenre képes az ember, ha tényleg akarja.

– Mindent megfontoltam, drága uram, újból és újból – mondta szívélyesen Rebe. Az eredeti karrierem, amellyel évek során a szabályozott állami taposómalomban megkaphattam volna meghatározott helyem és reménységet az előléptetésre, eljátszottam a kilépésemmel. Azok az urak sohasem vesznek vissza állami szolgálatba olyasvalakit, aki egyszer színész lett, jöllehet a színé-

szeiket sokkal jobban megfizetik, mint az állami szolgálókat, így ez az út számomra minden bizonnyal el van zárva. Másvalamire pedig nem vagyok alkalmas. Aligha létezik valamiféle spekulációra boldogtalanabb ember a világon, mint jómagam. A kereskedelemhez a legcsekélyebb adottságokkal sem rendelkezek, viszont teljes lelkemmel a színházhoz kötődök, és ha egyszer Isten ekkora hajtóerővel ajándékozott meg, akkor nem mondhat le róla, ha nem akarja elhibázni célját.

– De drága Rebe uram, jómagam is színész voltam egykor, és aztán mégis mi mindennel foglalkoztam – mondta Jeremias valamelyest csüggedten.

– És érezte ön valaha is – kiáltotta Rebe fellelkesülten –, hogy mindent feláldozna a művészetért, akár az életét is?

– Hát ezt éppen nem mondhatnám – vélekedett a kis ember, tagadólag rázva a fejét. Csámpásra táncoltam a csizmámat, de mindig csak az elsejének örültem, mert azon a napon fizették a gázsit.

– Akkor bizonyára egyetlen könnycseppjébe sem került, hogy otthagya a színpadot.

– Nem, tényleg nem – bólintott rá Jeremias. Inkább az ellenkezője történt. Boldog voltam, hogy kiszabadultam a bodegából. Még, hogy művészet! Én semmiféle művészetet sem találtam benne.

– És most azért dorgál engem, mert kitartok mellette, mert egész életem, a boldogságom és mindent arra teszek fel, hogy elérjem a célot? Másra nem vagyok képes, kedves uram. Érzem, hogy minden más területen, bármilyen barátságosan is állna ön mellettem, alárendelt, nyomasztott helyzetbe kerülnék, miközben itt tág, nyílt teret látok magam előtt, amely megfelel törekvéseimnek és becsvágyamnak. Ha sikerül valamire vinnem, istenemre mondom, azt csak magamnak köszönhetem, amiért megküzdöttem, és büszkén nézhetek majd bárki szemébe. Ha nem sikerül, akkor a szegény Rebe senkinek sem lesz terhére. Többé senki sem

fog hallani róla, és valószínűleg senki sem fog érdeklődni utána – fűzte hozzá még halkan.

– És ez az ön határozott és végső döntése? – kérdezte Jeremias, a fejét csóválva.

– Másképpen nem tehetem, kedves uram – mondta Rebe szívélyesen. Megvetném saját magamat, ha másként cselekednék.

– Ez persze igen szomorú – bólintott fejével a kis ember, felállva székeről –, és én senki mást, csak a Jettchent sajnálom, hiszen ön saját magával szemben nem is akar jobbat.

– Szegény Jettchenem! – mondta Rebe halkan. – De ő szabad! – folytatta szenvedélyesen. – Ne gondolja, hogy nagy szavakkal, vagy könyörgéssel egy szerencsétlen életéhez akarnám láncolni őt! Persze a legszebb, legboldogabb érzésem az a gondolat volt, hogy egyszer majd megérdemlem őt, de az az idő igen távolinak tűnik, és túl bizonytalan ahhoz, hogy magamhoz kössem! A leghőbb vágyam volt, hogy boldognak tudhassam őt, és nem akarok az ellenkezőjének az okozója lenni.

– Derék ember maga, kedves Rebe uram – mondta Jeremias, miközben még egyszer kezet nyújtott neki, és szívélyesen megszorongatta az övét. Azt hiszem, Jettchen boldog volna magával, akár színész, akár másvalami lenne ...

– Ugye most haragszik rám? – mondta Rebe halkan, mert észrevette, hogy Stelzhammernek fenntartásai vannak. – Önfejlő, makacs embernek tart engem, aki közömbösen eltaszítja magától az általa szeretett lény boldogságát pusztán csak azért, hogy a saját önfejlőségének fényében sülkézessen.

– Nem így vélem, válaszolta Jeremias, fejét rázva. – Persze fel nem foghatom, hogyan képes valaki ilyen szenvedéllyel ragaszkodni a színházhoz, és abban lelteni örömét, nem is tudom hogyan fejezzem ki magam, hogy ennyire elragadtatja magát. Persze azért azt is megértem, aki ennyire meg van győződve valamiről, képes akár a nyakát is feltenni rá, hogy elérje célját. Így azonban

teljesen magára marad, nincs ember a világon, aki ebben támogatni tudná.

– Ezt magam is jól tudom – mondta Rebe nyugodtan. Tudom, hogy valószínűleg milyen megpróbáltatások várnak rám, és csak arra kérem, ne gondoljon semmi rosszat rólam azért, mert elutasítottam a barátságos ajánlkozását. Azt se gondolja, hogy emiatt Henriettet is a legcsekélyebb mértékben kevésbé szeretem, kevésbé lennék hajlandó mindent feláldozni érte, de később képesnek kellennem arra, hogy saját magam is meg tudjam becsülni. Semmiféle szemrehányás sem terhelheti a lelkem, hogy korábbi törekvéseim ne lettek volna őszinték, egy szóval: először próbára kell tennem saját magam, hogy tényleg alkalmas vagyok-e arra, ami egész lényemet kitölti, és meg kell győződnöm róla, hogy képtelen vagyok megteremteni a karrieremet. Miután erről meggyőződtem, ha belátom, hogy tévedtem, akkor feladom, de nem vérző szívvel, hanem abban a nyugodt tudatban, hogy megtettem a kötelességem, és csak Isten tudja, hogy utána mi lesz velem!

Jeremias csak a felét fogta fel annak, amit Rebe mondott. A szavak értelmét körülbelül megértette, de annak hajtőerejét nem, amit a maga módján azzal az egyszerű szóval fejezte volna ki, hogy önfejtű. Ilyen körülmények között azonban itt mást már nem lehetett tenni. A maga részéről megtett minden lehetőséget, hogy Jettchen mellé álljon, ha pedig a színpadba becsavarodott színész nem fogadja el a felajánlott segítséget, kényszeríteni nem tudja rá.

– Nos, hát kedves Rebe úr – mondta felállva –, ilyen körülmények között az ügyel kapcsolatban pillanatnyilag nincs mit tovább megbeszélni. Próbálkozzon Isten segítségével, én a magam részéről sok szerencsét kívánok hozzá, és áldásomat adom rá.

– Szívből köszönöm, kedves uram, de ugye megengedi – fűzte hozzá még halkán –, hogy még egyszer meglátogassam a lányát, mielőtt eltávoznék innen, és elbúcsúzzak tőle?

– Ezt senkitől sem lehet megtagadni – mondta Jeremias, fejét rázva. – A búcsú valami szent dolog, de arra kérem, hogy további szeszélyeket ne ültessen el a fejébe. Szegénykének így is elég

nagy fájdalmat fog okozni. És ezzel Rebe kezét még egyszer szívélyesen megszorongatva sarkon fordult, és kilépett az ajtón.

A lelki próba

George Monford tényleg rendkívülit teljesített, és egészen mesebe illő kitartással hárított el minden, az idő rövidsége miatt felépő akadályt, hogy kedvenc ötletét, a kis színházi előadást meg lehessen tartani.

Azonban csak az tudja, aki valaha is magára vállalta egy kis műkedvelő színházi előadás élő képeinek megvalósítását, hogy milyen kétségbeejtő eseményekre kerülhet sor, mi mindenre kell tekintettel lenni, és milyen kerülőutakat kell bejárni, hogy végül a különféle egyéniségeket, itt meg kell jegyezni, hogy minél szebbek, annál nehezebb, sikerüljön egy kalap alá hozni.

Emitt elvállalta valaki a számára kigondolt szerepet, hogy aztán három órával később valamilyen kifogással visszaadja, amott valaki, akire bízvást lehetett számítani, hirtelen úgy megbetegedett, hogy minden ígélet ellenére kénytelen volt visszalépni. B. grófkisasszony képtelen volt X. bárókisasszonnyal együttműködni, mert előbbi kedvezőtlenül nyilatkozott utóbbi új estélyi ruhájáról, amit Y. grófkisasszony hozott B. grófkisasszony tudomására. Z. kapitány nem volt hajlandó civil szerepet eljátszani, miközben P. hadnagynak egy százados szerepét kellett volna előadni. Teljesen kétségbeejtő helyzet volt mindezen aggályoknak és mizériáknak időben történő elhárítása, és George az első két nap mindegyikén háromszor váltott lovat, és a legaggasztóbb helyzetbe jutatta lovászát, aki mialatt odakint várakozott a ház előtt, nem is tudta, mihez kezdjen a nyugtalan és türelmetlen állatokkal.

Aztán végre, végre, hálát kifejező mély sóhajjal mindent elrendezett, és egészen kimondhatatlan, de eddigre leküzdött nehézségek után ma estére lett kitűzve az első olvasópróba.

Ahhoz azonban, hogy ez végrehajtható legyen, egy kisebb összeesküvést kellett megszervezni, hiszen Paulának minderről semmit sem volt szabad észrevenni, és ezért meghívást kapott egy olyan családhoz, akik az előadáson nem vesznek részt.

Rottackék felajánlották, hogy ez az első olvasópróba náluk legyen megtartva, mert ez számukra változatosságot jelentett, és Monford gróf és grófnő ezen a reggelen egy igen rövid és nagyon merev vizionlátogatásra szánta rá magát. A szokás ezt megkívánta, és ezt a mindkét fél számára egyaránt terhes vizitet nem lehetett elkerülni.

Paula egyébként ezt az első próbát azzal súlyosbította, hogy kijelentette, semmi kedve nincs látogatóba menni. Azt állította, nem érzi jól magát, és irtózik attól, hogy emberek közé menjen. Egyébként néhány napja tényleg igen megviseltnek látszott, arca sápadt volt, szemei beesettek, és az volt a legrosszabb, hogy egész lénye, mely egyébként sugározni szokott a derűtől, most lehangoznak látszott.

Ez mindennek előtt a bátyjának tűnt fel, a szülők ezt az akaratuk elleni ellenszegülésnek vélték, ami az eljegyzést illeti, és tartózkodtak kimutatni, hogy észrevették. Úgy gondolták, Paulát néhány napra magára kell hagyni, és akkor majd minden rendbe jön, és megint olyan engedelmes és vidám lányuk lesz, mint korábban.

Nem így George, aki jobban ismerte a húgát. Láttá rajta, hogy tényleg nem érzi jól magát, ezért odalépve hozzá átkarolta, és szívélyesen így szólt hozzá:

– Mi van veled Paula? Mi bánt, szívecském? Tényleg igen sápadtnak és megviseltnek látszol.

– Nem érzem jól magam, George – mondta a fiatal lány, fejét bátyja keblére hajtva, és eredménytelenül próbált meg visszatartani néhány előtörő könnycseppet. – Annyi minden jár a fejemben, egyre csak töröm a fejem, és gondolkodnom kell, és ez annyira fáj!

– Ne tépelődj, kincsem – vigasztalt őt George, és megpróbálta maga felé fordítani az arcát, de ő nem engedte. – Szívesen elhiszem neked, hogy elég okod van a fejtörésre, de azért ezek nem olyan szomorú dolgok, ami miatt törni kellene a fejed, és annyira lehangolódnod, mint amilyennek most látszol. Fel a fejfel, derék kis Paulám – folytatta hízelve, mire a lány semmit sem válaszolt, csak még szorosabban odabújt hozzá. – Hubert Bolten tényleg áldott jó ember, néha egy kissé heves és könnyelmű, de édes istenem, az ilyesmi magától adódik, pláne, ha egy ilyen helyes kis háziasszonyt kap. És gondold csak meg, mennyire boldoggá teszed majd apát és anyát, akik teljes szívvel ezen vannak, Hubert pedig százszor is megkérdezte már a városban, amikor találkoztunk, hogyan érzed magad, és mivel foglalkozol, és már tízszer is kijött volna ide, ha a szülei nem kérték volna rá, hogy az eljegyzés előtt kerüljön minden feltűnő lépést.

– Ah, George, el sem tudom mondani neked ...

– Pszt, kincsem, a mama közeledik – szakította őt hirtelen félbe George, ne mutasd magad ilyen szomorúnak előtte. Tudod, mennyire nem tudja ezt elviselni, jöllehet az utóbbi napokban ő maga is elég borús képet vág.

A grófnő a kerten át közeledett a nyitott szalonajtó felé, Paula pedig gyorsan felegyenesedett, és letörölte árulkodó könnyeit. A bátyjának igaza volt, az anyát meg kellett kímélni, pedig egy gyermek hol máshol önthetné ki elsősorban a fájdalmát, mint az anyja szívében?

– Paula, hát te még nem öltöztél fel? A kocsí rögtön előáll.

– Egy pillanat, kedves mama, percekben belül kész leszek, bár a legszívesebben itthon maradnék.

– Menjél csak, gyermekem, jót fog tenni neked egy kis ki-kapcsolódás, különben is határozottan megüzentük, hogy menni fogsz.

– De hiszen megyek – mondta halkan Paula –, és elfordulva elindult a szobája felé, ahol hamarosan eltűnt.

– Mama – szólalt meg George, aki némán nézett utána, miközben az anyja odalépett asz asztalhoz, amelyen néhány illusztrált újság hevert – ha sejteném, hogy Paula Huberttel tényleg boldogtalan lenne, nem is tudom, mit tennék!

– Boldogtalan – mondta a grófnő, nyugodtan ingatva a fejét anélkül, hogy George felé fordult volna – hát el tudod képzelni, hogy mi magunk beleegyeznénk ebbe a kapcsolatba, ha ettől tartanánk?

– Bizonyára nem, mama, bizonyára nem, de Paula az utóbbi két nap alatt annyira megváltozott, és ha nem ismerném őt alaposan, és nem tudnám, hogy ez lehetetlen, tényleg hajlamos lennék azt hinni, hogy valami más, titkos kapcsolata van.

– Úgy gondolod? – kiáltott fel a grófnő, most már élesen a fia felé fordulva. Gyanítasz valakit? És ki lenne az?

– George a fejét rázta. – Csak gyanítom – mondta – csak a sápadtsága és borús hangulata miatt. De vajon ki lehet? Képtelen lennék megnevezni bárkit, vagy találgatni, és bármennyire is élesen figyeltem meg őt az utóbbi napokban, a legcsekélyebb mértékben sem tudtam rájönni, hogy mi foglalkoztatja. Tényleg nem jut eszembe senki, akit a legcsekélyebb mértékben kitüntetne kegyeivel, vagy részrehajlóan megemlített volna valakit, pedig velem mindent azonnal meg szokott beszélni, ami éppen izgatja. Álcázni képtelen magát, a lelke olyan tiszta, mint a tükör.

A grófnő határozottan nézett a fiára, de mintha elmerült volna gondolataiban. A lelke nem volt ott ebben a pillantásban, talán más idők, más jelenetek felé kalandozott el, de mindez csupán árnyként suhant át a homlokán, és miközben lassan bólintott a fejével, így szólt:

– Igazad van, George, Paula képtelen lenne a képmutatásra, és ha így lenne, akkor erről szólt volna néhány szót az apjának, vagy nekem, vagy legalább is valamilyen módon utalt volna rá. Csak ilyen hangulatban van most, semmi több, és majd meglátod, hogy néhány napon belül rendbe fog jönni.

– Ezt tiszta szívből remélem, mama – mondta George felsőhajtva – mert különben képtelen lennék így elnézni őt. Ha nem sajnálnám a szegény Hubertet, én magam kérnélek benneteket, hogy legalább egy időre halasszatok el az eljegyzést, hogy Paula is tisztába tudjon jönni saját magával.

– Erre már nincs lehetőség, gyermekem – mondta a grófnő nyugodtan. – Már minden meg van beszélve, és el van rendezve, és már egy csomó ember is tud róla, és teljesen feleslegesen haszontalan pletyka lenne a következmény. A kocsí épp előállt. Elkíséred Paulát?

– Igen, mama, de te magad hogy tudsz majd eljönni?

– Majd befogatom a kisebbik kocsit, te meg legyél időben Rottackéknál, mert nem szeretnék sokáig várakozni náluk.

– Pontos leszek, persze – kiáltotta George. – A Rottackék egyébként pompás emberek, és rendkívül szimpatikusak nekem. Nem kényszeredettek és tartózkodóak, és a grófnő is annyira természetes és szívélyes, mint a férje. Vajon mi lehet a származása, nem hallottál róla valamit? Már többen érdeklődtek nálam.

– Nem tudom, válaszolta az anyja, miközben elfordulva tőle odalépett az ablakhoz. Az ő családi neve nincs külön feltüntetve a névjegyükön.

– A rossz nyelvek persze azt állítják, hogy rangon aluli házasságról lehet szó. Ezt azonban semmi esetre sem hiszem el, hiszen a grófnő egész lényében olyan nemes vonásokat lehet felismerni, amit az élete során nem sajátíthatott el, ezek veleszületett tulajdonságok. Különben is teljesen mindegy, én a magam részéről igen örülök annak, hogy megkaptuk ezeket az emberkéket itt Hassburgban, hiszen a téli időszakra különös szerzeménynek számítanak, neked pedig hallanod kellene egyszer őket zenélni!

– Már jön is Paula. Érte fogsz menni?

– Magától érthető, már meg is beszéltem vele mindent. Agyő, kedves mama, viszont látásra Rottackéknál.

Rottack gróf kicsiny, de elbűvölő villájában a szalont a legbarátságosabban rendezték be a várt vendégek és az első megtartandó olvasópróba számára. Felix maga volt a szervező, és most visszatért Helene szobájába, ahol a gyerekek a földön játszadoztak.

Helene egy fotelban üldögélt a varróasztala előtt, de nem dolgozott. Fejét kezével megtámasztva ábrándozva nézett maga elé, és nem is hallotta, hogy a kis Günter már harmadszor kérdezi tőle, hogy hol van a papa.

Csak akkor kapta fel a fejét szinte ijedten, amikor Felix belépett, mintha attól tartott volna, hogy másvalakit fog megpillantani.

– Bátorság, csak bátorság, szívecském, kiáltotta felé Felix vidáman. Gyorsan közeledik a pillanat, amire olyan régóta vágytál, és a szerencse is kedvezett nekünk. Most akarnád elveszíteni a bátorságod?

– Nem, Felix – válaszolt Helene barátságosan, de ne haragudj rám, hogy a pillanat ilyen gyors közeledése magával ragadott. Tudod, néha olyan vagyok, mint egy ostoba gyerek, tele félelemmel. Lehet, hogy a várakozás miatti nyugtalanság az oka.

– Bizonyára semmi több, kedvesem.

– De hogyan tudnánk lehetőséget teremteni arra ennyi idegen ember között, hogy egyedül beszélhessek anyámmal? Bizonyára nem fog sikerülni, és megint elmulasztjuk az alkalmat, és kénytelenek leszünk hosszasan várakozni egy újabbra.

– Erre már én is gondoltam – mondta Felix elgondolkodva. Elsőként arra gondoltam, hátha találsz rá valami ürügyet, hogy behívd a saját szobádba, és közben azt hittem, hogy nyugodtabb lelkiállapotban találok rád, mint amilyenben valójában most vagy. Nem hagyhatlak egyedül vele, és számomra nem marad más hátra, hogy megkérjem, az olvasópróba után maradjon még egy pillanatig.

– Ezt nem fogja megtenni.

– De igen, szívecském, bólintott Felix. Meg fogja tenni, hiszen most már ismeri a titkunkat, a név alapján, amit megneveztem neki, rá kellett jönnie, és ki tudja, nem vágyott e rá ő maga is, hogy meglátogasson, csak még nem tudta, milyen módon tehetné meg a legelőnyösebben, hogy a legcsekélyebb feltűnés nélkül láthasson. A magunk részről félúton elébe mentünk, és nem fogja elmulasztani az alkalmat, hogy kibeszélje magát veled, ebben bízatsz, bárhogyan is áll az ügyhöz.

– Anyám! – suttopta Helene, kezeit szívére szorítva.

– Erről meg vagyok győződve, kincsem – mondta Felix, aki ekkor hajlandó lett volna bármire, hogy megnyugtassa a feleségét. Gondold csak meg, hosszabb távon milyen kínos lenne számára a helyzet, hogy a közelében tud bennünket, és közben úgy kell tennie, mintha idegen lenne a számunkra. Örömmel fogja megragadni az alkalmat, hogy egyedül beszélhessen veled, és ha feleségként talán tartózkodna is az ellen, hogy elismerje idegenbe szakadt leányát, anyaként azonban gyermeke átölelésének nem tudna ellenállni.

– Isten adja, hogy így legyen – mondta Helene halkán –, mert ha megtenné, hogy továbbra sem akar úgy viselkedni, mint az anyám, akkor végtelenül boldogtalanná tenne.

– Nem fogja megtenni, szívecském, de nézd csak, már jönnek is az első vendégek!

– Papa – kiáltott fel a kis Günter, aki megelégtelte a táncikálást a szőnyegen –, játsszál velem egy kicsit!

– Na, pont most van rá időm, te kis csibész – nevetett fel az apja – hogy játsszak veled. Gyorsan menjetek át a nevelőtökhöz! Kérlek Helene, engedd, hogy kivigyék a gyerekeket. Ti meg viselkedjetek rendesen, azt tanácsolom nektek, különben ma este nem vacsorázhattok velünk! És ezzel kiszabadítva magát a kis fickótól, aki rá akart csimpaszkodni, átsietett a fogadószobába, hogy üdvözölje az éppen megérkezett uraságokat.

Helene annyira zavarban volt, hogy össze kellett szednie magát, nehogy zavart okozzon.

A grófnő, amikor megérkezett, ezt igen megkönnyítette számára, mert most sokkal barátságosabb volt, mint korábban. Kezet nyújtott Helenének, amit eddig még nem fordult elő, és kifejezte sajnálatát, hogy meg kell zavarnia őket otthonukban, és rögtön az első ismerkedés után a segítségüket kell igénybe venni, George fia azonban nagyon a szívére vette ezt az ügyet, ő pedig olyan kitartó, hogy amit egyszer a fejébe vesz, arról az életben soha többé nem hajlandó lemondani, még akkor sem, ha valamennyi embertársát halálra kell kínoznia.

George, aki egyébként anyja kedvence volt, mindezt megelégedett pillantással vette tudomásul.

– Helene a barátságos megszólítás során mélyen elpirult, miközben a grófnő teljesen elfogulatlanul állt előtte. Felix azonban, aki ekkor Georgevel társalgott, feleségét sem tévesztette szem elől, és gyorsan a segítségére sietett. Ő válaszolt, a grófnőt még egyszer biztosítva arról, mennyire örülnek, hogy a szeretetreméltó grófkisasszony eljegyzési ünnepségéhez személyesen is hozzájárulhatnak, és csak attól tart, hogy mivel első ízben vállalkoznak ilyesmire, a végén nem fognak megfelelni a vállalt kötelezettségüknek. Monford grófnő ezért ne vegye rossznéven a felesége elfogódottságát, ami az első olvasópróba során előfordulhat.

A beszélgetés ekkor általános fordulatot vett, és miközben a személyzet kávé, limonádét, bort és süteményeket szolgáltat fel, a vendégek kis csoportokban álldogáltak, míg végül előállt egy kocsis az utolsó késlekedővel is, és George máris sürgetni kezdte őket, hogy lassanak munkához.

Az olvasópróba ugyanúgy zajlott, mint ilyesmi bárhol másutt, meglehetősen zökkenőmentesen, és különösebb zavar nélkül. George buzgalmának eredményeként, hogy előmozdítsa az ügyet, a kelletténél több példányt is kinyomatott, hogy minden közreműködőnek saját példánya legyen, így a különböző résztvevőknek elég idejük volt rá, hogy az egész darabot önállóan áttanulmá-

nyozzák, és a szövegben piros ceruzával megjelölik a saját szerepüket.

Ha ennek ellenére egyik-másik fiatal hölgy még a füzetét tanulmányozta, amikor már be kellett volna lépnie, és név szerinti felszólításra rémülten más szövegrésznél szólalt meg, a kis társaság csak elszórakozott rajta, és nem is volt más következménye, csak kicsit vissza kellett lépni, és megismételni a hibás részt.

Végül a próbának szerencsésen a végére értek, a társaság pedig örvendezett az előadott darabnak.

Egyike volt azoknak az elbűvölő, kis francia vígjátékoknak, melyek különösebb, komolyabb belső tartalom nélkül de elbűvölő, pikáns dialógusokkal, és szerencsésen kigondolt, meglepő helyzetekkel nem csupán a nézőket képesek lebilincselni, hanem rendszerint a különös előszeretettel együttjátszó szereplőket is, akik maguk is érdeklődnek a saját szerepük iránt.

A kocsik már kezdtek előállni, és Rottack gróf, kihasználta egy pillanatot, amikor a többiek nem figyeltek, és zavartalanul Monford grófnőhöz közeledhetett. Odalépett hozzá, és halkán, miközben lapozgatni kezdett egy ott heverő albumban, mintha az abban ábrázolt rézmetszeteket akarná megmutatni így szólt:

– Megkérhetném grófnő, hogy a kocsija utolsóként álljon elő? Egy rendkívül fontos dolgot szeretnék közölni önnel, de csak önnel.

– Egy titkot? – mosolyodott el a grófnő, de olyan nyugalommal és elfogulatlansággal, ami tényleg megrémítette a fiatal grófot, mert első ízben cikázott át a fejében a gondolat: Talán mégiscsak tévedtél? A végén még nem ugyanarról a Monford grófnőről lenne szó? Ekkora nyugalom és lélekjelenlét tiszta képtelenség és felfoghatatlan lenne, ha csak egy hajszálynira is megértette volna a célzást! – Az előadásunkkal kapcsolatos? – érdeklődött tovább a grófnő, amikor Rottack teljesen ledöbbenve elhallgatott, miközben az album fölé hajolva monoklijával a képet nézegette.

– Nem, kegyelmes Grófnő – mondta Felix, aki ebben a pillanatban alig tudta megőrizni a nyugalmát –, de ennek ellenére talán mégis elég fontos ahhoz, hogy a figyelmét lebilincselje egy pillanatra, ezért nagyon kérem erre.

– Ám legyen! – mondta elmosolyodva a grófnő, felegyenesedve. – Egyáltalán nem is tudom, hogy a kocsim pontosan fog-e előállni. Nem is gondoltam, hogy a próbát ilyen hamar befejezzük. Még csak fél hét van.

Ekkor néhány hölgy közeledett hozzájuk, hogy elköszönjenek. Közülük az egyik az volt, aki néhányszor tévesztett a felolvasás során.

– Nos, kedves Constance, tanuljon derekasan! – mondta a grófnő –, nehogy jövő pénteken belesüljön a szövegébe. George nagyon boldogtalan lenne.

– Ígérem, grófnő, nagyon szorgalmasan fogok tanulni – mondta a fiatal lány, mélyen elpirulva. – Úgy szégyelltem magam!

– Miért szégyellné magát, hiszen nem vagyunk színészek, kedves gyermekem, és a dolognak nincs is akkora jelentősége, mint George gondolja – mondta mosolyogva a grófnő. Csak ne aggódjon emiatt, rendben lesz minden!

A kocsik egymás után álltak elő, csak a Monford grófnőé nem volt közöttük. George már korábban elköszönt, hogy néhány dolgot még beszerezzen, és utána elmenjen Pauláért. Eddigre már az utolsó résztvevők is búcsúzkodtak.

– Rottack grófnő egy ideig még kénytelen lesz vendégül látni – mosolyodott el Monford Grófnő, amikor kezet nyújtott az elköszönőknek. – A kocsisom megint elnézte az órát, nem lehet megbízni ezekben az emberekben.

Helene egyedül volt az anyjával a szobában, de nem merte megszólítani. Úgy érezte, mintha elakadna a lélegzete, és a szíve hevesen vert a keblében. A grófnő sem szólalt meg. Talán hasonló érzések ragadták magával? Arcvonásai erről semmit sem árultak el, ridegek és kifürkészhetetlenek voltak, mint mindig.

Felix, aki kikísérte a hölgyeket a kocsijaikhoz, el tudta képzelni, milyen hangulatban lehet szegény felesége, és gyorsan visszaigyekezett.

– Senkit sem fogadok – kiáltott oda az egyik szolgának az előszobában. – Senkit, megértette?

– Igenis, gróf úr.

Akkor térjünk rá a közlendőjére, gróf úr – mondta Monford grófnő, amikor visszaért a szobába. – Az időpontot mindenesetre jól választotta meg. Nem is tudom, a felesége tud erről?

– Helene magunkra fog hagyni bennünket egy pillanatra – mondta Felix, aki bármennyire is hetykén szokott reagálni az őt érintő katasztrófákra, most mégis érezte, hogy elhagyja a szokásos vidám bátorsága és bizakodása, amikor a számára legkedvesebb lény boldogságáról vagy fájdalomáról van szó, és a grófnő viselkedése őt magát is egyre nagyobb félelemmel és szerencsétlen kiemelésével töltötte el.

– Tehát négyszemközt – mondta a grófnő ridegen és szinte gúnyos mosollyal, miközben Helene meghajolva visszavonult a szomszédos szobába, anélkül, hogy a hölgy a továbbiakban figyelt volna rá. – Tényleg kíváncsivá tesz, Rottack gróf úr.

Felix arrafelé nézett, amerre a felesége kiment. Az ajtó be volt csukva, mire belső izgatottságától alig hallható hangon megszólalt:

– Valóban fontos dologról van szó, grófnő, hiszen a számomra a világon legdrágább lény boldogsága függ ettől az órától.

– És én érintett lennék? – kérdezte a grófnő ridegen és büszkén, miközben határozottan a gróf szemébe nézett.

– Igen, mondta Felix halkán, de határozottan, mivel érezte, hogy elérkezett a cselekvés ideje, és most már semmire sem szabad tekintettel lennie. – Kérem, foglaljon helyet, grófnő, hallgasson végig néhány percre, és ha a saját szíve nincs már most is

velünk, eldöntheti, hogy ez az ügy elég fontos volt-e ahhoz, hogy igénybe vegyük az idejét.

– Beszéljen! – mondta a grófnő, miközben helyet foglalt a számára felkínált fotelben.

– Bizonyára emlékszik rá, grófnő – kezdett bele a fiatalember, miközben nehezen találta meg az első szavakat –, hogy a közelmúltban, a saját kastélyában említettem, Helene annak a Baulen grófnőnek a lánya, aki Santa Clara tartományban Brazíliában tartózkodott annak idején, és talán még most is ott él?

– Azt hiszem, igen ...

– Azt hiszi? – folytatta Felix, akinek erre szaporában kezdett verni a szíve. – És ezek után Helene nem több az ön számára, mint Baulen grófnő, vagy annak az asszonynak a lánya, aki odaát ostoba büszkeségében grófnőnek nevezi magát?

A grófnő márványszerűen rideg arccal hallgatta őt végig. Egyetlen arcizma sem rándult meg, vagy árulta el, mi játszódott le benne. Még a szempillája sem rezdült. Felix számára úgy tűnt, mintha egy árnyalattal sápadtabbá vált volna, vagy talán a lemenő nap fénye csalhatta meg? Mozdulatlan maradt, és egyetlen szóval sem válaszolt, miközben Felix már egy ideje elhallgatott, mintha arra várna, hogy még folytatni akarja. Végül kimért, bármiféle szenvedélytől mentes hangon megszólalt:

– Gróf úr, valóban bizalmas dolgokba avat be engem azzal, hogy rokonságának ilyen legbelsőbb és legérzékenyebb titkairól számol be nekem. Nem tudom, hogy helyesen jár-e el.

– Grófnő – kiáltott fel Felix – hát lehetséges lenne, hogy egy emberi lény ekkora önuralomra legyen képes, ha ... de ez most mit sem segít – szakította magát hirtelen félbe. Szójátékokkal csak a drága időnket fecsérelnénk. Tudjon meg hát mindent: Röviddel azt megelőzően, hogy elutaztunk onnan, az eljegyzésünk előtti napokban tudta meg Helene, hogy ki a valódi anyja, aki a nyilvánosság előtt sohasem ismerheti őt el, és ezt nem is várja el. A titok maradjon továbbra is titok, mint ahogyan eddig is volt, szilárd, és

áthathatatlan, és a mi ajkunk ezt sohasem szegi majd meg. Helene lelke azonban vágyik a pillanatra, amikor legalább egyszer anyja szívére hajthatja a fejét, legalább egyszer nevezhesse őt ezen a drága néven, mert mindeddig egy olyan lényt kellett így neveznie, aki sohasem szerette. Ő, bárcsak tudná, hogy a szegény gyermek mennyit szenvedett – folytatta élénken a fiatalember, mialatt a grófnő mélyen hallgatott, és csendben a fejét rázta. – Ha sejtené, mennyire ide húzta a szíve, hogy átkarolhassa anyja térdét, és fáradt fejét a keblére hajthassa. Minden bizonnyal együttérzést tanúsítana iránta ...!

– Gróf úr, ne folytassa, ha kérhetem – szakította őt félbe a grófnő –, hiszen itt olyan titokról van szó, amit egy kívülálló, az ügyben nem érintett személy előtt akar leleplezni. Valami tévedésről lehet szó, én pedig nem vagyok rá kíváncsi, milyen mértékben kíván engem ebbe bevonni. Azt pedig beláthatja, hogy mindez számomra nem lehet kellemes, ezért arra kérem, hogy több szót ne vesztessen rá!

– Egy szót se többet? – ismételte meg Rottack csodálkozva. Hát lehetséges lenne, hogy ... – de nem – szakította magát félbe hirtelen. – Bizonyára azt hiheti, hogy egy merész, bizonytalan vélekedés készítetett engem erre a lépésre. De nézze csak, grófnő! Ismeri ezt a levelet? Felismeri a kézírást ezekben a sorokban? Amott hever egy másik levél, melyben volt olyan jó, és értesítette a feleségem a mai látogatásáról. Ismeri ezt a levelet?

A grófnő futó pillantást vetett a sorokra, és bármennyire is elkesperő volt mindeddig, mennyire tudott uralkodni mindazon, ami megmozgatta a lelkét, vagy belső érzései arcvonásai elárulták volna, a felhozott bizonyíték túl gyorsan és váratlanul érte. Orcái láthatóan elsápadtak, és remegett a keze, melyben a papírt tartotta. De ez annyi ideig sem tartott, míg elolvasta a levelet. Homlokát összeráncolta, kis finommetszésű szájának környéke megrándult, és borús pillantással, de teljesen határozott hangon így szólt:

– Itt valaki bizonyára visszaélt a kézírással ...

– Isten őrizzen, ne is folytassa, grófnő – kiáltott fel hirtelen és rémülten Felix. Egy ilyen gyanúnak még az árnyéka is rettenetes volna! Ez a papír az egyetlen bizonyíték a világon, ami a kezünkben van önnel szemben. De nézzen csak ide! – és miközben még beszélt, kivéve a papírt a grófnő kezéből odalépett a kandalló párkányán lévő tűzszerszámhoz, meggyújtott egy gyufaszálat, és a fellobbanó lángok fölé tartotta a levelet, és amikor elégett, a maradványokat az üres rostélyra dobta. – Még mindig azt gondolja, hogy visszaélésről van szó?

A grófnő felemelkedett. Tekintete élesen és kutakodóan a fiatalember nemes arcvonásaira tapadt. Teljesen visszanyerve önuralmát merev arcának egyetlen izma sem rándult meg, és nyugodtan így szólt:

– Öntől nem is vártam volna másképp, gróf úr. A kézírás persze megtevesztően hasonló volt. Ön is érezheti azonban, hogy egy további beszélgetés erről a témáról mindkét fél részéről csak kínos lehet. Azt hiszem közben már elő is állt a kocsim.

– Anyám! – szólalt meg ekkor egy halk, fájdalomtól reszkető hang, mire az asszony szinte akaratlanul arrafelé fordult. Könnyben úszó szemekkel, összekulcsolt kezekkel, holtsápadt arccal Helene állt a küszöbön.

A grófnő szinte akaratlanul félig elfordult, mintha hirtelen el akarná hagyni a helyiséget, azonban ha ez is lett volna a szándéka a jobbik érzése mégiscsak győzedelmeskedett rajta.

– A felesége igen betegesen néz ki, gróf úr – szólalt meg. Sajnálom, hogy ártatlanul voltam egy ilyen tévedés okozója, de remélem, hogy ez nem fogja megzavarni a további érintkezésünket. Mindig is örülni fogok annak, ha mindkettőjüket láthatom minálunk.

El akart menni, de úgy tűnt, mintha nem lenne képes rá, mintha földbe gyökereztek volna a lábai, és ekkor Helene lassan, szinte akaratlanul elindult feléje. Megfogta a grófnő kezét, ajkaihoz vonta, és kezdett térdet hajtani előtte, de még mielőtt sikerült

volna letérdelnie, Monford grófnő megragadta a karját, és Felix felé fordulva felkiáltott:

– A felesége beteg, gróf úr, vigyázzon rá, a túlzott szellemi felindultságnak olykor súlyos következményei lehetnek! Magyarázza meg neki a tévedését, az majd meg fogja nyugtatni. Holnap majd megérdeklődtetem, hogyan pihent az éjjel. Mennyire reszket a szegény asszony. Nem szabad ennyire felizgatnia magát, kedves gyermek. Remélem, nemsokára viszontlátjuk egymást, gróf úr! – És könnyedén, de büszkén meghajolva, miközben Felix odaugrott Helenehez, és támogatni kezdte, elhagyta a helyiséget anélkül, hogy még egyszer visszanézett volna.

Odakint tényleg várt már rá a kocsi, amit a komornyik a gróf szigorú parancsára nem mert bejelenteni. Néhány perccel később odabent hallották a kocsi kerekeinek csikorgását a kavicsos kerti úton. Helene fejét férje keblébe rejtve halkán sírdogálva csak ennyit mondott:

– Elveszítettem, örökre elveszítettem!

Előkelő világ

Monford grófnő odakint beszállt a kocsijába, és csak ennyit szólt a kocsiajtót nyitva tartó szolgának: – Hazafelé! – Aztán beült a sarokba. A lovak nekilódultak, a kocsis pedig odakint jobbra tartott, hogy elkerülje a lövészmező zűrzavarát. Ma a népünnepély utolsó napja volt, és különösen kellemetlen volt a tolongás, tombolás és lármázás a téren. Alig haladtak azonban háromszáz lépésnyit, amikor a kocsis megint megfékezte a lovakat, és amikor a grófnő ezért elégedetlenül felemelte a fejét, George fiát ismerte fel, aki jelt adott a kocsisnak, és a fiatal Hubert grófot lovon, de ekkor már mindketten a kocsi mellett álltak, jobb- és baloldalon, és köszöntek.

– De mama, hát ilyen sokáig ott maradtál Rottackéknál? – kérdezte George, miközben alig tudta féken tartani nyugtalan lovát. – Ugye milyen kedves emberek? Éppen azon voltam, hogy én is arra tartok Huberttel, és bemutatom őt a grófnak.

– Ah, kedves Hubert, hogy vannak, ön és a jóságos édesanyja? – szólalt meg a grófnő, barátságosan biccentve a fiatal Bolten gróf felé. – Ma inkább ne tedd, George, a fiatal grófnőnek heves fejfájása támadt, és a férje éppen most akart orvosért küldeni.

– Ezt valóban nagyon sajnálom. Remélem, nincs valami komolyabb jelentősége?

– Migrén.

– Direkt hazafelé tartasz, mama?

– Igen, de ne gyere túl későn, ne hagyjál sokáig magamra.

– Nem, semmi esetre sem. Fél órán belül elhozom Paulát. A lovak továbbra sem akarnak nyugton maradni. Jó estét!

A grófnő barátságosan biccentett, a koci pedig továbbgördült, miközben a fiatalemberek visszafordították a lovaikat, hogy befejezzék a lovaglásukat. Az álldogálás miatt azonban a lovak türelmetlenné váltak, különösen Hubert sárgája, egy igazi telivér mén, aki a hátsó lábaira állva kezdett táncolni, és a finomkodónak éppen nem mondható gazdája alig bírta megfékezni.

Éppen ismét úrrá lett rajta, amikor egy szegény ördög, egy fiatal fickó cserépedényekkel megpakolt talicskájával, melyeket valahol ki akart állítani, vagy csak körbejárni velük, leért az útra, és a nyugtalan ló által megzavarva nem tudta rögtön, merre térjen ki, és a legrosszabbat tette: A megpakolt talicskával közvetlenül a nyugtalan ló előtt állt meg. A riadt ló kiszabadította magát a gyeplőből, és miközben oldalra tartott, a fazekak csörömpölve elkezdtek szétgurulni, a ló pedig belelépett a törékeny árúk középebe.

A fiatal gróf persze megint félrerántotta, mire a ló megint táncolni kezdett, Hubert pedig ingerülten megsarkantyúzta. Az állat

erre összerándulva egy kört tett a talicska körül. Lovasa azonban határozottan fogta a gyeplőt, és amint elrepült a szerencsétlen talicskás mellett, ostorával rásújtott annak fejére, de aztán már minden erejével arra kellett törekednie, hogy a megvadult paripa vele együtt ne száguldjon be az emberek közé. Azok azonban már félreugráltak a megvadult ló elől, Hubert pedig a lazábbra eresztett gyeplővel elszáguldott a sétányon.

– Ó, istenem, a fazekaim, a fejem! – panaszkodott eközben a szegény talicskás, aki első pillanatban nem is tudta, mi okozott nagyobb fájdalmat neki, az ostorcsapás, vagy az árújának a megsemmisülése.

Hubert lovása elvágatott mellette, az urát követve. George azonban, aki megsajnálta a szegény fickót, megfékezte a lovát, és megállt mellette.

– Mekkora a kár? – kérdezte barátságosan. – Jóváteszem magának. Az az úr ott elöl képtelen volt féken tartani a lovát ...

– És ráadásul hogy végigvágott rajtam, pedig én nem is voltam hibás!

– Mekkora a kár, hány fazekad tört össze? Mondd meg gyorsan fiam, mert az én lovam is kezd türelmetlen lenni!

– Hát, édes istenem – mondta panaszosan szegény ördög – nem is tudom. Egészen biztosan több mint egy tallér, és látom, még a nagyfazék is kettétört!

– Itt van! – kiáltotta George, a zsebébe nyúlva, és odadobott neki egy aranyérmét. – A többit tartsd meg magadnak fájdalomdíjként. És még mielőtt a fickó megköszönhette volna, megeresztette lovának gyeplőjét, és gyorsan elügetett lefelé a sétányon.

A kanyar után Hubertnek végre sikerült megállítania a paripáját, és ott várakozott rá.

– Ez a csöcselék a talicskájával képtelen kitérni az ember és a hintó elől! – kiáltotta felé. – Azt hiszem, a legközelebb majd óvatosabb lesz!

– A szegény fickó nem tehetett róla, Hubert. A paripád az egész utat elfoglalta. Túl gyors voltál.

– Ugyan már! Az az ostorcsapás csak jót fog tenni neki. A fazekait meg majd összeragasztja!

George nem válaszolt, és a két fiatalember kikeveredve a nyüzsgésből nyugodtabban folytatta a sétalovaglását, míg végül a ház közelébe értek, ahol Paula ezen a napon látogatóban volt. George le akart szállni, hogy hazakísérje a hűgát.

Még mielőtt elérték volna a házat, Handor jött lefelé az utcán, és üdvözölte őket. George megállította a lovát.

– Lovagolj előre, Hubert, valamit meg akarok beszélni az úrral.

– Ezzel? – kérdezte Hubert csodálkozva. – Hiszen ez a szí-nész ...

– Igen, Handornak hívják. Menjél csak, rögtön jövök.

– Karl! Vedd át a lovam, de ereszd kicsit hosszabbra a kantárt, akkor nyugodtan fog menni, és ne álljatok meg sehol. Lovagoljál egyenesen haza velem!

– Igenis, gróf úr.

A lovász elkapta az állat kantárját, és George, aki közben le-szállt a lóról, odalépett a reá várakozó Handorhoz, kezét nyújtva neki, és lassan elindult vele felfelé az utcán.

Hubert, aki el sem tudta képzelni, mi dolga lehet Monford grófnak a színésszel, a fejét csóválta, aztán elügetett a kastély kertjébe vezető úthoz, melynek lakóit ő is ismerte, hogy legalább üdvözölhesse Paulát, és ott várja be George visszatértét.

A kis közbjáték az öntelt fazekas fiúval éppen Pfeffer ablaka előtt játszódot le.

A húga betegsége fokozódott, és lehet, hogy ehhez a közelmúlt izgalmai is hozzájárultak. Az orvos, aki mostanában naponta, sőt néha kétszer is meglátogatta őt, elrendelte, hogy ágyát vigyék át a szellősebb szobába, és azt lehetőleg ne hagyja el. Ebben a szobában a dohányzást is megtiltotta, mert a füst fájdalmat okozott a beteg keblében.

Jeremias szinte állandóan az ágya mellett tartózkodott, és ha kiment, mindig hozott magával valamit, amiről azt gondolta, hogy enyhíthet állapotán, vagy kellemesnek fogja találni, és mi minden lehetett ez, hiszen a berendezés eddig csak a legszükségesebbekre korlátozódott, és csak ritkán, szinte soha nem terjeszthették ki még a legegyszerűbb kényelmi eszközökre sem!

Jettchen majdnem még betegebbnek látszott, mint az anyja, hiszen az apja elmesélte neki a Rebevel folytatott társalgását, és igazat kellett adnia neki abban, hogy úgy tett, mint egy önálló, becsületes férfitől elvárható, és ezért nem tudott szabadulni attól a gondolattól, hogy utolsó reménysége is szertefoszlott, és örökre elveszítette a szerelmét. Az anyja pedig együtt érzett vele. Ezért volt annyira lehangolt, háttérbe szorítva testének minden élettévénységét, hiszen szeretett gyermeke iránt érzett aggodalma töltötte be szívét és értelmét.

Pfeffer jómagá teljesen kétségbeesett hangulatban volt. A húga iránti aggodalma miatt szenvedett, akinek az állapota talán nem is volt annyira aggasztó, ráadásul odaát nála nem is dohányozhatott. Bosszúság és gyűlölet töltötte el őt a direktorával szemben, ennek a kellemetlenségnek az oka pedig a felfuvalkodott Handor volt, ahogyan nevezte őt, anélkül, hogy rájött volna, mihez kezdjen velük.

Naponta százszor is, miután fel-alá rohangált a betegszobában, idegesítve ezzel a beteget, visszasietett a saját szobájába, felkapta a pipáját, odament vele a dohányos dobozhoz, ahol rájött, hogy a pipa már meg van tömve, és ekkor akaratlanul megint félretette. Aztán a dobozt kezdte keresni, amit örökös nyugtalanságában sohasem talált meg, és ez még jobban felingerelte.

És mindemellett komédiákban kellett szerepelnie, először a susztert játszotta a Lumpáciusz Vagabundusban, aztán két estével később a Hamupipókéban a grófit. Odahaza pedig a családi nyomorúság, mert habár nem mutatta ki, Jettchen szívének bánata legalább annyira megérintette, mit húgának betegsége. Kész örület volt az egész helyzet, és Pfeffer, aki egyébként sem tartozott a legtürelemesebb természetűek közé, ma olyan hangulatban volt, hogy legszívesebben a kutat is megmérgezte volna.

Most megint ott állt az ablaknál, és észrevette a sétányon vágató lovasokat, azt is, amint megriadt az egyik ló, és mi történt a szegény ördög talicskással. Erre elkezdett odafent az ablakban szitkozódni, éspedig olyan hangosan kifelé, ökölbeszorított kézzel fenyegetőzve a sétány irányába, hogy Jeremias el sem tudta képzelni, mi van vele, ezért átment hozzá.

– Nézzék csak azt az előkelő csirkefogót! – kiáltotta – maga csavargó! Bárónak képzei magát? Igen, maga fiam! Na, lennék csak odalent!

Egyébként igencsak jól járt, hogy nem volt odalent, és egyáltalán senki sem hallotta meg őt a sétányon, így azt sem, hogy mit kiabál, mert minden egyes szó elég okot adhatott volna egy rágalmozási per megindításához.

– De mi van veled, Fürchtegott?

– Hogy mi van velem? Hát nem nyaktiló alá való, amikor az ember látja, hogy ez a beképzelt csöcselék hogyan bánik a szegény munkásokkal? Ostorral veri a fejét! Ha kéznél lett volna egy puska, lelöttem volna azt a kujont a lováról!

– Ne üvöltözz már olyan hangosan, a húgod félni kezd odaát. Már minden porcikájában reszket ...

– Én talán nem? De én a mérgemben!

– De hiszen az a másik odalent pénzt ad annak az embernek!

– A másik nyilván az előbbi haverja volt. És ez az előkelő osztály, a társadalom felsőbb rétege. Ezek a képzettség és intelli-

gencia reprezentánsai. Isten verje meg! Hát nem kell az embernek beleőrülnie, hogy kénytelen néha ilyen komédiát végignézni a való életben, és nem a színházban?.

– De hát ki volt az?

– Hát ismerek én minden ficsúrt, aki glaszékesztyűben és rendjelekkel a mellén rohangál a nagyvilágban? Valamelyik a társadalmi élet magasabb köreiből, ilyen vagy olyan uraság!

– De kedves sógor, úgysem tudjuk megváltoztatni a világot!

– Hát akkor meg minek játsszuk mi a komédiákat? – kiáltotta Pfeffer, még mindig teljes dühhel. Akkor meg minek adnánk elő a színpadon egyre az ostobaságaikat, butaságaikat, büszkeségüket és hiúságaikat, bűneiket és vétkes szenvedélyeiket, ha nem azért, hogy megjavítsuk őket? De isten őrizz, hiszen ott ül a megátalkodott népség maga, hallgat és figyel, ráadásul alaposan kiveszi részét a tapsviharban, miután az ember epésen elétárta az igazságot! Isten őrizz, nekik ehhez semmi közük, hiszen a gazember, akire mindez vonatkozott, Franz Moor volt, vagy ilyen-olyan színpadi figura, nem ők személyesen, hiszen ők tiszta vérű és családfájú gavallérok! És ezzel sapkáját bal fülére tolva kiment a szobából, odakint felöltözött, aztán kirohant a szabadba, jó meszszire az erdőbe, hogy kiszellőztesse bosszúságát és elfojtott haragját.

Handor éppen visszaért sétájáról a lakásához. Odalent találkozott a színházi szolgálval, aki éppen nála járt, de már távozni akart, mivel egy pénzes levelet kellett volna kézbesítenie. Felhívta magával a szobájába, mert az átvételt alá kellett írnia.

A főutcában lakott egy csinos ház első emeletén, egy nem túl nagy, de barátságosan berendezett bérlakásban. A berendezés elegáns volt: Vörös plüssel bevont mahagóni bútor, aranykeretes, nagytükrök, rézmetszetek és olajfestmények a falakon. Könyveket sehol sem lehetett látni, csak a szekreteren hevert mindössze két vagy három meglehetősen új kötet, és az asztalon néhány illusztrált és öt-hat különféle színházi szaklap, közülük némelyik még átkötve, ahogyan a posta kiszállította, és még ki sem lett bontva.

– Kérem, kedves Peters, fáradjon be – mondta Handor, miközben a színházi szolgálával a háta mögött belépett a szobába, és már belépés közben kezdte felbontani a levelet. – Rögtön adom az elismervényt. A direktor semmi mást nem mondott?

– Csak sóhajtozott, ahogyan mindig tenni szokta, ha pénzt kell kiadnia – válaszolta az ember, és bár már a nyitott ajtóban volt, ennek ellenére mégis lelkiismeretesen bekopogott. – Különben szívós, mint Deubel, a hegymászó.

– Persze csak akkor sóhajtozik, amikor ki kell adnia – nevette fel Handor, miközben a pénzt számolta. – Ez a lényeg.

– Különben meg semmi sem indokolja – jegyezte meg Peters –, hiszen mekkora bevételeink voltak az utóbbi időben! A Lumpáciusz Vagabundusnál zsúfolásig telt volt a ház, ugyanez volt a helyzet az Aranynagybácsinál és a Hamupipőkénél is, és azzal kapcsolatban, hogy a napokban az Iphigenia előadásra senki sem tért be, még a jóisten is tudja, hogy Shakespeare darabjai senkit sem érdekelnek!

– A Hamlet esetén remélem teltházunk lesz.

– Azt is Shakespeare írta?

– Hát persze!

Peters megvonta a vállát, és megtartotta magának a véleményét. – Mondja csak, Handor úr – folytatta egy idő után –, tényleg igaz, hogy a Rebe úr távozik?

– Azt hiszem, igen, de nem tudom biztosan, Peters – válaszolta Handor, még egyszer átszámolva a bankjegyeket.

– Kár azért a fiatalemberért – vélekedett a színházi szolgál, fejét csóválva. – Nagyon rendes ember. Inkább a Nüszlert kellett volna elküldeni. Azzal semmit sem lehet kezdeni, ráadásul még nem is tanul. A Mauser tudna róla mesélni! Ha nem súgná végig neki a szerepeit, minden este kitörne a balhé.

– Igen, kedves Peters, de ezek olyan dolgok, amihez nekem semmi közöm, és ezért nem is törődök velük. A fene vigye, már

megint beszáradt a tintám. Szaladjon le kérem a házmesterhez, és kérje meg, öntsön egy kicsit a tintatartómba!

– Hadd nézzem csak! – mondta Peters, a tintásüveget ferdén az ablak felé tartva, mert már erősen alkonyodott. – Öntsünk rá egy kis vizet, akkor még használható lesz!

– Tényleg menni fog, van ott még egy kis vörösbor, öntsön rá abból valamennyit.

– Szégyellném magam ekkora vétek miatt, Handor úr – mondta Peters. – Isten adományát a tintába önteni! A bor arra való, hogy felvidítsa az ember szívét.

– Na, akkor igya meg, aztán hozza a vizet! – mondta nevetve Handor. – A kancsó ott van a kissekrenyen.

– Köszönöm szépen, mindkettőről gondoskodni fogok. A lényeg a fontossági sorrend, ahogyan a titkárunknak is el szoktam mondani tízszer is naponta. – Ezzel öreg sapkáját, melyet az utcán kackiásan mindig a bal fülén szokott hordani, letette, és a tintát néhány perc alatt úgy felhígította, hogy Handor mégiscsak alá tudta írni vele a nevét, aztán átadta neki a nyugtát.

– A legalázatosabban köszönöm. A bort akkor félretesszük? – kérdezte Peters tartózkodóan.

– Mondtam már, hogy igya meg!

– A jótekonyságnak nincs határa, mint ahogyan a templomi koncert programcéduláján is áll – jegyezte meg Peters, miközben odahozott egy poharat, beleöntötte a bort, és a maradékot egy húzásra kiürítette. – A teremburáját, jó kis anyag, Handor úr! – folytatta, a száját törölgetve. – Egy színházi szolga ritkán jut ilyesmihez, mindig csak az a híg hassburgi sör, amit a „Koronához” címzett fogadóban mi egyszerűen csak lábvíznek nevezünk. Hát, nagyon köszönöm!

– Ez itt pedig a küldönc bére – mondta Handor, egy pénzér-mét nyomva a markába.

– Még ez is? – jegyezte meg Peters. – Az ember rögtön látja, ki az első hősszerelmes. Az első tenorista sohasem szokott borra-valót adni, amikor előleget kap. Azt szokta mondani, ez gyakran fordul elő, és túl sok pénzt kapnék. Most már ajánlom magam, Handor úr. Holnap nincs semmi dolga, ugye? Igen, hát persze, holnap operanap van. Tehát jó szórakozást! Azzal a kis küldeménnyel már lehet egy vidám estét tartani, még az éjszaka egy részére is jut belőle.

És ezzel a műzsák beszédes szolgálja elindult az ajtó felé, miközben Handor, aki közben meggyújtotta a gyertyát, gyorsan átfutotta a direktor levelét. A fickó távozásakor csak biccentett a fejével.

A levél rövid volt, és így szólt:

„Kedves Handor uram! Tulajdonképpen teljes mértékben ellene van alapszabályaimnak, hogy a társaság bármely tagjának a hónap folyamán kétszer adjak előleget, vagy előre kifizessem a csak elsején esedékes gázsit. Ezúttal kivételt teszek, mivel nemsokára elseje van, és szeretném, ha jó hangulatban lenne. Remélem, ezért elismerés illet.

Odaadó híve, Krüger direktor.”

Miközben még olvasott, és könnyed, gúnyos mosoly futott át arcvonásain, erőteljesen kopogtak az ajtón. Szinte akaratlanul felmarkolta a pénzköteget, gyorsan a zsebébe süllyesztette, majd kiszólt: – Szabad!

A kopogtató nem kérte magát sokáig.

– Jó estét, Handor úr! Nagyon örülök, hogy végre itthon találom. Ma már négyszer jártam itt, minden esetben eredménytelenül.

– Maga az, Seilitz mester? – mondta Handor, aki kénytelen volt kezével védenie a szemét a fény ellenében, hogy felismerje, ha nem ismerte volna fel már rögtön a hangjáról, hiszen nem volt éppen kellemes számára a látogató. – És minek köszönhetem az újabb látogatását?

– Igen, hát tudja drága Handor uram, a számláról van szó. A gyártónak negyedévenként fizetnem kell az anyagért, a segédeknek pedig hetenként a bérüket, a követelésekre sem mondhatom, hogy nekem sem fizetnek a vevőim. Ezért sürgősen kérem, hogy a számlámnak legalább egy részét szíveskedjen megfizetni!

– Jóságos Seilitz uram – mondta Handor elmosolyodva –, hiszen maga is tudja, hogy egy színész sohasem kap pénzt elseje előtt, és a legnagyobb jóindulattal sem vagyok most abban a helyzetben ...

– De mégiscsak emlékszik rá, Handor úr, hogy az elmúlt évben is rendszeresen tisztelgő látogatást tettem önnél elsejénként, és az ég tudja, mi lehet az oka, sohasem találtam el a megfelelő pillanatot, mert egyszer egy órával túl korán érkeztem, más alkalommal egy órával később, de mindig eredménytelenül.

– Tényleg nem volt szerencséje, Seilitz mester – válaszolta Handor –, de ezúttal nem így lesz. Szavamat adom, hogy elsején kiegyenlítem a számlát, talán még korábban is.

– Végtelenül hálás lennék önnek – mondta a szabómester –, és mivel már csak néhány nap van elsejéig, így nem is akarok ellenvetéssel élni. De akkor tényleg, bármennyire is sajnálnám, kénytelen leszek a bíróságot segítségül hívni, mert tovább már nem várhatok.

– Nos, Seilitz mester, ha nem is fenyegetne rögtön a bírósággal ...

– Tényleg nagyon sajnálom, Handor úr, hiszen nagy tisztelettel vagyok a vevőim iránt, de ...

– Ha lenne olyan szíves, és most magamra hagyna, Seilitz úr! – mondta ekkor Handor, aki kezdett bosszússá válni. – Ha elsejéig nem kapja meg a pénzét, akkor azt követően tegye, amit jónak lát!

– Rendben van, Handor úr, a szavát adta nekem, és ebben megbízok. Emlékeztetem rá, hogy amit egyszer megígértem, azt be is tartom.

- Úgy van, tehát pillanatnyilag ...
- Nem akarok tovább a terhére lenni. Elsején, reggel tíz és tizenegy között ismét érdeklődni fogok.
- Rendben van, Seilitz úr
- Jó estét, Handor úr.

Handor, miután a szabó magára hagyta, jobb karjával az asztalra támaszkodott, balja a zsebében, ahová a bankjegyeket rejtette, és még hosszasan ebben a helyzetben maradt, miután hitelezője elhagyta a szobát és a házat. Csendben bólintott a fejével, aztán maga elé mormolt:

– Ez így nem fog menni. Isten a megmondhatója, ez így nem mehet tovább! Kutya egy élet ez, és nem egzisztencia. De majd meglátjuk – kiáltotta, olyan hevesen vetve hátra a fejét, hogy a hullámos, hosszú haja félrecsúszott a homlokáról. – Hát nem nagy események előestéje a mai? Elsejéig? Elsejéig a kocka lehull, és maga megkapja a pénzét, Seilitz, vagy sohasem fogja megkapni – fűzte még hozzá. Odalépett a szekreterhez, és elzárta a direktortól éppen most kapott pénzt, az egész havi gázsijának a maradékát, és zsebre vágta a kulcsot. Aztán csengetett, magára terítette a kabátját, fejére tette a kalapot, de aztán így, távozásra készen, még ottmaradt a szoba közepén, míg nyílt az ajtó, és a kis kifutófiú, de gallérja körül aranyhímzéses livrében, megjelent az ajtóban.

- Elmegyek itthonról, Fritz.
- Igenis, Handor úr.
- Tudod hová megyek?
- A pokolba, Handor úr.
- Persze, fiacskám. És ha valaki érdeklődik nálad?
- Addigra már elfelejtetek mindent, Handor úr.
- Jó éjszakát, fiacskám – mondta erre a fiatalember, fejével biccentve, és lassan, maga elé füttyörészve leballagott a lépcsőn.

Ünnepi előkészületek

Az elkövetkező napok Hassburgban nem sok újdonsággal szolgáltak. A vásárnak és madárlövészetnek vége volt, és bekövetkezett az általános unalom, ami az ilyen hetekig tartó felfokozott hangulat után általános jelenség. Csak a hassburgi ifjúság szórakozott még egy ideig a mezőn, ahol a bódék álltak, illetve részben még mindig ott voltak, mert némelyiket éppen most bontották le, és bepillantást engedtek a kíváncsi szemek számára az egyébként féltve őrzött titkok közé. A kitartást olykor siker koronázta, hiszen a tulajdonosoknak már semmi érdeke sem fűződött hozzá, hogy látnivalóikat továbbra is rejtgezzék minden halandó szeme elől. A városi tanácstól kapott engedélyük lejárt, így a látnivalókért pénzt már nem fogadhattak el azoktól, akik körülállták őket. Belépődíjat úgysem lett volna hajlandó fizetni senki, így a rakodási munkálatokat meglehetősen nyilvánosan folytatták.

A tudásra szomjas ifjúság számára nem csekély nehézséget okozott, hogy a nappali világosságban és hétköznapi ruháikban felismerjék a különböző személyeket, akiknek a teljesítményét talán még tegnap este is az olajlámpák sokaságának fényében és tarka, fantasztikus flitteres öltözeteikben megcsodáltak és megbámultak.

– Te, ez volt az, aki tegnap este tüzet nyelt, és a kardot egészen lenyomta a gyomrába – kiáltotta oda az egyik fiú a szomszédjának, könyökével oldalba lökve őt.

– De buta vagy, nem is a zöldkabátos volt az!

– Azzal a hosszú bojtjal a sapkáján, minden bizonnyal ő volt, én mondom neked, hiszen megismerem! Tegnap piros köpeny volt rajta. Látod, ugyanúgy rakja a bal lábát, mint tegnap este. Hidd el nekem, ő volt az!

– Te, nézd csak azt a kislányt amott! Ő táncolt tegnap a kötélen, és most hogy néz ki!

A fiúknak ártatlanságukban is igazuk volt. A jelzett két alak ma reggel a legcsekélyebb mértékben sem hasonlított tegnapi saját magához, most meglehetősen szakadtan néztek ki. A férfi nagykockás nadrágot viselt, fején kötött sapka, rajta félkönyöknyi hosszúságú, hamis bojt, és volt még rajta egy kopott bekecs is. A kislány szakadt kartonszoknyában volt, vállán zsírfoltos kendővel. És ehhez képest milyen pompás szerelésben léptek fel tegnap este!

A fiataloknak azonban nem sok idejük maradt, hogy a különböző karaktereket tanulmányozzák, mivel az egyik ebben a pillanatban odakiáltott a többieknek, hogy éppen most rámolják ki az állatházat, mire mindannyian arrafelé rohantak, hogy grátisz még egy pillantást vethessenek a vad bestiákra.

Gyalázatos módon azonban az örök plédekkel és takarókkal letakarták a különféle ketrecek, és más látnivaló nem maradt, mint néhány majom, de irántuk nem volt érdeklődés, mert a vásár egész ideje alatt ki voltak rakva a bódé elé, hogy a publikumnak legyen min csodálkozni. Imitt-amott azért egyik-másik takaró mégiscsak félrecsúszott, vagy nem volt megfelelően rögzítve, így be lehetett látni a ketrecekbe.

– A jegesmedve! – terjedt futótűzként a fiatalok között, mire azok „hurrá” kiáltásokban törtek ki. – Láttad? Az ott meg az egyik oroszlán volt!

– Én pedig állítom, hogy az egy leopárd.

– Na persze, te tudnád? Én meg láttam a farkát és az egyik hátsó lábát!

– Figyelj csak, ott egy foka! – Hurrá – kiáltották erre a többiek, amikor a kérdéses állat talán a szokatlan mozgás következményeként kiugrott a hordójából, mire az odaugró tulajdonosa viszszaadobta nedves közegébe.

Annyi volt a látnivaló, hogy az apró népség nem is tudta, merre forduljon, mire kéne előbb rácsodálkozni, de a bontás alatt lévő vásári bódék szinte mindegyikéből a meztelen nyomorúság buk-

kant elő a napfényre. Sápadt, arcok, rosszul és szegényesen öltözött, de ennek ellenére hamis ékszerekkel díszített alakok, visszasztító, nyers fickók, égő szivarral a szájukban, kiélt, ingerült asszonyok vagy szemtelen szajhák, akik az arra sétálókkal a legkevésbé sem finom tréfákat űztek. És mindeközben az ácsok kalapáltak, ledobálták a bodegák tetőit oda, ahol az egykori tulajdonos még nem is ráholt össze teljesen, miközben mindenféle csodálatos jármű állt meg a különféle kupacok között, hogy felvegye tarka rakományát, a művészeket, gyerekeket, kutyákat, pónikat és majmokat, hogy aztán másik helyet, egy másik várost keressenek, ahol folytathatják szomorú tevékenységüket, és tovább tengődjenek.

És mennyire örültek a szomszédos házak lakói, hogy ennek a vad tombolásnak, amit heteken át kénytelenek voltak elviselni, végre vége szakad! Mintha elsöpörték volna a verkliseket, gyilkossági történetek kikiáltóit, folttisztítókat, a vak bányatulajdonost és légballonos ifjakat. Az északi sétányon már egyetlen teve sem húzta a kocsit, egyetlen medvepár sem hancúrozott az ártatlan gyereklányok döbbenetére. Vége volt az egésznek, a madárlövészetnek is, és a város megint csendes volt és nyugodt, mint mindig, lakói pedig tovább űzték megszokott foglalkozásaikat.

És mindennek ellenére újabb izgalomra okot adó előkészületek folytak a városban, ami azonban ezúttal bizonyos előnyben részesített körök köreiben maradt: A trónörökös érkezése, aki az első estén ünnepélyes előadást nyit meg a színházban, a másodikon pedig csatlakozik egy bálhoz, ahová az előkelőségek legnagyobb része, sőt, számos polgári család is meg lett hívva. És hány kéz jön mozgásba egy ilyen bál alkalmával, hiszen mennyi ünneplő ruha szükséges és tárul a nyilvánosság elé, micsoda kimondhatatlan fáradozások árán, míg kiválasztanak, ellenőriznek, elvetnek, megváltoztatnak, és végül használhatónak találnak mindent, ami szükséges, a fehér atlaszkendőtől kezdve egészen a tündöklő hajdíszekig, és mindezeket a helyszínre hordják, és használhatóvá tesznek!

Szabnak, varrnak, keményítenek, takarítanak és mérícskélnek, és mekkora tanácskozásokra kerül sor zárt ajtók mögött, és milyen fontoskodva teszik mindezt, mintha az egyes családtagok jóléte függne tőle. A lányok mennyire sóvárognak, bárcsak már itt lenne az az este, apa és anya pedig azt kívánják, bárcsak már túl lennének rajta.

A szervezkedés nagy igyekezete a színházat sem kerülte el, mert kiderült, hogy a „Hamlet” ünnepi előadásként nem elegendő. A fiatal herceg, vagy talán az öreg udvarmester ugyanis a balettet is kedvelte, és mivel azt nem igazán lehet beilleszteni a „Hamlet”-be (jóllehet néhány direktor a templomi jelenetben a kísértetek táncát mégiscsak lehetségesnek tartaná), az a határozat született, hogy a felvonások közé beiktatnak egy külön ebből az alkalomból meghívott balett nagyságot.

Most voltak a próbák. A színházi szolga nem győzött rohangálni a megbízásokkal, kivéve, amikor útközben betévedt valamelyik sörözőbe, ahol csodálatos módon szinte minden alkalommal Mauser sűgóra talált, aki ugyanis ügyesen kihasználva a különböző szüneteket, igyekezett egy vagy több pohár sörrel enyhíteni szomját vagy leöblíteni bosszúságát. Minden próba és előadás újabb bosszúságot jelentett számára, mert még mindig nem tudta elfelejteni azokat az időket, amikor ő maga is odafent állt a deszkákon, és szabadon ereszhette a hangját. Chicane szerepe azonban nem volt szerencsés számára: A publikum a legkomolyabb jeleneteknél derűs volt, mire a direktor azt állította, hogy gyalázatosan szétüvöltötte a szerepét. Bosszúból ezért sűgó lett, és elnyomott haragja tovább fortyogott benne, a sűgőlyukban.

Ezen a napon érkezett meg a trónörökös, és mindenki az utcákon tolongott, hogy lássa elhaladni őt, csak a színház sivár termeiben nem maradt idő erre, mert ekkor tartották az esti előadás főpróbáját, Handor pedig egy szót sem tudott a szerepéből.

Legalább tízszer játszotta már eddig a „Hamlet”-et, de annyira szétszórt, mint ma, még sohasem volt a szerencsétlen ember egész életében, Mauser pedig meg tudta volna fojtani őt.

A direktor halálfélelemben járkált fel-alá hátul a színpadon, mert Handor sohasem hagyta, hogy beleszóljanak a szerepébe, és ha felbosszantották, még arra is képes volt, hogy orvosi igazolást küldjön fel a színpadra, amely szerint ma nem tud játszani. Megkívánta, hogy úgy bánjanak vele, mint egy hímes tojással, és ha ma felsül, amire a főpróba alapján számítani lehetett... A direktor a haját tépné kínjában, bár parókát visel.

Rebe Guldenstern szerepét játszotta, és abban a jelenetben, amikor Handor és Rosenkranz társaságában voltak a színen, Handornak tényleg egyetlen szó sem jutott eszébe. Kénytelen volt megállni a sűgőlyuk előtt, és éppen csak arra volt képes, hogy megismételje, amit a sűgó mondott. A helyzet kínos volt a többi színész számára is, és a jelenet után, amikor Handor kiment a társalgóba, ahol egy palack bora várt rá, a direktor utána ment.

– Drága Handor uram!

– Direktor úr?

– Ugye a nap folyamán még szorgalmasan tanulni fogja a szerepét? Egy kicsit akadozott, és ha ma este blamálnánk magunkat ...

– Azt hiszi, hogy blamálni fogom magam, direktor úr? – szólalt meg Handor.

– Maga, ó istenem, nem, minden bizonnyal nem, kedves Handor! De már egy megtorpanás is kellemetlen volna a dialógusban, hiszen a trónörökös kívülről tudja a „Hamlet”-et, és elképzelheti, mennyire büszke lennék, ha magával tudná ragadni őt!

– Ne aggódjon – mondta Handor közömbösen. – Ma reggel egy kicsit szétszórt vagyok, éppen a próba előtt kaptam egy kellemetlen levelet, egy rokonom halálhírét. Tudom a szerepemet, este majd meglátja.

– Isten adj! – válaszolta a megviselt direktor, kebléből feltörő mély sóhaj kíséretében. Ne feledje, Handor úr, hogy igyekszek minden körülmények között a kedvére lenni, ahol csak tehetem.

– Tudom, kedves direktorom. Ma este nem lesz semmi oka a panaszra miattam. Mausernek egyetlen szót sem kell majd súgnia.

– Drága Handor uram!

– Minden bizonnyal így lesz, kedves direktorom. Jöjjön csak, igyon velem egy pohár bort. Teljesen kiszáradt a torkom.

– Nekem is – sóhajtott fel a direktor, eleget téve a meghívásnak. – Akkor hát koccintsunk a sikeres előadásra! Éljen Hamlet!

– Éljen Hamlet, a dán! – nevetett fel Handor –, akkor is, ha ma este meggyilkoltatja őt!

– Ó, édes istenem, bárcsak már túl lennénk a mai estén – mondta a direktor, letörölve a gyöngyöző verejtéket a homlokáról. Aztán felkapta a kalapját, hogy elinduljon hazafelé.

Odakint Monford gróf kastélyában talán még nyugtalanabb volt a helyzet, mint a színházban, mert estére körülbelül harminc vendég érkezésére számítottak, és már folytak a nagyszabású előkészületek.

Persze a gróftól feszélyezte a ma esti színházi előadás, és szívesen elhalasztotta volna a lánya eljegyzését, ha ez a nap nem kapcsolódott volna egy különös emlékhöz. De huszonnyolc évvel ezelőtt éppen ezen a napon jegyezte el a saját feleségét, és már régóta az volt a kedvenc kívánsága, hogy Paula, és később George eljegyzését is ugyanezen a napon ünnepeljék meg. Még a trónörökös érkezése sem változtatott ezen az eredeti tervén, hacsak nem lett volna jobb viszonyban az uralkodó családdal, mint amilyen a helyzet volt. Ez azonban egy régi történet. Az uralkodó egy alkalommal a rangját érintő kérdésben túl messzire ment, amit Monford sohasem bocsátott meg neki. Akkor miért kellene most tekintettel lennie a trónörökösre? Teljesen megfelelt neki, hogy a legfőbb méltóság szerepe silányan van betöltve, mivel az uraságok egyébként is elhanyagolták a nemességet, és ezért saját maguknak róhatják fel, hogy a nemesség ugyanezt teszi velük.

Annál is inkább elkötelezettnek érezte magát Monford gróf, hogy minden pompát megmutasson, amit a háza nyújtani képes, és miközben az egész kastélyt a legfelső csúcsától a legaljáig virágoskertté alakította át, a megterített asztal majd' összerogyott mindattól a rengeteg ezüsttől, melyet cipelni volt kénytelen, és a szolgák még mindig újabb ládákat és csomagokat hoztak, tartalmukkal tovább fokozva a már látható pompát. Mindennek következtében a ház a rengeteg virág és pompás dísz tárgyak ellenére sokkal inkább hasonlított egy raktárhoz, mint egy ünnep helyszínéhez.

George gróf egész nap távol volt, mert rengeteg dolga akadt a városban színdarabjának előkészítésével kapcsolatban, melynek bemutatására egy baráti család privát színpadán kerül majd sor. Persze igen megrémült, amikor tudomására jutott, hogy a fiatal Rottack grófnő rögtön az olvasópróbát követően rosszul lett, és egy egész napra ágyba kényszerült. Úgy érezte, hogy az előadását újabb csapás éri. Szerencsére azonban csak könnyebb rosszullétről volt szó, és a grófnő másnap reggel már jobban is érezte magát ahhoz, hogy teljesíteni tudja vállalt kötelezettségét.

És mennyi dolga volt még a fiatal, ilyesmihez nem szokott grófnak, és mindezt a legnagyobb titokban kellett elvégeznie! Mekkora fáradozások árán kellett ismét használható állapotba hoznia a kicsiny, már régen nem használt privát színpadot úgy, hogy mindebből Paula semmit se vegyen észre, hiszen a legcsekélyebb gyanú is tönkretette volna az egész meglepetést. Paula azonban rendesen a keze alá dolgozott, mert semmit sem vett észre mindabból, ami körülötte történt, és sohasem volt meglepettebb, mint amikor a saját szobájában maradhatott, vagy a kertben sétálhatott.

Igen sápadtnak és megviseltnek látszott, amit még a fiatal, könnyed szellemű gróf is észrevett, és gyakran meg is kérdezte tőle, talán nem érzi jól magát, de mindig döntően tagadó választ kapott. Talán mégiscsak boldogtalannak érzi magát ebben a kapcsolatban? Hubert azonban annyira szívből jó és derék ember volt, a testvérének boldognak kell lennie mellette, és azt is megfigyelte,

hogy a szülei mennyire örülnek mindennek. Ezt már az első napokban is látni lehetett. Csak az új helyzet, a gondolat, hogy önállóan kell belépnie egy teljesen idegen életbe, tette őt ennyire elfogódottá és szétszórttá, és fosztotta meg orcáit az egyébként virágzó színétől, és tekintetét a megszokott barátságos fényétől. George mindettől megnyugodott, és pillanatnyilag tényleg annyi mindenre kellett gondolnia, hogy nem is maradt ideje az elmélkedésre. A húga nem is tehetett volna neki nagyobb szívességet, mint azt, hogy csendben maradt, és zárkózott volt.

Paula hosszasan időzött a kertben, és legkedveltebb sétájával ismét az öreg torony felé tartott, ahol órákon keresztül álmodozva üldögelhetett, a távoli hegyek felé nézegetve. Végre megszabadult nevelőnőjétől, vagyis társalkodónőjétől, aki persze még mindig a házban tartózkodott, de teljesen elveszítette a hatalmát felette.

Monford gróf azt akarta, hogy a lánya megtanulja szabadnak és függetlennek érezni magát, mielőtt elhagyná a szülői házat, Paula pedig teljes szívvel hálás volt ezért.

Ma reggel is egy ideig lassan sétált fel-alá a teraszon a fiatal lány. Aztán elindult kedvenc helye felé, és George alig várta a pillanatot, amikor eltűnni látja a bokrok között, mivel egy új dekoráció, amivel a festő késlekedett, már két órája a rejtekhelyen volt, de nem tudták bejuttatni a kastélyba mindaddig, míg annak a veszélynek volt kitéve, hogy a testvére hirtelen kilép a szobájából, és ezzel odalenne az egész meglepetés. Paula eltűnt, és éppen ki akarta adni az utasítást, hogy hozzák be a meglehetősen terjedelmes alkotást, amikor hirtelen mademoiselle Beauteemps jelent meg a helyszínen. Azt pedig tapasztalatból tudta, hogy a hölgy képtelen hallgatni, ha valamiről megtudja, hogy titokról van szó, ezért őt is feltétlenül el kellett távolítani.

– Ah, mademoiselle – kiáltott felé –, hol rejtőzködött eddig? Paula már egy negyedórán át kereste magát.

– A grófkisasszony engem? – kiáltotta a francia nő, nem ok nélkül elcsodálkozva. – Hát ez csodás lenne!

– Minden bizonnyal. Kiment a kertbe, hogy odakint keresse magát. A parkban, vagy az öreg toronynál meg fogja találni.

A mademoiselle a fejét csóválta, de mégis engedelmeskedett, és elindult a Paula által választott irányba.

– Na, akkor most gyorsan – nevetett vidáman maga elé George. – Igyekeztek, emberek, tíz percen belül legyen minden a házban zárt ajtók mögött, nehogy megint találkozzunk a hölgyekkel, mert a kisasszony rövidesen megint végez. Mit gondolhat majd Paula – mosolyodott csendben maga elé –, hogy a nyakára küldtem a társalkodónőt, de ma este majd elmondom neki, hogy mindez miért történt.

Az emberek jó szándékkal nekiugrottak a feladatnak, és a kullisszákat gyorsan behozták a kastélyba, és felvitték a lépcsőn. Csak az öreg Jonas csóválta közben azon a fejét, hogy még festett fákat is becipelnek a házba, ahol ő már mindent virágzó erdővé varázsolt, és szidalmazta az ügyetlen hordárokat, akik imitt-amott fellökték a sarkokba állított virágcserepeket, sőt el is törtek néhányat. – Csak bosszúság van ezzel a haszontalan népséggel, akik nem tudnak megkülönböztetni egy bogáncsot egy kaméliától, és ugyanolyan barátságtalanul bánnak az egyikkel, mint a másikkal – morogta maga elé.

Mademoiselle Beautemps mindeközben fenséges testtartással vonult végig az úton, amerre előtte Paula mint egy riadt őzike osont, és csendben azon csodálkozott, mit akarhat tőle a grófkisasszony, mivel az utóbbi héten még egy pillantásra sem méltatta.

Helyzete egyébként is tarthatatlanná vált, bármennyire szigorúan uralkodott még egészen röviddel ezelőtt is a ház egyetlen leányán. Az öreg gróf ki nem állhatta őt, amit maga is jól érzett, és elhatározta, hogy nem várja meg, míg a grófkisasszony megházasodik, mert eredetileg így szólt a megállapodás, hanem az eljegyzés után elhagyja a családot. Mi keresnivalója lenne még itt, ahol már semmiféle utasítást nem adhat, senki sem szereti, csak a grófnő akarja továbbra is itt tartani? A grófkisasszony gyűlöli, ezt pontosan tudta, és ez az érzés különben is kölcsönös volt.

Ostoba, önfejű gyerek, akit a szülei és egész környezete elkényeztetett, de ő soha nem tett vele ilyet. Hát nem feláldozta magát ezért az ostoba teremtményért, sőt, még egy állást is visszautasított Negitschow hercegnőnél, és mi volt érte a hála? Néma engedelmeskedés egy durcás lénytől. És most még azt is át kell élnie, hogy kifogta a leggazdagabb és legjobb partit az egész országban, és ezek után kétségtelenül büszkén és dölyfösen fog lenézni rá. Ezt feltétlenül el akarta kerülni, és szilárd elhatározása volt, hogy felmondja állását, és minden további nélkül elhagyja Hassburgot.

Ezekkel a gondolatokkal, hosszú, sovány karjait egymásba öltve, összevont szemöldökkel, vékony ajkait összeszorítva lépkedett, és a bokrokkal szegélyezett úton végighaladva elérte azt a kis platót, amelyen a torony állt.

Innen persze még nem tudta áttekinteni az egész teraszt, amint azonban megkerülte a tornyot, észrevette Paulát, aki könyökével az alacsony falon, nekitámaszkodott az egyik áloé vázának, és egy kis rózsaszínű cetlit tartott a kezében, ami úgy tűnt, leköti minden figyelmét. Annyira el volt mélyülve benne, hogy észre sem vette a közeledő nevelőnőt, akitől mindig is tartott, és csak amint meghallotta a kavicson csikorgó lépteit, emelte fel gyorsan és rémülten a fejét, és a kis lapocskát szinte akaratlanul összegyűrte a kezében.

– Mademoiselle!

– A kegyelmes grófkisasszony annyira el volt foglalva, hogy észre sem vette a közeledésemet – mondta a francia nő, szinte gúnyos udvariassággal, miközben tekintete előbb élesen és kutakodva a fiatal lány arcvonásaira, aztán hirtelen a kezére tapadt, melyben még mindig ott volt a lap, de ekkor már elrejtve.

– És miért lopakodik utánam? – kérdezte Paula borús tekintettel, mert szíve első ízben tanúsított nyílt ellenállást a számára terhes, ellenszenves személyiség ellen.

– Még, hogy lopakodnék? kegyelmes grófkisasszony – mosolyodott el a mademoiselle. – Olyan határozott léptekkel köze-

ledtem, mint egy gránátos katona, de maga se nem látott, se nem hallott. Valami nagyon érdekes dolgot tanulmányozhatott.

– És végül is mit akar?

– Hogy mit akarok? Egyszerűen mondhatnám azt is, hogy sétálok, mint maga – jegyezte meg a nevelőnő ridegen. – De úgy tűnik, megfélemezett róla, hogy maga keresett engem. George gróf küldött maga után.

– A bátyám? Magát én utánam? És miért, ha szabad kérdeznem?

– Már mondtam, a bátyja azt állította, hogy maga keresett engem.

– Hát ez bizony csak tévedés lehet – válaszolta ridegen a grófkisasszony, majd elfordult, és ismét a terasz falára könyökölt anélkül, hogy további pillantásra vagy válaszra méltatta volna a nevelőnőt.

A francia nő az ajkába harapott, és egy pillanatra úgy tűnt, hogy a lekezelése miatti ingerültségét szavakba akarja önteni, de érezte, hogy veszített. Egy civakodás az ünnepezt fiatal úrnővel csak árthatott volna neki, ezért sarkon fordulva semmivel sem jobb hangulatban, mint idefelé jövet, elindult visszafelé az úton, és éppen akkor ért a kastélyhoz, amikor Jonas maga elé mormolva a fellökött virágcserepeket rendezte.

Odafent a parkban éppen azzal a hellyel szemben, ahol azon a bizonyos reggelen titkos horgászással volt elfoglalva, ugyanaz az ember a rét közepén térdelt, és azzal foglalatzkodott, hogy az elfogott vakondokat kiszedje a dróthurokból, a csapdákat ismét felállítsa, és az elkapott gonosztevőket felkötözze egy hajladozó botra. A kutyája, Spitz ott ült mellette.

A lenti drótkerítés felől a vadász közeledett, puskája a hátán, foltos kutyája mellette. Amint kiért a nyílt területre, azonnal észrevette az ott kuporodó alakot, és a réten át elindult a fickó felé.

Spitz morogni kezdett, amikor az erdész irányt változtatott, mire Fritz először a kutyájára, majd arrafelé nézett, amerre a kutya jelzett.

– Nyugi, Spitz – szólt rá a kutyára, amint felismerte a közeledő alakot. – Nem kezdhet velünk semmit, és kénytelen lesz majd lógó orral távozni. Éppen jókor jön, pont olyan hangulatban vagyok, hogy fogadjam őt.

Anélkül, hogy figyelemre méltatta volna a közeledőt, folytatta a munkáját, de Spitz egyre erőteljesebben kezdett morogni, mert zavarta a vadászkutya közeledte, és közelebb is húzódott a gazdájához, mint ahol eddig üldögélt.

Spitz meg a vadászkutya úgy tűnt, nem valami jó barátok, mintha ők is osztoznának az ellenszenvben, amit a gazdáik éreznek egymás iránt. Caro, ahogyan a vadász kutyáját hívták, felborzolt szőrzettel és magasba emelt farokkal, melyet a legcsekélyebb mértékben sem csóvált, lassan közeledett. Ő persze nem morgott, de szájának felső részével úgy vicsorított, hogy láthatóvá váltak éles fogai, és olyan pillantást vetett oldalról a kis korcs kuvaszra, mintha csak gazdájának néma intésére várna, hogy egyetlen ugrással rávesse magát a behatolóra.

Spitz egyébként egyáltalán nem úgy nézett ki, mintha különösebben félne a nála négyszer nagyobb ellenfelétől. Hátával persze szorosan a gazdájához simult, ott azonban derekasan kitartott, fogaival élénken, harcra készen vicsorítva, és apró farkával olyan kihívóan legyezve, hogy látni lehetett rajta, a másik fél támadása esetén egy lépéssel sem hátrálna.

– Na, te meg mit művelsz már megint? – szólította meg a közeledő erdész a vakondvadászt, nem éppen barátságos hangon. – Egy egész hétig nem láttalak, és csendben már abban reménykedtem, hogy végre megszabadultunk tőled, de úgy tűnik, szívósabb vagy, mint a vakondjaid.

– Egy vidám, sikeres vadászatot üdvözlés jobban hangzott volna egy kolléga részéről, erdész úr – motyogta maga elé a megszólított gúnyosan – de vannak, akik többre nem képesek. És,

hogy hol voltam? Egy másik vadászterületen, kolléga úr, hogy máshol üldözzem a kártevőket, mert ha csak a Monford féle birtokon végzett munkából kellene megélnem, hetente alig egy alkalommal kerülne hús a fazekamba, vasárnap pedig egyáltalán semmi.

– És hogyan ízlettek a fácánok? – kérdezte az erdész alattomosan.

– Ha nem is fácán volt – válaszolta az öreg, ravasz fickó, akit ily módon nem lehetett zavarba hozni –, de legalább egy egészséges darab marhahús, vagy egy darabka sült kolbász. Egyébként tegyen már nekem egy szívességet, és tartsa vissza egy kicsit a kutyáját, mert ha beleköt a Spitzbe, nem állok jól érte. Ez az átkozott kuvasz tegnap halálra marcangolta a mészáros kutyáját.

– Ez a kis vacak? – nevetett fel megvetően az erdész. – Csak egy szót kell szólnom a Caronak, és szőröstől, bőrröstől felfalja.

– Átkozottul drága kaja lenne! – válaszolta erre szárazon a vakondvadász, miközben felkötözte az utolsó zsákmányát a botjára. – De merre tart, erdész úr?

– Ha valaki érdeklődne nálad, fiacskám, mondd csak meg neki, hiszen úgylis tudod. Értetted?

– Persze, erdész úr – mosolyodott el az ember. – Át fogom adni az üzenetet. Üzenne esetleg még másvalamit is?

– Gyere, Caro – szólt oda a vadász a kutyájának –, ez nem megfelelő társaság a számunkra. – Egyébként – folytatta, odafordulva az ember felé –, ha éjszaka még egyszer elkaplak a fácánok között, fiacskám, és abban biztos lehetsz, hogy mostantól nagyon fogok figyelni rád, verjen meg az Isten, ha nem eresztek egy adag sörétet a zakód alá. Most pedig ég veled!

– Isten önnel, erdész úr, és sok szerencsét a vadászathoz! – szólt utána még halkán maga elé vigyorgva az öreg.

Az erdész valami istenkáromló átkot mormolt a szakállába, de jól tudta, hogy a beszédével semmit sem ért el, és nagy léptekkel

távozott éppúgy, mint a kutyája is, aki még mindig azon igyekezett, hogy a gyűlölt Spitznek haragos megnyilvánulásokkal hozza tudomására, nem önszántából hátrál meg, hanem csak kénytelen követni a gazdáját.

A vakondvadász azonban már nem is figyelt rá, és miután meggyőződött róla, hogy az erdész tényleg odébbállt, halkán nevetgélve maga elé mormolta:

– Vén számár, még, hogy te lennél az, aki elkap engem! Az én Spitzemnek több esze van, mint neked, ha pedig éppen fácnokra fáj a fogam, akkor akár még ma este is megszerzem a magamét. Milyen fura a világ – fűzte még hozzá, csendben a fejét csóválva. Micsoda alakokat hagy szaladgálni a Jóisten a különböző szakmákban. Szokás szerint azt állítják, akinek hivatalt ad, annak ész is ad hozzá. Na, jó napot! Ha én lennék a te helyedben, és te az enyémben, vén gazember, átkozott legyek, ha akár egy tollat is képes lennél ellopni a vadászterületemről úgy, hogy el ne kapnálak, én meg már egy negyedéve fosztogatom a területed, erdőn, mezőn és vizeiben, de te pusztán csak gyanítani vagy képes, ki lehet a tettes. Nem te leszel az, aki el tudna kapni engem!

– Hahó, Fritz, hogy vagy? – kiáltott egy hang az öreg felé az útról, és amikor a vakondvadász fejével gyorsan a hang felé fordult, mivel a közeledőt Spitz a Caro miatti haragjában észre sem vette, a személyzet egyik tagját ismerte fel, aki egy kosárral a karján ment a parkban, és mivel a vakondvadász nem volt messze az újtától, keresztül gázolt a réten, hogy néhány szót traccsoljon vele.

– Na, hogy vagy öreg, dolgoztatunk, dolgoztatunk? Ma inkább mégiscsak békén hagyhatnád a vakondokat – szólította meg őt.

– Ma? Hogyhogy? És engem ki hagy békén? Ezeknek a bestiáknak jobb dolguk legyen, mint nekem?

– Ki hagyjon békén? – nevetett fel a lakáj. – Gyere csak ma este a kastélyba, bizonyos mértékig te is a birtok emberei közé

tartozol, és számíthatsz egy darab jó kis sültre, meg egy üveg borra.

– Hát tudod, Thomas – mondta a vakondvadász, miközben apró szürke szemei büszkén villantak az egyenruhás lakájra –, ha én egyszer egy üveg bort akarok inni, akkor fizetek érte, és utána nem is kell megköszönnöm senkinek.

– Menten eldobom az agyam! – nevetett fel a lakáj. Ha a magunk fajta mind ott lesz, és még maga az erdész is eljön, akkor neked sem lesz semmi bajod, ha megjelensz a partin!

Úgy tűnt, mintha az öreg durcás választ akart volna adni, de aztán inkább lenyelte a szavakat, és a szünetet arra használta, hogy megtömje a pipáját. Végül fogai között tartva a pipát, miközben acéllal, tűzkővel és szivaccsal tüzet csiholt, így szólt:

– Különben mi van ma odafent, hogy az öreg ilyen bőkezűvé vált? Én még semmit sem hallottam.

– Nos, hát eljegyzés lesz ma, a fiatal grófkisasszony Bolten gróf fiához fog feleségül menni. A mienk után az első család az országban, így gondolhatod, milyen előkelő fogadás lesz.

– Nocsak, nocsak – mormolta a vakondvadász csendben maga elé, miközben fejével bólintott. – Mit meg nem él az ember, mire megöregszik. Még, hogy a Paula grófkisasszony hozzá megy ahhoz a széltolóhoz, a fiatal Bolten grófhhoz!

– Széltoló? Azt tanácsolom neked, jobb lenne, ha a gróf ezt a szót nem hallaná meg – kiáltott fel a lakáj. Uramisten, bizony pórul járnál miatta!

– És a kisasszony kedveli őt? – kérdezte a vakondvadász, aki teljesen más gondolatvilágban élt.

– Kicsoda, a grófkisasszony? Hát nem kéne kedvelnie egy fiatal, csinos, előkelő és kőgazdag embert?

– Amint ma nem messze a kastélytól találkoztam vele, úgy tűnt, mintha igen sápadt lenne, és nyomorultul érezné magát, és annyira el volt merülve a gondolataiban, hogy észre sem vette,

amikor köszöntem neki, pedig egyébként mindig olyan vidáman szokott válaszolni.

– Hát egy kicsit tényleg megviselten néz ki – vélekedett a lakáj –, de az előkelő kisasszonyok mind ilyenek, ez hozzátartozik a jó hírnévhez.

– Tényleg? – mondta a vakondvadász szórakozottan, aki pillanatnyilag nem is értette a hallottakat. – Figyelemreméltó, hogyan öröklődik anyáról a lányára az átok.

– Miféle átok?

– Ó, semmi – mondta a vakondvadász fejét csóválva. – És hánykor kezdődik az ünnepség?

– Nyolckor, természetesen. Korábbi időpont nem megfelelő. De most már mennem kell, ma az ember tényleg nem tudja, hová ugorjon először.

– Hová igyekszel?

– A faluba megyek, tojásért. Hatvanat már elhasznált a szakács, de még mindig nem elég. Na, gyere csak el ma este, majd én gondoskodom róla, hogy ne távozz üres kézzel! És ezekkel a szakakkal, pártfogóan bólintva, lassan elballagott a legközelebbi falu felé vezető úton, mintha csak azt akarná bizonygatni a vakondvadásznak, hogy úgy rendelkezik az idejével, ahogy neki tetszik, majd eltűnt a fák között.

– Szolganépség – mormolta a szakállába a vakondvadász, amint utána nézett a távozó lakájnak. – Szolgalelkű, hitvány csürhe, akik az uraság háta mögött magasan hordják az orrukat, aztán alattvalói voltukban a földig hajlonganak. Szolganépek vagytok a hímzett uniformisaitok és libériáitok ellenére. Istenemre mondom, legyen inkább favágó vagy napszámos, ha szabad foglalkozásmat egykor valami másra kellene cserélnem! Még, hogy a te protekcióddal vedeljem a bort, te gazember? Inkább igyak romlott vizet egy tócsából! De mégiscsak van valami haszon ezekből a fickókból – nevetett fel hirtelen maga elé –, különben hogyan tudtam volna meg e nélkül a naplopó nélkül, hogy ma este nagy

össznépi lakmározás lesz a kastélyban, amire az erdészt is meghívták? Várj csak, zöldkabátos, holnap reggelre legalább nagy meglepetést fogok okozni neked, aminek igencsak örülni fogsz! De most már ideje, hogy elinduljak hazafelé. Gyere, Spitz, ma este nekünk is jó dolgunk lesz, sültet fogunk enni, és bort iszunk rá, ha másként is, mint ahogyan ez a gazfickó gondolta. A vakondok ma este nyugodtan pihenhetnek. Hurrá, éljen az eljegyzés! – és kopottas tarisznyáját átvetve vállán, felkapta a botját, és szaporán léptekkel elindult a város felé vezető úton.

A színigazgató szenvedése

Közeledett az este, és a színház ünnepi díszben pompázott. Krüger direktor ugyanis nem elégedett meg azzal, hogy rendkívüli mennyiségű gázlángot, és egyáltalán mindent, ami világítani képes, gyújtasson meg, hanem már két napja a szomszédos tölgyest is fosztogatatta, hogy vastag füzéreket köttessen az erkély díszítésére, sőt a főúri páholyban két karosszéket újra kárpitoztatott, röviden mondva rendkívülit teljesített, és aki ismerte Krüger, nyugodtan állíthatta, hogy már nem fog sokáig élni, mert teljesen kivolt.

Természetesen ezen a napon bérletszünet volt, nem a Hamlet miatt, ő nem, hiszen a klasszikus darabok még bérlet esetén sem biztosítottak elegendő nézőt! De elhatározta, egyetlen hassburgi se mondhassa másnap, hogy még nem látta a trónörököst. Ezen a napon teltháznak kell lennie. A darab címe nyugodtan lehetett volna ezért „A trónörökös” is, ami megfelelt volna a körülményeknek.

Még elég korán volt, éppen most nyitották meg a pénztárt, a helyiségek azonban lassacskán mégiscsak kezdtek megtelni. Egyes hölgyek terebélyes krinolinjaikban igyekeztek beküzdeni magukat a padsorok közé, urak is szállingóztak befelé, még kallal a fejükön, és lassan elkezdtek felhúzni fehér glaszékesz-

tyűiket, és csak odafent a galérián tolongott befelé a tömeg, hogy jó helyet szerezzenek, azaz jó kilátást a főúri páholy felé, ahonnan majd jól lehet látni, milyen képet vág a trónörökös, és fog-e tapasztolni.

A színpad maga még üres volt, és sötét. A munkások persze már szorgalmasan rendezgették a lámpákat, és a különböző kellékeket odacipelték, ahová a rendező rendelte, a színészek közül azonban senki sem volt látható, hiszen valamennyien még az öltözőikben rejtőztek. Csak olykor bukkant fel egy-egy megkésett cseléd lány, széles, nagy kosárban valamilyen felöltőt cipelve, megállva a férfi ruhatár előtt, míg valaki végre előkerült, hogy átvegye tőle a ruhadarabot. Be nem ment volna a világ minden kincséért sem. Csak egyszer tette meg, amikor legelőször küldték a színházba, de úgy megrémült, hogy azt az életben nem felejtí el.

A direktor elől állt a színpadon, és a függönyön lévő kis lyukon át az egyre gyarapodó publikumot figyelte.

Peters, a színházi szolga néhányszor átsietett a színpadon. Rendkívül elfoglaltnak látszott, de a direktor egyáltalán nem figyelt fel rá. Úgy tűnt, teltházra számíthatnak, ezért pompásan szórakozott a függönyön lévő lyuknál.

Ekkor Peters jött vissza. Egy időre eltűnt, de most egyenesen a főnök felé tartott.

– Direktor úr!

– Igen, Peters – szólalt meg amaz anélkül, hogy változtatott volna helyzetén, mert a hangjáról megismerte őt –, mi újság?

– A Handor még nincs itt.

– Micsoda? – kiáltott fel a direktor, villámgyorsan megfordulva –, hiszen már a második jelenetben színre kell lépnie! Te jó isten, hol bujkál már megint az a szerencsétlen? Szaladjon át gyorsan hozzá, Peters, és mondja meg neki, hogy ...

– Épp most jöttem odaátrol, direktor úr, de senki sincs otthon, a kulcs pedig odakint hevert a szekrény alatt, ahová mindig el szokta rejteni, ha elmegy otthonról.

– Akkor talán a „Pokol”-ban üldögél. Na, más már nem is hiányzott nekem ma estére. Szaladjon át gyorsan a „Pokol”-ba, Peters, de igyekezzen. Tényleg rémes lenne, ha ezt az embert annyira sem érdekelné az egész, hogy legalább most az egyszer a saját jelenéséhez pontos legyen!

– Jaj, szegény lábaim – sóhajtott fel Peters, amint megfordult, és nekioldult újabb feladatának. Micsoda egy élet a színházi szolgálé! Ha egyszer nyugalomba vonulhatnék, levélkihordó leszek.

A direktor közben teljesen megfélekedezett a publikumról, és ha olykor mégis gyors pillantást vetett a függönyön át, úgy tűnt számára, hogy a nézők, akik eddig lassan szállingóztak, túl gyorsan töltik meg a nézőteret. Újra meg újra elszaladt az öltözőkhöz, hogy maga győződjön meg róla, megérkezett-e már a boldogtalan dán herceg.

És milyen gyorsan száguldott az idő, amióta rá várt! Tényleg úgy tűnt, mintha a társalgóban lévő óra nagymutatója megkegyült volna, és száguldva közeledne ahhoz a pillanathoz, amikor Krüger direktor a Hamletjével halhatatlanul blamálni fogja magát. És valóban, már a zenekar tagjai is megérkeztek, és az uralkodói páholyban, Krüger ekkor a legszívesebben elsüllyedt volna, elől rendjelekkel teljesen beborítva megjelent a kamarás. Körülnézett, hogy a székek előírászerűen el vannak rendezve, aztán fehér glaszékesztyűiben elragadtatással támaszkodott meg a korlát vörös plüssbevonatán, és a publikumot kezdte nézegetni, meg a galériát, ahol már szájról szájra terjedt a hír: Megjött!

Peters futólépésben érkezett vissza. Handor nem volt a „Pokol”-ban, de körülbelül egy órával korábban járt ott, és teljesen egyedül megivott egy egész üveg pezsgőt. Most hol van, azt nem tudta megmondani senki. A „Paradicsom”-ban sem tudott róla senki.

– Nem jött meg közben? – kérdezte Peters. A direktor egyáltalán nem válaszolt neki, csak kétségbeesett mozdulattal beletűrt a hajába, és majdnem lelökte a fejről a parókát.

Sulzer főrendező érkezett ekkor jelmezben az öltözőből. Ma este ő játszotta a királyt. Koronával szegélyezett fekete bársonysapka volt a fején, természetesen hermelin köpenyt, és sárga, hosszúszerű csizmát viselt, és királyi szerepéhez képest igen rémültnek látszott.

– Tényleg még mindig nincs itt, direktor úr?

– Miért, maga látta?

– Én? Nem, de vajon hol bujkálhat ez a rémes alak? Csak nem érte valami baleset?

– Az majd velünk fog megtörténni, Sulzer! – kiáltotta a direktor. – Minket fog majd baleset érni. Figyelje csak meg! Ha rövidesen nem toppan be, én gutaütést kapok. Ekkora szégyent nem élek túl!

– De hiszen jönnie kell, nem maradhat távol! A herceg már megérkezett?

– Na még az hiányzik, de bármely pillanatban megérkezhet, és tényleg, a karmester már odalent áll, az átkozott fehér nyakkendőjével. Tölgykoszorúk díszítik a páholyokat, és már minden gázláng ég! Ebbe tényleg bele lehet bolondulni!

– És mi lenne, ha Bollo, akarom mondani Badelli, vagy Bodellichini (képtelen vagyok megjegyezni ezt az átkozott nevet) kisasszony lépne fel elsőként, hogy táncoljon egy kicsit?

– Ez csak egy rövidke kis haladék lenne, Sulzer, de mást már úgysem tehetünk. Rémes előérzeteim vannak!

– A hölgy sem készülhetett még el, hiszen tulajdonképpen a második felvonás utáni szünetben kellene fellépnie.

– Sulzer, kérem, szaladjon le hozzá, és mondja meg neki, az isten szerelmére kéretem, igyekezzen egy kicsit! Peters, Handor még mindig nem jött meg?

– Nem, direktor úr, és azt hiszem már nem is fog.

– Hát leszúrtál a töröddel? – idézett Sulzer a műből, miközben indult, hogy lendületbe hozza a táncosnőt.

A fiatal hölgy kivételesen tényleg elég korán érkezett, de jellemzével természetesen még nem készült el. A kulcslyukon keresztül tárgyaltak vele, és a hölgy úgy nyilatkozott, hogy az előadás kezdete előtt képtelen elkészülni, és senki sem várhatja el tőle, hogy ribancként lépjen a deszkákra egy ilyen estén.

– Na, még az hiányzott, hogy ez is leüljön a hátsó lábaira! – kiáltotta Krüger dühöngve, és maga rohant el az öltözőbe.

– De hiszen erre lett szerződtetve – mondta nevetve Pfeffer, aki sírásóként a háttérben Hilgen társaságában (Horatio szerepében) járkált fel-alá, és látszólag jól szórakozott a direktor kétségbeesése miatt, mert annak egyik hercege nem jött meg, a másik meg pillanatokon belül megérkezik.

– Világra szóló botrány lesz, ha Handor nem érkezik meg – vélekedett Hilgen. Ilyesmi még nem fordult elő. Nem értem ezt az embert, hiszen tudnia kell, hogy mi minden függ a mai előadástól.

– Egyre jobb – nevetett fel Pfeffer, jókedvűen dörzsölgetve a kezét. – Úgy örülök ennek a heccnek, mint egy gyerek. Végre van valami változatosság ebben az átkozott színházban.

– Mondja csak ezt az öregnek!

– Ugyan már, én eljátszom a szerepem, a többi meg nem érdekel. A véleményem megtartom magamnak. Annak a beképzelt Handornak meg méltó büntetést kívánok, talán meg is szabadulunk tőle, hiszen ez az ember nem több mint egy nyomorult ripacs.

– Büntetést? – válaszolta Hilgen. Hiszen egy egész havi gázsit kapott meg előre. A Peterstől hallottam.

– Ezer ördög – kiáltott fel Pfeffer, hevesen Horatio felé fordulva. – Biztos ebben?

– Egészen biztos!

– Mondjak én magának valamit, Hilgen?

– Nos?

– Akkor ez az ürge lelépett, és soha többé nem látjuk.

– Badarság. Ma, estefelé, egy órával az előadás előtt még találkoztam vele.

– Na majd meglátjuk. Fülíg el van adósodva, ezt minden gyerek tudja. Az adósságait nem tudja rendezni, az is biztos. Holnapután van elseje, amikor megint minden a nyakába zuhan.

– Ebből mindenesetre nagy cirkusz lesz.

– Várjunk csak nyugodtan, és igyunk egy teát – jegyezte meg Pfeffer, akinek ebben a pillanatban Rebe jutott eszébe, és annak kilátásai. – Történtek már furá dolgok a világban.

Eközben a direktor Bellachini kisasszony ajtaján kopogott, és a legudvariasabb hangon bebocsátásért esdeklett, ha valahogy lehetséges lenne.

Odabentről még rövid diskurzust hallott, aztán félretolták a reteszt, és Krüger direktor a már majdnem teljesen jelmezbe átöltözött ünnepelt táncosnővel találta szemben magát, miközben kísérője, barátnője vagy komornája gyorsan összekapkodott néhány női ruhadarabot és elrejtette a sarokban.

A direktor itt azonban már nem dühöngött, hanem maga volt a megtestesült szívélyesség, és kalapjával a kezében és a fiatal, csodaszép és ezért természetesen meglehetősen szeszélyes táncosnőt arra kérte, mentse meg őt a legszörnyűbb vészhelyzetből, és egy kicsit igyekezzen az öltözködéssel. Már most is annyira csodaszép – fűzte még hozzá halálra rémülten –, hogy tulajdonképpen már nem is tudja magát még szebbé varázsolni, hanem csak rontana a látványon, és könyörüljön meg egy kicsit az ifjú herceg-

nek, aki nem is sejti, hogy a hölgy is eljön Hassburgba, hogy itt menthetetlenül elveszítse a szívét.

Bellachini kisasszony kezdetben kicsit ellenszegült, és a szerződésére hivatkozott. Krüger mindent elismert, és teljesen megadta magát. A hölgy aztán elkezdett feltételeket szabni, a direktor pedig kegyelemért könyörgött. Végül úgy tűnt, a táncosnő kezdi átérezni a helyzetet, de ekkor mintha áramütés érte volna a direktort, mivel odakint ebben a pillanatban a Hamlet nyitányaként felcsendült Beethoven gyászindulója.

A herceg megérkezett, Hamlet pedig még mindig nem került elő.

– Ha egy szikrányi könyörületet érez irántam, segítsen ki a legszörnyűbb vészhelyzetből – kiáltotta halálos félelemben. Gondoljon csak arra, hogy a Hamlet előadásnak meg kell kezdődnie, csak épen Hamletünk nincs. Az egész előadás romokban fog heverni!

– De nekem mi közöm van ehhez? Én csak a felvonások között táncolok ...

– De édes, táncos kedvű Terpszikhoré – kiáltotta Krüger szikrázó szemekkel –, hát nem képes belátni, hogy Hamlet nélkül felvonások közti szünet sincs? A darabnak máris vége, mielőtt elkezdődött volna, nekem pedig ki kell állnom a publikum elé, és arra kell kérnem őket, hogy egy másik estén tiszteljenek meg bennünket!

– Nem lesznek felvonások közti szünetek?

– Természetesen elmaradnak.

– És akkor én nem is táncolhatok?

– A herceg azonnal elhagyja a páholyát, ha meghallja, hogy az előadást nem lehet megtartani. Használja ki tehát legalább ezt az egyetlen lehetséges pillanatot, hogy megmutassa magát neki, és ő megcsodálhassa a művészetét!

Ez segített. – Tehát tényleg azt hiszi, hogy a Hamlet ma este egyáltalán nem lehetséges? – kérdezte gyorsan.

– Dánia hercege nélkül? Hiszen én nem játszhatom el a szerepét.

– Rendben van, akkor táncolok. Toni, gyorsan a cipőimet! A virágot húzd meg még egy kicsit szorosabbra, mert nagyon laza. – Félni fogok, direktor úr!

– Félni? Félni én fogok – mondta a boldogtalan ember. – Ujongva fogják fogadni, és maga fogja learatni az egyetlen diadalt ezen az estén. Ezer, ezer köszönet, drága kisasszony! – és ezzel az izzadságot törölgetve a homlokán visszarohant a színpadra.

– Még mindig nincs itt?

– Direktor úr – szólalt meg a színházi felügyelő, aki egyúttal a társulat tagja is volt, és ma este Rosenkranz szerepét játszotta –, azt hiszem, Handor úr ma egyáltalán nem fog megjelenni. Érdeklődtem a házban, ahol lakik, és ott megtudtam, hogy kora délután elküldött egy kis bőröndöt, de senki sem tudta, hogy hová.

– Akkor rajtunk már semmi sem segít, mégiscsak meg kell tennünk a legszélsőségesebb lépést! – kiáltotta a direktor, akiben megérlelődött egy elhatározás. – Peters, ugorjon át a Meierhez, és mondja meg neki, hogy azonnal jöjjön ide!

– Sajnos, ő ma beteget jelentett ...

– Még akkor is játszania kell, ha ravatalon fekszik, és állj, még valami, hozzon a szomszédos virágboltból annyi koszorút, amennyit csak bír!

– Koszorúkat?

– Koszorúkat és virágcsokrokat, amennyi csak van a boltban, az igazgatóság számára. Tíz percen belül legyen itt vele!

Peters úgy elszárguldott, mintha pisztolyból lőtték volna, hiszen ma nem lehetett viccelni a direktorral.

– Hilgen úr!

- Parancsára direktor úr ...
 - Ma este Hamlet szerepét kell játszania.
 - Isten őrizz! – kiáltotta rémulten az ember. – A Hamletet? Akkor talán azt is elvárhatná tőlem, hogy röpködjek körbe-körbe a színházban, vagy talán még hegedüljek is?
 - Hiszen maga mondta, hogy már játszotta ezt a szerepet ...
 - Igen, hét vagy nyolc évvel ezelőtt, de amióta ide szerződtem, többé rá sem néztem. Egy szót sem tudok már a szerepből.
 - A szünetekben még memorizálhat.
 - Könyörgöm az ég szerelmére: Tudhatja, hogy mindent megteszek magának, amit csak lehetséges, de lehetetlent ne várjon el tőlem. Csak blamálnám magam, és önt is!
 - De valakinek játszania kell! – kiáltotta a direktor, most már egy kicsit tompább hangon, hogy odalent ne lehessen hallani, mert a zenekar éppen adagioba kezdett.
 - Még megfelelő ruházatom sincs – mondta Hilgen –, hiszen beláthatja, alacsony testes alkatommal nem passzol rám Handor úr öltözete. Az egész történetet nevetségessé akarja tenni?
- A direktor kétségbeesett vívódással járkált fel-alá a színpadon.
- Rebe, Gündenstern szerepében szintén a színpadon tartózkodott, és végighallgatta a társalgást. Ekkor odalépett a direktorhoz, és megszólította:
- Direktor úr!
 - Igen, Rebe úr, talán maga is lebetegedett?
 - Épp ellenkezőleg – mosolyodott el Rebe, aki azonban szokatlan izgalmi állapotban, a sminkje alatt szinte rejtélyesnek tűnve –, talán tudnék önnek segíteni.
 - Maga? És miként, ha szabad kérdezmem?
 - Átvenném Hamlet szerepét ...

– Maga? – kiáltott fel a direktor, és szinte elakadt a lélegzete a csodálkozástól.

– A szerep minden szavát ismerem, és akár sűgő nélkül is el tudnám játszani.

– De az ég szerelmére, ember! – kiáltott fel a direktor. – Hiszen eddig mást sem játszott, mint apró, szánalmas szerepeket, és a publikum ...

– Ez nem az én bűnöm volt, direktor úr, és részben nem is az öné, hanem sokkal inkább Handor úré, aki képtelen volt elviselni, és erőszakkal akart elnyomni engem. Ha már korábban is adott volna alkalmat, akkor rájöhett volna, hogy talán többre is képes vagyok, tehát ha megengedné ...

– De mindjárt Hamlet szerepében?!

– Ha blamálom magam, azt a saját veszélyemre teszem – válaszolta Rebe nyugodtan. – Önt szükséghelyzet kényszerítette erre a lépésre, tehát teljesen ki van mentve. A függőny elé lépve pedig közölheti a publikummal, hogy Handor úr távolmaradása miatt a színtársulat egy másik tagja volt kénytelen átvenni a szerepet. A legjobb, ha a nevem meg sem említi.

A direktor még mindig nem tért magához a csodálkozástól. Kétségtelen, hogy ezzel lehetősége nyílt a menekülésre élete legnagyobb vész helyzetéből. De tényleg ez lenne a lehetséges menekülés, és végül nem fokozódik még tovább a blamázs azáltal, hogy Hamletjét ki fogják fütyülni? Inkább haljon meg az ember méltóságteljesen, mintsem, hogy nevetségessé váljék! Rebe azonban olyan határozottan állt ott előtte, annyira biztos volt a dolgában. Rebe, akire alig merte rábízni Gűldenstern nyomorúságos szerepét, és most Hamletet, az ő Hamletjét! De mi mást tehetne még? Más lehetősége már nem volt, és ha Peters visszaért volna, és felkínálta volna, hogy eljátssza Hamletet vagy Opheliát, végűl is az sem lett volna számára merészebb vagy rendkívűlibb, és élt is volna a lehetőséggel.

– Ember, tudja egyáltalán, hogy mire vállalkozik? És mindezt a trónörökös előtt? – kiáltotta.

– Sokkal kevésbé tartok a trónörököstől, mint saját magamtól – mondta elmosolyodva Rebe –, de meg vagyok győződve róla, hogy el tudom játszani Hamlet szerepét.

– Nos, hát akkor Isten nevében legyen! – kiáltotta Krüger. – Kezdődjön a cirkusz! Látom, elég bátor, de ha jól megy, a végén még meg is fogom dicsérni!

– És felvehetem Handor úr jelmezét?

– Mindent, amit talál. Magam vállalom a felelősséget, de az ég szerelmére, kezdjen hozzá gyorsan!

Rebe nem is válaszolt. Szinte repülve távozott az öltöző felé.

– És ez a zene lenne az előjáték a fellépésemhez, direktor úr? – kérdezte ebben a pillanatban az elbűvölő Bellachini, aki a közlemben állva, teljes kosztümben a trikójának rugalmasságát vizsgálta. – Pont úgy hangzik, mintha egy holttestet vinnének a sír felé.

– Magasságos ég, arra az átkozott gyászindulóra nem is gondoltam! – kiáltotta Krüger. – Sulzer, szaladjon már le ...

– Ebben a királyi öltözetben?

– Ó nem, küldjön le valakit, hogy valami vidámabbat, galoppot vagy polkát, az ördögbe is, nekem tökmindegy mit. Rebe játssza a Hamletet.

– Rebe? – kiáltott fel Sulzer, hirtelen megállva rémültében.

– Ugorjon már le valaki gyorsan a karmesterhez, hiszen már fel is készültek odalent.

A zene abbamaradt, odafent a karzaton már kezdtek nyugtalankodni a nézők, mert első kíváncsiságuk már ki volt elégítve. Az ifjú trónörököst megbámulták, és most már kapni akartak valamit a pénzükért. A függönyről meg már mindent tudtak.

Pfeffer a függönyön lévő egyik lyuknál állt, és a publikumot nézegette. – Ördög és pokol – mondta a mellette álló Barthelnek, aki a szellemet játszotta, és hamuszürkére volt festve –, ma teltház lesz! Micsoda vonzereje van egy hercegnek. Majd beszervezem őt a saját javamra is. Az első erkélyszinten még elég rossz a helyzet, ott még nagyon szellős a nézőtér.

– Ma nagy ünnepség van odakint a Monfordéknál – válaszolta a szellem. – Nem is tudom, mennyien lesznek, és valamennyien a legelőkelőbb körökből. Annyian pedig nincsenek az ilyesfajtákból, hogy ezt ne kellene észrevennünk a színházban. Mi baja van a Rebenek a direktorral?

– Mit tudom én – vélekedett Pfeffer. – Valószínűleg a Hamlet szerepét akarja játszani.

– Na, olyan jól, ahogyan a Handor, ő is képes lesz rá ...

– Hallottátok? Rebe játssza a Hamletet – súgta oda ebben a pillanatban Höfken, aki a Polonius szerepét kapta, miközben megragadta Pfeffer vállát.

– Az ördög bánja! – kiáltotta az meglepetten.

– Istenem, már rohan is az öltözőbe.

Ebben a pillanatban, miközben odalent a zenekar a publikum legnagyobb csodálkozására vidám tánczenei számokat kezdett játszani, Peters rontott be a kulisszák mögött, karjai tele virágcsokrokkal és koszorúkkal.

– Uraim, mindenki hagyja el a színpadot – kiáltotta a rendező –, a függöny felmegy! – Erre gyorsan mindenki oldalra és a kulisszák mögé húzódott.

Mauser odalent ült a sugófülkében, és egyáltalán semmiről sem volt tudomása, ami odafent történt, de nagyon elcsodálkozott, amikor egyszer csak Bellachini kisasszony libbent elő, és leírhatatlan bájjal suhant el előtte elbűvölő tagjaival. Krüger, a direktor azonban egy pillantást sem vetve a hírességre, egyik gombjánál

elkapta a színházi szolgát, és magával vonszolva őt a társalgóba, hevesen megkérdezte tőle:

- Nos, mi a helyzet, a Meier jönni fog?
- Először nem akart, úgy vélekedett, hogy beküldött egy igazolást, direktor úr, és az éjszakai hűvös levegő fájdalmat okozna neki, és a lábai is fájnak, de én nem hagytam békén, és amikor indultam visszafelé, már húzta is fel a csizmáit.
- Nagyon jó, pompás!
- És most hová vigyem ezeket az ajándékokat?
- A koszorúkat és virágcsokrokat vigye fel a második erkélyszintre, a páholynyitogatóhoz, és valaki dobálja le, amikor a kisasszony befejezte a táncát. Ha senkit sem talál erre, akkor dobálja le ő maga, de ne a zenekari árokba, a nagybölgőre, mint a múltkor ...
- Rendben, direktor úr ...
- Állj, még valami, Peters, amikor leadta ezeket a zöldséget, igyekezzen hátra a földszinten, és amint aláhull a függöny, kezdje el kiáltozni, hogy „vissza”!
- Én?
- Igen, maga, és akiket még be tud szervezni. Balra hátul talál egy csomó szabadjegyet, a fickók valamennyien üvölsék, ahogyan a torkukon kifér, hogy „vissza!, vissza!”, különben egyikük sem kap soha többé szabadjegyet. Vigyen be mindenkit, akit odakint talál! Mondja meg a páholynyitogátónak, hogy az én megbízásomat továbbítja. De a „vissza!” kiáltást üvöltse, ahogy bírja. A hölgynek egy kis ráadást kell táncolnia, hogy a Rebe el tudjon készülni.
- A Rebe?
- Ő játssza a Hamletet.
- Menten elájulok! – kiáltotta Peters. – A Rebe?

– Induljon már végre! Ha a hölgy előbb fejezi be az ugribugrit, mint maga leér a földszintre, levonom a havi gázsijának a felét.

– Na még ez is! – mondta Peters, miközben felkapta a zöldségeket, és mint a nyíl, eltűzött a kijárat felé, közben maga elé mormolva: – Azzal még sohasem fenyegetett, hogy egy félhavi gázsit kapok ráadásként. Isten őrizz! Még egy pár új csizmát sem kapok, pedig ami rajtam van, már ma lyukásra tapostam! Csuda egy hely ez a színház, különösen, ha az embernek nincs más dolga, hogy rohangáljon, csomagokat cipeljen, virágokat hajigáljon, „vissza, vissza” kiáltásokat üvöltözzön. Kész csoda, mi mindent el nem várnak egy színházi szolgától! És a Rebe mint Hamlet! – fűzte még hozzá, miközben a teljesen üres lépcsőn felfelé száguldott a második erkélyszintre. – A végén még a kofához is átrohanhatok egy kosár rohadt almáért.

Peters egyébként igencsak használható ember volt mindenféle megbízáshoz, és minden feladatot pontosan teljesített. Miután továbbította az utasítást, hogy odafentről is hangozzék fel energikusan, hogy „vissza!”, amire még a páholynyitogatót is beszervezte, máris rohant lefelé a földszintre, hogy összeverbuválja a szükséges segédcapatot.

A publikum mindeközben, mely kezdetben egy komoly tragédiára várakozott, a tánc miatt meglepődött, és meglehetősen passzívan viselkedett annak ellenére, hogy a hölgy néhány egészen meglepő ugrást mutatott be, és forgás, lábemelések tekintetében olyan készségeket mutatott, amit az ügyességnek ilyen magas fokán a hassburgiak még sohasem láttak. Egyelőre azonban még egyetlen kéz sem mozdult, míg végül maga a trónörökös, bár alig észrevehetően ujjhegyeinek összeütögetésével meglegedettségének látható jelét adta. Ekkor a földszint, mely csak erre a jelre várt, tombolni kezdett, és Bellachini kisasszony egy félig epekedő, félig hálás pillantást vetett a főúri páholy felé.

Krüger mindebből semmit sem látott, mert éppen észrevette az érkező Meiert, akit türelmetlen mozdulattal a társalgóba intett.

Meier tényleg megviseltnek látszott. A meleg időjárás ellenére egy öreg, nagyon lestrapált, a könyökeinél ráadásul lyukas gyapjúkabátot viselt. Orcáit vastag, fehér kendővel kötötte be, amely valószínűleg borogatást rejtegetett, és hogy az állapota még aggasztóbbnak látszon, ráadásul kezével fogta arcát, amikor a társalgóban odament a főnökéhez.

Ő azonban látszólag a legcsekélyebb mértékben sem volt tekintettel állapotára, és alighogy belépett a helyiségbe, máris rákiáltott:

– Meier, micsoda szerencse, hogy otthon volt. Ma este fel kell lépnie Guldenstern szerepében!

– Még egy millióért sem! – kiáltotta Meier válaszként tragikus képet vágva.

– Tíz tallér honoráriumot adok magának!

– Ténylegesen, vagy levonva az előlegemből?

– Ténylegesen, a kezébe, még ma este!

– Nem fog menni, direktor úr. Egyáltalán nem ismerem a szerepet ...

– Azt a néhány szót megtanulhatja az első felvonás alatt. Csak a második felvonásban kerül színre, és Angliában rögtön meg is gyilkolják.

– Akkor inkább tegyen el rögvést láb alól, mert ilyen fogfájással képtelen vagyok komédiázni.

– Kihuzatom a fogát ...

– Köszönöm, de ezt magam is el tudom intézni, a szerepben pedig tényleg nincs benne, hogy Guldensternnek dagadt a képe!

– Ő egy udvaronc, és egy udvaroncnak miért ne lehetne dagadt a képe, mint bármely más embernek? – kiáltotta a direktor.

– De hiszen a Rebe játssza Guldensternt, vele meg mi történt?

– Rebe játssza a Hamletet. Handor lelépett, Isten tudja, hová, itt legalább is nem mutatkozott ma este ...

– Rebe játssza Hamletet?

– Ne lármázzon olyan hangosan, minden szót hallani lehet odakint. És ha ő elvállalta azt a szerepet, akkor maga tényleg képes lesz arra a néhány szóra.

– El vagyok ájulva, Rebe lesz a Hamlet, és talán Mauser szellemként debütál?

– Tehát játszani fog?

– De drága direktor úr, a reuma belecsapott a derekamba, és a bal lábamat alig tudom megemelni. Úgy bicegek, mint egy rokkant.

– A szerepben sehol sincs megírva, hogy Güldenstern nem biceg, és akkor bicegjen Isten nevében, de most már tűnjön el végre az öltözőben, és öltözzön át!

– Na, az még csak menni fog valahogy, de még meg sem kaptam a szerepemet, és a függöny már megint lemegy.

– Rebe oda tudja adni Handor öltözőjében, drága Meier. Tíz tallért kap készpénzben! Ekkora honoráriumot még egész életében nem kapott!

– Isten tudja! Na, miattam – sóhajtott fel Meier. Ha feltétlenül a kudarcomat akarja látni, akkor legyen! És ezzel fejét csóválva a boldogtalan, éppen Güldensternné vált színész elindult hátrafelé, érthetetlen szitkokat mormolva a szakállába az egész komédiáról.

Odakint Peters ügyeskedett.

Alig ment le a függöny, máris összeverődött néhány hatalmas tenyér, és egy éles hang elkiáltotta: „vissza!”, a többiek pedig rákontráztak, és az egész földszint, hajlamosan arra, hogy kövesse a példát, végül ha nem is azonnal, lelkes tapsviharban tört ki. Aztán a második erkélyszint jobboldalán is egyre hangosabban kiabálták láthatatlan hangok, hogy „vissza!”, de egyelőre még csak

elszórtan, de a függöny csak nem akart ismét felemelkedni, mire a publikum türelmetlenné vált.

– Bellachini vissza, Bellachini vissza! – kiáltozták egyesek, aztán ismét felharsant a „vissza!” kiáltás, és amint a függöny gyorsan ismét a magasba emelkedett, és az elbűvölő lány egy elképesztő ugrással megint megjelent a színpadon, hatalmas tapsvihár tört ki.

– Zenét, zenét! – kiáltotta a direktor, aki közben leszaladt a zenekari árok ajtajához. – Kezdjék gyorsan még egyszer előlről!

A zenészek ismételni kezdték a hallottakat. A karmester az ajtó felé nézett, és meglátta direktor kipirult arcát. A karmesteri pálca a magasba emelkedett, és a táncosnő, akit magával ragadott a zene, megint táncolni kezdett, miközben fentről koszorúk és csokrok hullottak alá.

Krüger a társalgóban lerogyott a szófára, és felsóhajtva motyogta maga elé:

– Majd ha már olyan öreg leszek, mint Matuzsálem, szívesen fogok visszagondolni erre az estére!

Az eljegyzési est

És vajon hol volt Handor eközben?

Ennek a napnak a délutánját lázas nyugtalanságban és türelmetlenül töltötte, hiszen életének egy fordulópontjához érkezett, és a következő órák döntik majd el, hogy sorsa jóra vagy rosszra fordul.

Tényleg őszintén szerette Paulát? Ezt a kérdést fel sem tette saját magának, hiszen tudta, hogy nincsenek ilyen hajlamai. Csak önmagát szerette, csak saját becsvágya, a kellemes közérzet volt a mozgatóerő, és a kedves grófi leányzó félmillióval a háta mögött

csak tovább fokozta vágyait. Rövidesen észrevette, hogy hatással van a lányra. A műkedvelői színház létrehozása alkalmat nyújtott számára, hogy közeledjen hozzá, ami más körülmények között lehetetlen lett volna, és Paula egyébként is érzéki és ábrándozó természetével azt hitte, hogy megtalálta élete ideálját.

Nem vette figyelembe, vagy nem is vette észre, hogy a fiatal-ember rang, vagyon és képzettség szempontjából messze elmarad mögötte, a rutinos szerető panaszai megérintették szívét, és együttérzését a színész színlelt szenvedései mozgatták meg. Az eltúlzott és tisztességtelen szigor, mellyel a hétpróbás nevelőnő ügyelt rá, ellenállásra készítette, és végül annyira megfélemlített magáról, hogy titkos együttléteket tett lehetővé szerelme számára.

A maga részéről ebben nem talált semmi megengedhetlent, szívét annyira tisztán és teljes mértékben adta oda, a fiú pedig annyira jónak, kedvesnek és deréknak tűnt számára minden darabban, hogy szerelmével együtt a tisztességét is rábízta, és így boldogan ábrándozva, hónapokon keresztül állt a szakadék szélén.

Bármennyire is rejtve maradt előtte kedvese valódi és belső kedélye, Handor teljes mértékben átlátta a lány hamis gondolatokra képtelen szívét, és rövidesen rájött, hogy tiszta szívből ragaszkodik hozzá. Ő volt az első forró szerelme, és érezte a szerelem és bizalom iránti vágyát. Anyja bár mindig barátságos volt vele, de sohasem elég szívélyes, és nem engedte meg, hogy úgy közeledjen hozzá, ahogyan egy gyermek az anyjához közeledik. Különösen hangulatának ingadozásait volt képtelen idegileg elviselni, és távol tartotta magától, így Paula szeretete az egyetlen lény felé irányult, akinek teljes mértékben odaadhatta magát. Ez végül olyan szenvedélyhez vezetett, ami őt magát is meg kellett volna, hogy rémítsen, ha egyáltalán világossá vált volna előtte.

Handor mindezt rideg számítással kihasználta. Jól tudta, hogy a büszke gróf sohasem adta volna beleegyezését ahhoz, hogy egyetlen leánya egy polgári származású, nincstelen színészhez menjen mindaddig, amíg nem muszáj. Abban sem kételkedett azonban egy pillanatig sem, hogy végül, ha rákényszerül, bele fog törődni, és gyermekét nem taszítja el magától, vagy legalább is

akkora összeget bocsátana a rendelkezésére, ami megfelel a fiatal grófnő rangjának, és ennél többet nem is akart. Ezzel mindent el is fog érni, és most már ezen munkálkodott.

Hassburgban nem maradhatott tovább. Adósságai olyan mértékben gyarapodtak, amit már maga is képtelenségnek tartott, hogy valaha is rendezni tudna, és hitelezőinek türelme is a végéhez közeledett. A következő hónap már katasztrófához vezethet, ami megsemmisít mindent, amit eddig felépített, és bármennyire is tartózkodott mindeddig attól, hogy megtegye a döntő lépést, most már rákényszeredett.

Közeledett elseje, és az előre megkapott gázsiját részben már elherdálta, de egy része még a zsebében volt. Rebe már elküldte hozzá a szekundánsát, előle már nem térhetett ki. Mindehhez hozzájött még az eljegyzés, és Paula elmondta neki, hogy apja és anyja szép csendben már készülődnek, hogy másnap reggel hosszabb időre vele együtt elhagyják Hassburgot. Paulától postán kapott egy levelet, amit a lány nem mert a teraszra bízni, és az alábbi, tartalmát tekintve súlyos néhány sort tartalmazta:

„Menekülnünk kell! Megtörtént a legborzalmasabb. Nyomorúság lesz az egész életem. Várj rám ma este kilenc óra előtt kocsival a park drótkapujánál. Most és mindörökké a tiéd.”

És ráadásul ma este „Hamlet”! Handor keserűen maga elé nevetett, a direktora azonban nem okozott túl nagy gondot neki. A levéllel viszont a saját sorsával kapcsolatos döntés közvetlenül az ő kezébe került, és más választása most már nem maradt.

A levelet azonnal elégette, aztán egy fél órán keresztül szapora léptekkel járkált fel-alá a szobájában. Az, hogy mit tegyen, már nem volt kérdéses, csak az, hogy hogyan, és most ezen tépelődött. Az a tény, hogy nyomorulttá tett valakit, akire úgy kellett volna feltekintenie, mint egy szentre, a legkevésbé sem tette borússá gondolatait. A lány most már az övé volt, és a következő lépéseket már körültekintően kellett megtennie, hogy megghiúsítsa a menekülésük megakadályozását, és aztán, amikor már biztonság-

ban tudja magát, az öreg, keményfejű apát vagy megpuhítja, vagy megtöri, és ez számára meglehetősen ugyanazt jelentette.

Alkonyodott. Monford gróf kastélyában minden szükséges előkészület megtörtént, és a vendégek minden pillanatban megérkezhetek. A grófnő készre öltözve odalent várakozott a fogadóteremben, amelytől balra egy sor pompás helység helyezkedett el, tágra nyitott szárnyas ajtókkal, miközben jobbra volt a nagyszalon, ahol általában étkezni szoktak.

Paula még nem volt ott. Anyja olykor elkezdett türelmetlenül fel-alá járkálni. Végül mademoiselle Beauteemps lépett a szobába.

– A lányom még nem készült el?

– Sajnálom, hogy erről nem tudok semmi közelebbit közölni önnek, grófnő – jegyezte meg a francia nő vállát vonogatva. A grófkisasszony olyan mértékben eltávolodott tőlem, hogy már a budoárjába sem léphetek be. Elhatároztam, megkérem önt, hogy jöllehet a kötelezettségem még néhány hónapig tartana, már holnap reggel bocsássanak el, mivel belátom, hogy itt nem csak teljesen haszontalan, hanem egyre fokozódó elégedetlenség tárgya lettem. Ön is megértheti, hogy ilyen körülmények között a helyzetem nem mondható kellemesnek.

– Kedves Beauteemps, túl sötét színekben látja a dolgokat.

– Sajnos én pont olyannak látom, amilyenek, és a kegyelmes grófnő, és azt hiszem, a grófkisasszony is nagyon leköteleznének, ha meghallgatnák a kérésemet.

– Nos, hát rendben, majd beszélek róla Monford gróffal.

– Engedje meg, grófnő, hogy felhívjam a figyelmét egy felfedezésre, amit ma véletlenül vettem észre, és a grófkisasszonnyal kapcsolatos.

– Egy felfedezés?

– Amikor ma reggel a grófkisasszonyt a teraszon kerestem, megleptem, amint egy kis rózsaszínű levelet olvasott. Lépteim

hallatán megrémült, és összegyűrve a papírt, olyan szorosan fogta a kezében, hogy már nem láthattam.

- És mit gondol, mi volt az?
- Hogy mi volt? Alighanem egy szerelmeslevél.
- És kitől? Gondolom, a jegyesétől kaphatta.
- Akkor miért titkolta előttem? Miért rémült meg, ha tiszta volt a lelkiismerete?
- Hát ez lehetetlen! – kiáltotta hirtelen a grófnő.
- Ne lenne lehetséges? – mondta vállát vonogatva a nevelőnő. – Higgye el nekem, grófnő, maga még egyáltalán nem tudja, hogy mi minden lehetséges egy ilyen fiatal, tapasztalatlan lány körül. Én jól ismerem ezt, és mindaddig, amíg felügyeltem a gróf-kisasszonyt, és a fiatal hölgy felügyelete az én kezemben volt, jót állhattam mindazért, ami történt vele. Mivel azonban a gróf úr hatalmi szóval felmentett ez alól, a továbbiakban engem már nem lehet felelőssé tenni a történetekért.

A grófnő csendben, némán nézett maga elé. A francia nő másnap el akarja hagyni a házát, és jól tudta, hogy a családját érintő ilyen kényes ügyben nem számíthat a titoktartására, így minden gyanút le kell rombolnia, ezért kutakodó tekintettel nézve a nevelőnőre így szólt:

- Egy zöldszínű papír volt a kezében?
- Nem, grófnő, hanem rózsaszínű, ezt határozottan felismerem.
- Rózsaszínű? Akkor kedves Beauteemps – mosolyodott el a grófnő, arról a céduláról van szó, amit ma reggel adtam oda neki, és semmi mást nem tartalmazott, mint néhány holmi listáját, amit feltétlenül magunkkal kell vinnünk az előttünk álló utazásra. Azért írtam fel Paulának, hogy nehogy valamiről megfeledkezzen.
- Kegyelmes grófnő, a papír nem úgy nézett ki, mint egy lista – kiáltotta a nevelőnő, aki ragaszkodott a gyanújához.

– A rózsaszínű levélpapíromra írtam.

– Annál sötétebbnek látszott.

– Képes lett volna felismerni odakint a szabadban az árnyalatot, és egy ilyen pillanatban? – mosolyodott el a grófnő. Nem, kedves Beautemps, ezúttal téves a gyanúja, hiszen néhány perccel az előtt adtam oda Paulának, mielőtt elmentünk. Egyébként köszönöm a figyelmességét. Magam is szigorúan ügyelnék Paulára, ha a mai este nem tenne szükségtelessé minden ilyesfajta gyanút. Bizonyára megérti, hogy ilyesmit ki sem volna szabad mondani, ha nem akarja halálosan megsérteni a gyermeket.

– De grófnő – kiáltotta a francia nő – én ismerek olyan példákat, amikor az eljegyzés, sőt az esküvő után ...

– Hagyjuk ezt – hárította el a grófnő, akinek a beszélgetés kezdett kellemetlenné válni. Ezúttal tévedett Paulával kapcsolatban, és hogy meggyőzzem, később elkérem tőle a cédulát.

– Ahogy a grófnő parancsolja – válaszolta hidegen, de udvariasan a nevelőnő, és a gyertyákat kezdte rendezgetni az asztalon, ami miatt bejött a szobába.

És Paula még mindig nem került elő. A grófnő néhány percig türelmetlenül állt a kert felé nyíló ajtónál, aztán megfordult, és lassan bement a közeli szobába, ahonnan kijárat nyílt Paula budoárja felé. Ott halkán kopogott, és Paula maga nyitott ajtót.

– Anyám! – kiáltotta csodálkozva.

– Elkészültél, gyermekem? Rendben van. Legfőbb ideje, mert már ütött az óra, és a vendégeink bármely pillanatban megérkezhetnek. De elég sápadtnak látszol, Paula. Egy kis rúzszt igazán használhattál volna.

– Anyám! – kiáltotta Paula, és túláradó érzelmekkel a keblére akarta vetni magát.

– Leányom! – kiáltott fel az anyja rémülten visszalépve. – Összenyomod a galléromat, hiszen láthatod, teljes ünneplőben vagyok, gyermekem! Térj magadhoz, ez így nem megy, ez az

izgatottság nem illik egy olyan pillanathoz, amikor az ember vendégeket vár. És ezek a könnyek! Isten őrizz! Kivörösödött szemekkel akarsz megjelenni a teremben, és mit fog gondolni rólad a jegyesed?

Paula a szívére szorította a kezét, mintha az szét akarna robbanni, és képtelen volt válaszolni.

– Csak semmi izgalom ma este, kedves gyermekem – folytatta az anyja, miközben a tükör előtt rendbe hozta a valamelyest tényleg rendetlenné vált gallérját. – Holnap reggel tartunk majd egy családi tanácsot, mi ketten, és akkor kiöntheted a szíved, kedved szerint, mert néhány kisebb titkodra már rájöttem, ma azonban erre már nincs időnk.

– Holnap, kedves anyám, holnap? Ó istenem, mennyi minden történhet ez alatt a rövid idő alatt!

– Valóban sok minden, leánykám: Az első döntő lépés az egész jövőbeli boldogsággal kapcsolatban. Vigasztalódj, nem fogod megbánni. De már meg is érkezett az első kocsi, gyorsan, gyermekem, tüntesd el a könnyeket, mosd meg szemeid egy kis hidegvízzel, de ne maradj sokáig, apád különben haragudni fog! – És ezekkel a szavakkal nehéz selyemruhájában kisuhant a szobából, és elindult a szalon felé, hogy ott üdvözlje az elsőként érkezett vendégeket.

Amikor anyja magára hagyta, Paula összekulcsolt kezekkel, sápadtan állt tovább a szoba közepén. Végül halkán maga elé suttopta:

– Semmi együttérzés, semmi érzelem a saját gyermeke iránt. Még azt sem hagyta, hogy a szívén sírjam ki bánatomat! Ó, anyám, anyám, hát nem érzed, milyen bánatot okoztál nekem ezzel? De nem, ő képtelen megérezni, hogy a kín szétveti a keblemet. Az ő istene a becsvágyás, és ennek érdekében képes feláldozni még a saját gyermekét is. Az, hogy a lányának is lehetnek érzelmei, vágyai és akarata, képtelenségnek vagy annyira jelentéktelennek tűnik számára, hogy nem is tartja figyelemre méltónak. Így hát Isten veled anyám, ha magamra kell maradnom az

életben, akkor az életutamat is magam fogom megválasztani! Isten óvjon benneteket, és engem is, de ő legalább tudja, hogy nem tehetek másként.

Sajátos, szilárd elhatározás ragadta magával a fiatal lányt, aki még majdnem gyerek volt. Tekintete kitisztult, léptei határozottabbá váltak. Gyorsan odalépett a mosdótálhoz, tiszta forrásvízzel megmosta szemeit, kissé elrendezte a haját, ruháján megigazította az egyik meglazult virágot, aztán feltette nyakára és karjaira a drága briliánsokat, melyeket apjától kapott a legutóbbi karácsony alkalmával. Mindez csak néhány percet vett igénybe. Gyorsan elkészült vele, és még egy pillantást vetett a két karos gyertyatartóval megvilágított tükörbe, majd kilépett a szalonba.

Anyja tekintete megnyugodott, amint meglátta, hogy a lánya a ilyen rövid idő alatt lerázta magáról mindazt, ami borússá tette volna a mai estét, de bácsak belelátott volna a szívébe!

Az egyébként kedves, odaadó gyermeket sajátos, természetellenes és merev dac ragadta magával: Elhatározta, hogy kiszabadítja magát a hatalomból, mely egész életére és akarata ellenére meg akarja béklyózni, és csak egyetlen egyszer rémült meg, és érezte, hogy reszketni kezdenek tagjai. Az a pillanat volt ez, amikor a számára kijelölt vőlegény, Bolten gróf belépett a terembe.

És mennyire boldognak, örömtől sugárzónak látszott Bolten gróf, amikor tekintete türelmetlenül suhanva végig a teremen, hogy keresse a számára kijelölt menyasszonyt, végre felismerte. Gyorsan elindult felé, még a szülőket sem üdvözölve először, és kezét megragadva így suttogott hozzá:

– Paula, drága, drága Paulám, ha tudná, milyen kimondhatatlanul boldoggá tesz engem ez a mai nap!

– Ön nagyon jóságos, gróf úr! – dadogta Paula mélyen elpirulva, mert tudatában volt annak, hogy vétkezik ezzel az emberrel szemben.

– Gróf úr? Milyen ridegen hangzik! – kiáltotta Hubert szemrehányóan. Hát nem érdelek meg egy kellemesebb megszólítást,

mint ezt az idegenül hangzó, hideg formulát? Legyen barátságosabb hozzám, Paula! Életem egész boldogsága az ön kezeiben van. Fogadjon inkább elbűvölő mosollyal, mint gyászos pillantással!

– Életem boldogsága, te nagy Isten! – mondta Paula mély sóhajtással. – Ki tudhatja közülünk, szegény halandók közül, hogy mit hoz számára a következő óra? Ne reménykedjen a boldogságban, gróf úr, a csalódás annál rettenetesebb és fájdalmasabb lesz!

– Reménykednünk szabad, kedves Paula – mondta Hubert szívélyesen. – Ez az ember legszebb előjoga és vigasza. Tegye lehetővé számomra a reménységet, amit az ön kedves látványa frissen és melegen önt a szívembe. De mit is fecsegünk itt – szakította félbe magát nevetve. Olyan komolyak és ünnepélyesek vagyunk, mintha temetésre, és nem eljegyzésre készülnénk. Ott jön a mama, aki haragudni fog, ha arcát nem látja barátságosnak.

A grófnő tényleg közeledett, és Hubert érezte, hogy most mindenfelől igénybe fogják venni, mivel az eljegyzés titka túl hamar nyilvánossá vált, és most az egész világ sok boldogságot akar kívánni neki.

– És hol van George? Még egy pillanatra sem láttam.

– Az előbb – szólalt meg Seydlitz százados, aki Hubert mellett állt – mellettem igyekezett valamerre, de olyan képet vágott, mint egy viharfelhő. Észre sem vett. A jó Isten tudja, mi lehet vele!

– George? – kérdezte a grófnő csodálkozva. – Vajon mi boszszanthatta fel? Hiszen ő mindig maga az élet. Ma azonban van elég tennivalója. Majd mindjárt utána nézek.

– Amint belépett a szomszéd szobába, ott találta George-t, aki kétségbe volt esve, és intett anyjának, hogy kövesse a folyosóra.

– Mi van veled, gyermekem, miért nem jössz oda a társasághoz?

– Még hogy társasághoz? És mi van velem? Úristen! Ráadásul még káromkodni sem lehet!

– De George!

– Képzeld csak, az a vén, átkozott, várlakó, aki pont úgy néz ki, mint akit háromszögletesre vágtak, és felragasztottak egy papírra, a Wünschel kisasszony egy fél órával ezelőtt lemondta a szereplését.

– Ez persze tényleg fatális helyzet!

– Fatális? Isteni! Ezt nevezed te fatálisnak?

– Az egész ötletemmel, ami teljesen felőrölte az utóbbi nyolc napomat, ma este ráadásul blamálni fogom magam!

– És most mit akarsz tenni?

– Azt hiszed, hogy magam is tudom? Itt leskelődök, hogy elkapjak valami boldogtalan, alkalmas lényt, aki az utamba kerül. Szerencsére csak néhány szót kell szólnia, de főbenjáró gondolatokról van szó, amit nem lehet kihagyni.

– Egyébként valamennyien itt vannak?

– A Rottackék még nem érkeztek meg, az lenne még egy jó hecc, ha ők sem jönnének. Akkor legjobb lenne, golyót röpíteni a fejem felé...

– Na de George ...!

– A fejem felé, mama, de rendkívül óvatosan céloznék, nehogy szerencsétlenség legyen a vége. De egek, épp most futott be Bazcow kisasszony kocsija. Elkapom őt, ő majd bizonyára kisegít ebből a szorult helyzetből.

– De velük olyan rövid ideje ismerkedtünk meg!

– Na és? A Rottackékhoz már másnap elmentem. De éppen jönnek is Rottackék. Hurrá, a végén mégiscsak sikerül rendbe hoznom a dolgot. – Ezzel elszáguldott, és más nem is járt a fejé-

ben, mint hogy szerencsésen véghezvigye a műkedvelő színházzal kapcsolatos elképzelését.

Rottackék tényleg ebben a pillanatban érkeztek. Helene sápadtnak és izgatottnak látszott, hiszen a büszke grófnőt az óta az emlékezetes este óta többé nem látta, mivel a további próbákon már nem vett részt, és most komolyan tartott az újabb találkozástól. Most azonban semmi sem segített, a George felé vállalt kötelezettség alól nem vonhatták ki magukat. Ő mindenki máshoz képest nagyon szeretetreméltó, szívélyes volt velük szemben, és nagyon megbántották volna, ha visszalépnek, ezért ez nem történhetett meg. Így a társaságban is meg kellett jelenniük, és éppen a társaság védelmezte őket egy a mindkét fél számára esetleg kínossá váló találkozástól a grófnővel. Egy nagy társaságban éppúgy, mint egy nagyvárosban, magányos is lehet az ember, ha akar, és zárkózottan viselkedhet a többiekkel szemben. Kisebb társaságokban és városokban ez nem lehetséges. A társasági formalitás minden mást felülír, hiszen csak előírtas mozdulatokból és szituációkból áll, mint egy színdarab egy nyilvános színpadon, ahol a mindennapi életben talán ellenséges karakterek nyíltan és szívélyesen ölelik át egymást. A társadalomban is gyakran leplezik az ellenszenvet és a vonzódást, és csak az udvariasság és tisztességes viselkedés a lényeg.

Helene aggodalma ezért teljesen alaptalan volt, hiszen a köztük lejátszódott jelenet után a világon sehol máshol sem talált volna alkalmasabb lehetőséget, hogy ismét találkozhasson anyjával, mint most itt, az ünneplőbe öltözött, vidám emberek között. Ennek ellenére félelmében hevesen vert a szíve, amikor beléptek a szalonba, és a grófnő közeledett feléjük, hogy üdvözölje őket. A grófnő azonban nagyvilági hölgy volt, arcának egyetlen vonása sem árult el semmit, és nem is árulkodhatott másról, mint vendégeinek megérkezése feletti örömről.

– Kedves Rottack grófnőm, mennyire örvendek, hogy ismét üdvözölhetem. Mennyire aggódtunk, amikor a közelmúltban tudomásunkra jutott, hogy nem érezi jól magát! Gróf úr, isten hozta nálunk, remélem, ifjú feleségének nem történt komolyabb baja!

- Migrén kínozza őt, kegyelmes grófnő.
- Persze, ez a régi nyavalya, magam is jól ismerem, a mi családukban is járványos.
- Helene is örökölte – mondta Rottack gróf nyugodtan. A grófnő azonban barátságosan válaszolt:
 - Akkor igen figyelmesnek és türelmesnek kell lennem a kedves feleségével, hiszen évek kellene hozzá, hogy ez a betegség alább hagyjon. És most kérem önöket, telepedjenek le, kedves gróf. George néhányszor már érdeklődött önök után, és boldog volt, amikor észrevette, hogy megérkeztek.
 - Csak nem attól tartott, hogy cserben fogjuk hagyni? – kérdezte Felix.

– Ma nagyon el van foglalva – mosolyodott el a grófnő, és szinte lehetetlent teljesített, hiszen Paulának még fogalma sincs a rá váró meglepetésről. De látom, Paula közeledik felénk. Ne áruljanak el semmit neki!

Paula meglátta a fiatal grófnőt, és gyorsan közeledett felé, de minél közelebb ért hozzá, annál inkább lassította lépteit, és őt és a férjét az előkelő világ formáságainak megfelelően csendesen akarta üdvözölni, de Helene odalépett hozzá, megragadta mindkét kezét, és szívélyes hangon megszólította:

– Kedves grófkisasszony, mennyire örvendek, hogy ismét üdvözölhetem!

– A szavak annyira jóságosnak, kedvesnek és igaznak hangzottak, hogy Paula bármennyire is küzdött ellene, könnyezni kezdett, és akaratlanul odahajolt Helenéhez, aki csendesen megcsókolta a homlokát.

Az anya látta ezt, és barátságosan így szólt:

– Vegye pártfogásba egy kicsit a kicsikét, grófnő, a gyermek túl szomorú képet vág, ami nem illik a mai naphoz. Túl sokat van egyedül, és mindig elmélyülten ábrándozik, ami nem illik egy

fiatal lányhoz. De most elnézésüket kérem, a háziasszonyi kötelességeim kérlelhetetlenek.

– Tulajdonképpen ki ez a Rottack gróf, és honnan került ide? – szólított meg egy idősebb, katonás megjelenésű úr egy mellette álló másikat, aki kissé fanyar képpel nézegette a társaságot, mint-ha mindenkin bosszankodna, aki a világon van. – Nem tudja véletlenül, államtanácsos úr?

– Nagyon sajnálom – válaszolta a megszólított. – Annyit tudok róla, hogy hosszú időt töltött Brazíliában, és a feleségét is onnan hozta magával.

– Elbűvölő pár, csodaszép asszonyka.

– Igen, meglehet, de a férfi inkább tűnik nekem egy frakkba bújtatott demokratának, mint egy grófnak, és színészekhez is szokott látogatóba járni, amint hallottam. Nem hiszem, hogy komoly lenne a családi háttere. Apropos, ezredes, olvasta a Beltine báróval kapcsolatos legújabb cikket az itteni botránykrónikában?

– Beltine báróról? Még nem. Látom, ott álldogál.

– Igen, visszajött. Egy héttel ezelőtt azzal szórakoztatta magát, hogy megszöktette az egyik itteni szabó lányát. Az egész város tele volt a hírrel.

– Egy szót sem hallottam erről, de hiszen ez egy házas ember!

– Hát igen, és még valami: A felesége közben egyedül járt színházba.

– De hiszen ez nem is lehetséges, ez nagy galádság volna, és Monford gróf lenne az utolsó, aki ezek után meghívná őt.

– Kedves ezredes, maga még nem ismeri a világot, jóllehet már hetven éve él benne. Ez a báró rendkívül gazdag.

– Talán barátkozik is vele?

– Barátság! – vonogatta a vállát az államtanácsos. – Tulajdonképpen kivel barátkozik az ember a világban, ráadásul az én

helyzetemben. Nem hiszem, hogy lenne két olyan ember a városban, aki ne gyűlölné engem. Vagy észrevette ezt valakin, ezredes? Mindenki maga a megtestesült udvariasság, míg dolguk akad velem, más meg nem érdekel, azzal meg miért törődnék, amit a hátam mögött fecsegnek? Más is így van ezzel. A báró ki sem áll engem. Beképzelt, unalmas bolond, de együtt kiváló villásreggeli-ket szoktunk tartani, és ehhez szükségünk van egymásra.

– Épp közeledik hozzánk!

– Ah, kedves államtanácsos! Ezredes úr, megtisztelő a számomra!

– Drága báró úr, merre bujkált egész héten? Igazán hiányzott, amikor reggeli sétáim alkalmával nem találkoztunk.

– Ön nagyon jó hozzám, államtanácsos úr. Néhány napig a rezidencián tartózkodtam, ahová az ügyeim szólítottak. Az élet szokásos vesződése.

– Amiért azt hittem, irigyelnem kell.

– De hol van a mi ifjú párocskánk?

– A menyasszony odaát álldogál. Meglehetősen sápadtnak és lehangoltnak látszik. Monford grófkisasszony nagyon törékeny.

– Valóban, valóban. Megbocsát, kedves államtanácsos, még nem is fejeztem ki hódolatom a grófkisasszonynak.

– De kedves Paula, mi van magával? – kérdezte Helene szeretetteljesen, miközben karját a fiatal lány karcsú derekára tette. – Annyira izgatottnak látszik.

– Ah, bárcsak elmondhatnék önnek mindent – suttogta Paula.

– Bárcsak korábban is ismerhettem volna, mennyi minden más-ként, jobban is történhetett volna, mint ahogyan most van.

– Még most sincs későn – mondta Helene szívélyesen –, és azt hiszem, mi ketten igen jó barátok leszünk!

– Most már késő, már késő! – suttogta Paula olyan halkán, hogy a hangok alig érték el Helene fülét.

– Nagyon jó, kedves grófnőm – hallatszott ebben a pillanatban Monford gróf hangja, aki barátságosan üdvözölte a fiatal hölgyet –, hogy a leánykámát egy kicsit felrázza a letargiából. Fel a fejfel Paula, kedves gyermekem!

– Drága, kedves apám! – kiáltotta Paula, szenvedélyesen megragadva apja kezét.

– Pszt, gyermekem, pszt – mondta az öregúr. – Elhatároztam, hogy ma este igen vidám leszek, és jót fogok szórakozni, és ebben segítened kell, hiszen neked is meg van rá minden okod. Figyelemreméltó ez a gyermek, grófnő, annyira lágyszívű, nem olyan, mint az anyja, akinek sokkal szilárdabb és határozottabb a karaktere. De mégiscsak engedelmes kislányom, aki szüleinek nagy, végtelenül nagy örömet szerez, amire igen büszkék lehetnek.

– Drága apám!

– Legyen csak türelmes hozzá, gróf úr – kérte Helene –, hiszen természetes, hogy egész eddigi életében bekövetkező ilyen hatalmas változással nem tud teljes nyugalommal és biztonsággal szembenézni.

– Azt hiszem, elég türelmes vagyok hozzá – mosolyodott el a gróf –, hiszen ismerem a lányom, és egykor majd még könnyes szemekkel fogja nekem megköszönni a mai napot – és Paula felé barátságosan biccentve, Helene felé pedig meghajolva továbblépett a szalonban a többi vendégéhez.

Odalent a nagyteremben az udvarmester egy sor söröshordót és borosüvegekkel teli kosarakat sorakoztatott fel az egyik fal mellé, és nemcsak a birtok szolgálait, erdészeit és a szomszédos erdő favágóit vendégtelték meg ott, hanem mindenki, aki feljött a városból, megkapta, amit enni és inni kívánt, mert senki sem távozhattott éhesen attól a háztól, ahol ezen a napon az öröm uralkodott.

A lehetőséget sokan ki is használták, és a kastély mögött elterülő területen, ahová valamennyiüket irányították, nagy volt a nyüzsgés.

Az öreg vakondvadász is feljött, de makacs volt, és nem is fogadott el sem ételt, sem italt, hanem sokkal inkább a környező bokrok között kószált, az emberektől távolabb. Úgy tűnt, mintha keresne valamit, vagy várna valakire.

Végül az erdész ballagott felfelé az úton, puskájával a vállán, mint mindig, és először egy időre megállt ott, ahol az út a szabad térségbe torkollott, hogy megtekintse a vidék sokaságát. Nem nagyon tetszett neki az egész. Egy igazi vadász nem kedveli a lármát, teljesen mindegy, hogy vadászaton van, vagy sem, mert a nyugalomhoz és csendhez van hozzászokva. Az erdész azonban szívesen megivott egy pohár bort, és mivel a fizetése csak a sört tette lehetővé a számára, és azt is csak mérsékelt mennyiségben, úgy gondolta, feljön a kastélyhoz, hogy öreg barátjával, az udvarmesterrel közösen kiürítsenek egy-egy flaskát. A fakeskedő a városból és a molnár az erdészház alatti pataktól éppúgy, mint a legközelebbi Eslich falu susztere már valamennyien megérkeztek, és az udvarmester szobácskájában üldögéltek az ablak közeli kerek asztal körül, miközben a saját, külön ebből az alkalomból berendelt segéderdésze a közelükben azzal volt elfoglalva, hogy rendbe hozzon néhány kisebb mozsárágyút, melyeket akkor akartak elsütni, amikor odabent poharat emelnek a jegyespár egészségére.

Éppen megérkezett a katonazenekar a legközelebbi faluból egy lajtorjás szekéren. Az itteniek foglaltak voltak, mivel közvetlenül a színházi előadás után tervezett fáklyásmenet alkalmával kellett éjjeli zenét adniuk a trónörökösnek.

A vakondvadász mindebből semmit sem tévesztett szem elől. Apró szürke szemeivel fürkészett minden irányba anélkül, hogy az összegyűlték közül bárki is a legcsekélyebb figyelmet fordította volna rá, akik pedig mégis észrevették, teljesen rendben valónak találták, hogy eljött az ünnepségre, hiszen ő is a kastély körüli munkások közé tartozott, melynek parkjában minden héten néhány alkalommal felbukkant.

Az öreg fickó azonban nem vett részt az ivászatban. Jó fél órával azt követően, hogy az erdész már odabent volt a szobácská-

ban, még mindig félig elrejtőzve a bokrok között, egy fának támaszkodott. Csak miután teljes mértékben meggyőződött róla, hogy az erdész az asztalnál üldögél egy üveg bor társaságában, óvatosan visszahúzódott a sűrűbe, és továbbra is a bokrok takarásában megkerülte a kastélyt.

Egyszer persze még jó ideig várakoznia kellett, mert amint át akart menni az egyik úton, embereket vett észre a faluból, akik beszélgettek. Végül, és milyen lassan múltak a percek, azok is elvonultak a kastély felé. Továbbra is a bokrok takarásában, kerülve minden nyílt utat, arrafelé tartott, ahol a múltkor az erdész felfedezte őt az éjszakai fácánvadászat alkalmával, bár nem sikerült elkapnia. A vadorzót azonban ezúttal nem a fácánok vonzották.

Az öreg erdész kiváló szakember volt, és aligha lehetett volna alkalmasabbat találni nála az erdei kultúra számára, azonban nem volt igazi vadász, és ez mostanában nem számít különlegesnek. Természetesen gondozta a vadállományt, mert a gróf erre utasította, viszont tiszta szívből gyűlölt és üldözött minden vadorzót. Egyszerűen ilyen volt a természete, és nem tűrte, hogy bárki beavatkozzon a jogaiba, de tulajdonképpen nem kedvelte a vadakat, éspedig egyszerűen azért, mert már körülbelül húsz éve megtiltották neki, hogy saját maga is vadásszon. Ezt a gróf kizárólag a gavallérok, vagy meghívott vendégei előjogának tartotta.

Az erdésznek egész nap az erdejében kellett tartózkodnia. Körzetében ismernie kellett minden szarvast, sőt minden őzbakot, de szenvedélyes vadász nem lehetett.

A vadászydények alkalmával a grófnak mindig számtalan vendége volt, akiknek a tiszteletére hajtóvadászatokat tartottak, vagy az erdésszel, segéderdésszel cserkészték be vadakat. Ha azonban ki kellett lőni egy vadat, sohasem bízták meg ezzel az erdészeket, vagy csak nagyon ritkán, hanem maga a fiatal gróf tette meg, vagy meghívta erre néhány barátját, akik aztán kilőtték a megfelelő számú állatot.

Kezdetben az erdész magán kívül volt emiatt, később aztán közömbössé vált, és nem is tartott sokáig, amikor az erdei kultúra sokkal fontosabbá vált számára, mint a vadak, és kezdett bosszankodni, amikor a vadállomány túlzottan gyarapodott, mert a tél folyamán kárt tettek a kultúrájában.

A szarvasokat és őzbakokat egyszerűen állatoknak nevezte, és ha egyszer a grófnak az az ötlete támadt volna, hogy kiirtja az egész vadállományt, az erdész nagy élvezettel segített volna neki.

Ilyen viszonyok egyébként nem csupán Hassburgban voltak jellemzőek. Egész Németországban meglehetősen általánossá váltak, és utódaink nem csodálkozhatnak azon, ha hazánkban eredménytelenül keresnek egy valódi vadászt, és éppoly kevésbé fognak találni, mintha valaki farkast, hiúzt vagy medvét keresne. Ilyeneket már alig lehet találni, vagy teljesen ki is pusztultak.

Egyszóval az öreg erdésznek nem volt passziója a vadászat. Tenyésztette a vadakat, mint ahogyan egy háziasszony tyúkokat vagy libákat tenyészt, és ezért volt a vakondvadász ennyire veszelyes ügyfél a körzetében.

Ő ugyanis, hivatása következtében teljesen jogosult volt arra, hogy a parkban, ahol jelentős volt a dām vadállomány, mindenféle vakondok és járataik után kutasson. Ezt a kedvező alkalmat azonban nem hagyta kihasználatlanul. A számára teljes mértékben ismert vadak által kitaposott ösvényeket olyan pontosan ismerte, mintha gyerekkora óta figyelte volna meg azokat, de mindez nem volt elég neki.

Igen jól tudta, hogy a körülzárt, kis parkban nem lövöldözhet anélkül, hogy a kastély valamennyi lakója pillanatokon belül ne akadjon a nyomára. Ilyen körülmények között gondolni sem lehetett arra, hogy az elejtett vadat el is tudná vinni. Az öreg fickó azonban máshoz is értett a vakondvadászaton kívül, és mivel jól ismerte a terepet, nemsokára terveket is szövögetett magának.

Közvetlenül a fácános mögött keskeny, hosszúkás fenyves terült el, mely a parkot bizonyos mértékig lezárta a hozzá tartozó mezőtől, és szándékosan olyan sűrűre telepítették, hogy a fiatal

fácánoknak elegendő védelmet nyújtson a ragadozó madarak ellen. A dámvadak ezen keresztül tapostak ki egy ösvényt, hogy átjussanak a zabföldhöz, és miután a vakondvadász ezt felfedezte, annak külső szélén sónyalatát alakított ki oly módon, hogy az adott hely felett átnyúló tölgyfaágra néhány kis sózsákot függesztett fel. Eső és nedves időjárás alkalmával a feloldott só lecsepegett, és a vadak rövid három hét elteltével felismerték a helyet, és mély lyukat nyaltak a talajba, hogy hozzájussanak a föld sós ízéhez.

A vadorzó mást nem is akart elérni, hagyta úgy az egészet, míg el nem érkezik az ő ideje, és a mai estét tartotta alkalmasnak. Az erdész odafent üldögélt a borosüveg mellett, a segéderdész az öreg mozsarakkal volt elfoglalva, ezenkívül ő is szomjas volt. Kettőjüktől tehát nem kellett tartania. A kastélyból ezen az estén senki sem jön le a parkba, ebben teljesen biztos volt. Ennél kedvezőbb alkalom nem lesz mostanában, és elhatározta, hogy ki is használja a lehetőséget.

Korábban azonban már előkészületeket is tett. Jól tudta, hogy lőfegyver nélkül, és egy meglehetősen sötét éjszakán, mivel a hold csak éjfél után kel fel, semmihez sem tudna kezdeni. A vadlopáshoz azonban nem volt szüksége fényre, sőt, a sötétség inkább kedvezőbb is volt a számára, hiszen már az alkonyat kezdetekor beosonhatott a számára tökéletesen ismert bozótosba, és a vadcsapásban elhelyezett egy dróthurkot. Tudta, hogy a dámvad közvetlenül sötétedés után szokása szerint a parkhoz tartozó rétről a zabföld felé tart. A hurok kihelyezése után egy másik utat választott magának, és más dolga már nem volt, mint odakint a parkban járkálni egyet a réten, és biztos lehetett benne, hogy egyik vagy másik állat végig fog haladni a keskeny ösvényen, és csapdába esik.

Most elérte a fenyves sávját, és óvatosan belopódzott, de a bozótos olyan sűrű volt, hogy nem jutott tovább, így kénytelen volt visszahúzódní a ritkásabb részre, és közvetlenül az erdősáv belső szélén lopakodott tovább arrafelé, ahol a kihelyezett hurokot tudta.

Hirtelen megállt. Mi volt ez a zaj? Hallgatózott, és dobbanásokat hallott a földön.

– Hurrá! – ujjongott fel magában –, ott van a vasárnapi sütem, amihez egy palack bor sem hiányozhat. És mint egy indián, gyorsan és zajtalanul igyekezett tovább a száraz tűleveleken, amivel néhány fenyő teleszórtá errefelé a földet. Ekkor odaért a helyszínre. A csapdába esett vad igyekezete erőteljesebbé vált, mivel észrevette, hogy ellenség közeledik. Rángatni kezdte a bokrokat, és felugrott a talajról. A legközelebbi fiatal fa rugalmas ágához kötött hurok azonban kitartott, és néhány perccel később a vakondvadász megpillantotta zsákmányát, egy zsíros szarvasüszőt. Lerántotta a földre, és éles tarkókésével megadta neki a halálos döfést.

A vendégek valamennyien megérkeztek, és miközben közülük néhányan, még élvezve a csodálatosan szép estét, kimentek sétálni a teraszra. Magában a szalonban, melynek ajtói és magas ablak-szárnyai tárva-nyitva álltak, és mindenfelé beeresztették a balzsamos levegőt és a virágok illatát, az ismerősök kisebb csoportokat képeztek egymás között.

Ekkor megérkezett George is, aki felkeresett egyeseket a vendégek között, hogy néhány szót suttogjon nekik. Rottackékhoz is odament.

– Uraságok – mondta gyorsan és vidáman –, közvetlenül a vacsora után mi következünk. Tegyenek tehát nekem egy szíves-séget, a lehetőségekhez képest igyekezzenek elhagyni az asztalt, hogy ne késlekedjünk. Számíthatok önökre?

– Természetesen – válaszolta Rottack.

– És Paula még semmit sem vett észre? Az előbb láttam, beszélgetett vele, grófnő.

– Nem sejt semmit, és attól tartok, hogy gondolatai nem is foglalkoznak az ünneppel – sóhajtott fel Helene. – Szegény

gyermek meglehetősen megviseltnek és természetellenesen idegesnek látszik.

– Annál jobb, annál jobb! – nevetett George szórakozottan maga elé, hiszen ő maga sem gondolt másra, mint a saját maga által kitalált meglepetésre.

– George, hol maradtál ilyen sokáig? – kiáltotta oda neki ebben a pillanatban Paula, felé igyekezve. Alig vártam, hogy meglássalak.

– Dolgom volt, szívecském, és tudtam, hogy itt jó helyen vagy. Hogy érzed magad, kincsem?

Paula nem válaszolt. Nagy szemeivel határozottan nézett rá, majd karját megragadva, és néhány lépésnyire félrevonva őt, oda-súgta neki:

– Mindig kedvelni foglak, George. Emlékezzél mindig szeretettel a testvéredre!

– De Paula, mi van veled? Hiszen még nem hagysz itt bennünket, akkor sem, ha mostantól máshoz akarsz tartozni. Ne okozz magadnak ostoba gondokat!

– Drága George!

– Gyere kedves, már kezdik is az asztali zenét. Uramisten, mi van veled, Paula? Nem vagyunk egyedül!

Paula szinte görcsösen megragadta a karját, magához vonta, és forrón megcsókolta. Aztán hirtelen eleresztette, és elindult a teraszajtó felé.

Egy ideig össze-vissza hullámszórt a tömeg, emitt üdvözölve egymást, amott beszélgetve, míg végül az udvarmester ünnepélyesen odalépett Monford grófhhoz, és jelentette, hogy tálalni lehetne a levest.

– Uraságok, asztalhoz! – kiáltotta vidáman a gróf. Uraim, vezessék a hölgyeket! Hol van Hubert?

– Az előbb a másik szobában beszélgetett a mamával – mondta George.

– Hívd csak ide! De hová lett Paula? Az előbb még itt volt.

– Odakint lehet a teraszon, mindjárt utána nézek.

George kiment, hogy megkeresse a testvérét, de nem találta a teraszon, ahonnan most befelé áramlottak a vendégek, engedelmeskedve az asztalhoz hívásnak.

A párok lassan lépkedtek a nappali fénnel elárasztott terembe, és az asztal körül keresgélni kezdték a számukra kijelölt helyet, melynek pompája elvakította a szemeket.

Hatalmas kandeláberek nyújtogatták háromágú karjaikat, és tartották a számtalan, világos lánggal égő viaszgyertyát. Pompás gyümölcs- és virágkosarak álltak közöttük, és az asztal közepén fényesre polírozott ezüsttálcák, mint számtalan tükör ezerszeresen verték vissza a gyertyák fényét.

Nem csak Németország, hanem az egész világ, amit gyümölcsben és virágokban kínálni tudott, fel volt halmozva az asztalon, a zaftos cseresznyétől az aranysárga banánokig és ananászokig, és mindezzel maga a terem is harmonizált, mert bármennyire is egyszerűen volt dekorálva, mégis minden egyes darab árulkodott tulajdonosának gazdagságáról és ízléséről.

A vendégektől egy nehéz függönnyel, amelyeneket a színházakban lehet látni, elkülönítve ült a zenekar, mely Wagner „Tannhäuser” című művének indulójával kezdett, és a vendégek annak ütemére akaratlanul rendeződtek, de végül is le akartak ülni, a gróf pedig türelmetlenül nézett körbe, mivel Paula, Hubert és George még mindig nem voltak ott. Talán nem hallották, hogy asztalhoz szólították a vendégeket?

Az udvarmestert kiküldték, hogy nézzon utánuk, de ő sem jött vissza.

– Úristen – suttogta Helene kísérője fülébe –, csak nem lett rosszul a grófkisasszony? Az előbb olyan sápadtnak látszott!

– Ez nekem is feltűnt – válaszolta amaz. – Úgy látom, Monford gróf kezd nyugtalan lenni.

– Kis zavar – súgta oda az államtanácsos szomszédnőjének, a sárgás, ámde igen gazdag von Wurmholz alapítványi kisasszonynak. – Elisabeth elfelejtette a belépőjét, és ezért az ünnepi indulót előlről kell kezdeni.

– Az ifjú jegyesek – mondta a kegyelmes vállát vonogatva – odakint a teraszon ábrándoznak, és nem is gondolnak arra, hogy mi éhesek vagyunk. Már negyedkilenc van.

– Szörnyen szerelmesek lehetnek – sóhajtott a államtanácsos.

A gróf ekkor már tényleg nyugtalanná vált, mert ekkora vétség az etikett ellen a legkellemetlenebb dolgok közé tartozott, ami egyáltalán előfordulhat vele, gondolta.

Kiküldtek egy másik szolgát, hogy keresse meg az udvarmestert. Ő néhány perccel később visszajött, és néhány szót suttogott a grófnak.

– Bocsássonak meg egy pillanatra, tisztelt uraságok – szólalt meg nyugodtan a gróf –, azt hiszem, drága Paulám rosszul lett, de valószínűleg nem komoly.

Lassú, határozott léptekkel elhagyta a termet. Odakint a bejáratnál George állt.

– Nos mi van? Mi van veletek? Hol van Paula?

– Eltűnt, apám – sóhajtott George, aki holtsápadt volt.

– Eltűnt?

– A komornája az előbb kis bőröndöt vitt, Jean, a szolgám állítólag látta, és a kertész azt állítja, hogy hátul a drótkapunál egy kocsi várakozott.

– Hol van Hubert? – kérdezte színtelen hangon az öreg gróf, és megkapaszkodott a közeli székben.

- A fekete paripámat nyergelteti fel.

Az öregúr dermedten nézett a fiára, aztán megfordult, mintha vissza akarna térni a terembe, de ekkor elhagyták erői. George éppen csak oda tudott ugrani, hogy karjaival felfogja.

Hamlet, Dánia hercege

Krüger direktor, akitől akkor váltunk meg, amikor a társalgóban félelmeitől és izgalmától terhelten lerogyott, még mindig nem nyugodhatott meg, mert ismét üzennie kellett a zenekarnak, hogy mit játsszanak, mivel nem kezdhették el megint a gyászindulót. Ráadásul Bellachini kisasszony libbent be a társalgóba, lélekszakadva és kihevülten, varázslatos tapsviharral és újabb virágzuhataggal a háta mögött, de boldogságban úszó ábrázattal, nevetgélve virágsokrokat hajítva a direktor lábai elé, akinek erre valami kellemeset kellett mondania, különben a mulasztást tízszeresen kapta volna vissza mindenféle bosszúság formájában, mert egy táncosnő természetesen ugyanolyan büszke a lábaira, mint egy énekesnő a torkára.

- Kedves, drága, tisztelt kisasszonykám – szólalt meg belülről fakadó mély sóhaj közben feltápáskodva a szófáról – úgy táncolt, mint egy fiatal istennő, mint egy légi tündér, egy bajadér, egy triász, vagy isten tudja, hogyan is hívják ezeket. Tényleg úgy táncolt, hogy csókolnivaló. Engedje meg, hogy Németország nevében a nyakába boruljak ...

- De drága direktor úr ...

Miközben valamelyest tragikus gesztussal átölelte, meglátta az ajtóban álldogáló Sulzert, és felkiáltott:

- Az ég szerelmére, küldjön gyorsan valakit a karmesterhez azzal, hogy kezdjen valami mélabús zenét, de rögvest! A Rebe elkészült már?

- Éppen most üzente, hogy kezddhetünk.
 - Kedves, drága kisasszony, bizonyára elbűvölte a trónörököst – mondta félretolva őt. – Most már gyorsan tűnjön el Sulzer, és jelentse be a változást!
 - Így, koronával a fejemen?
 - Felőlem akár a birodalmi almával, nekem teljesen mindegy! Küldött már valakit a zenekarhoz?
 - Igen. És mit kell bejelentennem?
 - Reberől egy szót se! – kiáltotta Krüger gyorsan. – Handor úr hirtelen fellépő rekedtsége miatt egy másik színésznek kellett átvennie Hamlet szerepét, minden előkészület nélkül. Az igazgatóság elnézést kér.
 - Jelentsem be egyúttal Meier feldagadt képét is?
 - Azt úgyis észreveszik majd maguktól. Na, ha ezt a mai estét megússzuk ...
 - Nem lenne jobb, direktor úr, ha felmenne a trónörököshöz, és saját maga ...
 - A nagykokás nadrágomban? – kiáltotta Krüger –, ráadásul az a számár Schulze az előbb ráborította a lámpát! Nézze csak ezeket az olajfoltokat! Induljon végre, szedje a lábát!
 - Már megint kezdik a nyitányt!
 - Na, akkor várjon, amíg befejezik, de aztán rögvest!
- Pillanatnyilag tényleg nem lehetett tenni semmit. Odalent a zenekar azoknak a monoton daraboknak az egyikét játszotta, melyeket általában a felvonások között szoktak előadni, és nem jelent többet, mint zenei háttérzajt, a publikum közben zavartalanul társaloghat, a ki-be járkálók pedig csapkodhatják az ajtókat.
- A Rebe még nincs lent? – kérdezte a direktor türelmetlenül.
 - Ha most még egyszer szünetet kell tartanunk ...

– Állok rendelkezésére, direktor úr – szólalt meg azonban ekkor ő maga, miközben teljes jelmezben odalépett a főnökéhez.

Az előző sminkjét leszedte, és a lámpa fényében kísértetiesen sápadtnak látszott, ez azonban passzolt a szerephez. A kosztüm karcsú, nemes alakján úgy állt, mintha ráöntötték volna, és Krüger meglepődve mérte végig.

- És még mindig meg van hozzá a bátorsága?
- Láthatja, teljesen készen állok, hogy elfoglalam a helyem.
- Nos, hát Isten adja hozzá áldását, maga akarta!

A zene elhallgatott. Sulzer jelt adott a függöny felhúzására, aztán gyorsan kiment.

– Ki az? – kiáltott ki Mauser a sűgőlyukból, Bernardo első felhívásakor, mert már alig várta, hogy elkezdődjön, és természetesen azt hitte, hogy máris kezdenek. Sulzer meglepődött, és a földszinti nézőtérén, néhányan nevetni kezdtek, akik meghallották a kiáltást. Claudius király azonban gyorsan összeszedte magát, és először a trónörököst, majd a publikumot is tisztelettudó meghajlással üdvözölve bejelentette a változást.

A publikum nyugodtan fogadta a hírt, csak halk suttogás futott végig a nézőtérén, mivel név nem hangzott el, és senki sem tudta, hogy most végül ki fogja játszani Hamletet. Claudius király azonban semmi további magyarázatot nem adott, és maga Mauser is a legnagyobb feszültséggel várta a fejleményeket odalent a sűgőlyukban. Vajon ki lehet a társulattól, aki képes olyan gyorsan átvenni a darabban a főszerepet, hogy erről még őt sem tájékoztatták.

Claudius király ekkor kivonult. A kulisszák mögül előlépett Francisco, a szolgálatos őrszem, vállára vetett alabárdal, Bernardo pedig belépett a másik oldalról.

Az első jelenet nyugodtan lement, csak a publikum feszültsége fokozódott a bejelentett változás miatt.

Ekkor a király, a királyné, Hamlet, Polonius, Laertes és az udvaroncok léptek a színre, és minden szempár a hercegre, de nem a trónörököstre, hanem Dánia hercegére tapadt, akit sápadt arca miatt nem is ismertek fel rögtön. De hirtelen, és senki sem tudta, honnan indult, hallható sziszegéssel futott végig az egész színházon:

– Rebe! Rebe játssza a Hamletet!

A legelső sorok egyikében ült Jeremias, aki ma Rebe nevét a szereposztást feltűntető cetlin meg is találta, bár egy kisebb szerepben, és anélkül, hogy odahaza erről említést tett volna, azért ment színházba, hogy lássa őt egyszer játék közben. Különben is ez volt az utolsó alkalom, amikor színpadra akart lépni. A mellette ülő néző most szintén felkiáltott: – Rebe játssza a Hamletet! – és tényleg szíven szúrta őt, amint meghallotta ezt a kiáltást.

– Rebe a Hamletet! Na, ha ennek jó vége lesz – sóhajtott, éppúgy, mint a direktor. – Vajon mi történhetett, és a szerencsétlen, kétségbeesett embernek mi szállhatott a fejébe? Ha most balmálja magát, és persze ez meg is fog történni, akkor örökre elveszett! – Jeremiasnak ekkor kedve lett volna távozni, mert azt hitte, sejtí, mi fog történni, és nem akarta végignézni a bekövetkező nyomorúságos helyzetet, de nem lehetett. A földszint közepén ült, és olyan szűk volt a hely, hogy az egész sornak fel kellett volna állnia, hogy kiengedjék, és ez milyen feltűnést keltett volna a jelenet közepén! Kénytelen volt csendben ott maradni, ahol volt. Bármí is történnék, úgysem tud változtatni rajta.

És mennyire elfogulatlannak látszott ez az ember, és mennyire sápadt volt! Miközben a király Polonius-szal beszélgetett, ő az udvaroncokkal társalgott, mintha az egész történethez semmi köze sem lenne. Magában a házban még mindig némi nyugtalanság uralkodott, a sorokban és páholyokban suttoztak és pusmogtak a nézők, de abban a pillanatban, amikor a király Hamlethez fordult:

– *És most, Unokafivérem Hamlet, és fiam ...*

halotti csend szállta meg a nézőteret, és még egy lehulló papírlap zaját is hallani lehetett volna.

Hamlet azonban rövid mondatait egyszerűen és érthetően mondta el, legfeljebb az első szavak hangzottak el valamelyest csendesen, hiszen még elfogódott volt. Ennek ellenére minden szó érthető volt, hiszen a publikum alig mert lélegzetet venni, és már a királynő megszólításakor:

– *Látszik, kegyelmes asszonyom? Nem látszik, hanem az is! Látszikot én nem ismerek ...*

úgy tűnt, visszanyerte teljes higgadságát, vagy legalább is annyira megfeledkezett a publikumról, hogy szemei és fülei teljes mértékben csak szerepének éltek, és a többiek távozásakor, az alábbi heves szavak során:

– *Ó, hogy nem olvad, nem hígul s enyész
Harmattá e nagyon, nagyon merő hús!
Vagy mért szegezte az Örökkévaló
Az öngyilkosság ellen kánonát?
Ó, Isten, Isten! mily unott, üres,
Nyomasztó nékem e világi üzlet ...*

(Arany János fordítása)

olyan nemes és megindultságtól túlhevült szenvedéllyel beszélt, hogy a direktor, aki közben a kulisszák mögött mintha izzó parázson állt volna, szinte önkéntelenül mormolta maga elé. – Hú de jól mondja, istenem, de jó! Átkozott egy fickó ez a Rebe, bárcsak így folytatná! A végén még megússza, hogy kifütyüljék.

Úgy tűnt azonban, hogy Rebe ilyesmitől egyáltalán nem tart, mert a következő jelenetben, Horatio, Bernardo és Marcellus társaságában olyan nemes illemmel viselkedett és mondta, amit mondania kellett, annyira a szerep szellemében, hogy egyre fokozódott a nézőtér csodálkozása, miközben a hölgyeket a szinte Hamletre szabott testalkatával félig már meg is nyerte. Ennek ellenére azonban egyetlen kéz sem mozdult tapsra, mindenki hangtalanul és némán ült, mintha arra várakoztak volna, hogy majd valami rendkívüli történik, egészen addig a jelenetig, melyben Hamlet végül követi a szellemet.

Barthel hátborzongató volt szellemként. Fejébe vette, hogy egy a tisztítóútban élő lélek, ha egyszer megjelenne a földön, világosan ismertetnie kellene az odalent átélt kínjait, és szerepét fájdalmasan végignyöszörögte. A hassburgiak azonban már hozzá voltak szokva, más elképzelésük nem is volt, mint hogy a szellemnek nyöszörögnie kell, és csak a színház idegen vendégei csóválták fejeiket, de nem mertek véleményt nyilvánítani.

Annál jobb volt Rebe, aki ebben a jelenetben saját magát adta, anélkül azonban, hogy egyetlen természetellenes mozdulatot tett volna, vagy túl határozott lett volna a fellépése. A borzongásban, mely úrrá lett rajta, amikor megpillantotta a szellemet, a publikum is osztozott vele, és amikor a szellem „*Isten veled, Hamlet! Eszedbe jussak*”(Arany János fordítása) szavakkal nyüsztve távozott, és Hamlet az alábbi szavakban tört ki:

– Ó, ég minden lakói! Föld! S mi még?
A poklot is mondjam? ...

(Arany János fordítása)

a nézőtérén imitt-amott elszórt kiáltásokat lehetett hallani: – Nagyon jó, igazán derék! – de egyetlen kéz sem mozdult.

A trónörökös láthatóan teljesen el volt ragadtatva a játéktól, és akaratlanul ismét az előbb már jól bevált jelt adta a tapsolásra, amennyiben fehér glazékesztyűs ujjait összeérintette, de ez mit sem segített.

A táncosnő esetében teljesen más volt a helyzet, hiszen egy hírességről volt szó. Őt meg kellett tapsolni, különben egész Hassburg blamálna volna magát. A saját Rebejüket azonban jobban ismerték, mint bárki más, és nem hagyták, hogy ebbe bárki beleszóljon, még a trónörökös sem.

A függöny aláhullott, és az egész ház ült, mint néma sír, míg hirtelen ismét elkezdődött a suttogás és piszogás. Egyik halkan közölte megjegyzéseit a másikkal, vagy előbb óvatosan meg akarta hallgatni annak véleményét.

Jeremias mélyen fellélegzett. Amikor a függöny lehullott, tényleg úgy érezte, mintha lidércnyomástól szabadult volna meg, olyan lázas feszültségben ült és nézte végig az előző jeleneteket. Most már túl volt rajta, végre megint rendesen lélegezhetett, miközben különféle, de szinte valamennyi vélemény kedvező volt az új Hamletről.

– Na nézd csak! Ki hitte volna ezt Reberől? Nem nyomult mostanáig, és úgy tett, mintha háromig sem tudna számolni, most meg egyszer csak a Hamlettel rukkolt elő.

– De a Handor mégiscsak jobban játszott volna ...

– Nem sokkal. Talán jobban kiabált volna, de ez az átkozott fickó tényleg úgy néz ki, mint egy herceg!

– Nem volt valami nagydolog – szólalt meg egy másik. – Azt a jelenetet a szellemmel bárki el tudná játszani, hiszen magától adódik, de lássuk csak, hogyan tovább! Nem ő lenne az én Hamletem.

– Ugyan már, eljátszotta, ahogy tudta – vélekedett valaki a hátsó sorban –, és ki tudja, mikor vette át a szerepet? Ezen a cetlin még mindig Handor neve áll.

– Vajon mi történhetett vele?

– Mi történhetett? Ma bizonyára megint nagyon ízlett neki a pezsgő!

– Csoda, hogy valaki még kölcsön ad neki! Nekem is tartozik százötven tallérral. Könnyelmű fickó.

– A Rebe sokkal rendesebb. Ő azonnal fizet mindenért, amit megvásárol.

– Igen, csak semmit sem vásárol – nevetett fel egy alacsony termetű, kövérkés ember. Szegény ördögnek soha sincs pénze ...

– Pszt, az előadás folytatódik! A társalgás ezzel abbaamaradt.

Odafent a színpadon közben másféle jelenet játszódott le. Alig hullott alá a függöny, a direktor máris meglehetősen zavarban, odalépett Rebehez, és kezeit dörzsölgetve így szólt hozzá:

– Nos, Rebe úr, gratulálok! Eddig igen jól ment. Be kell valanom, hogy nem erre számítottam.

– Azt hitte, hogy bele fogok bukni, direktor úr?

– Őszintén szólva, igen. A legnehezebb persze még hátra van, de ilyen hirtelen átvéve egy szerepet, a publikum is mindig elég elnéző, hogy szemet hunyjon. Most már legalább is remélem, hogy végig tudjuk játszani a darabot.

– Amiben eddig kételkedett. Legalább annak örülök, direktor úr, hogy holnap, amikor elhagyom Hassburgot, nem lesz olyan lesújtó véleménye rólam, mint amilyen eddig talán volt. Legalább sikerült bebizonyítanom önnek, hogy nem csupán székek kihurcolására vagyok alkalmas, és hogy Güldenstern szerepét nyugodtan rám bízhatta volna.

– Kedves Rebe uram (kedves Rebenek eddig még sohasem szólította) – mondta a direktor valamelyest zavarban – tényleg bántja a lelkiismeretem, hogy korábban nem próbálkoztunk valami komolyabb szereppel. Tartson csak ki derekasan végig ma este. A publikum pillanatnyilag még meglehetősen csendben van, de ne veszítse el a bátorságát, a végén még jól is végződhet.

– Némileg megkésve, remélem, be tudom váltani az ígéretem – mondta Rebe. – De a zenekar megint kezd. Elnézést, direktor úr, rövidesen a másik oldalról kell belépnem, és szeretnék még egy pillantást vetni a szerepembe.

– Kérem, isten őrizzen, ne zavartassa magát.

A direktor maga volt a megtestesült udvariasság. Nem is ismert magára, Peters pedig fejét csóválva járkált fel-alá hátul a színpadon. A praxisában ilyesmi még sohasem fordult elő.

A szín hátsó részén Pfeffer állt sírásóként a szellemmel.

– Tud valami újdonságot, Barthel?

– Semmit, hercegem – válaszolta Barthel Güldenstern szavaival – legfeljebb azt, hogy őszintébb lett a világ ...

– Csak annyit mondanék én magának – válaszolta Pfeffer, hogy ebben a Rebeben egy igazi színész rejlik!

– Nem kell feljönnie a sírásónak a sírból – idézett tovább Barthel, némileg módosítva a szöveget –, hogy ezt megmondja nekünk, csak az a kérdés, hogy milyen.

– Egy rendes, derék színész! – kiáltotta Pfeffer buzgalommal. Vigyen el az ördög, de a Handor még csak vizet sem nyújthatna neki a jelenetben.

– Ugyan már – mondta Barthel, akinek egészen sajátos nézetei voltak a színművészetről. – Épp úgy adta elő Hamletet, mintha maga vagy én kísértetet láttunk volna, és magunkon kívül lennénk. Emelkedett stílusnak nyoma sem volt. Az ember sohasem feledkezhet meg róla, hogy színházban van!

– Mondanék én magának valamit, Barthel – vélekedett Pfeffer – nagy számár maga, és annyit ért a Hamletből, mint Peters!

– Mondanék én magának valamit, Pfeffer – ismételte meg Barthel. – Jó barátok vagyunk, de azért nem kellene mindjárt ilyen durvának lennie.

– Nyugalom ott hátul, kezdünk! – kiáltotta az inspektor a kuliszák közül, és a következő pillanatban ismét a magasba emelkedett a függöny.

A második jelenetben az új Güldenstern némi derút keltett a feldagadt képével, mert a rendező őt nem is jelentette be, de a publikum rövidesen megnyugodott, hiszen Meier, akit hamar felismertek, kedvelt, és közsímt személység volt a városban, így senkinek sem állt szándékában, megsérteni őt. Egyébként kézenfekvő volt, hogy szívességből vette át Rebe szerepét. A trónörökös azonban úgy nevetett, hogy kénytelen volt visszahúzódva, kendőjével takarni arcát, Meier pedig szemrehányó pillantást vetett felé.

A második felvonás ugyanolyan nyugodtan ment le, mint az első. Hamletet nem tapsolták meg, jóllehet a nézők Bellachini kisasszonynál bebizonyították, hogy képesek a vastapsra is. Peters a direktor körül járkált.

– Direktor úr!

– Igen, Peters.

– A Rebe nem is végzi olyan rosszul a dolgát. Menjek le megint a földsintre, és talán némi rásegítéssel ... (és közben két kérges tenyerét tapsra emelte).

– Isten őrizzen, Peters! – kiáltotta rémülten a direktor. – Rebe ebben a felvonásban sokkal gyengébb, mint az elsőben. Egy félresikerült tetszésnyilvánítás, és a végén még elszabadul a pokol! Adjunk hálát Istennek, ha nyugodtan elérünk a végére!

– Ahogy gondolja, néha azonban csak egy apróságon múlik.

– Jól van ez így – mondta a direktor –, és ne idézzük elő saját magunk a bukást! A pokoli félelmet, amit ma este ki kell állnom, nem fogom elfelejteni egész életemben!

Amikor a függöny lehullott, senki sem mozdult. Maga a trónörökös is tartózkodott attól, hogy újabb kísérletet tegyen, mert az előző próbálkozása félresikerült. Rebe valamelyest elfogultnak látszott, mert a többi színész kitért előle, de igyekezett úrrá lenni a félelmén.

Bellachini kisasszony ebben a szünetben ismét táncolt, Rebe pedig arra használta az időt, hogy hátul a színpadon Leartes-szel, egy egészen ügyes, fiatal színésszel kicsit begyakorolja a párviadal jelenetet, mert ennek kivitelezése különös nehézségekkel járt, és könnyen nevetségessé válhatott volna. Rebe egyébként kiválóan bánt a párbajtőrrel, és mivel ellenfele is minden tudását bevette, egészen jól ment.

A harmadik felvonás következett, a jelenet az anyával, és Rebe olyan erőt, szépséget és nemes beszédet fejtett ki, hogy a publi-

kumban egyre fokozódtak az érzelmek. Végül is megérdemelte a tapsvihart, de mindenki tartózkodott attól, hogy elkezdje.

A jelenetet elejétől a végéig egészen kiválóan végigjátszotta, a földszinti nézőtérén pedig halálos volt a csend, hiszen az erkélyen általában méltóságon alulinak tartották a hangos tetszésnyilvánítást. A glaszékesztyűk túl nehezen mozdulnak meg, és hogyan másként lehetne méltatni a színészt, aki minden erejét beleadja, hogy megfeleljen feladatának, és a publikum az égvilágon semmi mással sem tudja meghálálni ezt, mint azonnali tetszésnyilvánítással!

Aztán jöttek az utolsó szavak:

*Jó éjt, anyám. - Ez a tanácsos úr -
Éltében oly gaz, locska, balgata -,
Lám, most komoly, titkot tart, hallgata -,
Gyerünk, barátom! most már végbe viszlek.
Jó éjt, anyám.*

(Arany János fordítása)

Azonban a „Jó éjt anyám” utolsó szavakat annyira meghatóan és csodálatosan hihetően mondta, hogy a kis Jeremiasnak könnyek szöktek a szemébe.

És még mindig nem mozdult egyetlen kéz sem. Jeremias azonban már nem bírta tovább. Kesztyűit már régen lehúzta, hogy kezei azonnali szolgálatra készen álljanak. Ekkor belecsapott, és amint a hang végigszáguldott a házon, olyan volt, mintha megtört volna egy varázslat, mely eddig mindenkit elfogultan tartott.

Ekkora tapsot még a híres táncosnő sem kapott: Az egész ház formálisan zengett a tapsvihartól, amihez most már a trónörökös is szemmel látható lelkesedéssel csatlakozott.

– Rebe vissza! – üvöltötte közben egy hang, és – Rebe vissza!
– kiáltotta egyszerre az egész publikum, egyetlen hangként, mint ha eddigi mulasztását lármával és tombolással akarná bepótolni.

A függöny felment a magasba, de Rebe csak nem jött. A türelmetlenség fokozódott, az emberek úgy viselkedtek, mint akik megbolondultak. Dobogtak, tapsoltak és kiáltoztak: – Vissza, vissza! Rebe, Hamlet, Hamlet! Rebe vissza, vissza, vissza!

Mindenkinek van egy őrangyala, és Rottenhöfer kisasszony azt hitte, vagy remélte, hogy a saját nevét is hallja.

– De Rebe úr, jöjjön már, hiszen hívnak bennünket!

– De drága kisasszony ...

– Fura egy szent maga! Jöjjön már végre! – és kezét megragadva magával vonszolta a szerény Hamletet, mire újabb ujjongás és tapsvihár kitörését hallották odafent a színpadon a nézőtér felől.

Rebe kábultan állt, Pfeffer pedig körözött körülötte, mintha meg akarná szólítani, de többször is megváltoztatta a szándékát, és eredménytelenül próbálta zsebre tenni kezeit öreg köntösének zsebeibe, mivel jelmezének nem voltak zsebei.

Bellachini kisasszony mérgelődött. Őt is visszatapsolták, de nem ennyire, sőt második alkalommal Peters nem is tartotta szükségesnek, hogy ismétljen.

– Milyen eszeveszettül ordibálnak – mondta, miközben visszavonult öltözőjébe. – Örülök, hogy csak erre az estére szerződtem.

Rebe számára azonban megtört a jég. Már a negyedik felvonásban, a kisebb jeleneteknél minden valamelyest jól sikerült mondatnál élénken megtapsolták, és az ötödik felvonásban a sírásókkal közös jelenetnél ismét kitört a vihar. Még jó, hogy Bellachini kisasszony közben már elhagyta a színházat. Szünni nem akart a tetszésnyilvánítás a vívásos jelenetnél, amit valóban kiválóan adtak elő mindketten, és amikor a végén leereszkedett a függöny, újult erővel rázendítettek.

Először valamennyiüknek vissza kellett jönniük, csak Meier hiányzott a feldagadt képével, Rottenhöfer kisasszony pedig már kabátban volt, úgy szaladt vissza. Aztán Rebet külön is visszatap-

solták, és alig ereszkedett le a függöny, még egyszer mutatkoznia kellett.

Ilyesmi eddig még nem fordult elő Hassburgban, mióta a város fennállt.

A tenger hullámai végül elcsitultak. Megvoltak a maga áldozatai is, és a direktor éppen oda akart menni Rebehez, hogy kifejezze elismerését, amikor a trónörökös páholyából az udvari marsall lejött a színpadra, és arra kérte a direktort, hogy egy pillanatra jöjjön fel a kegyelmes úrhoz, aki szeretne beszélni vele.

– Velem? Egek ura! – szólalt meg Krüger direktor rémülten.
– De hiszen én nem vagyok ... Elnézést egy pillanatra – és mint a szélvihar, úgy száguldott ki a társalgóba, ahol vadul elkezdett Peters után kiáltozni.

– Peters, Peters, átkozott gazember! Hol bujkál ez már megint?

– De direktor úr, hiszen itt vagyok, alig állok a lábamon az elragadtatástól!

– Magával hozta a frakkomat? Mintha nem is gondoltam volna mindig, hogy úgyis valami szerencsétlenség fog történni. A frakkomat akarom! Nem hallja már végre?

– De hiszen ott hever a szófán. Hová készül egyáltalán?

– A trónörököshöz, mert hivatott.

– Ezzel a zsírfolttal?

– Ó istenem, a zsírfoltra nem is gondoltam! Vinné el az ördög azt a Schulzét!

– Nem hinném, hogy a rengeteg Schulze között az ördög megtalálja a megfelelőt – vélekedett Peters. De miért nem veszi fel Rebe sötét nadrágját? Még ott van az öltözőben.

– Azok egy lábnnyival hosszabbak a kelleténél!

– Hajtsuk fel – mondta Peters.

– Már nincs rá idő, mert várnak rám! – sóhajtozott a direktor, aki közben már ledobta magáról öreg kabátját, és belepréselte magát a kissé szűk frakkba. Hol van a kalapom? Magam elé akarom tartani.

– A zsírfolt akkor talán még jobban fog látszani – mondta Peters. – Most meg az öreg kalapját kapta fel!

– Na, akkor rajtam már semmi sem segít. A szerencsétlenség sohasem jár egyedül, most már akkor sem várhatom tovább a trónörököst, ha zsírban lennék megfőzve, mint egy szardínia.!

– Hátralóg a zsebkendője – szólt utána Peters.

– A direktor vad igyekezettel visszagyömöszölte, és útközben szerteszét álló, zilált haját valamelyest elrendezve száguldott vissza a színpadra, hogy rendelkezésére álljon a csillagokkal és rendjelekkel túlzott mértékben elhalmozott udvari marsallnak, aki minden további nélkül elvezette őt a hercegi páholyhoz. Krüger pedig, mint egy alázatos hivatalnok, akit magához rendelt az előjárója, és meg van győződve róla, hogy rendesen le fogják tolni, szaporán igyekezett utána, ahogy csak bír.

– A trónörökös odafent várakozott rá. Odalent a kocsi már régen előállt, reá várva, ő azonban ennek ellenére maradt, és közben nézegette, amint kiürül a ház.

– Krüger direktor, királyi fenség.

– Ah, kedves direktor, örvendek, hogy megismerhetem. Köszönöm önnek a figyelmességét!

– Királyi fenség – dadogta Krüger.

– Ma este azonban – folytatta a herceg –, arra kérem, hogy fejezze ki nevemben köszönetem Rebe úrnak azért az élvezetért, amit kiváló játékaival szerzett nekem. Ő még bizonyára jelmezében van, különben őt magát hívtam volna fel. Így önt kérem meg, hogy a nevemben adja át neki ezt a nyakkendőöt, amit viseljen reám emlékezve. És ezekkel a szavakkal kihúzta saját briliáns tűjét a nyakkendőjéből, és átadta a direktornak.

– Királyi fenség – dadogta az megint –, ön olyan kegyelmes!

– Jó estét, direktor úr, még egyszer, nagyon hálás vagyok önnek! És már el is tűnt, a direktor pedig olyan izgatott volt, hogy meg is feledkezett a zsírfoltjáról, és olyan állapotban, amiről később nem is tudott számot adni. Visszairamodott az eddigre kiürült és majdnem teljesen sötét színpadra, közben folyamatosan a fejét csóválva egyre csak ezt motyogta maga elé: – Hiszen eddig még nem is járt itt, nem is járt itt!

Rebe még az öltözőjében volt. Krüger szinte akaratlanul ment utána.

– Rebe úr, a trónörökös kérte, a nevemben adjam át üzenetét.

– Az ön nevében, direktor úr?

– Akarom mondani az ő nevében, hogy végtelenül hálás önnek a ma esti élvezetért, és kéri, hogy ezt a nyakkendőjét ... – ember, micsoda pokoli szerencséje van magának –, viselje az ő emlékére.

– Direktor úr! – mondta Rebe rémülten.

– Istenemre mondom, Rebe, így történt! A királyi fenség végtelenül kegyes volt, és nekem is köszönetet mondott.

– Valóban?

– Rebe – folytatta megindultan a direktor –, én igazságtalan voltam magával. Igazságtalanul a háttérbe szorítottam. Tulajdonképpen több lehetőséget kellett volna adnom, és most már belátom, hogy igazságtalanság történt.

– Direktor úr – mondta erre Rebe nyugodtan – örvendek, hogy legalább az utolsó pillanatban rájött erre, és szavamat adom, hogy ma este ez volt a legszebb fizetség számomra. Így legalább békében és barátságban fogunk elválni egymástól.

– Azt még egyáltalán nem tudhatjuk, hogy el fogunk-e válni – válaszolta hevesen a direktor. Azt még egyáltalán nem tudjuk! Nincs olyan ember, aki tudná, hogy mi történik a következő na-

pon, sőt még azt sem, hogy aznap mi fog történni. Ha valaki ma reggel azt mondta volna nekem, hogy maga lép fel ma este Hamlet szerepében, úgy ... – Itt rémülten elhallgatott, mert majdnem elszólta magát, de Rebe mosolyogva folytatta:

- Valószínűleg örültnek tartotta volna.
- Rebe úr, az isten szerelmére kérem ...
- Köszönöm magának a ma esti kedvezőbb véleményét, direktor úr, de most elnézését kérem. Kissé még megviseltnék érzem magam, és szeretnék hazamenni.
- Hivassak talán kocsit magának?

Rebe elmosolyodott. – Ezer köszönet, de nem. Itt lakok a közelben, és hozzá vagyok szokva, hogy még a legrosszabb időben is gyalog járjak. Jó éjszakát, direktor úr.

– Jó éjszakát, kedves Rebe, aludjon jól. Ma a babérjain pihenhet.

Rebe egészen a gallérjáig begombolta a kabátját, és gyorsan elhagyta az öltözőt. Odalent a lépcső alján egy barnakabátos ember járkált fel-alá. Pfeffer volt az. Rebe rövid üdvözléssel akart elmenni mellette.

- Rebe úr! – szólította meg őt Pfeffer.
- Drága Pfeffer uram ...
- Adja a kezét!
- Rebe tiszta szívből megrázta a felé nyújtott kezét.
- Talpraesett egy fickó maga! – mondta Pfeffer, majd megfordult, és eltűnt az egyik kulissza mögött.

Rebe elhagyta a színházat. Mély lélegzeteket vett, amint kiért a friss éjszakai levegőre. Oly könnyűnek érezte magát, és annyira boldog volt. Alig érezte a talajt a lábai alatt, amelyen lépkedett. Szapora léptekkel igyekezett hazafelé. Enni és inni? Eszében sem volt. Tagjai reszkettek, egész testében remegett, és amikor elérte a

negyedik emeleten kicsiny, szegényes szobáskáját, maga mögött bereteszelte az ajtót, lerogyott a szófára, és arcát kezeibe temetve úgy zokogott, mint egy gyermek.

A vadorzó

A monfordi kastélyban odalent, az udvarmester szobájában kellemes hangulatban üldögélt az erdész egy palack bor és egy nagy darab sütemény mellett a szilárd elhatározással, hogy a mai estét lazábbra veszi, ami igazán nem fordult elő vele túl gyakran. Közben Müller, a város felőli oldalon élő szomszéd lépett be a szobába, aki gyakori kapcsolatot tartott az udvarmesterrel, és ő is letelepedett az asztalhoz.

Természetesen azonnal egy poharat tettek elé, és a beszélgetés a különböző személyek körül forgott, akik az ingyen sör hírére érkeztek, miközben Jonas, aki közöttük ült, és még mindig azt hitte, hogy a többiek nem vették észre, hogy süket, olykor közbeszólt, de gyakran nem a témával kapcsolatban.

– Az öreg Fritz is előkerült – mondta Müller. – Dörzsölt egy gazember, és nagyon ügyesen osztja be az idejét.

– A csavargó! – mordult bele az erdész a poharába. – A gróf megtiltotta neki, hogy sötétedés után a birtokára lépjen.

– Igen, de a mai nap kivételnek számít – nevetett fel a fake-reskedő –, hiszen ha világos nappal jönne, akkor már túl lenne az eseményen, és nem kapna semmit.

– Az nem is ártana neki – vélekedett a Müller. – Én pedig azt kívánnám, bárcsak sohasem látta volna meg ezt a környéket, hiszen a jelenlétét észreveszem a halaimon.

– Mindent ellop, amihez hozzáfér – bólintott rá az erdész –, a fácajaim mesélni tudnának róla.

– És a pisztrángjaim is – nevetett Müller. – A komámnak, a Mehlbergnek a napokban hétfontnyit adott el.

– A kujon! – kiáltott fel az erdész. – Verjen meg az Isten, de egész nap nem lehetek itt a parkban, amikor az egész körzetet kell felügyelnem, és ráadásul a város is itt van a közelben, ahol a csavargó mindenhez hozzájuthat, amire szüksége van. Ha azonban a halak körül ügyeskedik itt a közelben, napközben a Jonasnak észre kellene vennie. Látta maga már horgászni a Fritzet, Jonas?

– Édes istenem – szólalt meg az öregember, aki közben a saját gondolataival volt elfoglalva, és csak most vette észre, hogy megszólították –, már kislány korában a karjaimon hordtam!

– Kicsodát? – kiáltott fel Müller.

– A kedves grófkisasszonyt, és ha Isten engedi, hogy éljek, talán még a gyermekeit is láthatom.

– Az öreg Fritzet nem látta horgászni? Kérdezi az erdész – kiáltotta ekkor közvetlenül a fülébe Müller.

– Jonas csodálkozva nézett rá, mert nem is fogta fel rögtön a kérdést, de végül a fejével biccentve így szólt:

– Az öreg Fritzet? Igen, persze, vakondokat. A horgászbotjaival tele van az egész mező, és nagyon ügyesen bánik velük, azt meg kell hagyni. Senki sem volna képes utána csinálni.

– Ezzel az öreggel nem lehet társalogni – jegyezte meg halkan az erdész – és ha így kiabálunk, az a gazember még meghallja odakint, és ráadásul még ki is nevet bennünket.

– Figyeljen csak, erdész úr! – mondta halkan Müller. – A vakondvadász minden hájjal megkent fickó, és így igen nehéz feltárni a trükkjeit. Egy pohár bor hatására azonban egyeseknek elered a nyelve, amitől ő persze tartózkodik. Inkább leharapná a nyelvét. Mi lenne ha behívnánk, és kínálgatnánk egy kicsit?

– Mindkettőnket az asztal alá inna – dörmögte az erdész.

– Nem hiszem azt – kiáltotta Müller. Ennél jobb alkalmat az életben nem találánk. Úgysem venne észre semmit, hiszen annyi-féle ember gyűlt itt össze ma este. Nem próbálnánk meg?

– Végül az udvarmesternek sem tetszene, ha azt a vagabundot behoznánk ide a szobájába.

– Ugyan már! A cél érdekében biztos nem lenne semmi kifogása ellene, hiszen ő sem kedveli, mert az a gazember mindig olyan előkelően üdvözlí, és különben sem lesz itt a következő két órában, mert az asztal körül van elfoglalva, utána meg a vendégek étkezni fognak, és aközben neki is ott kell lennie.

– Na, miattam, hát akkor hozzátok ide. Annyira nem vagyok vele jó viszonyban, hogy én hívjam meg, ő pedig rögtön gúnyolódni kezdene.

– Akkor nézzünk utána – mondta Müller maga elé nevetve, miközben feltápáskodott. Figyeljétek csak meg, hogy össze fogunk haverkodni vele.

– Már mennek is? – kérdezte Jonas csodálkozva.

Müller válaszként csak a fejét rázta, és lassan elhagyta a szobát, az erdész pedig pipázva tovább eregette a füstöt, azonban már nem ivott, mert az ivászatot későbbre akarta hagyni. Müller azonban rém sokáig maradt távol. Az öreg, ravasz fickó bizonyára nem akart vele jönni. Végül visszatért.

– Hát ez igen furcsa – mondta –, a Fritz egész idő alatt egy fának támaszkodott, legényeim közül az egyik határozottan látta őt, és a kutya is vele volt, mostanra pedig eltűnt, és sehol sem lehet megtalálni.

– Bizonyára letelepedett valamelyik asztalnál.

– Isten őrizz! Mindenfelé kerestem, és senki sem tud róla semmit, és a Berthold, aki az italokat osztogatja, állítólag nem is látta, pedig minden bizonnyal felismerte volna.

– Akkor megint valami gaztetten töri a fejét – szólalt meg az erdész, öklével az asztalra csapva. –, és mivel azt hiszi, hogy én itt

üldögélek a borosüveg mellett, az éjszaka folyamán nem is fogok figyelni a feladatomra. Átkozott gazember! – és ezekkel a szavakkal felállt a székéről.

– Hát az bizony nem lehetetlen – mondta nevetve Müller –, de mi lehet a szándéka ezen a koromsötét éjszakán? A hold éjfél körül kel fel, így sem horgászni, sem orvvadászni nem tud.

– És hálóval se lehetne halászni? – mondta az erdész, miközben leakasztotta a szögről a puskáját. Én mondom Müller, ha nem tévfereg valahol odakint, akkor valami gáztettre készül a parkban, és akkor már egy csepp bor sem ízlik itt nekem, míg meg nem győződök róla, hogy mit művel. De hol van a segéderdészem?

– Igen, hát ő a mozsárágyúk mellett álldogál, és addig nem mehet el onnan, míg az ágyúkat el nem sütik. Várjon inkább egy kicsit, már nem tarthat sokáig, és ketten többen lennének, mint egyedül.

– Az ágyúkat nem sütik el hamarabb, csak amikor már majdnem befejezték az étkezést – szólalt meg az egyik szolga, aki egy pillanatra meglépett, hogy gyorsan igyon egy pohár bort. – Csak utána fogják felköszönteni a jegyespárt.

– Annyi ideig nem várhatok – mormolta az erdész, fejébe nyomva a kalapját. Nincs is olyan nagy szükségem a segítségre, egyedül is lerendezem azt a gazembert.

– Mért, mi történt? – kérdezte a lakáj.

– Ó, semmi különös, csak egy ravasz róka elhurcolja a fánjaimat, és csapdát állítottam neki – válaszolta az erdész. Csak utána akarok nézni, hogy a csapda elkapta-e.

– Hát akkor sok szerencsét – kiáltotta utána az ember.

– Szamár! – morogta az erdész, becsukva maga mögött az ajtót, majd utat tört a nyüzsgő vendégek sokaságában. Olyan mérges volt, hogy némely üdvözlő szavakra nem is válaszolt.

Az is hajtotta, hogy mihamarabb elkerüljön a kastély közeléből, és szapora léptekkel haladt a folyó felé vezető úton, hogy ott

talán tiltott halászat közben érje tetten a vén kujont, ahogyan nevezte őt, és átadhassa a bíróságnak, vagy legalább feljelenthesse, különben a szemtelen gazembert képtelenség elűzni a környékről. Ha sikerül eljárás alá vonni, akkor magától érthető, hogy elítélik, és ha leülte a büntetését, idegenként egyszerűen kirakják a határon.

A folyó mellett pontosan ismert minden helyet, ahol egy haltolvaj némi sikerre számíthat. Felfelé haladva, kissé távolabb a parttól a sötétben a puha fűvön igyekezett ilyen helyek felé, míg oda nem ért, és nagy körültekintéssel közelebb lopódzott, de mindig eredménytelenül. A víz szélére érve egy felriasztott madár repült fel a bozótból, amott meg egy béka ugrott a vízbe. Mindez azt jelezte, hogy a közelmúltban ember nem riasztotta meg őket, és már majdnem elérte a drótkerítést, amikor kintről, a kapu környékéről egy ló horkantására figyelt fel.

– Na? – szólt maga elé az erdész, és csodálkozva megállt. – Vajon ki ácsoroghat odakint a kerítésen kívül? A vendégek előtt, a főbejáratnál hajtanak be. – Szívesen előrement volna, hogy megkérdezze a kocsist, mi keresnivalója van ott, hiszen városi kocsik nem is hajthattak végig azon az úton. Ha azonban beszédbe elegyedik, akkor elárulhatja magát az esetleg a közelben tartózkodó haltolvajnak. A kerítés közelébe sem mehetett volna anélkül, hogy a kocsis észrevegye, és persze meg is szólítaná, és mivel a vakondvadászra nem talált rá a kerítésen belül, kétségtelenül kívülüle lehet, ahol még kevésbé kell tartania attól, hogy felfedezik.

Az erdész tehát, aki nem tartotta lényegesnek megtudni, ki lehet, aki illetéktelenül kocsikázik erre, mivel ez egyébként is az udvarmester vagy a kertész dolga lenne, sokkal inkább a vakondvadász után akart kutatni. Visszahúzódott az égerfák árnyékába, és mivel itt nem juthatott át a folyón, keresztül indult a mezőn. Feljebb átmászhat az erdő alatt húzódó drótkerítésen, majd egy kis kerülővel kényelmesen eljuthat a part menti egyik legjobb és legkényelmesebb halászásra alkalmas helyre.

Amint elérte az erdő szélét, és beosont, az erdő belsejéből hirtelen olyan zajt hallott, mintha valaki bottal ütögetne a földre.

Megtorpant, és hallgatózni kezdett, de megint teljes volt a nyugalom. Az az átkozott fickó ezen az éjszakán talán megint a fácánjait akarja megdézsmálni? De hiszen ez teljesen lehetetlen! Mi kárt tehetne bennük, ebben a sötétben? Ha az ember felnézett a fák koronájába, semmi mást nem látott, csak egy sötét, áthatolhatatlan foltot, ahol az ember még egy pulyka méretű fehér madarat sem ismert volna fel, még kevésbé egy sötétebb színű fácánt, belesimulva egy hasonló színű lombos ágba. Ez teljességgel lehetetlen lenne, és ha ... De már megint az a rejtélyes zaj a bokrok felől, mintha egy őzbak a mellső lábaival a talajt döngetné.

Az erdész még figyelmesen hallgatózott, hogy maga körül meggyőződjön a helyes irányról, amikor hirtelen, mögötte a mező felől zajt hallott, és gyorsan arrafelé nézett.

Ő maga teljesen fedezékben volt sötét ruházatával a fák árnyékában, így senki sem ismerhette fel. Ezt jól tudta, és így is lesz mindaddig, amíg el nem mozdul onnan. Óvatosan az újabb zaj felé fordulva ekkor felismert egy világos alakot, akit egy sötétebb kísért, mint egy árnyék. Mindketten a mezőn átvezető kavicsos úton igyekeztek, látszólag arrafelé, ahonnan a ló horkantását hallotta.

– Hát ez nagyon figyelemreméltó – gondolta fejét csóválva. – Odabent a kastélyban éppen most kezdődik a vidámság, és íme itt van két hölgy, akiknek már most elégük van belőle? Városiak sem lehetnek, hiszen kocsijukkal hogyan kerülhettek volna a hátsó kerítéshez? Később majd meg kell kérdezmem az udvarmestert. Vagy talán mégis jobb lenne, ha rögvest odamennék, és magam néznék utána? A dolog nagyon gyanús, és kétségtelenül valami titok rejlik mögötte.

Az erdész még mindig határozatlanul állt, mit is kellene tennie, amikor a bozótban megismétlődött a zaj, most azonban sokkal hangosabban és tartósabban, mint az előbb. Olyan volt, mintha valaki át akarna törni a bokrok között, de nem sikerül, vagy egy bokrot rángatna, ami nem enged.

Maga az úton haladó két nő is hallhatta a zajt, mert amint az erdész fejével megint arrafelé fordult, látta, hogy meggyorsították lépteiket, és különösen az elől haladó, a világos színű ruhában, úgy nekiiramodott, mint egy megrémült őz az erdőben, miközben a másik, aki úgy tűnt, hogy cipel valamit, nem tudta olyan gyorsan követni, és kissé lemaradt. Bármely más alkalommal az erdész számára a két hölgynek ez az éjszakai, és látszólag sürgős vándorlása gyanúsnak tűnt volna, és tényleg nem mulasztotta volna el, hogy az ügynek a nyomába eredjen. De odabent a bozótban történt valami. A zajok pontosan olyanok voltak, mintha valahol egy vad esett volna csapdába, vagy halálfélelemben ki akarna törni valahonnan. Mit is érdekelték őt most már a nők, amikor az ő hivatását illetően valami vergődik ott a bokrok között, és kalapját gyorsan a fejébe nyomva, nehogy a sötétben leverje valami ág, szapora léptekkel behatolt a sűrű bozótba, mely a mezőt elválasztotta a kis fenyvestől, és talán húslépésnyi szélességű lehetett. Telepített, virágos bokrokról volt szó, hogy eltakarják a magas törzsű fenyők által körülvelt tisztást.

Az erdész közben tartózkodott attól, hogy zajt keltsen. Miközben azonban maga is igyekezett átjutni a bokrok között, semmit sem hallhatott, mert körülötte zajt csaptak az ágak. Csak akkor, amikor a szélére jutott, és elérte az erdő nyitottabb részét, állt meg ismét, és hallgatózni kezdett. Odaát még mindig suhogott és csapkodott, de ekkor mintha bal felől is valami zajt hallott volna, és amint arrafelé fordult, emberi lépteket hallott, félreérthetetlenül a telepített fenyőóriások árnyékában, hiszen azokat a sötétben is fel lehetett ismerni.

Ahogy azonban ő maga sem látott semmit, attól sem kellett tartania, hogy valaki észreveszi, és óvatosan kilépve a bokrok közül, a lehullott tűleveleken teljesen zajtalan léptekkel arrafelé haladt, amerről a lépteket hallotta, és ahol ekkor a bokrok zizegése is egyre erősebbé vált.

Azt, hogy vajon ki lehet, aki éjnek idején a sűrűben mászkál, nem lehetett látni, hiszen az erdész még az alakot sem tudta megkülönböztetni, de most nem is ez volt a lényeg. Bárkis legyen,

hamis úton jár, hiszen semmi keresnivalója sincs itt éjszaka, és felhúzott puskával a jobb kezében, ujjá a ravaszt védő pánton, hogy onnan gyorsan elérhesse az elsütő billentyűt, halkan, de olyan gyorsan osont tovább, ahogyan csak bírt.

Közben röviddel maga előtt hallotta a léptek zaját, ha egy pillanatra megállt, hogy hallgatózzon. Most már nem tudta pontosan megkülönböztetni, mivel a másik zajjal azonos irányból érkezett, ami egyre erőteljesebbé és hevesebbé vált, de pontosan ugyanazon a helyen maradt. Az erdész elég közel ért ahhoz, hogy biztonságosan meg tudja állapítani, hogy a zajt a keskeny fenyőerdő sávból hallja, amely az odakint telepített zabföld mentén húzódik végig. Vajon mi a csuda történhet ott? Talán fogságba esett egy vad? Hurokba? Most cikázott át rajta első ízben a gondolat: Valaki hurkot helyezhetett el, és most a tett helyszínén kaphatja el a bűnösöt.

A vakondvadász eközben, mit sem sejtve, hogy legádázabb és legveszélyesebb ellensége közvetlenül a sarkában van, gyorsan igyekezett arrafelé, ahonnan a fogságba esett vad patáinak dobogását hallotta. Még kutyájára, Spitzre sem figyelt, aki követte, annak figyelmét azonban nem kerülte el a közeli léptek zaja.

Az okos kis állat megtorpant, halkan morogni kezdett, mivel jól tudta, hogy nem szabad hangoskodnia, hiszen a vakondvadász hosszú évek során erre idomította. Gazdája azonban nem hallotta meg a jelzését. A kutya utána szaladt, míg egészen a közelébe ért, és ekkor hangosabban kezdett morogni, de ezzel sem ért el több eredményt. A vakondvadász, akit magával ragadott a szenvedély, nem látott, nem hallott mást, csak a zsákmányát. Emlékezett rá, hogy saját szemeivel látta az erdészt az udvarmester szobájában üldögelni egy palack bor társaságában, a segéderdész pedig a mozsárgyúkkal volt elfoglalva, mástól pedig nem kellett tartania, és volt elég ideje, hogy magához vegye és eltüntesse fáradozásának jutalmát. Egy ugrással a szarvasüsző mellett termett, és leszúrta.

Most már minden elcsendesedett., de mégsem, odébb még moccant valami, és Spitz, aki ebben a pillanatban ott állt mögötte, hangosabban morgott.

– Mi van Spitz? – kiáltotta rémülten az öreg. – Csak nem jön valaki?

Spitz mordult még egyet, aztán hangosan ugatni kezdett. A vadász megrémült, mert ez már csallhatatlan jele volt annak, hogy közvetlen közelbe a veszély. Szinte akaratlanul a hurok után kapott, hogy kioldja, és kiszabadítsa a zsákmányát, de közben reszkettek a kezei, és feszülten hallgatózott a fenyőfák felé.

Hosszasan azonban nem maradhatott kétségek között. Ha egyáltalán az erdősz van a közvetlen közelben, akit a vad haláltusájának zaja vezetett a megfelelő nyomra, a kutya ugatása most már nem csak a pontos helyet adta meg, hanem azt is, hogy kivel van dolga.

– Elkaptalak végre, te hétpróbás gazember – kiáltotta, az erdősz, beugorva a fiatal fenyők közé, miközben baljával arcát védte a csapkodó és szúrós bokroktól, jobbájában pedig a még mindig felhúzott fegyvert tartotta. – Állj meg gazember, vagy halomra lölek, mint egy veszett kutyát!

A vakondvadász azonnal felismerte a veszélyt, lélekjelenlétét azonban nem veszítette el. Az erdősz nem löheti le, ezt jól tudta, mivel tiltja a törvény. Előtte ott terült el a tágas zabföld, és ha van háromlépésnyi előnye, az öreg az életben nem éri utol. Most már semmi sem segített, a biztosnak vélt zsákmányáról persze kénytelen volt lemondani, saját magát azonban egy pillanatra sem féltette, és egy halk, sajátos füttyentéssel, amit Spitz jól ismert, felgyenesedett, és átugrott a leterített állaton, hogy kijusson a szabadba, de ekkor a szó valódi értelmében a saját csapdájába esett.

Az erős sárgarézt húzal ugyanis elég magasra volt megfeszítve, hogy a zsákmányállat feje olyan helyzetbe kerüljön, hogy aztán, ha fogott valamit, az egyik oldalon elszakadjon, és így a másik oldalon még jobban megfeszülhessen. A vad azonban, az erő hatására, mely fogva tartotta, egyre az ellenkező irányba rángatta, és amikor haláltusája közben összerogyott, lerántotta magával a húzalt is. Mivel azonban a vékony fenyőtörzs, amihez rögzítve volt, szintén lehajlott, a húzal egy darabon mégiscsak magasabban volt

megfeszülve, amit az ember a sötétben nem vehetett észre. Így amikor átugrott a zsákmányon, az egyik lába beleakadt, és mielőtt a másikkal is előbbre tudott volna lépni, hogy megtámassza magát, elveszítette az egyensúlyát, és teljes hosszában végigvágódott a földön.

Az erdész, aki ekkor már a közvetlen közelében volt, szabadban látott, mint a sötét fenyvesben, mivel itt már a világos zabföld képezte a háttérrel. A felugró alakot is észrevette, és évei ellenére még mindig jó erőben, egy pillanatig sem késlekedett, hogy elkapja a vadorzót. Ha esetleg kifutna a zabföldre, a lábába még mindig belelőhet, ez megengedett volt, ezért vállalta volna a felelősséget, de ekkor egy pillanatra sem elmélkedett, hogy kell-e majd tetteért felelősséget vállalnia. Kapja csak el előbb, minden más majd azután következik. Ekkor észrevette, hogy a menekülő elterül a földön. Hallotta a zuhanást, és diadalordítással vetette magát utána.

Ebben azonban Spitz megzavarta, aki vad ugatással nekiugrott a lábának, mire akaratlanul megrémülve jobbra félreugrott, ahol ő maga is nekiment az erős huzalnak. Ez azonban nem jelentett akadályt. Egy rúgás a kutya felé pillanatnyi lélegzethez juttatta, a huzalt kezével elkapva gyorsan átbújt alatta, és mindez olyan gyorsan történt, hogy kezével már elkapta a földön elterült alak kabátját, de az hirtelen felugrott a földről, és egy ugrással ki akart menekülni a zabföldre.

Ilyen könnyen azonban ez már nem ment. Az öreg erdész vasmarokkal kapaszkodott a kabátjába, és már azt sem érezte, hogy a korcs ismét belekapott a lábába.

– Állj meg, gazember! – kiáltotta, puskáját még mindig a jobbujában tartva –, vagy Isten engem úgy segítjen, halomra lölek!

– Vén tökfilkó! – sziszegte fogai között a kétségekre hajszolt vadorzó. – Még nem kaptál el! – és karjával hátrasuhintva a még mindig a kezében lévő éles tarkókéssel végigvágott az öreg arcán, és ugyanabban a pillanatban, kiszabadította magát, mivel az erdész, akin eluralkodott a fájdalom és a rémület, egy pillanatra

lazított a fogáson, a vadász pedig nem a szabad zabföld, hanem a fenyves sűrűje felé rohant, ahová a sebesült öreg képtelen volt követni.

Az erdész érezte, hogy a vér a jobb szemébe folyik, és majd megőrülve dühében, puskáját az állához kapta, és meghúzta a ravaszt. Látni semmit sem látott, mert a menekülő már eltűnt a bozótban, csak az irányra emlékezett, és szinte akaratlanul mélyre célzott, nehogy gyilkosságot kövessen el, de emlékeztetni akarta a gazembert, hogy reggel úgyis rá tudja bizonyítani tettét, és úgy vélekedett, hogy ezért a lövésért a világ egyetlen bírósága sem ítélné el.

Csak a dörrenést követően gondolta végig, mi is történt, és hallgatózni kezdett az erdő felé, miközben bal kezével megtapogatta az arcát. Ó, egek, micsoda vágást ejtett rajta az a gazember, és mennyire égett és vérzett! Az egész keze nedves lett, és érezte, amint a meleg vér a szakállába folyik. A bozótban azonban semmi sem mozdult. A fickó talán mégis a szántóföld irányába menekült? Arrafelé ugrott, de semmit sem látott. A jobb szeme már teljesen beragadt, a bal szeme előtt meg úgy sziporkázott minden, mintha ezernyi csillagot látna.

Úgy tűnt számára, mintha az erdő felől zizegést hallott volna. Most azonban megint minden nyugodt volt. Lehet, hogy csak egy egér keltette a zajt. Talán mégiscsak agyonlőtte azt az embert?

Kezdte kellemetlenül érezni magát egyedül az erdőben. És mennyire fájt az arca! Mi mást is tehetne még idekint? Legjobb, ha visszamegy a kastélyba, hogy ott beszámoljon a történekről, és beköttesse a sebeit. Tagjaiban különben is úgy érezte, hogy kezd elgyengülni. Szépen indult ez az ünnepi este, ahol végre szórakozhatott volna egy kicsit. Jézus! Hogy nézhet most ki, és mennyire meg fognak ijedni, ha visszatér a vidám emberek közé, és épp ma történik mindez, az eljegyzés napján! Egyedül azonban már képtelen lenne rá, hogy eljusson az innen félóránnyira lévő erdészlakig. Bárcsak meg tudja tenni a rövidebb távolságot a kastélyig, annyira elnehezültek, olyan nehezek lettek a tagjai.

A zabföld szélén nem mehetett végig, mert arrafelé volt egy mély árok, amin most képtelen lenne átugrani. Visszatámolygott a fenyvesbe, hogy eljusson a parkban lévő kavicsos útra. Onnan már nincs is olyan messze a kastély. Most elérte a bokrokat, amelyek még elválasztották az úttól. Arrafelé volt valahol egy keskeny ösvény, de most hogyan találhatná azt meg? Így kénytelen egyenesen átvágni, de mennyire fájt, amikor egy-egy ág belecsapódott a sebébe, és mennyire kezdett szédülni! Úgy érezte, mintha ingadozni kezdene a lába alatt a talaj, de menni kell tovább, egyre csak tovább, hogy emberek közé kerüljön, és segítséget kapjon, és elmesélhesse nekik, hogy mi történt vele.

Ekkor meglátta maga előtt a világosabb, füves részt, és ott volt az út is. Hála istennek! A parkon lovas vágatott keresztül, ahogy csak bírta a ló. A vakondvadász lehetett? De honnan szerezhette ilyen gyorsan azt a lovat? Értelme egyre inkább eltompult, gondolatai összezavarodtak, távoli, csillogó szivárványok villogtak a szemei előtt, és az egész park forogni kezdett vele. Vajon jó felé ment, és arrafelé van a kastély, vagy talán mégis másfelé? Teljesen összezavarodott és megállt. Mennyire reszkettek a térdéi! Kinyújtotta a karját, hogy megkapaszkodjon valamiben, de tapogató kezei nem akadtak másra, mint a legközelebbi kis bokor rugalmas ágaira.

Tett még néhány lépést előre a fűvön. Érezte, hogy össze fog esni, aztán kezdett beszűkülni az értelme, és ájultan rogyott össze ott, ahol volt.

A megzavart ünnepség

Néma csend uralkodott az ünnepi teremben, miután az öreg gróf kiment, és nem tért vissza. Tudták, hogy valami történt, de vajon mi? A grófnő még tartotta magát a helyén. Egy komor nyik ment oda hozzá, és néhány szót súgott a fülébe. A grófnő büszke, egyenes tartással próbált meg nyugodtnak látszani. Van még va-

lami lehetőség a botrány elkerülésére? Csak ez a gondolat foglalkoztatta.

Helene rettenetesen nyugtalan volt. Bizonyára történhetett valami. A szolgálak is zavartnak látszottak. Valami borzasztó lehet. És Paula előbbi nyugtalansága! Azonban a zene, a függöny mögött mit sem sejtve, továbbra is az ünnepi indulót játszotta.

– Kegyelmes asszonyom – súgta oda az államtanácsos a szomszédnőjének – úgy tűnik számomra, hogy Tanhäuser-rel teljes mértékben kiesünk a szerepünkből. A zűrzavar már elkezdődik, mielőtt az indulónak vége lenne, és mindjárt a zarándokok kórusa fog rázendíteni. Attól tartok, ma este nem is kapunk enni.

– Az meglehetősen rémes lenne – mondta az öreg alapítványi hölgy, haragos pillantással nézve végig az asztalon. – Pedig a gróf annyi ezüstöt rakatott fel, hogy az egy császári banketthez is túl sok lenne.

– Az a gyanúm, hogy nem igaziak, hanem csak bevonatosak – súgta vissza az államügyész.

– Az bizony lehet – vélekedett a kisasszony. Édes istenem, hiszen annyi minden csak látszat manapság a világon! És tényleg minden oka meg volt rá, hogy így beszéljen, hiszen ő maga is vendégajat viselt, műfogai és válltömöi voltak, az államügyész pedig kritikus pillantással mérve végig alakját, odasúgta neki:

– Mennyire igaza van magának, kegyelmes asszonyom! De ott jön George, és sápadtabbnak látszik, mint amilyen lenni szokott.

Az öreg Bolten gróf, aki mindeddig rendkívül nyugodt volt, és nem mozdult helyéről, most elé ment, megragadta a karját, egy pillanatig sugdolóztak, majd elhagyta a termet.

– Mi történt George? – kérdezte a grófnő. Apád miért nem jön vissza, és hol maradt Paula? A vendégeink várják ...

– Apám hirtelen rosszul lett – mondta George rekedt, majdnem színtelen hangon. – Sajnálom, hogy meg kell zavarnom a társaságot, de attól tartok, hogy nem tud megjelenni az asztalnál.

A függöny mögött a trombiták olyan vidáman harsogtak, hogy a szavak szinte érthetlenné váltak. George odalépett a függönyhöz, félrehúzta, és nyugalmat parancsolt.

Az emberek ütem közben rossz hangzással félbeszakították a trombitálást, és ebben a pillanatban rejtélyes csend lett a teremben. Ekkor az öreg Bolten gróf tért vissza a terembe, és komoly de szenvedélyektől teljes mértékben mentes hangon megszólalt:

– Uraságok, sajnálattal kell közönnöm, hogy nem az öröm, hanem a szomorúság házában vagyunk. Öreg barátomat, Monford grófot komoly baleset érte, így családjának a betegágyához kell visszavonulnia. Az asztaltársaság feloszlik, mert ilyen körülmények között nem zavarhatjuk tovább vendéglátóinkat.

– De mi van vele? Mi történt? – kiáltoztak mindenfelől.

– Remélhetőleg semmi komolyabb, ami megakadályozna bennünket abban, hogy néhány héten, esetleg már néhány napon belül ugyanilyen vidáman összejöjjünk. Grófnő, engedje meg, hogy karom nyújtsam önnek, és elvezessem a férjéhez.

– Most jön a zarándokok kórusa, kegyelmes asszonyom, hát nem megmondtam az előbb? Pedig milyen jó illata van ennek a levesnek! – súgta oda az államügyész a szomszédnőjének.

– Az idegeim! – sóhajtott fel a hölgy és olyan mozdulatot tett, mintha a karjára akarna akaszkodni, ami elől azonban az udvari ember ügyesen kitért, mintha nem is vette volna észre, és gyorsan odafordult a társaság egy másik résztvevőjéhez. A hölgy persze nem ájult el.

A vendégeken azonban határtalan nyugtalanság lett úrrá. Felix gyorsan odament Helenehez. Beszélni akart Georgevel, ő azonban már követte anyját, és nem tolakodhatott. Jól érezte, hogy nem tehetnek nagyobb szívességet a családnak, mint amilyen gyorsan

csak lehet, megszabadítani őket az idegenek jelenlététől, ezért megragadva Helene karját, odasúgta neki:

– Gyere, szívecském, mást itt már nem tehetünk, a legjobb, ha távozunk. Ezen a csodálatos éjszakán visszasétálunk a városba. Igyekezzünk, hogy elkerüljük a tolongást! – Karonfogva feleségét, kivezette a teremből, és ez jel volt a többieknek is, az általános szedelőzködéshez.

Odakint a folyosón egy öreg komornyik állt, aki átadta a grófnak a kabátját.

– Nem tudná véletlenül megmondani barátom, hogy mi történt?

– Isten tudja! – válaszolta az öreg, akinek könnyek csillantak meg a szemeiben –, de sokáig úgysem maradhat titokban. A gróf-kisasszony elment, Bolten gróf pedig utána indult. Odakint a parkban az előbb egy lövés dörrent, a szolgák fáklyákkal akarnak kimenni. Az öregük ezt nem éli túl.

– Nagy isten, Paula? – kiáltotta Helene. Felix azonban, aki saját maga adta rá feleségére a kabátját, karját a sajátjába vonta, majd kivezette őt a szabadba.

– A társaság többi résztvevője nem jutott ki ilyen hamar. A hölgyek közül sokan fehér atlaszcipőket viseltek, hiszen arra számítottak, hogy egy kisebb bálra is sor fog kerülni. Ezekben a cipőkben induljanak vissza a távoli városba? Ilyen körülmények között a kocsijaikra sem várakozhattak itt, más ház pedig nem volt a közelben. Egymás után küldték a küldöncöket, hogy visszarendeljék kocsijaikat, vagy szerezzenek bérkocsit, amelyet éppen találni lehet. A színház előtt most csomó bérkocsi várakozik, és mintha vadászat lenne, jó néhány fiatal száguldott el Rottackék mellett, hogy kocsit szerezzenek.

A kastély egyre inkább kiürült, és egyre rejtélyesebbé vált. George egy másik lovon száguldott el, de vajon hová? Ezt ő maga sem tudta.

A grófnő Paula szobájában állt, és egy kis levélkét olvasott, amit lepecsételve talált a lánya toaletasztalán. Arca márványfehér volt, azonban kemény arcvonásai semmit sem árultak el arról, hogy pillanatnyilag milyen indulatok dúltak benne.

A cédulán mindössze néhány szó állt:

Szüleimnek

Kedves apám, kedves anyám! Nem lehetek az ifjú Bolten felesége, mert egész életemben boldogtalan lennék. Teljes szívemből, minden erőmmel Rudolph Handort szeretem, és a felesége leszek. Ó, bocsássatok meg szegény lányotoknak, Paulának!

Összehajtogatta a cetlit, egyre kisebbre, míg végül egy keskeny csík lett belőle, aztán szinte önkéntelenül a gyertya lángjához emelte, és addig nézte, míg a lángok martalékává nem vált, és megperzselte glaszékesztyűjének ujjait. Aztán lassú léptekkel átvonult a férjéhez, aki még mindig eszméletlenül hevert a szófán, miközben az udvarmester reszkető kezekkel hideg borogatást tett a homlokára. Az öreg Bolten gróf ott állt mellette, merev nyugalomban, jobb kezével megtámaszkodva az asztalon, és le nem vette tekintetét a boldogtalan öregemberről.

Három küldöncöt küldtek különböző orvosokhoz, hogy gyorsan jöjjenek a beteghez, de még nem érkezhettek meg, mert túl hosszú volt az út.

A grófnő belépett a szobába. Bolten gróf meg sem moccant, még rá sem nézett. Az asszony lehúzta fehér glaszékesztyűit, a nedves kendőt átvette az udvarmestertől, és színtelen hangon így szólt hozzá:

– Nézzen körül az asztal környékén! Minden idegen hagyja el a házat, csak néhány fiatalembert tartson vissza, hátha küldöncökre lesz szükségünk!

– Parancsára Grófnő.

– Hol van George?

- Eltávozott, egy lovat nyergeltetett fel magának.
- Rendben van. Nézzen körül a házban!

Az udvarmester meghajolva, és szomorú pillantást vetve urára visszavonult. Szívesen maradt volna még mellette, de kötelezettségei saját posztjára szólították. A grófnőnek igaza volt: A kirkott rengeteg ezüst nem maradhatott felügyelet nélkül. Furcsa, hogy most épp erre volt gondja.

Így telt el egy fél óra. Bolten gróf nem mozdult. Olyan volt, mintha kőből faragták volna, és ugyanolyan mozdulatlan volt az ájult is a szófán, akin felesége nyugodtan és mechanikusan cserélgette a borogatást. Végre kocsi érkezett. Olyan csend uralta a házat, hogy hallani lehetett a könnyű kerekek csikorgását a kavicsokon. Az egyik orvos volt, aki vágtában igyekezhetett, hogy ilyen hamar ideért.

Odakint az ablak előtt hangok is hallatszottak, néhány ember fáklyákkal érkezett. Sem Bolton gróf, sem Monford grófnő nem is figyelt rájuk. Úgy tűnt, az orvost egy pillanatra feltartották odakint, legalábbis aránytalanul sokáig tartott, míg végre belépett, vagy csak ilyen hosszúnak tűnt volna a közben eltelt idő? Oda ment a beteghez, megfogta a kezét, és kitapintotta a pulzusát.

- Kegyelmes grófnő, nagyon sajnálom ...
- Mi a véleménye az állapotáról, doktor?

Az orvos a fejét csóválta, végül halkán megkérdezte:

- Volt valami közvetlen oka az élettevékenységében bekövetkezett heves zavarnak? Ijedtség vagy hangulatváltozás?
- Lehetséges – válaszolta alig hallhatóan a grófnő.

Az orvos bólintott anélkül, hogy további kérdéseket tett volna fel, vagy eleresztette volna a beteg pulzusát. Érvágást tartott szükségesnek, de mielőtt hozzálátott volna, a beteg felnyitotta a szemét, és döbbsen bámult az orvosra.

– Drága gróf úr, hogyan érzi most magát? Hirtelen rosszul lett, nem igaz?

A gróf nem válaszolt. Ismét becsukta szemeit, kezét a homlokára tette, mintha igyekezne visszaemlékezni valamire. A fehér kesztyűi még rajta voltak, ezeket az orvos óvatosan eltávolította, amit a szenvedő nyugodtan engedett, aztán kölnivel dörzsölni kezdte a homlokát.

– Köszönöm önnek, doktor – mondta a beteg némi idő elteltével. Ezek voltak az első szavai. – Kérem, ne tegye félre a kesztyűimet, vissza kell mennem a társasághoz!

A doktor kérdően tekintett a grófnőre.

– Ma este már nem lehet, George – mondta neki amaz. Sokáig voltál ájult állapotban, a vendégek már régen hazamentek, olyan későn van.

A beteg gyorsan ránézett, és hirtelen megint a homlokához kapott, aztán egy ideig nyugodt maradt. Végül halkan megszólalt:

– Küldd ide hozzám kérlek, Paulát és Georget, beszélni akarok velük.

– A gyerekek már lefeküdtek – válaszolta a grófnő –, majd holnap reggel, most maradj csak teljes nyugalomban, hogy reggel ismét jól érezd magad és erős légy. Jobban érzed magad?

Az orvos felnézett Bolten grófra, aki intett neki, majd elhagyta a szobát. Az orvos néhány másodperc múlva követte.

– Mi a véleménye a beteg állapotáról? Gondolja, hogy csak egy egyszerű ájulásról van szó?

– Remélem, hogy igen. Monford grófnak már korábban is rángatózott a jobb szemhéja?

– Nem hiszem, még sohasem vettem észre.

– A szem gyengesége is lehet, remélem, semmi több.

– Egyébként mitől tart?

Ó, semmitől, valóban semmitől! Csak az első pillanatban tartottam attól, hogy egy könnyebb agyvérzése lehet, de közben már teljesen magához tért.

A gróf lassan bólíntott, és végül megszólalt:

– Térjen vissza a beteghez, doktor, én most haza akarok menni. Azt hiszem, számára most a nyugalom a legjobb. Jó éjszakát, doktor. Holnap reggel kérem, üzenje meg, milyen állapotban hagyta magára a beteget.

– Nagyon szívesen, gróf úr, nem fogom elmulasztani. Oda-kint van még egy sebesült is.

– Egy sebesült? – kérdezte a gróf hevesen és rémülten.

– Igen, az öreg erdész. Éppen akkor hozták be a házba, amikor megérkeztem, de úgy tűnik, nem veszélyes az állapota. Egy vágást, vagy ökölcsapást kapott az arcába. Valószínűleg vérvesztéségtől ájulhatott el. Majd mindjárt utána nézek.

A gróf egyedül vette fel a kabátját, mert az összes szolga oda-kint volt. Fejére tette a kalapját, még egyszer biccentett az orvos felé, majd elhagyta a házat, hogy először is körülnézzon a kastély mögött, ahol a fáklyákat látta.

A szolganép köreiben közben általános volt a megdöbbenés, mivel az események nem maradhattak titokban, hiszen a tulajdonképpeni történetekről hamarabb szereztek tudomást, mint maga az uraság. A fiatal kertészfiú ugyanis elmesélte, hogy amikor odalent járt a parkban, egy asszonypárt vett észre. Hölgyeket nagy, bő fehér ruhákban, akik állítólag lefelé igyekeztek az úton, és egyikük valami nehezet cipelt. Ezt megelőzően odalent a drótkapunál egy várakozó kocsit vett észre, és egy úr megkérdezte tőle, hogy már megkezdődött-e a vacsora. Akkor azt hitte, hogy az úr is a vendégekhez tartozik, talán innen a szomszédos lovagi birtokról, bizonyára az erdei úton érkezett, és csak azon csodálkozott, hogy nem jön vele, vagy nem nyitattja ki a kaput. Vajon mire várhatott még? Neki azonban igyekeznie kellett, mert kezdődött a vendégeskedés. A hölgyek, akikkel ezután találkozott, meghökkentet-

ték, ő pedig mindent elmondott a lakájnak, amit látott, aki a maga részéről ekkor a grófkisasszony komornáját kereste, de sehol sem találta. Mielőtt azonban az uraságnak be tudtak volna számolni minderről, azok már észrevették a grófkisasszony szökését, vagy legalább is távolmaradását, ő pedig csak azt tudta megmondani, hogy merre mentek. Ezt követően rövidesen Bolten gróf elvágta, és nemsokára hallatszott a lövés a környéken.

Az udvarmester korábban előhozatott egy csomó kátrányos fáklyát, hogy azzal világítsanak, amikor az uraságok hazafelé indulnak. Ezek közül néhányat fiatalok kaptak fel, köztük a segéderdész is, hogy átkutassák a parkot, és mivel egyesek az úton is végigmentek, rátaláltak az ájult erdészre, akit visszavittek a kastélyba. Többüket persze a drótkapuhoz is kiküldtek, hogy nézzenek utána az említett kocsinak, de az addigra persze már eltűnt. Csak a keréknyomokra bukkantak rá a homokban, és csak annyit tudtak megállapítani, hogy a falu felé tartott, de onnan vajon merre mehetett tovább? A faluból négy út vezet ki, négy különböző irányba. A kocsi vajon melyiket választhatta? A falu elég messze volt, hogy ott rögtön utána nézhessenek, és a szél is elég erős volt ezen az estén, így a szurkos fáklyákkal, melyek folyamatosan szikráztak, nem merészkedhettek volna be a szalmatetős házak közé. A parasztok ezt meg sem engedték volna.

Az erdész egyébként elég hamar összeszedte magát, miután az udvarmester szobájában egy gyorsan kialakított fekhelyre lefektették. Ájulásának oka minden bizonnyal a vérveszteség volt, talán a seb okozta fájdalom és izgalom is hozzájárulhatott. Amint azonban a kiömlő vér megdermedt, a vérzés magától is abbamaradt, az öreg azonban borzalmasan nézett ki.

A vágás a jobb szemétől az orrgyök alatt a bal arcán húzódott végig, teljesen átvágva a bőrt, nyílt sebet okozva. Az egész ruhája át volt itatva vérrel, és az emberek kezdetben attól tartottak, hogy esetleg másik, még veszélyesebb sebesülése is lehet, ezért levetkőztették, és megvizsgálták. Szerencsére azonban semmi további sérülést nem találtak, és amikor magához tért, ő is állította, hogy más találat nem érte, csak azt az egy vágást ejtette rajta az az át-

kozott gazember, a vakondvadász, amikor vadorzás közben rajtakapta. Az a kis korcs, a Spitz is megharapta, és az egyik lába is borzalmasan fáj a vádlijánál.

Valóban így is volt. A nadrágja három vagy négy helyen szét volt tépve, és a kis bestia éles fogai olyan mélyen belekaptak a lábszárába, hogy vér serkent ki.

Tehát a grófkisasszony szökése semmi összefüggésben sincs ezekkel a sérülésekkel, ahogyan az emberek kezdetben gondolták. Az öregembernek azonban a szétvágott képe olyan fájdalmat okozott, hogy rendkívül nehezen tudott beszélni. Valamit akart még mondani, de aztán abbahagyta, és csak egyetlen szót suttogott: – Orvost! ... – aztán a feje visszahanyatlott, hogy kipihenje magát. Az orvos azonban ekkor még odabent volt a grófnál, és nem lehetett kihívni. – Kis türelem még, majd rögtön jön – mondták neki.

Ekkor gyorsan egymást követően két kocsi érkezett, a másik két riasztott orvossal. Az egyiknek szóltak, hogy amilyen gyorsan csak lehet, jöjjön az udvarmester szobájába, ahol egy sebesült fekszik, de a két úrnak előbb kötelességszerűen a grófhoz kellett bemennie. Csak egyikük kérdezte: – Milyen sebesülésről van szó?

– Egy vágás, végig az egész arcán.

– Az nem lehet annyira veszélyes, majd mindjárt átjövök – és ezzel már el is tűnt, az erdésznek pedig várnia kellett.

A grófnál azonban semmit sem tehettek. Ismét magához tért, de még nagyon levertnek érezte magát, és a neki feltett kérdésekre kezdetben nagyon akadozva válaszolt, aztán egyáltalán nem, végül kezével intett, hogy szeretne egyedül maradni.

Az orvosok tanácskozássra visszavonultak, ami gyakorlatilag azt jelentette, hogy egyikük sem akarta megkérdezni a másik kettőt, hogy mit gondol a betegről, mert ezzel saját magát juttatta volna hátrányos helyzetbe, így csak véleményt nyilvánítottak. A háziorvos, egy orvosi főtanácsos az ügyet nagyon fölényesen kezelte: Semmitmondó dologról van szó, a grófnak ilyen a termé-

szete, holnapra nyoma sem marad a mai gyengélkedésének. Csak idegesség az egész, vagy túlzottan felingerelte magát valami miatt, ő a maga részéről a legjobbakat reméli. A másik két urat csak tévedésből hívhatták, vagy attól tartva, hogy őt magát nem találják otthon.

Az utóbbiak közül elsőként belépett orvos ennek teljes mértékben ellentmondott, sőt az esetet gutaütésnek tartotta, ami talán vissza is térhet. Az orvosi főtanácsos erre csak a vállát vonogatta, hiszen annyira nem érdekelte a kollégája véleménye, hogy ellentmondjon. A beteg kezelése mostantól kezdve egyedül az ő gondjaira van bízva, a konzultáció pedig pusztán udvariassági forma volt. Elnézést kért az uraktól, mert a házban még egy másik páciens is kezelnie kell, és átvonult az öreg erdészhez.

Itt azonban nem sokat tehetett. A borzalmas sebet meglehetősen közömbösen összevarrta, miközben érdeklődött, hogy az öreg hol szerezte a vágást, aztán bekötözte. Utána megnézte a harapásokat is, kimosatta, és hideg borogatást tetetett rá, majd az udvarmestertől szobát kért. Itt akart aludni, hátha a grófnő ismét hivatja.

Az öreg erdész sebének összevarrása és bekötözése után igen megkönnyebbült. Még egy pohár bort is kért, hogy kissé felerősítse magát, majd a segéderdszt hívatta.

Miközben ott feküdt, fejében még egyszer lejátszódott az egész esemény a lövéssel, és azt követően a bokor zizegésével. Mi van, ha mégis eltalálta azt az embert? Bár amikor vakon tüzelt a bokor felé, szándékosan lefelé célzott. A segéderdész még odakint volt, és a családi eseményeket beszélte meg a lakájjal, akit a szökés nagyon megdöbbentett. Láthatóan nagy hatással volt rá a komorna, aki még neki sem fedte fel a titkot.

– Erdész úr, hivatott!

– Ah, Wenzel, maga az? Tömje meg a pipámat, a kabátomban zsebemben van, a dohányos zacskó pedig a jobboldaliban.

– Igenis, erdész úr. Megtömte a pipát, és odaadta az öregnek, aztán egy égő, összehajtogatott papírcsíkkal segített meggyújtani

de a dohányzás csak nem akart sikerülni. Talán nem volt elég huzata a pipának, vagy az arca fájt annyira? A segéderdész is megpróbálta, de a huzat kiváló volt. Az erdész még egyszer az ajkai közé vette, de neki nem sikerült. Mélyen felsóhajtott, és visszaadta Wenzelnek.

– Szívja el maga, Wenzel – mondta szomorúan –, nekem nem megy. Az az átkozott vakondvadász!

– Még valami? – kérdezte a segéderdész, és engedelmeskedve a felszólításnak, fogai közé vette a pipát.

– Igen, Wenzel. Üljön csak ide a közelembe, egy pillanatra! Az arcom annyira fáj, hogy alig tudok beszélni. Vegyen magához egy lámpást, és még valakit, és menjenek vissza oda, ahol megtaláltak. Emlékszik még rá, hogy hol volt?

– Igenis, erdész úr.

– Rendben. Onnan a vérnyomaimat követve menjen el a zabföldet határoló fenyősavíig. A nyomok alapján nem is fogja eltéveszteni. Talál majd ott egy dróthurkot, amit az az átkozott csavargó, a vakondvadász rakott ki. Benne lesz egy vad, azt nem tudom, miféle, arra már nem volt időm, hogy megnézzem.

– Piszkos csirkefogó! – mondta a segéderdész jogos felháborodással –, mindig is gondoltam, hogy ő lehet.

– Fogja be a száját, és figyeljen ide! – válaszolta az erdész. – Pont ott álltam, a másik oldalon, és balra belőttem a fenyvesbe. A sörétek még benne vannak az ágakban. Inkább két lámpást vigyenek, hogy jobban láthassanak, és kutassák át nekem a fenyvest, hátha halomra lőttem azt a gazembert.

– Gondolja, hogy történhetett vele valami?

– Nem tudom, kicsit mélyre céloztam, de semmit sem láttam, a vér a szemembe folyt, és különben is tök sötét volt, a fickó pedig ott volt a fiatal fák között, de a lövés után még zizegést hallottam. Meglehet, hogy kapott néhány sörétet a lábába, bár csak hatos sörétet használtam, de mégsem szeretném, ha a fickó egész

éjszaka a bokorban feküdne. Induljon! Ha visszaért, szóljon nekem, hogy mi a helyzet, utána aludni szeretnék.

A segéderdész engedelmeskedett a parancsnak. Fiatalok voltak még elegen, akik szívesen elkísérték, és felkapva a fáklyákat, melyeket az előbb használtak, a kis csapat nekiindult a parknak, és nemsokára odaértek, ahol korábban megtalálták az erdészt.

A segéderdész itt átvette a vezetést. Egy ideig még keresgéltek a hely után, de hamarosan megtalálták, hiszen a délután folyamán frissen elgereblyézett utakon világosan felismerhetőek voltak a léptek nyomai. És megvolt a vértócsa is. Az öregember itt jött át az úton, vérnyomok voltak mindenfelé, melyek lecsöpögtek a ruhájáról. Ott jött ki a bokrok közül, néhány törött, lelógó ágat is megtaláltak véresen, melyekben megkapaszkodott. Valóban mindenfelé nyomokat találtak, és ezek világosan átvezettek a fenyő-sávon, ahol már messziről észrevették a fogságba esett vad által kitaposott foltot.

– Átkozott kutya! – káromkodott a segéderdész, amikor megtalálta a hurokba szorult, elpusztult állatot, és lehajolt, hogy kiszabadítsa, és magával vigye a kastélyba. – Bárcsak telibe találta volna az öreg!

– Amott egy kutya morog! – kiáltotta az egyik ember. Valamennyien hallgatózni kezdtek, és határozottan hallották, hogy a bokorban segítségért kiáltozik valaki.

– Ott fekszik! – kiáltotta a segéderdész, és gyorsan felegyenesedve elkapta az egyik fáklyát, és a sűrű fenyvesen át arrafelé törtetett, amerről a kiáltást hallani vélte. Nem kellett messzire mennie. Alig tett tíz lépést a fenyők között, amikor egy kis kutya ugatni kezdett, és ott találták véresen, de teljesen eszméleténél a vakondvadászt, akit itt ért a lövés, és összeesett.

– Halló, ki van itt? – kiáltotta a segéderdész, miközben félénken visszariadt a látványtól, és a kutya is dühödt ugatásba kezdett. A sűrű bozótól az alak is alig volt felismerhető, mert a fenyőágak mindenfelől fölé hajoltak.

– Vigyetek a Jonashoz – kérlelte a szerencsétlen. – Szét van lőve a lábam, nem tudok járni!

– A kérés ésszerű volt. Az öreg kertész háza alig háromszáz lépésnyire volt a bozótostól, miközben a távolság a kastélyig ennek a háromszorosa lett volna. A kastélyba különben sem vihették, mert ott már elég nagy volt a zűrzavar, mi lenne, ha még a meglőtt ember is odakerülne. Ez egyáltalán nem ment. Az öreg Jonasnak a házában azonban volt még odafent egy kis szobácskaja, amit egyáltalán nem használt. Ott kényelmesen elhelyezhetik, az egyetlen nehézség most már csak az volt, hogy ki kellett juttatni őt a bozótból az útra. A segéderdész a fejét csóválta.

– Súlyos a sebesülése?

– Odavan a lábam, a csípőm alatt. Vége a történetnek.

A vadász válaszolni akart valamit, de maga is érezte, hogy ez most nem a legalkalmasabb pillanat. Úgy tűnt, a szegény ördög már elég büntetésben részesült, és most már nem maradt más hátra, mint amilyen gyorsan csak lehet, segítséget nyújtani a neki.

A társaságból az egyiknek, mivel többen jöttek ki, mint ahány emberre szükség volt a sérült szállításához, gyorsan vissza kellett mennie a kastélyba, hogy az orvosi főtanácsost átkísérje a kertész lakásához, a többiek pedig utasította a segéderdész, aki meglehetősen ügyesen intézkedett, hogy vegyék le a kabátjukat, és fektessék rá a sebesültet, majd két oldalt hárman-hárman emeljék fel. Ő maga jó példával járt elől, mert rögtön le is vette a kabátját, és javaslata alapján használható hordágyat alakítottak ki, hogy a sebesültnek a lehető legkevesebb fájdalmat okozva tudják őt továbbvinni.

Ketten elől mentek, hogy széthajlítsák az ágakat, de amikor fel akarták emelni a sérültet, a kutya vadul nekik ment, és megharapta őket.

– Nyugi, Spizt! – szólt rá gyenge hangon a szegény ördög –, úgyis végünk van, mindkettőnknek. Vissza, Spitz, vissza, gyere csak utánunk!

A kis okos állat panaszosan nyüszített, és még mindig viczorított fogaival, de rendesen viselkedett, mintha megértette volna, amit a gazdája mondott neki, mert már nem támadta tovább az idegeneket, akik ekkor a szerencsétlent amilyen óvatosan csak lehetséges volt, felemelték, és kivitték a bozótból.

Kiérve a nyílt útra, már valamivel könnyebb dolguk volt, és a vakondvadász sem panaszkodott. Csak amikor a tavacska mellett vitték, kezdett panaszosan nyöszörögni: – Víz! Hát senki sem akar nekem egy csepp vizet adni?

Az egyik férfi leszaladt, és kalapjában vizet hozott, amiből a sebesült mohón inni kezdett. Aztán megint csendesesen feküdt, míg végül odaértek a kicsi, meglehetősen magányos házhoz, ahol gyapjútakaróval letakarva, hullott lombokból fekhelyet készítettek számára. Egyikük odafent maradt, hogy ügyeljen rá az éjszaka folyamán, mert nem akarták magára hagyni.

Nemsokára megjött az orvosi főtanácsos is, aki aggályosan csóválta a fejét, miután megvizsgálta a sebet.

– Úgy látszik, ma este elszabadult az ördög ebben a kastélyban – mondta –, már annyi szerencsétlenség történt, ami egy egész évre is elég lenne. Maradjon nyugalomban, barátom, ez az egyetlen, amit tanácsolhatok.

– Nemsokára teljesen nyugodt leszek – suttogta az öreg.

– Annyira azért nem rossz a helyzet – nyugtatgatta őt az orvos. Egy lövés a lábba még nem annyira vészes, mint amikor valakinek a testét találják el, és úgy gondolom, még talpra fogom állítani magát. Mondja, hol lakik?

– Kérdezze a vakondokat, azok is megmondhatnák. Pillanatnyilag Hassburgban, a Färber utcában lakok.

– Gondoskodni fogok róla, hogy még ma este jobb ellátást kapjon – mondta az orvosi főtanácsos –, mert ilyen lábbal nem szállíttathatom be a városba. Egy gyulladást feltétlenül kerülnünk kell. Jó természete van?

– Mint egy lónak – válaszolta az öreg.

– Rendben. Akkor remélem, talpra tudom majd állítani, de pihenjen, és semmi alkoholos ital, és egyáltalán semmi izgalom. Éjszaka rakjatok rá hideg vizes borogatást! Utánanézek a városban, talán tudok valahol jeget szerezni, majd kiküldöm. Jó éjszakát!

– Jó éjszakát, doktor úr! – mondta a vakondvadász, majd becsukta szemeit, és visszahanyatlott a fekhelyére.

A kastélyban a grófnő, abban a szobában, ahol a gróf feküdt, lázas türelmetlenséggel járkált fel-alá. A puha szőnyeg azonban elnyelt minden zajt, így a beteg, aki úgy feküdt ott, mintha aludna, ebből semmit sem hallott. A grófnő hírt várt Georgetól és Huberttől, mert a borzalom megtörtént, a lánya a világ szeme láttára kompromittálta, de ez a borzalom nem maradhat így. A két fiatal utána eredt a szökevényeknek, akiknek mindössze negyedórányi, sőt talán csak tízpercnyi előnyük lehetett, és valamelyikük csak utoléri őket.

A fiatalok azonban nem jöttek vissza, múltak a percek, az órák, és eredménytelenül várta a közeledő lódobogást.

Az orvosi főtanácsos visszatért, és a páciense felől érdeklődött, aki aludt, vagy legalább is mozdulatlanul feküdt a szófán, ugyanabban a helyzetben, ahogyan korábban magára hagyta. Úgy tűnt, nem hallja, ami körülötte történik, legalább is nem válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

Az orvosi főtanácsos vissza akart vonulni a szobájába, és azt tanácsolta a grófnőnek, hogy ő is menjen aludni. A betegre ügyelhet valaki, és azonnal hívhatja, ha szükség van rá. Neki magának kárára lehet ez a szükségtelen és erőszakos izgalom. A grófnő azonban ellenkezett, továbbra is ő akart ügyelni, és azt mondta, hogy nem fáradt.

Az orvosi főtanácsos erre a vállát vonogatta, és elhagyta a szobát. Fáradt volt.

Ismét eltelt egy fél óra. Ekkor közeledő ló patáinak dobogását hallotta az udvar kövezetén, aztán a ló megállt. Gyorsan kinyitotta az ablakot, és hallgatózni kezdett. Hangokat hallott, de a szavakat nem értette. Csengetett, és eltartott egy ideig, mire belépett az egyik szolga.

- Ki érkezett?
- Hubert gróf.
- Kérje meg, hogy fáradjon a fogadósobába.
- Megint elment, grófnő – válaszolta a lakáj.
- Megint elment?
- Igen, csak megkérdezte, hogy visszajött-e valaki, aztán azt is, hogy George gróf itthon van-e. Amikor tagadólag válaszoltunk, leugrott a nyeregből, az egyik lovásznak odadobta a gyeplőt, majd szapora léptekkel gyalog elindult a város felé.
- És George gróf, a fiam még nem tért vissza?
- Nem, grófnő.
- Miféle emberek voltak azok a fáklyások az est folyamán?
- Az erdész meglepett egy vadorzót, és rálőtt. Az öreg vakondvadász volt az, aki itt szokott járni a parkban, és késével szétvágta az erdész arcát.
- A vakondvadász?
- Igen, grófnő. Az erdész a lábába lőtt. Odafent fekszik a süket Jonas házában.

A grófnő már nem is hallotta, amit mondott. – Amint a fiam visszaér, hívjanak – mondta –, beszélnem kell vele, mielőtt lefekszik. Az udvarmester egy pillanatra jöjjön ide a férjemhez. Át kell öltöznöm. Hol van a komornám?

- Odakint, azt hiszem, grófnő. Az előbb a konyhában volt.
- Jöjjön a szobámba!

A parancsokat gyorsan végrehajtották, és a grófnő hamar visszavonult a szobájába, hogy báli ruháját egyszerű házi öltözetre cserélje. Az ékszerek, amiket viselt, nyomták, és a súlyos selyemruha sustorgása gúnyosan és csúfosan hangzott a füleiben.

Alig készült el az átöltözéssel, George visszatért fáradtra hajszolt lován. Közben már majdnem éjfél lett.

A komornyik jött, és jelentette a grófnőnek, hogy a fia megérkezett, mire a hölgy gyorsan válaszolt: – Jöjjön az ebédlőbe, beszélni akarok vele!

Egy pillanatra még megtorpant, a gróf azonban látszólag mélyen aludt. Szemei csukva voltak, és könnyen lélegzett. Főle hajolt, és hallgatta a lélegzetét. A férje nem mozdult, mire elhagyta a szobát, hogy beszéljen a fiával.

George közben leadta a lovat, és megkapta anyja üzenetét. Közvetlen utána lépett be az ebédlőbe, ahol az asztalon még ott volt valamennyi teríték, ahogyan a vendégek otthagyták. Hogyan is lett volna rá idejük a szolgáltnak, hogy elpakoljanak? Csak az ezüstholmit szedték össze és zárták el, a nehéz, karos gyertyatartók kivételével, amelyek közül kettőn még égtek a gyertyák. Sem a grófnő, sem a fiatal gróf még nem vacsoráztak, az ennivalót pedig készenlétben kellett tartani számukra, hátha kérni fogják.

– Merre jártál, George? – kiáltotta felé az anyja, amint a fia belépett a küszöbön. Megtaláltad?

George borúsan megrázta a fejét. – Belelovagoltam az éjszakába – mondta –, ahogy csak bírta a lovam. Ha véletlenül a jó utat választottam volna, utol kellett volna érnem őket, mielőtt maguk mögött tudták volna az első mérföldkövet. A faluból azonban négy út vezet kifelé. Nem akadtam a nyomukra.

– És most?

– Csak azért jöttem vissza, hogy megtudjam, Hubert talán megtalálta őket. Túl messzire nem juthatott egyedül, a komornájával.

– Hubert visszajött, de eredménytelenül! És azt hiszed, hogy egyedül indult útnak?

– Hát Bertával. Látták őket, amint sietve távoztak a parkon át.

– És azt is tudod, hogy ki várakozott rájuk a kocsiban?

– A kocsiban? – kérdezte George rémülten.

– Handor, a színész – mondta az anya rettenetes nyugalommal.

– Handor? – kiáltott fel George felugorva.

– Maradj csendben – szólt rá az anyja –, nem kell, hogy a szégyenünket saját magunk kürtöljük világgá, úgyis megteszik helyettünk mások!

– De hiszen ez lehetetlen – hangoskodott tovább George, aki kezdett visszaemlékezni a részletekre. – Handor ma este ugyanabban az időben, amikor Paula megszökött, a városban a Hamletet játszotta, és a színházat tíz előtt semmiképpen sem hagyhatta el, sőt még akkor sem, mivel emlékszek rá, hogy a felvonások között is bemutattak valamit.

– Elégettem a levelet, amit Paula hagyott itt nekem – mondta az anya hidegen. Abban egyszerű szavakkal megnevezte, hogy kivel szökök meg. Az is lehet azonban, hogy innen egyedül indult el, ha Handor tényleg fellépett a színdarabban, hogy aztán az előadás után valahol találkozzanak, és együtt utazzanak tovább. A kocsiban azonban egy úr várakozott rá.

– A kocsiban?

– A kertészfiú saját maga beszélt vele.

George karba öltött kezekkel járkált fel-alá a teremben. Az asztalon, a két hátrahagyott teríték mellett még több palack bor állt. Egyiket felkapta, teletöltött egy vizespoharat, de alig látta, amint töltötte a poharat, annyira kápráztak a szemei, és a vörös folyadék végigfolyt az abroszon. Aztán hevesen megitta a pohár tartalmát.

- Jó éjt, anyám!
 - Hová készülsz?
 - Megint elmegyek. Felnyergeltetem a fehéret. Napfelkelte előtt legalább szeretnék a nyomukra bukkanni. Ez nem lehet igaz, nem történhet meg, ez túl borzalmas!
 - És mi célt érsz el vele?
 - Milyen célt? – kiáltotta George csodálkozva. – Vissza akarom hozni neked a lányodat, és meg akarom menteni a házunk becsületét!
 - Nekem nincs többé lányom! – mondta a grófnő jeges ridegséggel. És a házunk becsületét? Azt hiszed, lesz holnap a városban olyan cseléd lány, aki a kútnál ne a házunk becsületéről beszélne?
- Mielőtt George válaszolhatott volna, hirtelen nyílt az ajtó, és az öreg gróf olyan arccal, melyből minden csepp vér hiányzott, üveges, merev tekintettel belépett a terembe.
- Apám!
 - Kérem, tisztelt uraságok, üljenek csak továbbra is nyugodtan a helyeiken! – mondta az öregúr megrendítően barátságosan. – Paula lányom rögtön itt lesz, csak egy kis rosszullet volt az egész, csak egy egészen könnyed rosszullet.
 - Magasságos, mindenható Isten! – sóhajtott fel George, arcát kezeibe temetve. – Hát ez borzalmas!
- Az öreg gróf odament az asztalhoz, leült az egyik székre, és fejét kezeibe támasztotta. Miközben így ült ott, nagy, csillogó könnycseppek peregtek le az arcán.
- Apám, drága apám! – kiáltotta George, odaugorva hozzá, és átkarolta karjaival.
 - George – szólt hozzá az öregember, reá tekintve –, hát te még megmaradtál nekem?
 - Apám, megengeded, hogy elkísérjelek az ágyadhoz?

– Igen, feküdj le George – mondta neki a felesége is. – Jót fog tenni egy kis pihenés. Már későre jár. Közben a másik oldalon igyekezett segíteni a fiának, felemelni őt. Az öreg gróf azonban magától felállt.

– Igen, gyerekek – szólalt meg –, szeretnék lefeküdni, nagyon elfáradtam. Nyújtsd a karod, George! Igen, így menni fog. Jó éjt, Ottilie, jó éjszakát! És határozott léptekkel, fia által támogatva elhagyta a termet.

Az előadás után

Közvetlenül a „Hamlet” előadás után Fürchtegott Pfeffer nem indult direkt haza, mert olyan különös izgalomban volt, hogy indokoltnak tartotta előbb benézni a „Pokol”-ba, meginni egy fél liter bort, és enni hozzá valami meleget. Odahaza úgysem talált volna mást, mint egy csésze teát és egy szelet vajas kenyeret, vagy ha nagyon akarja, még egy pohár sört is. Bármely más estén meg is lett volna teljesen elégedve ennyivel, jobbhoz tényleg nem is volt hozzászokva. Ma azonban, ha nem is vallotta be magának, embereket akart látni, és hallani akarta véleményüket az előadásról. Szüksége volt rá, hogy szóljanak hozzá.

A szoba már zsúfolásig megtelt, amikor belépett. Olyan nagyban ment a beszélgetés és a vita, hogy az ember a saját szavát is alig értette. Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen a ma esti előadás már önmagában is elég témát nyújtott ehhez, ráadásul még a fáklyásmenetre is vártak, melynek el kellett vonulnia a „Paradicsom” előtt, és hogy ezt végig tudják nézni, a vendéglős a „pokolbéli társaság” számára megnyitotta az egyik elülső helyiséget, és megegyeztek abban, hogy amikor közeledik a menet, majd szólni fog nekik.

Most azonban senki sem gondolt másra vagy beszélt másról, mint Rebe sikeréről, és egyhangúan úgy vélekedtek, hogy

Hassburg lakói rendkívüli módon meglepődtek, és senki sem gondolta volna, hogy ennyire tehetséges. Persze voltak olyanok is, akiknek más volt a véleménye, köztük doktor Strohvisch, aki abban a reményben jelent meg, hogy itt találkozhat Rebevel, és megihat vele egy üveg pezsgőt, és mivel nem talált rá, a felfogásán talált némi kifogásolni valót. Szerinte nem fogta fel, és méltatta kellőképpen egyes helyek mély értelmét, máshol pedig triviális volt a beszéde, és tovább folytatta kritikusi véleményét, de a többiek leszavazták.

– Játssza el egyszer maga a Hamletet! – kiáltotta a doktor felé Arnold, a festő. – Minden előkészület, próba nélkül, anélkül, hogy előtte belenézhetett volna a szerepbe, hiszen arra is alig volt ideje, hogy magára szedje azokat a kacatokat! Az orrát húzni mindenki képes, de a nyakam teszem rá, hogy száz színész közül nincs tíz, sőt három se, akik képesek lennének ezt utána csinálni!

– Persze, nincs nekem ez ellen semmi kifogásom – mondta Strohvisch engedékenyebben, mert különféle okokból még magával sem volt tisztában. Még nem döntötte el, hogy Rebe mellett, vagy ellenében álljon-e ki. Előbb „beszélnie” kellene vele. Valóban rendkívülit teljesített, és nélküle az előadást meg sem lehetett volna tartani.

– De hol a csudában bujkálhat Handor? – kérdezte a tisztek közül az egyik. Látta őt egyáltalán valaki?

– Uraim – mondta Trauvest – nekem az a véleményem, hogy soha többé nem is fogja látni őt senki.

– Nem fogjuk viszontlátni? – kiálozták többen is, összevissza. Ezt meg honnan veszi?

– Megmondom, miért – vélekedett nyugodtan Trauvest, miközben kihúzta a dugót egy palack Rüdeshimerből, és letette az asztalra. – Estefelé itt járt, meglehetősen izgatottan, és kihozatott magának egy üveg pezsgőt. Holnap elseje, és megígérte, hogy fizetni fog, így nem tagadhattam meg tőle. Ott hátul ült az asztal sarkánál, egészen egyedül, fejét kezével megtámasztva, és csak úgy döntötte magába a nemes italt. Aztán hirtelen felállt, magára

dobta a kabátját, odaköszönt, jó éjt Trauvest, és már el is tűnt. Akkor persze még semmit sem gyanítottam, hiszen arra gondoltam, hogy a szerepe jár az eszébe, mert Höfken újságolta, hogy reggel a próbán egy szót sem tudott belőle. Végül ma este hallottam, hogy állítólag meg sem jelent, és Rebe úr akarja játszani Hamlet szerepét. Ekkor kezdtem gyanút fogni, és átmentem a szálláshelyére. De vajon hol lehetett Handor? A szállásadója maga is kezdett aggódni, mert annyian érdeklődtek utána, azt meg gondolhatják, hogy odaát szintén mennyire el van adósodva. Ezért együtt felmentünk a szobájába, és akkor már semmi kétség sem maradt, hogy Handor úr kisebb utazásra indulhatott, ráadásul a cselédlány is elmondta, hogy estefelé elküldött egy bőröndöt. Néhány öreg ruhadarab, egy pár csizma és két vagy három könyv persze még ott heverték a szobában, ez volt minden. A kom mód fiókjai üresek voltak, és a madárka kirepült.

– Hát ez igen figyelemreméltó – kiáltotta Barthel –, és holnap fizetik a gázsit!

– Igen, mintha már nem verte volna el azt is! – nevetett fel Höfken. De ha Rebe nem lép fel, micsoda pokoli vircsaft keletkezett volna. És a trónörökös a saját nyakkendőtüjével ajándékozta meg Rebe-t.

– A mindenit! – kiáltotta Strohvisch –, és meg is volt rá minden oka?

– Magam is ott voltam, amikor Krüger lehozta. De vigyen el az ördög, ha nincs igazam, tényleg meg is érdemelte!

– Hallottátok már? – kiáltotta ebben a pillanatban a szokásos vendégek közül az egyik, doktor Kleemann, aki számos népszerű orvosi témájú cikket írt különféle újságoknak, és a „Pokol” törzsvendégének számított.

– Na mi van már megint? – kiáltott neki oda Arnold. – Elkapták?

– Kit kaptak el?

– Hát az Handort.

- Mi rosszat tett már megint?
- Lelépett.
- Ördög és pokol!
- De végül mit is akart elmesélni?
- Odafent a Monfordéknál ma este eljegyzési vacsorát tartottak volna, amire nagy társaságot hívtak meg.
- Igen, tudom, ők hiányoztak az erkélyről.
- Mehettek volna nyugodtan színházba is – mondta Kleemann –, az eljegyzésből ugyanis nem lett semmi. Nagy botrány lesz ebből az előkelő körökben!
- De végül is mi történt? – szólt közbe Strohvisch, mert az ilyen hírek jól jöttek neki. – Ezer ördög, ma este egymást hajszolják a hírek, rá sem ismerek a városomra!
- Hogy mi történt? – kérdezett rá Kleemann. – Egy jó kis hecc. Ma este jártam az orvosi főtanácsosnál, és egy fél órával ezelőtt lélekszakadva rontott be egy küldönc a Monford féle kastélyból, hogy beteghez hívja az orvosi főtanácsost, aki ott házi orvos. Az öreg gróf gutaütést kapott, mert éppen, amikor asztalhoz akartak ülni, hogy bejelentsék az eljegyzést, akkor derült ki, hogy a grófkisasszony titokban meglépett.
- A Monford grófkisasszony? – kiáltott fel Arnold rémülten.
- Az a csodaszép, kedves lány, de kivel?
- Isten tudja. Állítólag hátul a park mellett kocsi várta, és az átvert vőlegény lovon vágatott utána. Valószínűleg el is kapja, mert nem sok előnyük volt. Ekkora botrány, és ebben az előkelő társaságban!
- Mennydörgős mennykő – szólalt meg Höfken, öklét az asztalra téve, és döbbsen körülnézett. – Ez tulajdonképpen egy figyelemreméltó egybeesés: A grófkisasszony lelépett, és Handor szintén kereket oldott. Róla bármit el tudok képzelni!

– Tényleg ezt hiszi? – kiáltott fel hirtelen Strohvisch. – A feltételezés persze indokoltnak tűnik.

– Azt nem állítanám, hogy lehetetlen – mondta egy másik –, Handor az utóbbi időben jó néhány alkalommal találkozott titokban a fiatal gróffal.

– Na, csak nem azt képzeli, hogy ő segített volna? – kérdezte Arnold megvetően. – A világon semmi sem kívánatos jobban, mint egy botrány, ha az embert nem magát érinti!

– Csak nem fogjuk szépítgetni, ami az előkelőségekkel történik? – jegyezte meg Strohvisch.

– Szépítgetni? Arról szó sincs. Csak ne állítsuk be mocskosabbnak a történeteket, mint amilyen – vélekedett Arnold. – Különben is mi közünk van nekünk bármiféle családi üggyhöz? Söpögessen csak mindenki a saját háza előtt, ott éppen elég dolga akad!

– Jó kis újságíró lenne maga – mondta Strohvisch nevetve.

– Persze, csak nem egy olyan lapnál, amely a városi pletykákból él! – jegyezte meg Arnold szárazon, aki képtelen volt elviselni ezt az embert.

– Uraim, a fáklyásmenet! – kiáltott be ebben a pillanatban Trauvest, akinek az egyik pincér jelentette, hogy a menet éppen elérte az utcájukat. – Az előző szoba nyitva áll.

– Valamennyien felugráltak, hogy a megnézzék a felvonulót, és a beszélgetés abbamaradt. Az összes vendég előre igyekezett, hogy élvezzék a Hassburgban egy ilyen színjáték igen ritkán előforduló pillanatait, Pfeffer pedig, aki ma este szokásától eltérően egyetlen szóval sem vett részt a társalgásban, fogta a kalapját, kifizette a fél liter borát, és lassan kilépett az emberektől zsúfolt utcára, éspedig nem azért, mintha a fáklyásmenetet akarta volna végignézni, hanem átsietett a túloldalon nyíló mellékutcába, hogy zavartalanul elérhesse otthonát.

Nyugodtan hallgatta végig a Handor szökésével kapcsolatos vélekedést, ami egyáltalán nem érdekelte, mert az ő köreivel sohasem érintkezett, és nem is ismerte őket. Más dolgok jártak azonban a fejében, és elsősorban, sőt kizárólag az a fordulat, ami Rebe sorsát vitathatatlanul érinti a mai estét követően, és az egyetlen, ami bosszantotta, az volt, hogy korábban kétségbe vonta a képességeit.

– Ki gondolta volna, egyáltalán ki gondolhatta volna? – mormolta közben maga elé. Micsoda alamuszi ember, micsoda alamusziság! És mennyire titokban tartotta mindezt. És mit szól majd Jette a történetekhez? De most már túl vagyunk rajta, a hordó feneke ki van ütve! És Jeremias végignézte a történeteket, kopasz feje ott virított a földszinti nézőtérén. Hát ez figyelemre méltó, nagyon figyelemre méltó.

Elért a házukhoz, hiszen a félreeső utcák ezen az estén teljesen elnéptelenedtek. Mindenki a fáklyásmenetet akarta látni. Kinyitotta az ajtót, és tapogatva felment a lépcsőn. Ahogy végigment a folyosón, az ajtóban lévő ablakon keresztül látta, hogy a konyhából csak sivár fény szűrődik ki, a testvérénél odabent azonban teljes fénnel világít a lámpa.

Pfeffer a fejét csóválta. A lány kétségtelenül odabent üldögél, és a késő éjszakába nyúlóan dolgozik, jöllehet Jeremias ezt szigorúan megtiltotta neki. Szófogadatlan ez a lány, pedig a szemei már eléggé kivörösödtek a sok titkos sírdogálástól! A testvérét azonban nem akarta zavarni, aki valószínűleg már elaludt, különben szívesen benézett volna még hozzájuk, és a lányt is ágyba küldte volna, vagy legalább is elmondta volna neki, hogy mi történt ma este, mert mindez szinte égette a lelkét.

Most azonban már késő volt, holnap reggel elég korán úgyis megtudja. Halkan közeledett a szobájához, hogy ne okozzon zajt, és nyitni akarta a zárat, a kulcs mindig kívülről volt benne. A zár azonban már nyitva volt, vajon ki járhatott odabent?

Fejét csóválva lépett a komódhoz, ahol a tűzszerszámot tartotta. Meggyújtott egy kénes gyufaszálat, de rémültében úgy kiejtette

a kezéből, hogy az menten elaludt, amikor egy nyugodt hang szólalt meg a szobában: – Jó estét, Pfeffer, elég sokáig kimaradtál!

– Te jó ég! – kiáltott fel Pfeffer, de még mindig fojtott hangon, miközben gyorsan meggyújtott egy másik gyufaszálat –, ki az ördög... ja, te vagy az, Jeremias? – fűzte hozzá határtalan csodálkozással, amint a fellobbanó foszfor fényében felismerte sógorának kövérkés, jóindulatú ábrázatát. – Te meg honnan kerültél elő?

– Nem bírtam tovább – suttogta Jeremias. – Beszélnem kellett veled még ma este, és már egy órája ülök itt egy gyertyaollón. Épp most fedeztem fel, amit itt hagytál ezen az átkozott széken. Fiú, úgy érzem magam, hogy táncolni volna kedvem!

– Mondhatom, az idő és az alkalom nem a legmegfelelőbb ehhez – morogta Pfeffer, akivel ennek ellenére kedvezőbb nem is történhetett volna, mint találkozni a sógorával. Közben meggyújtotta a gyertyát, és letette az asztalra. – Na, milyen volt? De hal- kan beszélj, mert azt hiszem, a Guste már alszik!

A gyertya még világít odaát. Amikor sötét volt, a kulcslyukon keresztül láttam a fényt.

– Az a szédült lány már megint éjfélig dolgozik. Nagy kedvem volna átmenni, és az orra előtt eloltani a lámpát. Voltál a színházban?

– Igen, Pfeffer.

– Nos, de pszt, azt hiszem, odaát még beszélgetnek.

– Jettchen – szólalt meg ekkor az anya, aki már aludt néhány órát – ébren vagy még, gyermekem? Már nagyon késő lehet.

– Ó, egyáltalán nem, anyácskám, de holnap este lesz a bál, és el kell készülnöm a munkákkal, amit megígértem, és még a mennyasszonyi koszorú is hátravan.

– Van még valaki odaát a Fürchtegottnál?

– Én is hallottam, hogy beszélgetnek. A bácsikám körülbelül egy órával ezelőtt jött haza, legalább is lépteket hallottam, és valaki bement a szomszéd szobába, aztán több mocorgás már nem volt. Most megint jött valaki, és egymással beszélgetnek.

Az ajtón ekkor kopogtattak.

– Ébren vagytok még? – hallatszott Pfeffer hangja.

– Igen, bácsikám.

– Átjöhetünk egy kicsit?

– Miért, ki van még itt?

– Hát a Jeremias.

– Apám? Ő volt az, aki ilyen későn érkezett? Csak nem történt valami, bácsikám?

– Átjöhetünk?

– Nagyon késő van már, Fürchtegott – mondta Jeremias elhárítóan.

– Arra soha sincs késő, hogy jó hírt halljon az ember – morogta Fürchtegott. – Hát nincs igazam?

– Persze, bácsikám. Nálunk még ég a gyertya.

– Azt tudom, te kis boszorkány, és ujjaid között is ott vannak még a levelek és a bibeszálak. Na várj csak! – És ezzel felkapva a gyertyát az asztalról, intett Jeremiasnak, és amint kilépett a szobájából, még éppen észrevette, hogy Jettchen kiosont a konyhába.

Átmentek. A beteg ágya a lakószobában volt, és az asszony, aki igen megviseltnek látszott, felült, hogy üdvözlhesse a két férfit.

– Nos, hogy érzed magad ma este, Auguste? Megint sokat köhögtél? Hogyan töltötted a napot?

– Valamivel jobban vagyok, amióta nem kell innom azt az utálatos orvosságot.

- Járt itt az új orvos? – kérdezte Pfeffer gyorsan.
- Jeremias ragaszkodott hozzá. Azt állította, hogy a régi orvosunk tévesen kezelte.
- És mit mond az új? Persze szokás szerint nyilván azt állítja, hogy minden eddigi kezelés téves volt, és valami újabb kuruzslással próbálkozik, aztán marad minden a régiben.
- Majdnem semmi orvosságot sem rendelt – mondta az asszony halkán. – Azt állítja, hogy nem is vagyok beteg, legalább is semmi olyat nem fedezett fel, ami komolyabb kúrát igényelne. Csak a hangulatváltozásoktól kíméljem magam, elsősorban ne legyenek szomorú gondolataim, mert úgy látja, mintha a betegségtől való félelem betegítene meg.
- Tehát ne legyenek szomorú gondolataid – mondta felnevetve Pfeffer.
- Hát lehetne valami más? – szólalt meg az asszony halkán. Hát nem látom magam előtt egész nap ezt a szegény gyereket, a Jettchent, ahogyan mindig nyugodtan, mindig barátságosan, lelkeiben minden panasz nélkül napról napra egyre nyomorúságosabban néz ki, és csak este, amikor azt hiszi, hogy már elaludtam, csendben és fájdalmasan sírdogál? Szegény Jettchen! De mi szél hozott ilyen késő este, Jeremias? Csak nem történt valami? Édes istenem, mindig úgy félek attól, hogy valami döntő, igen rossz esemény fog bekövetkezni!
- És ha valami igen jó történne, Auguste – mondta Jeremias, aki egész idő alatt zavartan dörzsölgette a kezét –, valami igen jó?
- Valami igen jó? – kiáltott fel az asszony, felfigyelve. – Olyan különös tekintettel néztek rám, és ilyen késői órában!
- De hová tűnt Jettchen?
- Már itt is van, bácsikám – kiáltotta a fiatal lány, kinyitva az ajtót. Jó estét, apa! Csak gyorsan forraltam egy kis vizet, mert a

mama annyira köhögött, és nektek is felöntöttem egy-egy csésze teát. A bácsikám szívesen issza, amikor este hazaér. Így van?

– De nem éjfélkor, kicsim, de ülj csak le oda! Ugye jól mondom, Jeremias, most valami történetet akarunk elmesélni nekik?

– És mi lenne az, bácsikám?

– Ülj csak le, és hallgass végig nyugodtan, de előbb add ide a cukrot!

Henriette fejét csóválva engedelmeskedett, és fel sem fogta, hogy mindebből mi derülhet ki. A bácsi azonban belsőleg igen jól szórakozott, a lány ezt első pillantásra látta rajta. De vajon mi történhetett?

– Úgy – mondta ekkor Pfeffer, amint leült az asztalhoz, és kényelmesen elkezdte szűröcsölni késői teáját, miközben a két nő várakozva nézett rá –, nos Jeremias, kezdjél bele!

– Nem, inkább te meséld el! – vélekedett a sógora. – Te jobban el tudod mondani.

– Hm, na jól van – bólintott Pfeffer. Akkor majd én mondom el. Jól figyeljetek. Tehát ma este a Hamlet ment a színházban.

– Ez lenne minden? – mosolyodott el a fiatal lány, amikor a nagybátyja elhallgatott.

– Nem egészen – mondta Pfeffer, miközben a szivartárcája után nyúlt, de aztán meggondolta magát, és inkább felszippanzott egy kis dohányport. – Ugyanis amint kezdeni akartunk, kisebb nehézség adódott. Nem volt Hamletünk.

– Nem volt Hamlet?

– Handor nem jelent meg. A zenekar már a nyitányt játszotta, a táncosnőnek elő kellett adnia művészetét, és a Hamlet még mindig nem került elő.

– Igen, de mi történt ezután?

– Másvalakinek kellett eljátszania a szerepet – mondta Pfeffer szárazon.

– Másvalakinek? – kérdezett rá ekkor az asszony is csodálkozva. És ki volt képes rá, hogy ilyen hirtelen átvegye Hamlet szerepét?

– Rebe! – robbant ki hirtelen Jeremiasból a válasz.

– Rebe? – kiáltott fel egyszerre mindkét nő, szinte rémülten.

– Ez itt most jól elszúrta nekem az egész történetet! – kiáltott fel mérgesen Pfeffer. Hát nem voltál képes tartani a szádat? Még egy egész órán keresztül hagytam volna, hogy találgassanak.

– De az isten szerelmére, hogyan volt ez lehetséges? – sóhajtott fel Henriette, miközben az anyja felkiáltott:

– És jól ment neki?

Jeremias ismét mondani akart valamit, Pfeffer azonban szemmel tartotta, és közbeszólt.

– Csönd legyen, most én jövök! Még, hogy jól ment-e? Kezdetben egyetlen kéz sem mozdult. Halotti volt a csend, és a közönség csak akkor nevetett fel, amikor Meier feldagadt képpel lépett fel Gúldensternként. Krüger kábán állt a színpad mögött, mint amikor valaki életében először a süllyesztőn áll, és nem tudja pontosan, hogy az mikor indul meg alatta lefelé. Különben valamennyien pokolian féltünk. Én minden pillanatban arra számítottam, hogy a nézők odalent elkezdenek fütyülni. De nem ez történt. Lement a második felvonás is, és a nézőtérén dermedten ültek a nézők.

– És azután?

– Aztán ujjongtak, tapsoltak és visszatapsolták, de úgy, hogy azt az életben nem tartottam volna lehetségesnek! – kiáltotta Jeremias, aki képtelen volt tovább türtőztetni magát. – Nem is, hanem inkább azt mondanám, tomboltak, mint az indiánok, a trónörökös pedig a saját nyakkendőtüjét küldte Rebeinek elismerése jeléül!

– Ezt meg honnan tudod? – kérdezte Pfeffer.

– Az utcán mesélték az emberek. Futótűzként terjedt szájról szájra.

Az asszony örömében összekulcsolta kezeit. Jettchen azonban csendesen és sápadtan üldögélt a székén, és meg sem moccant, de ajkai megrándultak. Fel akart állni, de képtelen volt rá, és hirtelen a mellette ülő apja nyakába borult, fejét vállára hajtotta, és csendesen sírdogált.

– Kedves, drága Jettchen – szólalt meg Jeremias meghatottan –, miért sírsz kincsem? Semmi ok a sírdogálásra! Igazam van, Fürchtegott? Sokkal inkább a vidámság indokolt. Derekasán végezte dolgát, nagyon rátermett színész. Odalent mindenki arról beszélt, hogy Handor az életben nem játszott volna el így ezt a szerepet, és én magam is úgy tapsoltam, hogy még most is fáj a tenyerem.

– És mi történt Handorral? – kérdezte az anya, aki még mindig képtelen volt összeszedni magát a csodálkozástól

– Meglépett, és valószínűleg nem is jön vissza – mondta Pfeffer. Most azonban menjetek aludni, és te is, Jettchen. Későre jár, és most már ne maradjatok tovább ébren.

– Igen, én is haza akarok menni – mondta Jeremias.

– Eszedbe se jusson! – dörmögte Pfeffer. Azt hiszed, ennyi izgalom után képes lennék elaludni?

– De hiszen már elmúlt éjfél!

– Éppen ezért. Az éjszaka már ránk köszöntött. Jettchennek bizonyára van még egy kis forró vize.

– Igen, bácsikám.

– Nagyon jó. A híg tea után úgysem lehet jól aludni. Telepedjünk le odaát a szobámban, szívjunk el egy rendes szivart vagy pipát. Van nálad ilyesmi, Jeremias?

– Jó szivarjaim vannak, de sajnos ráültem a színházban.

– Te meg mire nem ültél rá! Na mindegy, majd csak elleszünk valahogy. Iszunk hozzá egy pohár tisztességes grogot, és megbeszéljük, ami a szívünkön van.

– Készíték mindjárt forró vizet, bácsikám.

– Készítsd be nekünk a vizet és a spirituszt odaát, kincsem, és a cukorról se feledkezz meg! Te, a rumod milyen pompás, Jeremias. Az egyik palackkal félig már kész vagyok. Holnap majd meglátjuk, hogyan tovább.

– Most már te se bánkódj, Auguste. Hidd el, minden jóra fog fordulni – mondta Jeremias szívélyesen.

– Most már nem, gyerekek, többé már nem – mondta az asszony megindultan. – Most már Jettchen szemei körül is eltűnnek a piros karikák, és nem fog titokban sírdogálni.

– De drága mama!

– Most már csend legyen végre a kvártélyban! – kiáltotta Pfeffer. Rendesen megkívántam egy pohár grogot. És most jó éjszakát! Remélem nem haragszol, hogy ma este még egyszer megzavartunk?

– Igen boldog vagyok, Fürchtegott!

– Akkor távozzunk, mindenki meglelégedésére! – kiáltotta Pfeffer, karjánál megragadva Jeremiast, és magával vonszolta a szobájába, ahol a két férfi még legalább két órán keresztül üldögélt együtt, dohányozva és iszogatva, és olyan jókedvűek lettek, hogy végül Pfefferre az elfojtott nevetéstől úgy rátört a köhögés, hogy kénytelen volt az alkóvban a párnába dugni a fejét, hogy ne ébressze fel az asszonyokat.

Másnap reggel

Már régen nem fordult elő, hogy azonos időben történő események a város hangulatát ilyen izgalomba hozták volna, mint az előző fejezetben leírtak.

Szinte alig akadt ház Hassburgban, a legszerényebb kunyhóval bezárólag, ahol ne érdeklődtek volna egyik vagy másik tragédia iránt. Monford gróf nem volt jobban és pontosabban ismert a magasabb körökben, mint Handor a középosztály köreiben, és még a kézművesek és napszámosok is állást foglaltak, hiszen valamenynyien ismerték az úgynevezett „öreg Fritz”-t a vakondvadászt, akit most nem csak egyszerű vadorzáson kapták rajta, hanem úgy vélekedtek, hogy bizonyára a grófkisasszony szökésénél is segédkezett.

El lehet képzelni, hogy a legkalandosabb torzítások is előfordultak a hírek terjesztői között. Sajnos emberi tulajdonság, hogy a civilizált világ jelentős részében szívesebben hallgatnak és adnak tovább rossz, vagy hátrányos híreket embertársaikról, mint ellenkezőleg. Még maguk a jóindulatú emberek is, akiknek nem is áll szándékukban, hogy igazságtalanok legyenek másokkal szemben, vagy kárt okozzanak, sokkal feszültebb érdeklődéssel hallgatnak meg rémes híreket egy elkövetett bűncselekményről vagy balesetről, mint valami örömteli eseményről. És ha az ügy ismerősöket érint, vagy baráti családokat, úgy a különféle személyiségek aligha számíthatnak rá, hogy meg lehet akadályozni az ügy széleskörű elterjedését.

Így bármennyire is kusza vagy határozatlan az első hír, valami igazság tartalma mégiscsak van, és a társadalomnak aligha túlbecsülhető adottsága rejlik a kombinálásban, ami jelen esetben jelentős mértékben meg is volt könnyítve.

Ahogy a gondolat azon az estén felmerült a „Pokol”-ban, és kimondták, a színház első hősszerelmesének szökése minden bizonytalanság nélkül kapcsolatban lehet a fiatal grófnőével, a történetek ilyenén beállítása másnap reggel cáfolhatatlan tényként terjedt az egész

városban, és Monford grófnőnek nem is kellett volna olyan gondosan elégetnie lánya búcsúüzenetét. Annak tartalma nem is lehetett volna pontosabban ismert mindenfelé, még akkor sem, ha maga Feodor Strohvisch olvasta volna el.

Túl sok volt egyszerre ennyi újdonság, hogy rögvest rendesen át lehessen tekinteni és kiértékelni, és valóban, ha a híranyag rendesen megoszlik, elég lehetett volna az egész nyárra, sőt késő őszig is ahhoz, hogy a hangulatot kellemesen felindult állapotban tartsa. Tényleg kár volt, hogy minden ennyire egyszerre történt.

És mindeközben a hölgyeknek az esti bála készülődve toalettjükkel is foglalkozniuk kellett, és mindenki arra törekedett, hogy látogatóba mehessen, vagy vendégeket fogadhasson. Ez volt a legnehezebb, amit egész életükben teljesíteniük kellett, és csak az a kilátás pótolhatta őket valamelyest, hogy mindezért cserébe az est folyamán legalább véleményt cserélhetnek, és még egy csomó részletet is megtudhatnak.

Mindettől érintetlenül üldögélt mindeközben az előző színházi est hőse, Horatius Rebe kicsi, szegényes padlásszobájában, és még egyszer végiggondolta életének legboldogabb átélt napját.

Az eseményekről nem volt semmi tudomása, sem Handor tényleges lelépéséről, sem pedig a számára teljesen idegen Monford féle házban lejátszódott eseményekről, jóllehet ezek voltak a közvetlen előidézői az előző esti sikerének.

A szíve majd szétrobbant a boldogságtól, teljesen átadta magát egy felemelő érzésnek, hiszen végre megtalálta a hivatását, nem csalódott az önbizalmában, és képes volt rá, hogy nem csak a publikumnak, hanem saját magának is bebizonyítsa, megérdemli, hogy művésznek nevezzék, és sokkal többre képes, mint amire eddig alkalmazták, értékes színdarabok töltelékeként.

Mennyire elnyomták valamennyien, az igazgatótól kezdve egészen a sűgőig, aki itt, a saját szobájában mondta neki, hogy legyen inkább suszter vagy szabó, de a színpadot mindenesetre el kéne hagynia, mert a színészethez nincs tehetsége! Csak egyvalaki volt, aki bátorította és vigasztalta. Igen, Henriette mindig vigasz-

talta, amikor már kétségbeesett hangulatban volt, és sohasem érezte a szegény kitaszítással, hogy mennyire elveszett és elhagyott a világban. És vajon viszontlátja-e még őt? Egyedül csak Isten ennek a megmondhatója, hiszen ma reggel komor útra indul. Minden percben visszavárta barátját, egy egyetemi évfolyamtársát, aki egy itteni orvoshoz lépett be segédorvosként, hogy megtudja tőle, mely időpontban állapodott meg a Handor úrral folytatandó párbajra.

És ha elesik? Hát istenem, akkor legalább becsületben esik el! Bebizonyította, képes volt bebizonyítani, hogy a küzdelmet nem szándékosan, saját erejét túlbecsülve kereste, hanem az indokolatlanul rossz bánásmóddal és személyének lebecsülésével kényszerítették erre.

Ekkor kopogtak, és még mielőtt kiszólhatott volna, hogy szabad, az ajtón máris belépett, akire várt.

– Nos, Frank, mi a helyzet? – szólította meg Rebe. Mely időpontban állapodtatok meg? Minél hamarabb, annál jobb!

– Hát idefigyelj, Rebe! – mondta a fiatalember. – Ha eltökélt szándékos, hogy párbajozni akarsz, akkor másvalakit kell keresned, mert a Handor meglépett!

– Meglépett?

– Már tegnap este hallottam, hogy erről sugdolóznak, de addig nem akartam megemlíteni neked, míg magam is meg nem győződtem róla, de a hír igaz. Kerekét oldott a művészet minden szabálya szerint, de nem a párbaj miatt, hanem a város egy előkelő családjának egyik fiatal hölgyével, Monford grófkisasszonyával, hátrahagyva maga mögött körülbelül húszezer gulden adósságot.

– És ez még tegnap este történt?

– Sötétedés előtt még látták, most pedig már az egész város keresi, és ha tényleg sikerül elkapni, aligha lesz rá alkalma, hogy elégtételt adjon neked. Örülhetsz, hogy így a legszerencsésebben szabadultál meg ettől a kellemetlen történettől.

– Még mindig képtelen vagyok felfogni ...

– Napközben többet is meg fogsz tudni az esetről, mert az egész város tele van ezzel az eseménnyel. Én azonban most nem érek rá, mert ki kell mennem Monfordékhoz, ahol tegnap egy embert, aki néhány éve itt kószál a környéken, vadorzáson rajtakapta az erdész, és állítólag súlyos lövést kapott a combjába. Tehát a viszont látásra! Ahogy tudok, visszatérek hozzád, az ügyed azonban le van zárva, és nem kell tovább aggódnod. – És ezzel visszatéve kalapját a fejére, amit mindeddig a kezében tartott, gyorsan távozott a szobából.

Rebe egy ideig karba öltött kezekkel járkált fel-alá kis kamrácskájában. Mi minden történt az utóbbi néhány nap során! Egy mást követték az események, és vajon most hogyan alakítsa tovább a saját sorsát? Handor eltűnt, és eszébe sincs visszajönni, hiszen a történetek után tarthatatlan lenne a helyzete az itteni színházban. Saját szerződése pedig a mai nappal lejár, és most távoznia kellene a városból, és mindent maga mögött kellene hagynia, ami kedves szívének, lelkének. Talán mégiscsak lehetséges lenne, hogy maradjon? Vajon a direktor barátságos megnyilvánulása tegnap este az előadás után nem csupán üres udvariasság volt, amit mára már el is felejtett, sőt talán meg is bánt?

Ismét hangosan, erőteljesen kopogtattak, és Rebe „szabad” kiáltására nyílt az ajtó, és Feodor Strohvisch állt a küszöbön teljes életnagyságban.

Rebe tényleg elcsodálkozott, hiszen Hassburg rettegett kritikus, akinek a számára ő az eddigi kritikáiban legfeljebb gúnyos megjegyzés formájában létezett, és alig méltatta egy pillantásra, ha az utcán találkoztak, és még az illendőség szokásos formáit is messze figyelmen kívül hagyta. Köszönésére előfordult, hogy nem is válaszolt, így attól kezdve Rebe sem vett róla tudomást. És ez az ember látogatja meg őt most?

Rebe annyira elcsodálkozott, hogy nem is tudta rögvest, hogyan kellene fogadnia. Feodor Strohvisch azonban megkímélte őt az ilyesfajta aggodalmától, mert sétatálcáját a karja alatt, kalapját

a fején hagyva, a legnagyobb szívélyességgel tárta felé mindkét kezét, és kedélyes elragadtatással így kiáltott felé:

– Kedves, drága Rebe, engedje meg, hogy én legyek az első, aki sok szerencsét kíván önnek a tegnapi hatalmas sikeréhez. El sem tudja képzelni, mennyire örültem neki!

– Doktor úr – mondta Rebe, aki még mindig képtelen volt magához térni a csodálkozástól –, tényleg igen nagy meglepetés számomra, hogy itt láthatom szerény hajlékomban.

– És még csodálkozik rajta? – mondta Strohvisch teljesen elfogulatlanul. – Be kell vallanom magának, hogy ébredező tehetségét csendben már régóta figyelem, habár tényleg nem sejthettem, hogy hirtelen ekkora lánggal fog fellobbanni. Kiváló hasonlat, nem igaz? Krügerrel azonban mit sem lehet kezdeni, mert addig lovagol a vesszőparipáin, míg valamennyi össze nem rogyik alatta, hiszen ha megfogadta volna a tanácsomat, akkor már régen tisztességesen foglalkoztatta volna magát, de isten őrizz!

– Valóban, doktor úr?

– Ezt elhiheti nekem – mondta Strohvisch, kalapját az asztalra téve, és ledobva magát az egyik székre. Közben szemmel láthatóan körülnézett a szobában.

– Ebben az esetben tényleg komoly hálára kötelez – válaszolta Rebe szárazon –, és csak azon csodálkozok, hogy mindezt mennyire titokban tartotta.

– Szerénység, kedves barátom, talán ostoba szerénység. De apropó, nincs véletlen valahol egy szivarja? A szivartárcám bizonyára a másik kabátomban maradt.

– Nagyon sajnálom, én egyáltalán nem dohányzok.

– Nem dohányzik? Ez igen figyelemre méltó, erre még rá kell szoknia. Egy művész, aki nem dohányzik! Maga egy igen különös ember, Rebe, egy egészen rendkívüli ember!

Ezzel a zsebébe nyúlva elővette a másik kabátban vélt szivartárcáját, kivett belőle egy szivart, leharapta a végét, és meggyújtotta az asztalon a gyertya mellett heverő gyufával.

– És arról hallott már – kérdezte Rebe végül, mivel a látogatója nem folytatta mondandóját, hanem csak a valamelyest nehezen beinduló szivarját szívogatta –, hogy Handor úr állítólag tényleg meglépett?

– Fuccs – válaszolta Strohvisch, nagy felhőben fújva ki magából a füstöt. Teljesen fuccs! – Már régen számítottam erre. Képtelen volt tovább fenntartani magát, vagy jobban mondva én tartottam mesterségesen a víz felett, de ennek vége, teljesen eljátszotta magát. Mindig ugyanaz a történet. Egyik szerep olyan, mint a másik, teljesen mindegy, hogy Poza márkít, vagy Strahl Wetterét, Max Piccolominit vagy a Faustot játszotta. A publikum végül kifáradt, és frissebb, természetesebb erőre vágyott, és ez is az egyik oka a tegnapi esti első próbájának sikerének.

– Handor urat mégiscsak nagyon kedvelték itt.

– Ugyan már! Minden este húsz szabadjegy a színházban, és ügyesen szétosztva azokat, megvan a hatása. Maga el sem tudja képzelni, Rebe, hogy egyetlen kézpár a megfelelő pillanatban mit jelenthet, és azt hiszem, tegnap példát is mutattam, amikor a harmadik felvonásban, úgy gondolván, hogy a publikum már kellőképpen feszült, hevesen tapsolni kezdtem.

– Maga, doktor úr?

– Persze, magától érthető. A taps kezdetén maga is hallhatta, hogy egy régi, ravasz róka kezdte. Az első futamot ezzel meg is nyerte, a többi már a dolog kezelésén múlik, hogy kétségtelenül maradandó sikert lehessen itt biztosítani magának.

– Teljesen haszontalan lenne, ezen törni a fejünket – vélekedett Rebe –, hiszen a szerződése a tegnapi nappal lejárt. Ez volt az utolsó este, amikor lehetőségem nyílt rá, hogy legalább megmutassam a publikumnak, nem csak valami középserű színész vagyok, mint amilyennek eddig beállítottak.

– Ne fecsegjen ostobaságokat! – mondta Strohvisch, egy védnök ábrázatával. – Most akarná elhagyni Hassburgot? Erre ne is gondoljon! A direktor nem lehet olyan számár, hogy ebbe belemenjen.

– Mégiscsak így lesz.

– És honnan tudna keríteni másvalakit? Azt hiszi, hogy az első hősszerelmesek csak úgy szaladgálnak az országúton, és az embernek csak egy zsandárt kell kiküldenie, hogy kapjon el egyet? Hahahaha, képzeljen csak el egy ilyen jelenetet! Nem így van. Ha az itteni publikum meg van elégedve magával, akkor Krügernek nincs más választása, és hogy tulajdonképpen ki a publikum itt Hassburgban, Rebe, azt hiszem, mégiscsak tudja. A publikum én magam vagyok.

– Maga, doktor?

– Ne kérdezzen ilyen gyerekeset. Ki írja a kritikákat az itteni színházról, és kinek a kezében van annak eldöntése, hogy egy itteni művésznek sikere van, vagy sem? Ha leveszem róla a kezem, akkor el van veszve, és mindaddig, amíg rajta tartom, a publikum tombolva ujjong neki. Még, hogy publikum! Bárcsak ne is kellene hallanom többé ezt a megnevezést! Egy összeverődött, ítélkezésre képtelen tömeg, mely csak a legkritkább esetben merészel saját véleményét nyilvánítani még egy színházban is, mielőtt hallana és olvasna róla, hogyan is van megítélve a dolog.

– Tegnap este azonban mégiscsak ennek ellenkezője volt a helyzet.

– Azért, mert elkezdtem tapsolni! – kiáltotta Strohvisch szenvedélyesen. Ezerszeres bizonyíték van rá, hogy egy új darab esetén úgy ülnek ott, mint egy karó, és egyetlen kéz sem mozdul, míg másnap reggel nem olvassák róla, hogy mindenkinek mennyire tetszett a darab, és ha egyszer mégis tapsolnak, és én másnap reggel bebizonyítom, hogy mennyire blamáta magát a színész, nézze csak meg a következő előadáson, hogy van-e egyáltalán tíz ember a színházban!

– Bizonyos tekintetben lehet, hogy igaza van.

– Bizonyos tekintetben? Kedves barátom, nekem minden tekintetben igazam van. Válaszoljon nekem egy kérdésre! Az első emeleti erkély? Eszükbe sincs, ez nem illik az előkelőségekhez, és különben is nagyon megviselné a glaszékesztyűket, hiszen nem vehetnek maguknak hetenként újat. A földszint adja meg a hangot, a harmadik erkély pedig a visszhangot és csap ribilliót. Különben is csak azért lármáznak, mert szeretnék látni, hogy még egyszer felmegy a függöny, és így valamennyivel többet kapnak a pénzükért. De kik is ülnek a földszinten? A tisztességes polgár, a szabó koma, a kesztyűkészítő, a sörfőző, a mészáros, a paszományos, valamennyien olyan emberek, akik csak szórakozni akarnak egy kicsit, és nem várható el tőlük, hogy kész ítéletük legyen. Ezek az emberek képviselik a publikumot, és az első emeleti erkély nézői bármennyire is fintorognának, ha azt állítanánk róluk, hogy ők a véleményformálók, mégsem állnak másból, mint olyan mozgatható bábúkból, akik belépődíjat fizetnek, megtöltik a színházat, és legfeljebb egymás között összevissza fecsegnek.

– Akkor a sanszom úgy kell elfogadnom, amilyennek éppen sikerül – mondta Rebe, vállát vonogatva, mert doktor Strohvisch kezdett kellemetlenné válni számára. – Várjuk csak ki a végét. Tegnap olyan szívélyesen fogadtak, hogy remélhetem, barátságosan fognak emlékezni rám.

– Emlékezni? Fantázia! – mondta Strohvisch. Csak ne képzelje be magának, hogy Krüger elereszti, hiszen ezt nem is teheti meg, különben rászabadulnék, és ezt ő nem kockáztatná meg. Újabb szerződését biztosra veheti, és aztán, kedves Rebe, ne legyen semmi gondja, én tudom, hogyan kell kezelni a dolgot, és majd meglátja, hogy egy héten belül egyetlen kakas sem fog kukorékolni Handor után, maga meg nyugodtan el fogja játszani egyik szerepét a másik után.

– Nagyon csábító jövőt fest le előttem, doktor úr – mosolyodott el Rebe –, viszont nekem magamnak kellene a legjobban megdolgozni érte, ha egyáltalán sor kerülne rá. Ha a kritika kicsit elnéző lenne velem szemben, azt persze hálásan megköszönném,

hiszen nyugodtan mondatom, hogy hosszas háttérbe szorításom következtében, amikor csak statisztaszerepek jutottak nekem, egyelőre nem vagyok több, mint egy kezdő, és mindent előlről kell kezdenem.

– És mennyit szán a honorárium rubrikába? – kérdezte a doktor, aki oly barátságos elfogulatlansággal váltott át a lényegre, hogy az nem hagy semmi kívánnivalót.

– A honorárium rubrikába? – kérdezte Rebe tényleg meglepetten, hiszen becsületes nézetei szerint tényleg elképzelhetetlen volt, hogy a doktor ezzel azt akarja kifejezni, hogy a kritikáért pénzt szeretne kapni. – Nem értem, mire gondol.

– Maga tényleg nagyon gyerekes – mosolyodott el doktor Strohvisch –, hiszen tudja, hogy a kritikáimért mindig honoráriumot szoktam kapni.

– De nem gondoltam volna, hogy a színészekről! – kiáltott fel Rebe rémülten.

– Hát nem mindegyiktől – válaszolta a doktor –, de a többiek a következményekért saját magukat hibáztathatják.

– Rebe tényleg igen jóságos ember volt, és inkább leharapta volna a nyelvét, mintsem képes lett volna rá, hogy valakit megsértsen. Ekkora pimaszság esetén azonban, amilyenről eddig fogalma sem volt, felforrt a vére, és türtőztetnie kellett magát, hogy tartózkodjon.

– Strohvisch eközben, fogalma sem lévén arról, mi játszódik le a fiatal művészen, és azt vélvén, hogy csendben most azon gondolkodik, mennyit is kínálhatna neki, barátságos mosollyal nézett rá, és ráadásul szivarjának füstjét az arcába fújta.

– Nos? – kérdezte végül.

– Mondanék én magának valamit, doktor úr – válaszolta neki Rebe, nehezen szedve össze magát. – Először is újraserződése az itteni színházban még a távoli jövőben van, egyelőre még meg sem fontoltam. Ha azonban mégis valósággá válna, úgy szilárd

elhatározásom, hogy amit elérek, azt saját magamnak akarom megköszönni, és soha az életben nem fizetnék egy kedvező kritikaért, amennyiben nem érdemelném ki becsülettel a sikert. A legnagyobb igyekezettel ezen leszek, szorgalmasan tanulni fogok, és Isten a tanúm, hogy ezt jó kedvvel és szeretettel teszem. Ennél többet azonban senki sem várhat el tőlem, és ha mindezek után nem felelnék meg a publikumnak, rendben, akkor odébb állok, és igyekezni fogok, tovább tökéletesíteni magam, míg el nem érem azt a rangot, amire törekszem. Ha megfelelek minden elvárásnak, és maga is úgy találja, hogy megfelelően töltöm be szerepemet, akkor magára bízom, hogy minderről mit szándékozik írni.

– Kedves Rebe uram – mondta Strohvisch szárazon –, ilyen alapelvek mellett nem kell prófétának lennem, megmondani magának, hogy egy héten belül ki fogják fűtyülni.

– Doktor úr!

– Az én szavamra, és ez nem is kérdés – mosolyodott el Strohvisch. Egy kritikus nem engedheti meg magának, hogy semleges legyen. Vagy érdeklődöm maga iránt, vagy ellene vagyok, és most még választhat. Térjen észhez – fűzte még hozzá, jóindulatúan fejét csóválva. – Lássa be, az ember a fejével nem törhet át egy falat, és a világ már csak olyan, amilyen, és maga úgysem fogja megváltoztatni. De tegyük érthetőbbé a dolgot. Bizonyára ismeri az életbiztosítással foglalkozó intézetet. Nem igaz? Nos, rendben van, tehát van fogalma róla, hogy náluk miként köthet életbiztosítást, vagy egy másik intézménynél hogyan biztosíthatja a bútorait, fehérneműit és ruháit egy esetleges tűzvész esetére. Ugyanígy biztosíthatja nálam a művészi karrierjét, én pedig nem akarok kemény feltételeket szabni: Gázsijának öt százaléka a honoráriumom. Ó egek, hát igazán nem panaszkodhat miattam, és az egész történet legfeljebb vacak száz tallérjába kerül egy egész évre.

– És, még ha száz groschenért, vagy akár száz pfenningért kaphatnám meg – kiáltott fel erre Rebe, felugorva a székéről, és tényleg teljesen magán kívül –, saját magam előtt szégyellném

magam, hogy olyan pártfogót vesztegessek meg, mint amilyet az előbb említett nekem!

– Kérem – mondta Strohwich, gúnyos udvariassággal emelkedve fel székéről, de tovább már nem merészkedett, hiszen Rebe inas, izmos felépítésű volt. – Látom, maga nem üzletember, Rebe úr, és szívből sajnálom, hogy ma reggel ilyen hosszú ideig igénybe vettem drága idejét. Azt, hogy helyesen járt-e el, ily módon visszautasítva baráti közeledésemet, idővel meg fogja tudni. Most pedig abban a szerencsében van részem, hogy a legalázatosabban ajánljam magam. És ezzel felkapva kalapját, igen formai meghajlással elhagyta a szobát.

Rebe úgy érezte, hogy a lelke komoly tehertől szabadult meg, amikor távozott ez az ember, mert amíg a közelében tartózkodott, úgy érezte, mintha valami gonosz szellem hatalma alá került volna, aki el akarja téríteni őt becsületes útjáról. De csak nem jön vissza megint? Odakint ismét recsegett a lépcső, ámde mégsem, mert két személy hangját hallotta. Ismét kopogtattak.

– Szabad!

– Kérem, csak ön után, én itt otthon vagyok! – hallotta valakinek a hangját. Peters volt az. Az ajtó tágra nyílt, és a színházi szolga unszolására Henriette apja lépett be elsőként, mire Rebe szíve hevesen verni kezdett.

Jeremias azonban nem sok időt pocskolt a bevezetésre. Oda lépett Rebehez, és szívélyesen kezét nyújtva neki így kiáltott: – Kedves Rebe, azért jöttem, hogy bocsánatot kérjek.

– Tőlem, Stelzhammer úr?

– Az volt a gyanúm, hogy maga nem lehet jó színész, és csak szórakozásnak tartja az egészet. Mostanra azonban már megváltozott a véleményem. Tartson ki mellette, sehova máshova nem tartozik, és én nagyon remélem, hogy minden jóra fog fordulni.

– Drága uram ...

– Hát nincs igazam? Milyen jól végezte a dolgát! – szólalt meg Peters, aki maga is büszke volt a tegnapi sikerre, amit a direktor az ő lábainak is köszönhetett. – Igen, nagyon derekasan kitett magáért, és itt egy levél a direktortól, Rebe úr. Tizenkettőre fáradjon át az irodájába. Gondolom, érti, már előre is gratulálok.

– És addig van valami terve?

– A legcsekélyebb sem, Stelzhammer úr.

– Rendben. Van valami kifogása ellene, hogy elkísérjen?

– Hová, Stelzhammer úr?

– Hová, hová, hát természetesen az olasz borpincébe – mondta Peters huncut mosollyal. Különben hová kísérhetné el ebben a napszakban? De ezer ördög, mit akart magánál a doktor Strohvisch ilyen korán reggel, talán megpumpálni? Természetesen! Legyen jóban vele, ha tanácsolhatom. Igen veszélyes alak.

– Ő volt az úr, akivel a lépcsőn találkoztunk?

– Igen, a rövid hajával és unalmas képével, de a füle mögött van valami. Na, nekem most mennem kell. Ne feledje, tizenkettőkor. Jó reggelt, uraim! És mint a nyíl, már húzott is kifelé az ajtón.

– És hová kell elkísérnem?

– Ugye a színházi szolga volt ez az ember?

– Igen, Peters.

– Hogy hová kell elkísérnie? Ahová valószínűleg nagyon szívesen velem jön – mosolyodott el a kisember. Tudja, hogy Pfeffer sógorom hogyan vélekedik a Jettchent illető lánykérésről. Kérem hagyja, hogy végigmondjam. Pfeffer igen jól ismeri a színházat, és mivel kilátástalannak tartja, hogy ott valaha is független állásra tehet szert, kötelességének érzi, hogy megszakítson egy olyan kapcsolatot, ami csak hasztalan reménység lehet Jettchen számára, és amiből sohasem lehet semmi komoly dolog. Tegnap este, vagy jobban mondva az éjszaka során megfontoltuk együtt az ügyet, és arra a következtetésre jutottunk, hogy maga ... – De itt elakadt,

mert nem igazán tudta, hogy az elvörösödött orcákkal vele szemben ülő fiatalemberrel hogyan beszélhetné meg a továbbiakat.

– És megengedné, hogy a Henriettét viszontlássam? – kérdezte végül Rebe halkan.

– Hurrá, hát hiszen ezért jöttem – kiáltott fel Jeremias, aki ezzel hirtelen túltette magát a zavarán. – Most rögvest induljunk hozzá! Én mondom, odahaza kész nyomorúság volt az utóbbi időben. Szegény gyerek, a Jettchen titokban aggódott és kínlódott, miközben az anyja is egyre siralmasabb és nyomorultabb állapotba került. Ma reggelre azonban Jettchen úgy kivirult, mint egy friss rózsaszál, és úgy énekelget a házban, hogy öröm hallgatni.

– Drága, kedves Stelzhammer úr!

– Kapja össze magát gyorsan, hiszen rendesen ég alattam a talpam – kiáltotta Jeremias. Isten a megmondhatója, nem volt valami nagy öröm egész nap nézni a szenvedésüket, miközben semmit sem tehettem! A Hamlet talpra állította őket, és ha maga fenn tudja tartani ezt az állapotot, akkor nekem sincs miért aggódom.

Körülbelül délelőtt tizenegy óra lehetett, amikor a fiatal Hubert gróf az izzadságban fürdő derék lován visszaért a városba. Napfelkelte óta odakint volt, és ziláltak, zavartnak látszott. Orcái izzottak, szemei véraláfutásosak voltak.

Az úton gyors vágásban George tartott lefelé. Felismerte Hubert lovát, és beszélni akart vele.

– Az isten szerelmére, Hubert, hol voltál? – kiáltotta rémulten a barátja felé. – Hogy nézel ki?

– Te persze úgy nézel ki, mintha egy reggeli sétalovaglásról jönnél – válaszolta ingerülten a fiatal gróf. Hogy hol voltam? És ezt még te kérdezed? A szökevények után. Istenemre mondom, ha utolértem azt az embert, a percei meg lettek volna számlálva!

– És ezzel saját magad is szerencsétlenné tetted volna!

– Szerencsétlenné? Ezer ördög, azt hiszed, talán most boldog vagyok, amikor az egész város ujjal mutogat utánam? Megőrülök, ha erre gondolok!

George mélyen felsóhajtott. Milyen szívesen vigasztalta volna a barátját, de ő maga talán nem szorult vigasztalásra? Szegény, szegény Paula!

– Handor gazemberként viselkedett – mondta végül komoran.

– Kicsoda? – kiáltotta Hubert, belső indulattól alig hallható hangon, miközben görcsösen megragadta George karját, és csak azért volt kénytelen elereszteni, mert közben sarkantyújával megérintette a lovát, aki erre vele együtt előre ugrott. Hubert, aki közben már szélsőségesen ingerültté vált, határozottan az oldalába bökött a sarkantyújával, és ugyanakkor visszarántotta a gyeplőt, és ezzel olyan durván bánt az állattal, hogy az félelmében és a fájdalomtól alig volt képes állva maradni. A paripája azonban ekkor mit sem számított, csak George felé akarta visszarántani, és rekedt hangon megismételte: – Kicsoda? Mit mondtál, kicsoda?

– Handor, a színész – válaszolta George. – Most már semmi kétség, és csak Isten a megmondhatója, hogyan volt képes ennyire megtéveszteni a szegény gyermek szívét.

– Handor? Hahahahahaha – nevetett fel erre Hubert vadul és élesen. – Hát ez golyót kíván! Handor, a komédiás, Monford grófkisasszonnyal, Bolten gróf mennyasszonyával köddé vált az eljegyzési lakomáról, gúnyt űzve belőle! Hát ezért haverkodtál te azzal az emberrel, amit eddig nem tudtam megmagyarázni magamnak. Ezért találkoztál és tanácskoztál vele titokban!

– Hubert, te nem tudod, mit beszélsz! – kiáltotta George.

– Még, hogy nem tudom? – nevetett fel Hubert felfortyanó haraggal. – Miközben fajankót csináltatok belőlem, és kihasználtátok a jóindulatomat, most még azt is hiszed, hogy elment az eszem?

– Te megőrültél, az emberek lassan kezdenek már felfigyelni!

– Felfigyelni? Hahaha, az egész városban valószínűleg már másról sem beszélnek, és rögvest ujjaikkal mutogatnak felénk: – Az ott a vőlegény, akinek meglépett a mennyasszonya, amott az meg a bátyja, aki összeboronálta őket!

– Neked elment az eszed, Hubert! – kiáltotta George, aki együtt érzett barátja szenvedélyével. – Lovagolj haza, és előbb nyugodj meg, aztán majd beszéljünk meg mindent! Ebben az állapotban nem tudsz megsérteni. Ezzel elfordította a lovát, és tovább akart indulni lefelé.

– Még, hogy nem tudlak megsérteni, te strici? – kiáltotta ebben a pillanatban szinte magán kívül, miközben a félig már megvadult lovát sarkantyújával hatalmas ugrásokkal előre készítette, és néhány ugrással utolérte George lovát. – Akkor legalább ezt fogadd el fizetségként! – És még mielőtt George az ütest képes lett volna megakadályozni, vagy kitérhetett volna előle, a nehéz ostorral, teljes erővel végigvágott rajta az állától lefelé a keblére.

George azonnal megfékezte a lovát. Holtsápadttá vált, de bármennyire is sápadt és merev volt az arca, nyugodtan tartotta magát a nyeregben, és amint Hubert a toporzékoló lovát végre megfékezte, George jéghideg hangon így szólt hozzá:

– Isten bocsássa meg az örülségedet, de én nem fogom. Ez vért kíván!

– Sikerült végre bemelegítenem téged? – nevetett fel gúnyosan a fiatal gróf, és megeresztve lovának gyeplőjét, elvágtatott vele a sétányon.

Változó szerencse

Helene barátságos budoárjában üldögélt, látszólag kisebb munkával foglalatoskodva, gondolatai azonban messze távol jártak. Még a gyerekekre sem figyelt, akik mellette a szőnyegen

játszottak, és egy hatalmas építődoboz elemeiből egy kastélyt igyekeztek felépíteni, hogy utána Günter ólomkatonái megrohamozzák, és a földdel tegyék egyenlővé. És mennyire ujjongtak és nevetgéltek, amikor a tekintélyes építmény, ami legalább még egyszer olyan magas volt, mint a mama lábtartója, nagy robajjal összedőlt, és Helénke kis kezecskéivel, örömeiben kiáltozva végigsöpört a romhalmazon, hogy egyetlen kocka se maradjon a másikon.

Azt állítják, hogy a gyerekek szívesen rombolnak, de ez nem igaz. Csak valami újat szeretnének létrehozni, csak más formát és alakot akarnak adni annak, amijük van, és ezt gyakran könnyelműen teszik, aztán a rombolás után képtelenek a történeteket meg nem törtéنتté tenni, és ez az ő hibájuk, de talán mi, felnőttek, nem ugyanígy teszünk oly gyakran az életben?

Az anya azonban mindezt észre sem vette, még kedvencei ujjongását sem hallotta, végrehajtott kicsinyes hőstettükön, és olykor nagy, és világos könnycseppek gördültek le orcáin és hullottak a munkájára, és kénytelen volt zsebkendőjét használni, hogy ismét tisztán lásson.

Felix zajtalanul lépett be, de a gyerekek alighogy észrevették, felugráltak, és ujjongva a térdébe kapaszkodtak annyira, hogy alig tudott védekezni. Az anya közben gyorsan és lopva letörölte az árulkodó könnycseppeket, mert nem akarta, hogy a férje észrevegye.

– Helene – mondta Felix, csendesen átkarolva őt –, kedves kis asszonykám, még mindig ezek a borús, szomorú gondolatok?

– Ah, Felix – sóhajtott fel a fiatalasszony –, hogyan is lehetnék vidám, ha a szegény Paula sorsára gondolok?

– Érthetetlen – mondta Rottack, majd eleresztette a feleségét, és odalépett az ablakhoz. – Teljesen megmagyarázhatatlan, hogyan volt képes ez a félénk, bátortalan lény nem csak erre az elhatározásra jutni, hanem végre is hajtani, hiszen ha valaki korábban azt mondta volna nekem, hogy éppen Paula lenne ennyire

önálló, és követne el ilyesmit tekintet nélkül mindenkre, akkor ostobának tartottam volna.

– És már bebizonyosodott, hogy azzal a színésszel szökött meg?

– A szóbeszéd az egész városban persze ezt állítja, és nekünk sem marad szinte más lehetőségünk, hogy egyetértsünk ezzel. Handor tegnap este körülbelül ugyanakkor tűnt el, ezért egy fiatal kezdőnek kellett átvennie a szerepét a színházban, és az, amit erről a Handorról ma reggel a városban hallottam, azt jelenti, hogy elég sívár élet vár Paulára.

– Szegény, szegény Paula!

– Arra persze számítani sem lehet, hogy ki tudná engesztelni a szüleit – folytatta Felix –, és attól tartok, hogy a szerencsétlen, fiatal lány egy könnyelmű, lelkiismeretlen emberre bízta az egész jövőjét.

– És semmit sem lehet tenni a megmentése érdekében?

– Kérdéses – mondta Felix komolyan –, hogy vajon az apja súlyos betegsége közben első benyomásának hatására megpróbál-e tenni valamit, később pedig már túl késő lesz. De vajon kit látok, csak nem George Monford? Nagy isten, milyen holtsápadtnak látszik!

Valóban George volt, aki ebben a pillanatban a kertkapu előtt leszállt, és lovát a gyeplőjénél fogva be akarta húzni a kerítésen belülre. Felix azonnal kiküldte az egyik szolgát, hogy vegye át tőle, és néhány perccel később a fiatal gróf belépett a szobába, ahol a házaspár tartózkodott.

Mindketten a legszívélyesebben üdvözölték őt. George azonban annyira feldúlt állapotban volt, hogy kezdetben úgy tűnt, nem is képes válaszolni a barátságos szavakra. Végül halkán megszólalt:

– Mit is gondolhatnak rólam, hogy már megint egy kéréssel közeledek, ami ezúttal persze nem egy könnyed tréfára vonatkozik!

– Kedves gróf – mondta Rottack szívélyesen –, tudhatja, milyen örömmel fogadtuk mindig, pláne most, ha azt a reményt kelti bennünk, hogy fájdalmában támogathatjuk!

George egyetlen szóval sem válaszolt, de megszorította a felé nyújtott kezét. Közben megzavarták őket, mert a dajka lépett be, hogy kivigye a gyerekeket, Helénke pedig nem akart vele menni, mert Günter megint felépített egy kisebb tornyot, amit előbb le akart rombolni. Az apjuk ezt még megengedte nekik, és mialatt elhagyták a szobát, George visszanyerte teljes nyugalma. Alig csukódott be mögöttük az ajtó, halkán megszólalt:

– Önök tudnak mindenről, ami tegnap történt, és könnyebbé jelent számomra, hogy ezt a borzalmat nem kell elismételnem. Fogalmunk sincs róla, hogy Paula hová ment, csak az irányt sejtjük, amerre a kocsinak az éjszaka folyamán haladnia kellett, különben minden biztonnal utolértük volna, így valószínű, hogy a Rajna felé menekültek. De ki lenne képes jelenleg ott követni őket, amikor ez idő szerint ezrével nyüzsögnek arrafelé az idegek? Ennek ellenére az volt a szándékom, hogy ma este útnak indulok, de lehetséges, hogy akadályozva leszek, és ebben az esetben arra szeretném kérni önöket, hogy igyekezetüket egyesítsék az enyémmel!

– Ó, szívesen, nagyon szívesen – kiáltott Helene –, ha legalább valami utalást kaphatnánk arra, hogy a szerencsétlen gyermek melyik égtáj felé menekülhetett!

– Minden biztonnal szerencsétlen gyermek – mondta George komolyan –, hiszen attól tartok, hogy rossz kezekbe került, ámde ezen elmélkedni, most már túl késő, és már csak azt kell megpróbálnunk, hogy megmentjük, mielőtt teljesen odaveszne.

– És mit szólnak mindehhez a szülei?

– Tőlük semmit sem lehet remélni – sóhajtott fel George. – Anyám kérlelhetetlen, esetleg apám nyerhetném még meg, ha nem jött volna közbe egy másik akadály. Paula mindig is az apja kedvence volt, aki teljes lelkével csüngött a húgomon. Ez is volt az oka annak, hogy tegnap olyan súlyosan érintette a borzalmas hír. Már a legrosszabbtól tartottunk. Teljesen magán kívül volt, és nyitott szemekkel fantáziált. Mára összeszedte magát, úgy tűnik, az éjszaka folyamán nyugodtan aludt, és ma reggel, amikor elhagytam a kastélyt, már ébren volt, és ott állt az ablaknál. Szegény öregember, és ki tudja, mi minden vár még rá!

– Ne adja fel a reményt – szólalt meg Helene megindultan. – Isten még mindent jó irányba terelhet!

– Igen – mondta George halkán –, de addig mindent meg kell próbálnunk, ami az erőnkől kitelik. Nem tudom, mi lehet az oka – folytatta némi szünet után megindultan –, de önhöz, grófnő, és férjéhez az első pillanattól kezdve vonzalmat éreztem, bizalommal voltam önök iránt, és csodálatos módon mindig úgy éreztem, hogy nem is vagyunk mi annyira idegenek egymás számra. Mintha már régen ismernénk egymást, és barátok lettünk volna. Ez bátorított fel arra is annak idején, hogy minden további nélkül eljőjtek önhöz, hogy olyasvalamihez kérjem a segítségüket, ami mostanra persze másként végződött, mint ahogyan akkor elképzeltem. Önnek, grófnő, ajánlom most a testvéremet, Paulát is. Tudom, hogy ő is milyen szeretettel volt ön iránt, és a rövid idő alatt milyen gyakran beszélt önről. Legyen a testvére, ha én esetleg akadályozva lennék annak végrehajtásában, amibe ma belekezdtem.

– Itt a kezem rá – mondta Helene, miközben szemei könnyekkel teltek meg. – Meg fogjuk találni, és amire a szeretet képes, megvigasztalni és segíteni őt, az minden bizonnyal meg fog történni.

– Köszönöm önöknek – mondta George mélyen megérintve. – Meg voltam győződve erről, mielőtt eljöttem önhöz, és most sokkal nyugodtabban megyek a dolgomra, mert tudom, hogy szegény Paulám nem marad segítség nélkül a sorsára. Önök súlyos terhet vettek le a vállamról.

– Csak nem akar elmenni valahová?

– Valószínűleg csak rövidebb időre, legalább is lehetséges, és mivel lehet, hogy hirtelen szólítanak, semmit sem akartam elmulasztani. Éppen a távirdából jövök, ahonnan négy barátomnak táviratoztam különböző helyekre. Arra az esetre azonban, ha nem lennék itt, megadtam az önök címét. Láthatja, grófnő, mennyire számítok a jószágukra.

– De Paula bizonyára közvetlenül a szüleinek fog írni – mondta Felix.

– Én is így gondolom, de attól tartok, hogy anyám legalább is kezdetben nem fogja fogadni a leveleit, apám pedig annyira rossz állapotban van, hogy nem számíthatok rá.

– Nagy isten! – sóhajtott fel Helene. Mekkora szerencsétlenséget képes egyetlen rossz ember rászabadítani egy boldog családra, és milyen hirtelen történt mindez!

– Valóban nagyon gyorsan – válaszolta George halkán, szinte színtelen szavakkal. – Rémesen gyorsan, pedig milyen boldogok voltunk, és nem is sejtettünk semmit. Nem kellett volna, hogy így történjen – folytatta hirtelen határozott hangon, kihúzva magát. – És mivel már megtörtént, szembe kell néznünk a sorssal.

– Máris távozni szándékozik?

– Igen, még sok dolgom van ma délelőtt.

– Látom, vérzik az álla, George gróf.

– Ez is egy emlék a mai éjszakáról – mondta George, elvörösödve. – Vad vágta közben történt. Isten önnel, gróf úr, Isten önnel grófnő, és Isten óvja és jutalmazza meg önöket mindazért, amit a testvéremért tesznek!

Mindkettőjük kezét megszorítva gyorsan elfordult és elhagyta a házat, hogy odakint felpattanjon a lovára.

Ugyanabban az időben, amikor George Monford Rottackéknál járt, Rebe Jeremias mellett Pfeffer lakása felé tartott, és milyen könnyedén és boldogan vert közben a szíve!

Még nem győzött le minden nehézséget, ezt jól tudta, tulajdonképpen még csak az első lépést tette meg a pályáján, de mégiscsak megtette. Megengedték neki, hogy a küzdőtérre lépjen, és most rajta múlik, hogy saját erejéből küzdjön meg a győzelemért, és ennél többet sohasem kívánt. Bármilyen is következzen most, mégiscsak kipróbálhatja, képes-e tiszteletreméltó helyet betölteni, és aztán, ha ez nem sikerül, azzal a tudattal léphet vissza, hogy a legszélsőségesebbet is megpróbálta. Ha azonban sikerül, és győztes marad, akkor teljesül leghőbb vágya, eléri törekvése célját. Olyan életpályát látott maga előtt, melynek terhei és fáradságai csak gyönyörűséget jelentenek számára, és minden törekvése erre irányul.

És milyen szeretettel és barátságosan fogadták valamennyien odafent a házban! Milyen szelíden és elpirulva lépett elébe Henriette, és mennyire megváltozott az egyébként mindig mogorva és bosszús Fürchtegott Pfeffer is vele szemben!

– Rebe – mondta, amint belépett a szobába, megragadva kabátja egyik gombját –, átkozott egy fickó maga. Tegnap este kíváloán játszotta szerepét, és ha tényleg nem akar Hassburgban maradni, ami talán mégsem történik meg, bármely más színpadon is siker vár magára.

– Pfeffer úr, el sem tudja képzelni, mennyire örvendek!

– Semmi szükség a hálálkodásra – szakította őt félbe Pfeffer. Csak azt akartam mondani, mennyire sajnálom, hogy korábban durva voltam magával, de ne vegye rossz néven, hiszen azt, hogy mennyire szomorú példány az emberi társadalomban egy rossz színész, maga valószínűleg jobban tudja, mint ahogyan én el tudnám mondani.

– De Fürchtegott, engedd már végre, hogy mi is szóhoz jusunk – kérlelte az asszony, aki ma sokkal jobban érezte magát,

mint eddig. Orcái kiszínesedtek, és kedves, barátságos mosoly játszadozott ajkai körül.

– Már be is fejeztem – dörmögte Pfeffer. – Mégiscsak furcsa, hogy az asszonyok mennyire képtelenek elviselni, ha másvalaki beszél.

– Kedves, drága Rebe úr – mondta Henriette anyja, vézna kezét nyújtva a fiatalember felé –, valamennyien szívből megörültünk, amint meghallottuk a tegnapi sikerét. Isten tovább fogja vezetni útján, és meglátja, minden jóra fordul.

– Tisztelt asszonyom – kiáltotta Rebe felindultan –, biztosíthatom, mindent megteszek, ami erőmből kitelik, hogy továbbjussak, és már az is nagy vigasz számomra, hogy mindezt elmondhatom önöknek.

– Ez nagyon jól hangzik – vélekedett Pfeffer.

– És Jettchen? – szólította meg őt Rebe halkán, felé nyújtva a kezét.

– Én meg voltam győződve róla, hogy el fogja érni a célját – suttogta a fiatal lány, aki úgy állt ott, mintha bíborszínű festékkel öntötték volna le, miközben szerényen elfogadta a felé nyújtott kezét.

– Akkor meg is egyeztünk – kiáltotta Pfeffer –, mert már attól tartottam, hogy hosszabb szóáradat következik. Te meg hová készülsz, Jeremias?

– Rögvest jövök, csak egy pillanat – mondta a kisember, aki eddig az ajtónál álldogált, és néhányszor kifelé hallgatózott. Ekkor valaki felfelé igyekezett a lépcsőn, és néhány pillanat múlva Jettchen apja egy üveg pezsgővel a karja alatt tért vissza, amit bizonyára útközben rendelhetett valahol.

– Ez megvolna – kiáltotta –, és most mindenekelőtt igyunk az új hősszerelmes egészségére, és Guste, te is.

– De szabad nekem bort inni?

– Neked? Neked igazán, hogy ismét erőre kapjál – vélekedett Pfeffer. – Rebe egyébként, aki mindeddig titokban hősszerelmes volt, úgy tűnik, titokban egyúttal elsőrangú orvos is, mert a tegnap este történtek sokkal inkább lábra állítottak, mint az összes eddigi orvosságos üveg. Apropos, Rebe, beszélt már a direktorral?

– Fél órával ezelőtt kaptam tőle egy levelet, melyben arra kér, hogy tizenkettőre menjek az irodájába.

– Arra kéri? Úgy? Magánál van az a levél?

– Itt van.

– Hadd nézzem! – mondta Pfeffer, és közbevetett megjegyzésekkel olvasni kezdte: „Kedves Rebe uram!” – Milyen barátságos is tud lenni ez a gazember, ha a körmére égnek a dolgok. – „Igen lekötelezne, ha ma déli tizenkettőkor meglátogatna az irodámban. Örömteli hírt szeretnék közölni önnel” – El is hiszem annak a kujonnak! – „Az ön leghűségesebb híve: Krüger, direktor.” – Hát ez hihetetlen – kiáltotta Pfeffer, kezével a levélre csapva.

– De bácsikám – szólalt meg Jettchen –, hiszen a Rebe úrnak már nincs is érvényes szerződése nála!

– Ugyan már, ha tegnap nem kellett volna eljátszania a Hamletet, és ma reggel jelentkezett volna Krüger direktornál, hogy a továbbiakról beszéljen vele, szívesen látnám, hogy ebben az esetben hogyan nézett volna ki az a levél! De hány óra van most?

– Féltizenkettő.

– Akkor először is most koccintsunk az első ifjú hősszerelmesünk egészségére – szólalt meg Jeremias és a következő pillanatban már pukkant is a pezsgősüveg dugója, mire éles kiáltás hangzott az ajtó felől.

– Ó istenem, de megijesztett! – sóhajtott fel rémülten a küszöbön Bassini kisasszony.

– Pont a megfelelő pillanatban érkezted! – mondta nevetve Pfeffer. – Na gyere csak, öreglány! Jettchen, még egy poharat!

– Öreglány? Fürchtegott, kikérem magamnak a durvaságaid!
De kedves Rebe úr, tegnap este valamennyiünket ...

– Ezen a történeten már rég túl vagyunk – kiáltotta Pfeffer, megragadva karját, és odavonva őt egy székhez.

– De mégiscsak szabad legyen ...

– Pezsgőt inni, persze. Koccintsál Horatius-szal, mert rövidesen indulnia kell, hogy újabb szerződést kössön!

– Tehát tényleg igaz? – kiáltott fel elragadtatva Bassini kisasszony. – Ó, hát akkor teljes szívemből gratulálok!

– Éljen Rebe, vivát, éljen! – kiáltotta Pfeffer.

– Pfeffer igen élénk hangulatban volt, de ennek ellenére nem hagyta, hogy Rebe egy perccel is tovább maradjon, nehogy megvárakoztassa a direktort. Véleménye szerint ez nem illik egy fiatal művészhez. Meg kellett azonban ígérnie, hogy utána azonnal közölni fogja az eredményt, és ezek után saját kezűleg a fejébe nyomta a kalapját, és kitessékelte az ajtón.

Rebe az irodájában találta a direktort, aki hátratett kézzel járkált fel-alá.

– Kedves Rebe uram – kiáltotta, kezét nyújtva felé. – Örülök, hogy kívánságomnak ilyen pontosan tett eleget, pont deket harangoznak.

– Direktor úr, igazolhatja, hogy sohasem szoktam késni.

– Valóban, tényleg nem, ebben igaza van. Mindig példásan betartotta a rendet, de kérem, nem foglalna helyet?

Rebe leült, és észrevette, hogy a direktor zavarban van. Úgy tűnt, nem nagyon tudja, hogyan kezdje, és nyugtalanul mozgolódott a székén.

– Nos, hogyan töltötte az éjszakát? – kezdett bele végül. – Ugye pompásan? Gondoltam is mindjárt. Babérokon pompásan lehet aludni – fűzte még hozzá mosolyogva –, és be kell vallanom, hogy tegnap bőségesen és megérdemelten aratott.

- Ön igen jó hozzám.
- Kérem, tudja, én sohasem szoktam hízelegni. Egy színház-igazgató ilyet nem engedhet meg magának. Egyébként hallott már róla, hogy Handor úr milyen csínyt követett el?
- Be kell vallanom, hogy fel sem foghatom a szökését.
- Ez volt a legnagyobb hálátlanság, amivel eddigi életemben találkoztam. Ilyesmi elképzelhetetlen volt számomra, és borzalmasan kellemetlen helyzetbe hozott.

Rebe hallgatott. Szilárd elhatározása volt, hogy ebben az eszmefuttatásban nem vesz részt, és így Krüger direktor zsákutcába került.

- Igen, rettenetesen kellemetlen helyzetbe – folytatta kissé hosszúra sikerült mesterséges szünet után –, amiből ön persze tegnap este merész beugrásával kimentett bennünket. De most hogyan tovább? Elszerződött már valahová, Rebe úr?

Rebe elmosolyodott. – Beláthatja, direktor úr, hogy erre túl kevés lett volna az idő.

- Hm, igen, ebben igaza van, és lenne kedve hozzá, hogy a mi színpadunkon tegyen még néhány kísérletet?

- A szerződéselem a mai nappal lejárt. Vendégszereplésre gondol?

– Hm, igen, és bár ... – A direktor ismét fészkelődni kezdett. Valami járt a fejében, Rebe pedig nem jött rá, hogy mi lehet az. – Hallgasson meg, Rebe úr – szólalt meg aztán hirtelen. – Nincs menekvés, kénytelen vagyok őszintén beszélni magával, mert kerülgetni a forró kását, nem az én stílusom, erre képtelen vagyok.

- Egyáltalán szükség lenne erre velem szemben, direktor úr?
- Mondanék én magának valamit – folytatta Krüger határozottan. – Tudhatja, hogy tegnap kivételesen tetszett a publikumnak, hiszen ennek minden bizonyítékát adták a nézők. A trónörökös is el volt ragadtatva a játékától. Ez azonban még nem jelent

semmit. Bár minden tisztelem ő királyi fensége iránt, de ilyesmivel kapcsolatban az uraságok igen ritkán ítélkeznek helyesen. A lényeg azonban az, hogy nekem nagyon tetszett, Rebe úr. Magával ragadott, és vén számár létemre könnyek szöktek a szemembe, ami még soha sem történt meg velem, ameddig vissza tudok emlékezni, és tegnap este, sőt ma reggel is egy órával ezelőttig szilárd elhatározásom volt, hogy bármilyen, valamennyire elfogadható feltételek mellett megnyerem magát a színpadunk számára.

– És most? – kérdezte Rebe várakozva.

– Ekkor – folytatta a direktor –, körülbelül egy fél órával ezelőtt ezt a papírfecnit kaptam. – És ezzel Rebe mellett az asztalon heverő levélre mutatott. – Olvassa!

– Rebe kézbe vette a levelet, és hangosan olvasni kezdte:

„Kedves direktor úr! Egyetlen percet sem késlekednék, hogy jóindulatúan figyelmeztessem, nehogy elhamarkodott lépésre szánja magát. Rebe tegnap Hamlet szerepét játszotta, és a publikumot lekenyerezte azzal, hogy képes volt ilyen gyorsan átvenni egy ekkora szerepet, ami bőven elég volt arra, hogy elszántságát honorálják. A trónörökös jelenléte is hozzájárult, hogy az emberek ilyen izgalmi állapotba kerüljenek. Én a magam részéről fizetett tapsolókat szerveztem be Handor számára, akik félreértett szolgálati igyekezetből tevékenységüket az utódjára terjesztették ki, és ez jót tett a tegnapi estének. De az ég szerelmére, ne hagyja magát félrevezetni, nehogy újabb szerepet bízson erre a szerencsétlen emberre. Az ő esetében nyoma sincs a tehetségnek, és ezt be is fogom bizonyítani a publikum számára a holnap megjelenő kritikámban. Adjon hálát Istennek, hogy megszabadult tőle, hiszen annyira nem csaphatja arcon a publikumot, hogy egy ilyen alakot, mint ez a fiatal kezdő, sóz rájuk művészként. Aggodalmam azonban bizonyára alaptalan, és valószínűleg ön sem gondol erre, legalább is remélem. Csak az intézményünk iránti érdeklődés késztetett rá, hogy ezekkel a sorokkal forduljak önhöz.

*Tisztelettel az ön odaadó híve
Feodor Strohvisch*

- Nos, mit szól mindehhez? – kérdezte a direktor
- Semmi többet – mosolyodott el Rebe –, mint hogy ugyanez a Strohvisch úr ma korán reggel nálam járt. Gratulált a tegnapi este kifejtett tehetségemért, és egy mértékletes honorárium ellenében támogatását ajánlotta fel.
- De hiszen ez lehetetlen! Remélem, beleegyezett?
- Értésére adtam – mondta Rebe, miközben halántékába tolt a vér –, ha nem távozik saját magától, lehajítom a lépcsőn.
- Na, jól nézünk ki! – kiáltott fel a direktor, felugorva a székeről, és mint egy megszállott, idegesen járkálni kezdett a szobában. – Szerencsétlen ember, hát nem tudja, hogy a kritikus, jellem, magunk között nyugodtan kimondhatom, ki tudja csinálni magát, és ezt tényleg meg is fogja tenni?
- A rosszindulatú kritikáival? – kérdezte Rebe. – Kedves direktorom, ha csak úgy tudnám megőrizni a helyem a színházban, hogy lefizetem az egyik ilyen szánalmas bértollnokot dicsérő szavaiért, akkor még ma hátat fordítanék a színpadnak, amelyhez teljes lelkemmel ragaszkodom.
- Hiába próbálja megváltoztatni a világot – kiáltotta a direktor –, a publikum mégiscsak arra ad, amit nyomtatásban lát.
- És kik is írják tulajdonképpen ezeket a kritikákat? – folytatta Rebe. – Nézze csak végig a kritikusokat, és közöttük, akik ebből élnek, alig talál tizenöt vagy húsz tiszteletre méltó és derék embert, akik maguk is képesek alkotni valamit. Az összes többi lecsúszott, vagy eddig még sohasem volt irodalmár, akik képtelenek önállóan alkotni valamit, csak felülnek a magas lóra, és rajtunk, szegény színészekén, vagy más írókon állnak bosszút, ha nem fizetjük meg nekik a vérdíjat.
- De mit segít magán mindez a felismerés? A helyzet adva van, az árral szemben úszva pedig senki sem jut előre.

– Ámde mégis, direktor úr – mosolyodott el Rebe. – Persze valamivel lassabban, de mégiscsak lehetséges.

– Kezdjük csak mindjárt ezzel – vélekedett Krüger –, aki nem riad vissza semmiféle piszkos munkától!

– Ezt elhiszem magának, de nem mindegyikük ilyen. Azt azonban mégiscsak kétségbe vonom, hogy olymértékben uralkodik a publikum felett, ami lehetővé teszi számára, hogy minden egyes egyén felett képes legyen tetszőlegesen rendelkezni.

– Hát figyeljen ide! – mondta Krüger. – Szavamat adom, ha a következő számban rendesen lehúzza magát, és hogy ezt most meg is fogja tenni, arra mérget vehet, akkor a következő előadásban egyetlen kéz sem fog tapsra mozdulni, és ami a legrosszabb, az emberek talán egy-két alkalommal kíváncsiságból még eljönnek a színházba, amikor maga játszik, de aztán végképp elmaradnak.

– Várjuk ki a végét!

– Fontolja csak meg – folytatta Krüger –, jobb, ha az ember egy harapós kutyának odavet egy-két csontot. Mi haszna lenne, ha napról napra gonosz kritikák jelennének meg a lapjában?

– De hogyan akadályozhatnám meg?

– Fizessen! – válaszolta gyorsan Krüger. – Strohvisch nem egy szörnyeteg. Pénzzel mindent el lehet érni. Apropó, kedves Rebe, még mielőtt elfelejteném, itt a honorárium a tegnapi estéért.

– Direktor úr ...

– Fogadja csak el, mert nem volt a szerződésében, és ha valaki tegnap este kést szegezett volna a keblemhez, boldogan fizettem volna ennek a négyszeresét is. Nyugodtan elfogadhatja, őszintén és becsületesen megkereste, és a hálám továbbra is fenáll.

Ezzel öt Frigyes-aranyat tett elé az asztalra, de ekkor Rebeben megszólalt a becsületérzés, bármennyire is szüksége volt a pénzre, hiszen tegnap még érvényben volt a szerződése. Persze az eset

rendkívülinek számított, és Krüger, aki ha akart, tudott egészen barátságos is lenni, bár ilyesmi ritkán fordult elő. Annyira szívélyesen kezdte bizonygatni, hogy megsértené, ha nem fogadná el, hiszen az igazgatóság mégiscsak tartozik ennyivel, hogy végül nem utasíthatta vissza.

– Most pedig – folytatta Krüger –, ha megfogadja a tanácsomat, akkor minden további nélkül keresse fel Strohwischt, vele egyáltalán nem kell körülményeskednie, és ebből kettőt nyomjon a markába. Aztán majd meglátja, hogy holnap milyen kritika jelenik meg a lapjában.

– Akkor inkább odaadom az első szegény embernek, aki utamba kerül, direktor úr – válaszolta Rebe. – Szilárd elhatározásom, hogy végigküzdöm a magam útját. Csak így felelhetek meg saját magamnak, és lelhetek örömet az ügyben. Ellenkező esetben szégyellném magam, saját magam előtt.

– Ez nagyon szép és igen tiszteletre méltó magától – mondta szárazon a direktor –, de ki fogja törni a nyakát. Majd meglátja.

– Mondanék magának még valamit – folytatta a direktor némi szünet után. – Semmi szükség rá, hogy egyetlen szót is vesztegesünk a múltra. Azon már túl vagyunk, de be kell vallanom, hogy félreismertem magát. Valójában igen jó képességei vannak, és őszintén meg kell mondanom, hogy magam is kíváncsian figyelném meg a fejlődését. A tegnapi est után azonnal hajlandó is lennék elfogadható feltételek mellett egy új, éves szerződést felkínálni, ha nem került volna ellenséges viszonyba Strowisch úrral. Ne gondolja – folytatta gyorsan, amint látta, hogy Rebe erre válaszolni akar valamit –, hogy jómagam sokat adok annak az embernek a véleményére, hiszen annyit ért a színházhoz, mint egy tehén, a publikum azonban ennek ellenére minden reggel olvassa a lapját, és tapasztalatból tudom, hogy mekkora a befolyása, bármennyire is abszurdnak hangzik ez. Viszont volna egy javaslatom. Eldöntheti, hogy más szerepekben is kipróbálná-e a képességeit. Alkalmazom ezért egy hónapra. Nevezze ezt vendégszereplésnek, ha akarja. Adok magának kétszáz guldent erre az időre, és ezen felül

megígérem, hogy legalább nyolc nagy szerepben foglalkoztatom. Meg van ezzel elégedve?

– Eltalálta a legbensőbb kívánságomat – válaszolta Rebe örömmel –, hiszen pont erre akartam kérni.

– Annál jobb, tehát megegyeztünk. Ha pedig van hozzá bátorsága, ez alatt az idő alatt marakodjon a kritikusával, és ha helytáll, amit őszintén szólva erősen kétlek, akkor majd a továbbiakról is beszélhetünk. Ha pedig nem képes helytállni, mégiscsak alkalma lesz ez alatt az idő alatt kipróbálni saját képességeit, én pedig időt nyerek, hogy egy másik első hősszerelmes után nézzek. Azt hiszem, ez így tiszta üzlet.

– Amiért tiszta szívből hálás vagyok önnek – kiáltott fel Rebe, belecsapva a felé nyújtott kézbe. – Csak volna még egy feltételem.

– És mi lenne az?

– Az, hogy a szerződést a tegnapi napra datálja, és az öt Frigyes-aranyat tekintse előlegnek!

– Különös egy alak maga – nevetett fel a direktor –, és be kell vallanom, hogy ilyesmi még nem fordult elő a praxisomban. Meier tegnap este nem is volt hajlandó előbb távozni, míg meg nem kapta a beígért tíz tallért.

– Tehát maradunk ennyiben?

– Erről majd még beszélünk. Most haza kell mennem. Ma este nyolc órákor látogasson meg otthon a lakásomon, hogy Sulzerrel együtt megbeszéljük a repertoárt. Tehát viszont látásra, Rebe, és maradjon továbbra is ilyen derék ember!

Monfordéknál

A világ! Mennyire eltérően értelmezhető ez a fogalom. Az egyik ember számára a távoli, felmérhetetlen univerzum a keringő naprendszerével jelenti a világot, a másiknak a szűk ház, a szűkös kis térség a saját tűzhelye körül, ahol él.

A földünket is világnak nevezzük, és hány ezer világra oszlik ebben egyetlen városka, mindegyik elhatárolódva saját gondjaival és örömeivel, szenvedélyeivel, civakodásaival és törekvéseivel.

Melyikünkön ne lett volna úrrá egy ilyen érzés, késő esti órán az utcán valamerre vándorolva, látva a csak vékony falakkal egymástól elhatárolt, megvilágított családokat! Emitt fény és pompa és hangos vidámság, amott közvetlen mellette nyomorúság, szegénység és mardosó gyötrelem, emitt egyetértés és szeretet egy szegényes padlásszobában, és közvetlen alatta olyan közel, hogy egymás lépteit is hallják, gyűlölet és viszály.

Így minden egyes ház, minden lakás egy saját, zárt világot képez. Odabent születnek, élnek, meghalnak anélkül, hogy a szomszédok többet tudnának minderről, mint amennyit a csillagokról tudunk, melyek esténként a tiszta csillagos égen sziporkáznak felettünk, és miközben mi ünnepeünk valamit, vidáman koccintva poharainkkal, mellettünk egy szegény asszony férjének lecsukja szemeit, és az ágy mellett sírdogálva térdelnek a szegény árvák.

A világ azonban tovább pörög, és vele együtt Fortuna kereke is, egyik halandót a boldogságba emelve, miközben talán ugyanabban az időben a szomszédját felőrli ránehezedő súlyával. És milyen gyorsan változik mindez! Mennyire vágyódunk ostobán a következő nap, a következő óra után ahelyett, hogy a pillanatnak örülnénk, és sohasem tudhatjuk, hogy mit tartogat számunkra az, ami után annyira vágyódunk. Hála az égnek, hogy nem tudjuk.

Mennyire kevés idő telt el azóta, amikor még Hassburgban a Monford családot látszólag oly pazarlóan, irigylésre méltóan elárasztott a szerencse. És most? Bánat és szomorúság költözött a

pompás helyiségekbe, és a szerencsétlenség mohón kinyújtotta feléjük karmait.

Csendben és zajtalanul osontak az egyébként elbizakodott szolgák az üres helyiségekben. Bátortalanul és némán végezték dolgukat, és ha egyikük valamit mondani akart a másiknak, nem vidáman szólt oda, hanem halkán suttogva.

Odabent a szobájában a nyitott ablaknál, fejét kezeivel megtámasztva ült az öreg gróf, és kibámult a semmibe. Tegnap rohamát teljesen kiheverte, és az orvosi főtanácsos már egy órával ezelőtt a grófi hintóban visszatért a városba. Mit is tehetett volna még itt, a két sebesültet a segédje is el tudta látni.

A gróf reggel az udvarmestertől megtudta, hogy az erdész a vakondvadászt vadorzáson kapta, és belelőtt a lábába. A feljelentés a városban megtörtént, és a rendőrség kijött, kivizsgálni a tényállást. Mit is érdekelték azonban az öregurat ezek a számára közömbös emberek. Mással volt elfoglalva, egyébként pedig jobb lenne, ha békén hagynák.

Az erdész, aki heves seblázzal ágyban feküdt, haladékot kapott. A kivizsgálást későbbi időpontra halasztották, amikor majd megvizsgálják, hogy jogosult volt-e a lövésre, azaz önvédelemből tette-e. Ennek persze ellentmondott az a tény, hogy az érintett a lövést nem előlről, hanem oldalról, sőt inkább hátulról kapta. Az öreg vakondvadászt is kórházba akarták szállítani, de az orvosi főtanácsos éppen kiérkező segédje ezt nem engedte. Amikor alaposabban megvizsgálta a sebet, kiderült, hogy a combcsontja szétroncsolódott, és a sérült annyira lázas volt, hogy szállítására gondolni sem lehetett. A rendőrség pillanatnyilag nem tehetett semmit, hiszen helyszíni kihallgatásra sem volt lehetőség, mert a beteg össze-vissza fantáziált. Kettőjük közül egyik sem tudott volna meglépni, és hagyni kellett őket nyugodtan feküdni.

A grófnő a szobájában tartózkodott. Reggel kerülte, hogy a férjével találkozzon. Nem akarta ismét felzaklatni, legalább is ezt mondta az udvarmesternek. Nyugalom volt most számára a leg-

fontosabb. Néhányszor érdeklődött a fia után, de George még nem tért vissza. Utasítást adott, jelentsék, ha megjött.

A kastély órája éppen tizenkettőt ütött, amikor megérkezett. Lassan lépkedett felfelé a lépcsőn anyja szobája felé, aki megrémült, mikor meglátta.

– Istenem, George, hogy nézel ki? – kiáltotta felé. Hiszen te beteg vagy, arcod úgy néz ki, mint egy halotté!

– Semmiség, kedves mama. A papa hogy van?

– Már jobban, fel is kelt. Az orvosi főtanácsos úgy vélekedik, hogy csak elájult, és erre nincs mit mondani. Neked viszont ki-mélned kellene magad. Az elmúlt éjszaka izgalmai nagyon megviseltek, és nem is ettél és ittál. – Csengetett, és amikor a komornyik belépett, odakiáltotta neki: – Hozza be a fiam reggelijét!

– Köszönöm mama, de nem vagyok sem éhes, sem szomjas.

– De enned kell valamit, nehogy a végén még beteg legyél. Bőven van itt most mit enni – mondta borús hangon.

Mindketten hallgattak, míg végül a komornyik belépett az enivalóval, és egy kancsó portóit is letett az asztalra. George töltött magának egy pohár bort, kiürítette, és bekapott néhány falatot, aztán eltolta magától a tányért. Felállt, és elkezdett fel-alá járkálni a szobában.

– Anyám – szólalt meg végül halkán, miközben megállt előtte –, Paula a napokban bizonyára írni fog neked.

– Soha többé ne említsd nekem ezt a nevet! – kiáltott fel hevesen a grófnő, miközben tekintete borússá, szinte fenyegetővé vált. – Többé hallani sem akarok róla.

– A lányod neve, anyám, a gyermekedé!

– Nekem többé nincs lányom – mondta a grófnő, kihúzva magát. – Egy lány sohasem sértette meg ennél halálosabban a szüleit, sohasem szakította el erőszakosabban a kötelékeit, melyek összekötötték őket. Többé nem ismerem!

– Ez nem lehetséges, anyám – kiáltotta George megindultan. – A szíved nem lehet ennyire természetellenes! Paula mindannyiunk kedvence volt, jóságos és ártatlan, és csak egy ravasz, gyalázatos csábító volt képes belopni magát a szívébe. Gondold meg, hogy mennyire boldogtalan lehet, és ne hagyd, hogy elveszítse utolsó támaszát, amivel még ezen a világon rendelkezik, szülei szeretetét és védelmét!

– Ebben mindeddig bőségesen része volt – válaszolta összevont szemöldökkel az asszony. – Egyetlen gyermeket sem szerettek jobban és hordtak szülei a tenyerükön, mint ezt a hamis, hálátlan teremtet. Most betakaríthatja, amit vetett magának, a mi szeretetünkre többé nem tarthat igényt.

– De a papa nem fogja őt eltaszítani magától – válaszolta George hevesen –, ő képtelen lenne rá, hiszen mindig is a kedvence volt! – Elfordult, mintha apjához indulna, és a segítségéért akarna fohászkodni.

– Ha meg akarod ölni – kiáltotta hevesen az anyja –, akkor menj most oda hozzá, és nevezd neki nevén a testvéredet! Alig kezdett lábadozni, és az orvos szigorú utasítása, hogy távol kell tartani tőle mindent, ami a legcsekélyebb mértékben is felizgathatja, és emlékeztetné őt a súlyos veszteségére. Próbáld csak meg, és viselni fogod a következményeit!

– Nagy isten! – sóhajtotta George –, mire számíthat a boldogtalan idegen emberektől, ha a saját szülei ennyire elzárják előle a szíveiket?

– Ő vetette oda magát egy idegen karjaiba – mondta az anya ridegen –, idegen emberek pótolhatják majd neki, amit itt önként taszított el magától. Neki többé már nincsenek szülei!

– Szegény Paula! – sóhajtott fel George. Egyvalamit azonban ígérj meg nekem, anyám! Ha képes vagy így eltaszítani saját gyermeked a szívedtől, akkor legalább idegen embereknek engedd meg, hogy felkarolják, és ha levél érkezik Paulától, hiszen írni fog, írnia kell, akkor küldd el Rottackéknak, akik megígérték nekem, hogy ...

– Te megőrültél? – kiáltott fel az anyja, tényleg rémülten felugorva. – Rottackéknak? Nekik meg mi közük van a mi házunkhoz?

– Derék, kiváló emberek, akik tiszta szívből szeretik Paulát – mondta George megindultan. Náluk legalább tanácsra és vigaszra számíthat, és talán megtalálja a szülei szívéhez visszavezető utat is. Megígéred nekem, anyám?

– Neked elment az eszed! – mondta a büszke asszony borúsan. Saját magam fedjem fel idegenek előtt a családom szégyenét? Nem értek, George. Ámde – folytatta hirtelen felfigyelve –, mit jelentsen ez a beszéd? Hiszen te magad nem leszel itt? Pont úgy beszélsz, mintha valami nagyobb útra készülnél.

– Lehet, hogy a napokban egy időre távozni fogok – mondta George halkán. Még nem tudom, előbb apámmal kell beszélnem.

– És Olaszországba sem akarsz elkísérni bennünket?

– Talán, vagy esetleg majd utánatok megyek.

– Olyan különös vagy, George. Mi van veled?

– Semmi, kedves mama, csak a fejem fáj a sok gondolkodástól és töprengéstől.

A grófnő csendesesen bólintott, ezt az érzést maga is ismerte. – Most hová készülsz?

– A papához.

– Ne izgasd fel! Jobb lenne, ha néhány napig kerülnéd.

– Attól még nyugtalanabb lenne – válaszolta George –, ha nem látna olyan gyakran, ahogyan szokott.

– A szökevényről akarsz beszélni vele?

– Nem, mama, ettől nem kell tartanod. Kénytelen vagyok Istenre bízni, hogy szívetek megint a gyermekeketek felé forduljon. Érzem, hogy az én hangom ehhez kevés. Isten veled, anyám!

Megfogta a kezét, egy pillanatra komolyan és szomorúan a szemébe nézett, majd karjaiba zárta, és megcsókolta az arcát.

A grófnő nem viszonozta az ölelést, csak szótlanul elviselte. Aztán George elhagyta a szobát.

Apját ugyanabban a helyzetben találta, ahogyan már órák óta üldögélt. Csak amint George belépett a szobájába, gyorsan és rémült arccal az ajtó felé fordult, majd felállt, és halkán így szólt: – Ah, te vagy az, George?

- Igen, apám. Jobban vagy?
- Persze, persze. Anyád hol van?
- Odaát a szobájában.
- Át fogok menni hozzá, olyan magányos vagyok itt.
- Tényleg nagyon magányos vagy, apám.

Az öreg gróf gyorsan és szigorúan végigmérte, aztán kezével végigsimított a homlokán, és így szólt: Jól van ez így, kedvelem, szívesen vagyok egyedül. De hol bujkáltál egész délelőtt?

- A városban voltam, apám, azt akartam ...
- Nem kell tudnom, hogy mit akartál.
- Kedves, drága apám! Megragadta apja kezét, és szorosan tartotta a sajátjában.

Az öreg gróf nézegette, aztán a másik kezét a fejére téve halkán megszólalt: – Át szeretnék menni anyádhoz, erressz most el, George!

- Isten veled, apám!
- Már megint elmész?
- Igen, megígértem, hogy négykor a városban leszek.
- Jól van, jól van, csak ne maradj sokáig!

George megcsókolta a kezét, melyet a sajátjában tartott. Az öreg gróf azonban, mintha attól tartott volna, hogy a fia még valami másról is beszélni akar, kiszabadította magát, kezével intett neki, és gyorsan kiment a szobából.

Egy negyedórával később George lassan kilovagolt a kapun. Az ég borongós volt, a szél felsüvített a völgyből, és finoman esni kezdett, de észre sem vette. Odakint a kapu előtt még egyszer megállította a lovát, és visszatekintett a kastélyra.

– Isten veletek – mondta halkán és megindultan. – Isten óvjon benneteket. – Aztán megfordítva a lovát gyorsan leügetett az utcán, mely Hassburg felé vezetett.

Az erdő borította hegyek felett vadul száguldtak tova a felhők. Már a távoli villámok tompa fénye is látszott, és a szél úgy tépázta az öreg fákat, mintha erejüket és szívósságukat próbálgatná.

Hosszú időn át szép és száraz volt az időjárás Hassburgban. Most úgy tűnt, mintha az elemek kárpótolni akarnák magukat, hogy vadul járassák körtancukat. Villám lobbant, mintha megnyílt volna az ég, majd a villanást dörgés követte, melybe belere-megett a föld, és megnyílt az égbolt minden zsilipje.

Odabent az erdőben, a park felső végén, kilátással a szabad mezőre, állt az öreg Jonas kertész házacskája, ahol maga lakott tizenegy éves kislány unokájával, akit azért vett magához, mert a szülei képtelenek voltak táplálni, és egy öreg rokonnal. A ház azonban, mely kertészlaknak volt szánva, több helyiséggel rendelkezett, mint amennyit az öregember használni tudott, és a kicsi, zárt erkély is, melyet télen nem lehetett fűteni, szinte teljesen üres volt.

Ide hozták a szegény sebesültet, és ma reggel, miután este szükségmegoldásként pokróccal letakart száraz falevelekre fektették, a kastélyból lehoztak egy rendes, puha ágyat, hogy legalább a kényeleme biztosítva legyen.

A fiatal orvossegéd, Rebe barátja, Frank Heffe az ágya mellett állt. Éppen megvizsgálta és bekötötte a borzalmas sebet. A beteg alig bírta elviselni a fájdalmat, amit közben érzett, bár egyetlen panaszos hangot sem hallatott, hanem férfiként viselte a kínokat.

– Nos, doktor úr – szólalt meg végül, miután idegei kissé megnyugodtak, és képes volt ajkait megnyitni –, gondolja, hogy sok van még nekem hátra?

– Kedves barátom – hangzott a bátorító válasz –, ne hagyja, hogy ilyen szomorú gondolatok legyenek úrrá magán. Csak egy lövés a lábába, ami hamarosan meggyógyulhat.

– De eltörött a csontom – mondta a vakondvadász. Érzem, hogy kettétört, mint egy korhadt faág, és az ördög tudja, hogy össze lehet-e még ragasztani.

– A csont persze tényleg el van törve – mondta a fiatal orvos –, de ezzel még nincs minden remény veszve. A lövést rendkívül közelről kaphatta.

– Sok ideje kétségtelenül nem volt rá – mormolta a vakondvadász, keserűen maga elé nevetve – hiszen tulajdonképpen már a bokrok között voltam. Talán nyolc vagy tíz lépés lehetett, esetleg még annyi sem. A sörétek pokolian összetartottak, nem igaz?

– Majdnem úgy néz ki, mint egy golyó által ütött seb – igazolta az orvos. – Vannak még fájdalmai?

– Semmivel sem több, mint amennyi egy átlagembert meg tudna őrjíteni – mondta a szegény ördög. – Egy puffanást azonban én el tudok viselni. Meddig élek még, doktor?

– Ostobaság, ne beszéljen ilyen badarságokat! Minden bizonnyal veszélyes lesz maga még néhány vakond számára.

– Alig hiszem – mormolta az öreg. – Ennyit én is értek hozzá. Sínbem lehet tenni az öreg csontokat, eltávolítani sem, tehát zabálj öreg madár, vagy halj meg. Nem is azt akarom tudni, hogy

a lövés mennyi idő alatt gyógyulna meg. Csak arra gondoltam, ha begyullad, akkor még mennyi ideig élhetek.

Erről majd később beszélünk, mondta Frank, aki arra törekedett, hogy a sebesült ne adja meg magát borús gondolatoknak, és ezáltal tovább rontsa a helyzetét. – Most fel a fejvel, barátom. Minden megtörténik, amit meg lehet tenni magáért, és amíg szállítható állapotba nem kerül, kénytelen lesz itt kitartani.

– Szállítható állapotba? Na persze – mormolta maga elé a sebesült. – Már tudom is, miről van szó, arról az átkozott fekete koporsóról. Utána már egyetlen ujjam, egyik lábam sem fog fájni többé.

– Pillanatnyilag erről még korai beszélni – nevetett fel Frank. – Egyébként tartózkodjon az alkoholos italoktól. Tehát semmi pálinka, semmi bor vagy sör. Kávét ihat, az nem izgatja fel.

– Tényleg nem – mondta a vakondvadász –, legfeljebb az epe, mert egy ilyen mosogatólét kávénak neveznek. Tehát vízre és kenyérre vagyok ítélve?

– Csak rövid időre. Ha már túl lesz a seblázon, megint fogyasztathat erőteljesebb ételeket is.

– De hiszen azon már túl vagyok!

– Még nem egészen. Ma reggel még össze-vissza beszélt.

– Ugyan már, mindig úgy teszek – mondta az öreg. – De miattam, hát legyen, csak egy kívánságom lenne:

– És mi lenne az?

– Az erdészt szeretném látni, hogyan néz ki a képe ma reggel – mondta a sebesült, magában befelé nevetve. – Nyugi, Spitz – folytatta azonban rögvést, nyugtatgatva a kutyát, aki ekkor hirtelen morogni kezdett. – Vajon képes hallani annak a gazembernek a nevét anélkül, hogy önmaga is fel ne háborodjon? Nyugi kutyácskám, talán még a mi időnk is eljön megint egyszer!

Bágyadtan és kimerülten visszahanyatlott a fekhelyére, mert megerőltette a sok beszéd, az orvos pedig igyekezett megmagyarázni a kislánynak, mivel az öreg Jonassal egyáltalán nem lehetett beszélni, hogyan kezelje a beteget. A gyerek azonban félt az öreg emberkerülőtől, aki ha egyedül volt, mindig maga elé nevetgélt vagy káromkodott, úgyszintén a kicsi, harapós kutyától is, aki mindig morgott rá, amikor oda akart menni a beteghez. Frank ezért elhatározta, hogy átmegy a közeli faluba, beszervezni egy tapasztalt ápolónőt. A seb állapota aggodalomra adott okot, és kezelésében semmit sem volt szabad elmulasztani.

A vihar alábbhagyott, a délnyugati szél azonban északnyugati-ra fordult, és hideg esővel korbácsolta a földet. Az esti szürkület idejére igen hideg lett és annyira barátságtalan volt az időjárás, hogy a grófnő utasította az egyik komornyikot, gyűjtson be egy kicsit a kandallóban. Borzongott, ráadásul a helyiséget is igen sivárnak találta ma este.

Teljesen besötétedett, és az udvarmester, akit az egyik komornyik kísért, két nagy, pompásan megmunkált karos gyertyatartót téve az asztalra, behúzta a nehéz függönyöket.

A grófnő a kandalló közelében ülve merev tekintettel nézte az izzó parázsakat, mellette az asztalnál, maga előtt egy halom újsággal és könyvvel pedig a gróf üldögélt. Azonban egyetlen szót sem váltottak, kérdés sem hangzott el, és az öregúr éppen egy nagy, tarka és elegáns, nyomtatott kártyát tartott az ujjai között, a meghívót az esti hassburgi bálra. Csak a tekintete tapadt rá, és ajkai keserű mosolyra húzódtak.

– Vajon hol maradhat el George ma este? – mondta végül csendesén maga elé a grófnő, de sokkal inkább magához, mint férjéhez szólva. Tudhatja, hogy mennyire egyedül vagyunk.

Az ajtó kinyílt, mire gyorsan arrafelé fordult a fejével, de csak az udvarmester volt, aki a teafőzőt hozatta be a csészékkal.

Odakint süvöltött az északnyugati szél és tisztára söpörte a teraszt. A sűrű lombosított fák susterogtak, és imitt-amott már sár-

guló levelek kezdtek hullani, melyeket a szél messzire levitte a völgybe.

– A levélhordó még nem járt erre? – kérdezte a gróf.

– Még nem, válaszolta az udvarmester, de minden pillanatban megjöhet, most van itt az ideje, gróf úr.

– Micsoda vihar van odakint!

– Az eső már alábbhagyott, gróf úr, de ilyen viharra nem emlékszem, mióta idefent lakunk. Olyan, mintha gyökerestől akarná kitépni a fákat a földből.

– Szegény emberek, akik most odakint vannak a szélben, ebben az időben – bólintott a gróf. – Szegény emberek!

Az udvarmester mélyen felsóhajtott, de nem mert tovább beszélni. Elrendezte a teáskészletet, a kis asztalt a teafőzővel közelebb tolta úrnőjéhez, aztán elhagyta a helyiséget.

Így telt el megint egy fél óra. Odakint nyílt az előszoba ajtaja, majd a vihar hatására rögtön hevesen becsapódott. A gróf felriadt, de aztán megnyugodott, és tovább kortyolta a teáját, amit a felesége töltött ki számára.

Odakint léptek hangzottak. Maga az udvarmester lépett be, ezüsttálcával a kezében, amelyen egy levél hevert. Keze azonban remegett, és szinte örömtől reszkető hangon kiáltotta: – Levél érkezett, gróf úr, a postás éppen most hozta!

A gróf akaratlanul nyújtotta utána a kezét, de aztán leengedte. – Honnan érkezett? – kérdezte halkán.

– Drága uram, a bélyegzőt nem ismerem fel, összefolyik a szemem előtt, de a kézírást, ezt a kedves írást ismerem.

– Nekem nem kell – mondta a gróf, fejét oldalra fordítva, mintha ismerné saját gyengéit. – Nekem nem kell.

– Akkor a kegyelmes grófnő majd átveszi – mondta az öregember. – Ó, hála istennek, végre hír érkezett!

Odatartotta a tálcát a grófnőnek, és tekintetével megköszönte, amikor az kinyújtotta utána a kezét.

Borúsan és némán vette át a grófnő a levelet. Csak egy pillanást vetett a címzésre, felismerte a lánya kézírását, és anélkül, hogy egy szót is szólt volna, behajította a kandallóba az izzó paraszak közé.

– Grófnő! – kiáltott fel az öreg, hűséges szolga, szinte döbbenetben. – A lányától érkezett, a kedves kis grófkisasszonytól! – És szinte akaratlanul utána akart ugrani, hogy megmentse a lángra lobbanó papírt.

– Állj! – szólt rá szigorúan a grófnő, miközben elhárítóan kinyújtotta a kezét. – Hussmann, maga átlépi a korlátait!

Az öregúr szinte akaratlanul ugyancsak tett egy mozdulatot, amint a papír lángra lobbant, de ez csak egy pillanatig tartott. Aztán mintha egyetértene, bólintott a fejével, és halkán maga elé mormolta: – Ennek így kell lennie, nem történhet másként!

A levél megmentése már nem volt lehetséges. A kandalló izzó parazsa néhány másodperc alatt tönkretette, csak egy kis kupac feketéllő hamu maradt a széken. Az öreg udvarmester leeresztette a kezében tartott tálcát, és könnyecseppek csillantak meg a szemében, de egy szót sem szólt többet. Nem volt szabad megszólalnia. A grófnő már visszautasította a korlátjai mögé, és ez mindeddig még sohasem történt meg, ameddig vissza tudott emlékezni, az eltelt hosszú évek során. Nem mondhatott semmit, mert megtiltották neki, és hogy a kedves gyermeket, a kegyelmes grófkisasszonyt segített felnevelni, és atyai szeretettel óvta serdülő éveit, édes istenem, hiszen ő csak egy szolga volt, és mindez kötelessége is volt. Hogyan lehetek volna neki bármiféle igényei, ami soha, még álmában sem juthatott eszébe!

Csak egyvalami volt biztos, a szegény, elhagyott lány írt, a szüleinek írt, és csak nekik volt joguk hozzá megtudni, hogy hol tartózkodik, hogy megy a sora, a levél pedig a lángok martaléka lett, és menthetetlenül, örökre megsemmisült! Ennek tudatában alázatosan meghajolt az öregember, és fájdalmas pillantást vetve

urára, aki az asztal fölé hajolva ült, és csak maga elé bólogatott, elhagyta a helyiséget.

– Minden odavan – suttogta a gróf, amikor az udvarmester már régen behúzta maga mögött az ajtót. Minden odavan, minden odavan. De hol marad el George? És milyen boldogok lehettünk volna, mennyire boldogok!

Felvett egy újságot, mintha olvasni akarná, de a betűk táncoltak a szemei előtt, csak egy nagy papírlapot látott, fel-fel bukkanó betűkkel, és csak néha vetett egy pillantást szinte szemrehányóan a felesége felé, akinek mégiscsak igaza volt. Mindez nem történhetett volna meg, nem lett volna szabad megtörténnie, a ház becsülete forgott kockán, és ezért minden áldozatot meg kell hozni, mindent, még a saját gyermekük árán is!

A ház becsülete azonban még ennél is többet követelt.

Ismét eltelt némi idő, aztán odakint a ház előtt hangokat lehetett hallani, mintha néhány idegen ember érkezett volna odalent a kertbe.

A grófnő hallgatózni kezdett. Ekkor minden megint elcsendesült. A ház ajtaja kinyílt, majd becsukódott. A kastélyban gyorsan távolodó hangokat lehetett hallani. Mi volt ez? Megragadta a mellette lévő csengőt, és olyan hevesen megrázta, hogy hangja élesen belehasított a csendes helyiségbe. A hívásra senki sem jelentkezett. Hová lett a komornyik, akinek az előszobában kellenie lennie? A grófnő türelmetlenül megismételte a jelzést.

Hirtelen kinyílt az ajtó, és az egyik legfiatalabb lakáj rontott be, zavarodott arccal.

– Mi történt, Charles? Mi van veletek odakint? Miért nem figyel ide senki?

– Ah, kegyelmes grófnő – kiáltotta a fiatal legény egészen rémülten –, most hozzák, most hozzák be őt.

– Őt? Kicsodát? – kiáltotta a gróf felugorva a székéről.

– A fiatal gróf urat.

– George? – kiáltott a grófnő, holtápadttá váló arccal.

– Igen – jajveszékelt a fiatalember. – Tiszta vér, és olyan sápadt!

A gróf egy hangot sem hallatott. Felkapta az egyik nehéz karos gyertyatartót, és elindult az ajtó felé.

– Kérlek, az isten szerelmére, George, maradj itt! – kiáltotta a grófnő, aki szintén felugrott, és megragadta a férje karját.

A gróf jéghideg tekintettel mérte végig. – Az utolsó gyermekemtől is el akarsz szakítani? – kérdezte olyan hangon, ami már nem is számított földi hangnak, és amikor a grófnő rémülten és döbbenten eleresztette, elhagyta a szobát, ahonnan szinte akaratlanul, ő is reszketve követte.

Nem volt sokáig kétséges, hogy mi is történt.

– Itt már semmi sem segít, ezt úgysem lehet titokban tartani – hallották az udvarmestert. – Lehanyatlott az öreg ház csillaga!

Az ajtó nyitva volt odalent. Idegen emberek egy hordágyat cipelték be, melyen egy haldokló feküdt.

Az öreg gróf lement a lépcsőn, mintha a levegőre akarna kimeni. A lépcsőket nem is érezte maga alatt. Nem látott mást, csak egy holtápadt arcot, melyet két fáklya, és odatartott gyertyák borzalmasan egyértelműen megvilágítottak.

– George! – szólalt meg, olyan halkán, hogy szinte maga sem hallotta saját hangját. – George, mi történt?

– Támogassátok apámat – mondta a sebesült halkán –, aztán vigyetek fel a szobámba, de óvatosan, mert nagyon fáj!

Két szolgál odaugrott az öregúrhoz, de csak annyit engedett, hogy a gyertyatartót elvegyék tőle, amit még mindig szorosan tartott a kezében. Ő maga egyenesen állt, keze még mindig abban a helyzetben, ahogyan a gyertyatartót elengedte, tekintete pedig megigézve meredt fiának sápadt arcára.

– Mi történt? – ismételte meg a kérdését, amikor az anya felvisítva odavetette magát szeretett gyermeke hordágyához, akihez teljes szívvel ragaszkodott.

A szomorú menetet egy egyenruhás orvos követte. Éppen hogy meg tudta akadályozni, hogy a boldogtalan anya ne zuhanjon rá a sebesülte, tovább fokozva annak fájdalmát.

– Lóduljatok felfelé – kiáltotta az apa. – Gyorsan a szobájába, hogy minél hamarabb nyugalomba kerüljön! Támogatná a hölgyet?

Ez utóbbi szavakat az udvarmesterhez intézte, aki gondolkodásra képtelenül állt a döbbent grófnő mellett.

További szavaknak már semmi értelme sem lett volna. Miközben az orvos maga is támogatta a hordágy fej felőli végét, és a szolgák is valamennyien odaugrottak, hogy segítsenek, könnyedén és biztonságosan felemelték, és gyorsan felvitték a szobába, ahol a szerencsétlent a matraccal együtt, melyen idáig hozták, átemelték saját fekhelyére.

George holt sápadtan és kimerülten lehunyta szemeit, miközben anyja ágya mellé térdelve megragadta a kezét, és a gróf megragadva az orvos karját halk, de határozott hangon megkérdezte:

– Mi történt? Önnek kötelessége megmondani nekem. Mindenről tudnom kell!

– Sajnos nem is maradhat titokban, gróf úr – mondta az orvos a vállát vonogatva. – A fiatalember ma délután párbajozott a fiatal Bolten gróffal.

– Huberttel?

– A fiatal Hubert gróffal. Bolten grófé volt az első lövés, és azonnal borzalmasan pontosan eltalálta ellenfelét. Készüljenek fel a legrosszabbra! – súgta oda neki halkan. Lehetetlen megmenteni. Tüdőlövést kapott.

A gróf karja bénultan aláhanyatlott, amikor a sebesült felnyitotta a szemeit, és megszólalt: - Apám! Anyám!

– George, kedves gyermekem, itt vagyunk, itt vagyunk veled! Úristen, mi van veled!

– Mindennek vége – suttogta a haldokló. – Nem tudok ... többé nem tudok beszélni. Legyetek jók Paulával. Isten veletek!

Becsukta szemeit, és egész testén egy rándulás futott végig.

– George, George! – kiáltotta az anyja, rávetve magát, de a fia nem mozdult többé. És miközben a gróf, mint maga a megtesztült döbbenet, tekintetét mintha egy varázslat tapasztotta volna a halott merev arcára, nem tudta levenni róla. Az öreg udvarmester a sarokban a falnak támaszkodva csendesen zokogott.

A kritika

Másnap reggel tíz órakor Rebe a megbeszéltek szerint ismét elment Krüger direktorhoz, hogy egyeztesse vele a következő előadások repertoárját. Nem csekély izgalomban találta a direktort, és alig lépett be a szobába, ő máris az asztalra mutatva kiáltozni kezdett:

– Látja, nem megmondtam magának előre? Most megnézheti a könnyelműségének következményeit.

– De drága direktor úr!

– Olvasta már a ma reggeli városi újságot?

– Nem, még nem.

– Na, hát akkor szórakozzon egy kicsit. Itt hever ez a szennylap az asztalon, Strohvisch rendkívülit produkált.

– Valóban? – mosolyodott el Rebe, miközben felvette a lapot és belenézett. – Akkor hát a rendkívüli alkotás megszületett, és már túl is van rajta.

– Ez az alak? Még messze nem. Ha így gondolja, akkor maga még nem ismeri. De olvassa csak el. Nem csak úgy csendben magában, hanem hangosan. Én csak belepillantottam, mert menten elöntött a méreg. Ez tényleg egy igen gúnyos alak!

Rebe olvasni kezdte: „Színház Hassburgban. Hamlet, Dánia hercege. Az ünnepi ...

– Azt kihagyhatja – szakította félbe a direktor –, az csak a bevezetés, azt együtt éltük át. Kicsit lejjebb kezdődik: Tudunk a mulasztásunkról ...

– Igen, megvan.

„Tudunk a mulasztásunkról, hogy nem számoltunk be már tegnap a publikumnak a darabról, de be kell vallanunk, hogy teljes huszonnégyszáz órára volt szükségünk, hogy a történetek és átéltek feletti csodálkozásunkból magunkhoz térjünk. Horatius Rebe alakítását, a Hamletet, ha nem magunk szenvedtük és viseltük volna el együtt a nézőkkel, még most sem hinnénk el, és az egészet egy sivár, természetellenes álomnak tartanánk. De sajnos túlságosan is igaz, és konstatálnunk kell a tényt, hogy Horatius Rebe tegnapelőtt este a Hamletet, ezt a dán herceget olymértékben lejáratva, ami semmi kívánnivalót nem hagy a nemzeti öntudatunk vonatkozásában. Azt is be kell vallanunk, hogy Horatius Rebe nélkül zavar keletkezett volna az előadással kapcsolatban, vagyis az egész előadás lehetetlenné vált volna, de a publikum nem járt volna ezerszer jobban, ha visszakapja a pénzét, mint kitenni ennek a rémes Hamletnek?

Mindemellett képtelenek vagyunk felfogni ennek a fiatal ’művésznek’ a feneketlen öntúlbecsülését, aki pirulás nélkül merészelte – hiszen olyan sápadtnak látszott, hogy egy ideig kétségeink voltak, melyik is a szellem – ilyen kínokban részesíteni a jó ítélőképességű és finoman képzett hassburgi publikumot. A szükség semmi esetre sem bocsánat ezért, hiszen lehetetlen, hogy beképezze magának egy Handor szintű színész briliáns felfogását, és helyettesítse őt számunkra. Akkor mi is történt tulajdonképpen? Mindössze elmondott egy szerepet, hogy ne maradjon el az elő-

adás, és ezzel ne legyen jogalapja annak, hogy vissza kelljen fizetni a publikumnak a belépődíjat.

Csodáltuk a publikum jóindulatát, mivel hagyta, hogy mindez megtörténjen vele, és ráadásul még tapsolt is a delikvensnek, talán Rebe félelmét akarták díjazni. Hál' istennek túl vagyunk azon az estén, és bízunk benne, hogy nem tér vissza.

'Hagyd apám, elég legyen ebből a szörnyű játékból'

Lehet, hogy Horatius Rebe úr egy igen kedves, derék ember, és jó polgár, de feketén-fehéren megmondhatjuk neki, hogy csak egy igen közepszerű színész, és Hamlet alakítása bizonyíték volt erre: semmi fennköltség, semmi zsenialitás, nyoma sem volt semmiféle isteni szikrának, mely átjárja a felszentelt művészt, és magával ragadja a nézőket is.

Egyetlen, amit Rebe úr azon az estén tanúsított, mindössze az volt, hogy jó az emlékezőképessége. Ezért sohase feledje, hogy dicsőséges pályáját Németország valamely félreeső kis színpadán folytathatja, azt azonban ne tettelezze fel, hogy még egyszer ilyen élvezetet biztosíthat a hassburgi publikumnak. Jóindulatúan figyelmeztetjük az igazgatóságot, hogy ne éljen vissza a nézők bizalmával, és reméljük, hogy ez a dorgálás elegendő ahhoz, hogy Horatius Rebe úr az itteni, művészethez értő publikumot többé ne veszélyeztesse.

F.S''

– Nos, mit szól mindehhez? – szólalt meg Krüger, amint Rebe befejezte az iromány felolvasását, és nevetve visszatette a lapot az asztalra.

– Tényleg gondot okoz magának, amit ez a Strohvisch firkál? – kérdezte. – A magam részéről el sem tudom képzelni, hogy mindennek a legcsekélyebb befolyása lenne a publikumra, tehát irkáljon, amit csak akar. Egy ilyen embert nem kell komolyan venni.

– Ezt maga mondja, kedves Rebe – kiáltotta a direktor –, én azonban jobban ismerem a világot és a publikumomat, és biztosíthatom, hogy ez a cikk megsemmisítő hatású magára nézve.

– És ennek ellenére hajlandó tovább próbálkozni velem?

– Igen, csak az a kérdés, hogy maga mer-e még próbálkozni – kiáltott fel Krüger csodálkozva. – Szavamat adom, hogy a következő fellépése alkalmával ki fogják fűtyülni!

– Én pedig nem félek, direktor úr – válaszolta Rebe nyugodtan és határozottan. – Ilyen piszkos fegyverekkel én persze nem küzdhetek, és nem is akarok, de rögtön tehetünk egy próbát, hogy a publikumnak tényleg van-e saját véleménye, vagy hagyja, hogy ez a hitvány irodalmár az orránál fogva vezesse.

– Bárcsak meg tudná változtatni a világot!

– Én nem akarom megváltoztatni, csak szeretném megismerni.

– Ebben a szórakozásban még része lehet – bólintott Krüger. – Annyit azonban mégiscsak mondanék, hogy előre figyelmeztettem. Én semmit sem kockáztatok, mivel úgyszólván teltházam lesz, és arra is kész vagyok, hogy egy teljes hónapra alkalmazzam, egy feltétellel: Ha első fellépése alkalmával alaposan megbukik, akkor a szerződésünk fel van bontva.

– És doktor Strohvisch úr fogja kimondani az ítéletet? – mosolyodott el Rebe.

– Nem! – kiáltotta a direktor –, hanem saját maga, hiszen a következő előadás után nem maradunk sokáig kétségek között. Az mindenesetre jó, hogy mi magunk tudjuk, hánnyadán állunk.

– Rendben van, elfogadom – bólintott Rebe. Szilárd elhatározásom, próbára teszem ezt az érdemteleniséget, és remélem a legjobbakat.

– A reménykedés, kedves barátom, a reménykedés még semmit sem jelent – válaszolta a direktor. – De ezúttal elfogad legalább egy jó tanácsot?

– És mi lenne az, direktor úr?

– Az elsőt nem fogadta meg, és ha őszinte akarok lenni, talán jól is tette. Egy ilyesfajta embert, mint ez a Strohvisch és hason-
szórú társait nem lehet megvásárolni, csak felbérelni lehet őket,
ami azt jelenti, ha egyszer fizet, azzal még nem biztosította be
magát. Nekik mindig pénzre van szükségük, és telhetetlenek. És
ha a büszkesége nem is engedi, hogy lekenyerezze ezt az embert,
remélem, az ellen még sincs semmi kifogása, hogy keresztezze a
terveit.

– Ha erre tisztességes módon van lehetőség.

– Tisztességes módon? – mondta a direktor, ide-oda ingatva a
fejét. – Ha rám ront egy tisztátlan állat, úgy tartom, kitérhetek
előle, és ezúttal minden mód tisztességesnek számít, hiszen az
önfenntartás a természet alaptörvénye marad. Tisztességesen? Azt
talán tisztességesnek tartja, ha este kifütyülik?

– Akkor, ha nem az én hibámból, és igazságtalanul történik.

– És utóbb kit érdekel, hogy mi történt? Könyörgöm, hagyja a
bölcsondásokat, és térjen végre észhez! Nem az én hibámból és
igazságtalanul! Csukasson le valakit téves gyanúsítással, és csa-
passa le a fejét. Gondolja, megnyugtató lesz számára, hogy min-
dez nem az ő hibájából és igazságtalanul történt? Csupa bölcson-
dás! Az ügyel itt nekünk van dolgunk, és ha ügyesen fog
hozzá, a végén még dacolhat is vele.

– De hogyan?

– Megmondom én azt magának. Némi pénzbe kerül, semmi
több. Néhány tucat szabadjegyet kap tőlem. Szervezzon be meg-
felelő számú erőteljes fickót, akik ...

– Kedves direktorom – szakította félbe őt Rebe –, ilyen agya-
fűrt megoldásra nem adom a fejem. Véleményem szerint ez ép-
poly primitív lenne, mint a másik.

– De a legnagyobb művészek is így tesznek – kiáltott fel a di-
rektor kétségbeesetten.

– Tisztázzák ezt a saját lelkiismeretükkel – mondta Rebe nyugodtan. – Nekem talán, és ezt őszintén bevallom önnek, egészen sajátos elképzelésem van a tisztességről, és az a véleményem, hogy az ilyen irodalmi piócák egyáltalán nem is létezhetnek, ha mindenki úgy gondolkodna, mint én. Tőlem nem fognak soha egyetlen fillér támogatást sem kapni, és ha csak ők lennének az oka, hogy nem jutok előbbre a színházban, akkor rendben, legalább saját magamnak nem kell szemrehányást tennem, és tisztességgel hagyhatom el a színpadot.

– Már megint ez a „tisztességgel” – kiáltott fel a direktor türelmetlenül. Rendben van. Felőlem tegyen, amit akar, ezen nem fogom tovább koptatni a nyelvem. És mivel lépne fel legközelebb? A repertoárunkat ismeri.

– Schillertől a Fiesco című darabot kérném, direktor úr.

– A Fiesco-t? Hm, miattam! Egyik éppolyan jó, mint a másik, a Fiesco pedig tulajdonképpen már régen nem volt műsoron. Akkor a következő szerdán, ha önnek is megfelel, mivel vasárnap egy bohózat több bevételt jelent.

– És második szerepként arra kérném ...

– Tegyen meg nekem egy szívességet! Egyelőre még ne törjünk a fejünket a második szereplésén. Nézzük előbb, hogyan megy le az első.

– Látom, a bizalma még nem az igazi.

– Valóban nem – mondta Krüger –, mert ismerem a saját rigolyáimat. Tehát holnapra kiírom az első próbát, remélem Rebe úr, készen áll rá?

– Holnap este akár el is játszhatnám a szerepet.

– Ördög és pokol, maga tényleg használható tagja lenne a társulatnak! Handor mindig tizennégy napot kért, és még akkor is akadályoztatást jelentett. Fontolja meg még egyszer a dolgot a szabadjegyekkel! Szavamat adom, hogy ...

– Meg fogom fontolni, direktor úr – szakította félbe Rebe –, és a gondolkodás minden órájában arra a következtetésre fogok jutni, hogy helyesen jártam el.

– Nagyon szép, Rebe úr – mondta a direktor szárazon –, akkor a következő szerdán majd meglátjuk. Viszontlátásra!

– Viszontlátásra, direktor úr! – mondta Rebe, és lassan, elmélkedve elhagyta a házat.

Mialatt Rebe a direktorral tárgyalt, Pfefferéknél sajátos ünnepi hangulat uralkodott.

Az anya beteges állapota ugyanis az utóbbi napokban, de azt is lehetne mondani, hogy az elmúlt órákban olyan jelentős mértékben javult, hogy a házban minden egyre barátságosabbra fordult. Talán a megváltozott étrend miatt volt? A korábbi doktor, a színházi orvos (vagy ahogyan Pfeffer nevezte őt, az „állatorvos”), aki protekcióval jutott az állásához, isten tudja, mivel kezelte a szegény asszonyt, mindenesetre majdnem minden táplálékot megvont tőle. Ez egy teljesen új, általa felfedezett koplalási kúra, állította, aminek a szóbeszéd szerint egyébként néhányan már áldozatul estek. A kezelés hatására Henriette anyja napról napra egyre megviseltebb lett, míg végül annyira legyengült, hogy már felülni sem tudott.

Ha volt valami egyáltalán a világon, amit Jeremias gyűlölt, az az éhezés volt, pláne egy koplalási kúra, ami természetesen annyira legyengítette a testet, hogy már az orvos ellen sem tudott védekezni. Jeremias ezért nem nyugodott mindaddig, míg Pfeffer, vagy sokkal inkább Auguste mérlegelni kezdte, hogy másik doktort hívnak, aki persze azonnal kijelentette, hogy a korábbi orvos teljesen téves terápiát alkalmazott, és a beteg rövid időn belül egy ilyen kúra mellett nem csak eredeti betegségébe hal bele, hanem a gyomra miatt is. Tápláló ételeket rendelt el, és Jeremias mindenfélét hazacipelt, amit csak fel lehetett hajtani, aztán egy pohár borral kínálta, mely erőt ad, egy órával később pedig már egy tucat portói óbor sorakozott a szobában. Egy kis mozgás, pillanat-

nyílag még a szobában, és friss levegő a lehetőségek szerint, javasolta.

Vajon mindezek segítettek, vagy talán kedélybetegség volt, ami mindeddig a beteget megszállta? Tegnap este óta azonban jelentős javulás állt be, és Henriette örömeiben úgy énekelgetett ezen a reggelen a házban, mint egy mezei pacsirta.

Az anya a nyitott ablaknál ült, mert a tegnapi viharos és hideg éjszaka után kitisztult a levegő és a nap melegen és derűsen sütött. Jeremias elment. Rebe keresésére indult, hogy további tervei és kilátásai iránt érdeklődjön, de nem találta otthon, és kénytelen volt dolgavégezetlenül visszatérni.

– Kétségbeejtő ez az ember, Auguste – mondta, fel-alá járkálva a kicsi szobában, és kopasz fejét vakargatva. – Tegnap, amikor beszéltem vele, és minden vonatkozásban felajánlottam segítségem, ami Jettchent illeti, megragadta a kezem, és ezt mondta: „Kedves Stelzhammer uram, szívből köszönöm jóságos és barátságos szándékait, és tudhatja, hogy leghőbb vágyam, ami-re minden erőmmel törekszek, hogy Jettchen az enyém legyen, de szilárd elhatározásom, hogy saját magam szeretnék megküzdeni érte. Nem akarok később szemrehányást tenni saját magamnak, hogy a feleségem juttatott előbbre a pályán.”

– És ebben teljesen igaza van – mondta Pfeffer, aki ebben a pillanatban lépett be, és meghallotta az utolsó szavakat. – Ez a Rebe egy komoly ember, én mondom nektek, és roppantul röstellem, hogy korábban annyira lekezelően viselkedtünk vele. Na, hogy vagy ma reggel Guste, jobban? Ezer ördög, kezd megint rózsás lenni az arcod!

– Legfőbb ideje, hogy áthajóztam Brazíliából – kiáltotta Jeremias. – Ti képesek lettetek volna hagyni, hogy éhen haljon!

– Az az átkozott színházi állatorvos – káromkodott Pfeffer. – Na lépd csak át a küszöbömet, kivéve persze, ha betegségről vagy nyugdíjazáshoz kell igazolást adnod! Ó egek, bárcsak már a kezemben lenne, és a szegre akaszthatnám azt az átkozott komédiázást!

– Ne kívánd magadnak még azt az időt, Fürchtegott – bólintott az asszony. – Úgyis elég korán megöregszünk valamennyien, és inkább dolgozzon az ember tízezerszer szívesebben reggeltől estig, mint így feküdni, és más emberek terhére lenni.

– Terhére lenni – mormogta Pfeffer. – Kinek voltál te egyáltalán a terhére? Csak ezt hallja meg a Jettchen! De ezer ördög – szakította félbe magát hirtelen, kitekintve az ablakon. – Csak nem Bassini kisasszony közeledik, mint egy narancssárga villám? Na, bizonyára valami újdonságra tett szert, a nyakam teszem rá.

– Errefelé tart? – kérdezte Jeremias.

– Éppen most rontott be a sétány felőli ajtón. Mennyire sietős ennek a nőszemélynek!

– Ki tudja, mi hírt hoz – mondta a testvére.

– Bizonyára semmi jót – bólintott Pfeffer. – Különben nem szedné így a lábát, ebben biztos lehetsz. Valami szerencsétlenség történhetett, vagy valahová beszabadult az ördög. Ismerem a testvéremet.

– Mindig van valami bajod a szegény Lisevel – mosolyodott el az asszony –, pedig tudom, hogy kedveled, és senkinek sem tanácsolnám, hogy valami rosszat állítson róla.

– Csak tudna legalább viselkedni egy kicsit, és ne tenné magát mindig olyan átkozottul nevetségessé – mondta Pfeffer –, különben tényleg nagyon rendes, és a színházban is jó. De egész nap komédiázik, attól a pillanattól kezdve, amikor reggel felkel, egészen estig, amikor elalszik. Nála veszettebb nőszeméllyel még életemben nem találkoztam.

– Olvastátok már? – kiáltotta ebben a pillanatban az említett hölgy, amint a fejét bedugta az ajtón. Olvastátok már ezt a szennylapot? Égbekiáltó, hogy ilyesmi átmegy a cenzúrán. Ezzel az erővel ugyanilyen jól élhetnénk Brazíliában is a kannibálok között.

– De kérem! – szólalt meg Jeremias.

- Na, nem megmondtam? – nevetett fel Pfeffer.
- Mit is mondtál, mi történt? – kiáltott fel hevesen a testvére.
- Biztos te tudod a legjobban, miféle újság az ott a kezedben?
- Még nem olvastátok a városi lapot? Akkor semmit sem tudtok – kiáltotta Bassini kisasszony szenvedélyesen.
- Úgy? És mi van benne?
- Egy kritika Rebe szerepléséről.
- Ezer ördög! És jó?
- Itt van, olvasd, és szórakozz rajta – mondta Bassini kisasszony. Ez itt, doktor Strohvischtől, a te jó barátodtól.
- Az én jó barátom? – morogta Pfeffer, átvéve a lapot, és lassan maga elé mormolva olvasni kezdte.
- És azt hallottátok – folytatta közben Bassini kisasszony, mivel közben nem akarta vesztegetni az időt – hogy a gazember Handor miatt a két fiatal gróf, Monford és Bolten tegnap párba joztak, és Bolten gróf agyonlőtte a másikat?
- Ó, édes istenem – sóhajtott fel Auguste –, szegény szülei!
- Igen, ilyenek a nemesek – mondta a testvére – azzal védik meg a becsületüket, hogy lemészárolják egymást.
- És ezek a gazdag, előkelő emberek!
- Igen, ilyet tesznek jó dolgukban, de tudják egyáltalán, hogy jó dolguk van? Isten őrizz, mindig többet akarnak, mint amennyijük van. Ilyenek a gazdagok. Nyakig ülnek a pénzben, azt sem tudják, mennyijük van, állítólag még a köpöcsésze is ezüstből van a szobáikban, és csak a gőg számít mindennek előtt.
- Ezer ördög – kiáltott fel ekkor Pfeffer, aki közben átfutotta a bevezetést, és most jutott el a lényegig. Jeremias mellette állt, és a válla felett belenézett a lapba.

– Ó, te piszkos gazember – mormolta csendesen maga elé, gondolatban ökölbe szorítva a kezét.

– Hát ilyen egy igazi patrónus!

– Hogyan? Na, mit mondtam?

– Miért, mit ír? – kérdezte Auguste.

– Mindjárt magad is olvashatod a kellemetlen hírt. Ó, te átkozott, veszett kutya! Persze, ha letolt volna öt tallért a torkán!

– Igen, de mennyit tejlhatsz neki, ha nincs egy vasad sem? – szólt közbe Bassini kisasszony.

– Ez ugyanaz a fazon, akivel egyszer Rebenél a lépcsőn találkoztam – kiáltott fel Jeremias.

– Hát ez már mindennek a teteje! – kiáltott fel Pfeffer. – Ej, a fenébe ezzel az átkozott alakkal! – és ezzel összegyűrve a lapot, lehajította a földre.

– De Fürchtegott – kiáltott fel Bassini kisasszony rémulten, hiszen az az újság a suszteré, a házigazdámé! Mit ártott neked az a szegény papír? – és erre felemelte, és kisimította a lapot.

– Kérem, adjátok ide, hadd olvassam – mondta Auguste, kinyújtva utána a kezét.

– Igen, én is szeretném – vélekedett Jeremias. – Meg lehet valahol venni ezt a számot?

– Persze, a terjesztőknél. Na ez hiányzott még!

– Nekem is kéne egy példány – folytatta Jeremias, miközben szaporán dörzsölgette a kezét –, hogy tisztázzunk minden félreértést.

– Miféle félreértést?

– Hát ez kész gyalázat – mondta Henriette anyja. – Tényleg rosszindulatú galádság, és csak azt nem értem, hogy a publikum miért hagyja ezt. Szárazon csak ennyit mond róluk: „Semmihez sem értetek, ha Rebe tetszik nektek, egyedül én értek hozzá!”

– És ez a link alak kap szabadjegyet – mérgelődött Pfeffer. – Na, ha én lennék a direktor, adnék én neked szabadjegyet!

– Ez az alak most teljesen rá fog állni arra, hogy tönkretegye szegény Rebet. – mondta Bassini kisasszony –, hiszen most már tapsolni sem lehet neki, különben a kritikusnak nem lenne igaza.

– Persze – mondta Pfeffer. – Amit most tehet, azt meg is fogja tenni.

– Én meg azt hiszem, hogy egy ilyen kritika után a direktor nem is hagyja majd fellépni – folytatta Bassini kisasszony. – Jól ismerem őt, és el sem tudjátok képzelni, hogy mennyire fél ettől a felfuvalkodott Strohwischtől.

– Akkor szerencsétlenség fog történni – mondta Jeremias, és a hangjában volt valami ünnepélyes. – Én mondom nektek, akkor szerencsétlenség fog történni.

– Na, milyen szerencsétlenség történhet? – mormolta Pfeffer. – Akinek egyszer pechje van, annak nem jut vaj a kenyérére.

– Megjött Jettchen – szólt közbe gyorsan az anya, aki meghallotta odakintről a lánya érkezését. – Tegyétek el azt az újságot, és egy szót se róla, hiszen annyira megviselné a szegény lányt!

– Bassini kisasszony gyorsan begyömöszölte a táskájába, de amint Jettchen belépett, hirtelen csend támadt, és még Jeremias is olyan döbbszerű képet vágott, hogy a lány egyből tudta, valami történhetett.

– Jó reggelt mindenkinek – kiáltotta nevetve, de aztán csodálkozva nézett végig a többiekre, majd megszólalt: – Mi van veletek, olyan furcsán néztek rám valamennyien. Mi történt? Mama, történt valami?

– Semmi, ami minket érintene – szólalt meg Bassini kisasszony, aki elsőként szedte össze magát. – Te még nem hallottál a Monford féle szerencsétlenségről?

– Sajnos igen – biccentett Jettchen szomorúan. – Édes istenem, ilyen fiatal, reményteljes vér, a legszebb életkorban!

– Te ismerted a fiatal grófot?

– Odakint a kastélyban láttam, amikor korábban a grófkisasszonynak néha a munkámat vittem fel, és az utóbbi időben a Rottack gróffal is ellovagolt errefelé. Ugyanaz a fiatalember volt, bácsikám, aki itt a házunk előtt pénzt adott annak a szegény fiúnak, akinek a talicskáját Bolten gróf fellökte a lovával, hogy kártalanítsa az őt ért veszteségért.

– És ugyanaz az ember lőtte őt most agyon?

– És milyen büntetést fog kapni ezért?

– Büntetést? – szólalt meg Bassini kisasszony. – Ugyan már, ilyen előkelő embert büntetnének meg? Egyébként még az éjszaka folyamán elutazott, és most kereshetik, ha valamit kezdeni akarnak vele.

– De mi van veled, papa? – kérdezte Jettchen, csodálkozva nézve Jeremiasra, aki közben még mindig kezeit dörzsölgetve fel-alá járkált a szobában, és annyira el volt foglalva a saját gondolataival, hogy nem is hallotta meg rögtön a kérdést.

– Hogy mi van velem, gyermekem? – szólalt meg, miután Jettchen megismételte a kérdést. Ó, semmi, semmi, csak éppen arra gondoltam, hogy van még valami dolgom, majdnem el is felejtettem. Tehát jó reggelt mindenkinek!

– Hová indulsz, Jeremias?

– Most haza kell mennem, de aztán visszajövök.

– Délben ebédelünk.

– Rendben, addigra visszajövök, de ha tizenkettőre nem lenék itt, akkor ne várjatok rám, mert lehet, hogy feltartanak. – És ezekkel a szavakkal már tűzött is kifelé az ajtón.

– Mi lehet a papával? – kérdezte Jettchen csodálkozva. Olyan furcsán szétszórtnak, zavartnak látszott.

– Isten tudja – morogta Pfeffer. – Talán valami brazíliai rigolya, ami átfutott a fején. Hagyjátok, hadd fusson, majd összeszedi magát, ettől nem tartok. Merre jártál, Jettchen?

– A mennyasszonyi koszorút vittem el – válaszolta –, és most már más dolgom nincs, mint elkészíteni Rottack grófnak a megrendelt koszorút.

– Nagyon jó, akkor végre kipihenheted magad.

– De az nagyon unalmas lesz, és mennyi munkát kaphattam volna! Sok rendelésem volt, de a papa nem akarja megengedni.

– Ez nagyon rendes tőle, mert tönkre dolgoztatd volna magad, az biztos. De most már nézz körül a konyhában, kincsem, hogy kapjunk valamit ebédre!

– Minden rendben van, bácsikám – bólintott Jettchen. – Már majdnem készen van, mert miközben főtt az étel, csak átszaladtam néhány lépésnyire ide a közelbe. Pont tizenkettőkor az asztalon lehet az ebéd.

Jeremias meghatározhatatlan hangulatban lépkedett lefelé a lépcsőn, és ennek nem más volt az oka, mint az a szegény, boldogtalan kritikus

– Ó, te átkozott tintakukac! – mormolta maga elé, nem csekély méretű öklével a lépcsőkorlátot ütögetve. – Ó, te átkozott tintakukac, kerülnél csak a kezeim közé! – De egyelőre nem volt a kezei között, így nem maradt más hátra, mint felkeresni Rebet, és megbeszélni vele, mit lehetne tenni ebben az ügyben, mert abban biztos volt, hogy lehet tenni valamit.

Rebet persze megtalálta, de tőle nem kapott semmi támogatást az ügyben.

Rebe kitartott amellett, hogy az a személy, akitől a támadás származik, olyan mélyen alatta van, hogy az égvilágon semmit sem tud kezdeni vele, és ami azt illeti, hogy tenni kellene ellene valamit, azt jelentené, hogy leereszkedne ennek a Strohvischnek a szintjére, erre pedig gondolni sem lehet. Egyetlen fegyver, amivel

szembeszállhat vele, ha szereplésével bizonyítja be a publikumnak, hogy kritikus hazudott. Mást nem tud, és nem is akar tenni.

Jeremias igyekezett felhívni rá a figyelmét, hogy igyekeznie kell előbbre jutni az itteni színpadon, amire Rebe azt válaszolta, hogy ez csak úgy lehetséges, ha elolvas minden lehetséges darabot. Ha most sikere lesz a következő előadáson, attól még mindig kérdéses marad minden további. Ez körülbelül olyan lenne, mint ha valakinek egy nagy folyót kellene átúsznia, és előbb egy tóban próbálná ki, hogy a víz felszínén tud-e maradni, de ehhez úszógumit kötne a karjai alá, és ezzel senki mást, csak saját magát csapná be, és ezért később bűnhődnie kellene.

Ezzel az emberrel nem lehetett mit kezdeni, hiszen makacsul kitartott amellett, hogy becsülettel akar győzni, vagy inkább feladja itteni állását, és más valahol kezd, mert csak így őrizheti meg önbecsülését, és más tiszteletreméltó emberek megbecsülését is.

Jeremias gondolatban teljesen igazat adott neki. Nagyon becsületesen és derekasan viselkedett, de ostobának, rémesen ostobának tartotta, ha ezt nem is mondta meg neki. Teljes kétségek között nekiindult, hogy felkeresi Krüger direktort, hátha tőle esetleg más véleményt hallhat. Az ebédről Pfefferéknél már régen megfeledkezett, és elmulasztotta.

Megtalálta emberét. Krüger, akinek érdekében állt, hogy Rebe maradjon, hiszen ennyi gázsiért, amiben minden bizonnyal meg tud állapodni vele az első időszakra, hol is találna hirtelen egy ilyen bonvivánt. Mindenben igazat adott Jeremiasnak, és minden vonatkozásban egy véleményen voltak, így szinte lehetetlen volt, hogy valamin is vitakozzanak.

A direktor egészen őszintén elmondta saját véleményét a kritikusról is a kis, élénk idegennek. Miért is zavartatta volna magát? Strohvisch egyébként is sokba került neki évente, és Jeremias végül csak azt volt képtelen felfogni, hogyan képes valaki alávetni magát egy ilyen embernek, és személyes kapcsolatban maradni vele.

– Édes istenem – mondta a direktor –, mit is tehetnék ellene? Hagyjam, hogy folyamatosan ócsárolja az egész színházamat? A publikum végül hinne neki, ha napról napra hallaná és olvasná, és kezdene ellenszenvet érezni, és végül egyáltalán nem térnének be, ezért inkább fizetem neki a vérdíjat, és betömöm vele a száját.

– A Fiesco előadás mikor is lesz?

– A következő szerdán. Ha addig tenne valamit, az isten szerelmére kérem, nehogy Rebe megtudja, mert tönkretenné az egész történetet. Egyébként a magam részéről örülnék neki, és számíthat a támogatásomra.

– De mi lenne a módja?

– Megmondom én magának, hogy mitől tartok – válaszolta Krüger. – Attól tartok, Strohvisch megszervezi, hogy a következő előadáson kifütyüljék Rebet. Ezt egyszer már megtette velem.

– De a publikum nem fogja hagyni, hogy ezt tegyék vele.

– Édes istenem, mindenki örül egy kis botránynak – mondta Krüger –, és ha csak három vagy négy ilyesfajta munkában ügyes embert előnyösen elhelyez a földszinti nézőtéren, néhány mihaszna fiataalt bárhol találhatnak, akik segítenek nekik. El sem tudja képzelni, mennyire fertőző a kifütyülés.

– Hurrá – kiáltott fel Jeremias –, talán ő maga is bejön, és bárcsak a közelében lennék!

– Ő maga minden bizonnyal nyugodtan viselkedne, csak levezényelné az egész balhét.

– Na várjon csak, végül is ez ellen lehetne tenni valamit. Apropó, jelen van a rendőrség a színházban?

– Azokra nem számíthat – mondta a direktor. – Persze néhányan ott álldogálnak az előcsarnokban, de ilyen alkalmakkor igen passzívan viselkednek.

– Rendben van, másra nem is voltam kíváncsi, és most ajánlom magam!

- Ön idegen itt a városban, Stelzhammer úr?
- Igen, persze, idegen vagyok, de azt hiszem, tudok valakit, aki támogatna.
- Megkérdezhetem, ki lenne az?
- A színházi szolgáljuk, Peters.
- Akkor pompás kezekben van – nevetett fel Krüger szórakozottan. – De az ég szerelmére, nehogy megsejtse, hogy tudok a dologról!
- Ne aggódjon, kérem, ne fáradjon, kitalálok! És miközben a direktor odafent a szobájában szórakozottan, kezeit dörzsölve fel-alá járkált, Jeremias lassan elindult lefelé a lépcsőn.

Krüger Direktor a második emeleten lakott, és minden emelet-hez két lépcsőkar tartozott, melyek az öreg házban meglehetősen meredeken vezettek felfelé, és az oldalsó ablakok jól megvilágították.

Jeremias éppen leért az első lépcsőkaron, amikor közvetlen alatta felfelé igyekezett egy úr, és felnézett rá. Az idegen, aki körülbelül egy fejjel magasabb lehetett, mint a mi alacsony termetű barátunk, még három vagy négy lépcsőfokkal alatta volt, amikor fejét felemelte, és Jeremias erre hirtelen megállt.

– Hurrjé! – kiáltott fel, olyan alacsonyra ereszkedve, hogy a feje szinte egy vonalba került a lépcsőn felfelé igyekvőével, és mindkét kezével megtámaszkodott a térdén. – Csak nem abban a szerencsében van részem, hogy doktor Strohvisch urat láthatom magam előtt?

– Igen, persze, így hívnak – szólalt meg az úr. – És kihez van szerencsém?

– No lám – kiáltott fel Jeremias anélkül, hogy megválaszolta volna a kérdést – de jó, hogy találkozunk, csak így négy szemközt! Talán megengedi nekem, hogy rögvest megmondjam magának, Strohvisch uram, hogy maga egy igen szánalmas, nyomorult tintakukac és hitvány alak!

– Maga egy ostoba számár – kiáltott fel a doktor, aki nem is tudta rögvest, hogy min csodálkozzon jobban, a barátságos megszólításon, vagy a kistermetű, előtte guggoló komikus figurán, és akit ezért, ami személyes testi erejét illeti, meglehetősen alábecsült. – Mit merészel? Félre innen, vagy letaszítom a lépcsőn!

– Úgy? – szólalt meg erre Jeremias, aki úgy tűnt csak erre várt. Bal kezével fejébe nyomta kalapját, és a következő pillanatban galléron ragadta a doktort, aki mint egy gyerek, kapálózni kezdett a markában.

– Eresszen el! – kiáltotta.

– Letaszítana a lépcsőn? Úgy? – kiáltotta Jeremias. – Csodás ötlet. – És még mielőtt a doktor segítségért kiálthatott volna, megfordította, és akkorát taszított rajta, hogy az máris nyílsebességgel száguldott lefelé a lépcsőn.

Jeremias vére felforrrt. Ostoba számárnak nevezték, és most már nem is számított, ami előtte történt. És aki azt a gyalázatos kritikát írta, most odalent bukdácsolt a lépcsőn. Szerencsétlenségére Strohvisch doktor kezében volt egy spanyol sétapálca, és Jeremias később már nem is emlékezett rá pontosan, hogyan történtek a továbbiak. Mindenesetre még mielőtt végiggondolta volna, lerohant a lépcsőn áldozatához, kikapta a kezéből a sétapalcát, és nagy lelkesedéssel elkezdte püfölni vele.

Strohvisch segítségért kiáltozott, és kétségbeesésében végül megpróbált ellentámadásba lendülni, de Jeremias ettől gurult be igazán. Közben hangok hallatszottak az emeleten, ahol éppen voltak, és azért, hogy a küzdelmet semleges területre helyezze át, ismét galléron ragadta a boldogtalant, és letaszította maga előtt a következő lépcsőkaron, ahonnan már csak néhány lépcső maradt a ház kapujáig, és a püfölést itt folytatta tovább.

Odafent a második emeleten Krüger direktor állt, a korlát felett lefelé nézve, és örömeiben tapsolni kezdett volna, ha ezt megengedhette volna magának. Az első emeleten előkerült a cseléd lány, aztán X. fellebbviteli főtanácsos és felesége, majd a lányuk is. A kapu előtt, mivel a dulakodás zaja kihallatszott, szintén gyülekez-

ni kezdtek az emberek, akik végül benyomultak a házba. És feljebb, az első fordulónál Jeremias még mindig puffolta Strohwischt mindaddig, míg végül a sétatálca atomjaira hullott, és már alig bírta mozdítani a karját. Aztán lelökte áldozatát, és utána hajította a finommetszésű, elefántcsont fejű sétatálcájának maradványát, és miközben elment mellette, visszaszólt neki: – Úgy, doktor úr, remélem, most megkapta a magáét. A nevem Jeremias Stelzhammer.

– Stelzhammer úr! – szólította meg ekkor egy piros galléros ember, aki közben az egyre gyarapodó nézők között befurakodott a házba –, sajnálom, de kénytelen vagyok megzavarni elfoglaltsága közben.

– Kérem, éppen befejeztem – vélekedett Jeremias.

– Nos, hát annál jobb – mondta az ember. – Akkor viszont felszólítom, hogy kövessen, mivel nekem kell felügyelnem itt a nyugalomra és rendre.

– Kedves uram – válaszolta Jeremias, aki a legcsekélyebb mértékben sem aggódott a várható következmények miatt, mert ekkor rájött, hogy rendőrrel van dolga. – Most már nyugalom van, és hogy annak az úrnak ott rendes verésben volt része, azt tőle is megtudhatja. Remélem, ennyivel megelégszik.

– Hát nem egészen – nevetett fel a törvény szolgája. – Velem kell jönnie.

– Tartóztassa el azt az embert a törvény nevében! – kiáltotta ekkor Strohwisch, aki eddigre kezdett magához térni kábulatából. – A legalávalóbb módon megtámadott és megvert, és közben tönkretette a tulajdonom. Szétverte a botom, amivel védekeztem, elszakadt és beszennyeződött a nadrágom ...

– Ezt nevezi ő önvédelemnek – nevetett fel Jeremias.

– Na, vélekedett a közrendőr, egy pillantást vetve a doktor robotsztus alakjára –, nekem legalább is úgy tűnik, hogy képes lett volna megvédeni magát, de ez tulajdonképpen teljesen mindegy. Majd a törvény előtt megbeszélük.

– De csak nem fog engem ...

– De igen, magának is velem kell jönnie – mondta szárazon az ember. – Itt nem tudom kivizsgálni, hogy melyikük kezdte. Tehát kérem, ne okozzon problémát.

Közben egyre többen betolakodtak a házba, hiszen mi mást látna szívesebben a publikum, mint egy verekedést, a résztvevők rendőrség általi későbbi elvezetésével, ami éppúgy hozzátartozik a látványhoz, mint két szerelmes eljegyzése egy vígjáték végén.

– Uraim – szólt a közbiztonság őre a betolakodókhoz azzal a tisztelettel, ami kijár mindenkinek, akiről még nem derült ki semmi jelentős törvénysértés –, legyenek olyan jók, és menjenek haza. Láthatják, hogy már vége van. Kérem, húzódjanak félre, így nem lehet átmenni.

Az emberek lassan utat nyitottak, de doktor Strohvischnek még némi időre volt szüksége, hogy zilált öltözetét valamennyire rendbe szedje. Körülményeskedni is kezdett, mert nem akart világos nappal egy rendőr kíséretében végigmenni az utcán, de ez mit sem segített. A törvény szolgája kérlelhetetlen maradt, mint maga a törvény, és néhány perccel később a tiszteletre méltó hivatalnok továbbította a két gonosztevőt egy csomó slamos és néhány rendesebben öltözött utcagyerek legnagyobb öröme a tanácsháza felé.

Az utcán Rottack gróf jött lefelé. Komolynak és megviseltnek látszott, és amint a gyülekezet közelébe ért, éppen át akart menni a túloldalra, mert ki akarta kerülni őket, amikor észrevette Jeremiast, és csodálkozva megállt.

– De Jeremias, az isten szerelmére, mit követett el? Mi történt?

– Csak egy kis apróság, gróf úr – mosolyodott el a kisember, de mégiscsak zavarban, hogy éppen vele találkozik, egy ilyen társaságban –, némi nézeteltérésem volt ezzel az úrral.

– Kezeskedek ezért az emberért – mondta Felix a rendőrnek.
– A nevem Rottack gróf.

– Sajnálom, gróf úr, válaszolta nyugodtan az ember –, ebben az esetben ezt nem fogadhatom el. Kötelességem ezt a két embert előállítani és feljelenteni a tanácsházán. A jegyző úr majd feljegyezi a történeteket, és ha velünk fárad, a legcsekélyebb probléma sem lesz, hogy a fogoly azonnal szabadlábra kerüljön.

– Rendben.

– De drága gróf úr!

– Menjen csak előttem – mondta amaz mosolyogva –, mert nem akarok én is a kísérem lenni, de követni fogom magukat.

Visszahúzódott, mert néhány nézelődő, akik talán arra számítottak, hogy valami erőszakos közbelépés vagy bármi más szórakoztató esemény történhet, közelebb jött. A tanácsháza nem volt messze, és a két ellenségnek, nem éppen a jól helybenhagyott doktor felépülése érdekében, egy ideig még várakoznia kellett az előcsarnokban, mivel éppen egy cseléd lány kihallgatása folyt lopási kísérlet miatt, míg végül sorra kerültek.

Az eljárás egyébként rövid ideig tartott. Jeremias, akinek jegyzőkönyvbe kellett mondania vezeté- és keresztnévét, valamint rövid önéletrajzát, és nyilatkoznia kellett, hogy még sohasem állt bíróság előtt, nem tagadta, hogy ő ragadta meg először Strohvisch doktort, majd elverte, és mivel ekkor Rottack grófot is bebocsátották, aki nyilatkozott, hogy kezességet vállal azért, hogy az úr meg fog jelenni a bíróság előtt, a delikvenst elbocsátották.

A doktor, a Hassburgban mindenki által ismert személy, még odafent maradt, hogy megfogalmazza és rögzest be is nyújtja a támadás miatti feljelentését.

– De mondja csak az ég szerelmére, Jeremias – kiáltott fel Rottack, amint kiértek az utcára –, mi készítette magát egy ilyen erőszakos cselekedetre? Már nem Brazíliában vagyunk!

– Kedves gróf uram – mondta a kisember, kissé szégyenkezve a most eljátszott szerepért –, igaza van, nem is kellett volna megtennem, de előtött az epe. Az az ember egy kritikus volt, én

meg kisöpörtem a szemetet, de megígérem önnek, hogy utoljára történt ilyesmi, mert nem hozhatok szégyent a maga fejére.

– És mi a fene dolga van magának egy kritikussal? – nevetett fel Rottack gróf.

– Ez egy hosszú történet, majd inkább máskor mesélem el. És hogy van a kedves grófnő?

– Nem érzi jól magát – sóhajtott fel Felix. Barátainak szenvedése mélyen megérintette, és ezért igen nyomott hangulatban van. De magáról semmit sem hallottam azóta, amikor annál a kisasszonynál jártunk. Hogyan is hívják?

– Bassini.

– Tényleg, igaza van. Ott láttam utoljára, a kisasszonynál. Megbékélt a családjával? Adhatott volna hírt magáról nekünk, régi barátainak.

– Bevallom, tényleg úgy viselkedtem, mint akit rosszul neveltek – válaszolta Jeremias. – De egyfelől nem tudtam, hogy nem zavarnék-e, másfelől nagyon sok dolgom volt azóta, de hál’ istennek minden rendben van, és ha megengedi, a napokban meglátogatom önöket, és részletesen beszámolok.

– Ennek nagyon örülnénk, Jeremias – mondta Rottack gróf, kezet nyújtva neki. Higgye el, még nem felejtettük el a régi barátainkat, újakat meg alig találtunk, akiket hiányolhatnánk.

– Kedves gróf úr ...

– Viszontlátásra, Jeremias! – és Rottack gróf mélyen felsóhajtván elindult lefelé az utcán.

Az ellentámadás

A fiatal, reményteljes és virágzó éveiben meggyilkolt George grófot eltemették, és ez volt a végjátéka annak a tragédiának, mely néhány napig foglalkoztatta a várost. Ellenfele, a fiatal Bolten gróf eltűnt, legalábbis elhagyta a várost. A szekundánsokat kihallgatták, és formális, várhatóan nem komoly büntetésükre vártak.

Különös a párbaj körüli felfogás, és az ellene hozott törvények. Abban valamennyien egyetértünk, hogy nem erkölcsös, ha két ember azzal a szándékkal lép fel egymás ellen, hogy kioltásuk egymás életét. Az is természetes, hogy az állam bünteti a párbajt, de azok közül, akik tényleg vitatják ezt az erkölcstelenséget, milyen kevesen vonnák ki magukat alóla, ha kényszerítve látnák magukat egy ilyen küzdelemre.

Távol áll tőlem, hogy megfeddjem azokat, akik morális vagy vallási megfontolásból a párbajozást bűnnek tartják, és ezért nem hajlandók megküzdeni. Lelkiismereti ügyről van szó, amiről senkinek sincs joga ítélni. Azokat sem kellene azonban elátkozni, akik talán téves önbecsülésből úgy gondolják, hogy egy elszenvedett sérelem csak vérrel mosható le. Az ő részükről is lelkiismereti ügyről van szó, és ha a többség dönthetne, határozottan és kétségtelenül igazat adna nekik.

Bátorság? Lehetséges, hogy több erkölcsi bátorság kell visszatartani egy kihívást, mint elfogadni. A párbaj azonban az egyik utolsó maradványa a régi, erőteljes lovagi időknek, amikor a férfi kiállt a saját jogáért, és nem foglalkoztatta mindennel a rendőrséget. A párbajnak persze vannak hátrányai, hiszen némely vitát talán ilyen erőszakos eszköz nélkül is meg lehetne oldani, az érintett családokat megkímélve a végtelen nyomorúságtól és bánattól, de ennek ellenére számos esetben elkerülhetetlen. Elismerem a rossz de szükséges megoldás, és csak a nézeteink, véleményünk átalakítása vethetne véget a párviadaloknak.

Jelen esetben az ősrégi erkölcs persze borzalmas és súlyos áldozatba került, a ház egyetlen fiába, utolsó gyermekébe. És bár a

korábbi években kimeríthetetlen volt itt a boldogság, pazarló kezekkel elárasztva az ezrek által irigylettel nézett család, most kérelhetetlenül járta be a szerencsétlenség a sivar helyiségeket, a boldogság házát a nyomorúság házává alakítva.

A fiatal gróft pompás gyászmenet kísérte a családi kriptához, és amint a boldogtalan szülők visszatértek a kastélyba, az egyébként vendégszerető és minden társasági öröm számára nyitott ház sivar kolostorrá változott.

A kertkapu csillogó zárjára angol szokás szerint gyászszalag került. A személyzet nagy részét elbocsátották. Az öreg gróf a számos embert többé már nem akarta látni maga körül. Az ablakokat befüggönyözték, csak annyi rést hagytak, amennyi a legszükségesebb nappali fényhez szükséges volt, és a grófnő maga megtörten feküdt az ágyában.

Paula elvesztése megrázta, de sokkal inkább a haragját ébresztette fel, mint fájdalmát. A fia elvesztése, akit teljes szívvel kedvelt, megtörte azt az erejét, mely mindeddig fenntartotta, és most annyira átadta magát a bánatnak, mint amennyire korábban kemény volt és rideg.

Szomorú élet költözött a korábban oly vidám házba, és az öreg udvarmester szellemként bolyongott a helyiségekben, mintha az elveszetteket keresné, és nem hinné el az elvesztésüket. Amennyire figyelmesen szolgálta ki személyesen a gróft, annyira félénken tartózkodott a korábban kedvelt grófnőtől, hiszen azon az estén, amikor a szeretett grófkisasszony levelét oly ridegen és könyörtelenül az elemésztő lángok közé vetette, szíve eltávolodott tőle, és egyre csak az a gondolat járt az öreg fejében, hogy Isten ítélőszéke bünteti most ezért a ház hanyatlásával.

A gróf persze alig igényelt kiszolgálást. Csak nagyritkán hagyta el a szobáját, hogy egy félórácskát járkáljon fel-alá a teraszon, és friss levegőt szippantson, de annyira gyengének érezte magát, hogy eközben valamelyik komornyiknak kellett támogatnia. Egyre csak elutazásról beszélt, és naponta három-négy alkalommal utasította az udvarmestert, hogy pakolja be a bőröndöket,

és rendezzen el mindent, de az orvosi főtanácsos, aki minden reggel és este kijött hozzá, csak a fejét csóválta erre.

A gróf az átélt izgalmak után túl gyenge volt, hogy bármiféle utazásra gondolhatott volna. Mindenesetre előbb valamennyire ki kellett pihennie magát. Négy, vagy esetleg hat hét múlva lehet majd erről beszélni. Most mindenekelőtt gondos ápolásra és nyugalomra volt szüksége.

Nyugalom? Te nagy isten, nyugalom az persze volt a házban, de a sír nyugalma, és bár a legtöbben önmaguktól kerülték a gyász helyszínét, azt a néhány személyt pedig, akik részvételtjes vigaszt szerettek volna nyújtani, elutasították.

Rottack gróf is felment hozzájuk, hogy a boldogtalanoknak kifejezze bensőséges együttérzését, és egyidejűleg esetleg valami közelebbit megtudjon Paula jelenlegi tartózkodási helyéről, aki miatt Helene aggódott és gyötrődött, de sem a gróf, sem a grófnő nem fogadták látogatását. Kiüzentek neki, köszönik érdeklődését, pillanatnyilag azonban nem érzik annyira jól magukat, hogy vendégeket fogadjanak.

Rottack még az udvarmesterrel is próbálkozott, hogy tőle tudjon meg valamit a grófkisasszony tartózkodási helyéről. Te jó isten, az öregember maga sem tudott erről semmit, az uraságát pedig sokkal jobban szerette, mintsem, hogy továbbiakat elmondjon a grófnőről, aki saját kezeivel semmisítette meg az egyetlen hírt elveszett gyermekéről. Másik levél pedig nem érkezett.

Rottack gróf kénytelen volt dolgavégezetlenül visszatérni Hassburgba. Itt azonban felháborodott, mivel az úgynevezett városi újságban egy egészen felháborító cikket olvasott a Monford féle ház viszonyairól, amely iránt doktor Strohvisch különös rosszindulatot tanúsított. Annyi biztos, hogy az öreg gróf korábban nem kezelte őt kellő tisztelettel, amire igényt tartott volna a sajtó képviselőjeként. Első látogatásakor a kastélyba persze beengedték, de még a leadott névjegyére sem válaszoltak, második látogatása teljesen félresikerült, és egyetlen meghívást sem kapott

a számtalan ünnepség és évészet alkalmából, ahogyan ő nevezte. Teljes mértékben figyelmen kívül hagyták, és ezért nem hagyhatt ki egy ilyen kedvező alkalmat arra, hogy megbosszulja magát.

Sajnos azonban ezzel teljes mértékben elhibázta célját, hiszen a Monford család tényleg kedvelt volt Hassburgban. Az idős uraság persze büszke volt rangjára, de egyetlen nélkülöző sem hagyta el ajtajukat ajándék nélkül. A város minden jótékonyági intézményére bőkezűen gondoltak. A fiatal gróf és grófkisasszony kedves volt mindenkivel szemben, akivel érintkezésbe kerültek, és nyílt, barátságos viselkedésük miatt közkedveltek voltak egész Hassburgban.

A szülők borzalmas sorsa egy ilyen súlyos veszteség esetén szintén hozzájárult ahhoz, hogy feledésbe merüljön a grófnő valamelyest öntelt karaktere. Mit is érezhet most szegény anyai szíve? Annál kellemetlenebbül érintette szinte kivétel nélkül valamennyi olvasót a lap egyik vezércikkében tapasztalható kíméletlen káröröm, amelynek témája a nemesi házat érintő szerencsétlenség volt.

Alkalmatlanabb pillanatot Strohvisch nem is választhatott volna, hiszen tényleg a sikerre törekedett, amikor ugyanebben a számban kísérletet tett arra, hogy felháborodásra szólítsa fel a publikumot a színház direktora ellen, aki azt merészelte, hogy ezen az estén Horatius Rebe ismét színpadra lépjen Fiesco-ként, és ezzel kapcsolatban teljes bukást jósolt.

A lapot, melyet Jeremias is olvasott, szépen átkötve elküldte Rebe lakására.

Jeremias egész nap nem járt Pfefferéknél, hanem furcsa, és számára szokatlan izgatottsággal a városban járkált. Ennek oka nem lehetett korábbi összetűzése Strohvisch-sel, mert azon egy komolyabb pénzbüntetést kapva már túl volt. Gyakran tűnt el egészen jelentéktelen, szegényes házakban. Ezek lakóival egy ideig tárgyalt, felment a harmadik, negyedik emeletre is, és olyan tevékenységet fejtett ki, amelyben braziliai szolgálati évei óta nem volt része.

Délben nem kereste fel szállodáját, hogy a szokatlan strapa után kicsit összeszedje magát, hanem egy egészen közönséges, ráadásul félreeső sör- és italkimérésbe tért be, ahol ivott egy pohár sört, kihozott magának egy adag árpakását és marhahúst, hiszen az étlapon más nem is volt feltüntetve.

Még nem régen ült ott, miközben látható volt, hogy vár valakire, mert folyamatosan az ajtó felé nézett. Egy idő után a küszöbön megjelent Peters, a színházi szolga, aki meglehetősen bizalmasan odabíccentett felé, öreg kalapját egy szögre akasztva, és mint egy régi ismerős, leült mellé.

– Jó, hogy megjött, Peters – mondta Jeremias.

– A takarmányozást semmi esetre sem mulasztanám el – jegyezte meg amaz –, honnan is lenne nélküle kitartása és ereje az embernek!

– És minden rendben?

– Minden, de én mondom magának, Stelzhammer úr, a lábaim már nem is érzem, és már az utolsó fillért is kiadtam a pénzből.

– Itt van még egy adag – biccentett felé Jeremias, egy húsz guldenes bankjegyet nyomva a kezébe –, annak érdekében, hogy az emberek óvatosan kezdjék, nehogy feltűnő legyen.

– Na, azt nyugodtan rám bízhatja, de ez a szomjúság ...

– Pincér! két pohár sört!

– Éppen erre gondoltam – folytatta Peters, már előre is törölgetve a száját, mintha már meg is itta volna. – Mindenki fel van készítve, és a megfelelő időben fognak közbelépni.

– És ha néhányan fűtyülni kezdenek?

– Annál jobb. Azok ki lesznek dobva. Ezenkívül még egy főkolompot is iderendeltem, aki a direktor szerint rendkívül fontos tagja a díszes társaságnak, mert nem találtam otthon.

– Úgy? És tényleg idejön?

– Minden bizonnyal. Egy züllött zseniről van szó, aki alkalmi költeményeket és hasonlókat szokott írni, és tulajdonképpen a doktorral is barátkozik, de édes istenem, mindig szomjas. Egészségére, Stelzhammer úr, és néhány guldenrel több az egyik oldalról, azzal már el lehet érni valamit.

– Tudhatja, Peters úr, hogy néhány gulden nálam nem számít.

– Ez nagyon derék magától, Stelzhammer úr – jegyezte meg Peters –, bárcsak én is elmondhatnám ezt magamról!

– Ha az ügy jól végződik, minden bizonnyal nem lesz a kárára.

– Mit meg nem tesz az ember az igazgatóság érdekében – jegyezte meg Peters –, és ha a Rebe csak egy kicsit is kitesz magáért, és meg vagyok győződve róla, hogy jól fogja végezni a dolgát ... De már jön is – érintette meg könyökével a szomszédját. – Ő az egész díszes társaság főmatadora, de most nyugalom, hogy semmit se vegyen észre. Hagyja, hogy én beszéljek vele!

A belépő egy igen feltűnő jelenség volt. Erős, mint egy fatörzs, szőke hajjal és kék, valamelyest ködös tekintettel. Orra kissé vörös, borotvátlan arccal, igen kopottas, barna kabátban, a jó idő ellenére végig begombolva, így nyoma sem volt egy esetleges tiszta ingnek. Kalapja hetykén és magabiztosan egyik füle felé tolva, kezében vastag, spanyol sétapálca.

Amint belépett az ajtón, körülnézett a még igen gyéren foglalt helyiségben, észrevette Peterst, barátian odabiccintett felé, kalapját szintén az egyik szögbe akasztotta, és helyet foglalt a színházi szolgálával szemben anélkül, hogy ügyet vetett volna Jeremiasra.

– Enni kér? – kérdezte az enyhén szutykosnak látszó pincér minden körülményeskedés nélkül. – Árpakása és marhahús.

– Köszönöm, egy pohár sört! – hangzott a válasz. – Nos, Peters, mi a helyzet? Mi dolga van errefelé?

– Már ebédelt, Walther úr? – kérdezte amaz.

– Én? Hm, még nem. Enni rendszerint később ...

– Na, akkor csatlakozzon az asztaltársasághoz! Hé, pincér! – ebédet mindenkinek! – kiáltotta Peters, aki alkalmazkodott a helyi társasági szokásokhoz. Az urak még nem ismerik egymást? Walther úr, egy irodalmi nagyság, Stelzhammer úr, üzletember Brazíliából!

– Örvendek, hogy megismerhetem – mondta Walther teljesen közömbös ábrázattal, miközben sóvárogva nézett az éppen felszolgált sör felé, majd a pohár háromnegyed részét egy húzásra kiürítette. – Mit is akart tőlem, Peters? Keresett a lakásomon. Néhány látogatást kellett tennem.

– Beszervezték már ma estére, Walther úr? – kérdezte Peters, aki semmi további körülményeskedést nem tartott szükségesnek.

– Walther egyszerűen csak bólintott, miközben fogadta a számára is megrendelt ételt, és annak ellenére, hogy egyébként később szokott ebédelni, rendkívül eredményesen munkához látott.

– Ezer ördög – kiáltott fel Peters –, hát ennek nem örülök! Sokat mulasztana, Walther úr, mert fontos lenne számunkra, ha az esti előadás sikeres lenne!

– Úgy? – szólalt meg Walther.

– Talán mégiscsak megegyezhetnénk.

– Hát az nehezen menne, Peters. Füttyülni fogok – válaszolta az úr mérhetetlen nyugalommal.

Jeremias összerándult, Peters azonban az asztal alatt meglökte a lábával.

– Hm – vélekedett aztán, mintha a válaszban nem lenne semmi rendkívüli. – Ez persze teljesen más helyzet. Nagyon kár, de ha nem megy, hát nem megy. Pedig szép pénzt kereshetett volna!

– Ugyan már! – mondta Walther megvetően, tovább rághva a nem egészen puha marhahúst. – Amit maga szép pénznek nevez, az nem más, mint egy szabadjegy és fél gulden fejpénz. A másik ajánlat kényelmesebb, még ki sem kell venni a kezem a zsebemből.

– Persze, ha fél gulden – nevetett Peters. Értem én, hogy fél gulddal nem foglalkozik az ember, de amint már mondtam, ha nem, akkor nem –, és ezzel ismét nekiesett a marhahúsnak.

Walther egy ideig némán ült vele szemben, és tekintete néhányszor sűrűlt Jeremiást. Abban biztos volt, hogy ő is benne van a dologban, ráadásul úgy nézett ki, mint aki fizetni is tudna. Kiiitta a sörét.

– Pincér, üresek a poharaink! – szólalt meg ekkor Jeremias, mire Peters helyeslően biccentett a fejével. Az óriás tett egy fél meghajlást a kisember felé, a közjó érdekében tett szolgálatai elismeréseként, de beszélgetést nem kezdeményezett, és hagyta, hogy a lényeg magától derüljön ki. Peters azonban nem szólt többet, kivéve azt a teljesen felesleges megjegyzést, hogy ma egész nap mennyire szomjas, és gyorsan megitta maradék sörét.

– Pincér, üresek a poharaink! – kiáltott megint Jeremias, nemsokára.

– Kérem, szólalt meg ezúttal Walther, odatulva üres poharát a pincérnek. A csend kezdett azonban rejtélyessé válni számára. Az étkezést már befejezték. Jeremias elővette a szivartárcáját, meggyújtotta a szivarját, majd megkínálta a vele szemben ülőt és Peterst is. Mindketten elfogadták.

– Ezer ördög! – szólalt meg Peters –, ez valami egészen finom holmi, minden elismerésem!

– Kiváló, jegyezte meg Walther, szakértő ábrázattal az orrán fújva ki a füstöt. Elismerése szemmel láthatóan egyre fokozódott. Strohvisch semmirekellő szivarokat szokott szívni.

A kis Jeremias azonban gyakorlatias üzletember volt, és érezte, hogy a két tiszteletreméltó úriember jobban kijönne egymással, ha

ő nem lenne ott. Jelenléte többet zavart, mint amennyit használt. Ezért felállt, és így szólt: – Ah, kedves Peters úr, elnézését kérem, de van valami dolgom itt a szomszédban, és egy negyedóra múlva majd magáért jövök. Addig is tisztelem – és közben még egy tíz guldenes bankjegyet nyomott a kezébe, de ezt úgy tette, hogy Walther úr tanúja legyen a mozdulatnak. Aztán tett egy kis sétát, ami pont negyedóráig tartott. Amint azonban visszatért a kimérésbe, Peterst egyedül találta, aki örömtől sugárzó arccal üldögélt frissen felszolgált korsó söre mögött.

– Nos?

– Minden rendben, nevetett amaz. Jó kis öreg, emberismerő maga. Az ötlet kiváló volt. Szeretném, ha gyakrabban is akadna dolgom magával. Ehhez képest mennyire szívós a direktorunk.

– És most mi a helyzet, akkor nem fog fűtyülni? – kérdezte Jeremias.

– Lehetetlent nem várhatunk el tőle – válaszolta Peters, vállát vonogatva –, de hagyni fogja, hogy kihajítsák, és ezzel mindent meg is nyertünk. Maga erre persze nevet – folytatta Peters, félig meddig sértődötten –, de azt hiszi talán, hogy ez csekélység? Ha ez az ember megmakacsolja magát, akkor tizenketten sem tudják kirángatni, a túl nagy botrányt pedig kerülnünk kell, különben beavatkozik a rendőrség. Így azonban minden rendben van. Fűtyülni kénytelen, ezt minden gyerek belátja, hiszen a pénzt már megkapta érte, de majd a kijárat közelében marad, onnan meg kirángatjuk, mint a szélvész, és ezzel az egész ellenzék le van fejezve.

– És mibe kerül mindez?

– Piszok sokba, azaz tizenöt guldenbe, de egy krajcárral sem volt hajlandó olcsóbban vállalni, hiszen a becsülete forog kockán.

– Rendben – mondta Jeremias szórakozottan. – Nem ez a lényeg. A többiről gondoskodik?

– Most már nincs semmi további gondom – kiáltotta Peters –, de már mennem kell. Mennydörgős mennykő, már elmúlt egy óra, most a nyakamba szedhetem a lábam!

– Ivott még valamit?

– Csak négy pohár sört, ez hozzámegy a számlához, tehát agyó, Stelzhammer úr, Pomepeinél ismét látjuk egymást. – És egy elegáns meghajlással már tűzött is kifelé a szobából.

„Fiesco, avagy összeesküvés Genovában. Fiesco, Lavagna gróf: Rebe úr”

– állt nagy betűkkel nyomtatva a tűzvörös plakáton, melyet mindenfelé kiragasztottak a városban azzal a céllal, hogy magára vonja a figyelmet.

Egyúttal azonban, ki tudja, hogyan terjednek az ilyen hírek, az is elterjedt, hogy Rebet ma este ki fogják fűtyülni, és aki nem magáért a darabért, és a főszereplőért szándékozott színházba menni, igyekezett belépőjegyet szerezni, hogy végignézze a botrányt, így már délután négykor minden jegy elkelt.

Ebben a vonatkozásban tehát a direktor egészen helyesen spekulált. A ház ki volt árusítva, ő maga egyébként egyik félhez sem kötődött, így nyugodtan nézhette végig a fejleményeket.

Rebe maga természetesen semmiféle tudomást sem szerzett a mellette és ellene szervezett intrikákról, hiszen egész nap bezárkózott a szobájába, hogy még egyszer szorgalmasan átnézzék a szerepét. Néhányszor hallott lépteket a lépcsőn, és kopogtattak az ajtaján, de nem válaszolt, hiszen csak a színházi szolgálával egyezett meg egy bizonyos fajta kopogtatásban, amivel felhívhatta magára a figyelmet, ha esetleg valami üzenetet hozott a direktortól. Ő azonban nem jött, és az ajtó minden más látogató előtt zárva maradt.

Közeledett a színházi est időpontja, és már egy órával a pénztárnítás előtt ott tolakodott a karzat és az állóhelyek közönsége a bejárat ajtóinak előtt, türelmetlenül várva azok nyitását, és alighogy kinyitották, a helyiségek máris megteltek.

Az előkelőségek később érkeztek, de megjöttek, mert az első estén sokan nem lehettek jelen Rebe hirtelen fellépésekor, és egyáltalán kíváncsiak voltak, hogyan fejlődik egy fiatal művész, akit eddig csak statisztaszerepekben láttak. Ráadásul állítólag ő fogja átvenni Handor sokat emlegetett szerepeit. Konkrét érdeklődést kevesen éreztek iránta. Mit érdekelte őket a színész, csak szórakozni akartak, és ha egy kis botrány is előfordul közben, annál jobb. Milyen jó társalgási téma lesz holnap! Az, hogy egy fiatal talentum egzisztenciája forog kockán, ki gondolt ilyesmire, vagy aggódott volna érte?

Amint azonban közeledett az előadás kezdete, a direktor mégiscsak kezdte nem jól érezni magát, mert a hírszerzőitől már megtudta, mik a szándékok az esti előadással kapcsolatban, és kik vesznek részt benne. És hol bujkál Peters? Hogyan találhatna rá erre az emberre, aki mint egy elszabadult szellem száguldozik a városban? De miben is lehetne most Peters a segítségére?

Aminek meg kell történnie, az meg is fog történni!

– szavalta pátosszal maga elé, aztán átment a színházba és fel a színpadra, hogy körülnézzon, legalább ott minden rendben van-e, és nem kell-e valami zavartól tartania.

A színészekre is átragadt a publikum hangulata, de az nem is maradhatott volna rejtve, és saját tapasztalataikból tudták, mennyire rossz előjel, amikor már előre bejelentik, hogy botrány várható az előadás során. Mindig van egy olyan haszontalan népség, akik nagyobb örömet lelik benne, mint egy jó előadásban, és végül kiprovokálják a botrányt, ha véletlenül nem törne ki.

Ők azonban nem tudták, hogy doktor Strohvisch Monford családdal kapcsolatos rosszindulatú cikke milyen döbbenetet váltott ki. A publikum jobbik része, és hálaistennek, minden publikumban ők vannak többen, fel volt háborodva, és ennek következtében elhatározták, hogy tetszésnyilvánításukat nem fogják visszatartani, ha a színész tényleg megérdemli. Azt pedig éppen-séggel ki kell majd várni, hogy a földszinten mi fog történni.

Az előadás kezdete hatra volt meghirdetve. Körülbelül fél órával korábban Jeremias az eseményekben gazdag naptól meglehetősen kimerülten belépett Rottack gróf lakásába, és a komornyik, aki gyorsan felismerte őt, azonnal jelentette érkezését.

Rottack gróf egyedül volt a szobában, amikor Jeremias meglehetősen izzadtan belépett hozzá.

– Nos, Jeremias, hogy van? – szólította meg őt barátságosan a fiatal gróf. Már rég nem járt nálunk. Mitől merült ki ennyire?

– Amire életemben nem gondoltam volna, gróf úr – mondta a kisember, egész fejéről törölgetve az izzadságot –, embereket szerveztem be, hogy tapsoljanak a színházban.

– Csak nem akar maga is fellépni? – nevetett fel Felix –, ebben az esetben a saját tenyereimet is rendelkezésre bocsátom.

– Köszönöm önnek – bólintott Jeremias. – Igénybe venném, ha nem is a saját magam számára. De tartozok még önnek legújabb kalandom elmesélésével, ha van egy pillanatnyi ideje, mert sokáig nem maradhatok ...

– Foglaljon helyet, Jeremias, ha magáról van szó, akkor mindig ráérek.

Jeremias nem kérte magát sokáig, és bár mindössze néhány szóval, közben mindig a lényegre kiemelve elmesélte a saját családi ügyét, amivel Rebe, a színész és annak a közelmúltban történt sikere szoros összefüggésben van, aztán annak az irodalmárnak a rosszindulatú megnyilvánulását, és személyes találkozását vele a napokban, valamint mostani bosszúszomjas machinációit, hogy megbuktassa az általa gyűlölt embert, végül beszámolt saját ellentámadásáról is.

Rottack, aki feszült figyelemmel hallgatta a beszámolót, mivel Handor szökése szoros kapcsolatban volt a történetekkel, mélyen felsóhajtott.

– Milyen furcsa a világ – mondta végül –, hogy valakinek a boldogsága nyomorúságot idéz elő mások számára! Miközben

annak az embernek a szökése következtében a maga fiatal barátja babérokat szüretel, és megteremti saját egzisztenciáját, a másik oldalon egy régi, nemesi ház omlik romokba.

– Hát igen, édes istenem – mondta Jeremias vállát vonogatva –, ugyanúgy, ahogy azt is mondhatnám, hogy némely nemesi ház számos szegény család nyomorúságára épül! De ki lenne képes, változtatni ezen? Az ég csak annak segít, akit kiválasztott magának, a többiek meg majdcsak ellesznek valahogy. De gróf úr, amit kérdezni akartam: Megy ma este színházba?

– Nem állt szándékomban, Jeremias. Szegény Helene nagyon levert, én a magam részéről pedig őszintén szólva nem vagyok olyan hangulatban, hogy szívesen néznék meg egy komédiát.

– Nagyon sajnálom – válaszolta Jeremias –, pedig nagyon számítottam magára.

– Énrám?

– Igen, és gondoskodtam is önnek egy belépőjegyről az erkélyre.

– Nekem? – nevetett fel Felix. – De drága Jeremias, ha nekem kedvem volna színházba menni, akkor megvenném magamnak a jegyet.

– Csakhogy már nem kapna – kiáltott fel Jeremias –, még egy millióért sem. Minden jegy elkelt, még az állóhelyek is

– Annyira teltház lesz?

– Látom, kezd rájönni, mi a helyzet. Hassburg egyik fele már odabent ül, a másik fele még az ajtók előtt áll.

– Valóban? Rebe tényleg annyira derekasan játszott?

– Nem csak arról van szó. Ő egy becsületes, igen rendes ember, aki álnok fortélyokba nem megy bele, és mivel ...

– Így maga gondoskodott róla – mondta nevetve Felix.

– Hát majdnem valami ilyesmiről van szó, de tegyen meg nekem egy szívességet, jöjjön el ma este, tényleg egy jó darabról van szó!

– És tapsolnom is kell?

– Ami belefér, csak ne vegyen fel glaszékesztyűket, anélkül hangosabban szól a taps.

– Hát ez nem rossz! – nevetett fel Rottack. – Tehát szabadjeggyel vesz meg engem fizetett tapsolónak?

– Nevezze, ahogy akarja, csak derekasan csapkodjon a tenyerébe – kiáltotta a kis elpusztíthatatlan ember. – Én a földszinten fogok tevékenykedni.

Rottack gróf a fejét csóválta. – Rendben van –, szólalt meg végül. – Ott leszek.

– Bravo! Az első emeleti erkély a legfontosabb.

– Van azonban egy feltételem.

– És mi lenne az?

– Maga számos embert ismer a színházban.

Jeremias bólintott.

– Arra kérem, derítse ki nekem, hogy az a bizonyos Handor nem bukkant-e fel valahol, és ha igen, hol lehet megtalálni.

– Csak nem tartozik magának is? – kérdezte Jeremias. – Az egész világot, még magát Istent is megpumpálta.

– Nem ez a helyzet – mondta mosolyogva Rottack, de igen fontos lenne számomra, hogy megtudjam jelenlegi tartózkodási helyét, és végtelenül hálás lennék magának, ha felvilágosítást tudna szerezni róla.

– Igenis, gróf úr, ami rajtam múlik, abban bízhat. Persze túl sok ismerősöm még nincs errefelé, de Pfeffer A-tól Z-ig ismeri az egész színházi világot, és ha valamit nem tud az egyik, azt tudja a másik. Valahol mégiscsak fel kell bukkannia.

– Tehát számíthatok magára?

– Persze, és ... de hűha, már hatot üt az óra! Igyekezzen, hogy átérjen! És mint a villám, már húzott is kifelé az ajtón.

Tényleg jól hallotta. Még észlelte a kastély órájának utolsó ütését, amint kilépett az ajtón, és nekilódult, inkább szaladva, mint sietve a színház felé, hogy odaérve átküzdje magát az első sorok valamelyikében lévő helyére.

A zenekar éppen befejezte az előjátékot, és Jeremiasnak még éppen maradt annyi ideje, hogy körülnézzon a nézőtérén, mely fej fej mellett teljesen tömve volt, amikor felment a függöny.

Rottenhöfer kisasszony Leonóráként lépett fel, de ma este nagyon elfogódott volt, amin nem is lehet csodálkozni, hiszen már az egész színházban elterjedt a híre, hogy zavargásra készülnek, és a színészek ilyen nyomás mellett képtelenek voltak megtartani a nyugalmut.

Pfeffer, aki egyébként ezúttal nem játszott, a jelenet háttérében halálfélelemben járkált fel-alá, félénken kitérve mindenkinek az útjából. A direktor maga pedig bemenekült a kicsi, teljesen rejtett páholyába, ahonnan mindent át tudott tekinteni, de ő maga láthatatlan maradt.

Most a negyedik jelenet következett Júliával és Fiescóval. A földszinten valaki hangosan felnevetett, de mindenki szigorúan ránézett. Ez még túl korai volt, és nyugalomra intették.

Rebe túltett saját magán. Teljes nyugalommal és nemes méltósággal, végül izzó, elragadó szenvedéllyel játszotta végig a jelenetet. Egész személyisége kiválóan passzolt Lavagna grófhoz. Egy gazdag, ízléses kosztüm még jobban kiemelte alakját, és a hölgyek el voltak ragadtatva tőle.

A földszinten ekkor imitt-amott halkan suttogni kezdtek, de amint távozott, tetszésnyilvánításnak nyoma sem volt, és semmiféle ellenszenves demonstráció sem történt.

Jeremias közben a földszintről többször is felnézett a számára ismert első erkélyszinten lévő helyre, hogy Rottack gróf nem jelent-e meg végre.

Ekkor Fiesco ismét színre lépett, és a következő, három fekete maszkos jelenetben Rottack gróf is megérkezett, és helyet foglalt. Ez a jelenet is lement, a következő is, Bourgognino belépésével, és most jött a főjelenet a szerecsennel, amit Höfken egészen pompásan adott elő. De még most sem mozdult semmi. Tényleg úgy tűnt, mintha valamennyien, akiket kielégített Rebe játéka, attól tartanának, hogy valamiféle tetszésnyilvánításukkal előidéznék a várható zavargást, az ellentábor pedig úgy tűnt, szigorú utasítást kapott, hogy ne kezdjen bele, mert ezzel könnyen hátrányos helyzetbe kerülhet.

A függöny lehullott, és halálos csend uralkodott a házban, majd hangos sottogásban oldódott fel. Jeremias felállt, és megfordult. Tekintete egy szőke hajú, vörös arcra esett, aki mosolyogva biccentett felé. Tényleg ő volt az, a Walther úr. Az ajtó közelében állt, és amint Jeremias tekintetével tovább kutatott, a földszint utolsó sorában doktor Strohvischre is rábukkant, aki kárörvendő, győzedelmes tekintettel nézte őt monokliján keresztül. Jeremiast elöntötte az epe. Ennyire biztos lehet ez a fickó a győzelmében?

A függöny megint felment, és ekkor a mindenki számára elviselhetetlenné váló izgalom tovább már nem volt tartható.

Már Fiesco első belépésekor a szerecsennel Rebe az „ilyet kell hallanom egy gazembertől” szavakat olyan kiválóan adta elő, hogy az első erkélyszinten néhányan tapsolni kezdtek, köztük Rottack is. A földszinten erre két-három helyen sziszegni kezdtek, de ez azt is jelenthette, hogy nyugalom. Ezzel azonban megkezdődött a küzdelem, mert akik az előbb tetszésüket nyilvánították, most bosszankodni kezdtek, mert valakik ebben meg akarták akadályozni őket.

A sottogás egyre fokozódott a következő jelenetek közben, melyeket Rebe egészen kiválóan adott elő, amihez Krüger direktor a rácsa mögött folyamatosan, elismerően bólogatott, és amikor

a szerecsen megkarcolta a dőzse karját, az – „gyilkos, gyilkos, álljátok el az útját, zárjátok be a kaput!” – kiáltással elbukott, a közönség soraiban kitört a zűrzavar.

Ekkor már nem csak a földszinten, hanem az első és második erkélyszinten is élénken tapsoltak, miközben néhány helyen füttyögéssel megpróbálták elnyomni a bravó kiáltásokat.

Leonora és Rosa gyorsan színre léptek, de nem jutottak szóhoz, ezért felháborodva visszahúzódtak. A közönség ezen felnevetett, és ekkor elhangzott az első éles füttyentés, amivel Walther úr maga adta meg a jelet, és különböző helyeken visszhangra talált.

– Na, helyben vagyunk – sóhajtott fel Krüger, visszarogyva a székére. – Ó, ez az átkozott Strohwich!

Az ellenzék azonban erősebb volt, mint amire a füttyentgetők számítottak. A földszinten mozgolódás támadt, és különböző irányokba emberek kezdtek tolongani, miközben a földszint egy részén és az első erkélyszinten úgy tűnt, a nézők szilárdan elhatározták, nem hagyják elnyomni jogos tetszésnyilvánításukat.

– Rebe vissza! – hangzott fel hirtelen különböző helyeken. Erre fülsiketítő füttyülés volt a válasz, ami magától Strohwischtől származott.

– Dobjátok ki a gazembert! – kiáltotta Jeremias, aki képtelen volt visszafogni magát, de nem tudott kiszabadulni a helyéről, ahová beszorult. Újabb éles füttyök jobbról és balról. Azonban „ki velük, dobjátok ki őket, Rebe színre, bravó, bravó” kiáltások tomboltak mindenfelé, és Walther úr, aki teljes lelki nyugalommal támaszkodott az egyik földszinti páholyhoz, és hangosan maga elé füttyögött, mintha teljesen magányos lenne valami elhagyott helyen, hirtelen közeledő alakokat vett észre, akik elkapták, és lökdösni kezdték.

– Na, holla, ez meg mi? – kiáltotta –, hiszen fizettem a helyért –, de csak csekély ellenállást tanúsított, és Strohwich, aki

felugrott, meglehetősen feszülten figyelte legfőbb támaszának eltávolítását.

– Rebe vissza! – hallatszott a kiáltás ismét különböző irányokból, amit átható tapsvihar követett.

Újabb füttyülések és sziszegések, de már csak lényegesen szerényebb mértékben és elszórtan. – Rebe vissza! – kiáltozta a publikum, miközben jobb és baloldalon néhány kétes alakot kihajítottak a földszintről. – Rebe vissza! Rebe vissza! – hangzott továbbra is.

Krüger a színpadra futott. Rebe ellenkezett, hogy kimenjen, de a direktor könyörgésére és esküdözésére végül engedett, és színre lépett.

Tapsvihar tört ki, és közben egyetlen, átható füttyentés harsant fel, amit a kétségbeesett kritikus hallatott utolsó próbálkozásként. De erre már a publikum türelme is elfogyott.

– Ki vele! – kiáltották a közeli nézők, miközben a publikum további része még erősebben tapsolt. Strohwisch védekezni próbált, de eredménytelenül. A mellvédbe kapaszkodott, de ez sem használt. Erőtlen karok ragadták meg, és miközben Rebe mámorító tapsvihar kíséretében hagyta el a színt, a földszintiek figyelemreméltó sebességgel, az erkélyek folyamatosan egyre erősödő tapsvihara és a karzat ujjongó kiáltozása mellett a szerencsétlen kritikust kihajították az ajtón.

Rebe most győzött. A jelenetben a festővel és utána az összekülvökkal mámorító tapsvihart kapott anélkül, hogy az ellenzék hangoskodni merészelt volna. A felvonás után, és később az összes többi felvonás után is, és végül a darab végén háromszor is visszatapsolták, ami hallatlan dolog volt Hassburgban.

Krüger átkarolta őt a színpadon az egész társulat előtt és kérte, másnap reggel látogassa meg, a publikum pedig azzal a megnyugtató érzéssel tért haza, hogy érvényt szerzett akaratának, és pompásan szórakozott.

Ettől a pillanattól kezdve teljesen egységes volt a vélemény Hassburgban, hogy Rebe kiváló színész, és győzelme teljessé vált, amikor másnap reggel futótűzként terjedt a hír a városban, hogy a városi lap tulajdonosa elbocsátotta a kulturális rovat szerkesztőjét, doktor Strohwich urat. A Monford családdal kapcsolatos rosszinulatú cikk a nyakát törte.

Az öreg vakondvadász

A városban vidám élet és mozgolódás, lármás szórakozások, élénk tevékenység és tolongás folyt, odakint a Monford kastélyban pedig tompa fülledtség és síri nyugalom uralkodott.

A nap továbbra is melegen és aranyló sugaraival sütött az árnyas erdőségekre, és a gondosan ápolt füre. A virágok ugyanúgy nyíltak és illatoztak, mint korábban, a kis hegyi patak gyorsan csobogott tova susterogva és fecsegve, és a pacsirták esténként továbbra is énekelgették csodálatos és elbűvölő dalaikat. Csendben, zajtalanul osontak azonban a szolgák az öreg kastélyban, halkán és óvatosan nyitották és csukták az ajtókat, és csak suttogva mertek beszélni egymással.

Az öreg gróf némileg jobban érezte magát, legalábbis minden nap rövid sétát tett. Tegnap késő este azonban, épp akkor, amikor az udvarmester bevitte szobájába a teáját, hirtelen lezuhant székéről, és most tompán merengve feküdt az ágyában.

Az orvosi főtanácsost még az éjszaka folyamán kihozták hozzá Hassburgból, és most ott ült a beteg ágya mellett. Ez már nem ájulás volt. A halál határozottan kopogtatott az élet portáján, és az öreg orvos újra meg újra a beteg pulzusát tapintotta, aztán felállt, egy ideig fel-alá járkált a szobában, majd visszaült az ágy mellé.

A grófnő csak ritkán tért be a beteg szobájába, aki nem volt öntudatlan, de teljesen tehetetlenül feküdt az ágyában. A neki

szánt kérdésekre nem válaszolt, azonban az ajtó felé nézett, ha az kinyílt, majd újabb fél órán át merev tekintettel nézte a plafont.

Az orvosi főtanácsos segédje közben átjött a kertészlakból, hogy beszámolót tegyen, és arra kérje az orvost, hogy ő is tekintse meg a sérültet, aki nagyon rosszul volt. A legrosszabbtól tartott, mivel itt helyben amputációra nem volt lehetőség. A seb szokatlanul gyorsan rosszindulatú jelleget öltött, mivel a sebesült ráadásul rejtélyes módon pálinkához jutott, és mértéktelenül fogyasztott is belőle.

Az orvosi főtanácsos türelmetlenül, tagadólag rázta a fejét, de megígérte, hogy a délelőtti folyamát átnéz, és megkérdezte, hogy a meglőttet nem lehetne-e szállítani.

Ez teljességgel lehetetlen volt. A legcsekélyebb mozgásra is hangosan felkiáltott.

Az öreg vakondvadász tényleg igen rossz állapotban volt, és egész éjjel heves láza volt, ami csak a hajnali szürkületkor hagyott némileg alább, és ekkor nyugtalan álomba zuhant, melyből többször is hangos kiáltással riadt fel. Tíz óra körül felébredt, és evett valamennyi rántott levest, de halálosan kimerültnek érezte magát. Ezt követően, amikor a fiatal orvos bekötötte a sebet, maga is megnézte fejét csóválva, majd határozottan az orvosra tekintve így szólt:

– Figyeljen csak, doktor úr, a széle nem tetszik nekem. Életemben ilyesmit már sokszor láttam, de ez szinte úgy néz ki, mintha lángolna. Mi a véleménye?

– Ott még nem tartunk – nyugtatgatta őt Frank –, de ha még egy csepp pálinkát iszik, nem állok jól magáért.

– Na persze, a pálinka miatt van – bólintott maga elé az öreg. Hogy maguk doktorok mindig tudják, honnan ered, de hogy mivé válik, azt soha! Én már látom, merre tart a történet. Nem lesz ennek jó vége, nagyon nem lesz jó vége, és ... – Ekkor a fájdalomtól összeszorította a fogait, és miközben az orvos bekötötte a sebet, visszazuhant a párnájára.

Így feküdt jó félórán keresztül. Az orvos elment, és az öreg ápolónő, akinek a gondjára volt bízva, mivel a házban élő gyermekekre nem lehetett rábízni, lement a konyhába, hogy ebédet készítsen magának. Ilyenkor az öreg Jónás unokájának mindig a beteg mellett kellett ülnie, hogy szóljon az ápolónőnek, ha az öregnek valamire szüksége van, vagy esetleg ő maga is segíthetett neki.

A sebesült egy idő óta csendesen feküdt, és a takarójára bámult. Végül csendben megszólalt:

– Bärbel!

– Igen, Fritz úr – válaszolta a kicsi, aki az ablaknál állt, és kinézett a zöld bokrokra. – Kér egy kis vizet? Hoztam fel magammal egy kis friss vizet.

– Nem, gyermekem, most nem – válaszolta az öreg vakondvadász –, de tennél nekem egy nagy szívességet?

– Pálinkát többé nem hozhatok – mondta rémülten a kislány. A doktor úr úgy veszekedett velem!

– Azt nem is akartam kérni, gyermekem – hangzott a válasz. – Azt hiszem, életem utolsó pálinkáját már megittam. Ugye azt mondtad nekem, hogy minden nap felmész a grófnőhöz, és virágokat viszel neki?

– Igen, Fritz úr, ha az öreg Rozi megint feljön magához, rögtön indulok is. A nagypapa már leszedte a virágokat. Mindig délből viszem fel hozzá.

– És magad is szoktad látni a grófnőt?

– Igen, minden alkalommal rögtön bemegyek a szobájába, mert én bemehetek hozzá.

– Tennél nekem egy szívességet?

– Szívesen, ha megtehetem.

Az öreg vakondvadász hallgatott, de bal kezének kisujjáról lehúzott egy keskeny aranygyűrűt, melyet kis zöld kő díszített. Egy

héttel korábban a gyűrű még annyira körül volt növe a hússal, hogy alig lehetett látni. Most szinte magától leesett.

– Megígéred nekem, Bärbel, hogy senkinek sem fogod elmondani, amit most elmesélek neked?

– Csak nem valami gonoszság? – kérdezte rémülten a gyerek.

– Nem, Bärbel, semmi gonoszság, sőt ellenkezőleg, talán még meg is gyógyulok tőle. De figyelj csak, gyermekem! Itt ez a gyűrű, de el ne veszítsed! Vidd fel magaddal a grófnőhöz, és amikor beviszed hozzá a virágokat, add oda a gyűrűt, és mondd meg neki, hogy valaki nagyon betegen fekszik itt a házatokban, és szeretne még egyszer beszélni vele.

– Csak nem azt akarja, hogy a grófnő jöjjön át ide magához? – kérdezte döbbenten a gyerek. – Ezt biztos, hogy nem teszi meg.

– Add csak oda neki a gyűrűt, szívecském! – kérlelte a vakondvadász –, és mondd el neki, amit mondtam. Megteszed?

– Igen, ebben nincs semmi rossz.

– És senki másnak nem mondd el?

– Senkinek sem fogom elmondani, ezt megígérem, és amit az ember megígér, azt be is kell tartania, mondta nekem mindig a mama.

– Köszönöm neked, Bärbel, emlékezni fogok rá. Most indulj a virágaiddal. Minél hamarabb érsz fel a kastélyba, annál jobb, hiszen ki tudja, meddig tartok még ki.

– De most nem mehetek, míg a Rozi fel nem jön.

– Menjél csak, gyermekem, most semmire sincs szükségem. Addig majd alszok, és jobb, ha közben nyugalom van körülöttem.

A kicsi egy pillanatig még vonakodott. Nem tetszett neki, hogy elmulassza a kötelességét, de a beteg annyira kérlelte.

– Majd szólok a Rozinak, hogy néha-néha kukkantson fel, és a nagypapa is rövidesen hazaér – bólintott, aztán a gyűrűt bekö-

tötte a kis zsebkendőjébe, nehogy elveszítse, és elindult lefelé a lépcsőn, hogy végrehajtsa a megbízást.

Szobájában a nyitott ablaknál állt Monford grófnő, gyászruhába öltözve, és elgondolkodva nézett kifelé a barátságos tájra, amely persze észrevétlenül bontakozott ki előtte. De bármennyire is megtört volt a szíve, a büszkesége az nem, sőt sokkal inkább úgy látszott, hogy a borzalmas veszteségek, melyeket elszenvedett, még inkább megkeményítették, és egy melegebb érzés számára ez a kebel még hozzáférhetlenebbé vált.

Férje betegsége alatt még két levél érkezett, és pedig magától Handortól, a grófnak címezve, de tartózkodási helyének megadása nélkül, és olyan pimaszul és szégyentelenül csak pénzt, nagy összeget követelve magának, sőt fenyegetésekkel annak megtagadása esetére, hogy a grófnő fellobbanó haragjában mindkettőt megsemmisítette. És ezért az emberért hagyta el saját lánya a szüleit!

A borús asszony arcvonásain fájdalomnak nyoma sem volt, csak dac, merev, hajlíthatatlan dac a sorssal szemben, és miközben könnytelen szemei kivillantak összevont szemöldökei alól, akaratlanul is ökölbe szorította fehér, gyűrűkkel borított kezét, mintha ellenség közeledne, pedig semmiféle ellenséggel nem állt szemben, csak a saját keblében lakott egy, mely olyan erőszakosan kalapált, hogy kénytelen volt leszorítani.

A kerten át a kis Bärbel közeledett a virágaival. Meglátta, hogy a grófnő ott áll az ablaknál, és térdhajlítással bókolt neki. A grófnő azonban észre sem vette, bár pillantása súrolta őt, míg végül a gyerek, akit a személyzet háborítatlanul mindig felengedett, odakint félénken kopogtatott.

Senki sem válaszolt. Bärbel még egyszer kopogott, és mivel válasz még mindig nem érkezett, kinyitotta az ajtót. Már gyakran előfordult, hogy a grófnő nem tartózkodott a szobájában, de ilyenkor mégiscsak bement, és a virágokat letette neki az asztalra. Ma azonban odabent kellett lennie, hiszen Bärbel látta őt az ablakban. Amint benyitott az ajtón, a grófnő megfordult, és megpillantotta őt. Bärbel a keresztlánya volt, és mindig is igen kedvelte.

Adjonisten, grófnő! – mondta a gyerek, mély térdhajlítással bókolván, és felé nyújtva a csokrot –, meghoztam a virágokat.

– Köszönöm, Bärbel, tedd csak le az asztalra, majd én magam fogom betenni a vázába!

– A kicsi engedelmeskedett, aztán vonakodva állva maradt.

– Van még valami, Bärbel?

Bärbel zavartan forgatta a zsebkendőt a kezében, aztán kicsomagolta belőle a gyűrűt. – Igen, grófnő – suttogta. – Nálunk fekszik betegen az a szegény ember, a vakondvadász ...

– Igen, tudom, ő az, akit meglőtt az erdősz.

– Igen, nagyon eltalálta őt, és ma megkért engem ...

– Nos, folytasd, Bärbel, szüksége van valamire?

– Nem, grófnő – mondta félénken a kislány, mert most egészen ijesztőnek tűnt számára, hogy el kell mondania az üzenetet, amely szerint az öreg, piszkos vakondvadász a grófnővel szeretne beszélni. – Mindene megvan, és az öreg Rozi ápolja.

– És egyébként mit akar? Mit szorongatsz a kezében, Bärbel?

– Ezt a gyűrűt adta oda nekem – mondta a gyermek, bátorságot erőltetve magára, hiszen megígérte, továbbítani fogja az üzenetet –, hogy adjam át a grófnőnek.

– Nekem? – kiáltott fel csodálkozva a grófnő. – Ki küldi ezt nekem?

– Az öreg Fritz, és azt szeretné, úgy gondolta, nagyon beteg, és beszélni szeretne a grófnővel. – A gyermek ekkor mélyen megkönnyebbülten felsóhajtott, most végre elmondta a rábízott üzenetet.

A grófnő még mindig csodálkozva csóválta a fejét. Minden bizonnyal valami tévedésről lehet szó, és a kicsi bizonyára tévesen

teljesített valami megbízást. – És nekem kellett elhoznod azt a gyűrűt?

– Igen, grófnő, és személyesen az ön kezébe kell átadnom.

A grófnő kinyújtotta a karját, és a gyerek átadta a kis aranygyűrűt. amit két ujjá közé fogva egy pillanatra nézegetni kezdett, de aztán hirtelen megmerevedett a tekintete, és döbbsen tapadt az egyszerű ékszerre.

– Ki adta neked ezt a gyűrűt, Bärbel? – kérdezte, megragadva a gyerek vállát. Ki volt az? Honnan jött az az ember?

– Ah, grófnő, én nem tehetek semmiről! – kérlelte rémulten a gyerek. A beteg ember adta oda nekem.

– Akit meglőttek?

– Igen, grófnő.

– És hogy hívják azt az embert?

– Hát azt nem tudom – mondta Bärbel, egyre féltékennebbé válva. – Fritz a neve, az öreg Fritz. Így nevezik őt a faluban.

– Hol szerezte ezt a gyűrűt? – kérdezte a grófnő, de sokkal inkább magában beszélve, mint a gyerekhez szólva.

– Azt sem tudom megmondani – kiáltotta a kicsi, egyre féltékennebbé válva. – Csak nem lopta valahol? Senkinek ne beszéljek róla, mondta. De én nem tehetek semmiről!

– Tényleg nem, Bärbel, nyugodjál meg – mondta a grófnő, összeszedve magát. Tudom, hogy te nem tehetsz semmiről. Te jó kislány vagy, és csak egy megbízást teljesítettél. Tehát tényleg olyan beteg az az ember, és fel sem tud kelni?

– Hát édes istenem – mondta a kicsi. – Szállítani sem lehet, annyira beteg. De tényleg nem lopta azt a gyűrűt?

– Nem, gyermekem, azt hiszem, hogy nem. Majd én megkérdem tőle. Talán találta valahol.

– És az öné?

– Igen, Bärbel. De most menj haza. Mondd meg neki, amikor ma sétálni megyek, benézek hozzátok, és ha tényleg olyan beteg, meggondolom, tehetek-e érte valamit.

Bärbel térdhajtással elköszönt. Úgy tűnt, mintha még mondana valamit, de már képtelen rá, és látszott rajta, örül, hogy elmehet, mert az a dolog a gyűrűvel még mindig ott forgott a kis fejében.

Furcsa nyugtalanságban hagyta magára azonban a grófnőt, mert alig húzta be maga mögött az ajtót, amikor az lerogyott az egyik fotelba, és arcát kezeibe temetve hosszú ideig mozdulatlan maradt. Aztán felugrott, és megint nézegetni kezdte a gyűrűt. Talán kétségei támadtak, hogy ez tényleg az a gyűrű? A fény ellenébe tartotta, és alaposan megvizsgálta, aztán miközben ujjaára húzta, nyugtalan léptekkel járkálni kezdett fel-alá a szobában. Hirtelen, mint aki valami elhatározásra jutott, megállt az asztalnál, és csendetett.

– Küldje be az udvarmestert!

– A komornyik becsukta maga mögött az ajtót, és egy idő után megjelent az öreg, és megkérdezte, mit parancsol a grófnő.

– Hussmann – szólította meg a grófnő, aki közben teljesen visszanyerte acélos nyugalmát –, miféle ember tulajdonképpen, akit azon az éjszakán meglőtt az erdész? Honnan jött, és mióta van itt?

– Igen, grófnő – mondta az öregember vállát vonogatva –, nem vagyok abban a helyzetben, hogy pontosabban tudjak mondani róla. Még a teljes nevét sem tudom, hiszen itt a kastélyban mindenki csak Fritzként, jobban mondva öreg Fritzként emlegeti, aki mint minden hasonló szerzet, össze-vissza csavarog az országban, és egy ideig ott marad, ahol valami elfoglaltságot talál.

– És mióta van itt?

– Talán három, vagy négy éve lehet, hogy erre a környékre vetődött, de tényleg nem tudom pontosabban. Abban az évben, amikor annyira elszaporodtak a vakondok, és az irtásukban rendkívül ügyesnek mutatkozott. Aztán időnként négy-öt hónapra

eltűnt, később megint visszatért. Most utóbb körülbelül három hónapja lehet a környéken, és az erdész egy ideje azzal gyanúsította, hogy nem csak vakondokra és más kártevőkre vadászik, de annál ravaszabb volt, mintsem el tudta volna kapni, és csak azon az éjszakán érezhette magát nagyobb biztonságban, mint egyébként, és nem gondolta, hogy az erdész a posztján van.

– És mutatkozott időnként a kastélyban is?

– Sohasem, grófnő. Tulajdonképpen fura egy szerzet. A személyzettel sohasem érintkezett, és ezért azzal gúnyolták, hogy túl büszke. Egy lecsúszott alaknak látszik, aki egykor talán jobb napokat élt meg. Az utóbbi időben azonban ivászatra is adta a fejét, és talán az is tette mostanra annyira beteggé. Az előbb érdeklődtem iránta a doktornál, akinek az a véleménye, hogy már nem húzza sokáig. A sebe begyulladt, és mivel nem lehet amputálni a lábát, valószínűleg már túl van az utolsó vadorzáson. Nagyon sajnálom az erdészt, mert minden bizonnyal kellemetlenségei lesznek miatta, közben meg csak a saját életét védte. Ezenkívül lelkiismereti kérdést is csinál abból, hogy súlyosan megsebesített egy szegény embert.

A grófnő az ablaknál állt, és elgondolkodva nézett kifelé. Az udvarmester az ajtóban maradt, és az asszony egészen megfélekezett róla, hogy még a szobában van. Az öreg egy idő után megszólalt: – Parancsol még valamit a grófnő?

– Én? Nem. Ja, persze, rendben van, Hussmann, köszönöm magának. Az öreg szolgál erre zajtalanul elhagyta a helyiséget.

Odafent a kis kertészlakban a beteg nagyon rossz állapotban volt. Az orvosi főtanácsos felment hozzá, megnézte a sebet, és megfelelőnek találta az ellátást, amiben eddig részesült. De most újra belázasodott. A sebesültet láthatóan valami furcsa nyugtalanság fogta el, és az egész testére kiterjedő fájdalomról, a szíve körüli görcsös érzésről panaszkodott. Az orvosi főtanácsos nyugalomra intette és jeges borogatást, továbbá egyetlen táplálékként híg húslevest rendelt el, aztán fogta a kalapját és botját, majd otthagya a páciens.

Bärbel visszaért, és felment a beteghez, de az öreg Rozi még ott ült a szobában, és a kislány nem tudta, hogy annak jelenlétében említést tehet-e a gyűrűről és a grófnőről. A beteg azonban a segítségére sietett.

– Rozi – mondta –, kérlek, adj nekem egy kis friss vizet! Nem, nem abból – folytatta, amikor az öregasszony a kancsóból tölteni akart –, az már régen itt áll a szobában. Kérlek, hozz nekem friss vizet a kútról!

– Menj, ugorj le gyorsan, Bärbel, és hozzál friss vizet! – mondta az asszony –, neked fiatalabbak a lábaid.

– Nem, menjen csak le maga, a Bärbel közben majd kicseréli rajtam a jeges borogatást, ő nagyon jó csinálja.

– Na, eddig azt hittem, hogy én is mindig ügyes voltam.

– Igen, Rozi, de kérem, most az egyszer a Bärbel csinálja!

– Na, miattam, nekem úgy is jó.

Az idős hölgy kicsit sértve érezte magát, de fogta a korsót, és maga elé mormolva leballagott a lépcsőn.

– Nos, Bärbel, átadtad?

– Igen, hiszen megígértem.

– Jó kislány vagy, és a saját kezébe adtad?

– Igen.

– És mit mondott?

– Csodálkozott, hogyan került magához a gyűrű. Találta valahol, vakondvadász?

– Igen, gyermekem, odakint a parkban találtam. És el fog jönni? Mit mondott neked?

– Idejön, amikor sétálni megy, és körülnéz, nincs-e szüksége valamire.

A beteg mélyen felsóhajtott.

Bärbel!

- Igen, kér valamit?
- Amott az ágy végénél van a mellényem. Menj csak oda!
- Odaadjam?
- Nem. A bal zsebében van egy fényes tallér. Megtaláltad?
- Igen, megvan.
- Tartsd meg magadnak, legyen a tiéd!
- Az egész tallért?
- Tedd be a perselyedbe, gyermekem!
- De megtarthatok magamnak ennyi pénzt? A nagypapa biztos veszekedni fog miattam.
- Tartsd meg emlékként tőlem, mást úgysem adhatok, és te olyan gyakran ápoltál engem.
- De meg kell mondanom a nagypapának, titokban nem tartom meg.
- Mondd csak meg neki, meg fogja engedni neked. Úgy, és most rakd fel rám a jeget. A Rozi mindjárt visszaér. Ó, istenem, mennyire ég és zakatol! Már nem kell sokáig borogatnod engem, Bärbel.

Úgy tűnt, mintha a sok beszéd, vagy talán az orvos által éppen megtiltott izgalom túlzott mértékben igénybe vette volna. Becsukta szemeit, nagyon elsápadt, és csendben, mozdulatlanul feküdt az ágyában.

A Rozi oda akarta adni neki az előbb kért vizet, de egyáltalán nem válaszolt neki, a Bärbel pedig csendben leosont. A parkban meg akarta keresni a nagyapját, hogy megmutassa neki az ajándékot.

Körülbelül egy órával később a beteg kinyitotta a szemét, és zavartan körülnézett. Csak a Rozi volt nála, a szobában.

Talán akart valamit? Nem, de nyugtalannak látszott, és az öregasszony nem az a személy volt, akivel beszélgetni akart volna. Megcsóválta a fejét, és mindig felfigyelt, ha odalent a házban mozgolódást hallott. A láza közben egyre hevesebbé vált, és az előbb még oly sápadt arca most vadul izzott.

A Rozi megint lement, hogy gondoskodjon valamiről, de hirtelen szapora léptekkel felszaladt a lépcsőn, és riadt hangon így szólt:

– Te jó ég, a kegyelmes grófnő saját maga van odalent, és fel akar jönni. Ezt a megtiszteltetést! És hogy néz itt ki minden! Mekkora szemeket fog mereszteni! De ki gondolt volna erre? És közben gyors mozdulatokkal mindent félretolt az útból, ami nem jól mutatott, és a kötényével gyorsan letörölte az ágygal szemben álló széket, amelyen szokása szerint üldögélni szokott, de máris nyílt az ajtó, és a grófnő magas, daliás alakja ott állt a küszöbön.

A kis szobácska talán még sohasem látszott ennyire szegényesnek, mint ebben a pillanatban, amikor a hölgy elegáns alakja fekete, suhogó selyemruhájában megjelent. Félénk és bátortalan pillantása, mellyel körülnézett, ki is mutatta, hogy mit érez. A következő pillanatban azonban a tekintete már kérdőn és kutakodva tapadt a beteg arcára, aki a lépcsőn közeledő lépteket meghallva, akaratlanul felriadt, de a fájdalomtól visszahanyatlott előbbi helyzetébe, és borúsán, fogait összeszorítva meredt maga elé a takarójára.

Teljesen kővé dermedten a magas rangú megtiszteltetéstől állt közben Rozi a sarokban, egymás utáni térdhajtásokkal bókolva, hogy az előkelő látogató felé kimutassa tiszteletét.

A grófnő azonban, akinek a tekintete csak átsuhant rajta, hal-
kan csak ennyit szólt hozzá: – Menjen le, jóasszony, beszédem van a beteggel.

- Parancsára, grófnő.
- És ne jöjjön fel hamarabb, csak ha magam hívom!
- Parancsára, grófnő.

Az öregasszony boldog volt, hogy lemenekülhet odafentről, és amint a grófnő csak annyi helyet hagyott az ajtónál, hogy éppen átfért anélkül, hogy a ruhájára lépjen, máris menekült lefelé a lépcsőn.

A grófnő magára maradt a vakondvadással, de még mindig nem szólt egy szót sem. Tekintete továbbra is kérdőn és bizonytalanul tapadt az előtte fekvő beesett arcára, és csak miután a beteg görcsösen markolászta takaróját, és jelét sem mutatta, hogy szólna hozzá, a grófnő halkan megszólította:

– Azt üzenete, hogy beszélne velem. Mit tehetek magáért?

A vakondvadász lassan fordította felé a fejét, mert még ez a mozdulat is fájdalmat okozott neki, de aztán olyan halkan, hogy szavait a grófnő alig értette, suttogni kezdett, mire annak hirtelen minden csepp vér egy csapásra elillant az arcából:

– Tehát felismerted a gyűrűt, Ottilie? Tényleg eljöttél, hogy még egyszer, de utoljára mondhasd nekem, Isten veled?

– Magasságos, mindenható Isten! – sóhajtott fel a grófnő, mindkét kezével a szívéhez kapva, mintha vissza akarná tartania a keblében. – Hát lehetséges ez? Igaz lenne?

– Igaz bizony, grófnő, mondta az öreg, miközben keserű mosoly játszadozott ajkai körül. – Ez a nyomorúságos alak itt az ágyon, szétlőve, betegségtől és vénségtől megtörten, a tagjaiban ólálkodó halállal mindaz, ami megmaradt az egykor oly életvidám és ünnepeelt Friedrich von Sittropp báróból. Nem sok, nem igaz? Átkozottul kevés. És ami megmaradt, az is összeroncsolva és mindenki által megvetve!

Az asszony, az arcát kezeibe temetve, a szoba közepén állt. Egyetlen hang sem hagyta el ajkát, de egész testében remegett, és az öregember tekintete szinte együtt érzően és bánatosan nézett rá. Végül csendesen folytatta: – Foglalj helyet, Ottilie, gyere kicsit közelebb hozzám! Már nem tudok elég hangosan beszélni, és érzem, hogy már így sem soká. Mindent tudok, amit kérdezni szeretnél, és néhány szóval el is akarok mondani neked mindent,

de aztán neked is meg kell válaszolnod egy kérdést. Csak egyetlen kérdést, mely hosszú éveken át mardosta a lelkem, és amely szeretném, ha még halálom előtt tisztázódna. Ülj ide mellém! Fogytán van az idő, és a másodpercek egyre értékesebbek lesznek.

A grófnő tett egy lépést az ágy felé, de ekkor Spitz, aki eddig csak halkán és alig hallhatóan morgott, hangosan ugatni kezdett. A vakondvadász halkán fütttyentett a fogai között, majd szólt neki: Nyugalom, Spitz, a történetnek vége. Rövidesen le leszel váltva a posztodról. Nyugodj meg kiskutyám, én is nyugodt vagyok. Hallod?

A hűséges kis állat bár halkán, még mindig morgott, de megint összekuporodott az ágy alatt, és már csak egy kicsit vinnyogott, amikor a grófnő szinte mechanikusan megragadta a széket, majd leült rá. Ezután a kutya már teljesen csendben maradt, és orrát hosszú szőrébe dugva mozdulatlanul feküdt, de kicsi, csillogó fekete szemeivel bizalmatlanul nézte az idegen látogató ruháját.

Úgy tűnt, hogy a beteg kezd magához térni a beszéd miatti izgalomból, aztán folytatta:

– A történet igen rövid. A vagyonomat eljátszottam. Dolgozni nem tudtam, és nem is akartam. Franciaországban, ahová menekültem, hamisítottam egy váltót, hogy pénzhez jussak, aminek az lett a vége, hogy börtönbe kerültem. Hosszú éveket ültem, és miután szabadon engedtek, visszatértem Németországba. A báró azonban a francia börtönben, jobban mondva annak bejáratánál maradt. Élnem kellett, de nem volt pénzem. Mindössze a játékhoz és a vadászathoz értettem. Krupié nem akartam lenni, olyan mélyre még nem csúsztam le, erdészként meg senki sem akart alkalmazni. – Ekkor keserű, gúnyos mosoly rándult meg a beteg ajkai körül. – Így aztán korábbi szórakozásomhoz, csapdák állításához folyamodtam, és vakondvadász lettem. Hat éven keresztül vándoroltam így Németországban, és már nem törődtem a világ többi részével, míg végül nem hagyott nyugodni a gondolat, hogy fel kellene keresni azt a helyet, ahol ...

Hirtelen elhallgatott. Halotti csend uralkodott a kis helyiségben, csak az asszony nehéz lélegzése szakította meg a csendet, vagy tette még inkább sokkal rejtélyesebbé.

– Tulajdonképpen ez minden – mondta a beteg némi szünet után. – Nem ismertél meg, már nem voltam a régi. Jó heccnek tartottam, hogy így inkognitóban sétálgattam épp ezen a helyen. A közelmúltban, a parkban találkoztam egy fiatal, idegen asszonnyal, és amint megpillantottam, mintha késsel szúrtak volna a szívembe. Olyan volt, mintha az elmúlt hosszú évek visszafelé peregtek volna, nem előre, és te, Ottilie teljes szépségedben és fiatalon ott álltál előttem, mint negyed évszázaddal korábban, ugyanazon a helyen.

A grófnő felfigyelt, kezei lassan az ölébe hullottak, és nagy szemei kérdően tapadtak a beszélőre.

– Megkérdeztem, hogy hívják – folytatta végül halkán –, de a név idegenül hangzott: Rottack. Ezt a nevet még sohasem hallottam.

– Rottack? – suttogta az asszony.

A vakondvadász bólintott, és tekintete kutakodva tapad látogatója arcára, de választ nem kapott. Félelem és fájdalom tükröződött az asszony arcán, de ajkai mozdulatlanok maradtak.

– Rottack – ismételte meg végül az öreg. Helene Rottack. Beszélned kell, Ottilie – folytatta hevesebben. – Az idő rohan, a szívem dobbanásai meg vannak számlálva. Válaszolnod kell a kérdésekre!

– És mi lenne az a kérdés? – kérdezte suttogva az asszony, aki teljesen tehetetlen volt az öreg, beteg emberrel szemben.

– Mi történt a gyerekekkel? – kérdezte halkán az öreg. Amikor a gróf visszatért Nyugat-Indiából, többé nem juthattam a közeledbe, hiszen tudtam, hogy mennyire gyűlöl engem. Rövidesen el kellett menekülnöm, írnom pedig nem volt szabad. Mi történt a gyerekekkel, Ottilie?

Az asszony megint a kezeibe temette arcát, de nem válaszolt, és a beteg tekintete szinte együtt érzően tapadt rá.

– Ne félj semmitől – mondta végül halkan –, tudom, milyen borzalmas szerencsétlenség ért az utóbbi időben. Talán én megakadályozhattam volna – fűzte még hozzá komoran. Ne félj tőle, hogy ezek az ajkak, melyek oly hosszú éveken át hallgattak, most fecsegni kezdenének. Egy haldokló szól hozzád. Mi történt a gyerekekkel?

– Él! – suttogta a grófnő.

– Él? – kiáltott fel a beteg. – És Helenének hívják?

A grófnő nem válaszolt, de anélkül, hogy felnézett volna rá, csendesen bólintott a fejével.

– Hála Istennek! – sóhajtott fel az öreg. – De most olyan furcsán érzem magam. Úgy imbolyog körülöttem minden. Kérlek, add ide a kezed, Ottilie! Váljunk el megbékélten! Úgy, ez nagyon kedves tőled. Isten áldjon meg, és most menj el! Nem maradhatsz itt tovább. Küldd fel hozzám a Rozit, vagy a Bärbelt, ha valamelyikük odalent van. Istenem, mennyire ég a sebem. A jég elolvadt, és forró, izzó ólom lett belőle ...

A grófnő kezét nyújtott neki. Felállt, és keble viharosan zilált, arca holtápadt volt. Meg akart szólalni, de képtelen volt rá. Mindeddig akaratlanul cselekedett a borzalom jelenlétében. Amit elhatározott, mielőtt belépett a házba, hogy majd rideg megvetéssel fogja visszautasítani a vádat, hogy felismerték, szertefoszlott, amint meglátta maga előtt az ágyban a nyomorúságos alakját annak, aki egykor egész lelkét betöltötte. Régi emlékek, bűnbánat, és együttérzés szállták meg a szívét, és erői elhagyták. Úgy érezte, fojtogatja őt az itteni levegő.

– Isten veled – suttogta, és mint akit fűriák üldöznek, kimenekült a szobából a szabadba, a magányba.

Odakint megkönnyebbült. Jó egy órán keresztül járkált fel-alá a tágas parkban, végül visszaindult a kastély felé, és felment a szobájába.

Még le sem tette a kalapját, amikor csendesen kopogtattak az ajtón.

– Szabad!

Bärbel állt a küszöbön. – Ah, grófnő – mondta a kicsi, miközben világos könnyecsek gördültek le arcán –, most nem küldött engem senki. Én ... én csak azt akartam jelteni önnek, hogy az öreg vakondvadász az előbb meghalt.

– Meghalt?

– A Rozi azt mondja. Hidegen és mereven fekszik az ágyon.

A grófnő intett a kezével. Bärbel félénken elhagyta a szobát. Monford grófnő odatámaszkodott a szófához, és könnyek, hosszú évek óta az első könnyecsek gördültek le arcán.

Boldog volt, mert végre sírni tudott.

Pfeffer levelet diktál

Hetek, hónapok teltek el. Megjöttek a zord, őszi viharok, esett a hó, és a tél fehér takaróval fedte be a barátságos dombokat és hegyvonulatokat Hassburg körül, a tavak befagytak, és a Monford család még mindig nem érintkezett senkivel, a grófnő sem ment be egyszer sem a városba, és egyetlen látogatót sem fogadott a korábbi legintimebb barátai közül.

A gróf állapota csak lassan változott. A korábbi szélütései többször megismétlődtek, és bármennyire is szerették volna mindketten elhagyni ezt a helyet, melyhez most annyi borzalmas emlék kapcsolódott, hogy másik vidéket, melegebb klímát választanak tartózkodási helyként, az öreg orvosi főtanácsos csak a fejét rázta határozottan, és ragaszkodott ahhoz, hogy a grófnak most egyáltalán nem is volna szabad utazásra gondolnia, ha nem akarja szándékosan kitenni magát a legnagyobb veszélynek. Pilla-

natnyilag mást nem tehet, mint kívánni, hogy javul-e a komoly aggodalomra okot adó állapota. Ezzel kapcsolatban nem adja fel a reményt. Ha a javulás bekövetkezne, ő maga ajánlana sürgősen egy utazást Olaszországba, vagy más, melegebb égtájra.

Közben maga a grófnő is teljesen megváltozott. Ahogy korábban a beteg ápolását szinte kizárólag a személyzetre bízta, úgy azóta a nap óta, amikor látogatást tett a kertészlakban, szinte sohasem tágitott férje fekhelye mellől, és ha olykor-olykor romlott az állapota, fél éjszakát is az ágya mellett maradt. Az emberekkel is sokkal barátságosabb lett. Még maga az öreg udvarmester is, aki azóta, amikor azon az estén elégette a levelet, heteken át, bár továbbra is tisztelettel volt iránta, mégis igyekezett félénken elkerülni. Mostanában ismét közeledett hozzá, és együtt érzett vele, mivel a többieknel sokkal jobban látta és érezte a grófnő viselkedésének kedvező irányú változását, aki nagy igyekezettel nyúlt minden levél után, amit bevitt neki, aztán szomorúan, gyakran elfojtott könnyekkel tette félre, amikor észrevette, hogy egyiken sem látja elveszett gyermekének hön vágyott kézírását.

Úgy tűnt azonban, hogy Paula eltűnt. Több levél már nem érkezett tőle, egyetlen újság sem említette Handor nevét, és egyetlen kutatás sem vezetett eredményre, amit titokban kezdeményezett, különösen az orvosi főtanácsos közvetítésével. Talán meghalt, vagy elhagyta Németországot, hiszen minden kutatás eredménytelen maradt.

Hassburgban szinte teljesen megfeledkeztek a Monford családról, mely korábban heteken át napi beszédtema volt. Egy ideig még újra feltámadt az érdeklődés, amikor a vakondvadász halála miatt vizsgálat indult az erdész ellen, akit gyilkosság miatt, az enyhítő körülmények figyelembe vételével, mivel ő maga is megsebesült, két hónap szabadságvesztésre ítélték. Mostanra már leülte büntetését. Az esetről többé már senki sem beszélt, és nem is gondoltak rá.

Kedvezően alakultak közben a körülmények a Pfeffer körüli családban.

Rebe sikere a helyi színházban biztosnak látszott, mivel a Fiesco előadás után már nem volt ellenzéke, vagy nem fizették meg őket, és ezért elmaradtak. Strohvisch elhagyta Hassburgot, Rebe így szabad teret és tisztességes játszási lehetőséget kapott, hogy megküzdhessen helyéért a hassburgi színházban, amit becsülettel meg is tett. Egymást követően, de az óvatos direktor által csak hónapról hónapra megújított szerződéssel a legjelentősebb és legnehezebb szerepekben lépett fel, és nemsokára olyan tehetséges és briliáns színésznek mutatkozott, hogy a nézők egyre inkább megkedvelték, és esténként egyértelműen és élénken nyilvánították ki tetszésüket.

Életmódját ennek ellenére nem változtatta meg. Mostanra már egészen rendes lett a gázsija, és már könnyedén választhatott volna magának jobb szállást, és élhetett volna kedvezőbb körülmények között. Becsületessége azonban, melyet eddig tanúsított, továbbra is megmaradt, és bár nyíltan és tisztességesen megkérte Henriette kezét szüleinél és ők örömmel bele is egyeztek, mégis tartózkodott attól, hogy hamarabb vezesse otthonába Henriettét, mielőtt össze nem spórol annyi pénzt, hogy feleségével barátságos és megfelelő otthont alapíthasson.

Jeremias persze azonnal felajánlotta, hogy bármekkora és szükséges összeget megelőlegezzon neki, de Rebe barátságosan és köszönettel mindent határozottan visszautasított. Saját erejéből akarta megalapítani tűzhelyét, és Henriette ezért még sokkal jobban szerette.

Abban azonban egyetértett Pfefferrel, hogy Krügerrel határozottabb és hosszabb szerződést kéne kötnie, mert már elég hosszsan tartott az ideiglenes állapot. Rebe ezért írt is Krügernek, és ezen a napon megérkezett az írásbeli válasz, amelyben a direktor a leghízelgőbb kifejezésekkel ötéves szerződést kínált Rebe számára első hősszerelmesként és főhősként, a legkellemesebb feltételeket vázolva fel számára.

Rebe azonnal bele akart egyezni, Pfeffer azonban kifogást emelt, és azt állította, hogy egy ilyen fontos ügyben komoly haditanács megtartása szükséges. Ezenkívül nem tanácsos ennek a

„vérszívónak”, ahogyan a direktorát bizalmas beszélgetések során nevezni szokta, a csalijára azonnal ráharapni, ha odavet egy falatot. Vergődjön egy kicsit, maradjon csak egy ideig bizonytalanságban, és csak aztán remélheti az ember, hogy tartósan ki lehet jönni vele, különben áldozatainak pillanatokon belül kinyomja a szemét.

Rebe tiltakozni akart ez ellen, de semmi sem segített, és bár a véleménye nem változott, Pfeffer addig lármázott, míg végül mosolyogva beleegyezett, hogy délután Pfefferéknél nagy tanácskozásra jönnek össze, és végül Rebe elhatározása lesz a döntő.

Pfeffer testvére, aki az utóbbi hónapokban figyelemreméltóan rendbejött, és már derekasan kivette részét a háztartási munkából, Jettchennel nagy kávézást szervezett. Még Bassini kisasszonyt is meghívták, aki fél órával a megbeszélte idő előtt meg is jelent előkelően kiöltözve, mire Pfeffer pillanatokon belül berontott a szobájába, ledobta magáról öreg köntösét, felkötött egy kissé viseltes nyakkendőt, magára öltötte régi, fényes gombokkal dekorált kék frakkját, felhúzott hozzá egy pár piszkos, sárga glaszékesztyűt, feltette cilinderkalapját, és bal kezében hosszú pipájával, lábain még mindig a slapos papucsokkal lépett a kisasszony elé, hogy szerinte kifogástalan előkelőséggel üdvözlje.

Amint valamennyien összegyűltek, Pfeffer előkelő öltözetében meg is tartotta előadását, és bár Jeremias csendben, mosolyogva végighallgatta, azonban fejét kezdte csóválni, amikor sógora elkezdte heccelni Rebet, hogy utasítsa vissza a szerződés tervezetét, és állítson magasabb követelményeket. Krüger ugyanis akkora gázsit ígért, amennyit egyáltalán képes volt kifizetni a szerény hassburgi körülményei között, ezért Jeremias tiltakozott a lehetőségek ilyen durva túllépése miatt. Pfeffer végül engedett.

– Rendben van, gyerekek – mondta –, miközben Bassini kisasszony mellette ült, és egy végtelenül hosszú, tűzvörös harisnyát kötögetett. – Semmi kifogásom sincs ellene, ha Rebe egy ilyen vacak gázsiért hajlandó maradni, miközben Berlinben vagy Bécsben a dupláját is megkaphatná ...

– Ha ott nem lenne betöltve minden állás, Pfeffer úr ...

– Így hát nekem sincs ellene semmi kifogásom, de egyvalamiben követnetek kell engem. Rebe írjon neki egy goromba levelet, amelyben persze elfogadja a szerződést, de ennek a vérszívónak, ennek a Krügernek azt is tudomására hozza, hogy átlátja őt, és teljesen tisztában van a saját értékeivel.

– De drága Pfeffer úr – mondta Rebe –, én képtelen lennék olyan levelet írni, amelyben másvalami áll, mint amit valójában gondolok.

– Akkor majd én lediktálom – kiáltotta Pfeffer.

– De Fürchtegott! – kérlelte az asszony.

– Ne bosszantsál! – kiáltott rá Pfeffer ingerülten. – Üljön csak le, Rebe, ott van levélpapír meg tinta, és fogjon hozzá!

– Nem diktálnád inkább nekem, bácsikám? – kérlelte Henriette. – Horatius nem ismeri annyira a stílusodat.

– Ugyan már, stílus! Majd belejön, annyi esze mégiscsak van. Írja, Rebe!

Auguste testvére ott ült mellette, és mosolyogva csóválta a fejét, de nem szólt egy szót sem. Amikor Jeremias valamit szólni akart ellene, megfogta a karját, és odasúgta neki: – Hagyja, tegye csak, amit akar! Csak az akaratát akarja érvényre juttatni. Jettchen majd mindent rendbe hoz a végén.

Rebe félig sem értett egyet mindezzel, de nem akarta felbosszantani Pfeffert, tehát odaült az íróasztalhoz, maga elé vette a lapot, bemártotta a tollat, majd megszólalt:

– Tehát, Pfeffer úr?

Fürchtegott Pfeffer, egy különösen bohókás alak, frakkjában és kötött, zöld színű papucsaiiban valamint hosszú pipájával még mindig fel-alá járkált a szobában, kis, világos füstfelhőket pöfélve ki magából.

– Tehát készen áll?

- Igen!
- Rendben, tehát kezdje! Cím: Krüger direktornak helyben, Mohren utca 42, első emelet jobbra. Leírta, jobbra?
- Mondja csak tovább, tudom követni!
- Tehát, maga tökfej ...
- De Pfeffer úr – mondta Rebe, és csodálkozva nézett fel rá.
- Írja csak, különben elveszítem a fonalat.

Rebe a fejét csóválta, és Henriette ott állt mögötte, kezei a szék támláján, és nevetve átnézett a válla felett.

– Írd csak, írd, – súgta oda neki, miközben sajátos elszántság tükröződött kedves arcán.

- Leírta, hogy tökfej?
- Igen, Pfeffer úr!
- Végre belátta, hogy mit nyújtok magának ...
- De – akart Rebe megint kifogást emelni, Jettchen azonban gyorsan befogta a száját, és ismét odasúgta neki: – Írjad csak! Rebe képtelen volt belátni, hogy mi lesz ebből, hiszen ilyen levelet mégsem küldhet el a direktornak, ez teljességgel lehetetlen.
- Végre belátta, hogy mit nyújtok magának. Leírta?
- nyújtok magának – ismételte Rebe fejét csóválva.
- Az a vacak gázsi, amit felkínált nekem, persze a felét sem teszi ki annak, amit kereshetnék ...

Rebe folyamatosan írta, most már legalább látni akarta, hogy mi fog kisülni ebből de szilárd volt az elhatározása, hogy ilyen stílusban sohasem válaszolna.

- Leírta, hogy kereshetnék?
- Kereshetnék ...

– És a két hónap szabadság alatt, amit tisztességesen felajánlott ...

– felajánlott – mondta Rebe.

– A háromszorosát fogom megkeresni, de vissza fogok érni időben.

– érni időben.

– Ennek a piszkozatnak az alapján ...

Rebe felnevetett, de tovább írt.

– úgy érzem, hogy le akarja nyúzni a bőrömet, de remélem, valahogy kijövök ennyiből. Vigye el magát az ördög! Úgy, és most írja alá.

– És ezt a levelet küldjem el?

– Persze! – bólintott Pfeffer. – De előbb olvassa csak fel nekem, mit írt!

Rebe olvasni kezdte: – Maga tökfej!

– Mennydörgős mennykő, badarság! – kiáltott fel Pfeffer.

– Igen, de hiszen ezt diktálta nekem!

– De magának – mormolta Pfeffer –, az ördögbe is, fogalma sincs a levélírásról. Jettchen mégiscsak jobban ért az ilyesmihez. De olvassa csak tovább!

– Végre belátta – olvasta Rebe –, hogy mit nyújtok magának. A vacak gázsi, amit felkínált nekem ...

– A nyavalya törje ki – kiáltotta Pfeffer, kitépvé a lapot a kezéből. – Csak nem akar ilyet írni a direktornak? Jettchen, ülj csak inkább te ide, ez az ember olyan gyerekes, mintha most jött volna ki az iskolából. Legyél inkább te a titkárom!

– Igenis, kedves bácsikám – mondta nevetve Jettchen, elfoglalva Rebe helyét. – Nos, akkor diktáld nekem!

– Tehát készen állsz?

– Teljes készenlétben vagyok.

Pfeffer, Rebe levelével a kezében a fiatal lánynak lediktálta ugyanazt, ami a lapon állt, Jettchen pedig írt. Amint ismét „vigye el magát az ördög” szavakkal befejezte, Jettchen bólintott és felállt.

– Nos, hát olvasd fel!

– Jettchen olvasni kezdett: „Igen tisztelt uram!”

Pfeffer bólintott. – Így már jobban hangzik!

„Tiszta szívből örülök, hogy végre legyőzte kétségeit, és bizalommal van irántam. A felkínált szerződést köszönettel elfogadom, különösen a kéthavi szabadságért vagyok igen elkötelezett, amit nem csak arra fogok kihasználni, hogy más színpadokat is megtekintsek, és azoknál is szerencsét próbáljak, hanem egyúttal tovább is fogom képezni magam. Érzem, hogy a szerződéssel megtisztelő bizonyítványt állított ki eddigi teljesítményemről – olvasta Jettchen –, és bízok a baráti együttműködésben önnel és a kollégáimmal”

– Vigye el magát az ördög – bólintott Pfeffer szórakozottan.

– Tisztelettel – olvasta tovább Jettchen – az ön odaadó híve: Horatius Rebe

– Bravó! – kiáltotta Pfeffer. – Ennek a levélnek van keze is, meg lába is. Látja, Rebe, ettől a lánytól még tanulhat valamit!

– Igen, de drága Pfeffer úr – nevetett Rebe –, de ha azt mondja: „Vigye el magát az ördög ...”

– Azt mindig úgy értem, hogy „tisztelettel” – kiáltotta Pfeffer. – Hiszen magától érthető, ezt még egy gyerek is belátja!

Jeremias közben nyugodtan ült, és pompásan szórakozott Pfeffer levéldiktálásán. Egyszer csak hirtelen kopogtak, és a „szabad” kiáltásra egy komornyik jelent meg livrében a küszöbön. Jeremias egyébként ismerte ezt a livrét, Rottack gróf személyzete viselt ilyet.

– Elnézésüket kérem, Stelzhammer úr ... – ah, szakította félbe magát, amint felismerte a kis embert, és máris átadott neki egy levelet. – Lenne olyan szíves, és megválaszolná?

Jeremias feltépte a levelet. Csak néhány sort tartalmazott, amelyben Rottack gróf arra kérte, hogy amilyen hamar csak lehet, keresse fel, mert sürgős felvilágosítást szeretne kapni tőle.

– A gróf úr most otthon van?

– Persze, és feltétlenül vár rám, hogy megvigyem neki a választ.

– Rendben, akkor mondja meg neki, hogy rögtön jövök.

– Nagyon köszönöm, Stelzhammer úr – és a komornyik távozott.

– A történetek miatt? – kérdezte Pfeffer.

– Bizonyára – bólintott Jeremias –, mást nem hallottál ebben az ügyben?

– Semmi többet, csak amit a Lise mesélt.

– Handorral kapcsolatban? – szólalt meg amaz. – Minden bizonnyal. A Ronelli, aki korábban Prágában vendégszerepelt, de azóta már továbbállt, maga írta nekem, hogy fellépett ott, bár más néven, de állítólag megbukott. Isten tudja, hogy most hol lehet.

– És ez mikor volt?

– Azt nem írta meg.

– Ismer valakit Prágában?

– Egy lelket sem. – Bárcsak itt lenne még a Mauser, annak vannak ott rokonai, és azoktól bizonyára könnyedén megtudhatná.

– A Mauser? A ságó? Már elment innen?

– Ó, már hat hete. Összeveszett a direktorral, és mérgében távozott. Azóta senki sem hallott róla.

– Bárcsak megkaphatnám azt a levelet – mondta Jeremias.

– Erről semmi más nincs benne – biztosította őt Bassini kisasszony. A Ronelli csak háromszor lépett fel Prágában, aztán tovább utazott Schwerinbe, és ezt is csak azért írta meg nekem, mert gondolta, hogy érdekel. Ha a Mauser még itt lenne, ő biztos tudna további felvilágosítást szerezni nekünk. Különben meg mi érdekes van abban, hogy az a csavargó Handor most hol tartózkodik, és tényleg érdekelné, hogy a grófnak mi dolga van vele.

– Szívesen meghallgatom, hogy mit akar – mondta Jeremias, felkapva a kalapját. – Ahogy lehet, visszajövök.

A fiatal Rottack gróf már várt rá, elé ment, kezét nyújtott neki, és megszólította: – Kedves Jeremias, végtelenül hálás vagyok, hogy ilyen hamar megjött. Már nagyon vártuk!

– Jöjjön csak be, Helene is odabent van, és szeretne beszélni magával. Meg kell tárgyalnunk közösen, hogy mit lehetne tenni.

Helene tényleg a legszívélyesebben üdvözölte a régi barátot, de milyen sápadtnak, és levertnek látszott most! Hová tűnt a tűz és élénkség, mely korábban jóságos szemeiből sugározott? Fájdalmas mosollyal nyújtott neki kezét, és milyen mélységes aggodalommal igyekezett elintézettnek látni a dolgot, ami mostanában egész lelkét igénybe vette, a szegény Paula sorsa.

Rottack segítségére sietett: – A hír, amit a közelmúltban közölt velünk, Jeremias, beigazolódott – mondta. Azonnal írtam egy barátomnak Prágába, és ma reggel megjött a válasz. Egy színész, aki ott Boslawnak mondja magát, és fellépett Prágában, úgy tűnik, hogy az a szerencsétlen Handor, aki álnéven járja be azt a vidéket, feltehetően azért, hogy ne hagyjon maga után nyomot a hitelezőinek. Az ottani szóbeszéd legalább is erről a névről szólt.

– És most vajon hol lehet? Még mindig Prágában van?

– Isten tudja – sóhajtott fel Felix. – Úgy tűnik, Prágából továbbállt.

– Nem ő lehetett – szólt közbe Helene –, hiszen annak a nőnek a személyleírása, aki vele volt, egyáltalán nem illik Paulára.

- Volt vele valaki? – kérdezte Jeremias.
- Persze – bólintott Felix. – Ez a Boslaw állítólag egy nővel volt úton, akiről azt állította, hogy a felesége. Egy alacsony, dagadt személy, látszólag egy cseh nő, de isten tudja, mi minden történhetett.
- Ez nem lehet! – kiáltotta Helene könnyek között.
- Grófnő – szólalt meg erre Jeremias –, bármi lehetséges ezen a világon, különösen pedig ez, hiszen előre látható volt, hogy egy tisztességes hölgy nem érezheti sokáig boldognak magát egy ilyen csavargó mellett. És most mit szándékoznak tenni?
- Magának kell segítenie nekünk, Jeremias! – szólalt meg gróf Rottack.
- Nekem? De miként?
- Maga jól ismeri a színházi viszonyokat. Megismert itt egy csomó embert, és ott is köthetne hamar új ismeretségeket. Magam is szívesen utaznék, de szegény Helenet nem hagyhatom magára. Tegye meg a kedvünkért, hogy ott helyben próbáljon megtudni valami közelebbit. Tudom, mennyire gyakorlatias, és semmit sem fog elmulasztani, pénzt meg kap, amennyire szüksége van.
- Kedves gróf úr – mondta Jeremias zavarban –, igen sajátos felvetés, hogy pont én lennék, aki alkalmas ilyesmire. Tényleg nem tudom, és tételezzük fel, hogy megtalálom őt, akkor mit tehetek? Ha a fiatal grófnő maradni akar a mostani férjénél, hogyan tudnám én, egy teljesen idegen ember megakadályozni ebben? A férje pedig nagy szemeket meresztene, ha a feleségét megkérdezném, hogy vele akar-e maradni. Azt hiszem, hogy igen szerencsétlen helyzetbe kerülnek, és dolgavégezetlenül kellene távoznom.
- Semmi mást nem kellene tennie, Jeremias – kérlete Helene –, csak felderíteni a tényállást. Mindössze be kellene számolnia az ottani bizonyosságról. Senki mást nem ismerünk, akire ennyire hagyatkozhatnánk, mint magára.

– Hm, ez így már jobban hangzik – bólintott Jeremias –, tulajdonképpen semmi akadálya annak, hogy elutazzak. Ami dolgom volt itt, azt már elintéztam, és ha tudnám, hogy ezzel szíveséget teszek önöknek ...

– Örökre hálás lennék érte magának – kiáltott fel Helene.

– Hát rendben, akkor vállalom – mondta Jeremias határozottan. – Önnek grófnő, még sohasem utasítottam vissza egyetlen kérését sem, ezt tudhatja még a régi időkből. Apropos, semmi hír Santa Clara-ból?

– Kaptunk onnan néhány levelet – válaszolta Felix –, de semmi olyat nem tartalmaztak, ami érdekelheti magát, kivéve azt, hogy a kolónia Sarno vezetése alatt felvirágzott és fejlődésnek indult, de van mégis valami: Jeorgy báró hirtelen eltűnt!

– Lelépett – nevetett fel Jeremias. – Az is csoda, hogy ilyen sokáig bírta.

– Sarno direktor pedig megházasodott.

– Hűha! – kiáltott fel Jeremias elcsodálkozva, miközben hirtelen felé fordult. – Hát nem megjósoltam neki, hogy így lesz! És kit vett el?

– Egy fiatal, derék lányt, egy kolonista lányát, aki a szüleivel együtt északon egy borzalmas letelepedési szerződést szenvedett végig – mondta Felix.

– És jól megvannak?

– Kiválóan, de most már nincs vesztegetni való időnk, Jeremias. Ha tényleg a kedvünkben akar eljárni, akkor haladéktalanul indulnia kell. El van látva meleg ruhákkal?

– Bőségesen. Még mindig nem szoktam hozzá az itten hideghez, és borzalmasan fájni szoktam.

– És magánál otthon minden rendben van?

– Igen, köszönöm! A megboldogult feleségem szerencsére teljesen rendbejött.

– A megboldogult felesége? – nevetett fel Helene.

– Ó, jaj – mondta Jeremias rémulten. – Isten tudja, honnan vettem most ezt. Állandóan úgy vagyok vele, mintha a feleségem egyszer már meghalt volna, és most nemrég újra megszületett. – De most mi mást tehetnék – fűzte hozzá felsóhajtva. – Ami megtörtént, az megtörtént, és számomra most már csak az jelenti az egyetlen boldogságot, hogy olyan helyzetbe kerültem, hogy mindent jóvátehetek, amit korábban elszűrtam. Aztán visszamegyek Brazíliába.

– Vissza akar menni? – kérdezte Helene csodálkozva. Más lehetőséget nem nagyon látok. Mi mást tehetnék, ha már gondoskodtam a lányomról? De most mással kell foglalkoznunk – szakította magát félbe hirtelen –, és amint már mondtam, ha ezzel szívességet tehetek önöknek, még az éjszaka folyamán útnak indulok. Túl nagy előkészületekre úgyszincs szükségem.

– Ezerszer is köszönjük már előre – mondta Rottack, szívélyesen rázogatva a kezét. – El sem tudja képzelni, mekkora terhet vett le ezzel a vállamról.

– És hogy hívják az urat, aki onnan írt önnek?

– Jöjjön velem most a szobámba, Jeremias – mondta a fiatal gróf –, ott átadok minden, a rendelkezésemre álló jegyzetet, és ha odaérve megtud valami közelebbit, azonnal táviratozzon!

Jeremiasnak nem volt szüksége túl nagy eligazításra, mert könnyedén feltalálta magát minden helyzetben, tehát abban is, amit most elvártak tőle. Aztán visszament Pfefferékhez bejelenteni, hogy nyolc vagy tíz napra elutazik. Hazament, bepakolta a bőröndjét, majd odalent a pályaudvaron bevárta az esti vonatot, amelyik kilenc és tíz óra között szokott megérkezni.

Jeremias úton

Az éjszaka folyamán keservesen hideg volt, és bár néhány napja már beköszöntött a március, mégis úgy tűnt, mintha a tél egyáltalán nem akarna elköszönni, vagy legalábbis még egyszer utoljára meg akarná mutatni, hogy mire képes.

Jeremias megpróbált aludni, de nem sikerült. Negyedóránként újabb utasok szálltak fel és le, a kalauzok pedig úgy csapkodták az ajtókat, hogy minden esetben rémülten összerezzent. És mi minden járt közben a fejében! Brazília, persze Brazíliában most melegebb van, ott nem kellene fagyoskodnia, de tényleg térjen vissza oda? Korábban persze annyira jól érezte ott magát, hogy majdnem el is felejtette a barátságosabb németországi viszonyokat. Most, amikor ismét rátalált, és kezdte jól érezni magát, hagyja el megint, és költözzön el az idegenbe magányosan és elhagyatva? De mit is akarhatna itt még tulajdonképpen? Gyermekeinek a sorsa rendeződni látszik, és a felesége? Tulajdonképpen a felesége még? Hát nem váltak el jogérvényesen egyszer és mindenkorra? Persze mindaddig, amíg betegen feküdt, meglátogathatta és beszélgethetett vele, de most, amikor már rendbe jött, és napról napra egyre inkább megerősödik, ezzel fel kell hagynia, ezt maga is érezte, vagy az emberek, akik nem mulasztanak el egyetlen lehetőséget sem, hogy rosszat gondoljanak és beszéljenek embertársaikról, fecsegni kezdenek majd az asszonyról. Éljen vele együtt idegenként ebben a városban? Ez sem lenne rendben, és a legegyszerűbb, ha nyugodtan behajózza magát Brazília felé. Brazíliába, abba a kutyavilágba, amit az ember csak akkor képes elviselni, ha képtelen létezni Németországban.

Szorosabban maga köré vont a úti takaróját, még magasabbra húzta a szőrmecsiszmáját és behúzódott a sarokba. Megpróbált aludni. Vigye el az ördög a tépelődést és töprengést.

Így telt el az éjszaka, és végre a hajnali derengés bejutott a kupé vastagon befagyott ablakán.

Jeremias ekkor egy ideig azzal foglalkozott, hogy rálehelgetéssel megolvassza a jeget, és végül sikerült egy kis lyukat olvasztania, amelyen át kilátott a szabadba, de aztán felhagyott ezzel, amint meglátta a vigasztalan, monoton vidéket, amerre a vonat haladt. Hómezők mindenfelé, amerre a szem ellátott. Fekete varjak vonultak elszórtan, és néha kicsi, szikár fenyvesek bukkantak fel. Amott feltűnt egy falu, szegényes, szalmatetős házaival, melyekből kékes füst szállt a magasba. A látvány nem érte meg a fáradozást, hogy ezért kilehelje a lelkét a testéből. A nyílást hagyta ismét befagygni, és többé már nem törődött a vidékkel, míg végül a vonat dél körül megállt Prágában.

Megérkezvén, ráment a fél délután, hogy egyen valamit, és végre felengedjenek átfázott tagjai, és a közben múlt időt arra használta, hogy a címjegyzékből kimásoljon néhány nevet és lakcímet.

Estefelé elindult első vándorútjára, éspedig azzal a céllal, hogy legelőször is felkeresse azt az urat, egy bizonyos Toggenburg bárót, aki Rottack grófnak írt, és aki ajánlólevelet adott neki ennek a bárónak címezve. Ott azonban, éppúgy, mint később a színház direktoránál is csak egészen határozatlan és bizonytalan hírekhez jutott, melyek csak annyiban egyeztek, hogy az a bizonyos Boslaw, feltehetően Handor, már korábban elhagyta Prágát, és Szilézia felé indult.

Most mi legyen? Szilézia nagy volt, és ilyen szóbeszéd alapján tényleg nem utazhatott el Sziléziába, hogy ott folytassa kutatását.

Egy másik dolog, ami tényleg összezavarta az volt, hogy Boslaw társának a személyleírása telt, dús alkatot említett, ámde teljesen közönséges arcvonásokkal, aki ráadásul különös vonzalmat érzett a pezsgőhöz, és rövid itt tartózkodása alatt jelentős tartozást hozott össze.

Ez a nő semmi esetre sem lehetett a fiatal, csodaszép Monford grófkisasszony, és ha Handor tényleg Boslawra változtatta a nevét, hol hagyhatta a fiatal, boldogtalan teremtest, akit megszőktetett a szülei házából?

Jeremias egyébként nem kímélte magát, még a helyi színház társulatának különféle tagjait is felkereste, hogy valami közelebbit tudjon meg tőlük Boslawról, de eredménytelenül. Ők sem tudtak mást elmondani, csak annyit, hogy Boslaw úr egyetlen alkalommal lépett fel, és mivel fellépése totális kudarc volt, már másnap reggel elutazott, de hová? Istenem, kit érdekelt ez egyáltalán! Próbálkozzon esetleg a rendőrségen megtudni valamit!

Ez egy újabb lehetőség volt. Jeremias eddig nem is gondolt a rendőrségre. Tüstént el is ment oda, és bár okozott némi nehézséget, a hivatalnokok között megtalálni a megfelelőt, aki ilyesfajta idegenekről felvilágosítást tudott adni, továbbra is áldozatkészen másfél órát várakozott valódi angyali türelemmel egy padon az előtérben gazemberek és cselédek között, miközben oldalról állandóan fürkészve suttoztak róla, vajon mit követhetett el, hogy itt kell ülnie, míg végül sorra került, és akkor is teljesen feleslegesen.

Az érintett hivatalnok elmondta, hogy néhány nappal ezelőtt egy Boslaw nevű színész Kathi Boslaw nevű feleségével tényleg itt tartózkodott Prágában és a „Vencel király”-hoz címzett fogadóban szálltak meg, de aztán elutaztak. Az útlevele mindenesetre rendben volt, különben meg mit érdekelné őket, merrefelé vonul tovább az ilyesfajta népség, ha itt nem okozott gondot.

Vencel király! – ott talán mégiscsak van valami lehetőség, megtudni valami közelebbit, és Jeremias ezt sem mulasztotta el, de itt sem járt eredménnyel. A vendéglős semmit sem tudott Boslaw úr jelenlegi tartózkodási helyéről, azt azonban elmondta, hogy szívesen elkapná az urat, aki a számlája rendezése után kihozatott még egy palack pezsgőt a pincérrel, és még mielőtt ő maga, mármint a vendéglős, erről tudomást szerzett volna, szépen meglépett. Közben szörnyen káromkodott a színészre, aki a véleménye szerint csak azért kóborol a nagyvilágban, hogy átverje a szegény vendéglősöket, és utána a tenyerébe ne vessen.

Az asszonnyal kapcsolatban, amikor Jeremias őt is megemlítette, nem akart vége szakadni a panaszáradatnak. Állítólag egy igazi sárkány volt, aki mindjárt az első órában botrányos veszeke-

désbe keveredett a feleségével, és határtalanul közönségesen viselkedett.

– És tényleg nem tudna megadni nekem valamiféle nyomot, ahol megtalálhatnám ezt az embert?

– Aha, csak nem lépett meg magától is? – nevetett fel a vendéglős. – Kedves barátom, és ha megtalálná, az talán segítene magán? Nyomorúságos egy párocska, még akkor is, ha a madam felcicomázva mutatkozik, de mindez csak látszat. Egy briliáns ékszere is volt annak a nőnek, ami érhetett vagy hatezer guldent, amennyiben igazi volt. De vajon hol juthatott ilyen értékes valódi ékszerhez? Közönséges semmiség volt.

– Boslaw úr? – kérdezte Jeremias.

– Nem, hanem a kövek. Egyszerű cseh hamisítvány, véleményem szerint. Ha meg akarja fogadni a tanácsomat, hagyja futni őket, úgysem érne el semmit, és több pénzt fordítana az utazásra, mint amennyibe a szélhámosságuk került magának.

– És arról sem tud semmit, hogy korábban hol tartózkodhatott ez a Boslaw úr?

– Nem, és nem is vagyok rá kíváncsi, és csak annyit mondhatok, hogy soha többé nem akarom itt látni őket.

Az emberből többet nem lehetett kiszedni, és Jeremias kezdte belátni, hogy megspórolhatta volna ezt a téli utazást Prágába, mivel itt helyben mindössze csak annak igazolására jutott, amit már Hassburgban is hallott Handor prágai tartózkodásáról.

És most mi legyen, maradjon itt továbbra is? A legszívesebben azonnal visszatért volna, de Rottack gróf nagyon a szívéen viselte az ügyet, és a kedves, fiatal grófnő is nagyon kérlelte, ezért néhány napig még mindenesetre maradnia kellett, hiszen az is előfordulhat, hogy még találkozik valakivel, aki kedvezőbb nyomra vezetheti. Mindenesetre ezt még meg akarta próbálni, mert semmit sem gyűlölt jobban, mint egészen hasztalanul és eredménytelenül utazgatni a világban.

Csupán maguktól a színészekről remélhette, hogy megtudhat valamit Handorról vagy korábbi viszonyairól. Tanulmányozni kezdte ezért a színházak plakátjait, feljegyezte a színészek neveit, aztán elkezdte felkeresni őket, és persze találkozott néhány érdekes személyiséggel is, de a legcsekélyebb eredményt sem érte el. Néhányan állították, hogy ismerősnek tűnik nekik a Boslaw név, és úgy tudják, rutinos színészből van szó, és mivel a próbákat kivéve senkivel sem érintkezett közülük, ezért nem is nagyon tördtek vele.

Hasonló eredményre jutott, bárkit is keresett fel, urakat vagy hölgyeket, és az utóbbiak kezdettől fogva visszautasították annak lehetőségét, hogy egy ilyen „párocskával” bármiféle kapcsolatot hajlandóak lennének felvenni, mint az a bizonyos Boslaw úr és neje.

Jeremias ennek következtében egyre inkább elbizonytalanodott, és végül arra a szilárd meggyőződésre jutott, hogy teljesen rossz nyomon van, hiszen Handor, ahogyan korábban saját maga tapasztalta, mindig igen tisztességesen viselkedett, és fiatal felesége, a kedves Paula grófkisasszony pedig viharos sebességgel nyerte volna meg mindenki szívét. Boslaw és Handor tehát kétségtelenül két totálisan eltérő személy, és ilyen körülmények között persze az a legjobb, ha nyugodtan visszatér Hassburgba, és onnan próbál jobb nyomra akadni.

Miután erre az elhatározásra jutott, és tisztában volt vele, hogy megtett minden lehetségest ebben az idegen városban, hogy megfeleljen a belé vetett bizalomnak, ismét bepakolta a bőröndjét, kifizette a számláját, és elindult a pályaudvar felé, hogy megvegye a jegyét.

Kemény hideg volt, de a nap világosan és tisztán sütött le a csikorgó óra, és egészen sok ember indult útnak a városban, hogy egy kis sétát tegyen. Mindenfelé rendesen kiöltözött emberek mellett haladt, vagy előzték meg őt, de mit is törődött volna az idegenekkel, hiszen senkit sem ismert, így anélkül, hogy körülnézett volna, igyekezett a háziszolga után, aki előtte loholt, vállán a bőröndjével.

– Stelzhammer úr! – kiáltott valaki olyan hangosan és közelről a fülébe, hogy rendesen összerezzent, és döbbsen nézett körül. Közvetlenül mellette egy alacsony, vézna ember állt ócska öltözetben, hosszú, olasz szivarral a szájában, és csodálkozva bámult rá. – Hát maga meg honnan a csudából került ide?

Jeremias az életben nem ismerte volna fel a kifejezéstelen arcot, ha a férfi mértéktelen hangoskodása nem emlékeztette volna valakire.

– Te jó ég! – kiáltott fel – csak nem Mauser úrhoz van szerencsém?

– Hát persze. Megismer még?

– Hé, szolga, hé, hahó! – kiáltott gyorsan Jeremias az egyre távolodó fickó után. – Elnézést, csak egy pillanat, rögtön visszajövök, valami fontos dolgot akarok megbeszélni magával! – És mint a nyíl, máris rohant a szolga után, hogy a holmijával visszaküldje őt a hotelbe.

Mauser közben elképedve bámult utána az utca közepén. Ez a hassburgi kisember valami fontosat akart mondani neki, de aztán úgy elrohant, mintha a rendőrség elől menekülne! Fejét csóválva nézett utána, és éppen azon elmélkedett, hogy mi lehet az oka ennek a furcsa viselkedésnek, amikor Jeremias visszatért, miután futtában utasítást adott a szolgának, tovább már nem is törődve vele. Minden további nélkül belekarolt a ságóba, és így szólt hozzá:

– Mauser úr, gondolom, rémesen szomjas lehet! Ugye igazam van? Látom magán, olyan szomjas, ami legalább öt guldent ér, és igazán vétek lenne vízzel oltani. Gondolom, nem vet meg valami finomat?

– Kérem – kiáltotta Mauser –, soha az életben nem tettem olyat, ami indokoltta tenne egy ilyen gyanúsítást.

– Rendben van, jöjjön velem – mondta Jeremias – vagy ha tud valami helyet, ahol kiváló bort mérnek, mert az itteni sört

vigye el az ördög, ha kedve van hozzá, akkor vezessen, hogy egy fél órácskát cseveghessünk egymással.

– Kedveli a magyar bort? – kérdezte Mauser, akinek máris kezdett összefutni a nyál a szájában.

– Szenvedélyesen.

– Bravo, akkor jöjjön, elviszem valahová, ahol meg kell kóstolnia egy pohár Adelsbergert, ami után mind a tíz ujját megnyalja – képletesen mondvá, természetesen.

– Milyen jó ember maga – mondta Jeremias meghatottan, miközben a mellettük elhaladók már kezdtek megállni körülöttük, mert azt hitték, hogy valami verekedésre lehet számítani, mivel Mauser annyira hangoskodott. Jeremias azonban minden további nélkül karon ragadta, és miután Mauser megadta az irányt, átbaltak a hídon, és nemsokára betértek az egyik régi boltíves pincészerű helyiségébe, mint amilyen számos öreg városban, különösen Ausztriában található, ahol közepes minőségű sört, de egészen kiváló bort csapoltak.

Ott üldögéltek, mindketten egy-egy korsó derék Adelsbergerrel a kezükben, és Jeremias beletörődött az elkerülhetetlenbe, hogy társa félig süketre üvölti, mialatt kiszedi belőle, amit tud. Szerencsére azonban pillanatnyilag nem volt más vendég az alacsony, homályos helyiségben, mivel a vacsorához még korán volt, és a szép tiszta idő mindenkit kicsalt a szabadba.

Jeremiasnak nem kellett körülményeskednie, és miután mindekelőtt kielégítette Mauser hassburgi újdonságok iránti kíváncsiságát, nyíltan elmondta neki, miért jött ide, és mennyire örül annak, hogy találkoztak.

– Tehát az a bizonyos Boslaw tényleg a vélt Handor volt?

– Hát persze – kiáltotta Mauser, amint Jeremias együtt említette a két nevet. – Az a gazember igencsak megrémült, amikor sűgőként talált itt rám, mivel erről fogalma sem volt, és meg kellett ígérnem neki, hogy az itteni személyzetből senkinek sem áru-lom el a valódi nevét. Jó oka van rá, magyarázta, hogy itt ne is-

merjék fel, és ezzel minden bizonnyal nem is hazudott. Megígértem neki, és mindeddig be is tartottam, de ha maga tényleg őmiatta utazott ide, nem látom be, miért kellene eltitkolnom. Mit érdekel engem a Handor, meg a nőcskéje!

– De lehetetlen, hogy a társa a fiatal Monford grófkisasszony lett volna! Hé, kisasszony! Legyen szíves, hozzon két újabb korsóval! Ez a bor tényleg nagyon kiváló.

– Örvendek, hogy ízlik – mondta a pirospozsgás pultos lány, és magával vitte a két üres korsót.

– Az? Ugyan! – kiáltotta Mauser, barátságosan bólintva a lány felé. – Isten őrizzen, akkor sem, ha briliánsokat visel. Azt a szegény teremtest már régen elhagyta, mert beteg lett, és nagyon leromlott.

– Faképnél hagyta? – kiáltott fel Jeremias, majdnem felugorva a székeről.

– Ej, hát persze! Világos volt, hogy túl sokáig nem cipeli magával az a lelkiismeretlen csavargó.

– De hol, az ég szerelmére, drága Mauser! Nem tudja, hol lehetne megtalálni? Éppen őmiatta vagyok itt, mit érdekel engem az a szemét Handor!

– Valóban? – mondta Mauser. – Hát hogy ott van-e még, azt nem tudom, de két hónappal ezelőtt véletlenül találkoztam vele egy kicsi, szárnalmas faluban, néhány mérföldre innen. Hrzib.

– Egészségére! – mondta Jeremias. És megmondaná, hogy hívják azt a falut?

Mauser csodálkozva nézett rá. – Most mondtam az előbb: Hrzib.

– Micsoda? – kérdezte Jeremias elképedve.

– Hrzib! – ismételte meg megint Mauser, értetlenül csóválva a fejét.

– Te jó ég! – szörnyülködött erre Jeremias. – Az előbb azt hittem, hogy tüsszentett.

– Maga is tegyen úgy, mintha tüsszentene, ha ki akarja mondani – gyözködté őt Mauser. – Átkozottul nehezek ezek a cseh nevek, az embernek beletörik a nyelvé.

– És milyen messze van innen az a falu?

– Vonattal hamar oda lehet érni, de azt nem tudom garantálni, hogy még ott találja. Annak idején beteg volt a fogadóban. Láttam a vendéglőben, szívesen meg is szólítottam volna, de olyan félénken húzódott vissza tőlem, hogy megsajnáltam, és arra is gondoltam, nem éppen volna kellemes a számára, találkozni valakivel Hassburgból.

– És hogy lehet a legjobban eljutni oda?

– Hogy juthat el oda? Vasúttal elmegy Podiebradig, ott bérkocsit vagy szánt fogad fel. Most hol lakik?

– A „Fekete paripában”.

– Ezer ördög, de megszaladt! A gazda majd pontosan elmondja magának, merre menjen. Attól tartok, hogy hiábavaló utat tesz, mert alig hiszem, hogy a szegény fiatalasszony két hónapig ott maradt abban a porfészekben.

– És a férje vele volt akkor?

– Isten őrizz! Ő össze-vissza csavargott a világban. A fogadósék elmondták nekem, azzal az ígérettel hagyta ott, hogy rövidesen visszajön, de akkor már tizennégy napja volt távol, és amikor itt felbukkant, már az a közönséges néember volt vele, pfuj.

– Remélem, megemlítette a nevét, hogy a fogadósék írni tudjanak a hazájába? – kérdezte Jeremias.

– Ahol nekem nem viszket, ott nem szoktam vakaródzni – válaszolta erre Mauser. Ezt a grófkisasszony maga is megtehetette, ha akarta. Távol áll tőlem, hogy családi ügyekbe keveredjek. Egyszer már volt ilyen, de soha többé.

– Oda lehetne jutni még ma este? – kérdezte Jeremias, aki nem nyugodott.

– Maga teljesen megkegyült! – kiáltott fel Mauser. Már alko-nyodik, az éjszakák pedig koromsötétek. Ha Podiebradból éjszaka indulna tovább, és a hóban letévednek az útról, kezét-lábát össze-törheti. Ha feltétlenül ragaszkodik hozzá, hogy körülnézzon ott, inkább holnap hajnalban induljon útnak, és akkor az egész nap a rendelkezésére áll. Úgyis felesleges lesz az útja, mert valószínűleg már nem fogja ott találni.

– Melyik fogadóban lakott?

– Melyikben? Azt hiszi, hogy abban a porfészekben egynél több is van? Nem, ott nem tévedhet el.

– De annak az átkozott helynek a nevét az életben nem fogom megjegyezni. Hogy is hívják?

– Hrzib. Na várjon, ha itt végeztünk, elmegyek magával a hoteljébe, és magam fogom elmondani a gazdának. Ez lesz a leg-
okosabb, igazam van?

– Maga aranyat ér, Mauser úr. Nem is tudom, hogyan hálál-
jam meg.

– Kérem – kiáltotta Mauser. – Innánk még egy korsóval?

– Akár hattal is, ha akarja – válaszolta Jeremias –, mivel ma este már úgysem utazhatok, hiszen magam is úgy gondolom, leg-
jobb, ha várok holnap reggelig.

– Most ne is gondoljon rá.

– Akkor ma este is a vendégem, és egy igen derék család is
nagyon elkötelezettje lesz magának.

– Ne is beszéljünk többet róla! – kiáltotta Mauser, igen jó-
kedvűen tekintve a vidám este elébe. – Micsoda véletlen, hogy
találkoztunk, és ... Apropó, hogy van Bassini kisasszony, a só-
gornője? Éljen és viruljon a Bassini kisasszony, Stelzhammer úr,
engem meg vigyen el az ördög!

Jeremias úgy találta, hogy az apró embernek valamelyest a fejébe szállhatott az erős bor, és mivel az est beköszöntével egyes vendégek már kezdtek megérkezni, azt javasolta, tegyenek egy kis sétát, aztán vacsorázzanak meg a „Fekete paripában”.

– Ezt nem lehetett visszautasítani, és Jeremias a kis vidám sügót, akinek szerencsés módon ezen az estén nem kellett sügnia, különben bajban lett volna a darab, felvitte a saját szobájába. Egy ízletes vacsora és még ízletesebb borok mellett addig üldögéltek, míg végül Mauser úgy nyilatkozott, hogy ma nem találna haza, annyi biztos, és holnap hajnalban az éjszakai őrző félíg vagy háromnegyedig megfagyva találna rá valamelyik utcasarkon.

Ennek a megpróbáltatásnak Jeremias mégsem akarta kitenni őt, tehát kért neki egy szobát a hotelben, és saját maga fektette ágyba, aztán megtette a szükséges előkészületeket, hogy a korareggeli vonattal Podiebradba utazzon, és késedelem nélkül onnan tovább abba a rémes nevű faluba.

A legszívesebben persze még ma este táviratozott volna Hassburgba, hogy nyomra akadt, amit most követni fog, hogy legalább némi reményt keltsen Rottackékban. De ha a szerencsétlen, fiatal lény már nincs ott abban a falucskában, és megint elveszíti a nyomát, akkor hogyan tovább? Így jobbnak látta, ha előbb ott helyben megkezdje a kutatást, amit minden bizonnyal nyugodtan meg is tehet, mivel bár ő maga látta már Hassburgban a gróf-kisasszonyt, aki viszont semmi esetre sem ismeri őt, még akkor sem ha már hallott róla.

A portásnál feliratkozott, hogy időben ébresszék fel, aztán abban a megnyugtató tudatban feküdt le aludni, hogy most legalább meghatározott célja van, aminek utána eredhet, és nem kell tovább a nagy ismeretlenben kutakodnia.

Jeremias előző este éppúgy, mint Mauser, szorgalmasan iszogatott, de a kisember komoly adagot is elviselt, és másnap reggel már fél hatkor teljesen felöltözve és utazásra készen ült a kávéja előtt, és odalentről már hallotta is a felcsengettyűzött lovakat,

amint a kocsis kihajtott a ház elé, hogy odakint várakozzon rá, és kivigye a pályaudvarra.

A szél erősen fújt felfelé a folyón, az ég közben beborult, és jeges eső kezdett esni, mely ha arcon talált valakit, olyan volt, mint a tűszúrás, azonban nem volt mit tenni, az utazást nem lehetett elhalasztani. Néhány gyapjútakarót kölesönként a gazdától, hogy kocsit bérelve, Podiebradtól legyen mibe becsomagolnia magát. Beült a kupéjába, és türelmetlenül várta az idő múlását, ami talán meghozza a bizonyosságot arról, akit keres.

Podiebradban minden nehézség nélkül sikerült kocsit fogadnia a falu felé, melynek nevét egy cédulára írva magánál tartotta. Dél körül érték el a kis települést, és rövidesen megálltak a meglehetősen szomorkás, sivár fogadó előtt.

És itt kellene rátalálnia a fiatal korától minden kényelemhez hozzászokott grófkisasszonyra? Rendesen beleborzongott, amikor arra gondolt, hogy egyedül és kilátástalanul hónapokig kellett neki itt laknia. De hiszen ez lehetetlen, és szinte már annyira félt, hogy tényleg itt találja, mint korábban arra vágyott, hogy végre rátaláljon.

– És a lovakkal mi legyen, uram? – kérdezte a kocsis, amint Jeremias a fogadó előtt leszállt a szánról.

– Álljon be velük, barátom – hangzott a válasz. Bizonyára lesz itt egy istálló. – Néhány órát töltök itt, aztán visszamegyünk.

Ezzel belépett a házba, és az alacsony, rémesen befűtött vendéglőbe, ahol visszataszító bűz csapta meg az orrát, és kénytelen volt egy pillanatra megállni az ajtóban, hogy a tüdeje előbb hozzászokjon ehhez az atmoszférához.

Vendégek nem voltak odabent, egy kocsist kivéve, aki az asztalnál ült, maga előtt nagy pohár pálinkával, és egy rövid, szutykos pipából bűdös dohányfüst felhőket pöfékelt. Jeremias Brazíliában nem volt elkényeztetve kiváló dohánnyal, de ennek a szaga minden képzeletet felülmúlt. De mit tehetett, kénytelen volt elviselni, és barátságosan üdvözölve az embert, aki csak kurtán bic-

centett felé, odafordult egy női lény felé, aki talán a vendéglősné, vagy valami cselédlány lehetett, és megkérdezte, hogy lakik-e itt egy hölgy már hosszabb idő óta.

Kérdésére a válasz cseh nyelven történt, a nőszemély egy szót sem tudott németül, miközben a fuvarosra mutatott, feltehetően azzal a szándékkal, hogy ő legyen a tolmács.

Ekkor odafordult hozzá, és megismételte a kérdést, de nem kapott választ, mert az ember jó ideig az asszonnyal halandzsázott, amiből persze Jeremias egy szót sem értett. Végül felé fordult.

– Kit keres? – kérdezte, de persze olyan tört németiséggel, hogy Jeremiasnak nagyon oda kellett figyelnie, ha valamit meg akart érteni belőle.

– Egy hölgyet – mondta Jeremias –, aki két vagy három hónapja érkezett ebbe a faluba, és egyedül maradt itt.

– Egy hölgy? – ismételte meg a férfi csodálkozva, és a fejét csóválva. – Mihez kezdett volna itt?

– Egy fiatalasszonyról van szó – terelte el a figyelmét Jeremias, aki arra gondolt, hogy a fickó a „hölgy” alatt valami egészen másra gondol.

– Ja, vagy úgy! – kiáltott fel a fuvaros, mire ismét hosszabb beszédbe elegyedett a nővel, aki a kályha mögött éppen néhány leveses csésze mosogatásával volt elfoglalva. Jeremias nyugodtan kivárta az idejét, hogy ne zavarja kettejüket.

– Egy férfivel érkezett? – kérdezte végül a fuvaros, mire Jeremias bólintott.

– És a férfi aztán elment, és nem jött vissza?

– Úgy van. A hölgy itt van még maguknál?

A fuvaros a fejét rázta. – Nem, már régen elment.

– Elment? De hová? – kiáltott a kisember kétségbeesetten. – Meg tudná mondani valaki, hogy most hol van?

- Blshradnál.
 - Úristen! Már megint egy ilyen név! – sóhajtott fel Jeremias.
 - Az meg hol van?
 - Hogy hol van? – kérdezte csodálkozva az ember.
 - Úgy értem, hogy messze van innen?
 - Né – válaszolta a fickó.
 - És hogyan jutok el oda?
 - Hogyan jut el oda? Hát egész könnyen. Menjen át az utca túloldalára, és a negyedik vagy ötödik ház balra.
 - Itt helyben? – kiáltotta Jeremias, villámgyorsan felugorva.
 - Na persze, magától érthető – bólintott az ember. A kis nőnek elfogyott a pénze, és az itteni gazda, akinek csak egyetlen valamirevaló szobája van, ahol idegenek megszállhatnak, nem hagyhatott benne valakit, aki még fizetni sem tudott érte. Ahhoz pedig túl hideg volt, hogy kirakja az utcára, odakint megfagyott volna, és ezért Blshradéknál helyezték el.
- Az asszony megint közbeszólt, valamit magyarázva a fuvarosnak, aki helyeslően bólogatott.
- Mit mondott? – kérdezte Jeremias.
 - Ha maga a beteg hölgyhöz tartozik, vélekedett, akkor ki kellene fizetnie, amivel itt adós maradt, mert a pár kacat, amit visszatartottak tőle, még a felét sem éri.
 - Ó, te jóságos isten – sóhajtott maga elé Jeremias –, micsoda nyomorúságba csöppentem!
 - És akkor fizetni fog? – kérdezte az ember.
 - Igen, persze, mindent – kiáltotta Jeremias izgatottan – csak vezessen át engem, jóember! Itt egy kis pénz, jöjjön át velem, és mutassa meg azt a házat! Egy percet sem akarok elmulasztani. Ó, szegény, boldogtalan teremts!

Paula

A fuvaros csodálkozva nézegette az ezüstérmét, amit Jeremias a markába nyomott, és gyorsan hajlandónak is mutatkozott, mivel ilyen könnyedén kereste meg a busás fizetséget, de előbb még óvatosan kiitta a poharát, nehogy közben valaki a sajátjának nézze. Aztán minden további nélkül átkísérte a kisembert az utcán az alig százlépésnyire lévő házhoz, ahol a vendéglősné nyilatkozata szerint a beteg el lett helyezve.

– Csak nem itt lakik? – kérdezte elborzadva Jeremias, amikor a fuvaros odavezette egy kunyhóhoz, mely sokkal inkább hasonlított egy istállóhoz, mint egy emberi lakhelyhez –, de hiszen ez teljességgel lehetetlen!

– Ha ő az, akit keres, és akitől lelépett a férje – dörmögte a fickó, aki már kezdett attól tartani, hogy vissza kell adnia a pénzt –, akkor bizony lehetséges. Előbb menjen csak be, és nézze meg.

Jeremias, aki hosszú bolyongásai során tényleg találkozott már rendkívüli helyzetekkel, végigborzongott, amikor belépett a hideg, piszkos, alacsony helyiségbe. Úgy tűnt azonban, hogy kísérője ismerős lehet ezen a helyen, és előre sietve mellette, benyitott a szobaajtón, és csehül odaszólt valamit az odabent ülő, undorító, csúf vénasszonynak.

Az csak bólintott, és egy másik ajtóra mutatott, és amint Jeremias tényleg reszketve a félelemtől, hogy ezen a rémes helyen találja meg azt, akit keres, előre lépett, kísérője betaszította a másik ajtót, amely egy tízszer tízlábnyi kamrába vezetett.

Egy ágy állt odabent, ha egy szalmával megvetett fapriccsot egyáltalán ágynak lehet nevezni, és azon egyetlen vékony, de ráadásul szakadozott takaróval betakarva egy vézna női alak feküdt. A sivár helyiségbe, amelyet még fűteni sem lehetett, csupán bizonytalan fény szűrődött be a tetőben lévő ablakszerű nyíláson át. A fekhely mellett törött, vízzel teli agyagkorsó állt, valószínűleg egyetlen lehetséges frissítőként.

– Magasságos, mindenható Isten – kiáltott fel Jeremias –, csak nem a Monford grófkisasszony ez a nyomorúságos alak?

Amint megemlítette a nevet, a beteg felemelte a fejét, és a viaszfehér arcában mélyen ülő, természetellenesen nagy, sötét szemekkel meredten nézett rá. Nem ismerte meg ezt az arcot, de a kéz, amely félretolta a takarót, kecses volt és finom, és az ujjai olyan vékonyak, és úgy néztek ki, hogy a legcsekélyebb megérintésre letörnének.

Jeremias csak állt ott, megnémultan a döbbenettől, de a kis, gyakorlatias ember nem időzött hosszasan haszontalan érzelmi megnyilvánulásokkal. Görcsösen karon ragadta az embert, aki ide vezette, és kihúzta az ajtó elé, és vissza a fogadóba.

– Nos, nem ő az? – kiáltotta a kísérője.

– Igen, igen, ő az, de jöjjön csak velem. – Szüksége volt valakire, aki beszélni tud helyette, és lélekszakadva ismét belépett a bűzös, borgőzös fogadóba.

– Itt azonban közben visszaért maga a fogadós, aki elég jól tudott németül, és Jeremias alig jött rá erre, máris nekirontott kérdéseivel:

– Van egy jó szobájuk itt a házban?

– Igen, uram!

– Amit fűteni is lehet?

– Igen, uram!

– Van jó állapotban lévő, meleg ágyuk?

– Kettő is áll odabent.

– Jó pénzért bérbe adná nekem azt a szobát?

– Miért ne, ha készpénzben fizet.

– Itt a pénz. Be van fűtve?

– Nincs, uram, minek fűtenénk egy szobát, amelyben senki sem lakik?

– Be tudná fűteni, de gyorsan?

– Persze – kiáltotta a vendéglős, aki csodálkozva nézett az ezüsttermékre, melyeket Jeremias megszálltan a markába nyomott, majd cseh nyelven néhány szót szolt a feleségének, aki gyorsan odabicegett a kandallóhoz, felmarkolt egy csomó száraz fát, és elhagyta vele a helyiséget.

– Főzne gyorsan a felesége egy jó kis tyúkhúslevest benne néhány tojással?

– Tojásunk nincs most, uram – válaszolta a férfi –, de tyúk az van, és a leves nemsokára kész lesz.

– Gyorsan, csak gyorsan – kiáltotta Jeremias –, fizetek mindenért! – és mint egy nyíl máris száguldott kifelé az ajtón, odakint a szánról felkapta az összes gypjútakarót, ami elfért karjaiban, és berohant vele a szemben lévő házba.

A kocsis, aki rájött, hogy itt pénzt lehet keresni, mert az apró idegen csak úgy szórta maga körül az ezüstterméket, segített neki. Odabent ráterített mindent a betegre, amit bevitt, hogy először is felmelegedjen.

Miután ezzel megvolt, egy tolmács segítségével kérte a beteg számláját, ami csak néhány guldent tett ki, aztán elküldte őt, hozzon embereket, akik a beteget ágyával együtt átviszik a közben előkészített szobába, amikor ott már meleg van.

Mi mindent el lehet érni a pénzzel! A vendéglősné begyűjtött, a kályhában pattogott a tűz, az ágyakat átmelegítették, készítettek egy finom, tápláló levest, és a hordárok, akiknek Jeremias pálinkát adatott, amennyit csak akartak, türelmesen várakoztak, míg a kicsi, fura idegen parancsot ad, hogy kapják fel az ágyat a beteggel együtt, és vigyék át a fogadóba.

Jeremias közben mindenre gondolt. Néhány lányt is beszervezett, akik a beteget majd a szalmáról átemelik a meleg és puha

ágyba, és amikor már minden készen állt, átment velük, hogy áthozzák.

A szegény beteg, aki a számos gyapjútakaró alatt hosszú idő után végre kezdett átmelegedni, a takarókat a fejére húzta, és csak amikor meghallotta maga körül az idegen hangokat, és érezte, hogy megragadják az ágyát, rémülten félretolta a takarót az arcáról.

– Az ég szerelmére, mit akarnak tőlem? Ó, hagyjanak engem nyugodtan meghalni!

– Barátok vagyunk, kegyelmes kisasszony – válaszolta azonban Jeremias, akinek a hangját fojtogatta a meghatottság. – A gondjainak és nyomorúságának vége, átvisszük egy másik házba, ahol gondos ápolásban lesz része.

Paula még mindig félénken nézett rá, Jeremias jelzésére azonban a férfiak gyorsan felemelték az ágyat, és még mielőtt tiltakozhatott volna, már meg is fordultak, és a másik szobán keresztül kivitték az utcára, ahol kíváncsiskodók futottak össze. A fiatalasszony rémülten beburkolódzott takaróiba, és néhány perccel később már a másik házban volt.

Itt persze az asszonyok gondjaira kellett bízni őt, hiszen az esetlen ágyat nem lehetett felvinni a keskeny lépcsőn. Az asszonyok azonban ügyesek voltak, és pokrócok, meg egy szék segítségével gyorsan és könnyedén felvitték szegénykét és befektették a számára megvetett és bemelegített ágyba.

Miután mindez rendben volt, és a fogadónénak ismét lelkére kötve a levest, Jeremias elővezettette a lovakat, hogy amilyen gyorsan csak lehetséges, visszatérjen a városba. Megígérte azonban, hogy még aznap este visszajön egy orvossal, és negyedórával később a szán vidám csilingeléssel Podiebrad felé siklott.

Jeremias azonban nem szokott fél munkát végezni. Ott nem csak a felhajtható legjobb orvost vette magához, hanem egy jószágos és talpraesett ápolónőt is, és táviratot is küldött Hassburgba, mely csupán az alábbi néhány szót tartalmazta:

*„Rottack grófnak, Hassburgban. Sürgősen jöjjön – megtalál-
tam – beteg – nyomorúságos állapotban van.*

Prága, Fekete Paripa, Jeremias”

A doktorral és az ápolónővel még az este folyamán visszatért a faluba, és miután megtett mindent, amire lehetősége volt, és amit pillanatnyilag egyáltalán tenni lehetett, visszautazott Prágába, hogy ott bevárja Rottack érkezését, aki kétségtelenül meg is fog érkezni a következő vonattal. Ő majd eldönti, hogy mi történjen a továbbiakban.

Amint Jeremias visszatért Prágába, már ott is volt a választávi-
rat.

*„A következő vonattal érkezek, ha tovább kell utaznunk, várjon
rám a pályaudvaron.”*

Így persze igen kevés ideje maradt, és Jeremiasnak alig maradt annyi ideje, hogy egyen valamit, és utána rögtön kimenjen a pályaudvarra, hiszen ha Rottack gróf tényleg elindult a legközelebbi esti vonattal, dél körül már meg is érkezhetett Prágába.

És tényleg meg is jött, de nem egyedül, mert Helenét nem lehetett lebeszélni róla, hogy elkísérje, és amikor Jeremias meglátta őt a kupé ablakában, rémülten felkiáltott: – Ó, istenem a grófnő!

Rottack azonban nem sok időt hagyott neki, hogy magához térjen. – Kedves Jeremias – kiáltotta, kiugorva a fülkéből, és szívélyesen szorongatni kezdte a kezét –, mennyire hálásak vagyunk magának! De hol van a boldogtalan? Itt helyben?

- Még kétórányi utazás, gróf úr.
- Váltsa meg gyorsan a jegyeket, nehogy lekéssük a vonatot.

Ez gyorsan meg is történt, és átírták a csomagok címét. Jeremias is beszállt velük, és útközben volt elég idő rá, hogy minden részletről beszámoljon, ami eddig történt. Helene végigköny-
nyezte a hallottakat, és kínos türelmetlenséggel számolták a per-
ceket, melyek még elválasztották őket a céljuktól.

Útközben a következő állomásról táviratoztak egy nagy, kényelmes szánért, vagy két kisebbért, melyeknek a pályaudvaron készenlétben kell várniuk, és Helene tényleg alig fordított rá időt, hogy egyen valamit, és máris szólt, hogy szálljanak vissza a vonatra.

Két óra körül érték el Podiebradot, és még világos nappal volt, amikor végre maguk előtt látták a kicsi, szegényes falucskát. És ott feküdne Paula?

Helene sápadtan ült a szánon, ölében összekulcsolt kezeivel, és félénken, reszketve nézte a kicsi, síralmas kunyhókat, melyek világosan árulkodtak az itteni szegénységről és nyomorúságról. És ekkor az egyik ilyen előtt, mely legalább valamivel nagyobb volt a többiekénél, megállt a szán. Egy másik szán már ott állt a kapu előtt, a visszatért orvosé, aki lent az ivóban odalépett eléjük.

Röviden beszámolt az idegeneknek a beteg állapotáról, ami sajnos igazolta Helene rejtett félelmét. A hidegben és nélkülözésben, ágyban töltött hétnek megvoltak a következményei, és valószínűleg a szellemi izgatottság is tovább kínozza, aminek az volt a következménye, hogy rosszindulatú láz ragadta magával, amit a gondos ápolás esetleg elháríthatna, de mindenesetre jobb, ha a legrosszabbra is felkészülnek.

Miközben az orvos beszélt, Helene arcán világos könnycseppek peregtek, de egyetlen szóval sem szakította félbe, és csupán amikor befejezte, halkan és kérlelve megkérdezte: - Felmehetek hozzá?

– Tegnap este ismét sokat fantáziált – vélekedett az orvos –, ma azonban nyugodtabb, és ha nem tart attól, hogy erősen felizgatja ...

– De remélem, ápolónője mégiscsak van!

– Az az úr ott, még tegnap gondoskodott egy igen derék személyről mondta az orvos –, aki ápolja, és tényleg minden megtörtént, ami most, miután a megfelelő időpont már régen el lett mulasztva, egyáltalán lehetséges. Az is előfordulhat azonban,

hogy a beteget lényegesen megnyugtatja, ha baráti arcot fedez fel az ágya mellett, az urat azonban feltétlenül lebeszélném erről ...

– Egyedül megyek fel hozzá – válaszolta erre Helene. – Attól sem kell tartania, doktor úr, hogy fel fogom zaklatni. – Nyugodt vagyok, persze hogy nyugodt vagyok – fűzte hozzá még gyorsan, miközben az orvos kétkedve ingatta a fejét. Egyetlen szót sem fogok mondani, ami a legcsekélyebb mértékben is felizgathatná. De a szegény, elhagyott teremtésnek mégiscsak meg kell tudnia, hogy barátok vannak a közelében, akik gondoskodnak róla, és ez az érzés minden bizonnyal meg fogja nyugtatni.

– Rendben van, hát akkor menjen fel hozzá, kegyelmes aszszonyom – mondta barátságosan az orvos. Teljesen megbízok önben, és adja meg a szegény hölgynek azt, ami eddig teljesen hiányzott neki: A vigaszt.

Helene letette a kalapját és köpenyét. A tagjai annyira reszkettek, hogy alig tudott egyenesen állni. Előbb össze kellett szednie magát, hogy visszanyerje önuralmát, de erős szellemisége ezt is hamarosan leküzdötte.

– Már megnyugodtam, Felix – szólalt meg, könnyek között elmosolyodva, amint a férje odalépett, és barátságosan kezdett szólni hozzá. – Hiszen ismersz engem, Ne tarts tőle, hogy odafent magával ragad az elgyengülés, kérlek, bízzál bennem, és most – kiáltotta, miközben kendőjével letörölte az utolsó könnycseppeket – engedj felmenni!

Ezzel határozottan elfordult, odalépett az ajtóhoz, és elindult felfelé a szűk lépcsőn. Csak az orvos kísérte fel. Rottack és Jeremias magukra maradtak odalent a borgőzös, sivár ivóban, kínos gondolataikkal.

Helenének kétségei voltak magával kapcsolatban. Igen jól érezte, mi minden függ tartásától, amit a beteggel szemben tanúsít. Halkan, nesztelenül, de határozott léptekkel felment, és benyitott az ajtón, amely a szegény elhagyott szobájába vezetett.

Szerencse, hogy a szobát nem kellett abban az állapotban látnia, ahogyan Jeremias rátalált, mert bármennyire is szegényesnek látszott, mégis tisztántartották, és jól befűtöttek, és az ágy is volt olyan jó, amennyire egy ilyen szerény fogadóban egyáltalán lehetett.

Az ápolónő az ágy mellett ült, amikor Helene belépett, és szerényen felállt, a beteg azonban lehunyt szemekkel, lesóványodott arcával az ajtó felé volt fordulva, mintha aludna.

Helenének összerándult a szíve. Mindenható Isten, hogy nézett ki szegényke? Hová tűnt kedves ajkainak vidám mosolya, hová lett orcáinak pírja és csintalan gödröcskéi. És amikor felnyitotta nagy, sötét szemeit, és csodálkozva, szinte rémülten meredt a belépőre, akkor Helene a legszívesebben a nyakába repült volna, hogy a keblén kisírhassa bánatát, mely összeszorította a szívét, de erőt vett magán.

– Drága Paulám! – szólította meg, nesztelen léptekkel közeledve az ágyához, és megragadva a szinte áttetsző kezét –, drága, édes szívecském, hogy vagy?

Paula nem válaszolt. Egyre fokozódó csodálkozással nézte az ismert arcvonásokat, és hallgatta a kedves, szeretetteljes szavakat.

– Hát nem ismeresz meg, Paula?

– De igen – suttogta a beteg, te vagy az az angyal, aki után vágyódtam, és akinek el kell vezetnie engem oda, ahol nincs többé fájdalom, bánat és gyűlölködés, nincs több hamisság. Ó, teljes lelkemből köszönöm neked, Istenem, hogy most már végre vége lesz a szenvedéseimnek. Ó, milyen jó, milyen vidámság lesz mostantól az életem! Kérlek, vegyél magadhoz, hagyd, hogy eltávozzak innen!

Visszahanyatlott, halálos sápadtság ült ki orcáira, és elájult.

Helene nem szólt egy szót sem, csak a kendőjét mártotta be hideg vízbe, és a beteg homlokára tette. Egy magával hozott flakont tartott az orra alá, mindezt csendben, nesztelenül, hogy visszahívja őt az életbe.

Az orvos közben segített neki. – El fog múlni, suttogetta halkan.
– Legyen erős, kegyelmes asszonyom, talán még minden jóra fordul.

Hosszú idő elteltével Paula ismét felnyitotta szemeit. Helene fölé hajolt, és tekintetük találkozott.

– Tehát mégsem álmodtam – szólalt meg Paula halkan. – Az angyal itt maradt velem.

– Drága Paulám, édes, szeretett szívecském, hát tényleg nem ismersz meg? Nem ismered meg a te Helenédet?

– Helene? Helene Rottack? – suttogetta a beteg. – De hogyan került ide, kedves grófnő? Hol vagyok most tulajdonképpen? Hát nem a ...

– Kerestelek, és megtaláltalak, szívecském! – kiáltotta Helene, aki kénytelen volt erővel visszatartani kibuggyanni akaró könnyeit. – Most már veled maradok, addig nem hagylok magadra, míg ismét jobban, és egészségesebb nem leszel, és fel nem erősödsz. Veled maradhatok?

– Velem? – suttogetta Paula, miközben félénken körülnézett a szobában. – Velem, a kítaszítottal, aki meggyilkolta a bátyját és az apját? Velem? – és közben megpróbálta eltolni magától Helene kezét. – Távozzál, nehogy téged is magával ragadjon az átok, amely engem terhel!

– De miket beszélsz, Paula?

– Mindenről tudok – suttogetta szegényke. – Minden meg volt írva az újságokban, amit elolvastam. Mindent! Mindent! Ó, bár csak meghaltam volna, hogy ne kelljen mindezt elviselnem!

– Kímélje a beteget az izgalomtól! – suttogetta az orvos.

– Nem igaz minden, ami az újságokban áll, szívecském! – próbálta Helene megnyugtatni őt. – Apád bár beteg, de él.

– Igen, él – mondta Paula borúsán –, de hogyan? Ó, Helene, hát te mégsem fordultál el tőlem, amikor már mindenki elhagyott?

– Soha, soha szegény gyermek – kiáltotta a fiatal grófnő. – Én veled maradok, nem utasíthatsz el magadtól, még minden jóra fog fordulni. – Reménykedjél, Paula!

– Minden jóra fordul? – Igen – mondta szegényke halkán –, majd amikor a sírban fekszek. Ó, bárcsak kipihenhetném szívem bánatát!

Megint csendben és nyugodtan feküdt. Helene igyekezett vigasztalni, de többé már nem válaszolt, míg végül elkezdett vadul fantáziálni, és rémisztő képekről beszélt. A gyermeke után nyöszörgött, akit állítólag elvettek tőle, és fel akart ugrani fekhelyéről, és csak nehezen lehetett visszatartani. Aztán félórán keresztül ismét csendben volt, mint aki meghalt.

Az orvos a fejét csóválta, az izgalom túl sok volt a beteg számára, Helene azonban angyalai türelemmel ült az ágya mellett egész éjszaka, és nem jött álom a szemére.

Rottack és Jeremias, mivel az orvosnak estefelé vissza kellett térnie a városba, ahol volt néhány veszélyes állapotban lévő beteg, az éjszakát szomorúan az ivóban töltötte, ráadásul elképesztő dohányfüstben, mivel este egy csomó kíváncsiskodó érkezett, hogy megnézzék maguknak az idegeneket, akik azért jöttek, hogy elvigyék a beteg asszonyt.

Ma azonban már nem tehettek semmit, holnap talán majd más lesz a helyzet. Egyébként mindketten hozzá voltak szokva a kényelmentlen körülményekhez, és székeken, padokon heveredtek le, ahogyan éppen lehetett.

Reggel felé a beteg végre elaludt, és Helene ruhástól leheveredett a szobában lévő másik ágyra, hogy egy kicsit kipihenje magát, miközben az ápolónő ügyelt a betegre.

Paula hosszan és békésen aludt, és amikor végre felébredt, és hűséges barátnője odalépett hozzá, karjaival átölelte a nyakát, odahúzta magához, és csendesen sírdogálni kezdett.

– Kedves, drága Paulám, nem szabad megint felizgatnod magad, az orvos szigorúan megtiltotta!

– És mivel szolgátam rá, grófnő – suttogta Paula –, hogy követett a nyomorúságomba?

– Ó, hagyd a rideg címet, Paula, és ne magázzál, mint egy idegent – kiáltotta Helene megindultan – szólítsál Helenének, nevezzél a testvérednek, mert Isten a tanúm, hogy mostantól kezdve a testvéred akarok lenni!

– Drága jó Heleném, hát nem haragszol rám?

– Még hogy én haragudnék rád, szívecském, miközben a saját életemet is hajlandó lennék feláldozni érted?

Paula csendesen megingatta a fejét, és ismét lehunyta szemeit, Helene pedig nem mozdult többet, hogy teljes és zavartalan legyen a nyugalma. Így feküdt két teljes órán keresztül félálomban, melyből a visszatérő orvos ébresztette fel.

Az előző esti rettenetes felindultság ellenére ma mégis lényegesen jobb állapotban találta. Nyugodtabb volt a pulzusa, és a szemei is tisztábbak lettek.

Ekkor egyetlen szót sem szólva, szorosan megfogta Helene kezét, mintha attól tartana, hogy visszahúzhatná tőle. Helene megható nyugalommal tartott ki mellette, az orcáit simogatta, megcsókolta a homlokát, és úgy bánt vele, mint egy beteg gyermekkel, akit csak cirógatással lehet megnyugtatni.

Rottack megkérdezte az orvost, hogy lehetségesnek tartaná-e a beteg szállítását legalább a legközelebbi városig, erről azonban az hallani sem akart. Semmi körülmények között sem felelne a következményekért, ezért a beteg elszállítása elmaradt. Az orvos azonban gondoskodott arról, hogy a két úr legalább jobb szálláshoz és ágyakhoz jusson a falu papjánál, aki a legbarátságosabban befogadta őket, és kedvessége akkor sem hagyott alább, amikor megtudta, hogy mindketten eretnekek. Ő maga már meglátogatta a szegény, beteget, és mindenről gondoskodott a szegényes környezetben, amiről csak lehetett, és őszintén örült neki, hogy segíthetett.

Így telt el két teljes hét, mialatt a beteg állapota meglehetősen ingadozott. Heves fantáziálásokkal teltek egyes napok, melyeket aztán nyugodtabbak követtek, de a rohamok egyre ritkábbak és gyengébbek lettek, és Paula fiatal és erős szervezete végül kiheverte a borzalmas megpróbáltatást, melyet elszenvedett, és amelybe majdnem belepusztult.

Amint idegei kezdtek megerősödni, egyre bensőségebbé vált kapcsolata Helenével, aki a maga részéről semmiféle fáradozástól és önfeláldozástól sem riadt vissza, amit a szeretett védencének az ápolása megkívánt.

Körülbelül négy hét elteltével az orvos hozzájárult, hogy a beteget ne csak a következő városba, hanem egyből Prágába szállítsák, ahol mégiscsak jobb ápolásban és kényelemben lehet része, és bár minden lehetséges óvatosságot szükségesnek tartott, mégiscsak bízott benne, hogy az utazást veszélytelenül le lehet bonyolítani.

Jeremias a legszívesebben már régen távozott volna, mert haza szeretett volna menni, de azt sem tudta, hogy mennyiben lehet itt még hasznos a jelenléte, de természetéből fakadó jóindulata mégsem hagyta távozni. Egész idő alatt azonban egyikük sem tett említést a múltból. Mindegyikük aggódott annak megemlézésétől, és kerültek bármiféle utalást. Mit is segített volna, hiszen Paula sajnos az újságok fecsegéséből tudomást szerzett a szülői házban bekövetkezett szerencsétlenségekről, mert mit is terjesztenének szívesebben a lapok egy nyugodt politikai környezetben, mint merényleteket és baleseteket. Amit ő maga átélt, az mindenki előtt világos volt, és ami kiegészítésre szorult volna, senki más nem tudta jobban, mint Jeremias, aki annyi mindent hallott Prágában Handorról és társnőjéről.

Itteni kötelezettségeiket nemsokára rendezhették. Az időjárás is javult. A tavasz győzedelmeskedett. A hó és jég elolvadt langyos leheletétől, és a mogyoróbokrok már virágoztak. A hóvirágok és kankalinok kihajtottak, a vetések kizöldelltek.

Jeremias átment a városba, és szerzett egy jó, zárt kocsit. Kendőkbe és takarókba jól becsomagolva a beteget beemelték a kocsiba, majd a városba érve gyorsvonatra szálltak, és nemsokára megérkeztek Prágába.

Paula meg sem kérdezte, hogy hová viszik, mert bár a jó és gondos ápolás következtében testileg megerősödött és rendbe jött, szellemileg még mindig tompa maradt, és félénken, reszketve simult Helenéhez, ha idegenek közeledtek. Kezdetben még Rottacktól is félt, és úgy tűnt, Jeremias arcvonásaira halványan emlékezik, bármennyire is csak futólag látta borzalmas találkozásuk alkalmával, és kezet nyújtott neki, amikor először belépett a szobájába.

Rottackék még tanácstalanok voltak, hová vigyék Paulát. Hassburgba? Minden próbálkozásuk, hogy kapcsolatba lépjenek a büszke, keményszívű Monford grófnővel, eredménytelen maradt. Talán hagyják itt magára őt?

Rottacknak szándékában állt, hogy ismét elhagyja Hassburgot, miután ügyeit valamelyest lerendezi, ez két-három nap alatt azonban nem volt lehetséges, talán ennyi hétre is szüksége volt, és ennyi ideig nem hagyhatta magára a még mindig beteg Paulát a feleségével. Ezért azt találta a legjobb megoldásnak, hogy míg áttelepülésüket le nem rendezi, magával viszi Hassburgba a saját házába. Arról pedig senkinek sem kell tudnia, hogy ki lakik nála. A reménységet, hogy összebékítse szüleivel, persze már régen feladta, de szilárd elhatározása volt, hogy Paulát többé nem engedi el maguktól, és mivel szegény Helenétől meg lett tagadva az anyai szeretet, abban reménykedett, hogy a testvéri szeretetben megtalálja majd a megbékélést.

Jeremias egyébként úgy döntött, hogy előre utazik, hiszen itt Prágában már semmi hasznosat nem tehetett, és az is hajtotta, hogy odahaza a saját ügyeit is rendbe hozza.

Előtte azonban a hála egy kötelezettségét kellett teljesítenie, amire Rottack kérte. Neki ugyanis elmesélte, hogy egyedül és kizárólag Mauser sugó útmutatása alapján akadt nyomra, hiszen a

gróf még emlékezett a törökre, aki mindig olyan féktelenül kiabált, és Rottack ráerőszakolt tíz Lajos-aranyat, amit át kellene adnia a hírért.

Jeremias persze tudta, hogy a pénz mennyire jól jönne Mausernek, ez egész lényében félreismerhetetlen volt, és ki is érdekelte, mert nélküle az egész utazás eredménytelen lett volna, és szegény Paula minden bizonnyal nélkülözve és nyomorúságban pusztult volna el. Jeremias ezért felkereste őt, és bár a jelzett házat könnyedén megtalálta, mégis nehézségei voltak, míg felbandukolt az öt meredek lépcsőn, melynek felső végénél a sűgő még mindig ugyanabban a mosatlan hálóköntösben és keleti sapkában trónolt.

Mauser egyébként, amint meglátta őt, olyan üdvívalgásban tört ki, hogy az alattuk lévő emeleteken kirohantak lakásaikból az emberek, mert azt hitték, hogy valakivel szerencsétlenség történt.

Jeremiasnak mindent el kellett mesélnie, de rövidre fogta, mert szorongatta az idő múlása, amint azonban végül Rottack gróf nevében kivette zsebéből a tíz Lajos-aranyat és lerakta az asztalra, a sűgő lemerevedett a döbbent csodálkozástól. Először el sem akarta hinni, hogy ezek az ő tulajdonába kerülnek pusztán csak azért, hogy egy este alatt elkocsmázza Stelzhammerrel. Amikor azonban ő újra meg újra biztosította a tényről, kezébe kapta, méregetni kezdte, majd visszatette az asztalra, és még egyszer biztosítani kellett róla, hogy tényleg az övé, de erre már derűs vidámsága nem ismert határokat.

Mint egy örült úgy kezdett rohangálni körbe-körbe a szobácskában, sapkáját a sarokba hajította, egyik papucsra erre, a másik arra repült, a ház pedig beleremegett üdvívalgásába, mely erősen emlékeztetett az indiánok csatakiáltására.

Jeremias csak a legnagyobb fáradtság árán volt képes megnyugtatni őt, és miután végül lecsendesedett, azonnal magára akarta kapkodni ruháit, hogy jötevőjével, ma természetesen az ő költségére kipróbálják, hol kapható a legfinomabb bor. Jeremias azonban igen jól tudta, hogy aztán majd az egész nap folyamán képtelen volna megszabadulni tőle, ezért megígérte, ha egyáltalán

lehetséges, egy órán belül visszajön, aztán elsietett a hotelbe, hogy búcsút vegyen Rottackéktól.

Ugyanabban az időben, amikor Mauser odafent a szobájában teljesen felöltözve, és epedő szomjósággal üldögélve várakozott rá, Jeremias kihajtatott a pályaudvarra, és fél órával később már úton volt Hassburg felé.

Asszonykérés

Jeremias az egyik cseh faluból, amikor már körülbelül tudta, hogy mikor érkezik meg, írt haza, ahol ujjongva fogadták a hírt, mert az eltelt idő alatt Rebe sem tétlenkedett.

Krüger direktor ellenjegyezte a szerződését, és amint a publikum kedvencévé vált, anyagi körülményei is megváltoztak.

Az elmúlt hónapokban, amikor majdnem takarékosabban élt, mint korábban bármikor, a jelentős mértékben megemelt gázsijából egymás után megvásárolta, amire egy háztartásnak szüksége lehet. Jettchen hozományáról apja már bőségesen gondoskodott, és most már minden készen állt arra, hogy a közeljövőben egybekeljenek. Ugyanazon a vasárnapon, amikor Jeremias visszaért útjáról, először kihirdették őket, Jettchen pedig boldog volt a gondolattól, hogy rövidesen nem kell egyedül állnia a nagyvilágban, és teljes mértékben a szerelméé lehet.

Bármennyire is igyekezett korábban Jeremias támogatni a házasság gondolatát, most annyira leverte a hír. Úgy tűnt, hogy teljesen elhagyta a humora, és bármennyire is szívélyesebb és megértőbb volt mindenkivel szemben, mint korábban, most azonban mégiscsak terhelte valami a lelkét, amit senkivel sem akart megosztani.

Kezdetben Pfeffer megpróbálta kiszedni belőle, hogy mi nyomasztja. Anyagi gondjai nem lehettek, hiszen egymás után cipelte

a házba az ajándékokat Jettchennek, de akkor micsoda? Jeremias közben minden kérdés elől kitért, végül kénytelenek voltak békén hagyni, járja csak a maga útját.

Az idő gyorsan haladt. Péntek lett, és a jegyeseket vasárnap hirdették ki utoljára, az esküvő pedig hétfőre volt kitűzve.

Jeremias Pfefferéknél ebédelt, de közben alig szólalt meg. Ebéd után az ablaknál ült a székén, és Jettchen éppen kiment, hogy behozza a kávé.

– Miért nézel rám olyan különösen, Jeremias? – kérdezte Auguste. – Nem is értem, milyen vagy ma.

– Annak örülök – válaszolta a kisember, de egészen különös, bánatos hangon –, hogy jóra fordult a sorsod, Auguste. Figyelemre méltó, mennyit javultál az alatt az idő alatt, míg mi ott ragadtunk a cseheknél.

– Bárcsak rájöhetnünk volna, hogy mi dolga volt Csehországban! – kiáltotta Bassini kisasszony.

– Valószínűleg nem kell az egész városnak hallania róla, és ezért nem fogd megtudni.

– Azt akarod mondani, hogy nem tudok hallgatni?

– Mindaddig, amíg semmit sem tudsz, bizonyára. Az azonban tény, hogy a Guste az utóbbi időben figyelemreméltóan rendbejött, nincsenek gondjai, jó az ellátás, és ez megtette a hatását.

Jeremias barátságosan bólintott. – Igen – mondta –, és most már jó lelkiismerettel elhagyhatlak benneteket, hiszen Jettchenről is gondoskodva van.

– Elhagynál bennünket? – kiáltott fel hirtelen az asszony. – Tényleg megint el akarsz menni?

– Muszáj, Auguste – mondta szomorúan a kisember. Annyi dolgom van még odaát, egy csomó föld, kolóniák, melyek pillanatnyilag idegen kezekben vannak és elhanyagolják, ha az ember olykor-olykor nem néz a körmük alá. Pénzbeli kintlévőségeim is

vannak, amit nem akarok elveszíteni, és a hotel eladásával kapcsolatban azt sem tudom, hogy a részleteket rendesen fizetik-e.

– Hm – mormolta Pfeffer, kék füstfelhőket fújva ki magából, fel-alá járkálva a szobában. Auguste azonban egy szót sem szólt, csak csendben és szomorúan nézett maga elé, mélyeket sóhajta.

– És mikor akarsz útnak indulni, Jeremias? – kérdezte végül olyan halkán, hogy az érintett alig értette meg szavait.

– Közvetlenül az esküvő után – hangzott a válasz. – A gőzös tizenharmadikán vagy tizenötödikén indul, és néhány napig Bordeauxban szeretnék maradni, hogy bevásároljak néhány dolgot.

– A papa el akar menni? – kiáltott fel rémülten Jettchen, aki éppen ebben a pillanatban lépett be a kávéval, és meghallotta az utolsó szavakat. – Az isten szerelmére, ne tedd, apám, nem hagyatsz el most bennünket megint!

– Meg kell történnie, szívecském – mondta elérékenyülten a kisember, miközben lánya a nyaka köré fonta karjait. – Meg kell történnie, bár nem szívesen teszem, ezt elhiheted nekem, de úgyis nemsokára visszajövök, amint odaát el tudok szabadulni. De hol van Rebe tulajdonképpen?

– Valamit el akart rendezni a holnapi öltönyével kapcsolatban – szólalt meg Bassini kisasszony –, rögtön vissza fog érni.

– És milyen szomorú lesz Horatius – mondta Jettchen –, amikor megtudja, hogy ilyen hamar itt hagysz bennünket, és a továbbiakban már nem is örülsz együtt velünk a boldogságunknak! Most oda van az egész vidám napom, mert mostantól kezdve mindig csak a búcsúra fogok gondolni.

– Tulajdonképpen nem is akartam erről említést tenni nektek – jegyezte meg Jeremias halkán –, csak közvetlenül az indulás előtt, de ez mégsem lett volna rendben, végül is mégiscsak többmindent meg kell beszélnünk, és jobb, ha az ember előre tudja, hogy mihez igazodjék.

– És az ügyeidet odaát nem tudnád elintéztetni valakivel? – kérdezte Pfeffer még egyszer, megállva előtte. Korábban azt állította, hogy van egy megbízható embered odaát.

– Nem megy, gyerekek, meg kell történnie – rázogatta fejét Jeremias. – Tényleg nagyon sajnálom, de ezen nem lehet változtatni. Édes istenem, a fiatal népségnek már úgyszincs szüksége rám, lesz majd elég dolguk saját magukkal.

– És mi, öregek? – kérdezte Pfeffer.

– Végre most láttalak benneteket megint, és tudom, hogy jól vagytok, és minden más ... de lám, ott jön Rebe – szakította gyorsan félbe saját magát, miközben felkapta a kalapját. Mondjátok el neki is, amikor kimentem. Nem akarom magam megint végigküzdeni a történeten. Nos, hol bujkált, Rebe – szólította meg őt, amint az ajtóban el akart menni mellette. – Jettchen már aggódott, hogy kihűl a kávé.

– Máris menni akar?

– Nemsokára visszajövök.

– Útközben ugorjon be Rottackékhoz, Stelzhammer úr. Az előbb találkoztam vele az utcán, és megkért, hogy adjam át ezt az üzenetet.

– Már visszaérték?

– Ma reggel. Most érkezett az a hír is, hogy az éjszaka folyamán meghalt az öreg Monford gróf, odakint most nagyon sivár lett az élet.

– Te jóisten! – sóhajtott fel Jeremias –, tehát mégis! Igen, akkor máris megyek Rottackékhoz. – És barátságosan biccentve Rebe felé, ellépett mellette az ajtóban, és elindult lefelé a lépcsőn.

Értelme igen fájdalmas és ellágyult volt, de a többieknek mégsem volt szabad ezt észrevenniük. Gyorsan összeszedte magát, és szapora léptekkel hamar megtette a rövidke utat Rottackék háza felé, ahol a legszívélyesebb fogadtatásban volt része. Legnagyobb öröme ott megtudta, Paula annyira összeszedte magát, hogy

veszély nélkül folytathatta az utat. Azonban még a személyzet sem tudta a házban, hogy ki a fiatal idegen, aki betegen és lefátyolozva érkezett, és ezzel mindenféle pletyka terjesztése meg lett akadályozva.

Jeremias persze gyakran csendben csodálkozott magában, hogy Rottackék miért éppen a fiatal, boldogtalan grófkisasszonnyal szemben tanúsítanak áldozatkész érdeklődést, de a saját tervei mégiscsak jobban izgatták, így túl sokáig nem elmélkedett ezen, és különben is sohasem kérdezte volna ezt meg. Mit is érdekelte őt, és Rottackékat túlságosan kedvelte ahhoz, hogy más indítékot képzeljen el róluk, mint önfeláldozó barátságot.

A fiatal Rottack grófnak – Helene a beteggel volt a saját szobájában – nem kerülte el a figyelmét kis barátjának feltűnően nyomott hangulata, hiszen ilyen szemmel látható búskomorsághoz nem volt hozzászokva az ő esetében. Ezért közvetlenül megkérdezte tőle annak okát, és Jeremias végül némi késlekedés után magára kényszerített humorral bevallotta, hogy vissza akar térni „Brumziliába”, hogy ott utána nézzen a tulajdonának, és most nehezere esik innen eltávoznia.

– De hiszen nem saját maga mondta nekem, hogy Santa Clara-ban Rohrland mindenről gondoskodik magának, és rábízott mindent? Rohrlandban pedig minden bizonynyal megbízhat.

– Sziklaszilárdan – helyeselte Jeremias –, sokkal jobban, mint saját magamban.

– Akkor meg minek ez az utazás, ha nem szívesen akar útnak indulni?

– Gróf úr – mondta Jeremias elhatározva magát, de előbb félénken körülnézve a szobában, hogy tényleg maguk között vannak-e –, tiszta bort szeretnék tölteni a poharába. Szükségem van valakire, akivel nyíltan beszélhetek, különben a gondom tényleg szétveti a szívem.

– És azt jól tudja, Jeremias, hogy senki sincs, aki nálam több részvétellel lenne ön iránt – mondta a fiatal gróf szívélyesen. – Ha

valamiben segíthetek, akkor beszéljen szabadon! Esetleg túl nagy kiadásokba verte magát, és pénzre van szüksége? Mondja csak meg nyíltan és őszintén! Gazdag vagyok, és ahol segíthetek, ott meg is teszem.

Jeremias a fejét rázta. – Nem erről van szó – mondta komikus zavartsággal. – Pénz az van bőven, és most, amikor visszaértem, újabb váltót találtam Rohrlandtól. Több áll rendelkezésemre, mint amennyire szükségem van, legalább is teljes mértékben elegendő.

– De az isten szerelmére, akkor mi nyomaszthatja ennyire? Kedvenc kívánsága, lányának házassága a fiatal Rebevel a megvalósulás közelébe érkezett, a felesége pedig, amint elmondta nekem, teljesen összeszedte magát, és ismét egészséges. Pénzre sincs szüksége, akkor mi lehet még? Ki a beszéddel, Jeremias, igazi önfeláldozással tartott ki mellettünk, szerezze meg nekem azt az örömet, hogy most én segíthessek magának.

Közben elétolt egy széket és egy szivardobozt, és Jeremias még mindig zavarban, kiszolgáltatta magát, majd megszólalt: – Igen, gróf úr, látja, ez persze egy igen furcsa történet, tulajdonképpen semmi sem hiányzik, csak egyvalami, és az lenne a lényeg.

– A lényeg?

– Miután Jettchen megházasodott – folytatta Jeremias –, az anya természetesen a gyerekekhez költözik, Pfeffernek is van bérelt lakása, szobácskával, hálófülkével, kellemes kilátással. Én meg szállásoljam el magam valahol anyátlanul, mint egy agglegény, és üldögéljek ott magányosan öreg napjaimra?

– Igen, de miért nem költözik a gyerekeihez?

– Én? – kiáltott fel Jeremias rendesen megrémülve. – Ez megint csak nem megy. A feleségemtől elváltam, és mindaddig, amíg beteg volt, szenvedve és nyomorúságban, senki nem láthatott semmi rosszat abban, hogy ki-be járkáltam a házban. Most amikor összeszedte magát és megint egészséges, és korábbi semmirekellő magatartásomat teljes mértékben megbocsátotta, nem költözhetek vele össze ugyanabba a házba. Gondolja csak meg, miket beszél-

nének az emberek, és ha rájönnek, hogy valami közünk van a színészethez, annál szívesebben teszik. Így azonban idegenként lakni itt, ahol az embernek a családja van, hosszabb időn át nem bírnám elviselni, így a legjobb, ha időben eltűnök innen.

A társalgás Rottack és Jeremias között egy időre abbamaradt, mert utóbbi hallgatott, de végül aztán Rottack megkérdezte: –Te hát Brazíliában tényleg nincs semmi fontos dolga, legalább is semmi olyan, amit Rohrland éppoly jól ne tudna elintézni?

– Egyáltalán semmi – rázta meg fejét Jeremias. – Ez csak ürügy volt, az igazat mégsem mondhattam meg nekik.

– És a felesége ismét kedveli magát?

– Ő egy igazi angyali asszony, és csak most érzem, hogy mekkora számár voltam.

– Egyvalamit magyarázzon meg nekem: Akkor miért nem házasodik össze ismét a feleségével

– Húha! – kiáltott fel Jeremias, felugorva a helyéről – az nem megy, hiszen mi elváltunk!

– De kedves, drága barátom – nevetett fel Rottack –, miért ne menne. Ismerek több példát is, amikor korábban elvált házastársak ismét összeházasodtak. Mindketten szabadok és függetlenek, és ki vehetné zokon a világon, ha még mindig szereti a feleségét?

– Tényleg így gondolja? – kérdezte Jeremias teljesen össze-zavarodva mindazoktól a gondolatoktól, melyek ekkor a fejében kavargtak.

– Hinni valamit, mit kellene hinnem? – kérdezett vissza a fiatal gróf. – Az úgy nem kérdéses. Pusztán jogot szerez magának arra, hogy az asszonyról, akinek egykor örök hűséget fogadott, majd egy kissé lelkiismeretlenül lelépett, idős korában is gondoskodjon, és jóvátegye mindazt, amit elszenvedett. Meg lehet győződve róla, hogy ezért mindenütt elismerést fog kiérdemelni, értékelni, és kedvelni fogják magát.

– Ó, drága gróf úr – mondta Jeremias visszaereszkedve a széke –, már hosszú hónapok óta az volt a kedvenc kívánságom, még amikor Auguste beteg volt, hogy tehermentesítsem őt a gyermeke miatti gondoktól, de arra sohasem gondoltam, hogy ez is lehetséges lenne, de ha mégis gondoltam rá, mindig hiányzott hozzá a bátorságom, hogy megkérdezzem tőle.

– És még mindig nem jött meg a bátorsága? – kérdezte elmosolyodva Rottack.

– Nem bizony – válaszolta Jeremias halkán. – Képtelen volnék kiejteni ajkaimon.

– Tehát akkor legyek én az asszonykérője?

– Ön? Hát megtenné?

– És miért ne? Mégiscsak hozzájárulnék, hogy egy derék asszonynak visszaadjam a derék férjét, és mennyire boldogok lesznek az övéik, ha nem kell ismét szétválniuk

– Ó istenem, valóban, és én is – sóhajtott fel Jeremias. – Mindig is az volt a titkos kívánságom, de csak csendben, magamban, hogy a megboldogult feleségemmel, jaj de ostoba vagyok, mindig ez a buta szó kerül a nyelvemre, tehát elvált feleségemmel ugyanazon a napon tartsam meg újabb esküvőmet, amikor Jettchen esküvője lesz.

– Ez persze azért túl gyors lenne – nevetett fel Rottack. – Itt még lehetnek nehézségek. A papírajai itt vannak?

– Igen, valamennyi példaszerű rendben.

– Ráadásul brazil állampolgár. Hm, majd meglátjuk. De legelőször is beszélünk kell a feleségével.

– És tényleg megtenné?

– Figyeljen csak Jeremias! – mondta Rottack gróf, miközben felállt, és vette a kalapját. – Maradjon csak ülve! A közmondás ugyanis azt állítja: „*A jócselekedettel igyekezni kell!*” Azonban úgy gondolom, hogy a jócselekedeteket elkapkodni sem szabad.

Ott vannak a szivarok, a kancsóknál talál portóit és sherryt, ha közben esetleg egy kis szíverősítőre van szüksége. Egy fél órán belül meghozom a választ.

– Közben megiszom az összes portóit – válaszolta Jeremias.

Rottack nevetett, biccentett felé, és elhagyta a házat.

Pfefferéknél a család még meglehetősen bánatos hangulatban üldögélt, hiszen Jeremias bejelentett és közeli búcsúja valamennyiüknek nyomasztotta a lelkét. Pfeffer egyre nagyobb léptekkel járkált fel-alá, és egyre erősebben pöfékelt. Bassini kisasszony sebesen kötött, mintha a harisnyát még ma be kellene fejeznie, Rebe leverten állt az ablaknál, miközben Jettchen vigasztaló szavakat suttogott anyjához, kezét megragadva.

Ekkor kopogtak az ajtón, és Pfeffer valamelyest csodálkozó „szabad” kiáltására Rottack gróf lépett be a szobába.

– Zavarok?

– Gróf úr! – kiáltotta Pfeffer némileg zavarban, mivel megint öreg, rogyant hálóköntösében kapták rajta –, elnézést kérek egy pillanatra!

– Kérem, csak ne zavartassa magát! – válaszolta Rottack. Családi ügyben jöttem. Tisztelt asszonyom, szívből örvendek, hogy ezúttal ilyen jó állapotban látom viszont. Tényleg figyelemreméltó, mennyire rendbejött ilyen rövid idő alatt. Kedves kisasszony, bár megkésve, de nem kevésbé szívélyes jókívánságom és önnek sok szerencsét Rebe úr, hiszen azt hiszem, hogy leginkább ön az irigylésre méltó. Ah, még egy régi ismerős, Bassini kisasszony, ha nem tévedek, de kérem, nem foglalnának helyet a hölgyek? És miféle borús arcokat látok itt? Könnyek a szemeiben, kisasszony? Ez bizony nem illik egy mennyasszonyhoz.

Bassini kisasszony, aki, amint a gróf belépett, gyorsan félretette a harisnyakötést, és térdhajlítással üdvözölte a belépőt, ekkor felkiáltott: – Ah, gróf úr, bárcsak rá tudná beszélni Jeremiást, hogy ne térjen vissza Brazíliába!

- És ezért ilyen szomorúak?
- Az asszonyok mélyen felsóhajtottak, miközben nyílt az ajtó, és Pfeffer, aki az előbb gyorsan kisurrant, pipa nélkül és elkerülhetetlen hosszú barna kabátjában tért vissza.
- Nos gróf úr, mivel szolgálhatunk?
- Éppen arról beszélgettünk, hogy Jeremias Brazíliába készül – válaszolta Rottack gróf mosolyogva –, és mivel úgy tűnik, a hölgyek ezzel nem értenek egyet, talán tehetek egy javaslatot, a helyzet javítására.
- Ön? – kiáltott fel hirtelen Auguste. – Ó, bárcsak képes lenne rábíni őt, hogy itt maradjon velünk! Tudom, hogy rendkívül sokat ad magára.
- Akkora hatással mégsem vagyok rá, tisztelt asszonyom, mint ön – mosolyodott el a fiatal gróf, miközben köszönettel elfogadta a Rebe által felkínált széket – ön pedig már kérlete.
- De azt állítja, hogy vissza kell mennie – panaszkodott Henriette – az üzleti ügyei és a földjei kényszerítik erre.
- Ezeket az ügyeket persze másképp is le lehet rendezni – vélekedett Rottack. – Köszönöm, nem tubákolok. – Pfeffer erre riadtan dugta vissza zsebébe a tubákos szelencét. – Erről már beszéltem vele. Levelezéssel mindent könnyedén elintéezhet, azonban – és ekkor tekintete határozottan az asszonyra tapadt – egy másik gond nyomasztja a szívét, amit nem volt bátorsága kimondani.
- Nem volt bátorsága? – kiáltott fel Pfeffer. – De az ég szerelmére, egyáltalán miről lehet szó?
- Nincs lakása Hassburgban – mondta Rottack, ismét keresve az asszony tekintetét.
- Nincs lakása? – kiáltott fel megint Pfeffer. – Na, hát az isten verné meg az ördögöt, már elnézést kérek! Ez már mindenen túlmegegy. Még, hogy nincs lakása?

– Én nem értem a papát – szólalt meg Henriette is. – Ez igazán nem okozhat gondot neki.

– Hát ez tisztára megőrült! – kiáltott közbe Bassini kisasszony. Szerezhetek én neki annyi lakást a városban, ahol akár egy egész hadsereget is elszállásolhat.

Rottack csendben, mosolyogva nézett maga elé. – És ön is vele tartana, tisztelt asszonyom – szólalt meg végül, felnézve Augustére –, és ezt meg is mondhatom neki?

Néhány könnycsepp csillant meg az asszony szemeiben, aztán halkan megszólalt: – Ha Jeremias akarja, akkor persze.

– Köszönöm önnek, az ő nevében! – válaszolta Rottack felugorva, és kezet nyújtva neki. – A jóságát igénybe fogjuk venni, kegyelmes kisasszonyom.

– A jóságomat? – kiáltotta Bassini kisasszony. – Ebből egy szót sem értek!

– Henriette gyorsan és csodálkozva nézett az anyjára. Az ő orcái is mélyen el voltak pirulva, de ujjongva vetette magát anyja keblére, miközben Rebe odalépve Rottackhoz, megragadta és szívélyesen megrázta a kezét.

– Ide figyelj, Fürchtegott! – kiáltott fel Bassini kisasszony –, érted te ezt az egészet?

– És ideküldhetem az érintettet? – kérdezte a fiatal gróf.

– Küldje őt – mondta halkan az asszony!

Rottack távozott. Amikor azonban alig negyed óra múlva Jeremias belépett hozzájuk, a szobába, és Henriette már az ajtóban a nyakába ugrott, a kisember a meghatottságtól megszólalni sem tudott. Odalépett elhagyott feleségéhez, felé nyújtotta kezét, ő pedig könnyektől nedves arcát a keblére hajtotta, és megindultan suttogetta: – Köszönöm neked a hűségés szerelmed, Jeremias!

Náluk boldogabb család aligha volt együtt ezen a napon Hassburgban, mint ők a kicsinyke szobában.

Közben azonban Rottack sem volt tétlen. Hassburgban, a város főpolgármesterének személyében apja ifjúkori barátjára és iskolatársára bukkant, akivel már korábban összebarátkozott. Előterjesztette neki az ügyet, és javasolta annak gyors, vagy sokkal inkább azonnali elintézését, hogy Jeremias számára lehetővé váljék kedvenc kívánságának teljesülése, hogy házasságának megújítására ugyanazon a napon kerüljön sor, mint lánya esküvőjére.

Mindez könnyebben ment, mint gondolta. Jeremiasnak brazil állampolgárként nem volt szüksége lakcímigazolásra. Véletlenül úgy adódott, hogy ezen az estén tanácsülés volt, ahol elő lehetett terjeszteni a keresetet. A pappal, egy szeretetreméltó, és felvilágosult emberrel szintén lehetett beszélni, aki megígérte, hogy a háromszori kihirdetés alól másnap felmentést fog adni. Rottack felajánlotta, hogy minden vonatkozásban hajlandó kezességet vállalni. Jeremiasra egyetlen feladat hárult, este hat óra előtt el kellett vinnie a papírait a polgármester házába. Minden mást meg lehetett szervezni.

Az idős ember tényleg nem ígért túl sokat. Ahol megvan a jó szándék, ott minden megoldható. Csak a legszükségesebb, és elkerülhetetlen formuláknak kellett eleget tenni, és a legközelebbi hétfőn Rottack maga vezette fel Jeremias mennyasszonyát a zsúfolásig megtelt templomban, mivel egy ilyen különös házasságkötésen mindenki részt kívánt venni,

Amikor a vidám emberek sokasága kivonult a templomból, a város nagy, feketén lefüggönyözött és ezüsthímzéssel díszített fekete takaróval fedett halottas kocsijával találkoztak, mely az öreg Monford gróftól szállította végső nyughelyére. Csak egyetlen kocsi követte, melyben a grófnő ült, fején sűrű, fekete fátyollal.

Halála előtt az öreg gróf rendelkezett így, amikor rövid időre magához tért. Senki más ne kövesse, gyászbeszédet se tartsanak, és amint leeresztik a kriptába, négy férfihang énekelje Mendelssohn pompás „Viszontlátásra” című művét. Ez volt az utolsó kívánsága.

Rottackon sajátos, jeges érzés futott végig. Milyen csodálatosan mutatkozott meg itt a szerencse ingatag hangulata, hiszen barátainak boldogságot és áldást hozott, amott pedig egy régi, nemes ház omlott össze romokba.

És milyen elhagyottan ült szegény asszony a pompás kocsijában, de egyáltalán másképpen akarta? Mereven és vasakarattal vonult végig a pályáján, most pedig gyászfátyol borítja arcát. Rottacknak azonban szilárd meggyőződése volt, hogy ez alatt a fátyol alatt arcvonásai megőrizték rideg kérlelhetetlenségüket, és egyetlen könnyecsepp sem nedvesítette arcát.

Bárcsak látta volna sírnia a szegény grófnőt!

A történet vége

Az esküvőnek és a temetésnek vége lett, és miközben odalent a városban vidám emberek ujjongva néztek a jövő elébe, a gyászhintó, amellyel a grófnő magányosan kísérte férjét utolsó útjára, visszaért a kastélyba, és a tetőtől talpig fekete gyapjúba öltözött asszony – arca még mindig lefátyolozva – lassan lépkedett felfelé a szobájához vezető lépcsőn, mint házának özasszonya.

Ma még semmit sem evett. Az öreg udvarmester maga vitt fel neki egy ezüsttálcnán némi ennivalót.

A grófnő csak megrázta a fejét, és kézzel intett, hogy vigye vissza.

Így töltötte el egész napját. Székén ült az ablaknál, és letekintett az előtte elterülő völgyre. Nem szólt semmit, nem mozdult, és ha valaki közeledett hozzá, intett, hogy menjen el. Így ült ott egész éjjel, és csak másnap reggel heveredett le félig ruhástól a fekhelyére. A komornája már aggódni és félni kezdett, mikor dél körül még mindig nem nyitotta ki ajtaját, és mindenütt halotti csend uralkodott. De nem volt mitől félnie, a grófnő élt és egés-

zséges volt, és lelkileg bármennyire is szenvedett, a testére semmi hatással sem volt a nyomás.

Dél körül járt, amikor az udvarmester a komornával a bőröndök kulcsait kérte, mivel a grófnő a napokban úgy határozott, hogy közvetlenül férje temetését követően el kívánja hagyni Hassburgot. Közben azonban azt üzenve neki, még nincs itt az ideje, még nem határozta el, mikor fog útra kelni.

Az öreg saját maga akart bemenni hozzá, de az ajtó megint zárva volt, és csak estefelé kapott utasítást, hogy vigye fel a vascorát az asszonynak.

Az egyik komornyik megterítette az asztalt, az ételt maga az öreg udvarmester szolgálta fel. Miközben a grófnő evett, senki sem szólt egy szót sem. Amint az öreg le akarta szedni az asztalt, a grófnő így szólt hozzá:

- Ma napközben a kulcsokat kérte tőlem?
- Igen, kegyelmes grófnő ...
- Ott hevernek az asztalon.
- Mikor óhajt elutazni?
- Valószínűleg a hét végén, de még nem tudom pontosan. A saját holmiját közben összepakolhatja. Csak a komornámat és magát viszem magammal, Hussmann.
- Az udvarmester nem válaszolt. Egyik kezével éppen a tálca felé nyúlt, hogy levegye az asztalról. Ebben a testtartásban maradt, végül csendben megszólalt:
- Grófnő, arra kell kérnem, hogy ezúttal tekintsem el tőlem.
- Tekintsek el magától? És miért? – szólalt meg az asszony, akinek a gondolatai közben már messze jártak.
- Kérem, tekintsen el attól, hogy önnel utazzak – mondta hal-
kan, de határozottan az öregember.

– Maga is el akar hagyni engem, Hussmann? – kiáltott fel rendesen megrémülve a grófnő.

– Már negyvenkilenc éve vagyok a kegyelmesék szolgálatban, még a megboldogult apjánál kezdtem, aztán önnél folytattam. Megöregedtem, grófnő, már képtelen vagyok ellátni a szolgálomat úgy, ahogyan szeretném, az utazást pedig végképp képtelen vagyok elviselni. Útközben lebetegedhetek önnek, ezért sokkal jobb, ha arra kérem ... bocsásson el engem.

A grófnő nem válaszolt. Csendben, mozdulatlanul, fejét kezeibe támasztva ült az asztalnál, és maga elé bámult. Az udvarmester még mindig ott állt mellette tiszteletteljes testtartásban, válaszra várva.

Úrnője végül kézzel intett neki. – Jól van, Hussmann – mondta – majd megfontolom. Szabadon rendelkezhet akarataival. Most menjen, hagyjon magamra, nem érzem jól magam, nyugalomra van szükségem. Menjen már!

Felnézett, de már egyedül volt. Az udvarmester olyan nesztelenül hagyta el a szobát, hogy távozását észre sem vette.

Egyre csak teltek az órák és napok a sivár házban, és a pompa csak még sejtelmesebbé tette a helyet. A bársony, ezüst, selyem és márvány úgy tűnt, mintha gúnyolódniának a nyomorúságon, mely most otthonos volt ezekben a helyiségekben, a néhány még megmaradt szolga halkán osont a szobák puha szőnyegein, melyekre nem jutott be fény, mert az ablakok gondosan be voltak függönyözve. A grófnő szikár alakja árnyként suhant holtsápadt arccal a helyiségekben, mely már mégsem jelentett otthont a számára.

Már majdnem egy hét telt el a gróf temetése óta. A grófnő még nem pakoltatta be a bőröndjeit, az öreg udvarmester távozásába azonban beleegyezett. Családja itt élt Hassburgban, és a grófnő csak annyit kért tőle, hogy vállalja el a kastély felügyeletét távolléte idején mindaddig, amíg nem talál egy másik, megbízható embert. Az öreg tehát a kastély gondnokaként továbbra is maradt. Úti előkészületekre azonban még mindig nem került sor, bár az

ezüstneműket és más értékes dolgokat becsomagolva a városba vitette.

Ekkor kocsi érkezett, hosszú idő óta az első, a sivár helyen. A grófnő meghallotta, és felugorva hallgatózni kezdett, de aztán visszazuhanat előbbi helyzetébe.

Egy komornyik lépett a szobába, és átadott egy névjegyet.

– Rottack gróf búcsúlatogatást kíván tenni a grófnőnél. Rottack grófnő pedig elnézést kér, mert nem érzi jól magát.

Monford grófnő összerezdült, amint meghallotta a nevet. Tétován tartotta kezében a névjegyet, de aztán szinte akaratlanul elhárító mozdulatot tett karjával.

– Nem tudom fogadni, most nem. Nem érzem jól magam.

– A gróf úr megemlítette nekem – számolt be a komornyik –, hogy a grófi család holnap el fogja hagyni Hassburgot.

A grófnő másodpercekig mozdulatlan maradt, de aztán ismét elutasítóan intett a kezével.

A komornyik elhagyta a szobát, a kocsi pedig nemsokára elgördült. A grófnő székébe omlott, és arcát kezeibe temette.

Rottack gróf kabrioléjában, melyet saját maga hajtott, hazafelé tartott. Jeremias boldog családjától már korábban elköszönt, az összes többi búcsúlatogatás is megtörtént, és már semmi sem kötötte Hassburghoz, mivel házának felügyeletét visszatértéig kis braziliai barátjára bízta.

Lassan hajtott, és komolynak, levertnek látszott. Szegény Helene! Mennyire vágyódott hassburgi tartózkodására, anyja szeretetére, és milyen borúsan, borzalmasan alakult mégis minden éppen ez alatt az idő alatt! Saját magának azonban nem kellett szemrehányást tennie. Mindent megtett, ami erejéből kitelt, semmiféle lehetőséget nem hagyott kipróbálatlanul, hogy megpuhítsa az asszony acélos szívét. Mindez azonban eredménytelennek bizonyult, még a boldogtalan Paula sem merészelt közeledni hozzá, legalább is egyelőre még nem, mert testileg annyira legyengült,

hogy anyja rideg eltasztását képtelen lett volna elviselni. Mindent az idő múlásának enyhítő hatására kellett bízni, hogy ez a seb is begyógyuljon, és a merev kebel kiengesztelhető legyen. Rottack Helene és Paula számára egy idegen országban remélte, ha nem is a megváltoztathatatlan elfelejtését, de legalább figyelmük elterelésének lehetőségét megtalálni, hiszen mindketten még fiatalok voltak, és egy szép természeti környezet, idegen helyzetek és képek minden bizonnyal kedvező hatással lesznek rájuk.

Csak most el innen. Az utolsó kísérlet megtörtént, az utolsó próbálkozás is el lett utasítva, és most már alig várta, hogy elutazzanak.

Már alkonyodott, amikor visszatért a lakásába. Paula és Helene reá várakozva a szalonban ültek, mely persze már az előttük álló elutazás nyomait mutatta.

– És sikerült beszélned vele? – kiáltott felé Helene reszkető hangon, amint belépett a helyiségbe, és Paula tekintete is aggodalommal figyelte arcvonásait.

Felix lassan a fejét rázta. – Nem – mondta halkan –, nem fogadott. A szívének nincs sebezhető pontja, és amilyen büszke és kérlelhetetlen volt boldogsága idején, annyira rideg és zárkózott lett a szerencsétlenségek következtében. Hagyjuk tehát a terveinket és reményeinket, gyerekek! Holnap reggel útnak indulunk a nagyvilágba, és odakint a napfényben és a szabad, pompás természetben új élet tárulhat fel előttetek.

– És a szegény árvát is magával vinné, Rottack gróf? – szólalt meg Paula elérzékenyülten. Vajon, mivel érdemeltem ki mindezt?

– Kedves Paulám – mosolyodott el Felix –, Helene testvérenek adoptálta, és most már kénytelen lesz barátságos és szeretetteljes sógornőmmé válni, és ilyenként mindenképpen a családhoz tartozik.

– És ön nélkül mi lett volna belőlem?

– Az a történet már a múlté, drága Paula – válaszolta Felix. – Számúzza a borús gondolatokat! Az élet tartogat még néhány napsütéses napot az ön számára.

– Az én számomra? – mondta Paula szomorúan a fejét rázva. A bátyám és apám halottak, anyám pedig eltaszított magától. A pályámon csak borús árnyak vannak. Isten azonban ezerszeresen megjutalmazza majd önöket a szeretetért, melyet irántam tanúsítottak, és minél inkább megmagyarázhatatlanabb számomra, hogy a szegény, elhagyott lányt a szívükbe zárták, annál több hálával tartozok érte önöknek.

Drága Paulám, testvérem – kiáltott fel Helene, és karjaiba zárta. Rottack azonban, aki mindenáron le akarta rövidíteni ezt a jelenetet, mert attól tartott, hogy a lány, aki még mindig nem jött teljesen rendbe, túlzott mértékben felizgatja magát, közbekiáltott:

– Most azonban fel kell hívnom a figyelmüket, hölgyeim, hogy a vonat holnap reggel fél tízkor indul, és a hölgyek rendszerint az utolsó pillanatig szanaszét hagynak becsomagolandó holmikat. Sürgősen kérem ezért, ne halasszák utolsó pillanatra a csomagolást, hanem lehetőleg még ma este készüljenek el minnennyel, amivel készen kell lenni!

– Igen, szívecském – mondta Helene –, Felixnek igaza van. Segíték neked, hogy szigorú urunk és parancsolónk holnap ne panaszkodhasson, vagy tehessen szemrehányást, hogy hanyagok voltunk. Gyere, Paula, most már ne sírdogáljál – folytatta, a szomorkodó lány könnyeit saját kendőjével törölgetve szemeiből. Legyél csinos és derék – és testvérébe karolva átkísérte őt a szobájába.

Felix egyedül maradt a helyiségben. Rágyújtott egy szivarra, és egy ideig elgondolkodva járkált fel-alá. Közben már teljesen becsötedett, de még mindig nem csengetett a gyertyáért. Észre sem vette. Gondolataiban ismét Brazíliában járt. Milyen furcsán alakult minden. Éppen ma van az évfordulója annak a napnak, amikor távozóban Santa Clara-ból belépett annak az asszonynak a szobájába, és arra kényszerítette, hogy adja át a titkot tartalmazó

borítékot Helene számára. Milyen reménységeket fűztek annak tartalmához. Mennyire vágyódott Helene arra a pillanatra, amikor anyja karjaiba repülhet. És most? Minden reménység elszállt. Megint előttük sorakoznak a bőröndök összepakolva, mint annak idején, de már nem a hazájuk felé igyekeznek, hanem éppen távozni akarnak hazájukból.

A komornyik belépett a gyertyával, és Rottack rendesen össze-rezdült, amint a világos fény a szemeibe jutott, de elviselte, majd lerázva magáról gondolatait, a fotelbe vetette magát, hogy átolvassa a délután érkezett újságokat.

Körülbelül egy órát üldögélhetett így, amikor Helene visszatért, és körülfonva karjával, megcsókolta a homlokát.

– Paula megnyugodott?

– Igen, Felix, előbb jól kisírta magát odaát, hiszen úgy tűnt, a mai látogatásodra építette utolsó reményét, de már túl van ezen, és már ő is vágyódik rá, hogy maga mögött hagyja Hassburgot borzalmas emlékeivel.

– Furcsa – mondta Felix –, hogy szinte minden, ami összefüggésben volt ezzel a döbbenetes katasztrófával, halott, és odalett. Éppen most olvasom az újságban, hogy Hubert, von Bolten grófot néhány nappal ezelőtt Ausztriában egy vad, csökönyös ló belovaglás közben ledobta magáról és tovább vonszolta. Holtan vitték haza.

– Az egy vad, elbizakodott ember volt.

– Most már megnyugodott – mondta Felix halkan –, de hol van Paula? Ne hagyd magára sokáig, szívecském, mert visszatérnek a borús gondolatai. Gondolj csak rá, mi mindent veszített el szegény gyermek.

– Mindazt, amit én is elveszítettem – suttozta Helene, homlokát férje fejére hajtva.

– Odakint az előszobában az egyik komornyik éppen a teáscsészéket készítette elő. Letette az asztalra, hogy bevigye az ura-

ságnak, amikor nyílt a ház ajtaja, és egy lefátyolozott arcú, feketébe öltözött hölgy lépett be.

– Itthon van az uraság?

– Igen, kegyelmes asszonyom – mondta a komornyik, szinte megrettenve a hirtelen felbukkanó, sajátos jelenség láttán. – Kit tisztelhetek azzal, hogy bejelenthetem?

– Senkit – mondta a magas, tekintélyes asszonyság, majdnem színtelen hangon. – Majd én bejelentem saját magam.

– Elnézését kérem ... – akart kifogást emelni a komornyik, de a lefátyolozott hölgy parancsoló mozdulata, aki olyan volt számára, mint egy jelenség, visszariasztotta, a hölgy pedig odalépett az ajtóhoz, és benyitott.

– Helene – szólt Felix a feleségéhez, arcát csókra fordítva felé –, bízva bízzál az időben, mely elvezetheti hozzád, akit elvezítettél!

Az ajtó ekkor kinyílt, és egy feketébe öltözött alak állt meg a küszöbön. Felix meghallván a zajt, arra fordult a fejével. Meglepetten egyenesedett fel a székében. Egy hölgy, bejelentés nélkül este a szobájában?

– Ki az? – suttogetta Helene.

– Az idegen visszavetette fátylát, és egy sápadt arc tekintett ki alóla.

– Monford grófnő! – kiáltott fel Felix, felugorva a helyéről.

– Anyám! – suttogetta Helene és meg kellett kapaszkodnia a széktámlában, nehogy összeessen.

A grófnő nem szólt egy szót sem. Némán becsukta maga mögött az ajtót, és közelebb lépett az asztalhoz. Ott megállt, sápadt arcáról azonban, melybe mély barázdákat szántott a bánat, eltűnt minden büszkeség, és jobb kezét lassan kinyújtva lánya felé, halk, alig hallható hangon suttogetta: – Helene!

– Anyám! – ismételte meg Helene, de szinte csak leheletként hagyták el ajkait a szavak. Nem mozdult, egyetlen mozdulatot sem tett a megszólításra.

– Helene, hát már meg sem ismered anyádat? – kérdezte a grófnő lágy, szinte kérlelő hangon.

Felix csodálkozva nézett a feleségére, aki még mindig nem mozdult. Egész testében remegett, arca még sápadtabb volt, mint az anyjáé, de miközben görcsösen markolászta a mellette lévő szék támláját, határozott hangon így szólt:

– És Paula lányod hol van, anyám?

A grófnő kezeibe rejtve arcát, mozdulatlanul állt előtte, de aztán hirtelen megszólalt:

– Ez az a név, mely éjjel-nappal kínoz engem – kiáltotta vad izgalommal. Ez az a bűntudat, mely féregként rágja a szívem. Mindenki, de tényleg mindenki elhagyott! Te is el akarsz taszítani magadtól, Helene? Egyedül neked lenne jogod hozzá, de nézd csak anyád könnyeit! Helene, gyermekem, utolsó gyermekem, ne taszíts a kétségbeesés sötétjébe! És vad szenvedéllyel közelebb lépve hozzá, még mielőtt Felix megsejthette volna, hogy mi a szándéka, térdre omlott Helene előtt, átkarolva térdét, könnyes arcát ruhájába rejtve.

– Grófnő! – szólalt meg Felix rémülten. De ekkor már Helene is képtelen volt tovább tartani magát.

– Anyám, anyám! – kiáltotta, és térdre omlott mellé, átkarolta karjaival, és forró, izzó csókokkal halmozta el fejét és nyakát.

– Hát érzel némi irgalmat anyád iránt, Helene? Legalább te nem taszítasz el magadtól?

– Soha, soha, anyám! Soha, amíg e szív dobog!

– Gyermekem, drága gyermekem!

– De hogyan is van ez? – kiáltott fel Helene hirtelen, kivonva magát az ölelésből. Nem egy drága lény elől lopom el az anyai csókot? Felix, Felix, hozd ide az anyának a lányát.

– A lányomat? Melyiket? – kiáltott fel rémülten, összerendezve a grófnő.

Helene azonban ismét átkarolta, és magához emelte a padlóról, a keblére vetette magát, és könnyek között ujjongva kiáltotta: – A gyermeked, az elveszett gyermeked!

– Paulát?

Az ajtóban ott állt Felix, karjaiban tartva azonban Paula ájuló félben lévő alakját, aki könnyörgő tekintettel és sápadt arcában kimondhatatlan fájdalommal, reszkető kezeit anyja felé tárta.

– Paula! – kiáltotta a grófnő, de többre nem volt képes. Erős lelke mindent elviselt, a sors egymást követő csapásai hatástalannak voltak rá, a boldogság pillanatát azonban képtelen volt elviselni, és ájultan omlott Helene karjaiba.

Az öröm azonban nem öl könnyedén, és amint gyermekei a szófára emelték, ismét felnyitotta a szemeit, és ki volna képes leírni a viszontlátás boldogságát! Helene sírt és nevetett, és a két lány anyjuk előtt térdepelve szorosan átkarolták őt, és arcaikat keblébe temették.

Másnap nagy csomagolás volt a Monford kastélyban, és az öreg udvarmester, aki mint az elmúlt idők kísértete surrant tova a sivár épületben, csodálkozva csóválta a fejét, mert ilyen nyugodtnak, szinte derűsnek nem látta a grófnőt azóta a nap óta, amikor rátört a szerencsétlenség a nemesi házra, egymás után döntve le annak oszlopait.

Vajon mi történhetett az úrnővel? Tegnap este gyalogosan hagyta el a kastélyt, és csak éjfél körül hozta vissza őt Rottack gróf a saját hintójában. És ma ...

– Hussmann – szólt oda neki a grófnő, aki éppen kilépett a szobájából –, legyen olyan jó, és vigye le ezt a csomagot a Rottack grófékhoz! Egy fiatal hölgy számára küldöm, aki náluk lakik. Nagyon fontos azonban, hogy a saját kezébe adja, mert számára sokat ér. Megértette amit mondtam?

– Parancsára, kegyelmes grófnő.

– A lovak be vannak fogva. Induljon, és szeretném, ha minél hamarabb visszaérne!

Az öreg udvarmester fogta a csomagot, és levitte a városba, de hosszabb ideig volt távol, mint amennyi időre tulajdonképpen szüksége lett volna az útra, és amint visszaért, meglehetősen derűsnek látszott.

– Teljesítette a megbízásomat, Hussmann? – kérdezte a grófnő, amikor belépett hozzá a szobába.

– Grófnő – szólalt meg az öregember, szinte egész testében remegve – kegyelmes grófnő!

– Annyira szerettem volna, hogy elkísérjen bennünket az utunkra, Hussmann, de ha semmiképpen sem akarja ...

– Grófnő – szólalt meg az öregember reszkető hangon, megragadva a kezét és könnyeivel nedvesítve azt. – Önökkel mehetnék mégis?

– Tehát ez volt az oka? Kérdezte a grófnő halk, bánatos hangon.

– Ó, kérem, ne haragudjon rám – kérlelte az öreg. – Teljes szívemmel annyira ragaszkodtam ahhoz a gyerekekhez, és hogy ön ... de most már minden rendben van, megint minden rendben van, és mindaddig, amíg moccanni tudok, nem hagyom el magát.

Másnap reggel egy egész hegyre való koffer volt felhalmozva a hassburgi pályaudvar peronján, és Hussmann Jeremias társaságában egy egész csomó jegyet váltott, aztán feladták a csomagokat. A csomagjegyeken a cím Trieszt volt.

Röviddel a vonat indulása előtt megérkeztek az uraságok hintói, kettő a Rottackék lakása felől, egy másik a Monford-féle kastélytól érkezett, és az öreg Monford grófnő, aki egyedül érkezett a kocsijában, odasietett Rottackékhoz, segített kiemelni a gyerekeket, és Helénkét, aki egyáltalán nem félt tőle, karjára vette. Helene kézen fogta Güntert, Rottack pedig egy sűrű fátyollal lefátyolozott hölgyet vezetett a kupéhoz.

A hassburgiak pedig törhették a fejeiket, vajon ki lehet az idegen, de túl sok idejük nem maradt rá, mert a gyorsvonat megérkezett, és az utazók azonnal elfoglalták helyeiket.

Jeremias a nyitott ablaknál állt.

– Hahó gróf úr – kiáltott még be a kocsiba. – Hát nem majdnem úgy van, mint annak idején Brazíliában, azzal a különbséggel, hogy ott nem volt vasút. Emlékszik rá, hogyan vittem le a holmijait ...? De aztán rémülten elhallgatott, mert bár nem szégyenkezett a korábbi munkája miatt, de reklámot azért mégsem akart csinálni neki.

– Maga pedig milyen hűségesen kitartott mellettünk.

– Szinte már hozzászoktam, hogy mozgásba lendítsem magukat – mondta nevetve a kisember. – De nem kell tartaniuk semmitől, itt közben mindenről gondoskodni fogok.

Vigyázat, a vonat indul! – kiáltotta ekkor a kalauz.

– Hát akkor Isten óvja valamennyiüket! – kiáltotta, benyújtva kezét a kupéba. Mihamarabbi boldog viszontlátásra!

– Derék, öreg barátom!

– Sohasem fogjuk elfelejteni, mondta a lefátyolozott hölgy, kis kezét odanyújtva felé.

– Isten fizesse meg magának, Isten fizesse meg!

Egy éles füttyentés, Jeremias visszalépett a vagonról, Günter és Helénke ujjongva integettek neki kezeicskéikkel, és a vonat elszakolt vadregényes pályáján.

Tartalomjegyzék

Fürchtegott Pfeffer	1
A bódék között	17
A randevú	30
A grófi család	41
Paradicsom és pokol	55
Jeremias	67
Az első találkozás	79
Bassini kisasszony	94
A kulisszák mögött	110
Rottack gróf Pfefferéknél	124
A régi őrtoronynál	136
A viszontlátás	156
Különböző érdekek	170
Horatius Rebe	183
A lelki próba	202
Előkelő világ	216
Ünnepi előkészületek	228
A színigazgató szenvedése	244
Az eljegyzési est	260
Hamlet, Dánia hercege	283
A vadorzó	299
A megzavart ünnepség	310
Az előadás után	330
Másnap reggel	343
Változó szerencse	357
Monfordéknál	373
A kritika	388
Az ellentámadás	410
Az öreg vakondvadász	428
Pfeffer levelet diktál	444
Jeremias úton	457
Paula	471
Asszonykérés	485
A történet vége	497

A fordító fordításai a
Magyar Elektronikus Könyvtár
kínálatában:

Kraft, Robert: Starke Egy modern bőrharisnya

Laverrenz, Viktor: Az afgán kém

Gerstäcker, Friedrich: A Wendelsheim örökség

Gerstäcker, Friedrich: A halott útvámszedő

Möllhausen, Balduin: Párbaj Kaliforniában

Friedrich Armand Strubberg: Ugrás a mélybe

Friedrich Armand Strubberg: A philadelphiai krózus

Gerstäcker, Friedrich: A kolónia

Gerstäcker, Friedrich: Egy kőszívű anya lányai